Pr. Ion Cârciuleanu

PREDICI

**Predici la duminicile de peste an,
la praznicele împărătești
și la sărbătorile sfinților mari**

**Carte tipărită cu binecuvântarea
I.P.S. Daniel
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei**

EDITURA BIT®
Iași 2000

EDITURA BIT®
6600, Iaşi. CP 1668-7
Tel/fax 032.122461. 092.689094

Consilier editorial
{ef lucr. Corneliu C. TOCAN

ISBN 973-9327-48-6



Iisus Hristos, prin Care Dumnezeu a făcut veacurile (Evrei 1,2)

JUBILEU 2000

Cuvânt înainte

Slujitor sacru, preot de vocație, timp de aproape o jumătate de secol venerabil păstor și cârmuitor al Mănăstirii Galata. Îndeplinind cu avânt exemplar rolul de biserică de parohie, sub privegherea sfinției sale, acest for al dreptei credințe a fost și o școală a patriotismului, a demnității naționale. În slujire pastorală impunându-se deopotrivă prin curaj civic și corectitudine morală, părintele Ion Cârciuleanu a intrat în conștiința enoriașilor săi și ca un vrednic cărturar, demn de marea tradiție a Bisericii noastre...

După frumoasa lucrare ***Mănăstirea Galata***, închinată memoriei slujitorilor și ctitorilor sfântului lăcaș, pururea vrednici de aducere aminte, tipărită cu binecuvântarea I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, (Iași 1991), sfinția sa apare acum cu un impunător volum, intitulat simplu și cuprinzător ***Predici,*** adevărată sinteză a unei vieți omenești în slujba Sfântului altar.

Privind în ansamblu învățătura creștină în aspectele ei fundamentale, în elementele ei constitutive, volumul cuprinde un impresionant număr de predici strâns legate între ele, într-un stil de o înaltă și nobilă simplitate, cucerind prin armonia și limpezimea sa. Fiecare e un înțelept și subtil comentariu al *Evangheliei*, deslușind sensul unei pilde, al unei parabole, învățătura ce o putem trage din ea, sau o gravă meditație cu prilejul marilor sărbători creștine ori al evocării unor sfinți reprezentativi ai creștinătății, - slăvind puterea credinței, trăirea duhovnicească și toate împreună, transmit credincioșilor

învățături care le transformă în adevărate lecții de conduită, de asanare morală a unei societăți în tranziție ca aceea în care trăim. Credința în Hristos risipește îndoiala, aduce pacea, bucuria, nădejdea, liniștea și mulțumirea. Ea pătrunde tainic în sufletul nostru și înlătură piedicile pe care duhul cel rău le pune în calea desăvârșirii noastre, ne asigură părintele Ion Cârciuleanu, cu un optimism de care are atâta nevoie omul contemporan.

Hristos astăzi ne învață că adevărul și lumina sunt mai tari decât minciuna și întunericul. Binele și iubirea înfrâng răul și ura, viața biruie moartea și virtutea stăpânește păcatul. Dumnezeu călăuzește pașii omului pe drumul binelui și al progresului, al culturii și civilizației - ne încredințează venerabilul părinte, și ca atare, susține sfinția sa: „Este timpul să ne dăm seama că, dacă suntem în legătură cu Dumnezeu în duh și adevăr, în sinceritate, smerenie, în bunătate și dragoste - toate acestea lucrează asupra sufletului nostru, dar se răsfrâng și asupra aproapelui nostru, în viața societății, în viața lumii în care trăim"...

Un apel la îndreptare, însănătoșirea și întărirea morală a credincioșilor prin întoarcerea lor la Iisus, așadar, prin trăirea sinceră și permanentă în duhul dragostei sale, un apel la viața „în spirit", viața întemeiată pe adevăr, la viața autentic creștină, care este singura salvare din naufragiul lumii de azi. Prin nobilul său mesaj ținând de însuși rolul înalt al Bisericii în societatea noastră, astfel, acest volum devine pentru preoți un indicat îndreptar, pentru cei ce învață religia în școli un binevenit manual, iar pentru creștinul dornic de o viață nouă - o carte de căpătâi.

Prof. Univ. Alexandru Husar

Bucuria Învierii

Hristos a Înviat! Aceste cuvinte, acest gând, acest adevăr ne stăpânesc astăzi cugetul, judecata, vorba, simțirea și toată purtarea noastră. Cu toții avem sufletul străbătut de fiorul unei bucurii nespuse. A unei mulțumiri sufletești nemăsurate, că "Paștile sfințite astăzi nouă s-au arătat, Paștile... care au deschis nouă ușile raiului. Că prin Înviere din moarte la viață și de pe pământ la cer Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi". Sufletul nostru privește astăzi în jurul său și se umple de lumină, că toate cele duhovnicești s-au schimbat față de ziua de ieri; la cugetul nostru se adaugă ceva de dincolo de pulsul vieții, mai adânc sau mai de sus, după cum știm să oprim firul gândului și să trăim bucuria Învierii Domnului, a celui ce, biruind păcatul și frângând boldul morții "din moarte la viață și de pe pământ la cer ne-a trecut pe noi".

Cea mai mare sărbătoare creștină cheamă prin vestirea adevărului ce stăruie peste noi: "Hristos a Înviat!".

După deniile întristărilor și ale durerii, cu care am retrăit patimile Celui pironit pe cruce și pus apoi în mormânt, iată-ne ajunși în lumina bucuriei marelui praznic al Învierii Domnului. Această bucurie ne este dată de Învierea Domnului, căci Învierea Domnului este sărbătoarea cea mai sfântă din cursul anului, numită și "Sărbătoarea sărbătorilor". Pentru Domnul nostru Iisus Hristos este ziua care încununează activitatea Sa pământească, este rezultatul lucrării desfășurate de El în lume; este ziua în care s-a întâlnit, după ridicarea Sa din morți, cu Adam și Eva, primii noștri părinți, cu patriarhii, cu profeții și cu toți drepții lumii celei vechi. S-a întâlnit cu apostolii, cu femeile mironosițe, cu ucenicii și, în decursul vremurilor, cu toți creștinii, iar astăzi se întâlnește cu noi, întâmpinându-ne cu dumnezeiasca urare: "Bucurați-vă!" (Matei 28,9).

Toată suflarea se bucură că Hristos a înviat ca să dăruiască viață lumii. Căci așa cum mărturisește Sf. Ioan Gură de Aur: "Astăzi este pe pământ bucurie, astăzi este în cer bucurie. Acum saltă de bucurie îngerii, acum se veselesc arhanghelii, acum heruvimii și serafimii prăznuiesc împreună cu noi sărbătoarea de azi". Iată marea bucurie pe care ne-o aduce Învierea Domnului, cel mai mare praznic al creștinătății. Este praznicul bucuriei negrăite, care unește cerul cu pământul într-o armonie divină, restabilind firea omenească, apărată de întunericul păcatului și chemând-o să prăznuiască împreună cu Hristos cel înviat bucuria vieții asupra morții, bucuria luminii asupra întunericului.

Prin învierea Domnului, puterea de neînvins a vieții pășește biruitoare prin veacuri și se revarsă în veșnicie. Totul este aici opera harului divin, care izvorăște din Învierea Domnului și care ne dă bucuria de a fi cu Domnul Iisus, Cel care ne luminează cărările pe pământ, ne ajută să ne înțelegem rostul vieții și să ne îndeplinim datoriile noastre. Bucuria pe care o revarsă în suflet harul dumnezeiesc sfințește viața noastră și face să se nască "dragostea, pacea, îndelungă răbdarea, facerea de bine, credincioșia" (Galateni 5, 22).

Sf. Înviere este temelia credinței noastre, pentru că Hristos Domnul este Dumnezeu adevărat care se jertfește pentru noi etern, din dragoste infinită. Învierea Domnului ne dă certitudinea absolută că există o veșnicie fericită, pe care o putem câștiga fiecare prin trăirea sinceră și permanentă în duhul dragostei Sale. Prin învierea Sa, s-au rupt încuietorile cele veșnice, iar puterea iadului s-a sfărâmat. "Unde-ți este moartea, boldule, unde-ți este, iadule, biruința?", așa se întreba Sf. Apostol Pavel (I Corinteni 15, 55). Hristos Domnul a înviat ca om, și ne-a arătat că și noi toți vom învia, îmbrăcându-ne nestricăcios, ca să-L întâmpinăm pe Judecătorul cel Drept la a doua venire. Prin învierea Domnului ne-am suit cu

Hristos în raiul cel ceresc, unde ne-am bucurat cu cetele îngerești și ne-am îmbrăcat haina neprihănită a luminii izvorâte din Învierea Sa.

Începând cu Sf. Înviere, a intrat în istoria Bisericii harul divin și cu el a strălucit icoana omului duhovnicesc pe care trebuie să o realizeze fiecare creștin. Acum se pune temelia Bisericii care este împărăția lui Dumnezeu pe pământ.

Ziua Învierii este începutul împăcării omului cu Dumnezeu și a împăcării noastre, unul cu altul. Ea ne cheamă la comuniune de viață cu Dumnezeu și la înfățișarea cu Hristos, prin Hristos și pentru Hristos, ca să se așeze pacea și buna învoire între oameni. Ziua Învierii ne îndeamnă să vorbim fraților, celor ce ne-au greșit și să iertăm toate câte ne-au făcut. Iertându-ne și împăcându-ne unii cu alții, viața ni se luminează și se umple de toată bucuria și valoarea ei, iar sufletul renaște și petrece numai în sărbătoare, și cu veselie cântă cu îngerii din cer: "Acum toate de lumină s-au umplut și cerul și pământul și cele de dedesubt, pentru ca să prăznuim omorârea morții, sfărâmarea păcatului și începutul vieții veșnice" (Catavasierul Paștilor).

La praznicul Învierii Domnului să zicem: Bucurați-vă și vă înălțați cugetul curat spre Domnul care prin cruce a adus bucurie la toată lumea, ne-a izbăvit de întristare și durere, de lacrimi și moarte. Toată suflarea să laude pe Domnul, pentru că vedem azi pe adevăratul și veșnicul nostru Mântuitor, pe Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei care, înviind din morți, a rupt zapisul păcatului și ne-a dezlegat de blestemul lui Adam. Hristos astăzi ne învață că Adevărul și Lumina sunt mai tari decât minciuna și întunericul. Binele și Iubirea înfrâng răul și ura, viața biruie moartea și virtutea stăpânește păcatul. Dumnezeu călăuzește pașii omului pe drumul binelui și al progresului, al culturii și civilizației.

Dar ziua Învierii Domnului este și începutul apostolatului creștin.

La fel ca femeilor mironosițe și Apostolilor, îngerul Domnului, care a prăvălit piatra de pe mormânt în dimineața Învierii, ne zice și nouă: "Mergeți în mijlocul poporului și vestiți bucuria cea mare, că Hristos Domnul a înviat din morți" și că azi și în veșnicie El este în Biserica Sa, în Sf. Altar și în Sf. Taine, unde ne întâmpină pe toți. Că El este Domnul nostru care ne iubește și ne iartă, ne cercetează, este cu noi în orice împrejurare; ne dă puteri când ne simțim slabi și fără ajutor, ne ocrotește și ne ajută și atunci când am uitat de rugăciune, de poruncile Lui și de toate faptele bune.

De aceea zic împreună cu Sf. Apostol Pavel: "Pentru aceasta, îmi plec genunchii înaintea tatălui Domnului nostru Iisus Hristos, care întrece și depășește orice cunoștință" (Efeseni 3, 14-19).

Cu aceste binevestiri de bucurie, în această sfântă zi, vă îmbrățișez cu dragoste frățească pe toți: părinți și copii, tineri și vârstnici, mari și mici și Hristos cel înviat să vă binecuvânteze pe toți, împreună cu cei dragi, cu o viață plăcută Lui, aducându-vă pace, sănătate, liniște, spor, dragoste și bună înțelegere pentru toți.

Hristos a Înviat!

Duminica a II-a după Paști.
A Sfântului Apostol Toma. Credință și îndoială.

Praznicul praznicelor și sărbătoarea sărbătorilor creștine este, fără îndoială, Învierea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Prin Învierea Mântuitorului, "moartea a fost înghițită de biruință" și iadul a fost înfrânt (I Corinteni 15, 54-55). "Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi din moarte la viață și de pe pământ la cer", cum glăsuiește o cântare din canonul Sf. Paști.

Învierea Domnului, deși prevestită de însuși Mântuitorul (Matei 16, 21; Marcu 8, 31; Luca 9, 22), părea ceva imposibil și de aceea acest eveniment a produs o impresie extraordinară

asupra multora și a prilejuit o bucurie neașteptată apostolilor și tuturor celor care au aflat, într-un fel sau altul, că Iisus, după moarte și coborârea Sa în mormânt, a înviat din morți. Întâmplările dramatice din săptămâna Patimilor (prinderea lui Iisus, aducerea Sa în fața judecății sinedriului iudeilor și a lui Pilat, condamnarea la moarte, răstignirea și moartea pe cruce, împungerea cu sulița în coastă și alte batjocoriri, bătăi și chinuri pe care le-a îndurat Iisus în acele zile) au înspăimântat pe ucenicii săi în așa măsură, încât ei au uitat, pentru un moment, că Iisus trebuie să pătimească toate acestea și a treia zi să învieze.

Regăsindu-se ucenicii după îngroparea Domnului, "în ziua întâia a săptămânii, seara, ușile fiind încuiate de frica iudeilor, venit-a Iisus și a stătut în mijloc și a zis lor: "Pace vouă" (Ioan 20, 25). "Și aceasta zicând, a arătat lor mâinile și coasta Sa. Și s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul" (Ioan 20, 20).

Este greu pentru noi să înțelegem uimirea și chiar o anumită spaimă a ucenicilor în prima clipă, când toți au văzut pe Iisus viu în mijlocul lor. Dar în clipa următoare, bucuria, o nespusă bucurie, a pus stăpânire pe inimile lor. "Și s-au bucurat ucenicii, văzând pe Domnul" (Ioan 20, 21). Fără îndoială că această bucurie a crescut când Iisus le-a vorbit din nou, încredințându-i că a înviat cu adevărat, trimițându-i la propovăduire și împărtășindu-le harul prin cuvintele: "Luați Duh sfânt; cărora veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, vor fi ținute" (Ioan 20, 22-23), har ce a trecut de la Sfinții Apostoli la episcopi și la preoți și care s-a păstrat și se va păstra în Biserică până la sfârșitul veacurilor.

Dintr-o înțeleaptă rânduială a lui Dumnezeu, un singur apostol fusese lipsă în seara aceea, a fericitei întâlniri dintre Hristos și ucenicii săi: Toma Geamănul, căruia, venit mai târziu, ceilalți ucenici, plini de sfântă și mare bucurie, i-au zis: "Am văzut pe Domnul!" (Ioan 20, 25). Vestea era aproape de necrezut pentru

Toma. Deși fusese prezent la atâtea minuni săvârșite de Iisus, inclusiv la învierea lui Lazăr, minune care, cu o săptămână înainte, uimise tot Ierusalimul (Ioan 12, 18), Toma ardea de dorința de a primi încredințarea temeinică despre Învierea Domnului, deși Toma îl iubea pe Iisus din toată inima și credea cu tărie în cuvântul pe care li-l vestise Domnul pe calea propovăduirii credinței celei noi. El aștepta cu nerăbdare Învierea, pe care Domnul însuși le-o vestise mai înainte de răstignire. Înțelesese cu inima și cu mintea sa, că învierea lui Hristos este piatra de temelie a întregii credințe creștine; în gândurile sale, poate, își făcuse loc adevărul pe care avea să-l rostească mai târziu Apostolul Pavel: "Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică credința voastră" (Corinteni 15, 14).

Toma dorea, așadar, ca Iisus să fi înviat, dar teama, neîncrederea, îndoiala puseseră stăpânire pe sufletul său: dacă Hristos n-a înviat, ci numai un zvon se răspândise prin Ierusalim? Dacă Iisus n-a înviat și numai o părere a ucenicilor îi fac să ia drept fapt împlinit dorința lor puternică, să socotească adevăr, închipuirea lor? Îndoielile îl cuprind, îl stăpânesc, îl chinuie, îi frământă sufletul ars de dragoste și de nădejde. Când ceilalți ucenici, plini de bucurie, îi spun: am văzut pe Domnul, el mărturisește lor: "De nu voi vedea în mâinile lui semnul cuielor și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mâna mea în coasta lui, nu voi crede" (Ioan 20, 25).

Convinși de adevărul învierii lui Hristos, ceilalți apostoli n-au mai încercat să-l convingă pe Toma. Ei îi cunoșteau firea de om înclinat să cerceteze orice fapt, pentru a ajunge la concluzii pe baza unor dovezi sigure. Pe de altă parte, apostolii erau încredințați că Mântuitorul va reveni în mijlocul lor și atunci Toma se va convinge personal că Domnul a înviat.

Domnul Iisus, care cunoștea tot zbuciumul lui Toma, nu voia

să-l lase pradă îndoielilor și suferințelor sale sufletești. Opt zile l-a lăsat Domnul pe Toma să se frământe în dorința de a afla, în sfârșit, el personal, adevărul învierii Domnului. Între timp, Iisus s-a arătat femeilor mironosițe, precum și celor doi ucenici - Luca și Cleopa -, pe drumul spre Emaus, iar Petru, apostolul, a constatat că mormântul unde fusese pus trupul Domnului era gol (Luca 24).

În sfârșit, Toma se învrednici de o experiență proprie, la care se gândea și pe care o dorea tot timpul. După opt zile, ucenicii Domnului erau iarăși înăuntru, și Toma împreună cu ei. Și a venit Iisus, ușile fiind încuiate, și a stat în mijloc și a zis: "Pace vouă". Apoi a zis lui Toma: "Adu-ți degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea, și nu fi necredincios, ci credincios" (Ioan, 20, 26-27). În fața lui Toma și a celorlalți apostoli se afla Mântuitorul, care le vorbea și le arăta semnele patimilor Sale. Toți îl vedeau, îl ascultau și îl recunoscură imediat. De data aceasta era exclusă orice posibilitate de a se înșela în privința realității vii a prezenței lui Iisus cel înviat. Copleșit de uimire și de recunoștință pentru că s-a învrednicit să-L vadă pe Iisus cel înviat, Toma n-a putut spune decât: "Domnul meu și Dumnezeul meu!", cuvinte care exprimă esența acestui adevăr, și prin care Apostolul își mărturisește toată credința și convingerea sa nezdruncinată că învierea Domnului nu mai poate fi pusă la îndoială. Este o exclamație de adorare și rugăciune înaintea Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Teama, îndoiala și necredința sa se transformară într-o credință tare, izvorâtă din puterea dragostei ce o avea pentru Domnul, și din chinul său lăuntric. La mărturisirea acestei credințe, Domnul Iisus, cu glasul blând și mângâietor, printr-o blândă imputare, îi răspunde: "Căci M-ai văzut pe Mine, Tomo, ai crezut; fericiți cei ce n-au văzut și au crezut" (Ioan 20, 29-30).

În necredința Apostolului Toma vedem și o înaltă rânduială

dumnezeiască. Dumnezeu însuși a îngăduit-o, pentru ca ea să aducă mai mare folos credinței noastre. De aceea cântările noastre bisericești din Duminica Tomei nu-l învinuiesc pe acest apostol, ci descriu și califică starea lui Toma: "O, bună necredința lui Toma este o credință mântuitoare, care adevereste faptul învierii spre încredințarea lumii. O, prea mărită minune! Necredința, credință adevărată a rodit!".

Clipa în care Apostolul Toma a dobândit convingerea Învierii Domnului a fost atât de mare, încât a trezit în el o putere de credință care îi va marca definitiv destinul: va porni în lume pentru a vesti și altora, cu vorba și cu viața sa proprie, pe Hristos și învățătura Lui, patimile și slăvita Lui înviere. Sf. Apostol Toma va pecetlui cu jertfa vieții sale credința sorbită din atingerea rănilor lui Iisus cel înviat din morți. Va vesti Evanghelia, cu toate sfintele și luminoasele învățături, în ținuturile Parților, Mezilor, Perșilor, ajungând până în India, unde a suferit moarte de mucenic.

Binecuvântatul privilegiu al Sf. Apostol Toma, de a cunoaște astfel pe Mântuitorul, a fost mare și unic în istoria Bisericii noastre. Risipirea îndoielii Sf. Apostol Toma, prin arătarea Mântuitorului, a avut urmări pozitive pentru Biserica creștină, căci a întărit și credința altora, și a convertit la credință pe mulți dintre necreștini. Și acest fapt l-a dorit Hristos, căci învierea Sa este evenimentul hotărâtor în lucrarea de mântuire a lumii.

Cercetarea înțelesului evanghelic de astăzi ne conduce la adevărul unei profunde legături a oamenilor cu credința în Hristos și care risipește îndoiala, aduce pacea, bucuria, netemerea, liniștea și mulțumirea. Ea pătrunde tainic în sufletul nostru și înlătură piedicile pe care duhul cel rău le pune în calea desăvârșirii noastre. Având mereu încrederea în Dumnezeu, să ne străduim, având conștiința trează în îndeplinirea a tot lucrul cel bun, să ne rugăm ca și noi să simțim și să trăim puterea învierii Domnului Iisus Hristos în toată strălucirea ei dumnezeiască, aducându-ne aminte de îndemnul Sf.

Apostol Petru care zice: "Credeți în Dumnezeu fără să-L vedeți și vă veți bucura cu o bucurie negrăită!" (I Petru 1, 8). Iar de se va strecura vreo îndoială în inima noastră, să auzim cuvântul Domnului spus lui Toma: "Pune degetul tău și vezi mâinile Mele. Pune mâna ta în coasta Mea, și nu mai fi necredincios, ci credincios". Te vei cutremura și vei răspunde ca și Toma: "Domnul meu și Dumnezeul meu!". Amin.

Duminica Mironosițelor. Femeia creștină

Ne aflăm încă sub razele binefăcătoare ale Învierii Domnului. Certitudinea învierii dă putere sufletului omenesc să lupte necontenit, pentru câștigarea împărăției lui Dumnezeu. Și în lumina învierii, fiecare om își poate înțelege rostul și menirea sa în lume. Căci așa cum razele soarelui străbat până în cele mai dosite unghere ale pământului și topesc cei mai năpraznici ghețari, tot astfel lumina cerească a Învierii Mântuitorului străbate peste toată frământarea veacurilor și până în adâncul conștiinței, risipind îndoiala, nesiguranța, și deschizând tuturor perspectiva vieții de veci. Nu este om care să nu se bucure și să nu aibă ceva de învățat din praznicul cel mare al Învierii Domnului.

Ca și în duminica trecută, Sf. Evanghelie ne vorbește astăzi despre Învierea Domnului și despre unele persoane care au fost martore ale acestei mari minuni, ca unele care au vorbit cu Iisus cel înviat din morți. Aceste persoane, martore ale învierii Domnului, sunt femeile mironosițe, după cum ne spune Evanghelia de astăzi.

Dacă Apostolul Toma a avut nefericirea să fie cel din urmă dintre apostoli care să audă de învierea Domnului și să-L vadă, cum am auzit Duminica trecută, femeile mironosițe au avut fericirea să știe, cele dintâi, că Iisus a înviat, și să vorbească cu El. Pericopa evanghelică de astăzi ne pune în față purtarea plină

de devotament a sfintelor femei, care au slujit pe Domnul, atât înainte, cât și după moartea și învierea Sa. Iată ce ne spun evangheliștii despre aceste femei: Luca zice că împreună cu cei doisprezece ucenici, mergeau după Iisus "și niște femei, care fuseseră vindecate de duhuri rele și de boli: Maria ce se cheamă Magdalena, din care ieșiseră șapte demoni, și Ioana, femeia lui Huza, ispravnicul lui Irod, și Suzana și multele altele, care-i slujeau din avutul lor" (Luca 8, 1-3). Evanghelistul Matei, istorisind răstignirea Domnului, spune că erau acolo și multe femei, privind de departe, care urmaseră din Galileea pe Iisus, slujindu-L, între care era Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov și a lui Josi, și mama fiilor lui Zevedeu" (Matei 27, 55-57). Sf. Evanghelist Ioan le-a văzut chiar lângă cruce: " Și stă lângă crucea lui Iisus mama Lui, și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena" (Ioan 19, 25). Aceleași femei sunt, apoi, de față la punerea în mormânt a Domnului, însemnând bine unde se află stânca în care Iosif din Arimateia își săpase mormânt nou, nebănuind că aici mâinile lui vor așeza corpul Învățătorului său iubit, Iisus (Luca 23, 55). Tot ele vin duminică foarte de dimineață la mormânt cu miruri și miresme să ungă trupul lui Iisus, fapt pentru care s-au numit purtătoare de mir sau mironosițe, iar această duminică în care le facem pomenirea se numește "Duminica Mironosițelor".

Din citirea celor scrise de evangheliști cu privire la femeile mironosițe, reținem câteva nume: Maria Magdalena, Maria lui Cleopa, mama lui Iacov cel mic, Salomeia,mama fiilor lui Zevedeu, și Ioana, soția lui Huza, ispravnicul lui Irod Antipa. Cu acestea au mai fost și alte femei, al căror nume nu s-a scris. Între mironosițe trebuie socotită și Maria, sora lui Lazăr, "care a uns pe Domnul cu mir - înainte de a intra triumfal în Ierusalim - și i-a șters picioarele cu părul capului ei" (Iov 11, 2).

Ajungând la mormântul Domnului, spre surprinderea lor,

femeile află că piatra a fost răsturnată și intrând în mormânt, au văzut un tânăr care le-a adus vestea biruinței vieții asupra morții, vestea că Iisus nazarineanul cel răstignit, a înviat! În același timp, tot îngerul le dă porunca de a duce lui Petru și celorlalți Apostoli vestea cea mare, a Învierii Domnului (Marcu 16, 6-7). Sf. Apostol și Evanghelist Matei ne dă știrea deosebit de prețioasă că pe când mergeau ele să ducă această veste ucenicilor, le-a întâmpinat însuși Iisus, zicând: "Bucurați-vă!" iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și i s-au închinat. Și tot El le-a zis: "Duceți-vă și vestiți fraților Mei să meargă în Galileea, și acolo mă vor vedea" (Matei 28, 9-10; Marcu, 16, 9). "Și întorcându-se de la mormânt au vestit toate acestea celor unsprezece și tuturor celorlalți" (Luca 24, 9). Cu alte cuvinte, Dumnezeu a dat femeilor mironosițe o răsplată unică: de a fi aflat - cele dintâi -, de Învierea Domnului, de a fi văzut - cele dintâi - pe Iisus cel înviat, și de a fi dus - cele dintâi -, vestea cea mare chiar ucenicilor Săi. Așa după cum femeia auzise, după căderea în păcat, osânda rostită de Dumnezeu, tot femeia va auzi, cea dintâi, vestea cea mare a izbăvirii din morți prin Iisus Hristos cel înviat. Lumea a aflat de Învierea Domnului prin Sfinții Apostoli, dar ei primiseră această veste de la femeile mironosițe. Pentru femeile purtătoare de mir, această veste era cea mai mare bucurie, pentru că Mântuitorul a ridicat femeia din starea de inferioritate în care era ținută în lumea antică, păgână și chiar în lumea iudaică, a dezrobit-o și a reabilitat-o ca soție și ca mamă. Și în adevăr, creștinismul a făcut din femeie o personalitate egală în drepturi și datorii bărbatului, cu care Sf. Apostol Petru zice că este "împreună moștenitoare a darului vieții" (I. Petru 3, 7), iar Sf. Apostol Pavel va proclama apoi egalitatea tuturor în fața lui Dumnezeu, prin cuvintele: "nu mai este iudeu, nici elin; nici rob, nici liber, nici parte bărbătească sau parte femeiască, pentru că voi toți una sunteți în Hristos Iisus" (Galateni 3, 28).

Spre deosebire de apostoli, mironosițele nu au fost chemate, și nici alese. Credința lor și dragostea lor pentru Hristos, evlavia lor, setea lor de mântuire le-au făcut să-L urmeze în unele din călătoriile sale misionare și să-i slujească din avutul lor. Prin iubirea lor cea mare, cu care au urmat pe Mântuitorul, mironosițele au întrecut pe unii ucenici. Majoritatea dintre aceștia l-au părăsit pe drumul Golgotei, de teamă să nu fie prinși, ca să nu mai amintim de lepădarea lui Petru. Numai Ioan are curajul mironosițelor, să vină până sub crucea pe care fusese răstignit Iisus. În ziua înmormântării, însă, a lipsit și el.

Aș dori ca, împreună, să privim cu ochii noștri sufletești chipurile acestor femei. Ce inimi credincioase trebuie să fi avut aceste mironosițe, și ca ele toate celelalte femei! Ce fețe neprefăcute! Ce viață cinstită! Ce îmbrăcăminte cuviincioasă! Ce vorbă smerită, blândă și duhovnicească! Ce putere de muncă! Ce dorință de a sluji Domnului cu toată casa și averea lor! Ce curaj de a-L urma și ce voință de a-L vesti!

În cei două mii de ani de viață creștină, exemplul femeilor mironosițe a fost urmat de milioane de alte femei, marea majoritate rămase în anonimat, iar puține la număr trecute în calendarul sfințeniei creștine. Marii Părinți și dascăli ai Bisericii își datorează, în cea mai mare măsură, evlavia și formația religios-morală mamelor lor, care au fost exemple vii de credință și de trăire a învățăturii creștine.

Să ne gândim la Antuza, mama Sf. Ioan Gură de Aur, care a rămas văduvă la douăzeci de ani și nu s-a mai căsătorit, ci s-a dedicat creșterii fiului ei, la Monica, mama Fericitului Augustin, care s-a rugat timp de optsprezece ani pentru reîntoarcerea la Hristos a fiului ei ajuns pe căile pierzaniei; să ne amintim de Nona, mama Sf. Grigorie Teologul, de Emilia, mama Sf. Vasile cel Mare și de atâtea și atâtea femei, care își dorm somnul de veci

împăcate că au contribuit la întărirea vieții de familie, la creșterea copiilor lor în duhul Evangheliei, la întărirea dragostei între oameni și la schimbarea climatului spiritual al vremii lor. Avem multe exemple de femei virtuoase și din trecutul poporului nostru: soții de voievozi români care au ctitorit - alături de soții lor -, biserici și mănăstiri care ne-au rămas ca sfântă moștenire până astăzi. Mi-aș îngădui să prezint doar trei exemple semnificative. Soția lui Constantin Brâncoveanu, domnul Țării Românești, mamă a unsprezece copii, a avut durerea să asiste la decapitarea soțului și a celor patru feciori, din dispoziția turcilor, la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, din anul 1714, din pricină că au refuzat să părăsească credința creștinilor și să se turcească, prin îmbrățișarea religiei islamice; Oltea, mama lui Ștefan cel Mare și Teofana, mama lui Mihai Viteazul.

Cunoscând aceste puține fapte din veacul apostolic, din veacurile patristice și din trecutul poporului nostru, este firesc să ne punem întrebarea: oare ce așteaptă Hristos de la femeia creștină de azi, care este menirea ei în lumea în care trăim? Cum poate deveni o binevestitoare a Învierii lui Hristos?

Este bine știut că în veacul nostru am asistat la emanciparea femeii, la valorificarea puterilor ei fizice și intelectuale în toate domeniile sociale, alături de bărbat. Femeia a depășit de mult limitele căminului, fiind azi prezentă, cu toată competența, în orice ramură de activitate: în literatură și artă, în școală și spital, în cercetarea științifică, în comerț și industrie, în conducerea treburilor de stat, iar mai nou, chiar și în cucerirea spațiului cosmic, contribuind din plin la propășirea societății, la îmbunătățirea și bucuria vieții. Ne gândim cu recunoștință la lucrarea plină de jertfă pe care o împlinesc atâtea femei în toate ramurile vieții, dar cu toate acestea, Hristos, Biserica i-au rezervat un altar exclusiv femeii, în care își poate pune în

valoare adevărata ei menire în lume - ca soție și, mai ales, ca mamă.

Purtând în ea virtuțile specifice pe care i le-a rânduit Dumnezeu la creație, femeia este, în primul rând, soție. Ea a fost făcută de Dumnezeu ca să-i fie de ajutor soțului. "Nu este bine ca omul să fie singur pe pământ. Să-i facem ajutor potrivit pentru el" (Facerea 2, 18).

Aceste cuvinte exprimă o ordine stabilită de Creator, care nu poate fi nesocotită fără a pricinui vieții omenești cele mai mari drame. Adevărata femeie creștină știe să întemeieze o căsnicie durabilă, care să fie asemenea cetății despre care vorbea Mântuitorul că nu este clădită pe nisip, ci pe piatră, încât orice încercări și necazuri ar veni în viață, ele vor putea fi ușor înlăturate. Ea nu se descurajează niciodată, știe să rabde, merge mereu înainte, alături de soțul ei, și la bucurii și la necazuri, însoțindu-l până la marginea mormântului. Prin muncă cinstită, printr-o viață aleasă, prin dragoste deplină, prin devotament conjugal, ea trebuie să devină "cunună bărbatului ei", după cuvântul înțeleptului Solomon.

În al doilea rând, pentru copii, femeia este mamă. Ea poate fi numită pe drept cuvânt, mama neamului omenesc, pentru că numai datorită ei se perpetuează ființa umană; ea izvorăște viață din viața ei, aduce în lume o ființă nouă, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Ea hrănește pruncul, de la ea învață acesta primul zâmbet și primul cuvânt, acela de mamă. Ea sădește și dezvoltă în copil respectul față de semeni, dragostea de muncă și de țară, cinstea, cultul datoriei împlinite, conturându-i personalitatea și formând omul matur de mai târziu, pe care se va rezema, ca pe niște stâlpi de nădejde, Biserica și națiunea.

Pentru aceasta nu se poate imagina o mai nobilă chemare. Sunt renumiți oamenii de știință cu descoperirile lor, poeții, scriitorii, artiștii și ceilalți, dar deasupra tuturor stă mama care naște copii, îi crește și îi educă. "Dați-mi o generație de mame bune, zice un gânditor, și voi schimba fața lumii".

Dar pentru noi, creștinii, mama este și primul pedagog spre Hristos, primul dascăl și preot al copilului ei. Ea este aceea care duce mâna copilului la frunte ca să-l învețe semnul sfintei cruci, apoi tot ea i le împreunează pe amândouă, pentru rugăciune. Ea este primul însoțitor al copilului la biserică și apoi în fața sfântului altar pentru a primi acolo Trupul și Sângele Domnului în sfânta împărtășanie. La altarul unei familii creștine, mama îndeplinește rolul mironosițelor din Evanghelia de astăzi, având grijă să nu se stingă niciodată flacăra credinței, a nădejdii și a dragostei de Dumnezeu și de oameni.

Pentru aceasta creștinismul a ridicat femeii un "altar", care este căminul. Aici, ea nu poate fi înlocuită de nimeni pe lume, și misiunea femeii nu poate fi nicăieri mai însemnată, mai rodnică și mai sfântă ca aici. Cu toate acestea, sunt multe femei de azi pentru care căminul pare prea strâmt, prea necorespunzător și uită că datorită însușirilor cu care Dumnezeu a înzestrat femeia, ele nu pot fi nicăieri mai însemnate, mai bine făcătoare, mai cerute și mai sfinte ca în mijlocul căminului lor. Căminul este cea dintâi instituție de educație și mama care îl iubește este cea mai desăvârșită educatoare. Noi suntem, în bună parte, ceea ce au fost și ceea ce am primit de la mamele noastre. Creștinismul a dat lumii atâția eroi morali, atâția sfinți pentru că el a pătruns în inimi de mame, care și-au împlinit chemarea după învățătura lui Hristos în mijlocul familiei lor. De cămin ține maternitatea, nevinovăția, cumpătarea, iubirea, abnegația, devotamentul, spiritul de sacrificiu și alte virtuți care pot încununa viața unei femei.

Creștinismul, Biserica nu susțin, nu cer ca femeia să părăsească titlurile câștigate cu atâta trudă, adică să nu mai fie femeia medic, profesor, avocat, magistrat, funcționară sub altceva. Creștinismul cere ca în toate acestea, femeia să nu uite că altarul principal în care

a rânduit-o Dumnezeu este familia și, în special, creșterea și educația copiilor. Acolo femeia este stăpâna și regina vieții. În toate celelalte munci este doar o funcționară, mai bine sau mai prost plătită; în cămin, ea împlinește cea mai esențială și mai cerută misiune a vieții pentru viață. Creștinismul nu zice ca femeia să nu fie folositoare societății prin inteligența, priceperea și munca ei, dar azi îi amintește, mai mult ca oricând, că cel dintâi folos pe care îl poate aduce societății este acela de a fi mamă cu adevărat. Zadarnic se vor elabora principii, metode și energie de la catedre în formarea omului cerut, când lipsește izvorul de viață, așa cum a rânduit Dumnezeu. Zadarnic stă femeia cu contribuția ei în posturi de conducere și îndreptare socială, dacă izvorul care pulsează viața este anemic și stricat. Bune sunt toate slujbele și folositoare, dar "partea cea bună" pe care să și-o aleagă femeia este de a fi candelă a credinței în Dumnezeu în familia ei mai întâi, și apoi în mijlocul societății în care trăiește.

Am văzut ce importanță are mama în creșterea și educarea copiilor pentru viața omenească. Voi cita pe V. Militaru: "Din același lemn se face și icoană și măciucă". Iar marele savant G. Longinescu ne spune: "Două puteri sunt în lume: Dumnezeu în cer și mama pe pământ. Un copil este așa cum l-a lăsat Dumnezeu și cum l-a crescut mama lui". Aceasta o așteaptă Hristos de la noi, aceasta este pilda celor dintâi vestitoare ale învierii Domnului și pilda unui nesfârșit număr de mame creștine.

Ca și odinioară Mariei Magdalena, Iisus spune tuturor femeilor creștine: "Mergeți și vestiți fraților mei, adică tuturor oamenilor, învierea!"

Fă, Doamne, ca nici una din mamele noastre creștine să nu rămână indiferente la chemarea Ta! Nici una să nu rămână nehotărâtă, mai ales astăzi, într-această lume de păcate și fărădelege, în lucrarea ei de salvare de vieți și suflete. Ci fiecare mamă să audă glasul Domnului Iisus: "Lăsați copiii să vină la

Mine!" și să răspundă la această sfântă chemare cum au răspuns mironosițele femei și toate mamele creștine, spre slava Ta, Doamne, și spre mântuirea noastră, a copiilor noștri și a neamului nostru! Amin.

Duminica Slăbănogului

Duminica de astăzi este numită în calendarul nostru ortodox, duminica a patra după Paști sau a Slăbănogului, pentru că Evanghelia care se citește în această duminică vorbește despre minunea vindecării de către Mântuitorul a slăbănogului de la lacul Vitezda. În partea de răsărit a Ierusalimului, lângă poarta oilor, se găsea acest lac, în care mulțime de bolnavi se făceau sănătoși, căci "un înger al Domnului se cobora la vreme în scăldătoare și tulbura apa, și cine intra întâi, după tulburarea apei, se făcea sănătos, ori de ce boală era ținut" (Ioan 1, 4).

Cele cinci pridvoare, zidite încă de Solomon, erau locurile de așteptare, de unde bolnavii urmăreau cu multă atenție tulburarea apei de către înger.

Într-unul din aceste pridvoare, un slăbănog, care căzuse pradă suferințelor cumplite, de 38 de ani aștepta acolo ziua și ceasul izbăvitor al însănătoșirii sale. Apa acestui lac primise puteri tămăduitoare; de minunea vindecării însă, nu se putea împărtăși decât acela care intra primul după tulburarea ei. Acest slăbănog, de 38 de ani văzuse apele lacului tulburându-se, dar fără folos: alții, mai tari ca el, i-o luau înainte, se aruncau în apă și se vindecau. Dar el nu-și pierdea răbdarea, și acest lucru trebuie să-l învățăm de la dânsul: cel care rabdă speră, nădăjduiește într-o soluție, într-o ieșire, într-un răspuns, într-o scăpare.

Răbdarea adevărată nu e o virtute pasivă, o capitulare, ci așteptarea unei rezolvări, a unei izbăviri venite de undeva.

Bolnavul care rabdă suferința speră că aceasta va trece. Omul în necaz și primejdie speră că va fi izbăvit. O astfel de răbdare în speranță avea și slăbănogul. De 38 de ani nu putea intra în scăldătoare, după tulburarea apei, și totuși nu-și pierdea răbdarea, rămânea în continuare, crezând că într-o zi va ajunge și el în atenția lui Dumnezeu. Și iată că răbdarea lui a fost răsplătită când, într-o zi, venind Mântuitorul și văzându-l, i se făcu milă de el și apropiindu-se, îi zise: "Vrei să fii sănătos?" Răspunsul veni clar și convingător: "Doamne, n-am om să mă arunce în scăldătoare. Căci până să mă duc eu, altul se coboară". Și atunci Mântuitorul, făcându-i-se milă de el, nu i-a spus că nu e nevoie să-l mai arunce cineva în scăldătoare, ci i-a spus: "Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi". Și în clipa aceea, bolnavul s-a ridicat, și-a luat patul și a plecat. Iisus s-a făcut nevăzut. Slăbănogul era convins că recâștigarea sănătății sale s-a produs prin intervenția dumnezeiască, ne încredințează Sf. Evanghelie, care ne spune că, după câtva timp, Iisus îl întâlnește în templu rugându-se și mulțumind lui Dumnezeu pentru minunea săvârșită cu dânsul în preajma Vitezdei.

Mântuitorul Iisus, în nemărginita iubire și purtare de grijă față de omul zidit după chipul și asemănarea sa, îl avertizează zicând: "Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva rău" (Ioan 15, 14). Așa s-a sfârșit cumplita suferință a unui slăbănog, care a avut lângă el pe Iisus, tămăduitorul rănilor noastre fizice și morale.

Acest slăbănog, pe care ni-l înfățișează Sf. Evanghelie de astăzi, ne pune în față suferința, păcatul și singurătatea.

Mântuitorul, venind în lume, îndură cele mai grele suferințe, pentru a ne arăta nouă că drumul crucii duce la desăvârșire și mântuire. Hristos Domnul schimbă caracterul inițial al suferinței și al durerii, dându-le un caracter de îndreptare și desăvârșire morală (Ioan 5, 14; I Petru 2, 21). Acolo unde este putere de

credință, suferința atrage pe om către Dumnezeu. Chiar de se strică omul nostru cel din afară, cel din lăuntru, însă, se înnoiește din zi în zi; pentru că suferința noastră cea de acum, ușoară și trecătoare, ne aduce nemăsurată slavă veșnică (II Corint. 4, 16-17). Suferința nu trebuie să ne coboare la deznădejde, scopul ei fiind ca, prin răbdare și credință, să ne regăsim echilibrul spiritual care să ne ducă la lucrarea virtuților evanghelice. Să fim mai buni, mai drepți, mai credincioși și mai cinstiți, trăind în permanentă comuniune cu Hristos. Ea trebuie să devină condiția fundamentală a renașterii spirituale, cum zice V. Hugo: "Ochiul nu vede bine pe Dumnezeu decât printre lacrimi".

Suferința noastră de azi, cu întregul ei șir de nenorociri, lipsuri și dureri trebuie să o privim nu numai ca pe o pedeapsă dumnezeiască, ci și ca o chemare pentru îndreptarea noastră, spre o viață plăcută lui Hristos. Istoria se clădește sub brațul ocrotitor al Providenței, care dirijează și sancționează.

Dar prin acest slăbănog bolnav cu trupul, Biserica ne arată și figura oricărui bolnav cu sufletul. Bolnav cu sufletul este oricine săvârșește păcatul. Iar păcatul este pentru suflet, ceea ce este paralizia pentru trup. Cu cât creștinul este mai stăpânit de el, cu atât paralizia sufletului este mai cumplită. Biserica noastră, prin citirea Evangheliei de azi, vrea să reamintească tuturor despre grija ce trebuie să purtăm sănătății noastre trupești și sufletești, despre cauzele îmbolnăvirii și despre mijloacele de vindecare.

Să nu uităm că lumea de azi este asemenea unui mare spital, plin de bolnavi de tot felul: orbi, șchiopi, paralitici etc. Precum nimeni din lume n-ar putea să se laude că este fără de păcat, tot așa nimeni nu poate afirma că este pe deplin sănătos. Toți suntem niște bolnavi, slăbănogi trupește și sufletește. Ceea ce este boala pentru trup, este păcatul pentru suflet. Cuvintele

Psalmistului, că toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cela ce face bunătate, nu este până la unul (Ps. 52, 4), justifică pe deplin afirmația că lumea este un imens spital, plin de oameni bolnavi, bolnavi mai mult la suflet decât la trup.

Toți purtăm pe suflet semnul rănilor cauzate de păcat. Precum boala grăbește moartea trupului, tot astfel păcatul grăbește moartea sufletului, moarte manifestată prin ură față de oameni și necredință față de Dumnezeu. Ura, fiind de esență diavolească, omoară sufletul: "Oricine urăște pe fratele său este omorâtor de oameni, nu are viață veșnică" (I Ioan 3, 15). Și, iarăși: "Cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuiește" (V. 8). Păcatul este cauza tuturor suferințelor noastre, iar boala efectul lui.

Această buruiană otrăvitoare, acest microb care roade la temelia vieții omenești, trebuie ars în flăcările credinței prin mijlocirea rugăciunii, a faptelor bune, care ne apropie de Dumnezeu.

Botezul și celelalte Sf. Taine reprezintă tot atâtea mon[illegible]te în care, pentru fiecare creștin, Duhul lui Dumnezeu tulbură apele harului Vitezdei celei mici. Biserica lui Hristos este Vitezda minunată vindecătoare de boli și de patimi, înviorătoare de viață și credință; ea este baia Duhului, în care cei ce intră ies spălați de murdăria poftelor și a patimilor, ies curați la trup și la suflet, ies oameni noi, împăcați cu Dumnezeu, prin sângele Fiului său (I Ioan 4, 9-10). Tulburarea mistică a apei se permanentizează în mod tainic, duminică de duminică, sărbătoare de sărbătoare, pe altarele Bisericii noastre, în clipa solemnă și sfântă a prefacerii elementelor euharistice de la Sf. Liturghie. Toți slăbănogii trupești și sufletești au astfel posibilitatea să se arunce în această Vitezda a Harului în care Duhul Sfânt coboară, în chip tainic, spre a-i vindeca.

Dar ceea ce ne mișcă în mod deosebit din istoria acestei minuni

este răspunsul pe care l-a dat slăbănogul Mântuitorului: "Nu am om care să mă arunce în scăldătoare". Era strigătul uneia dintre cele mai amare suferințe omenești: singurătatea. Nimeni nu se găsise, de atâta vreme, care, din milă față de el, sau din orice alt sentiment, să fi încercat să-l ajute, să-l arunce în scăldătoare. Slăbănogul era în totală singurătate, era lăsat doar pe seama lui însuși. Și iată cât e de rău să fie omul lăsat pe seama lui însuși. Să nu aibă un alt om! Să nu aibă un prieten! Să nu aibă pe cineva aproape! Acest lucru a venit Mântuitorul să-l îndrepte. A venit să se declare El acel om de care avea nevoie slăbănogul și nu-l găsea, ca să ne dea nouă, tuturor, un exemplu. Să fim oameni care ajută. Să fim oameni în slujba altora. Să fim oameni care să luptăm împotriva izolării în care se află aproapele și împotriva singurătății.

Cineva a fost întrebat odată: care este cea mai grea stare în care s-ar putea afla un om? Răspunsul a fost - singurătatea. Singurătatea lovește oameni din orice stare socială, de orice vârstă. Există în jurul nostru mulți factori care promovează singurătatea, printre aceștia un loc important ocupându-l indiferența unuia față de altul, egoismul unor oameni, disprețul față de semeni, dezinteresul ș.a. Câți nu zic: nu mă interesează vecinul! Ce treabă am eu cu aproapele meu? E bine să ne aducem acum aminte de răspunsul dat de Cain în fața lui Dumnezeu, după ce îl omorâse pe fratele său, Abel: "Au doară eu sunt păzitorul fratelui meu?" (Fac. 4, 9). Un răspuns tipic păcătos, pentru că fiecare din noi este pus, de fapt, să fie păzitor al fratelui său, să se intereseze de fratele său, să-l ajute și să-l ocrotească pe fratele său.

Mântuitorul Iisus Hristos, prin Evanghelia aceasta, ne învață că trebuie să trăim ca frații, să nu lăsăm pe nimeni în izolare, în singurătate, să nu lăsăm pe nimeni așa cum a fost lăsat acel slăbănog care, timp de 38 de ani, n-a găsit un om care să-l ajute.

Noi, oamenii, suntem creați de Dumnezeu să trăim în societate, să ne împărtășim unul altuia bucuriile și necazurile, să ne purtăm de grijă unul altuia, să ne ajutăm. Cel avut pe cel lipsit, cel tare pe cel slab, cel sănătos pe cel bolnav să slujească. Aceasta este voia lui Dumnezeu, în general, și pentru toți Hristos ne poruncește astăzi mai mult ca oricând: "Purtați sarcinile unul altuia și așa veți împlini legea lui Hristos" (Gol. 6, 2).

Întrebarea Mântuitorului Iisus Hristos stăruie și astăzi. Când trupurile noastre cad în mrejele bolilor iar sufletele ne sunt copleșite de necazuri, dar și de păcate, El se apropie și azi de noi și ne întreabă ca odinioară pe slăbănogul de la lacul Vitezda: "Vrei să fii sănătos?" Vindecarea noastră va fi în funcție de convingerea răspunsului ce-l vom da, urmat de faptele noastre. Mântuitorul a întemeiat Biserica cea sfântă în lume, care pune la îndemâna tuturor mijloacele tămăduirii, pentru obținerea vindecării noastre trupești și sufletești. Și azi, mai ales azi, sunt atâția bolnavi care au nevoie de biserică. Ea este locul de întâlnire al credincioșilor cu Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor.

Mântuitorul, ca și odinioară, ne vorbește și azi prin glasul Evangheliei sfinte ce răsună în sfânta sa casă, așteptând sosirea bolnavilor pentru tămăduire. Va trebui, mai întâi, ca ei să-și curețe sufletul de păcate pentru a-l putea afla pe Mântuitorul în casa durerii, la căpătâiul bolnavilor, în preajma celor asupriți și necăjiți, alinând rănile celor bolnavi, mângâind și ajutând pe cei singuri, plângând cu cei ce plâng și ștergând, cu părintească iubire, lacrimile de pe obrajii orfanilor, văduvelor și ai tuturor năpăstuiților sorții. Aceasta să învățăm din Sf. Evanghelie de astăzi și să punem în practică această chemare sfântă făcută nouă de Domnul nostru Iisus Hristos prin Biserica Sa.

Suntem aici, la scăldătoarea credinței, ca să căpătăm fiecare ajutorul de care avem nevoie. Deci, dacă vrem să plecăm la

casele noastre mai îndreptați, să facem ceea ce poruncește Mântuitorul prin slăbănogul din Evanghelia de astăzi: să ne sculăm, să luăm patul și să umblăm. A ne scula înseamnă a ne naște din nou, a ne scula din patul păcatelor, și a face voia lui Hristos, pe care l-am mâniat prin păcatele noastre.

Doamne Iisuse Hristoase, care ai venit în lume ca să mântuiești pe cei păcătoși, dintre care noi suntem cei dintâi, am venit astăzi la scăldătoarea milostivirii Tale ca să căpătăm de la Tine ajutorul de care avem nevoie. Dă-ni-l, Doamne, ca să putem pleca mai îndreptați, mai buni, mai sănătoși, la casele noastre și mai întăriți în calea binelui și pe viitor să nu mai păcătuim, ci să facem voia Ta. Amin.

Duminica a V-a după Paști. A Samarinencei

Ne aflăm în acea perioadă a anului bisericesc, când la strane se cântă din Penticostar iar de pe amvoane se tâlcuiesc Evangheliile în care se cuprind întâlniri cu Domnul și mărturisiri despre Hristos cel înviat, atât în lume, cât și în sufletul fiecăruia.

Învierea Domnului n-a rămas în istorie un act oarecare, de unică și zguduitoare misiune, ci a devenit un bun comun, temelia creștinismului.

Este foarte semnificativ rolul femeii în cimentarea religiei creștine. De la cea dintâi arătare a lui Iisus după Înviere până la biruirea învățăturii creștinești, femeia apare într-o lumină ce-și revarsă razele sale departe în istoria creștină.

În această lumină ne apare pericopa evanghelică de astăzi, care așază înaintea sufletelor noastre icoana unei femei samarinence care, cunoscând pe Domnul Iisus, s-a făcut cea dintâi misionară a Lui.

Domnul Iisus Hristos, într-o zi de vară, sub arșița soarelui,

venind din Iudeea și mergând spre Galileea, trecea prin Samaria, cetate numită Sihar, unde se găsea fântâna lui Iacob. Ucenicii Domnului intraseră în oraș ca să găsească cele ce sunt necesare pentru hrana trupului, iar Mântuitorul a rămas singur lângă izvorul istoric al lui Iacob. După o scurtă așteptare, iată o femeie samarineană vine să ia apă de la fântână. Desigur, această femeie a tresărit văzând fântâna străjuită de un iudeu, de un om străin de neamul locuitorilor din Samaria, căci între evrei și samarineni erau neînțelegeri și ură mare pe motive religioase și politice. După ce a scos apă, femeia a vrut să plece. Împotriva tuturor preceptelor Legii și spre surprinderea femeii, Mântuitorul i se adresează: "Dă-mi să beau". Femeia a fost foarte mirată. Nu se mai întâmplase așa ceva. Omul încălca rânduielile tradiționale. Îl înfruntă: "Cum, tu care ești iudeu, ceri să bei apă de la mine, care sunt samarineancă?" Femeia nu i-a dat apă și parcă aștepta o explicație. Și atunci, Mântuitorul i-a spus: "De ai fi știut darul lui Dumnezeu și cine este cel care ți-a zis «Dă-mi să beau», ai fi cerut de la Dânsul și ți-ar fi dat apă vie" (Ioan 4, 10). Cuvintele i se părură femeii fără înțeles. Și mirându-se, zise: "Doamne, fântâna este adâncă și nici ciutură nu ai; de unde ai apa cea vie?" Dar Iisus i-a răspuns din nou cu cuvinte de taină:"Tot cel ce bea din apa aceasta va înseta iarăși, iar cel ce va bea apa pe care i-o voi da Eu nu va înseta în veac, căci se va face în el izvor de apă vie care curge spre viața veșnică". Nu e greu de presupus că femeia n-a priceput nici acum prea mult din cele auzite, dar o asemenea apă, care i-ar fi ajuns pentru o viață, o ispitea totuși, și zise: "Doamne, dă-mi apa aceasta ca să nu mai însetez, nici ca să mai vin aici să scot apă".

Mântuitorul, aparent, nu i-a mai răspuns la această cerere. Pentru a gusta din apa cea vie, sufletul ei întinat de păcat trebuia spălat prin pocăință și mărturisire. Căci fără asemenea pregătire

este cu neputință să înțelegi ce anume este această "apă vie" și să o primești. Deci, cel dintâi lucru care se cere fiecărui om este să fie pregătit, să fi părăsit întunericul păcatului și să fi intrat în contact spiritual cu Hristos, și numai după aceea va înțelege ce anume este darul lui Dumnezeu, "apa cea vie". Iisus îndreaptă cuvântul său către femeie și zice: "Mergi de cheamă pe bărbatul tău și vino aici". Femeia i-a răspuns: "Nu am bărbat". Mântuitorul care, ca Dumnezeu atotștiutor, vedea și cunoștea faptele, inimile oamenilor, știuse acest lucru, dar îi pusese la încercare sinceritatea, pentru a o face să merite continuarea convorbirii. I-a plăcut răspunsul ei; spusese adevărul. "Bine ai spus că nu ai bărbat, a spus Domnul, și a început să-i amintească amănunte din viața ei păcătoasă ca dintr-o carte deschisă, fapte care urmau nu numai să-i stârnească interesul, dar să o facă să se angajeze fără rezervă în discuție, cât dintr-o teamă sfântă, ca în fața unui prooroc, cât mai ales din dorința de a-și lămuri unele lucruri pe care nu le înțelesese până atunci prea bine. Mântuitorul a continuat: "Că cinci bărbați ai avut și acela pe care îl ai acum, nu-ți este bărbat, aceasta adevărat ai grăit". Așadar, trăia în fărădelege cu al șaselea bărbat. De data aceasta, femeia a rămas uimită, i-a zguduit conștiința și a pus-o pe gânduri, pentru că i-a spus toate câte le-a făcut în viață. Nu i se mai întâmplase așa ceva. Atunci a izbucnit: "Doamne, văd că ești prooroc". Impresionată la culme, sufletul ei năzuiește să urce pe scara cea veșnic nestricată a rugăciunii spre Dumnezeu și îl întreabă pe Iisus: "Doamne, părinții noștri (cei din Samaria) s-au închinat în muntele acesta (muntele Garizimului); voi însă (cei din Iudeea) ziceți că în Ierusalim este locul unde se cuvine a se închina. Spune-mi, va fi continuat ea, cum e mai bine? Care este adevărul?".

Abia acum Mântuitorul i-a dat, de fapt, apa cea vie, când i-a

răspuns femeii cu aceste cuvinte: "Crede-mă, femeie, că va veni vremea când nu în muntele acesta, nici în Ierusalim vă veți închina Tatălui, va veni vremea și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu Duhul și cu Adevărul; că Tatăl acest fel caută să fie cei ce se închină Lui".

Duh este Dumnezeu, și cei ce se închină Lui, cu Duhul și cu Adevărul se cade a se închina. Zis-a Lui femeia: "Știm că va veni Mesia, care se cheamă Hristos; când va veni acela, ne va spune nouă toate. Zis-a ei Iisus: "Eu sunt, Cela ce grăiesc cu tine". Mântuitorul i-a oferit, în schimbul și în locul apei din fântână, "apa cea vie", din care, dacă bea cineva "nu va mai înseta în veac" (V. 14). Pătrunzând în sufletul ei pe nebăgare de seamă, în acea amiază caldă de vară, apa aceasta a transformat-o pe femeie în cea dintâi misionară a Evangheliei lui Hristos și, convinsă de acest adevăr, ea lasă vasul de apă la fântână, aleargă în grabă în cetatea Sihar, străbate ulițele și strigă cu însuflețire: "Veniți de vedeți un om care mi-a spus câte am făcut; nu cumva Acesta este Hristos?" Spusele ei i-au impresionat pe locuitorii cetății, pentru că și-au părăsit casele și au venit la fântână să-L vadă pe Iisus. Sfântul Evanghelist Ioan povestește că, după ce au stat de vorbă cu El, L-au invitat să rămână cu dânșii în Sihar și că Mântuitorul a rămas cu ei două zile.

Popasul Domnului lângă fântâna lui Iacob și cuvântul Său către femeia samarineană aduc în fața noastră și pentru noi, două mari probleme: Darul lui Dumnezeu și închinarea "în Duh și Adevăr".

Darul lui Dumnezeu este apă vie, pornită din izvorul cel nesecat al dragostei părintești și cel ce bea din această apă vie gustă și se adapă din izvorul nemuririi. Darul lui Dumnezeu ne împărtășește bucurii spirituale care nu se mai iau în veac de la noi. Harul este puterea supranaturală care vine în ajutorul sufletului slab, bolnav și neputincios, ca să-l ajute, să-l întărească și să-l

mântuiască. Harul este iubirea concretă a lui Dumnezeu față de om, manifestată neîntrerupt în viața omenirii, este apa cea vie care hrănește, întărește și face să sporească neîncetat toată viața cea duhovnicească a noastră. Harul lucrează în Biserică și se împărtășește mai ales prin Sfintele Taine.

Ne-am putea pune întrebarea: ce înseamnă închinare în "duh și adevăr?" Unii zic: trebuie să te închini lui Dumnezeu în duh, adică fără nici o formă, fără sărbători, fără post, fără ritual, fără preoți, fără veșminte de slujbă, fără să-ți faci cruce, fără să îngenunchezi, fără să te duci la biserică. Alții zic: închinarea în duh înseamnă închinare din inimă bună, închinare din gând curat, închinare din credință dreaptă, cu rugăciunea, cu hotărârea de a face bine, cu iubire față de toată lumea. De fapt, cei ce gândesc astfel, rătăcesc, pentru că iau textele Sfintei Scripturi izolat și scapă din vedere unele aspecte care se lămuresc prin altele din Sf. Scriptură și din învățătura Mântuitorului.

Mântuitorul și apostolii au mers la templu (Marcu 11, 15-17; Ioan 7, 14; Matei 21, 13; Luca 9, 41; Fapt. Ap. 5, 42), Mântuitorul a recunoscut autoritatea mai marilor sinagogii, a învățat în templu și în sinagogi, a recomandat celor pe care îi vindeca să se arate preoților (Marcu 5, 38; Luca 17, 14), a recomandat postul (Marcu 9, 29; Luca 5, 35; Matei 17, 21), a participat la sărbători (Ioan 7, 10; Luca 22), când vindeca bolnavii folosea gesturi rituale, precum punerea mâinilor (Luca 4, 40), se ruga în templu, în sinagogi și în locuri speciale (Marcu 1, 35; Luca 4, 42; Matei 14, 23), a folosit pâinea și vinul ca elemente rituale (Luca 22, 19), a îngenuncheat la rugăciune (Luca 22, 41), iar Apocalipsa vorbește de tămâie și de rugăciunea sfinților (Apoc. 5, 8). Iar pe cei ce refuză semnul sfintei cruci, Sf. Apostol Pavel îi osândește ca pe "vrăjmașii crucii lui Hristos" (Fil. 3, 18). Acești tâlcuitori răstălmăcesc toate aceste lucruri ca să lovească Biserica cea "una, sfântă și sobornicească", sub pretextul că oferă una mai bună.

Se constată că cele mai multe din lucrările pe care le neagă Bisericii Ortodoxe, le introduc și la ei sub alte forme. Ei ocolesc spusele Sf. Apostol Pavel care îndeamnă: "Dé acestea să le aduci aminte oamenilor și să-i îndemni înaintea Domnului să nu intre în dispute, căci nu-s de nici un folos și numai smintesc pe ascultători" (Tim. 2, 14-22). Unii ca aceștia "au numai chipul cucerniciei, iar puterea ei o tăgăduiesc. De aceștia, ferește-te!" (Tim. 3, 5). Nu recunosc preoții, dar își fac pastori; nu recunosc bisericile, dar își fac "case de rugăciuni"; nu recunosc veșmintele, dar au inventat altele; nu recunosc slujbele tradiționale, dar au compus altele cu un ritual similar. Cu acestea pot înșela numai pe cei slabi de minte și credință și dovedesc doar că sunt stăpâniți de duhul mândriei, al slavei deșarte și al dorinței de stăpânire. Unora ca aceștia li se potrivește cuvântul: "Se apropie de Mine cu buzele lor, și mă cinstesc cu limba, iar inima lor este departe de Mine" (Matei 15, 8). Cei mai mulți sunt cuprinși doar de viclenie, iar cei ce au râvnit cu adevărat, "nu au pricepere" (Romani 10, 2).

Tâlcul adevărat al cuvintelor "închinare în duh și adevăr" constă în aceea că toate formele exterioare capătă valoare numai când sunt dublate de inimă bună, iubire, generozitate, jertfă pentru altul, schimbare interioară, dorință de transformare în bine, smerenie, rămânere în Biserica lui Hristos cea zidită pe temelia apostolilor și continuată până azi prin succesiune apostolică. Biserica noastră ortodoxă, "noul așezământ, nu este al literii, ci al duhului, pentru că litera ucide, iar duhul face viu" (Cor. 3, 6). Samarineanca era victima formalismului iudaic, care ucide fondul pentru formă, pe când Iisus este însuși spiritul și adevărul care trebuie să însuflețească și să condiționeze acțiunile noastre.

Rugăciunea în duh și adevăr se aseamănă cu rugăciunea Vameșului: "Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosul", aceea

care, atunci când se adresează lui Dumnezeu, nu judecă pe vecin, nu se compară, nu se îndreptățește; aceea prin care cel ce se roagă își vede bârna din ochiul său și nu paiul din ochiul aproapelui. Este rugăciunea celui care, înainte de a merge la Biserică, așa cum spune Mântuitorul, merge întâi de se împacă cu cel cu care este în supărare.

Rugăciunea în duh și adevăr este rugăciunea care spune drept lui Dumnezeu atunci când se roagă, de pildă când zice: "Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri". Iartă în clipa aceea pe toți cei care i-au greșit și nu ține minte răul.

În rugăciunea noastră în duh și adevăr trebuie să oferim lui Dumnezeu inima noastră "înfrântă și smerită". Alcătuit din trup și suflet, omul trebuie să ia parte cu amândouă părțile la rugăciunea pe care i-o aduce lui Dumnezeu. "Cu duhul și cu adevărul" nu înseamnă a renunța la formele cultului, la biserică și la podoabele ei, ci la minciună, răutate și fățărnicie. Însă cu condiția ca toate aceste forme să fie întemeiate pe un imbold lăuntric real și de a fi mijloace, nu scopuri în sine. Forma să fie expresia fondului. Ea trebuie să înfățișeze, fără greș și fără acoperire, lăuntrul nostru sufletesc. Viața "în spirit" este viața întemeiată pe adevăr. Ea este necesară oriunde și oricui. Aceasta este rugăciunea "în duh și adevăr": rugăciunea celui care nu încearcă să se înșele nici pe sine, nici pe Dumnezeu. Această rugăciune a învățat-o Mântuitorul pe samarineanca din Evanghelia de astăzi.

Nu se sfârșește, însă, istoria acestei femei cu cele relatate în Evanghelie. Spune tradiția că a devenit, după convertire, una dintre cele mai aprige ucenițe ale Domnului și că a propovăduit învățătura sa, murind cu cei șapte copii ai săi moarte de martir, sub împăratul Nero, însemnată în calendar sub numele de Martira Fotinia.

Învățătura din Evanghelia de astăzi ni se adresează nouă tuturor, și cel mai important lucru pe care trebuie să-l ținem

minte, este tocmai această chemare a Mântuitorului de a ne închina în duh și adevăr. Este timpul să ne dăm seama că, dacă suntem în legătură cu Dumnezeu în duh și adevăr, în sinceritate, smerenie, modestie, în bunătate, în dragoste toate acestea lucrează asupra sufletului nostru, dar se răsfrâng și asupra aproapelui nostru, în viața societății, în viața lumii în care trăim. Fiindcă, în fond, Dumnezeu aceasta vrea, ca rugându-ne Lui în duh și adevăr, să facem o lume care să fie a Duhului și Adevărului.

De două mii de ani, această îmbunătățire morală a omului, prin apa cea vie a harului lui Dumnezeu, stă în Sfânta Evanghelie ca o chemare și se oferă cu aceeași putere prezentului și viitorului, oricui o cere cu rugăciunea Samarinencii: "Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez". Amin.

Duminica a VI-a după Paști. Duminica orbului

În Ierusalim era mare sărbătoare. Mulțime de evrei adunați aici din toate hotarele țării și de dincolo de ele cu fețele iluminate, prăznuiau sărbătoarea corturilor. Sfârșitul sărbătorii era marcată printr-o iluminație a templului lui Solomon: în două mari candelabre se aprindeau două făclii enorme, a căror lumină strălucea peste tot orașul.

Printre cei prezenți la praznic se afla și Domnul nostru Iisus Hristos. Aici și acum, cu prilejul acestei sărbători, Iisus găsește momentul să dezvăluie iudeilor, într-un chip cu totul aparte, dumnezeirea Sa.

Într-un loc foarte frecventat din interiorul templului, în preajma vistieriei, El anunță aceste cuvinte poporului: "Eu sunt Lumina lumii; cine Mă urmează pe Mine, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții". Fariseii, surprinși de această afirmație, își îndreaptă privirile spre Iisus și-L întrerup, spunându-i: "Tu mărturisești despre tine însuți,

deci mărturia Ta nu este adevărată". Însă Iisus, autoritar, după ce critică judecata lor, le răspunde: "Eu sunt Cel care mărturisesc despre Mine Însumi, dar mărturisește despre Mine și Tatăl Meu care M-a trimis" (Ioan 8, 18). În discuția care se desfășoară între farisei și Iisus, Mântuitorul le vorbește, drept de luat aminte, descoperindu-le de fapt cine este El și Cel ce L-a trimis și care este menirea Sa în lume, așa încât, "grăind El acestea, mulți au crezut Într-Însul". Iată ce minunată descoperire ni se face din gura lui Dumnezeu Iisus Hristos! El, Logosul divin, Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu "Lumina lumii", "Lumina vieții" "era Lumina cea adevărată care, venind în lume, luminează pe tot omul" (Ioan 1, 9).

Ființa umană nu putea să rămână în întuneric. Lumina divină a învins întunericul păcatului și al morții, iar "la plinirea vremii", Dumnezeu se întrupează prin Iisus Hristos, în istorie. Dumnezeu - Iubire și Lumină -, Părinte și Bunătate nu putea să lase ordinea în dezordine, toate câte le-a zidit să se prăbușească. Omul, "coroana creației" aștepta Răscumpărătorul. Din iubirea fără margini, Dumnezeu-Tatăl trimite pe Fiul Său în lume "ca lumea viață să aibă" și încă din belșug, "pentru că așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Fiul Său cel Unul Născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16). Acum aveau să se împlinească cuvintele psalmistului: "Însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne" (Ps. 4, 6), "că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumina" (Ps. 35, 9).

Bezna, fărădelegea și păcatul, întunericul și răul trebuiau biruite. Cu toate acestea, deși "Lumina a venit în lume, oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina, pentru că faptele lor erau rele" (Ioan, 3, 19).

Din discuția purtată cu fariseii în templu, la sărbătoarea corturilor, Iisus iese biruitor. Întărâtați de această înfrângere, mândria lor fiind înjosită, drept răzbunare "au luat pietre ca să

arunce într-Însul, dar Iisus s-a ferit și a ieșit din biserică" (Ioan 8, 59). Nu departe de templu, Iisus vede un orb din naștere, pe lângă care El nu putea trece indiferent. Atât de mult îl întrista întunericul, încât văzându-l pe orb "a scuipat jos și a făcut tină și a uns cu tină ochii orbului și trimițându-l la scăldătoarea Silvanului, acela spălându-se acolo, s-a întors văzând" (Ioan 9, 6-7). Ucenicii L-au întrebat pe El: Învățătorule, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, de s-a născut orb? Răspuns-a Iisus: "Nici acesta n-a păcătuit, nici părinții lui, ci să se arate lucrurile lui Dumnezeu întru el" (Ioan 9, 2). Sfinții Apostoli, când I-au pus această întrebare, gândeau la fel ca lumea de atunci și de totdeauna, că în spatele unei boli, a unei încercări grele ori a unei suferinți stă un păcat. Dar Mântuitorul ne spune că nu toate durerile vin din păcat, nu toate suferințele își au originea într-o viață păcătoasă, ci sunt unele trimise de Dumnezeu pentru ca prin ele să-și arate puterea Sa, ne îndeamnă să înțelegem rostul suferinței în viața noastră.

Nu este ființă omenească să poată spune că nu a gustat din paharul suferințelor, fie sufletești, fie trupești. Suferința, pe lângă caracterul ei de pedeapsă a păcatului, primește în creștinism o valoare educativă. Acolo unde există putere de credință, aceasta atrage pe om spre nădejde, spre izbăvire, spre mântuire.

Mai târziu, după ce l-a cercetat pe cel vindecat, aflându-l scos afară din sinagogă de către farisei și cărturari, Domnul Iisus l-a întrebat dacă crede în Fiul Omului. "Dar cine este, Doamne, ca să cred într-însul?" întreabă cel vindecat. Iisus i-a grăit: "L-ai văzut! Este cel care vorbește cu tine". Iar el a zis: "Cred, Doamne!", și s-a închinat Lui.

Credința este un mare dar de la Dumnezeu. A avea credință în Dumnezeu înseamnă, înainte de toate, a fi încredințat că tot ce a spus Domnul se va împlini întocmai. Credința, însă, nu se bazează pe fapte văzute, pe dovezi ce se pipăie, așa cum înțeleg, greșit,

mulți din vremea noastră. Credința este, după cum spune Sf. Apostol Pavel "încredințarea despre lucrurile nădăjduite și adeverirea lucrurilor nevăzute" (Evrei 2, 1). Orbul n-a văzut nimic, dar a crezut. El n-a pipăit, n-a pus la îndoială credința, ci a avut o puternică nădejde și încredințare. Credința trebuie să fie, neapărat, lucrătoare, să se arate în fapte. Credința aceasta trebuie s-o avem și noi. Dacă orbul n-avea credință, nu se tămăduia.

Pentru ce a socotit de cuviință Mântuitorul, care săvârșise atâtea minuni, să trimită pe orb la scăldătoarea Silvanului ca să dobândească vederea, când putea El însuși să-l tămăduiască pe loc? Mântuitorul a vrut să ne învețe pe noi toți, cei ce credem și mărturisim numele Lui, că pentru a dobândi mila și încrederea Domnului, nu este de-ajuns numai credința noastră, ci de mare trebuință sunt, pe lângă credință, și faptele noastre. Desigur că fără harul lui Dumnezeu nu este cu putință mântuirea sufletelor; dar pentru ca Dumnezeu să reverse asupra noastră harul îndurării Sale, datori suntem a avea nestrămutată credință în El și a dovedi aceasta prin săvârșirea de fapte bune și bine plăcute Lui. Cu alte cuvinte, acesta este tâlcul adânc al Sfintei Evanghelii de azi: că noi înșine trebuie să luăm parte la mântuirea noastră și că, după cum tina cu care i-a uns ochii Hristos și împlinirea poruncii de a merge la scăldătoarea Silvanului pentru a se spăla, l-au tămăduit pe orb, tot astfel și sufletele noastre nu se vor putea izbăvi decât prin credință unită cu faptele cele bune.

Orbul din Evanghelia de azi a fost parcă anume rânduit să slujească pentru toate veacurile viitoare ca o personificare din toate vremurile a ceea ce este lumină și ceea ce este întuneric. Însuși Mântuitorul îi numește pe farisei "orbi" (Ioan 9, 41), "povățuitori orbi" (Mt. 23, 16), "nebuni și orbi" (Mt. 23, 19). Fiul lui Dumnezeu, venind în chip de om în lume, era lumina tuturor faptelor bune, era lumină și sfințire pentru toți cei credincioși.

Hristos-Domnul a descoperit Sfinților Apostoli și celor prezenți că El este Lumina lumii și îndată s-a arătat aceasta prin faptă, că este Făcătorul lumii, Luminătorul orbilor și Cel care împărtășește oamenilor lumina cea adevărată. În măsura în care păstrăm chipul nostru divin neîntinat de păcate și urmăm lui Hristos, vom fi "fii ai luminii" sau "ai împărăției".

Am văzut că orbul din Evanghelie a fost numai un orb trupește, dar pe lângă noi, și mai ales azi, rătăcesc și umblă fel de fel de alți orbi: sunt orbii cei sufletește. O! ce mare este numărul lor! Orb este omul civilizat care și-a făcut idoli din bani, din plăceri, din diferite ambiții deșarte și lor le slujește, uitând pe Dumnezeu și pe aproapele său. Orb este cel ce neagă pe Dumnezeu, pentru că nu-l vede și nu-l vede pentru că este orb sufletește. Dar ce este oare bețivul, care-și cheltuie ultimul ban pe băutură și acasă copiii îi suferă de foame? Dar desfrânatul? Dar mâniosul? Ce este mincinosul, cel ce jură strâmb, hoțul, speculantul, ucigașul? Ce este zavisticul, bătăușul? Ce este "creștinul" de formă, care nu calcă pragul bisericii niciodată, care nu se pleacă la rugăciune niciodată și nu vrea să știe că totul din această viață are un sfârșit? Ce este tot șirul lung de păcătoși și înstrăinați de Dumnezeu? Toți sunt niște orbi sufletește. În sufletele lor, Evanghelia nu luminează. Acolo este întuneric mare și pustiu. Orbirea lor este cu mult mai mare decât a orbilor de vedere trupească.

Păcatele și patimile duc pe om la orbire sufletească, la scăderea sau chiar pierderea capacității de a vedea și a distinge binele de rău; se întunecă mintea pentru înțelegerea adevărului. La unii ca aceștia se referă Dumnezeu prin profeția lui Isaia: "Vai de cei ce zic răului bine și binelui rău; care numesc lumina întuneric și întunericul lumină" (Isaia 5, 20). Și, "văzând nu văd și auzind nu aud, nici nu înțeleg" (Mt. 13, 13).

Orbul și-a căpătat vederea venind la Iisus. Tot astfel și orbii sufletești de azi se vor tămădui venind la El, la Biserica Lui. Fiul

lui Dumnezeu s-a întrupat aducând "lumina care luminează întru întuneric și întunericul nu a cuprins-o" (Ioan 1, 5). "Eu lumină am venit în lume, ca tot ce va crede în Mine să nu rămână în întuneric" (Ioan 12,46).

Lumina harului, a adevărului și a vieții este mai puternică decât întunericul păcatelor și fărădelegilor sau decât întunericul morții.

Suntem orbi și altă izbăvire nu avem decât alergând la Hristos. El se apropie de noi și ne întreabă ce vrem. Să-i răspundem, degrabă, și noi: Vrem să vedem, Doamne! Vrem să vedem bine adevărul, vrem să vedem crucea Ta, vrem să vedem și să facem voia Ta. Să părăsim cea ce este rău, păcătos, ceea ce vine de la întuneric și să lucrăm faptele luminii.

Luminează, Doamne, neîncetat ochii sufletului nostru ca să deosebim binele de rău! Aprinde, Doamne Iisuse, în inimile noastre, dorul după ceea ce îți este plăcut Ție! Fă-ne niște făclii luminoase în această viață, ca luminând neîncetat să putem aduce mai multe suflete la picioarele crucii Tale! Ajută-ne ca neîncetat să lucrăm faptele luminii, în așa fel ca ceilalți oameni, văzând faptele noastre cele bune, să Te slăvească pe Tine, Luminătorul celor din întuneric și nădejdea celor fără de nădejde. Iar când vom pleca din această viață, să ajungem și noi în lumina cea pururea fiitoare, acolo unde se bucură toți drepții care din veac bine Ți-au plăcut! Amin.

Duminica Sfinților Părinți

În neuitata noapte dinaintea patimilor sale, Mântuitorul a înălțat către Tatăl ceresc cea mai duioasă rugăciune care a putut fi rostită vreodată, pentru că o rostește însuși Fiul lui Dumnezeu în pragul despărțirii sale de lumea pământească.

În atotștiința Sa dumnezeiască, Iisus vedea întreg viitorul Bisericii pe care o întemeiase pe pământ. Vedea cum

Evanghelia Sa se va vesti de la margini până la marginile lumii, cum idolii se vor prăbuși, cum neamurile se vor converti, cum generații după generații vor primi credința cea adevărată. Oare ce a dorit Domnul în acea clipă de răscruce în istoria omenirii? A dorit ca toate generațiile, atât de îndepărtate în timp și-n spațiu, toți credincioșii Săi de peste veacuri să alcătuiască o singură unitate, o singură mare familie de frați, strânși în legătura sfântă a iubirii. De aceea, privind pe acei pe care i-a ales și de care, peste scurt timp avea să se despartă, își ridică ochii spre cer într-o privire cutremurătoare și rostește: "Părinte, venit-a ceasul! Preamărește pe Fiul Tău să te preamărească" (Ioan 17, 1). Dar mai deosebit se roagă pentru ei și pentru Biserica pe care a câștigat-o cu scump sângele său: "Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău pe aceia pe care Mi i-ai dat, ca ei să fie una, precum suntem și noi" (Ioan 17, 11). Este o clipă unică și măreață, când Domnul Hristos înalță această rugăciune către Tatăl ceresc pentru ca noi toți să fim una, într-o singură simțire, un singur duh, în duhul patriei celei cerești, în duhul Bisericii lui Hristos! Iisus urmărește prin această rugăciune dumnezeiască să câștige toate sufletele la Biserica Lui, care este una, sfântă, sobornică și apostolică. Aceasta este singura cale prin care se poate mântui lumea din faptele păcătoase de astăzi: calea lui Hristos, calea Bisericii.

Dar ne putem pune o întrebare: s-a realizat această rugăciune a lui Iisus? Împlinit-au ucenicii Săi testamentul de la Cina cea de Taină? Au păstrat creștinii unitatea credinței în Hristos? Iar dacă această unitate s-a sfărâmat, cum s-ar putea reface?

Cercetând istoria primelor veacuri creștine, constatăm că multă vreme unitatea credinței s-a păstrat. Luând poruncă de a învăța și boteza popoarele pământului, apostolii au răspândit adevărul Evangheliei pretutindeni. Începând cu Ierusalimul, cu

Iudeea, Samaria și Galileea, continuând cu Asia Mică și Grecia, ucenicii Domnului au străbătut aproape toate ținuturile lumii cunoscute pe atunci, propovăduind cuvântul și împărăția lui Dumnezeu, mărturisind Învierea Domnului. În urma predicii lor, neamurile au crezut și s-au botezat.

Istoria creștinismului ne spune că prin învățătura Domnului Iisus, propovăduită de Apostoli și urmașii lor, lumea păgână s-a regenerat, s-a luminat și s-a transformat. Iubirea de oameni a dat libertate sclavilor, robilor. Pe ruinele templelor și amfiteatrelor păgâne, care odinioară erau stropite cu sânge omenesc, au apărut spitale, aziluri și locașuri de binefacere. Apostolii și urmașii lor au pus temei unei lumi creștine, lume în care domnea unitatea cea mai strânsă.

Credincioșii Bisericii vechi veneau din semințiile și stările cele mai diferite. Totuși, ei erau uniți în adevărurile ce le mărturiseau, în felul de a-L adora pe Dumnezeu, în supunerea față de aceeași autoritate - Biserica. "Mulțimea celor care crezuseră era o inimă și un suflet" (Top. Ap. 4, 32). Nu mult după acele timpuri, în mijlocul Bisericii s-au ivit certuri, neînțelegeri și dezbinări. Au apărut ereticii de diferite feluri, care au semănat învățături greșite în ogorul spiritual al împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Ce-a făcut Biserica în fața acestei rătăciri? A luptat pentru păstrarea neștirbită a adevărului de credință. Apostolii și Sf. Părinți intervin cu toată puterea ce le era dată de sus și nu lasă să se împartă frații în tabere, să se sfâșie în bucăți cămașa cea dintr-o singură țesătură a adevărului lui Hristos. "Vă îndemn fraților, zice Apostolul neamurilor, să nu aveți dezbinări între voi, ci să fiți uniți în chip desăvârșit, într-un gând și o simțire" (I Cor. 1, 10). Iar când s-au ivit rătăcirile mari - arienii, nestorienii, monofiziții, dușmanii icoanelor și alții -, Biserica a

chemat soboarele a toată lumea în care, sub călăuzirea Sfântului Duh, Sfinții Părinți au lămurit și statornicit pentru veșnicie adevărurile, dogmele, regulile de credință pe care orice credincios trebuie să le mărturisească și să le urmeze pentru mântuirea sufletului său.

Așa s-a lămurit comoara sfântă a credinței celei adevărate în lupta împotriva rătăciților. Toți aceștia au pierit, iar Biserica noastră a rămas nebiruită, plutind neclintită ca o corabie peste valurile tulburi ale acestei lumi. În timp ce toate se schimbă în jurul nostru, Biserica noastră este una și aceeași, propovăduind aceeași învățătură mântuitoare pe care ne-a dat-o Hristos. Noi mărturisim această credință la fiecare rugăciune, când ne însemnăm cu semnul Sf. Cruci și rostim cuvintele: în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Persoanele dumnezeiești, despărțite ca persoane, sunt una după voință, cugetare, putere și mărire. Ce voiește Tatăl, voiește Fiul și Duhul. Ce lucru minunat rostește Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care cunoaște această unitate în Dumnezeire ca și ucenicii săi, și nu numai ucenicii săi, ci întreaga Sa Biserică, și noi toți care intrăm prin Taina Sf. Botez, să fim una, precum și Dumnezeu este una (Ioan 17, 11). Citind aceste cuvinte trebuie să ne cutremurăm: însuși Mântuitorul, cel ce jertfă s-a adus pentru ale noastre păcate, se roagă pentru noi, ca să fim una.

Este o mare durere că în vremea noastră creștinismul nu mai are înfățișarea unui organism unitar. Cu aceeași durere constatăm că s-a rupt cămașa lui Hristos cea necusută din bucăți. Creștinii s-au împărțit în tabere, după ce s-au desprins din trupul Bisericii lui Hristos. Pe fața pământului se află azi sute sau poate mii de confesiuni creștine, fiecare cu învățătura sa, cu cultul său, cu morala sa: ortodocși, catolici, protestanți (adventiști, baptiști, pocăiți etc.). Chiar în țara noastră, între fiii poporului român,

unitatea credinței s-a sfărâmat și nu mai suntem ceea ce am fost veacuri de-a rândul: "o inimă și un suflet". Unii caută chiar să semene duhul urii și să zdruncine credința în noi, ba chiar să zdrobească temelia care ne-a ținut veacuri de-a rândul - credința noastră în Dumnezeu. Nu mai putem zice că suntem aceeași voință, simțire și credință. Aceasta este o tristă și dureroasă realitate, este o lucrare a vicleanului care, ca în pilda Mântuitorului, în ogorul cel semănat cu sămânță bună se aruncă zâzania, se seamănă neghina dezbinării și a urii.

Noi avem Biserica cea întemeiată de Hristos pe temelia credinței, care este luminată de Duhul Sfânt și care, după cum ne învață Sf. Apostol Pavel "este stâlp și temelie a adevărului" (I Tim. 3, 15). De aceea, pentru a menține ordinea și unitatea credinței, pentru a cunoaște adevărul care duce la mântuire, trebuie să ascultăm de Biserică, după cum grăiește Domnul: "Cine nu ascultă de Biserică este un păgân și vameș" (Mat. 18, 17). Sf. Apostol Pavel ne spune, azi, mai mult ca oricând, că "propovăduirea noastră nu se întemeiază nici pe rătăcire, din gânduri necurate, nici pe viclenie" (I Tes. 2, 3). Ci, "noi propovăduim înțelepciunea lui Dumnezeu" (I Cor. 2, 7), care ni s-a dat prin Duhul Sfânt.

Să nu vă lăsați amăgiți de cei ce seamănă între noi dezbinarea și ura, ci "căutați și păstrați unitatea Duhului prin legătura păcii. Este un singur trup, un singur Duh, este un singur Domn, o singură credință, un singur botez" (Efes 4, 3-5), zice Sf. Apostol Pavel, și o singură Biserică. Noi deplângem această stare de lucruri. O deplângem, și rugăm pe bunul Dumnezeu să trimită harul său asupra noastră, să împace inimile celor ce se închină întru numele Fiului său, să-i aducă pe rătăciți la staulul mântuirii, ca toți să fie una, precum Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt una sunt, după cum credința una a fost de peste o mie de ani.

În vremurile noastre, creștinii despărțiți caută calea de întoarcere spre unitatea cea dintâi. Mișcarea se numește Mișcare ecumenică. Toate Bisericile mari au intrat în această mișcare, spre cinstea lor și bucuria noastră. Să avem nădejde că această dorință se va realiza cândva, căci însuși Mântuitorul a proorocit că El pe toți îi va aduna într-o singură Biserică, fiind "o turmă și un păstor". Să lăsăm pe seama Providenței refacerea unității creștine. Noi, însă, trebuie să descoperim, pentru noi înșine, înțelesul adânc al rugăciunii Domnului și să înțelegem ce înseamnă aceasta: a fi una. Înseamnă: a voi, a simți și a cugeta la fel. Căci, dacă voința, sentimentele și cugetele noastre sunt la fel, atunci cearta, vrăjmășia, ura, răutatea dispar, căci nu mai dorește nimeni rău împotriva altuia, nici nu mai caută nimeni ale sale, ci fiecare ale semenului. Cu alte cuvinte, va sălășlui în lume liniștea, armonia și pacea Domnului Iisus după dorința cerului, manifestată prin corurile îngerești în noaptea Crăciunului: "pe pământ pace și între oameni bună învoire" (Luca 2, 14). Pentru ca să voim, să simțim și să cugetăm la fel, trebuie ca fiecare dintre noi să trăiască după voia lui Dumnezeu. "Una să fie, Doamne", așa s-a rugat Domnul Iisus, atunci, în pragul plecării din lumea pământească, pentru ucenicii săi și se roagă azi pentru Biserica, Țara noastră și pentru fiecare dintre noi.

Suntem noi oare, una? Cei ce suntem creștini, botezați cu botezul lui Iisus Hristos în numele Sf. Treimi, prin urmare avem aceeași credință, ba mai mult, ne împărtășim din același potir cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, voim, simțim și cugetăm la fel? Voim după voia Domnului sau un alt duh ne mână? O, greu îmi e și să mă gândesc, dar cum să și răspund? Când închisorile sunt pline, când sălile de judecată forfotesc de lume, când soțul e împotriva soției, copilul împotriva celei ce l-a născut și crescut, nu pot zice că trăim o viață după voința Domnului Iisus Hristos și că

suntem toți una. De bună seamă, aceste stări sunt dureroase, dar nu fără îndreptare. Îndreptarea, iubiții mei, pornește de la noi, mai întâi din interiorul sufletului nostru. Să stăpânim păcatul din noi, să învingem toate poftele cele rele ale inimii noastre, să ajungem biruitori asupra firii noastre pământești, ca în sufletul nostru să domnească un Domn Iisus Hristos. "Una să fie", se roagă Iisus. Tu, iubitul meu, ascultă această rugăciune a Mântuitorului tău. Roagă-te ca în casa ta să fiți "una" cu soția și copiii tăi. Roagă-te ca Biserica lui Hristos, una să fie. Roagă-te ca în orașul, în satul tău, în țara ta toți oamenii să simtă, să voiască și să cugete la fel.

Dacă e unire în casă, în suflet, în sat, oraș, țară și Biserică, atunci nici o putere nu poate zdruncina nici sufletul, nici casa, nici țara și, cu atât mai puțin, Biserica. Pentru că acolo unde este unire, este Hristos, și unde este Hristos, este puterea.

Duminica de azi, închinată celor 318 Sfinți Părinți de la Soborul I ecumenic de la Niceea, din anul 325, stă și ea ca mărturie că acolo unde este unire, e putere. Împotriva rătăcirilor, credincioșii au opus credința lor nezdruncinată în Dumnezeu și au fost una. De aceea au biruit. Și azi, împotriva oricăror încercări de a ne clătina cele mai sfinte așezăminte, să opunem credința noastră, una singură în Hristos cel viu, Fiul lui Dumnezeu. Amin.

Duminica Rusaliilor. Pogorârea Sfântului Duh

Duminica de astăzi, în calendarul nostru ortodox, este numită Duminica Sfântului Duh sau a Rusaliilor, iar poporul nostru drept credincios îi mai spune și Duminica Mare.

După expresia Sfântului Ioan Gură de Aur ea reprezintă "metropola sărbătorilor, încununarea praznicelor și fructul făgăduinței Domnului", căci Mântuitorul a zis: "Dacă voi pleca, voi trimite alt Mângâietor și nu vă voi lăsa orfani" (Ioan 14, 18; 16, 17).

La cincizeci de zile după înviere și la zece zile după înălțarea la cer, Mântuitorul Iisus a împlinit făgăduința dată Apostolilor Săi, împlinind, totodată, lucrarea Sa mântuitoare începută o dată cu Nașterea în Betleem. Această lucrare, care a culminat cu răstignirea pe cruce și învierea din morți, ar fi rămas neîmplinită și fără folos pentru toți oamenii din toate timpurile și locurile, dacă n-ar fi întemeiat Biserica și n-ar fi așezat într-însa Sfintele Taine prin pogorârea și lucrarea neîntreruptă a Duhului Sfânt în Biserică.

"Spuneți-mi, zice Sf. Ioan Gură de Aur, care din cele ce se țin de mântuirea noastră nu ne-au fost date prin lucrarea Duhului Sfânt?" Și, enumerând darurile toate, începând cu înfierea în Sfântul Botez, iertarea păcatelor, darurile descoperirilor și vindecărilor minunate, încheie cu "prin darul Acestuia noi, care trăim în Har, am ajuns (cel puțin unii), din oameni îngeri, fără să schimbăm firea ci, ceea ce este mai minunat, rămânând în firea cea omenească, arătăm viețuirea îngerilor".

Cum s-a petrecut această întâmplare minunată? Era ziua Rusaliilor, zi de mare sărbătoare, stabilită în amintirea acelei zile din vremuri de demult trecute, când Moise a primit din mâna lui Dumnezeu, pe muntele Sinai, tablele Legii. Întreg Ierusalimul îmbrăcase haină de sărbătoare. La Ierusalim sosise o mulțime mare de popor, venit din toată lumea, pentru a sărbători împreună, la loc sfânt, această mare zi de sărbătoare. Era pe la ora a treia din zi, după orarul nostru cam ora 9 dimineața. Toată lumea se pregătea să meargă la templu, pentru a se ruga și a aduce jertfele cuvenite. Apostolii se adunară în acea oră de rugăciune în camera unde Domnul cinase cu dânșii, și își îndreptară gândul și inimile către Domnul din ceruri, rugându-L, cu rugi fierbinți, să nu-i lase singuri. Sf. Evanghelist Luca ne spune că deodată "a venit vuiet ca de vijelie care trece și a umplut toată casa... și li s-au arătat împărțite niște limbi

de foc și toți s-au umplut de Duhul Sfânt". Aceste limbi de foc ale Duhului Sfânt, care s-au pogorât asupra lor, au făcut ca dintr-odată, să li se lumineze mințile. Ei înțeleg acum pe deplin motivele pentru care Domnul a ținut să-și jertfească pe cruce, viața. A făcut-o pentru mântuirea noastră. Frica lor dispare. Pătrunși de un nou suflu de viață, ei văd că nu pot rămâne ca până acum, tăcuți, ci au datoria sfântă să iasă în fața tuturor și să spună lumii întregi cine este Domnul Iisus Hristos și ce a făcut El pentru omenire.

Duhul Sfânt, care pe cele neputincioase le tămăduiește, pe cele neștiutoare le înțelepțește, pe cele întunecate le luminează, pogorându-se asupra Apostolilor, le-a pătruns ființa și i-a transformat, pregătindu-i pentru marea misiune ce o aveau de făcut. Duhul Sfânt le-a luminat mințile să pătrundă Scripturile și sensul adânc al învățăturii și jertfei Domnului. Duhul Sfânt le-a întărit voința și le-a prefăcut frica în curaj, încât nu i-a mai putut opri nimic în misiunea lor, că nu i-au mai speriat amenințările, iar închisorile nu le-au putut înfrânge elanul. Duhul pogorât asupra lor în limbi de foc le-a încălzit inimile, le-a topit egoismul, prefăcându-l în jertfelnicie. Acest foc ceresc le-a prefăcut mânia în îndelungă răbdare și le-a schimbat mândria în umilință. Umpluți de Duhul Sfânt, ei au primit darul de a se face înțeleși de mulțimea iudeilor adunați la sărbătoare în Ierusalim, din toate părțile lumii. Aceștia, care de multă vreme uitaseră limba părintească, vorbind fiecare limba poporului în mijlocul căruia soarta îi aruncase, auzeau acum tainele lui Dumnezeu în limba pe care o înțelegeau.

Iudeii localnici nu înțelegeau nimic și din această pricină li se părea că Apostolii sunt beți. Sfântul Apostol Petru, auzind aceste bănuieli, ia cuvântul și le spune, cu multă îndrăzneală, și cu multă însuflețire, că ei nu sunt beți de vin, căci este încă ora a treia din zi (9 dimineața), ci astăzi s-au împlinit cuvintele

profeților care, inspirați fiind de sus, cu multe veacuri înainte ziceau că vor veni vremuri când Domnul din ceruri va trimite pe Duhul Său cel Sfânt și îi îndeamnă să-și amintească de proorocia lui Ioil care zice: "În zilele cele din urmă voi turna din Duhul Meu peste tot trupul..." (Ioil 3, 1). Și, vorbind el așa, fiecare a auzit și a înțeles în graiul său ceea ce predica apostolul Domnului. Uimiți de această minune și copleșiți de puterea de convingere cu care grăiau Apostolii, s-a topit din inimile celor de față toată necredința și, plini de adâncă căință, ei întreabă pe Apostolul Petru ce trebuie să facă pentru a putea deveni și ei părtași de grația divină și de marile binecuvântări ale operei de mântuire, plinite de Domnul Iisus Hristos. Apostolul Petru le răspunde că ei trebuie să se lepede de viața lor cea păcătoasă, să făgăduiască Domnului că vor duce o viață plăcută lui Dumnezeu, să se boteze și să rămână, pentru totdeauna, credincioși lui Iisus Hristos, care s-a jertfit pentru ei, făgăduindu-le și lor că Duhul Sfânt al lui Dumnezeu îi va ajuta, întări și însufleți și pe dânșii, ca să devină și să rămână "copii dragi" ai lui Dumnezeu.

Însuflețiți de cuvintele Apostolului Petru, ei acceptă, cu multă însuflețire, să se boteze. Trei mii primesc în acea zi Botezul și alții îi urmează, punând în acest chip temelia văzută a Bisericii lui Hristos. Aceasta a fost lucrarea Duhului Sfânt la cele dintâi Rusalii, când s-a arătat sub chipul vântului ce sufla repede, și al limbilor de foc. Așa s-a născut Biserica.

Duhul Sfânt de atunci lucrează în lume și împărtășește omenirii dragostea și bucuria, pacea și îndelungă răbdarea, bunătatea și facerea de bine, credința, blândețea și înfrânarea (Galat. 5, 22-23). Acest Duh luminează mințile pentru înțelegerea adevărului, întărește voințele pentru lupta contra răului, curăță simțurile și inimile prefăcându-le în temple ale lui Dumnezeu (I Cor. 3, 16, 2; II Cor. 6, 16).

Acest Duh, despre care Sfânta Scriptură spune că la facerea lumii se purta pe deasupra adâncului (Fac. 1, 2), a menținut credința în sufletele alese și a ținut nădejdea în mântuire. El a făcut din oameni de rând vestitori ai voinței lui Dumnezeu. El a ridicat din rândul mulțimii profeți de foc, i-a inspirat și i-a menținut la cârma spirituală a unui neam. El a inspirat Scriptura, acest depozit sacru al omenirii. El a curățat și a sfințit locașul în care Mântuitorul a luat ființă omenească. Pe acest Duh, care s-a pogorât sub formă de porumbel asupra capului lui Iisus la botez, I-a promis Domnul că-l va trimite și Apostolilor, ca să-i mângâie și să-i călăuzească în tot adevărul (Ioan 14, 15-16).

Sărbătoarea Cincizecimea sau Rusaliile cinstește un fapt permanent, e binecuvântare în Biserică și în sufletele credincioșilor până la sfârșitul veacurilor. Când Duhul lui Dumnezeu a venit peste Apostoli, El n-a apărut ca un fapt unic și trecător, ci a început o epocă fără de sfârșit, a rămas în Biserică până azi și va rămâne până la sfârșitul lumii, considerată ca "Trup tainic al lui Hristos". Acest adevăr ni-l arată Mântuitorul care a zis la Cina cea de Taină: "Ruga-voi pe Tatăl Meu și El vă va da un alt Mângâietor, care să rămână cu voi în veac" (Ioan 14, 16). Așadar, această făgăduință s-a împlinit când Duhul Sfânt s-a pogorât în limbi de foc asupra Apostolilor și, după a lui Dumnezeu rânduială, a rămas în Biserică și lucrează asupra vieții și asupra sufletelor noastre, ale creștinilor, spre a ne fi de ajutor la toate nevoile noastre sufletești și trupești.

Dar cine ar putea cuprinde vreodată în cuvânt toată înălțimea și adâncimea, toată bogăția de daruri a Duhului Sfânt, pe care le revarsă această fântână, Biserica, în viața lumii, din acea binecuvântată zi cu ploaia de foc? Tot ce-am putea spune mai cuprinzător e că nu există un singur moment în viața omului, de la naștere și până la mormânt, care să nu fie învăluit de tainele Duhului. Și chiar atunci când ni s-ar părea că toate s-au sfârșit,

Mângâietorul deschide muribundului taina unei alte vieți, zarea veșniciei în care îl așteaptă Mirele ceresc, și-l face să rostească plin de încredere: "Amin. Vino, Doamne Iisuse!" (Apoc. 22, 20).

Fântâna Darurilor Duhului Sfânt este Biserica, cu aceeași chemare, care de două mii de ani mângâie, înviorează, întărește și înalță pe oamenii singuratici și popoarele: "De însetează cineva, să vină la mine și să bea! Căci cine va bea din aceasta nu va înseta în veac, ci apa se va face în izvor de apă care curge spre viața veșnică" (Ioan 4, 14).

Atârnă de noi să primim darurile Sfântului Duh, ele se împart după vrednicia fiecăruia dintre noi, după puterea credinței și a iubirii creștine ce sălășluiește în noi, arătată prin faptele și viața noastră. După dovada de biruință asupra păcatului, prin o muncă conștientă și o luptă continuă, pentru unii grea și anevoioasă, pentru alții plăcută și dorită. Dar pentru toți aducătoare de roade. Iar roadele Duhului - "dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor" (Galat. 5, 22) sunt comorile cele mai alese ale sufletului omenesc. Comori care nu mor. "Pe care moliile și rugina nu le strică și hoții nu le fură, nici le sapă". Și care dau mărturie vredniciei noastre.

De astfel de daruri s-au învrednicit toți sfinții, toți mucenicii, toți mărturisitorii și apărătorii creștinismului. Astfel de daruri au strălucit în întreaga înfățișare a lor. Și le-a pătruns toată ființa și le-a îndreptat întreaga voință și lucrare spre a împlini legea și voia lui Dumnezeu.

Trebuie să înțelegem cum să lucrăm ca să ne facem vrednici de Darurile Duhului Sfânt. Sf. Scriptură este plină de sfaturi și de chemări. Culege dintre ele ce ți se potrivește mai bine și înseamnă-le pe răbojul inimii tale, ca să le ai la îndemână, să le ai îndreptar, să le ai sfetnic luminat și tovarăși vieții. Duhul Sfânt va umbri

năzuințele tale, va întări pașii tăi, îți va da hotărâre, îți va trimite pricepere, îți va înlesni biruința. Și vei fi ales, vei ajunge vas al lui Dumnezeu, prieten lui Iisus și moștean Împărăției Lui, care nu va avea sfârșit.

E sărbătoarea Rusaliilor, Biserica este împodobită și are o înfățișare de chemare la înnoire. Are o mireasmă dulce de viață nouă. Totul e atrăgător, totul este fermecător în biserică. Rugăciunile sunt mai fierbinți, cererile mai stăruitoare, cântările mai dulci, îngenuncherile mai lungi, dar totuși, așa de bine primite!

Dar la tine, iubite creștine, se arată vreo înnoire? Vreun semn de schimbare a vieții înspre mai bine? Nu simți azi că dorința inimii tale e pusă cu mai multă putere în mișcare? Hotărârea unei înviorări duhovnicești nu atinge azi, mai mult ca altădată, inima ta? Dacă simți, e semnul cel bun, cel mântuitor, cel aducător de roade. Semnul vredniciei și al mântuirii tale.

O, lasă inima ta să fie azi pătrunsă pe de-a întregul de puterea Duhului Sfânt, de Sfințenia Lui, de sprijinul Lui! Lasă să se facă comoara mântuirii tale, a fericirii tale, a vieții tale întregi. Fă-o lăcaș Duhului Sfânt. Prin sfințenia vieții tale întregi, prin curăția gândurilor, prin buna cuviință în vorbe și în fapte. Prin îmbrățișarea binelui și numai a binelui. Prin milă și jertfă, prin statornicia în credință, prin bunătate și dragoste, prin post și rugăciune, prin înfrânarea poftelor, prin dragoste lucrătoare, ascultând și urmând poruncile lui Dumnezeu, și luptând fără încetare împotriva păcatului.

De acest Duh trebuie să ne lăsăm și noi călăuziți pașii vieții noastre și să ne rugăm Lui zicând: "Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului carele pretutindenea ești și toate le împlinești. Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește între noi, și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mântuiește, Bunule, Sufletele noastre". Amin.

Duminica I după Rusalii. Cinstirea Sfinților

Duminica de azi, cea dintâi după pogorârea Duhului Sfânt, Biserica o închină pomenirii tuturor sfinților, atât a celor știuți și cinstiți de oameni, cu numele înscrise în sinaxarul Bisericii, cât și a celor știuți numai de Dumnezeu; pe cei "rătăciți în munți, în pustie, în peșteri și în crăpăturile pământului", cum am auzit în Apostolul zilei, precum și a celor care au trăit în lume, între oameni, prin sate și orașe, singuratici sau în familie, ale căror nume și număr îl știe numai Dumnezeu. Numărul lor este atât de mare încât Sf. Apostol Pavel îi numește "nor de mărturii" (Ev. 12, 1).

Pomenirea lor se face în această duminică pentru că sfinții, prin viețile și virtuțile lor minunate, sunt cele mai bune dovezi despre prezența și lucrarea Duhului Sfânt în Biserica cea adevărată a lui Hristos. O Biserică fără sfinți este ca o fântână fără apă, ca o grădină fără flori.

Mulțimea de sfinți, întocmai ca niște stele strălucitoare într-o noapte de vară, împodobesc Biserica noastră, dovedind și prin aceasta că este vie, că are ajutorul Duhului Sfânt cel făgăduit de Iisus Apostolilor și urmașilor până la sfârșitul veacurilor. Ei sunt frații noștri, ai creștinilor care, în virtutea iubirii care-i leagă de lume, se roagă și mijlocesc pentru oameni. Împreună cu sufletele drepților, sfinții și îngerii alcătuiesc Biserica cerească triumfătoare, legată prin iubire de noi, cei din Biserica luptătoare.

Sfinții sunt iubiții lui Dumnezeu și "prietenii Mântuitorului", așa cum El însuși i-a numit (Ioan 15, 14), pentru că au crezut în El fără șovăire, au mărturisit numele lui în lume și care, în locul celor trecătoare, au ales cele veșnice, în locul gloriei omenești, au suferit și s-au jertfit pentru Hristos, ridicându-se la cea mai înaltă treaptă a desăvârșirii morale. Biserica a orânduit ca la Duminica tuturor

Sfinților să se citească din Sf. Evanghelie a lui Matei cuvintele Mântuitorului, prin care arată răsplata celor ce îl mărturisesc și îi urmează Lui. "Zis-a Domnul: Pe cel ce Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri, iar de cel ce se leapădă de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri" (Mt. 10, 32-34).

Are nevoie Mântuitorul să fie mărturisit înaintea oamenilor? Da, iubiți creștini, pentru că a-L mărturisi pe Mântuitorul înseamnă a da dovadă de credință în El, înseamnă a răspândi în lume învățătura despre Dumnezeul cel adevărat, a fi bucuros că ești creștin, adică închinător al lui Hristos, căci nu este posibilă mântuirea fără credință în El.

A-l mărturisi pe Dumnezeu și pe Iisus Hristos înseamnă a mărturisi descendența noastră divină. Înseamnă că suntem creați de Dumnezeu și că trăim și existăm în această ordine divină. Depindem de El, trebuie să-L mărturisim, să-l recunoaștem. Și o dată cu El și pe Fiul Său, Iisus Hristos, și pe Duhul Sfânt. La aceasta ne cheamă, de fapt, cuvântul Evangheliei: să ne mărturisim depen-dența de Dumnezeul cel ceresc și de Fiul Său, Iisus Hristos, pe care îl primim ca Mântuitor ce ne însoțește și ne orientează spre Împărăția cerurilor, prin Duhul Sfânt. Fără această dependență, recunoaștere și primire cu bucurie nu putem fi creștini.

Cum trebuie să mărturisim credința? În primul rând mărturisind credința în Dumnezeu sub chipul Treimii, prin simbolul credinței, în taina sufletului nostru și în comunitate, așa cum facem, de pildă, în biserică, în timpul slujbei Sf. Liturghii, când îl mărturisim în comun: "Cred într-Unul Dumnezeu... și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu... și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul".

Prin simbolul credinței facem o mărturisire de credință. Dăm mărturie despre Dumnezeu "în Treime", despre credința noastră în

Dumnezeu - Stăpânitorul, Creatorul, Proniatorul -, adică cel ce are grijă de noi și de lumea creată de El și, desigur, și de Dumnezeu - Judecătorul. Dăm apoi mărturie despre Dumnezeu în familia noastră. Toți avem o familie. Suntem datori să dăm mărturie despre Dumnezeu părinților noștri, fraților noștri, copiilor noștri prin viața și faptele noastre. După cum spune chiar textul Evangheliei, trebuie să dăm mărturie în fața oamenilor, adică unul față de altul, în public, nu numai în fața propriei noastre conștiințe, ci ca pe o declarație publică făcută în fața celorlalți.

Domnul Iisus cere în chip expres o mărturisire publică de credință. Nu numai una ascunsă. Una deschisă și, după cum am auzit din text, este categorică această cerere, încât Mântuitorul nu se mulțumește să spună numai afirmativ, ci revine, ca întotdeauna în vorbirea biblică, repetând ideea la modul negativ spre a o întări, cum face și atunci când vorbește despre Judecata de Apoi (Mat. 25). Mântuitorul spune: "Dar de cel ce se va lepăda de Mine în fața oamenilor, de acela Mă voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri" (Mat. 10, 33). Unul ca acesta nu va avea parte de Hristos ca martor al apărării în fața judecății celei din urmă.

Mulți sunt, adesea, ispitiți să creadă că o mărturisire de credință este de ajuns. Dar când stau de vorbă cu cineva și, fie de frică, de rușine, fie din indiferență, fie din cine știe ce alte motive, arată față de Mântuitorul, dacă nu chiar necredință, în orice caz o nedemnă indiferență deși în același timp ar putea să aibă o mustrare. Dacă îi situăm pe unii ca aceștia față în față cu acest text evanghelic, nu îi avantajează cu nimic. E mai corect și mai folositor să fie cinstiți, drepți și, dacă sunt credincioși, să mărturisească aceasta. Dacă nu cred, să fie, de asemenea, cinstiți și să spună că nu cred.

Să nu-și închipuie nimeni, așadar, că de credem numai în conștiința noastră, dar îl negăm pe Dumnezeu la vedere, ne

îndreptățim sau am avea vreo justificare în fața lui Dumnezeu. Acest fapt ar trebui să dea multora de gândit. Mulți, la un examen personal serios de conștiință, ar constata de câte ori nu s-au aflat în afara poruncii lui Hristos, atunci când a fost vorba să facă o declarație de credință!

În istorie, mărturisitori au fost, în primul rând, Apostolii, cei care au trăit zi de zi, timp de trei ani și jumătate, cu Mântuitorul, iar după aceea, au fost cei care au crezut în Mântuitorul, în învățătura Lui, și care L-au mărturisit în fața oamenilor. După Apostoli, cei care L-au mărturisit în fața oamenilor, cu prețul vieții lor, au fost martirii. În timpul persecuțiilor au dat dovadă de o credință hotărâtă, au mărturisit pe Hristos în fața judecătorilor, în public. Drept urmare, unii au fost omorâți cu pietre, alții au fost tăiați cu fierăstrăul, au fost înecați sau aruncați în groapa cu lei, alții au fost supuși la cele mai grozave chinuri pentru că l-au mărturisit pe Hristos cu o credință neîndoielnică, hotărâtă și chiar plină de bucurie.

Trei secole creștinismul a dat un număr imens de martiri. Pe aceștia, laolaltă cu toți ceilalți, știuți și neștiuți, îi sărbătorim noi astăzi. Tertulian, un mare scriitor din epocă, a spus: "Sângele martirilor a fost sămânța creștinilor". Pentru că exemplul lor de mărturisire i-a făcut și pe păgâni, uneori chiar și pe cei care rosteau sentințele, să treacă la creștinism și să devină, la rândul lor, martiri, sfinți mărturistori, văzând credința și neînfricarea celor pe care îi judecau.

Și poporul român a dat mulți martiri pentru credință, unii știuți, alții neștiuți. E de ajuns să-l pomenim pe Constantin Brâncoveanu, care a fost omorât de turci, după ce i-au fost uciși cei patru fii, la Constantinopol, în anul 1714, la 15 august. Dacă ar fi acceptat să se lepede de credința lor creștină și ar fi trecut la mahomedanism, ar fi scăpat cu viață.

În această Duminică a Tuturor Sfinților poate că e bine să ne

punem întrebarea: sunt oare numai unii chemați să devină sfinți, sau suntem chemați toți? Porunca se află în Sfânta Scriptură: "Fiți Sfinți" (Petru 1, 16; Levitic 11, 14), tot așa cum o altă poruncă expresă a Mântuitorului îndeamnă: "Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este" (Mat. 5, 48). A fi desăvârșit înseamnă a fi sfânt. Dar a fi sfânt nu înseamnă numai a fi martir. A însemnat aceasta numai în vremea persecuțiilor sau în alte împrejurări de persecuție, când creștinismul era confruntat cu interdicții care veneau de la stăpâniri care își apărau religia sau doctrinele lor. A fi sfânt, după cea mai simplă definiție, înseamnă a fi liber de păcate, a birui orice ispită, a rămâne curat; a te păzi și a nu face, sub nici o formă, rău nimănui.

Sfințenia este desăvârșirea trăită, lucrată, oglindirea slavei lui Hristos în firea omenească și dovada nemărginitei sale puteri care, din om face fii ai luminii. Sfinții au fost oameni care, după ce L-au cunoscut pe Mântuitorul, L-au mărturisit prin viața de fiecare zi cu tot sufletul lor, din toată inima. Ei au pus mai presus decât orice, iubirea de Dumnezeu și slujirea omului. Viața lor, în orice împrejurare, a fost Evanghelia trăită. Sfințenia vieții tuturor creștinilor, a celor retrași ca și a celor ce trăiesc în lume, e nu numai posibilă, dar și necesară. Secretul ei este legătura neîntreruptă a vieții noastre cu Iisus, prin mijlocirea Bisericii sale. Prin Biserică, El revarsă asupra credincioșilor harul Duhului Sfânt, pentru ca aceștia să poată duce "războiul nevăzut" împotriva duhurilor răutății (Efes 6, 12). Dar pentru aceasta se cere ca viața lui Hristos să se oglindească și în viața creștinului, cu toate momentele sale.

Există multe forme de sfințenie și acestea se pot dobândi în diferitele moduri de viață ale oamenilor. Oriunde ești, proslăvește pe Dumnezeu, dar nu uita de aproapele tău. Nu e de ajuns să fii monah, preot, nu e de ajuns să te ia lumea drept sfânt, sau să te crezi tu așa ceva, trebuie să și fii cu adevărat.

Sfințenia, înainte de toate, înseamnă smerenie. Iar adevărata smerenie e cea care se ascunde în omenie, în iubire, în cumințenie, în modestie. Fără smerenie nu poate ajunge nimeni măcar la o viață creștină, cât de cât bună, în fața lui Dumnezeu. Opusul smereniei este mândria și slava deșartă. Mândrie este când te lauzi tu singur, slava deșartă este când te lași lăudat, cu plăcere și consimțământ, de către alții. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune: "Cel ce se teme de Domnul are pururea ca tovarășă smerenia și prin gândurile acesteia vine la dragostea și la mulțumirea lui Dumnezeu". De multe ori suntem gata să ne smerim. Dar va fi aceasta adevărata smerenie? Nu cumva uneori ne smerim ca să fim lăudați? Examenul îl putem trece în fața altora, a celor ce ne smeresc ei pe noi. Suntem în stare să răbdăm smerenia venită de la altul? Suntem în stare să-l răbdăm pe cel ce ne smerește? Pe cel care ne jignește? Suntem în stare să primim aceasta și să spunem: "Da, este adevărat?" Abia atunci ne verificăm smerenia. Dar și smerenia merge până la un anumit punct. Ea nu trebuie să depășească o anumită limită.

Cu privire la mărturisirea adevăratei credințe, aceasta trebuie mărturisită hotărât, fără șovăire, rămânând la ceea ce ne-a învățat Mântuitorul și ne este transmis prin Biserică.

Un alt aspect al sfințeniei privește activitatea sau lipsa de activitate. Mulți spun: "Nu fac rău nimănui, nu mă amestec în rău". Despre tot ce se petrece în jurul său, zice: "Nu mă privește". Dar trebuie să știm că sfânt nu-i acela care nu face rău, care nu îndreaptă un rău, atunci când poate. Cu absența și retragerea, nu te mântuiești. Trebuie să faci binele, când de intervenția ta depinde o schimbare în bine.

Sfântul este un om pozitiv. Este un om care se implică în viața altora, se implică în societate, când poate fi de folos, când poate schimba lucrurile în bine.

Cinstirea Sfinților va rămâne în Biserică de-a pururi un izvor de putere și inspirație. Ziua Tuturor Sfinților este o chemare

pentru a-i venera și a-i cinsti. Ei sunt mijlocitori între noi și Dumnezeu, modele pe care Biserica ni le oferă spre urmare. Încă în vremea cât au fost în viață, aleșii Domnului au mijlocit pentru ajutorarea celor în nevoi și au fost ascultați. Avraam, Moise, David, Ilie, Petru și Pavel au potolit mânia lui Dumnezeu, au scăpat din grele primejdii pe frații lor de credință, au vindecat bolnavi, au înviat morți.

În ceruri ei poartă o grijă permanentă pentru cei care luptă și suferă în lume. Ei se roagă neîncetat tronului dumnezeiesc, pentru izbăvirea Bisericii și a fiilor ei. După cum ne descoperă Apocalipsa, zi și noapte rugăciunile sfinților se înalță înaintea lui Dumnezeu, ca o tămâie bine mirositoare. Cei care se opun cultului sfinților greșesc amarnic. Ies din tradiția Bisericii, care i-a consacrat pe sfinți din primul moment al vieții ei, începând cu Sfântul Ștefan.

Sfinții sunt creștini care au biruit păcatul și au ajuns în împărăția luminii de sus, fiind "oameni din casa lui Dumnezeu", și au trecere la Dumnezeu, după cuvântul Scripturii care zice: "Mult poate rugăciunea dreptului care o face" (Iacob 5, 16). De aceea îi invocăm ca mijlocitori. La rugăciunea sfinților, Dumnezeu poate răspunde cu o minune. Căci ei sunt ca niște lumini și călăuze de mare ajutor și Biserica, prin slujbele ei, prin amintirea lor, prin icoanele lor ni-i apropie și ni-i ține prezenți în permanență. Îi introduce în familia noastră și pe noi în familia lor. Un sfânt pe o icoană în odaia noastră devine un protector al casei, un membru al familiei, cineva cu care ne întreținem, ne sfătuim, la care ne rugăm în nevoi.

Sfântul a intrat în ordinea spirituală în care se află Dumnezeu, în existența veșnică. Pentru a realiza sfințenia vieții, e nevoie ca toate simțurile trupului și sufletului nostru să fie luminate de lumina harului Duhului Sfânt.

Chemarea la sfințenie este chemarea la fericirea noastră, atât

cea vremelnică, aici pe pământ, cât și la cea veșnică în ceruri, căci cei ce se silesc spre fapte bune și viață curată au de pe acum conștiința vieții veșnice. Ea este posibilă pentru fiecare creștin, care, în Sfântul Botez a primit arvuna mântuirii, prin harul Duhului Sfânt. Ea este necesară pentru orice om care dorește să trăiască o viață vrednică de om și de creștin, de folos pentru el, mai întâi, apoi pentru cei din jurul său. Un om cu viață sfântă este o binefacere pentru cei în mijlocul cărora trăiește, pentru familie, pentru Biserică, pentru societate.

Biserica ne cheamă necontenit, prin toate învățăturile și slujbele ei, să ne sfințim viața. Prin aceasta ea nu înțelege numai o corectitudine oarecum formală, exterioară, ci mai ales, o trăire lăuntrică, în duhul credinței și tradiției noastre. Ea ne dă mijloacele prin care putem realiza această sfințenie, iar prin cinstirea sfinților, așa cum o facem și astăzi și în fiecare zi, ea ne oferă pilde vii și ajutoare, căci sfinții se roagă pentru noi și rugăciunile lor sunt bine primite la Dumnezeu.

Să nu socotim sfințenia vieții ca un vârf de munte cu neputință de a-l urca, ci să ne apropiem cu încredere, cu ajutorul harului și vom vedea cât este de bun Dumnezeu. Să nu ne lăsăm răpiți de urgiile și păcatele lumii, ci să luăm pildă de la Sfinții Părinți pe care îi prăznuim astăzi și, într-un glas și cu o inimă, să strigăm: "Pentru rugăciunile Sfinților, Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, mântuiește-ne pe noi". Amin.

Duminica a II-a după Rusalii. Urmarea lui Hristos

Părăsind Iordanul, Iisus s-a întors în Galileea, iar mai târziu părăsește Nazaretul pentru a locui în Capernaum, în preajma lacului Ghenizaret. Aici, pe țărmul "mării", s-a petrecut, în

împrejurări cu totul deosebite, evenimentul pe care ni-l istorisește Sfânta Evanghelie de astăzi: chemarea la Apostolat a celor dintâi ucenici.

Ucenicii despre care ne vorbește Sfânta Evanghelie de astăzi că au fost chemați de Mântuitorul la apostolat sunt frații Simon-Petru și Andrei, fiii lui Iona, și Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu. Ei auziseră și înainte despre Iisus, căci fuseseră ucenici ai Sfântului Ioan Botezătorul, cel care mărturisea despre El că este "Mielul lui Dumnezeu", că este Mesia cel prezis de prooroci. "Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni" - sunt cuvintele cu care Iisus i-a chemat la slujirea apostoliei. Ei au răspuns îndată la această chemare "lăsând îndată luntrea și pe tatăl lor, și au mers după dânsul" (Mat. 4, 22).

Cuvântul "îndată" din cele două întâmplări de mai sus, cuprinde întreaga taină a biruinței creștine. Prefacerile săvârșite în ordinea pământească, răsturnarea păgânismului adânc și puternic înfipt în inima societății de atunci, precum și propășirea înfăptuită veac după veac, de Biserica creștină, își găsesc lămurire în acest cuvânt, care cuprinde în el suma însușirilor sufletești a celor aleși pentru propovăduirea Evangheliei. Mai înainte de a fi Apostoli, au fost pescari. Iisus a făcut din ei pescuitori de suflete pentru împărăția lui Dumnezeu. Slujba lor a cuprins trei elemente: mai întâi chemarea, apoi pregătirea și, în sfârșit, trimiterea. Pentru ei, era primul lor contact cu Cuvântul vieții, cu "Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume" (Ioan 1, 9). În noaptea așteptărilor și-n umbra căutărilor, le-a pătruns în suflet o rază de lumină, o dumnezeiască scânteie. S-au atașat de Domnul și L-au însoțit în călătorie spre Galileea. Au participat la nunta din Cana Galileei, unde a făcut Domnul începutul minunilor" și și-a arătat slava Sa", iar ei au crezut într-Însul (Ioan 2, 11). L-au urmat apoi, în Capernaum

(Ioan 2, 12), iar de Paști, la Ierusalim, unde Domnul și-a arătat puterea de Fiu al Tatălui ceresc, izgonind pe vânzători din Templu și prevestindu-Și moartea și învierea (Ioan 2, 14-20).

Înainte de a se înălța la cer, Iisus le-a grăit multe, în pilde și direct. Le-a încredințat multe taine și învățături, unele nescrise în Evangheliile și păstrate doar în tradiția sfântă a Bisericii. După înviere, timp de patruzeci de zile, a vorbit cu ei despre împărăția lui Dumnezeu (F. Ap. 1, 3). La doi dintre ucenici, Luca și Cleopa, călători spre Emaus, în ziua Învierii, mergând cu ei fără ca aceștia să-L cunoască, Iisus "le-a tâlcuit, începând de la Moise și de la toți proorocii, toate pasajele din Scripturi (despre El)" (Luca 24, 27). Nici faptele, nici cuvintele lui Iisus nu sunt cuprinse toate în Sfintele Evanghelii (Ioan 20, 30). Le-a păstrat cu grijă tradiția sfântă a Bisericii, așa cum le-a primit din gura acestor Martori credincioși și Apostoli ai lui Iisus.

Întreg acest interval de timp, cu toate faptele văzute cu proprii ochi (I Ioan 1, 1) și cuvintele auzite din gura Celui care a vorbit ca nimeni altul (Ioan 7, 46), a fost pentru Apostoli o școală aleasă, un mijloc de pregătire pentru chemarea despre care ne istorisește Sfânta Evanghelie de azi.

Intrarea Apostolilor în misiunea pentru care au fost pregătiți de Domnul, a vesti în lume Evanghelia împărăției lui Dumnezeu și de a conduce Biserica cea "una sfântă, sobornicească și apostolească", a avut loc abia în ziua Cincizecimii, când au primit puterea Duhului Sfânt, făgăduit lor de Mântuitorul, de a-I fi "martori în Ierusalim și în toată Iudeia și în Samaria și până la marginile pământului" (F.Ap. 1, 8). Mulțimi nenumărate au intrat în mreaja cuvântului lor, care vestea învierea și legea Noului Așezământ, adusă în lume de Fiul lui Dumnezeu. Legea Noului Așezământ se cuprindea în "poruncă nouă" (Ioan 13, 34), a dragostei de aproapele, pe care a așezat-o Hristos ca principiu suprem

la temelia vieții creștine. Dumnezeu, fiind "lumină" (I Ioan 1, 5) și "dragoste" (I Ioan 4, 8), cere la cei ce-L numesc "Tată" și au primit harul de a se numi "fii ai lui Dumnezeu", să umble în lumină, adică să iubească pe aproapele, căci, după cum spune Sf. Evanghelist Ioan, "cine iubește pe fratele său rămâne în lumină, iar cel ce urăște pe fratele său este în întuneric și nu știe încotro se duce, pentru că întunericul a orbit ochii lui" (I Ioan 2, 10).

Pe temeiul legii celei noi, Sfinții Apostoli au propovăduit popoarelor dreptatea, dragostea, libertatea, egalitatea, frăția, într-ajutorarea, ospitalitatea, pacea, bucuria, cumpătarea, bunătatea, mila față de suferința altuia, duhul de jertfă pentru apărarea înaltelor idealuri, formând, în lumina acestor înalte principii morale, trăsături specifice și caractere vrednice de admirat și urmat. Răspândirea Evangheliei este lucrul Apostolilor de atunci și a celor ce le-au urmat, dar darul Duhului Sfânt este acela care a lucrat prin ei.

Chemarea lui Iisus nu avea în sine nimic din chemarea dulceagă și ispititoare a chemărilor la câștiguri ieftine și plăceri trecătoare ale vieții. Ea era o chemare sfântă la o muncă grea, de mari răspunderi, o chemare la supunere, la privațiuni, la suferințe și jertfe, în vederea dobândirii bucuriilor veșnice (Mat. 24, 9; Ioan 16, 33).

Coborârea Sfântului Duh peste pescari i-a întărit cu putere de sus, le-a dat înțelepciune și, plini de curaj nemaiîntâlnit, pornesc să propovăduiască Evanghelia la toate popoarele, în niște condiții care îi depășeau total. Faptele Sf. Apostoli ne vorbesc despre râvna, elanul, ostenelile și necazurile pe care le-au avut de întâmpinat în propovăduirea Evangheliei. Prin puterea și lucrarea Sfântului Duh ei au devenit cu adevărat ceea ce le spusese mai înainte Dumnezeiescul Mântuitor: "sare a pământului", "lumina lumii" și "aluatul cel nou" care dospea o frământătură nouă, o viață nouă și

necunoscută până atunci - de sfințenie, de iubire, pace, iertare și slujire devotată a lui Dumnezeu și a semenilor. În fiecare pagină din Faptele Apostolilor răzbate duhul apostolului și misiunii creștine, exprimat de Sf. Apostol Pavel: "Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Oare necazul sau strâmtoarea sau prigoana sau foametea sau golătatea sau nevoia sau sabia?" (Rom. 8, 35). "Pentru că sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici căpeteniile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare... nu pot să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Dumnezeul nostru" (Rom. 38-39).

Misiunea Sf. Apostoli pentru întemeierea, existența și dezvoltarea Bisericii este atât de importantă, încât una din însușirile ființei Bisericii este apostolitatea. De aceea noi mărturisim: "Cred într-una Sfântă, sobornicească și apostolească Biserică", condusă de Iisus Hristos, capul ei nevăzut, dar prezent în ea prin toate lucrările Duhului Sfânt. Biserica stă pe temelia Apostolilor (Efes 2, 20), piatra cea din capul unghiului fiind Iisus Hristos. Chemarea la slujba apostoliei au preluat-o de la Sf. Apostoli urmașii lor legitimi - episcopii și preoții.

În fața obiecțiilor unor creștini rupți de Biserică, care susțin că taina preoției nu are temeiuri dumnezeiești și că toți pot fi preoți, noi mărturisim adevărul constatat la chemarea Apostolilor, că Mântuitorul a ales din mulțimea de ucenici pe cei 12, cărora le-a zis: "Precum m-a trimis pe mine Tatăl și eu vă trimit pe voi. Și grăind aceasta, a suflat asupra lor și le-a zis: luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora la veți ține, vor fi ținute" (Ioan 20, 21-23). Sf. Apostoli au transmis această putere primită prin darul Sf. Duh episcopilor și preoților, încât darul și Taina preoției este ca un "fir de aur" care leagă preoția apostolică de preoția creștină până la sfârșitul veacurilor.

Chemarea: "Veniți după mine și vă voi face pe voi pescari de

oameni" a avut ecouri în sufletele Apostolilor și ale urmașilor acestora. Calendarul Bisericii noastre este plin de nume care au răspuns cu toată ființa și viața lor la chemarea apostolatului creștin, devenind exemple și pilde vii de dragoste slujitoare față de Dumnezeu, față de Biserică și față de oameni.

Să ne păstrăm în deplină unire sfânta noastră credință ortodoxă, pe care strămoșii noștri au primit-o prin gura Apostolului celui "întâi chemat" Andrei, încredințându-ne-o ca pe o moștenire de mare preț. Ea ne-a fost putere, cheag de unire în trecut și odrăslitoare de strălucire în înfăptuiri. S-o păstrăm curată, vie și sfântă, pentru desăvârșirea noastră, pentru mântuirea noastră.

Firește, urmarea lui Hristos nu-i sarcină ușoară. Trebuie jertfă, lepădare de sine, răbdare, dorință de mântuire. Dar nimic să nu ne oprească de a face lucrurile lui Dumnezeu. Valoarea nu stă în a găsi ceva ușor, ci de a apuca drumul care duce la mântuire, la comuniune cu Cel care ne-a răscumpărat și ne-a chemat: "Veniți la mine". Și atunci, vom putea spune, ca și sfinții, care L-au urmat pe Iisus: O, ce minunată este viața pe care ne-o dă Iisus! Singura viață adevărată nu este decât în slujba lui Iisus! Aceasta este chemarea lui Iisus pe care ne-o face Sf. Evanghelist de astăzi. Amin.

Duminica a III-a după Rusalii. „Nu vă îngrijorați!"

Pericopa evanghelică ce s-a citit astăzi la Sf. Liturghie face parte din Predica de pe Munte. Această cuvântare a fost rostită de Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe o colină de lângă Lacul Ghenizaretului, deci într-un cadru natural plin de frumusețe, în fața ucenicilor și a unei mulțimi de oameni care veniseră acolo din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeea și de dincolo de Iordan (Mat. 4, 25).

În această predică, Mântuitorul a dat o interpretare nouă și

profundă poruncilor **Vechiului Testament** și a înfățișat ascultătorilor condițiile adevăratei fericiri, subliniind trei lucruri importante:

1. Mai întâi, că omul are nevoie de un bun discernământ, de un "ochi" sufletesc sănătos și curat, care-l va ajuta să stabilească o justă ierarhie a valorilor, să aleagă slujirea lui Dumnezeu și nu a lui Mamuna, să caute Împărăția lui Dumnezeu și nu lucrurile trecătoare;

2. Mântuitorul le aduce apoi aminte credincioșilor că au un Tată în ceruri, care le poartă de grijă, că Dumnezeu Creatorul este și Proniator al lumii și al oamenilor și, deci, că este inutil ca ei să se risipească în îngrijorări fără rost;

3. În ce privește viitorul, gândul omului trebuie să fie îndreptat mai ales spre Împărăția lui Dumnezeu, eforturile sale urmând să fie canalizate în acest sens.

Pentru înnoire, omul trebuie să pornească din lăuntru în afară, spune Mântuitorul. Și zice Domnul: "Luminătorul trupului este ochiul. Deci, de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat". Lăuntrul omului este asemenea unui izvor de apă. Dacă izvorul este curat, bem apă și ne asigurăm sănătatea, iar dacă este murdar, infectat, ne primejduim sănătatea. Deci, în adâncurile sufletului nostru se zămislesc gândurile și simțurile noastre urâte: păcatul. Grija noastră de căpetenie trebuie să fie ca ochiul lăuntric, sufletul, să fie curat și astfel, tot trupul va fi luminat. De aceea, atenția noastră trebuie să fie îndreptată în primul rând spre tainele sufletului, spre a nu se sălășlui acolo nici un fel de răutate, întuneric, știut fiind că dintr-un astfel de izvor, dintr-o astfel de inimă întunecată "ies gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furturi, înșelăciuni, mărturii mincinoase, hule, acestea sunt care spurcă pe om" (Mat. 16, 19).

Adevărata viață creștină se realizează, cu precădere, prin

curățirea inimii de orice răutate, întuneric ce întinează și întunecă pe om. Acest "ochi" sufletesc este "chipul lui Dumnezeu" pe care omul l-a primit de la Creatorul său, este organul prin care creatura este legată de Creator. Căci precum ochiul este fereastra trupului spre lumina acestei lumi, tot așa și sufletul este lumina cea înțelegătoare și veșnică.

Tot în Predica de pe Munte Mântuitorul a scos în evidență noutatea obsolută a moralei evanghelice, prin care ne descrie o nouă atitudine față de bogățiile pământești: "Nu vă îngrijiți!... Priviți la păsările cerului, că ele nici nu seamănă, nici nu seceră... Priviți la crinii câmpului, că ei nici nu torc, nici nu țes. Totuși vă spun că nici Solomon în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul din ei. Așa că, dacă astfel îmbracă iarba de pe pământ, care astăzi este, dar mâine va fi aruncată în cuptor, atunci cu atât mai mult vă va îmbrăca El pe voi, puțin credincioșilor? Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și toate aceste se vor adăuga vouă" (Mat. 6, 26-33). Aceste cuvinte ne încredințează despre adevărul purtării de grijă a lui Dumnezeu, care nu părăsește pe om și nici chiar atunci când cade în păcate. Dumnezeu își dă pe față dragostea Lui către noi prin aceea că, pentru noi Hristos a murit când noi eram încă păcătoși (Rom. 5, 8). Întruparea și jertfa Mântuitorului sunt astfel semnele iubirii și purtării de grijă a lui Dumnezeu pentru făptura noastră. Spre a înțelege mai bine și spre a ne convinge de acest adevăr, Iisus ne trimite la crinii câmpului și la păsările cerului, făpturi așa de mici în raport cu omul, dar față de care, de asemenea, se manifestă purtarea de grijă ale lui Dumnezeu. Punându-ne înainte aceste pilde, Iisus nu vrea să ne îndemne la lene, la dezinteres față de problemele materiale. Mântuitorul niciodată n-a îndemnat pe ucenicii săi la lene, la inactivitate. Dimpotrivă, atât învățătura Sa, cât și pilda vieții Sale cuprind un puternic îndemn la muncă. El a zis: "Tatăl Meu

lucrează... și Eu lucrez" (I. 5, 17), din gura Lui s-a auzit parabola talanților, în care se osândește sluga "leneșă" care n-a lucrat cu talantul său și l-a îngropat în pământ. Din gura Sf. Apostol Pavel au răsunat pentru prima dată în lume cuvintele: "Cine nu voiește să muncească, nici să nu mănânce" (II Tesal. 3, 10).

Învățătura creștină, departe de a fi potrivnică muncii și progresului, este susținătoarea acestora, ci doar atât că noi suntem mai de preț în fața lui Dumnezeu decât toată făptura: "Au nu este viața mai mult decât hrana și trupul mai mult decât îmbrăcămintea?" (Mat. 5, 24). El ni le dă pe toate, și viață, și trup, și haină, dar fără ajutorul Lui nimic nu dobândim. "De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni ziditorii". Este o ierarhie, o ordine, o valoare în trebuințele omului. Mai întâi și mai presus de toate, noi trebuie să căutăm "Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui" și apoi pe toate celelalte. Pronia dumnezeiască ni le va adăuga, căci știe Dumnezeu că trebuință avem de toate acestea (Mat. 6, 33).

Cuvintele din Evanghelie: "Nu vă îngrijorați!" urmăresc să corecteze greșelile pe care unii oameni le săvârșesc în scopul câștigării bunurilor materiale. Într-adevăr, privind viața oamenilor, mai ales a celor de azi, vedem că cei mai mulți uită că sunt fii ai lui Dumnezeu, ființe înzestrate cu suflet nemuritor, menite pentru viața veșnică. Mulți dintre semenii noștri se coboară la treapta ființelor necuvântătoare. "Dumnezeul lor este pântecele", cum zice Sf. Apostol Pavel (Filip. 3, 19). Toată grija lor se rezumă la mâncare, băutură, la satisfacerea a cât mai multor plăceri și la adunarea a cât mai multe bunuri pământești. Pentru acest scop, oamenii se zbuciumă din zori și până în noapte, adună, aleargă, se neliniștesc. Zadarnic glasul conștiinței îi cheamă la Dumnezeu, zadarnic glasul Bisericii le face îndemnul să vină în casa Domnului la rugăciune; ei n-au timp pentru preocupările care se ridică deasupra celor văzute. Ei sunt robii plăcerilor și ai simțu-

rilor. Putem zice cu psalmistul: "Omul pus în cinste fiind, n-a priceput. Alăturatu-s-a dobitoacelor fără minte" (Psalm. 48, 21).

Trebuie să fim încredințați că Dumnezeu este Făcătorul, Creatorul făpturii și al omului, dar în același timp și purtătorul de grijă. "În mâna Lui El ține viața a tot ce trăiește și suflarea întregii omeniri" (Iov 12, 9-10). Psalmul Vecerniei, 103, este în întregime un imn minunat închinat proniei lui Dumnezeu, dar îndeosebi cuvintele pe care le ascultăm cu evlavie la lăsatul serii: "Toate de la Tine așteaptă să le dai hrană la vreme: de le-o dai, ele o primesc; de-ți deschizi Tu mâna Ta, toate se umplu de bucurie. Iar de-ți întorci Tu fața Ta se ofilesc și în țărână se întorc" (Ps. 103, 27-31).

Dar cea mai mare dovadă a iubirii și purtării de grijă a lui Dumnezeu este trimiterea Fiului pentru mântuirea făpturii căzute. "Așa (de mult) a iubit Dumnezeu lumea încât și pe Unul Născut Fiul Său L-a dat ca tot ce crede într-Însul să nu piară..." (Ioan 3, 16). În două moduri se revarsă peste lume lucrarea cea purtătoare de grijă a lui Dumnezeu: mai întâi, El conservă, adică păstrează cele create. Nimic din cele create n-ar putea rezista fără pronie. În al doilea rând, El păstrează lumea spre a o mântui din puterea celui rău.

Sunt împrejurări grele în viața noastră, ne îngrijorăm, peste măsură, ce ne va aduce ziua de mâine, ce vom mânca, ce vom bea sau ce vom îmbrăca. Acestor gânduri, care au frământat pe om din totdeauna, le răspunde Mântuitorul Iisus prin cuvintele Sf. Evangheli, căci "nu vă îngrijorați" nu este totuna cu "nu vă îngrijiți". Între "grijă", care este o datorie a omului, și "îngrijorare", care este, uneori, pierderea credinței, este o mare deosebire.

Față de pronie, oamenii greșesc, de obicei, în două feluri: unii o nesocotesc, fie tăgăduind-o de-a dreptul, fie îngrijorându-se peste măsură de trebuințele trupului și uitând de trebuințele sufletului; alții, socotind că purtarea de grijă a lui Dumnezeu

ne-ar scuti pe noi, oamenii, de a mai munci, fiindcă vom primi totul de la Dumnezeu. Avem un Tată în ceruri care ne iubește și se îngrijește de noi. El ne vrea nu numai binele sufletesc, ci și binele trupesc. Încredințarea că Dumnezeu ne este Tată dă un nou sens vieții noastre, tuturor eforturilor noastre, îndreptate fie spre câștigarea celor necesare trupului, fie pentru dobândirea bunurilor spirituale și veșnice. Din perspectiva noastră de fii ai lui Dumnezeu, munca devine laudă adusă Lui, împlinirii voinții Lui, colaborare cu El. Însă munca noastră își pierde valoarea și frumusețea dacă este făcută în scopuri egoiste, cu gândul de a ne asigura comorile acelea pe care molia și rugina le mănâncă și pe care furiile le sapă și le fură. Să muncim pentru pâine și să ne rugăm pentru toate și, având "ochiul curat" vom păși pe drumul unei vieți sănătoase. Să nu uităm că suntem responsabili de tot ce se petrece în noi și în afară de noi, bineînțeles, din punct de vedere moral.

Ceea ce înfățișează Mântuitorul în Predica de pe Munte am putea rezuma într-un singur cuvânt - "fericiți" - care se repetă de nouă ori. Prin fericire trebuie să înțelegem seninătate, încredere, optimism, mulțumire și pace sufletească; toate sunt rezultatul eforturilor noastre pentru desăvârșirea religios-morală pe care ne-o oferă ca ideal Sfânta Evanghelie. Ceea ce dă valoare deosebită vieții nu este fericirea superficială, care depinde de împrejurări, ci este fericirea și satisfacția care ne umplu sufletul și care nu ne părăsesc niciodată. Inimile noastre tind spre o fericire statornică, netulburată de succese, care să fie adânc înrădăcinată în lăuntrul nostru, dându-ne liniște interioară, pace și bucurie. Această bucurie trece dincolo de mormânt. Mântuitorul răsplătește pe cei drepți nu numai aici, pe pământ, ci cu mult mai mult în viața viitoare. Dar, pentru a ne împărtăși de această nespusă fericire, este necesar să ascultăm porunca Mântuitorului: "Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă" (Mat. 6, 33). Amin.

Duminica a IV-a după Rusalii. Vindecarea slugii sutașului

Textul Evangheliei din duminica de astăzi ne amintește de o stare socială din vechime, care a înjosit multă vreme demnitatea umană și care este condamnată de toate legile omenești. Este vorba de sclavie sau de robie.

Pe vremuri, un rob sau o slugă nu era prețuită ca o ființă omenească, ci era înjosită și complet la discreția stăpânului care avea drept de viață și de moarte asupra ei.

Iisus vindecă pe sclavul sau robul unui sutaș păgân, adică al unui ofițer din armata romană, la cererea stăruitoare a acestuia. Faptul că, deși era un ofițer superior și străin de neamul iudeilor, poartă de grijă slugii sale, arată respect și smerenie față de Iisus și față de neamul iudeilor, dovedește că sufletul său depășea asprimea orânduirii sociale a sclaviei, că nu era robit prejudecăților sociale ale vremii. Sutașului i se face milă de suferințele slugii sale, și are milă pentru un suflet necăjit de slugă, care nu are alt sprijin decât bunătatea inimii omenești.

Fapta de iubire a sutașului este vrednică de luat în seamă, mai ales că acesta a fost pătruns de adevărul că are înaintea lui pe Domnul și făcătorul firii, înaintea căruia se pleacă și pe care îl ascultă toate puterile cerești, așa cum îl ascultă și pe el - sutașul - cei ce stau sub a lui stăpânire. Credința sutașului este mare și puternică și îmbrăcată în veșmântul smereniei, când a cerut ajutorul lui Iisus, Învățătorul care vindeca multe boli și neputințe în popor: "Doamne, slujitorul meu zace neputincios. - Voi veni și-l voi vindeca", a răspuns de îndată Domnul Hristos. Atunci, o rază de lumină a credinței și smereniei a strălucit în inima sutașului și a zis: "Doamne, nu sunt vrednic de cinstea de

a-mi trece pragul casei mele. Sunt păgân, sunt păcătos, nu merit atâta osteneală. Putere ai să poruncești, precum am și eu autoritate peste oștenii mei". În aceeași clipă, de pe buzele Mântuitorului au răsunat cuvinte de negrăită laudă la adresa sutașului păgân, cum nu le-a auzit nimeni dintre fiii poporului ales: "Nici în Israel n-am aflat atâta credință... Mergi și să-ți fie precum ai crezut!"

Evanghelia se încheie cu mărturia că puterea Fiului lui Dumnezeu a lucrat când i-a spus sutașului: "Du-te, fie ție după cum ai crezut. Și s-a însănătoșit sluga lui din ceasul acela" (Mat. 8, 13). Cunoscând conținutul, să ne întrebăm: ce învățăm din această pericopă evanghelică, ce mesaj ne trimite peste veacuri nouă, creștinilor de astăzi? Din Sf. Evanghelie de azi învățăm despre trei lucruri foarte importante pentru noi și a noastră mântuire: iubire, smerenie și credință.

Iubirea este porunca supremă și legea fundamentală a creștinismului. Dumnezeu este iubire. Din El izvorăște adevărata iubire și la El trebuie să ajungă orice iubire. Credința, mântuirea lumii sunt dovezi nezdruncinate ale iubirii nemărginite și necuprinse a lui Dumnezeu. Omul este creat din iubire și nu poate trăi fericit fără iubire. Cu drept cuvânt se spune că sufletul omului este atât de mare cât este și iubirea lui. Sfinții Părinți numesc iubirea regina tuturor faptelor bune și că ea trebuie îndreptată către orice om, ori de ce neam, credință, stare socială, culoare ar fi el.

Cel ce face bine aproapelui, ba mai mult, îi face bine aceluia căruia nu ar fi vrednic de o astfel de iubire, imită pe Dumnezeu, care nu face deosebire între oameni, buni sau răi, între grâu și neghină până la seceriș. Porunca iubirii aproapelui rămâne obligatorie cât va fi lumea. Ba ea va fi valabilă și în împărăția de dincolo de veac. Căci în vreme ce credința se va sfârși, iar nădejdea va face loc vederii lucrurilor nădăjduite, dragostea va

rămâne. "Dragostea nu va pieri niciodată" (I Cor. 13, 8). Mai mult decât atât, Iisus a făcut din porunca iubirii testamentul Său, zicând: "Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unii pe alții!" (Ioan 15, 22). Dragostea după cuvântul Mântuitorului satură pe cel flămând, adapă pe cel însetat, găzduiește pe cel străin, îmbracă pe cel gol, îngrijește pe cel bolnav și mângâie și ajută pe cel în necaz. Într-adevăr, un dram de iubire este greu de cântărit. Căci creștinul pătruns de dragoste nu supără sub nici o formă pe aproapele său; dragostea nu îngăduie să facem rău aproapelui, nu asuprește pe nimeni, nu insultă, nu minte, nu înșeală, îndelung rabdă, se milostivește (I Cor. 13, 4-6).

În lumina învățăturii Evangheliei, Dumnezeu nu sălășluiește numai în ceruri sau pe masa sfintelor altare, în taina Sf. Euharistii, ci poate fi descoperit în persoana fiecărui om în nevoi, necaz, primejdie. Așadar, Iisus așteaptă iubirea noastră la un colț de stradă, pe un pat de spital, într-un azil de bătrâni, într-o casă de orfani, în casa unor vecini care plâng și n-are cine-i ajuta. Milostivii credincioși, care împart pâinea lor cu cei ce duc lipsă sau zac neputincioși în boală, și mângâie pe cei cu inimi îndurerate sunt "slujitori" ai lui Dumnezeu, îmbrăcați în haine de lucru. "Omule, zice Sf. Ioan Gură de Aur, de nu-i dai astăzi nimic lui Hristos, dincolo El nu va avea trebuință de tine. Aici flămânzește El, aici însetează. Iisus însetează după mântuirea ta. De aceea vine El ca un cerșetor, de aceea umblă gol. Prin aceasta Dumnezeu vrea să-ți dăruiască împărăția; nu-L trece cu vederea".

"Învățați-vă de la Mine, zice Mântuitorul, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihna sufletelor voastre" (Mat. 11, 29). Ca să înțelegem mai bine frumusețea acestei virtuți - smerenia - și trebuința ei, să ne aducem aminte că Fiul lui Dumnezeu s-a pogorât din cer ca să ne învețe nu numai prin cuvinte, dar mai ales prin faptele Sale. Sf. Vasile cel Mare zice:

"De la naștere până la moarte a fost numai cale de umilință. A voit să fie tăiat împrejur, ca un păcătos, fuge în Egipt ca un fricos, se botează împreună cu păcătoșii și cu vameșii, asemuindu-se cu ei. Când mai târziu voiau să-L cinstească și să-L facă rege, se retrage; dar când vreau să-L acopere de batjocuri, El se arată. Când îl lăudau oamenii, El poruncește să tacă, iar celor ce le făcea bine, le zicea să nu spună la nimeni. Spre sfârșitul vieții Sale s-a înjosit prin a spăla picioarele ucenicilor. Și ca o încoronare, a primit să moară pe Sfânta Cruce ca un făcător de rele".

Sfinții Părinți se întreabă și tot ei ne dau răspunsul. Pentru ce era oare nevoie ca chiar pe lemnul crucii să fie răstignit? Și tot ei zic: Pentru ca să nu se înalțe nici un trup pe pământ. Omul este înclinat spre mântuire deșartă. Dar când știm că Fiul lui Dumnezeu s-a smerit, atunci ce să zic eu, care sunt praf și cenușă?

Smerenia este cu adevărat o virtute creștinească, pe care n-a cunoscut-o nimeni înainte de Mântuitorul. Așa îi fericește Mântuitorul pe "cei săraci cu duhul". Cei săraci cu duhul sunt cei smeriți care, oricâte fapte bune fac, se simt tot săraci sufletește și mereu caută să se îmbogățească. Puțin folositoare ne sunt faptele cele bune dacă sunt amestecate cu trufie. Păcatele sunt izvoare pentru alte păcate. Dar și faptele bune pot fi izvor de trufie, și ea se furișează în sânul oamenilor spre a-i pierde.

Sfinții Părinți zic: Smerenia este temelia sfințeniei (Ciprian); Ea este cea dintâi virtute creștinească (Ieronim); Este temelia și mama tuturor virtuților (Sf. Grigorie); Este rădăcina ce dă viață roadelor inimii creștine (Sf. Ioan Gură de Aur). Am avut noi smerenia sutașului?

Credința este puternică și mare și îmbrăcată în haina smereniei. "Doamne, nu sunt vrednic, ci zi numai cu cuvântul și se va tămădui". El credea că Mântuitorul este cel Atotputernic, Stăpânul cerului și al pământului. Este Atotștiutor, adică știa

trecutul lui, știa ce-l aducea la El. El credea că este Atotvăzătorul, că o vedea pe sluga sutașului chinuindu-se. Oare Dumnezeu, care este însăși bunătatea, se va milostivi spre el? Sutașul face o comparație: "Eu sunt om sub stăpânirea altora și am sub mine ostași și-i spun acestuia: du-te, și se duce, și celuilalt, vino, și vine, și slugii mele: fă aceasta, și face". Sutașul era convins și a mărturisit că moartea și viața, bolile și bucuriile sunt ca niște slugi supuse stăpânului, pe care el le conduce după voia sa. S-a mirat și Mântuitorul de o astfel de credință ca aceea a sutașului.

Precum fără ochi nu putem vedea lumea înconjurătoare, precum fără minte nu putem înțelege lucrurile din jur, spre a le pune spre folosul nostru, tot așa fără credință nu-l putem cunoaște pe Dumnezeu. Scopul principal al credinței este cunoașterea și mântuirea sufletului. Din Evanghelia de azi învățăm să așezăm în sufletul nostru cele trei virtuți principale: Iubirea, care rodește milă și răbdare; Smerenia, care te apropie de om și Credința, care te leagă de Dumnezeu. Amin.

Duminica a V-a după Rusalii. Vindecarea celor doi stăpâniți de diavol din ținutul Gadarei

Activitatea pe care a desfășurat-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe pământ, a avut ca scop ridicarea omenirii pe culmile sublime ale celor mai desăvârșite principii de viață, de unde să se poată întrezări nesfârșita fericire a Împărăției lui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu, Fiu al omului aduce în lume cu Sine lumina unei învățături menite să călăuzească pașii oamenilor pe cărările aducătoare de mântuire.

Diavolul care "a fost ucigător de oameni de la început și n-a rămas în adevăr pentru că nu este adevăr într-însul" (Mat. 10, 8),

a căutat să dușmănească pe cei dintâi oameni de darurile cu care Dumnezeu i-a înzestrat și a reușit, prin amăgirile sale ispititoare, să deschidă prăpastie între om și Creatorul său. Deși la plinirea vremii, Mântuitorul nostru Iisus Hristos a zdrobit puterea lui prin Învierea Sa cea de a treia zi, totuși acest dușman al mântuirii noastre "ca un leu umblă răcnind și căutând pe cine să înghită" (I Petru 5, 8).

Același duh rău, care a ispitit pe Mântuitorul în pustie, a căutat în toate vremurile să întoarcă pe om din drumul său, dat de Dumnezeu de la Creație, spre veșnicele munci ale împărăției sale. Cât de îngrozitoare este soarta celor ce cad pradă ispitelor și curselor lui înveninate, o vedem din pericopa Evangheliei de astăzi. "Și trecând Iisus de ceea parte, în latura Gherghesenilor l-au întâmpinat pe dânsul doi îndrăciți, ieșind din morminte, foarte cumpliți, încât nu putea nimenea să treacă pe calea aceea. Și iată, au strigat grăind: ce este nouă și ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme să ne muncești pe noi? Și era departe de dânșii o turmă mare de porci păscând. Iar dracii îl rugau pe El, zicând: de ne gonești pe noi, dă-ne voie să ne ducem în turma cea de porci. Și a zis lor: Mergeți! Iar ei, ieșind, au mers în turma de porci; și îndată a sărit toată turma de pe țărm în mare, și s-a înecat în apă. Iar păstorii au fugit și, intrând în cetate, au spus de toate, și cele despre cei îndrăciți. Și iată, toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Iisus și văzându-L, L-au rugat să plece din hotarele lor. Și intrând în corabie, a plecat și a venit în cetatea Sa" (Mat. 8, 28-34; 9, 1).

Starea celor doi îndrăciți din Evanghelia de astăzi reprezintă starea omului desprins de la izvorul vieții adevărate: Dumnezeu. Când rupe legătura cu rădăcina vieții, omul trăiește în morminte, simbol al adevărului că desfacerea de Dumnezeu produce în om un dezechilibru sufletesc dureros și un chin metafizic de neliniște, cutremurare, suferință și moarte. Desprinși de Dumnezeu, cei doi

îndrăciți au pierdut conștiința destinului lor de om, devenind chip brutal și gol sau antipodul chipului lui Dumnezeu din el, făcându-se din om al vieții și al creației, om al morții și al distrugerii, chip deplin al puterii de desfigurare, pervertire și distrugere al diavolului înstăpânit asupra făpturii lui Dumnezeu.

Rupt din mediul vital corespunzător rostului său primordial, demonizatul e chinuit cumplit de furia sălbatică a căutării, de neliniștea unei puteri fără patrie, fără timp, plângătoare și rătăcitoare. Neliniștea și zbuciumul său necontenit sunt expresia puternică a nostalgiei chipului pierdut, a căutării a ceva ce-i lipsește ființial, a căutării care obsedează și chinuiește fără cruțare. Neliniștea și căutarea îl fac pe demonizat să iasă cu violență din mormânt, să fugă cu așa furie, încât nici o putere nu-l poate liniști, lega sau imobiliza.

Libertatea nobilă și creatoare a chipului lui Dumnezeu în om și destinată a dăltui în făptura umană asemănătoare cu El, e pervertită în lăcomia nesățioasă a primejduirii și distrugerii, prin ispite și păcate. Duhul demonic, mereu păgubitor omului și mereu năvalnic asupra făpturii acestuia, cutremură până în adâncuri neamul omenesc, ce prin ispite amăgitoare înlesnește căderea lumii în mrejele unei orientări și trăiri specifice Gherghesenilor de odinioară: absorbiți cu totul preocupărilor pământești și nesocotitori ai lucrării lui Dumnezeu în lume.

Presimțind deja din depărtare apropierea Mântuitorului, duhul demonizatului, văzându-se în prezența imediată a puterii divine, mugește de ură împotriva Lui. În el răcnește acum masa demonică, al cărui nume este "Legiune". Nici că se putea o mărturie mai puternică despre întâlnirea puterii demonice cu puterea divină, decât acest strigăt sălbatic și disperat al demonizaților: "Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, ce ai venit aici înainte de vreme să ne muncești pe noi" (Mat. 8, 29). Sub puterea divină a lui Iisus îndrăciții se vindecă, poruncind duhului necurat să intre

în turma de porci ce păsteau în apropiere. Porcii, cuprinși de duhurile necurate, se înecă în mare, iar păstorii vestind pe locuitorii din cetatea Ghergheseni, aceștia vin în număr mare să vadă minunea. Și ce au văzut? Îndrăciții, care până atunci erau stăpâniți de duhul cel rău încât îngroziseră lumea, acum stăteau liniștiți, sănătoși sau cum spune evanghelistul: "Îmbrăcați și întregi la minte" (Luca 8, 35). Păstorii, înspăimântați, arătau celor adunați pe Iisus, care făcuse minunea, iar El privea cu milă pe cei vindecați, ca și pe cei ce veneau să vadă și să se convingă de minunea săvârșită. Dar ce se întâmplă însă? Ghergheseniî îl roagă "să iasă din hotarele lor, să plece". Ce dureroasă probă a răutății omenești! Acești oameni, în loc să se fi bucurat și să-L fi primit pe Iisus cu brațele deschise, pentru minunea făcută, ei îl roagă "să iasă din hotarele lor", să plece. Și aceasta pentru că nu le convenea întoarcerea la o viață plină de năzuințe înalte, o viață cu Hristos, ci viața porcilor care se înecaseră în mare.

După cum este adevărat că există Dumnezeu, tot atât de adevărat este că există și diavol. Și tot așa de adevărat este că dintru început Dumnezeu "le-a creat bune foarte" (Fac. 1, 31). Din înger bun ce fusese, Lucifer (Isaia 14, 12) și încă alții mulți cu el, au devenit răi prin mândrie (Daniel 8, 10). De atunci Satana (nume care înseamnă împotrivitor) a căutat necontenit să pună stăpânire pe lume. Orice a lăsat bunul Dumnezeu, vrea diavolul să schimbe: iubirea să o preschimbe în ură, să semene pretutindeni intrigile sale, să producă dezbinare, să corupă simțăminte, să îndemne la acțiuni criminale, să tragă în noroi tot ce-i sfânt, să dărâme tot ce-i măreț și să slutească tot ce-i frumos și armonios. Acesta îi este rolul. Înger căzut, așa, ca dintr-o răzbunare împotriva lui Dumnezeu, caută să-i facă pe toți să cadă.

Are el o putere reală? Nu are putere reală. Și tocmai acesta este adevărul pe care trebuie să-l știe toți creștinii. El are numai atâta putere cât îi dăm noi. Dumnezeu îi îngăduie existența pentru a ne pune la încercare libertatea. Diavolul ne ispitește, ne îndeamnă, dar nu ne poate obliga. Nu are putere decât de a înșela, de a duce în eroare, de a-i păcăli pe cei slabi. El pare a avea putere împotriva noastră uneori, dar atunci înseamnă că Dumnezeu i-a dat slobozenia, ca în cazul lui Iov. Dar el n-a putut face mai mult decât i-a fost îngăduit. Nici împotriva lui Iov n-a putut face nimic, atât timp cât Iov nu i-a acceptat propunerile.

Trebuie să înțelegem că Dumnezeu îi îngăduie existența, că are rost în viețile noastre. Chiar dacă nu-i înțelegem în întregime rostul. Poate că are rostul de a ne încerca credința. Poate că are rostul de a ne pune voința la încercare. Poate că are rostul de a face din noi oameni responsabili, stăpâni pe voința noastră, pe puterea noastră. Noi suntem ființe vii, cu voință și simțire, responsabili de tot ce gândim și facem. Dumnezeu a lăsat să existe acest control, prin care ne verificăm, așa cum aurul se verifică prin anumiți acizi. Dacă sufletul e de aur curat, diavolul nu-l atinge. Repet: el are atâta putere, cât îi dăm noi.

Cum e diavolul? Învățătura creștină ne spune că este o ființă spirituală. Poate însă, așa cum îngerii pot apărea uneori în chip trupesc, să apară și el în chip trupesc. Tradiția creștină ne spune că dispune de multe posibilități de ispitire, de înșelare. Dar fiind o ființă spirituală, lucrează împotriva noastră prin spirit. Adică șoptește spiritului nostru, șoptește gândului nostru, șoptește inimii noastre ce să facem și cum să facem. E un sfătuitor rău, care prin ispite viclene ne asigură că ne vrea binele. Ne favorizează plăcerile, bucuriile și ne prezintă răul sub chipul binelui. Orice face, face cu scop rău. Diavolul este dușmanul binelui, este dușmanul voii lui Dumnezeu, este răul, este păcatul sub toate formele lui.

Dar și pentru noi cei de astăzi, Evanghelia cu vindecarea celor doi demonizați ne pune în față cazuri, situații, întâmplări asemănătoare pe care le întâlnim permanent. Din observațiile noastre zilnice, din datele pe care ziarele, diverse reviste, radioul și televiziunea ni le pun la dispoziție putem să ne dăm seama că un lucru este absolut sigur: acela că și astăzi puterea răului este destul de mare, că mulți demoni ascunși sub diverse forme, mascați în fel și chip, bântuie, lucrează și în lumea de azi. Ne este dat să auzim sau să vedem adesea oameni schilodiți trupește și sufletește de demonul beției sau alcoolismului. La câte crime n-a împins acest demon, câte soții n-au fost aruncate în stradă, câți copii n-au fost izgoniți sau torturați din cauza patimei beției care întunecă mintea celor posedați de ea, ca în trecut a celor îndrăciți din ținutul Gadarenilor, băgând spaimă în cei din jur. Câți nu pleacă urechea la șoaptele ispititoare ale demonului desfrâului sau curviei. Câte căsnicii frumoase n-a destrămat și continuă să destrame acest demon, câte inimi n-a zdrobit această fiară care, după spusa Sf. Scripturi, aleargă ca un leu flămând să prindă pe cineva să-l înghită. Câți copii abandonați, rămași ai nimănui, își așteaptă mama sau tatăl ca să-i mângâie. Câți tineri nu pleacă de acasă de dragul unor trecătoare și ușoare plăceri ale cărnii, păcate grele, cu atât de grave urmări sociale. Câte dezbinări între frați, câte valuri de ură, la câte procese inutile și înjositoare, la câte vânzări de conștiință și de neam n-a împins demonul lăcomiei de bani. Pe lângă acestea, astfel de demoni își arată colții și sub forma unor doctrine păgâne, pierzătoare de suflet, încât propovăduitorii lor sunt numiți de popor "avocați ai diavolului". Împotriva lor toți creștinii trebuie să ia o atitudine categorică.

Pericopa evanghelică de astăzi ne aduce aminte că Mântuitorul Iisus Hristos a venit să scoată pe acești demoni din

sufletele în care s-au cuibărit și, împreună cu porcii păcatelor, cum interpretează vechile cazanii, să-i arunce în marea neființei sau, să le limiteze puterea. Această lucrare Domnul Iisus Hristos o continuă prin Biserica Sa, în care este prezent cu ființa și darurile Sale. De aceea, Sfinții Părinți aseamănă Biserica cu o farmacie. Și după cum într-o farmacie se găsesc medicamente pentru vindecarea unor boli, la fel și Biserica pune la dispoziția fiilor ei, dornici să se vindece sufletește, cele necesare în acest scop.

Să ne încredințăm că, prin Biserica Sa cea una, Sfântă, sobornicească și apostolească, Iisus Domnul nostru își continuă lucrarea Sa de vindecare sufletească, de înlăturare a tuturor demonilor care ne ispitesc în fel și chip și adesea pun stăpânire pe ființa noastră.

Lumea de astăzi stă în fața atâtor primejdii, din care nu va putea fi scăpată fără ajutorul lui Iisus. Să nu fugim de El, ci să-i facem locaș plăcut în sufletele noastre și pentru aceasta nici o jertfă nu este prea mare. Fiecare dorim zile mai bune, mai fericite, dar ele nu vor veni decât atunci când ne vom întoarce, prin pocăință sinceră și adâncă, la viață autentic creștină, care este singura salvare din ghearele morții spirituale prin demonizare, căci numai în felul acesta putem face cunoscută în lume puterea lui Dumnezeu. Să luăm cu toții aminte la îndemnul Sf. Apostol Iacob care zice: "Stați împotriva diavolului - a răului adică - și el va fugi de voi. Apropiați-vă de Dumnezeu și El se va apropia de voi" (Iacob 4, 7-8), precum și la îndemnul Sf. Apostol Pavel, care de asemenea ne învață: "Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele" (Rom. 12, 21). Amin.

Duminica a VI-a după Rusalii. Vindecarea slăbănogului din Capernaum

O dată cu venirea Mântuitorului Iisus Hristos pe pământ, dorințele de veacuri ale strămoșilor capătă contur și împliniri. Slăbiciunile primesc întărire, cele neputincioase tămăduire, cele de lipsă îndeplinire, cele întunecate și necunoscute lumină. Durerea capătă vindecare. Toate acestea sunt daruri pe care Dumnezeu le face zidirii Sale - omul -, sunt daruri sfinte împărțite cu dragoste părintească tuturor, în diferite feluri.

Aceste gânduri ne stăpânesc ascultând Sf. Evanghelie de astăzi. Domnul Iisus Hristos părăsise ținutul Gherghesenilor, după ce vindecase pe cei doi bărbați stăpâniți de duhurile necurate. Ne reamintim cum duhurile intraseră în turma de porci, care se aruncaseră în mare. Locuitorii cetății ies înaintea Fiului lui Dumnezeu și-L roagă să plece de la ei. De aceea El urcă în corabie și trece dincolo Marea Tiberiadei, în cetatea Sa, Capernaum. Sf. Evanghelist Marcu precizează că "după câteva zile s-a auzit că este acasă și s-au adunat așa de mulți, că nu mai era loc nici înaintea ușii, și le grăia lor cuvântul împărăției. Și au venit la El patru oameni, aducând un paralitic. Neputând, din pricina mulțimii, să se apropie de El, au desfăcut acoperișul casei unde era Iisus și prin spărtură au lăsat în jos, la picioarele lui Iisus, patul în care era slăbănogul" (Marcu, 2, 1-4). Câtă dragoste pentru om! Câtă milă în fața durerii! Câtă credință în puterea tămăduitoare a Domnului Iisus! Câtă insistență și dăruire din partea unor oameni pentru om!

Văzând Iisus credința lor, îi zice slăbănogului: "Îndrăznește, fiule, iartă-ți-se ție păcatele tale!" Auzind aceasta, cărturarii "au zis în sine: Acesta hulește" (Mat. 9, 3). De aceea Iisus îi mustră

zicând: "Pentru ce cugetați cele rele în inimile voastre? Ce este mai lesne? a zice: Iertate sunt păcatele, sau a zice: scoală-te și umblă. Dar ca să știți că Fiul Omului are putere de a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi la casa ta" (Mat. 9, 2-8). Și atunci paraliticul, privind pe Hristos, a simțit într-însul o putere, o forță care i-a îngăduit să se ridice de pe pat. Brațele i s-au întărit, picioarele au prins putere; s-a ridicat în sus. Suferința s-a stins, boala a dispărut. Actul minunii se săvârșise. Cu brațele sale, până acum nemișcate, își ridică singur patul și merge la casa lui, unde îl așteaptă familia, cunoscuții și ceilalți. De acum, nu mai era un proscris al vieții, era un element constructiv de viață și de muncă. De bună seamă că în fața unei asemenea minuni, toți cei de față s-au spăimântat și au slăvit pe Dumnezeu.

Iată, prin urmare, ce dar a făcut Hristos unui om, unui suferind al vieții, asupra căruia, din cauza păcatelor, venise boala și paralizia. Hristos, care cunoștea ascunzișurile vieții acestui om, care vedea tot trecutul său, a văzut că omul acela - fratele nostru - suferea din cauza păcatelor sale, din cauza unor încălcări ale legilor lui Dumnezeu. De aceea nici nu l-a întrebat nimic. Apreciază credința prietenilor săi, insitența și dragostea lor. Privindu-l, Iisus îi spune: "Îndrăznește, fiule!" Prin cuvântul acesta, "îndrăznește", Mântuitorul așază între El și slăbănog o punte, o punte a dragostei părintești; îi risipește timiditatea, lipsa de curaj, mustrările de conștiință și, poate, deznădejdea. Prin acest cuvânt, Iisus dă curaj omului să ceară, să se roage. Cuvântul acesta - "îndrăznește, fiule" - este un cuvânt scump, care are mireasma dragostei și a mângâierii. "Mustrările tale de conștiință le-am văzut; lacrimile tale vărsate în nopțile de suferință și de nesomn le-am prețuit; durerea ta am cântărit-o. De acum, iertate sunt păcatele tale. Iată darul Meu pentru pocăința ta".

Până la Hristos oamenii și-L închipuiau pe Dumnezeu doar ca un stăpân atotputernic, sever, de temut. Iată-L înfățișându-se în persoana lui Iisus ca un părinte bun, ca un eliberator și mângâietor al celor asupriți, prieten al săracilor și doctor al celor în suferință. Tot ce primim de la Dumnezeu este un dar al bunătății Sale nemărginite. Dar pentru a ne învrednici de darul lui Dumnezeu trebuie să ne ferim de păcat. Căci păcatul nu ne atinge numai sufletește, ci și trupește și el este cauza tuturor durerilor noastre din această lume. Sufletește, el sfarmă legătura dintre noi și Dumnezeu, întrerupe astfel grija pentru ființa noastră. Trupește, el lasă urme în ființa noastră, pe care o strică și o face să nu mai urmeze rânduielile ce-i stau la temelie. Păcatul aduce în trup boală și suferință, fiindcă întrerupe mersul firesc al vieții, așa precum a fost statornicit de Dumnezeu, întru început. El face vieții același rău, pe care apele murdare și vătămătoare îl fac izvorului limpede, când ajunge în ținuturile neprielnice. De aceea Mântuitorul a tămăduit pe unii numai iertându-le păcatele - adică înlăturând pricina răului. De aceea a zis El slăbănogului: "Vezi să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție mai rău", de aceea la spovedanie duhovnicul, după ce dezleagă păcatele, spune: "păcatele nu aduc nici un folos creștinilor, ci mai ales, neputință, boală, sărăcie și multe feluri de dureri". Aceasta ne face să înțelegem nu numai ce este păcatul, ci și ce trebuie să facem împotriva lui. Durerea și suferința din trupul nostru sunt urmarea păcatelor noastre sau a înaintașilor noștri. Izvorul este deci păcatul, cum se exprimă atât de adevărat Sf. Apostol Pavel: "Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat, moartea" (Rom. 5, 12).

Mântuitorul, venind în lume, îndură cele mai grele suferințe, pentru a ne arăta că numai drumul crucii duce la desăvârșire și mântuire. Domnul Hristos schimbă caracterul inițial al

suferinței și al durerii, dându-le un caracter de curățire, purificare și desăvârșire morală (Ioan 5, 14; Petru 2, 21; II Corint. 6, 16).

Suferința, inerentă vieții, pe lângă caracterul ei de pedeapsă a păcatului primește în creștinism și a valoare educativă. Acolo unde există putere de credință, suferința atrage pe om spre înălțimi de transfigurare spirituală. "Chiar de se strică omul nostru cel din afară, cel din lăuntru însă se înnoiește din zi în zi; pentru că suferința noastră cea de acum, ușoară și trecătoare, ne aduce nemăsurată slavă veșnică" (II Cor. 4, 16-17).

Toți sfinții, asceții, părinții bisericești și toți trăitorii în Hristos au văzut în suferință un ajutor de mântuire, de apropiere de Dumnezeu, o coordonată a desăvârșirii morale. Suferința nu trebuie să ne coboare la deznădejde, scopul ei fiind îndreptarea sufletului spre câștigarea fericirii veșnice, cum se exprimă Sf. Ioan Gură de Aur: "A suferi răul are ca răsplată și recompensă împărăția cerurilor; a face răul, aduce pedeapsă și osândă".

Suferința înnobilează sufletul, constituind, după expresia lui Baudelaire „noblețe unică". Ea este condiția fundamentală a renașterii interne spirituale, cum zice Victor Hugo: "ochiul nu vede bine pe Dumnezeu decât prin lacrimi". Savantul matematician Blaise Pascal, după un grav accident își capătă echilibrul sufletesc și se apropie de Dumnezeu și înalță această rugăciune: "Nu cer să fiu scutit de dureri, căci durerile sunt răsplata sfinților, dar cer să nu fiu lăsat pradă naturii, fără mângâierea spiritului tău".

Suferința de astăzi, cu tot cortegiul nenorocirilor, trebuie să o privim ca pe o pedeapsă dumnezeiască, ca un avertisment pentru îndreptarea noastră. Mulți dintre noi L-am uitat pe Hristos și sfintele Sale învățături divine. De aceea, suferințele actuale trebuie să ne convertească, regăsindu-ne echilibrul spiritual și îndrumându-ne spre împlinirea poruncilor evanghelice. Să fim

mai buni, mai drepți, mai credincioși, trăind în permanentă comuniune cu Hristos Domnul.

Suferința nu este o apariție accidentală în istoria omenirii, ci e un fenomen din planul dumnezeirii. Istoria se clădește sub brațul ocrotitor al Providenței, care dirijează și sancționează. Suferința din lumea noastră nu este decât un moment al evoluției istorice, ce trebuie să fie urmat de o nouă renaștere spirituală. Savantul rus Berdeaev afirmă că "Dacă arborele verde al creștinismului pare astăzi vestejit, e că însuși Grădinarul a retezat ramurile uscate, ca celelalte să crească cu mai multă vigoare".

Din această întunecată necredință cu urmările ei, din vremea noastră, lumina lui Hristos va învinge întunericul necredinței! Creștinătatea suferă și poate va mai suferi încă. Însă va ieși purificată ca aurul ce se limpezește în baia de foc a cuptorului. Prin puterea credinței să facem să dispară din noi umbrele defetismului! Să trăim, să lucrăm și să ne rugăm cu deplină încredere că Dumnezeu ne poartă de grijă și că El păstrează lumea spre a o mântui din puterea celui rău.

Și acum, cu smerenie, să înălțăm glas de rugăciune către bunul Dumnezeu: Ție unuia am greșit, Dumnezeule Mântuitorul nostru și mai multe pedepse pentru păcatele noastre a lua, vrednici suntem; dar spre a ta milostivire, ne rugăm: izbăvește-ne din primejdii, de necazuri și de întristări, căci pe altul afară de Tine, ajutor întru necazuri nu avem; Doamne al puterilor, fii cu noi! Amin.

Duminica a VII-a după Rusalii. Schimbarea la Față

Pericopele evanghelice ce se citesc în duminici și sărbători, din fața Sf. Altar, sunt ca niște picături de ploaie ce cad pe pământ pentru a-l face roditor; sunt ca niște raze de lumină ce

încălzesc inimile credincioșilor, ce le ascultă cu credință și dragoste. Firul roșu, călăuzitor al Sf. Evangheliі este dragostea Mântuitorului nostru Iisus Hristos față de om.

Evanghelia de astăzi, cu aprinderea luminilor ochilor acelor doi orbi și, mai ales, cu aprinderea luminilor sufletului lor, și cu tămăduirea unui mut, este o nouă și puternică adeverire că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a fost, este și va fi până la sfârșitul veacurilor, singura realitate în care găsesc pururea alinare durerile neamului omenesc, găsesc lumină veșnică toate întunecările veacurilor.

Venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos a răscolit inimile tuturor: unii să-L vadă din curiozitate, cum sunt și astăzi, alții din credință. Pe toți care veneau la El, îi binecuvânta, îi vindeca, le ierta păcatele. Cei doi orbi, care stăteau și cerșeau în apropiere de orașul Ierihon, nu-l puteau vedea pe Iisus. Auzeau, însă, zgomotul pe care îl producea mulțimea ce venea după Iisus și în inimile lor încolțește un grăunte de speranță, aleargă în urma lui strigând din suflet, un strigăt transformat în rugă: "Iisuse, Fiul lui David, miluiește-ne pe noi!" Vor fi adăugat ei: am auzit, Doamne, că ai făcut atâtea minuni, noi nu te vedem cu ochii trupești, dar îți simțim puterea, bunătatea, mila și iubirea dumnezeiască; de aceea te rugăm, ajută-ne, dă-ne lumina ochilor... Însă Domnul Iisus, ca să se încredințeze de statornicia credinței lor, la început nu le-a răspuns nici un cuvânt, ci și-a urmat drumul, mergând la casa unde avea obicei să-și "plece capul". Orbii nu s-au descurajat, ci l-au urmat, intrând în casă. Domnul Iisus, văzând dorința lor, i-a întrebat: "Credeți voi că eu pot să fac aceasta?" Adică să îi facă sănătoși. Oare de ce Mântuitorul le-a pus această întrebare? Doar El este cunoscătorul inimilor și al gândurilor noastre. I-a întrebat pe ei ca să cunoască toți credincioșii, dintotdeauna, că fără o credință vie nu primim har de la Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos cere și de la

acești doi orbi, ca și de la alții, pe care i-a vindecat, credință, ca și în acest chip să arate puterea ei cea mai presus de fire. Cei doi orbi, fără să zăbovească prea mult, au răspuns la întrebarea Mântuitorului: "Da, Doamne!" Atunci s-a atins de ochii lor, zicând: "după credința voastră, fie vouă! Și s-au deschis ochii lor" (Mat. 9, 29). Însă, o dată cu vederea ochilor trupești, pe care au câștigat-o, prin atingerea lui Iisus, ei au primit acum și vederea lăuntrică a ochilor sufletești. Cu toată opreliștea lui Iisus de a nu face cunoscută minunea aceasta nimănui, bucuria și fericirea vederii îi fac pe cei doi să răspândească numele lui Iisus în tot locul acela (Mat. 9, 31). Era și firesc, de altfel! Cum s-ar putea ascunde lumina care luminează în sfeșnic? Cum ar putea să tacă acei care au primit în ei, o dată cu lumina materială, și lumina cunoașterii și premăririi lui Dumnezeu?

Dumnezeu vrea ca omul să vadă, de aceea i-a dăruit acest minunat simț al văzului, dar El vrea ca același om să se înalțe de la vederea celor pământești, la cunoașterea și înțelegerea celor cerești; de la făptură la Creator. Cel ce stă la poalele muntelui, poate vedea numai în jurul său. Cel ce se ridică pe vârful muntelui, acela vede mult mai mult. Așa e și omul. Rămânând numai la vederea celor pământești, el trăiește într-un cerc restrâns de viață; pe când cel ce-și ridică ochii minții la cer "vede" pe Dumnezeu pe măsura credinței și a inimii lui curate (Mat. 5, 8).

Cei doi orbi nu vedeau, dar aveau o convingere lăuntrică, neîntinată și nezdruncinată, că depind de o putere mai presus de fire, care a făcut totul și, deci, poate totul. Această convingere nu rezultase din cunoaștere, ci din pătrunderea unei taine ce umplea întreaga lor ființă, circulând o dată cu sângele prin toate mădularele trupului lor. Era temelia vieții lor de fiecare clipă. A fost de ajuns ca numai să audă despre Iisus, ca să înțeleagă toată taina răscumpărării și realizarea bunătății cerești ce veneau prin El. Aceasta este credința cea adevărată, aceasta este credința care

biruie îndoielile din sufletul nostru sterp și gol, aceasta este credința care lucrează în oamenii cu inimă curată, lipsiți de vicleșug și stăruitori în bine, în care ea ostenește ca un dar ceresc, ajutând pe om în năzuințele lui cele bune. Credința în Dumnezeu ne ajută, ne fortifică viața și ne călăuzește pe cărările luminoase aici, pe pământ, dar ne ajută să trecem pragul vremelniciei - în viața cea fericită.

Orbii din Evanghelie, având numai orbire trupească, prin tămăduire s-au izbăvit de toate durerile și suferințele păcatului, devenind mai curați și mai sănătoși ca oricare dintre noi. Noi, cei sănătoși trupește, de multe ori am stins flacăra ochiului sufletesc pe care n-o simțim, căci după cuvintele lui Isaia "... privim dar nu vedem, căci ni s-a învârtoșat inima". Domnul Iisus trece și azi, ca întotdeauna, prin fața ochilor noștri sufletești. Trebuie să simțim și să-L vedem și să zicem cu credință: "Miluiește-ne și pe noi, Iisuse, Fiul lui David".

Numai prin credință pricepem noi, credincioșii, că lumea s-a făcut prin cuvântul lui Dumnezeu, după cum spune Sf. Apostol Pavel. Singură credința în Dumnezeu este "ușa prin care, de va intra cineva, se va mântui" (Ioan 10, 9). Mântuitorul ne spune că pentru credința noastră vom primi răsplată sau pedeapsă, căci "Cel ce va crede se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi" (Marcu 16, 16). Pentru a avea o astfel de credință, trebuie să iubești pe Dumnezeu și pe aproapele, adică să arăți credința prin fapte, căci "credința fără fapte este moartă" (Iacob, 2, 26).

Cei ce avem simțul văzului sănătos să fim mereu recunoscători lui Dumnezeu pentru acest mare dar și pentru toate darurile ce se revarsă asupra noastră. Cei ce credem în Dumnezeu avem datoria să ajutăm, să sprijinim, să cercetăm pe cei în suferință, căci numai așa "vom plini legea lui Hristos", care s-a identificat cu fiecare suferind. Și prin puterea noastră de credință să înțelegem și să trăim actul prin care Domnul nostru Iisus Hristos a plătit pentru întreg

neamul omenesc prețul păcatului și prin jertfa Sa ne-a răscumpărat, ne-a mântuit de robie și de păcat. Domnul Iisus, prin propria Sa umilire și slujire, a adus lumii întregi puterea cea mare, puterea mântuirii sufletului. Domnul Iisus, prin umilință și bună vestire, a adus lumii întregi dreptate desăvârșită și alinare tuturor durerilor.

Domnul Iisus a trecut din cetate în cetate, din oraș în oraș, din sat în sat, și a tămăduit toată boala și toată neputința poporului. Domnul Iisus Hristos a fost singura izbăvire a milioanelor de morți de la Adam și până la Sine, și singura mântuire a milioanelor de oameni care au crezut și au adormit întru Domnul. Credința a putut să fie Calea izbăvirii, Adevărul luminos și Viața cea adevărată a omenirii: "Eu sunt Calea, Adevărul și Viața".

În zilele noastre se trăiește într-o mare tensiune istorică, socială, economică, spirituală și de cumplite încercări, care ne impun o regăsire a vieții noastre sufletești, o intensă trăire evanghelică, o adâncire, o spiritualizare a concepției creștine în sanctuarul sufletului nostru, o reînviorare a ființei noastre cu noua haină a Duhului Sfânt. Căci în fața imenselor greutăți ale vieții, nu putem trăi fără lumină și iubire și fără ajutorul lui Hristos. Singur Hristos mai este în stare să înseninеze zările, să împrăștie furtuna, să liniștească sufletele și să salveze din zbucium și moarte neamul omenesc.

Se vorbește mereu și cu insistență de o lume nouă, dar trebuie să știm și să fim convinși de adevărul că nici un fel de lume nouă nu se poate concepe și realiza fără Hristos, noutatea cea veșnică. Nici o rânduială statornică nu se poate așeza în lume fără Dumnezeu. Orice biruință economică, socială sau politică nu poate să dăinuiască decât dacă este temeinicită pe temelia credinței și moralei creștine. Vedem că civilizația de azi, în toată complexitatea ei, n-are nici o putere pentru înfrânarea instinctelor oarbe, pentru domolirea patimilor aprinse, pentru oprirea nedreptății și abrutizării celui ce a fost creat și menit să fie după

chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Lume nouă, rânduială statornică, biruință deplină, putere neapusă, dreptate curată - națională și socială - nu se pot realiza acum, și niciodată, decât prin voința, prin harul și credința în Domnul nostru Iisus Hristos. Să nu ne amăgim, deci, nici în știință, nici în filosofie, nici în bogățiile materiale, nici în puteri lumești, nici în biruințe trecătoare, nici în străluciri amăgitoare. Toate acestea sunt licăriri de scurtă durată, după care, întotdeauna, urmează decepția cea mai amară.

Viața este comoara cea mai de preț pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu. Creștinul trebuie să o trăiască din plin și să o sfințească prin puterea credinței, a faptelor și a harului dumnezeiesc. Gândul nostru, inima noastră, ființa noastră întreagă să se îndrepte spre Hristos, singura înțelepciune, singura putere, singura mărire adevărată, singura fericire a neamurilor și a indivizilor. Și asemenea celor doi orbi din Evanghelia de astăzi, să strigăm din adâncul sufletului și cu toată puterea credinței adevărate: "Miluiește-ne, pe noi, Fiul lui David" și Iisus va străbate toate cetățile, toate orașele, toate satele, toate sufletele și va vindeca, cu siguranță, toată boala și toată neputința noastră, acum și totdeauna. Amin.

Duminica a VIII-a după Rusalii. Înmulțirea pâinilor în pustie

Cu fiecare citire evanghelică luăm cunoștință de noi fapte și cuvinte ale Domnului Hristos. Nu este capitol din Evanghelie, nu este verset, nu este rând, nu este cuvânt și faptă evanghelică fără învățătura ei dumnezeiască. În această duminică, a opta după Rusalii, Sfânta Evanghelie ne amintește una dintre minunile Mântuitorului, care a uimit lumea.

Era după tăierea, de către Irod Antipa, a capului Sfântului Ioan Botezătorul, neînfricatul propovăduitor al pocăinței și Înaintemergăto-

rul lui Hristos, "cel mai mare dintre prooroci". Ucenicii lui Ioan au îngropat trupul lui și au mers să vestească lui Iisus moartea lui Ioan. Întristat, Mântuitorul a părăsit locul unde se afla și a trecut cu corabia de cealaltă parte, spre un loc pustiu. Dar nu era chip să rămână neștiut și necăutat de mulțime. De prin orașe și sate s-au adunat, deci, mulțimi de oameni și au venit la El cu dorința de a-L asculta și, totodată, de a le vindeca bolnavii de suferințele lor. "Și i s-a făcut milă de ei, zice evanghelistul, și a tămăduit pe bolnavii lor" (Mat. 14, 14). Veneau de departe, cu greutate, pe drumuri de loc pustiu, căutând mila lui Hristos. "Și I s-a făcut milă de ei". Nu o dată a mărturisit Iisus mila Sa pentru mulțimea necăjită, flămândă și însetată de dreptate, de mângâiere, de cuvântul și mila Lui. Din milă Iisus vindecă paralitici, din milă vindecă orbi (Mat. 24, 34), din milă vindecă leproși (Marcu 1, 3); milă făcându-I-se pe cale, a vindecat pe fiul unic al văduvei din Nain (Luca 7, 13), din milă și pentru această milă dumnezeiască a venit Iisus pe pământ.

I s-a făcut Domnului milă și de mulțimea cea mare adunată de departe ca să-și vindece bolnavii și să-și sature sufletul de hrana dumnezeiască și să-l adape la izvorul de apă vie. Dar se făcu seară, și lumea cea multă era obosită și flămândă trupește, cetățile lor și satele erau departe, și mâncare nu aveau. Aveau, în schimb, hrană sufletească din belșug, și foamea de această hrană îi ținea lângă Hristos până la ceasul acela târziu, de seară, în pustie. Au venit la Iisus ucenicii spunând: "Locul este pustiu și vremea, iată, a trecut; slobozește mulțimea ca să se ducă prin sate să cumpere de mâncare". Iisus le-a zis: "Nu trebuie să meargă, dați-le voi să mănânce" (Mat. 14, 17). Cu gând dumnezeiesc și cu tâlc adânc a spus Mântuitorul aceste cuvinte despre acești oameni care, săturând mulțimea dumnezeiește, avea s-o sature, îndată, și trupește. Nu trebuia să sufere de foame cei care căutau hrană sufletească. "Nu trebuie să meargă" înseamnă că oamenii

aceia și toți cei dornici de hrana sufletească nu trebuie să se îndepărteze de Hristos. Ei trebuuie să rămână lângă El. Câștigați Lui și împărăției lui Dumnezeu, să-i rămână credincioși și ascultători Lui, să fie El al lor și ei ai Lui.

"Dați-le voi să mănânce" avea să însemne nu numai că ucenicii trebuiau să se gândească la hrana mulțimii în ceasul acela, ci că ei trebuie să poarte grija totdeauna, ca ucenici ai lui Hristos, să îndestuleze pe oameni cu învățătura Lui, cu hrana Lui cea mântuitoare; să aducă lumii hrana cea din cuvântul lui Hristos și al Evangheliei. Nu atât acelor care erau atunci de față și nu doar celor care veneau singuri la Hristos, ci celor mulți din lumea largă aveau să ducă ucenicii hrană și apă vie prin cuvântul Evangheliei lui Hristos.

Că mulțimea aceea era flămândă și nu avea ce să mănânce, iar satele erau departe, cu atât mai bine pentru tâlcul și folosul împrejurării. Binevenit și fericit a fost acest prilej de hrană în pustie, pentru ca Iisus să învețe mulțimea cum hrănește Dumnezeu pe oameni, cum știe și poate El să-i hrănească pe cei care îl ascultă și cred. Căci zicând ucenicii la cuvântul Mântuitorului "Dați-le voi să mănânce" - "N-avem aici decât cinci pâini și doi pești" (V. 17), a zis Domnul: "Aduceți-le aici, la Mine" (V. 18).

Iisus "a poruncit mulțimii să se așeze pe iarbă și luând cele cinci pâini și doi pești și căutând la cer, a binecuvântat și frângând a dat ucenicilor pâinile iar ucenicii mulțimilor. Și au mâncat toți și s-au săturat și au mai rămas douăsprezece coșuri de firimituri. Iar cei care mâncaseră erau bărbați, ca la cinci mii, afară de femei și de copii" (V. 19-21). În aceste trei versete evanghelice și, în special, în fragmentul "Căutând la cer a binecuvântat" se cuprinde o faptă dintre cele mai minunate și o învățătură, pentru noi, dintre cele mai neuitate.

Domnul Iisus Hristos, luând cele cinci pâini și doi pești, a privit, nu la sate sau cetăți "ce nu erau acolo", nici la pământul pustiu, ci la cer, le-a binecuvântat și, frângându-le, a îndestulat de hrană și de mila lui Hristos o mulțime de oameni, de hrană binecuvântată și primită ca din cer. Cu aceasta, lucrarea Mântuitorului era împlinită: mulțime de bolnavi vindecați, mulțimea toată îndestulată! Sănătatea și hrana, deci viața și învățătura cea mare, câștig sufletesc și trupesc, pentru că și minunea vindecărilor și minunea pâinilor îndestulau și foloseau și trupește și sufletește mulțimii aceleia de care Îi era milă lui Hristos.

Iisus miluia pe oameni și trupește și sufletește, miluia pe omul întreg. Îi era milă de bolnavi și îi vindeca; îi era milă de flămânzi și îi sătura; voia și făcea oamenilor tot binele, le dădea tot ajutorul, le era de tot folosul. Ca să învețe oamenii din aceasta a cunoaște mila și dăruirea lui Dumnezeu și firea și nevoia omenească. Omul este un suflet într-un trup și un trup cu suflet, unite într-o ființă pe care Dumnezeu așa o cunoaște, o iubește și o voiește, precum El armonios a alcătuit-o.

Cine ar putea spune că Hristos ne-a învățat să urâm trupul, când a vindecat și a hrănit atâți oameni bolnavi și a hrănit atâți oameni flămânzi; a ușurat pe cei întristați și împovărați? Cine a dăruit atâta dragoste, atâta bine, atâta bucurie, atâta dreptate, atâta frumusețe și atât adevăr ca Iisus Hristos, printre oameni? Iisus a făcut și face ce n-a făcut nimeni! Nu le vorbește despre suferință, ci le-o alină, nici despre iubire, ci le-o arată! Coboară în noaptea lor de durere cu mila Sa, îi vindecă, îi satură, le deschide o zare nouă de nădejde și de mântuire.

Mila pe care o dă Iisus poporului este o milă adâncită în suferințele lui. Căci ce însemnează mila, cuvântul acesta sfânt și cald ca o lacrimă? Înseamnă transpunerea ta în durerea semenului tău și voința de a-i vindeca această durere sau măcar

de a o alina. Când Mântuitorul a rostit "Milă mi-e de popor", El trăia în clipa aceea întreaga strâmtorare a mulțimii flămânde. Dar mila lui Iisus nu s-a oprit la această expresie verbală, care ar fi rămas ca o simplă constatare, ci a transformat-o în faptă imediat, prin săturarea mulțimii flămânde.

Nici o religie din lume nu cuprinde într-un mod atât de hotărât puterea dragostei și a milei, așa cum o are creștinismul. Din această dragoste și milă au crescut, ca o holdă plină de belșug și binecuvântare, nenumărate instituții de binefacere: spitale, azile, cămine pentru bolnavi și bătrâni, care au alinat suferințele omului, i-au liniștit foamea și i-au acoperit goliciunea. Ba, o mulțime de oameni s-au lepădat de lume și de plăcerile ei și au făcut din toată viața lor o jertfă continuă pentru durerile aproapelui.

Ceea ce trebuie să reținem însă, în chip special, din pericopa evanghelică de astăzi este aceea că Mântuitorul nu a săturat numai trupește mulțimile, care nu-i dădeau nici o clipă de răgaz, ci El a hrănit, mai ales, sufletește aceste mulțimi. Și le-a hrănit în așa fel, încât aceste mulțimi au uitat pur și simplu de nevoia hranei trupești, fapt care ne aduce aminte de cuvintele Sf. Scripturi, care zice că "nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu" (Mat. 4, 4). Acest fapt nu exclude cu nimic grija pe care trebuie s-o avem în a ne câștiga cinstit cele necesare existenței noastre trupești, ba din contra, întărește aceasta.

Există o realitate pe lângă care, se pare, adesea trecem fără s-o luăm prea mult în seamă, și anume că și sufletul nostru trebuie hrănit, și nu oricum. Există, este adevărat pentru oricine, o foame a trupului, dar există și o foame a sufletului. Există o sete a trupului, dar există și o sete a sufletului. Dacă hrănim trupul pentru a crește spre a-și împlini rostul pe care îl are, să ne

hrănim și sufletul, căci numai astfel sporesc în noi înțelepciunea, priceperea, bunătatea, modestia, dragostea, cumințenia, cinstea și alte asemenea însușiri de care avem atâta nevoie, mai ales în zilele noastre. După această hrană sufletească, mai ales, au alergat și mulțimile despre care vorbește Sf. Evanghelie de astăzi, care "au mâncat și s-au săturat" nu numai cu pâine și pește, ci au plecat la casele lor îmbogățite lăuntric, sufletește.

Căci cu adevărat "viu și lucrător este cuvântul lui Dumenzeu" (Evrei 4, 12) și acest lucru este adeverit de șirul nesfârșit de sfinți, de creștini adevărați, care și-au făcut din el hrană zilnică, îndreptar de viață aleasă, plăcută lui Dumnezeu și folositoare oamenilor.

Aceeași mulțime de oameni bolnavi, flămânzi de pâine și mai ales de dreptate și pace sufletească, rătăcesc și astăzi prin pustiul vieții omenești, fără să-i poată sătura nici averea, nici filosofia și nici civilizația sfârșitului de veac 20. Și câți nu încearcă să se apropie și astăzi de aceeași mulțime de oameni, sub diferite forme și în numele ridicării fericirii și săturării lor! Dar toate sunt încercări zadarnice pentru că nu au în ele singura putere de atracție și de îndestulare: iubirea lui Hristos.

Hristos a avut milă de durerile omenești și mântuirea păcătoșilor. Fiecare avem nevoie de mila lui Hristos și pentru aceasta să ne facem datornici Lui pentru bolnavii pe care i-a tămăduit, pentru flămânzii pe care i-a săturat, pentru năpăstuiții pe care i-a mângâiat, pentru păcătoșii pe care i-a iertat, i-a îndreptat și i-a mântuit. Trăim din viața ce ne-a dat-o Dumnezeu, ne tămăduim cu puterea și ajutorul Lui, ne îndestulăm trupește și sufletește din bogăția Lui de lumină, de milă și de har pe care le-a lăsat moștenire Bisericii.

În fața mulțimilor flămânde, istovite, mistuite de chinuri trupești și sufletești și deznădăjduite, Iisus ne poruncește, ca odinioară apostolilor: "Dați-le voi să mănânce!", "Dați-le voi să

mănânce, preoți și propovăduitori ai iubirii, din nesfârșitele vistierii de milă ale Bisericii! Dați-le voi să mănânce din pâinea ce s-a pogorât din cer" (Ioan 6, 41), din care "de va mânca cineva... va fi viu în veci" (Ioan 6, 51). Și dați-le voi să bea din apa cea vie, din care de va bea cineva "nu va înseta în veac" (Ioan 4, 14). Și atunci când se vor învioara toți la masa Lui, din pâinea, din apa și din cuvântul Lui, se va pogorî peste această mulțime de oameni flămânzi și înverșunați de azi, îndestularea și pacea din acea binecuvântată seară din pustiul unde a vindecat și a hrănit mulțimea care a flămânzit pentru învățătura lui Iisus, cea mântuitoare de suflet. Amin.

Duminica a IX-a după Rusalii. Umblarea pe mare; potolirea furtunii

Pericopa evanghelică de astăzi ne istorisește, prin Evanghelistul Matei, o minune plină de semnificații deosebite pentru viața noastră de fiecare zi. Parcă nici o întâmplare din viața de pe pământ a Mântuitorului nu conține împrejurări mai pline de asemănări și de învățăminte pentru noi, cei de azi, ca ivirea Sa neașteptată pe Marea Tiberiadei din Galileea, în timpul nopții, și într-un moment când corabia în care se găseau apostolii era purtată încoace și încolo de valuri furtunoase, din pricina unui vânt potrivnic.

Domnul Iisus Hristos, după ce a săturat, în chip minunat, mulțimile care-L ascultaseră o zi întreagă, a silit, zice Evanghelia zilei de azi, pe ucenici să urce pe corabie și să treacă înaintea Lui pe țărmul celălalt. Iar El s-a suit în munte, în singurătate, să se roage (Matei 14, 22). Dar pe la miezul nopții, o furtună s-a ivit pe mare, și corabia lor a fost învăluită de valuri puternice. Pe când apostolii se luptau cu furia valurilor, Mântuitorul, coborând de pe

munte îi văzu în primejdie și porni spre ei pe deasupra valurilor. Neliniștiți de primejdia în care se aflau, apostolii nu mai știu ce este cu ei și, în loc să recunoască pe Iisus, ei strigau înspăimântați: "Vai, iată o nălucă". Domnul Iisus se grăbește să-i liniștească și făcându-le semn cu mâna le zice: "Îndrăzniți, Eu sunt, nu vă temeți" (Mat. 14, 28). Văzându-L pe Iisus, apostolii și-au venit în fire din acest zdruncin pământesc, și Petru, mai îndrăznet, dar și mai hotărât în a înfrunta primejdiile, auzind vocea Domnului, spune: "Doamne, de ești tu, poruncește-mi să vin la Tine pe apă". "Vino!", i-a zis Mântuitorul. La aceste cuvinte, Petru s-a aruncat în apă și a pornit spre Domnul. Vântul sufla puternic, iar valurile îl ridicau și-l coborau fără să le poată înfrunta. Înfricoșat că puterile lui nu i-ar putea fi de ajuns ca să biruiască furia valurilor, Petru își încetini mersul. Simți apoi că îl părăsesc puterile, că-i slăbesc mâinile și picioarele și că se prăbușește în adânc. "Doamne, mântuiește-mă" (Mat. 14, 30), strigă el îngrozit. Mântuitorul, văzându-l în primejdie și auzindu-i rugămintea, întinzându-i mâna grabnic, îl apucă și-i zice: puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? Și suindu-se în corabie, s-a potolit furtuna".

S-a întâmplat și altădată ca mica lor corabie să fie surprinsă de furtună pe valurile mării. Iisus era atunci cu ei în corabie, dar dormea. Spăimântați de valuri, ei L-au deșteptat, spunându-i: "Doamne, mântuiește-ne, că pierim". Și atunci au auzit de la El o mustrare blândă: "De ce vă este frică, puțin credincioșilor", și a certat marea și vântul și s-a făcut liniște deplină. "Cine este Acesta - se întrebau ei - că și vânturile și marea ascultă de El?" (Mat. 8, 27).

Ce înseamnă aceasta? Înseamnă că Iisus, Fiul lui Dumnezeu, este împăratul atotputernic al întregii firi. El nu este numai al lumii omenești, ci al întregului univers. Chiar și valurile îl ascultă și se liniștesc la porunca Lui; numai omenirea nu-L ascultă întotdeauna, nu se liniștește. Lumea este ca o mare

furtunoasă, plină de valuri ce ne amenință cu pierzania și cu moartea. Viața noastră este nestatornică și plină de primejdii ca și o corabie purtată încoace și încolo de vânt și furtună. Interesele, ambițiile, patimile și poftele noastre trupești ne poartă ca pe niște jucării. Sufletul nostru este un noian de neliniști și frământări, în care binele și răul se luptă cu furie, cum se luptau apostolii cu valurile mării. Însăși Biserica lui Hristos este asemenea unei corăbii ce plutește pe această mare furtunoasă. Ea a avut peste veacuri, și mai are, încă, de luptat cu valurile furtunoase ale mării lumești.

Duh de vifor amăgitor suflă în lume. Furtuni multe bântuie marea vieții și adesea, în necazuri și dureri, ne scufundăm în valurile primejdioase ale îndoielii și fricii. Peste toate acestea apare Izbăvitorul, Domnul Iisus Hristos, care se îndreaptă spre noi și strigă: "Îndrăzniți, Eu sunt, nu vă temeți!" El apare mereu în furtunile vieții, așa cum a apărut ucenicilor cuprinși de groază și frică. Cuvinte extraordinare ("Îndrăzniți..."), care se adresează și nouă, celor de astăzi, ne încurajează în necazurile noastre, ne umplu sufletul de optimism, de curaj, de dorința de a acționa și depăși orice situație critică în care ne-am afla. Dar cuvintele acestea sunt și o chemare la o cercetare a noastră, o coborâre în lăuntrul nostru pentru a ne face un examen de conștiință: cum stăm, fiecare dintre noi, cu viața duhovnicească, cu credința noastră, cu faptele noastre, cu creștinismul nostru. Dacă ne facem un astfel de examen, vom constata ce deosebiri profunde sunt între ceea ce pretindem și credem că suntem și ceea ce suntem în realitate. Sunt, firește, mulți dintre noi care nu-și pun astfel de întrebări, fie din golul sufletesc ce-i stăpânesc, fie din necredință, indiferență, fie din cauza fricii. Aceștia sunt cei mai nefericiți. Fiindcă, din câte suferințe sunt, puține sunt mai mari ca acelea ale sufletului gol de orice credință.

În această călătorie a noastră prin lume, ne suntem proprii vâslași ai luntrei noastre, bătută de valuri și ispite. Ca să putem să o conducem, trebuie să avem virtuți înalte: răbdare, curaj, credință și nădejde. Poticnirea lui Petru, afundarea lui în adânc, nu-i un caz izolat, care se referă numai la el. Este poticnirea noastră de fiecare clipă în multe și felurite păcate, până la păcatele de moarte.

Am auzit din Sf. Evanghelie de astăzi că Petru pe valuri s-a îndoit și înfricoșat, se temea fiindcă privea numai la marea agitată de furtună. El se credea singur, uitase de Cel ce îl chemase, Iisus, și care i-a spus: "Îndrăznește, Eu sunt, nu te teme!" Față de obstacole, de greutăți, Domnul nostru Iisus Hristos ne cere o atitudine curajoasă, dârză, de îndrăzneală, de luptă: "Nu vă îngrijorați!" (Mat. 6, 25). Fiți mereu atenți la primejdiile care vă amenință. Privegheați și vă rugați (Mat. 25, 13). Iată expresii prin care trebuie să recunoaștem voința lui Dumenzeu, ca fiii săi să nu se lase biruiți de nici un obstacol, ci să lupte, să-și încordeze puterile spre a depăși piedicile, spre a le birui, spre a le face inofensive. Dar trebuie să știm că în lupta împotriva acestor greutăți nu suntem singuri, ci suntem mereu ajutați, în mod tainic, dar real, de către Domnul nostru Iisus Hristos: "Iată, Eu voi fi cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului" (Mat. 28, 20). Dar cu ajutorul Domnului nu înseamnă că suntem absolviți de orice efort personal. Domnul ne ajută, ne ocrotește, ne izbăvește, dar nu se substituie efortului nostru personal. El nu ia asupra Sa sarcinile pe care datoria cere să le purtăm noi înșine. Se cuvine să îndrăznim. Să nu fugim de greutăți, să ne măsurăm cu ele, să ne adunăm toate puterile și să le înlăturăm. Nu prin ocolirea sau prin fuga din fața obstacolelor ne formăm caracterul, ci prin luptă, prin greutăți, prin eforturi reluate ori de câte ori e nevoie, până la reușita finală.

Din Evanghelia de astăzi desprindem mai multe învățături: să avem credință și să ne rugăm totdeauna lui Dumnezeu și să-I

mulțumim pentru toate binefacerile Sale; să-I cerem ajutorul în toate nevoile și necazurile noastre, cum l-a cerut și Sf. Apostol Petru, când era în pericol de moarte. Credința este o putere sufletească pe care unii o au în măsură mai mare, alții în măsură mai mică sau deloc, dar cine o are și și-o întărește mereu prin strădaniile sale ajutate de harul lui Dumnezeu, devine un om nebiruit. Valurile încercărilor îl pot lovi necontenit, el rămâne tare ca o stâncă.

Învățăm apoi că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, că Lui i se supun și vânturile și apele. Biserica se identifică cu barca bântuită de vânturi, pe care o conduceau apostolii pe marea înfuriată. Astăzi Mântuitorul vede pe credincioșii din corabia Bisericii, vede marea lumii plină de valuri, vede durerile și suferințele neamului omenesc; toate acestea se întâmplă cu știrea și îngăduința lui Dumnezeu.

Un creștin adevărat mereu se află în luptă cu răul, fie că-l primește ca pe o pedeapsă trimisă de Dumnezeu, fie ca pe o încercare ce ne trece prin focul suferințelor, spre a ne purifica. De ce e grea suferința? se întreabă cineva și răspundem: pentru că o purtăm singuri, fără a cere ajutorul lui Iisus, strigând, ca și Petru: "Doamne, ajută-ne!" Ce liniște și pace și-au recăpătat ucenicii o dată cu liniștea mării, dar mai ales avându-L pe Iisus în mijlocul lor conducându-le corabia. Și mai trebuie ca un creștin adevărat să aibă o credință vie, lucrătoare, ferindu-se de frică, îndoieli și de indiferență. Să zicem cu Sf. Chiril al Ierusalimului: "De este cineva care se îndoia, să creadă acum! Dacă vreunul era credincios, să-și adauge temelii pentru mai multă credință! Fost-ai încreștinat și te numești ucenic al Mântuitorului? Onorează-ți numele! Să nu se hulească din pricina ta Domnul Iisus Hristos! Ci faptele tale așa să strălucească înaintea oamenilor, ca ei, văzându-le, să slăvească pe Tatăl nostru cel ceresc". Amin.

Duminica a X-a după Rusalii. Vindecarea lunaticului

În multe locuri din Sfânta Evanghelie citim că oamenii chinuiți de cele mai felurite boli, paralitici, orbi, șchiopi, muți, leproși, și alții s-au apropiat de Mântuitorul Hristos spre a ruga tămăduirea de boală. Sfânta Evanghelie din duminica a X-a după Rusalii (Mat. 17, 14-23) istorisește cazul unui tată îndurerat care caută și cere ajutorul Mântuitorului lumii pentru nefericitul său copil ce suferea de o boală grea și era cuprins de duh necurat.

Evanghelia nu ne spune, dar nu este exclus ca omul să fi încercat vindecarea fiului și pe alte căi. Ne putem imagina starea sufletească a părintelui care vedea chinurile copilului și căruia nu i-au putut veni în ajutor nici cunoscuții, nu i-au putut ușura suferința nici necunoscuții. Tatăl, văzând chinurile groaznice pe care le suferea copilul, l-a adus mai întâi la Apostoli, crezând că ei îl vor putea vindeca. Dar Apostolii n-au putut să-l vindece. De nicăieri, nici o speranță. Dragostea părintească îi dă curaj, iubirea față de copilul său îi scoate noi izvoare de putere și-l determină să lupte mai departe. Nu i-a putut ajuta nimeni din cei la care a apelat până aici! Nu i-au putut veni în ajutor nici ucenicii! Atunci tatăl s-a îndreptat cu rugămintea către Iisus, dumnezeiescul Învățător din Nazaret, care tămăduia toate bolile și toate neputințele. Tatăl vine în grabă la Mântuitorul și-i spune întreaga lui durere de tată. "Doamne, miluiește pe fiul meu că este lunatic și rău pătimește; că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. Și l-am adus pe dânsul la ucenicii tăi, și n-au putut să-l vindece" (Mat. 17, 23-25). Domnul Iisus, văzând cumplita suferință a copilului, a zis: "Aduceți-l aici, la Mine!" Apoi a certat duhul necurat să iasă din bolnav și copilul s-a tămăduit din ceasul acela.

Domnul nostru Iisus nu ne spune, dar noi cu drept cuvânt bănuim că tatăl nenorocitului tânăr lunatic făcea parte dintr-un "neam necredincios și îndărătnic", care îl înconjura pe Iisus. Dar în prezența lui Iisus, o lumină puternică de credință năpădește în sufletul tatălui și îi dă o stare de liniște, de pace, de bucurie, că s-a regăsit pe sine în puterea adevărului dumnezeiesc și s-a vindecat fiul său. Iată cum pentru păcatele și necredința părinților suferă nevinovați și copiii. "Atunci, apropiindu-se ucenicii către Iisus deosebi, au zis: Pentru ce noi n-am putut să-l izgonim pe el? Iar Iisus a zis lor: Pentru necredința voastră... Dar acest neam nu iese, fără numai cu rugăciune și post" Marcu 8, 28-29).

Așa cum au existat mulți bolnavi pe timpul petrecerii pământești a Mântuitorului, așa au fost și înainte și după aceea, până în zilele noastre, pe toată suprafața pământului. Ca urmări ale păcatului strămoșesc, bolile se înmulțesc și produc suferință în lume. Dar pentru a reuși în năzuințele noastre, trebuie credință. Aceasta o spune Hristos tuturor și în toate împrejurările, aceasta este temelia Bisericii Sale, aceasta este puterea care ne susține în zbuciumul amar al trecerii noastre prin această lume.

Credința a fost și este un nesecat izvor de putere pentru om, pentru că prin ea te pui în legătură cu viața cea adevărată, cu Dumnezeu. Credința este un mare dar de la Dumnezeu, prin care noi, ajutați și călăuziți de Duhul Sfânt, ne încredem în cele ce ne-a descoperit Dumnezeu și ne orientăm viața potrivit acestei lumini mai presus de lume. Prin lucrarea ei, credem în atârnarea noastră de o putere mai presus de fire, fiindcă toate puterile noastre sufletești și trupești sunt sub acoperământul lui Dumnezeu.

Credința rezultă din lupta lăuntrică, în care a biruit adevărul, adică cugetul cel drept despre sine, adevăr care circulă o dată cu sângele în toate mădularele ființei noastre trupești. Dovada trăirii în noi a acestei puteri ne-o dă potrivirea vieții noastre cu împlinirea voii lui

Dumnezeu, ne-o dă fapta, stăruința în realizarea unui lucru, care trebuie să izvorască dintr-o credință vie, lucrătoare. O credință nelucrătoare este moartă: "Credința fără faptă este moartă" (Iacob 2, 20). Iată pentru ce tata și mama trebuie să fie buni și credincioși, pentru că prin faptele lor bune sau rele, pregătesc soarta, bună sau rea, a copiilor lor.

Dovada celor spuse aici o avem în însăși Evanghelia de astăzi, căci Mântuitorul termină cu acest sfat: "Iar soiul acesta de draci nu se poate scoate decât cu rugăciuni și cu post". Iată cele două pietre de încercare a vredniciei noastre! Câți am încercat aceste leacuri pentru îndreptarea vieții noastre sufletești și trupești? Câți duc la capăt osteneala rugăciunii și câți trăiesc o viață de post adevărat? O rugăciunea cucernică și stăruitoare este o lucrare de ridicare a minții și sufletului nostru către Dumnezeu, față de care nutrim cele mai sfinte sentimente de dragoste și supunere.

Convorbirea credinciosului cu Dumnezeu, prin rugăciune, realizează o punte de legătură și în adâncul sufletului credinciosului se întemeiază un altar de jertfă a rugăciunii, inima omului fiind locul tainic al ei. Puterea rugăciunii, profunzimea ei, ritmul ei descoperă viața, sănătatea spirituală a credinciosului, cu un cuvânt, ne descoperă pe noi înșine. Rugăciunea iubește liniștea, iubește interiorizarea, concentrarea pentru reculegere. Credinciosul în rugăciune să fie foc (Apoc. 3, 15) care luminează și încălzește, care curăță de păcat și care ne înaripează spre cele divine. Omul rugăciunii devine depozitul bunătății divine, și intră într-o familie, familie cu adevărat creștină, familia sfinților. Prin rugăciune, trebuie să ajungem să simțim, cum spune Sf. Apostol Pavel, că "Hristos este în noi".

Postul, prin înfrânările ce le impune pentru corp și, mai ales, prin înfrânările de ordin moral, pe care credinciosul și le impune și le trăiește în acest timp al renunțărilor și al reținerilor, îi dă credinciosului o nouă viață. Într-o astfel de viață, în sufletul

credinciosului au loc atâtea întrebări, se încearcă atâtea reflecții asupra faptelor lui. Prin acest exercițiu spiritual, în mai scurte sau mai îndelungate meditații, se recunoaște omul în toată intimitatea sa. Își recunoaște greșelile, se căiește de ele.

Postul, zice Sf. Ioan Gură de Aur, "potolește trupul, înfrânează poftele nenumărate, curățește și înaripează sufletul, îl înalță și îl ușurează". Prin post nu trebuie să înțelegem numai lipsirea trupului de anumite mâncăruri și băuturi. Această abținere nu este decât o haină exterioară a adevăratului post. Prin post înțelegem reținerea de la toate relele, înfrângerea tuturor poftelor păcătoase, prin care supărăm bunătatea lui Dumnezeu.

Sf. Vasile cel Mare recomandă "înfrânarea limbii, lepădarea mâniei, îndepărtarea de pofte, clevetiri, minciuni, jurământ mincinos; fără acestea nu este post adevărat". În felul acesta înțelegând și practicând postul, ne vom lumina mintea și vom curăți sufletul și trupul de toată patima, neputința și boala din noi, și ne vom înălța duhovnicește.

O! Ce sfinte și curățitoare pot fi rugăciunea și postul, pe care le face credinciosul chemat de glasul conștiinței sale trezite! Și așa, postul și rugăciunea pot deveni pentru creștinul cel bun două aripi spirituale, prin care să se înalțe spre o viață nouă, renăscută întru Hristos.

Nici unul dintre noi nu poate trăi mai cu folos viața sa, decât dorind, în interesul binelui său propriu, din toate puterile sale, să se elibereze pe sine de slăbiciunile și păcatele care au putut pune stăpânire pe sufletul său.

Dintre toate mijloacele de tămăduire ale bolilor sufletești și trupești, de care pătimim, cele mai folositoare sunt cele pe care le pune la îndemâna creștinului Sfânta noastră Biserică, pentru că, adevărat este, aceste boli "cu nimic nu pot ieși, fără numai cu rugăciune și cu post". Amin.

Duminica a XI-a după Rusalii. Pilda datornicului nemilostiv

Sfânta Scriptură a **Noului Testament** este brăzdată de nenumărate pilde de iertare. Din toate reiese nemăsurata dragoste de iertare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos față de greșelile oamenilor. Să ne ducem cu gândul la femeia cea păcătoasă care, aflând că Iisus poposește în casa lui Simon fariseul, conștientă de păcatele ei, a venit la Iisus cu un vas de alavastru cu mir - lucru de mare preț - și, stând la spate, lângă picioarele lui și plângând, a început a-i uda picioarele cu lacrimi și a i le șterge cu părul capului său, și-i săruta picioarele și I le ungea cu mir. Pentru căința ei adâncă și pentru dragostea pentru Hristos, El a zis către dânsa: "Ți se iartă păcatele" (Luca 7, 37-48). Cu toate că Petru apostolul s-a lepădat de trei ori de Domnul în cele mai grele momente ale vieții Sale pământești, pentru că s-a căit cu amar, Mântuitorul l-a iertat, repunându-l în demnitatea apostoliei, ca mai înainte (Mat. 26, 70).

Tâlharul de pe cruce, care "după dreptate era osândit", primind cele cuvenite după faptele sale, în ultimul moment al vieții pământești și-a dobândit mântuirea, căci, cu multă căință, s-a rugat lui Iisus Hristos: "Pomenește-mă, Doamne, când vei veni, întru Împărăția Ta" (Luca 23, 40-42). Însăși jertfa Domnului Iisus, pe lângă faptul că este expresia cea mai desăvârșită a iubirii divine față de omenirea căzută (Ioan 3, 16), ea trebuie înțeleasă ca un act de răscumpărare și de iertare, făcut din partea lui Dumnezeu "prin sângele Lui și iertarea păcatelor" (Efes. 1, 7). Iată că Domnul nostru Iisus Hristos, în Sfânta Evanghelie de astăzi, prin pilda datornicului nemilos, ne arată cum trebuie înțeleasă de noi,

creștinii, virtutea iertării, cum trebuie s-o punem în practică și felul în care noi s-o folosim în relațiile cu semenii noștri.

Pericopa evanghelică arată cum un stăpân a făcut socoteală slugilor sale. Unul din slujitori îi datora o sumă foarte mare de bani, zece mii de talanți. Chemat să restituie datoria, stăpânul a văzut că slujitorul nu poate să plătească; fiind rugat cu stăruință să-l mai aștepte, stăpânului i s-a făcut milă de el și i-a iertat toată datoria. Dar slujitorul n-a învățat nimic din fapta cea bună a stăpânului său și îndată ce a ieșit în stradă a întâlnit pe un tovarăș care îi datora o sută de dinari, o sumă foarte mică. "Atunci acea slugă, ca și el, căzând în genunchi, îl ruga și zicea: Îngăduiește-mi, și-ți voi plăti. El însă n-a voit, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria". Auzind aceasta, stăpânul l-a chemat și i-a zis: slugă rea și vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, pentru că m-ai rugat. Nu se cuvenea, oare, să ierți și tu pe tovarășul tău, precum te-am iertat și eu pe tine? Și l-a dat să-l chinuie până va plăti datoria. Pericopa evanghelică se încheie cu următoarea concluzie, de care se cuvine să ținem seama în viața noastră: "Așa va face și Tatăl Meu cel ceresc cu voi, dacă fiecare din voi nu va ierta fratelui său din inimă greșelile lui" (Mat. 18, 15).

Dacă ne gândim bine la cuprinsul acestei pericope evanghelice, la bunătatea lui Dumnezeu față de noi, nevrednicii fii ai săi, precum și la comportarea noastră din viața de toate zilele, descoperim îndată că stăpânul milostiv este Părintele ceresc, care ne iartă nouă mulțime de greșeli, iar nesocotitul om care a dat pe mâna chinuitorilor pe cel care nu i-a putut restitui mica datorie de o sută de dinari, suntem chiar noi, noi cei ce de multe ori nu vrem să iertăm nici cele mai mici greșeli ale semenilor noștri. Cine dintre noi, oamenii, ar cuteza să spună că judecata Domnului nu a fost dreaptă? Cine dintre oameni ar îndrăzni să afirme că datornicul nemilos nu a fost vrednic de

osânda pe care a primit-o drept răsplată a faptei sale, atât de nemiloasă, de urâtă și josnică?

Toți greșim, toți păcătuim în contra lui Dumnezeu Tatăl și Binefăcătorului nostru și contra semenilor noștri, cu care trăim împreună, dar greșelile și păcatul nostru nu-l vedem și de multe ori nu vrem să iertăm nici cele mai mici greșeli ale semenilor noștri. De multe ori osândim în grabă, nedându-ne seama că și noi, de multe ori, suntem vrednici de osândă, sau dacă am făcut vreun rău, cerem pentru noi iertare, pe care de atâtea ori am refuzat să o dăm altora. Așa e judecata noastră, de cele mai multe ori pătimașă, dar judecata sfântă și dreaptă a lui Dumnezeu e altfel, așa cum ne spune Sfânta Evanghelie de astăzi. "Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc va face vouă, de nu veți ierta fiecare fratelui său, din inimile voastre, greșelilor lor" (Mat. 18, 35).

Suntem purtătorii numelui sfânt de creștini și să vedem ce trebuie să știm noi despre iertarea creștină. Iertarea e faptă de milostenie, de bunătate, de forță morală care trece cu vederea răul pe care ni l-a făcut aproapele nostru. Ea este forța cu care înfrângem în noi mândria, mânia, setea de răzbunare față de cel ce ne-a greșit, și față de care devenim blânzi, buni, înțelegători și iertători. Mântuitorul Iisus Hristos ne arată marea valoare a iertării prin faptul că o așază în miezul rugăciunii **Tatăl nostru**. Pentru ca nimeni să nu uite de această mare datorie, El adaugă: "De veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl Ceresc greșelile voastre..." (Mat. 6, 14). Pe cât de dulce și mângâietoare este cererea de iertare pe care o adresăm lui Dumnezeu, pe atât de amară și groaznică este osânda pe care ne-o dobândim când rostim în Rugăciunea Domnească "și ne iartă nouă greșelile noastre precum și noi iertăm greșiților noștri", pentru că de cele mai multe ori, nu facem așa.

Iertarea poate fi socotită ca început al mântuirii noastre.

Împăcare definitivă, fără iertare, nu există, precum nu există nici iertare fără jertfă. Iertare înseamnă, înainte de toate, iubire care, atunci când este dusă la o potență maximă, rodește jertfă. Măsura iertării este jertfa. Iertarea, cu atât mai mult îmbracă haina desăvârșirii, cu cât are mai mult preț de jertfă. Jertfa de pe Golgota a fost și este cel mai grandios act de iertare, care își profilează luminile dincolo de veacuri și e în stare să trezească la viață nouă toate conștiințele căzute în rătăcire. Deci, iertarea din partea lui Dumnezeu a păcatelor noastre este condiționată, între altele, de iertare din partea noastră a greșelilor aproapelui nostru. Iertarea ni se prezintă aici sub raportul reciprocității, "Iertând altora, vouă înșivă dați iertare", spune Sf. Ioan Gură de Aur.

Iertarea în **Vechiul Testament** s-a atrofiat sub apăsarea legii talianului, iar aceasta a căzut sub puterea iertării din **Noul Testament**. Înșiși apostolii - cei mai apropiați sufletește de Iisus -, pare să nu fi știut destul de lămurit că puterea iertării în creștinism este nesfârșită, după cum a fost și jertfa Domnului Iisus Hristos, fapt care a determinat pe apostolul Petru să întrebe pe Iisus: "Doamne, de câte ori va greși mie fratele meu și voi ierta lui?" (Mat. 18, 21). Răspunsul îl știm: "de șaptezeci de ori câte șapte", adică de nenumărate ori. Măsura iertării în creștinism este, deci, fără margini. Și pentru a arăta încă o dată aspectul de reciprocitate al iertării creștine, Iisus se servește de pilda celor doi datornici, pe care am auzit-o din Evanghelia de azi.

Vorbind despre creștinii care nu numai că nu iartă pe frații lor care le greșesc, dar se și răzbună, blestemă și cer de la Dumnezeu să-i pedepsească, să le ia viața, să le distrugă familia, Sf. Ioan Gură de Aur zice: "Oare aceștia mai pot cere iertare de la Dumnezeu pentru păcatele lor? Ei au inima plină de otravă. Oare ei se mai pot împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului, când gura le e pătată de sângele dușmanilor? Nu! Pentru că nu

se deosebesc de ucigașul de rând și de fiarele pădurii. Aceștia își atrag mânia lui Dumnezeu". Cel care cere de la Dumnezeu răzbunare pentru dușmani, batjocorește pe Dumnezeu, chemându-L să se alăture la răutatea lui, cu toate că Dumnezeu poruncește să-i iertăm și să ne rugăm pentru ei.

Nu numai din punct de vedere creștin, dar și pentru orice om, este mai de folos iertarea, decât răzbunarea. Câtă tulburare, câți nervi măcinați în zadar, câtă întunecime în suflet, câte gânduri tulburate, câte priviri întunecate nu ne aduce răzbunarea! Nu e bine să ne răzbunăm singuri, ci să lăsăm să se răzbune mânia lui Dumnezeu (Rom. 12, 19).

Judecata noastră omenească, care este însetată după răzbunare pentru cea mai mică greșeală a fratelui nostru, nu ne folosește la nimic, fiindcă nu noi suntem judecătorul suprem, ci Tatăl cel Ceresc, cel care ne iartă greșelile și păcatele noastre, dacă și noi iertăm greșiților noștri. Iată ce spune Grigorie de Nisa despre virtutea iertării: "Iertarea greșelilor fratelui sau dușmanului este culmea virtuților", iar Sf. Ioan Gură de Aur consacră iertării aceste frumoase cuvinte: "Multe sunt virtuțile care stau bine creștinului, dar nici una ca iertarea, care ne face imitatori ai lui Dumnezeu".

Prin cunoașterea și înțelegerea acestei pilde ni se dezvăluie un colțișor tăinuit al Împărăției cerurilor. Aici lasă să se întrevadă că totul este întocmit după porunca iertării. Fără iertare nu este posibilă mântuirea noastră. Împărăția lui Iisus am putea-o numi și Împărăția iertării.

Dar iertarea este și o condiție esențială a conviețuirii pașnice dintre oameni. Să ne închipuim ce s-ar alege de noi, dacă la cea mai mică greșeală am sta veșnic încleștați și ne-am arunca unul împotriva celuilalt. Fără iertare, am avea un "război veșnic". Iertarea este o podoabă aleasă a sufletului omenesc. Această floare

sfântă a creștinătății a fost sădită și crescută la izvoarele limpezi ale iubirii lui Hristos. Deci nu șovăi, ci te ridică din pulberea micinii tale și mergi de mângâie fruntea încruntată a celui care-ți poartă gând rău. Și dacă vei fi ispitit vreodată să întrebi și tu, ca și Petru: "Doamne, de câte ori voi ierta?", nu aștepta răspuns, ci privește către crucea răstignirii, care-și întinde brațele să cuprindă în îmbrățișarea-i caldă toate păcatele acestei lumi, deci și ale tale. Ea îți va șopti: "De șaptezeci de ori câte șapte!".

Iertare! Tu ai îndepărtat atâtea cute de pe frunți îngândurate; tu ai ridicat din pulbere mii de capete plecate; tu ai despovărat spinările gârbovite de greutățile fărădelegilor; tu ai descleștat atâția pumni gata să lovească; tu ai adus atâta seninătate în cugete bicisnice, ai smuls cătușele robiei de pe atâtea mâini neputincioase, ai șters atâtea lacrimi și ai eliberat întreaga omenire de sub tirania păcatului! Ție îți datorăm libertatea, pacea și mântuirea noastră. Fii binecuvântată! Amin.

Duminica a XII-a după Rusalii.
"Ce bine să fac să moștenesc viața de veci"

Dorul de fericire a fost răsădit de Ziditor în inima omului și nu poate fi alinat decât atunci când căutăm această fericire acolo unde a așezat-o Înțelepciunea Lui. Cei ce au înțeles că supremul bun, suprema fericire se sălășluiește numai în viața veșnică din nesfârșita Împărăție a lui Dumnezeu, s-au mântuit; iar cei ce n-au căutat-o aici, ci în altă parte, au rămas străini de binecuvântarea lui Dumnezeu.

Sfânta Evanghelie din duminica aceasta ne prezintă pe un tânăr bogat care, în dorința lui de a câștiga viața de veci, se apropie de Mântuitorul și-l întreabă: "Învățătorule, Bunule, ce bine voi face ca să am viața de veci?" (Mat. 19, 16). Mântuitorul primește cu simpatie pe acest tânăr care era frământat de această idee înaltă și îi răspunde numai

prin două cuvinte: "Păzește poruncile". Tânărul nu se simți lămurit și întrebă din nou: "Care?" Domnul Iisus, iarăși, fără a intra în amănunte, i le-a numărat pe cele mai cuprinzătoare: "Să nu ucizi, să nu furi, să nu faci desfrânare, să nu fii martor mincinos, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți". Tânărul care se aștepta să audă lucruri mai deosebite decât i se spunea zilnic în sinagogă, sau ceea ce citea el însuși în Scriptură, nu fu mulțumit de răspuns și continuă: "Toate acestea le-am păzit din tinerețile mele. Ce-mi mai lipsește?" Mântuitorul, văzând această înaltă și nobilă dorință, a voit să-l ridice pe scara desăvârșirii lui: "De voiești să fii desăvârșit, mergi, vinde-ți averile tale și le dă săracilor și vei avea comoară în cer, și vino și urmează-mă!" Aceasta a întristat pe tânăr, care a plecat amărât.

Iată-l deci pe tânăr venind, nu să-L ispitească pe Mântuitorul, căci doară "a alergat și a îngenuncheat înaintea Domnului" (Marcu 10, 17), ci pentru a-și mântui sufletul. El, deși fiu de părinți evlavioși, tânăr serios și așezat, ce a primit învățătura divină, a stăruit s-o învețe, s-o aplice în viață, chiar să o și înțeleagă, a rămas totuși un om care judecă și acționează la fel ca toți ceilalți oameni. El, care fusese la atâția învățați iudei, credea că și Iisus este unul din șirul acelora, poate mai învățat. Timiditatea lui nu este rezultatul acelui fior lăuntric ce te străbate prin toate fibrele când te simți înaintea unei ființe supranaturale, ci a fost provocată de faptul ca nu cumva acest alt învățător să-l facă de rușine înaintea celor de față. Iisus n-a vrut să-l lase în rătăcire pe tânăr. În atotștiința Sa, văzând greșeala în care se prezintă acest râvnitor la fericire veșnică, prin răspunsul ce-l dă, Iisus îl duce pe tânăr la cunoașterea adevărată a persoanei Sale, îndreptând părerea greșită ce-o avea tânărul despre El. Asfel, i se spune: Dacă mă crezi om de rând, de ce-mi zici "Bun", cunoscând că bun, cu adevărat, este numai Dumnezeu, din care izvorăște și plinește binele, ca fiind singur perfect, iar oamenii numai într-atâta au această calitate a inimii întrucât voiește Dumnezeu a le-o împărtăși.

Mântuitorul îi înșiră poruncile din decalog, care arată datoriile către aproapele, deoarece aproapele este chipul lui Dumnezeu și iubindu-l pe aproapele, îl iubim pe el în Dumnezeu. Înșirarea poruncilor de Domnul este făcută cu multă înțelepciune, căci se impune, în primul rând, împlinirea poruncilor care arată răul ce nu trebuie să-l facem, ca prim pas pentru apropierea de Domnul și numai apoi se arată binele ce trebuie făcut, ca fiind o treaptă mai înaltă a deplinătății morale. Când tânărul zice: "toate acestea le-am păzit, ce îmi mai lipsește?", simțea că îi mai lipsește ceva. Aleargă de ani de zile ca să găsească pe cineva să-i spună care este treapta ultimă ce trebuie s-o mai urce pentru a fi la înălțimea de unde poate privi totul și în toate părțile cu mulțumire. Presimte că mai trebuie făcut un pas până la desăvârșire și este neliniștit că nu știe încotro să-l facă. Mântuitorul Iisus îi arată calea și-l învață să pășească peste ultimul obstacol. Entuziasmul său însă a scăzut, voința a slăbit și tânărul n-a mai fost capabil de ultimul efort. Patima averii îl cuprinsese prea tare și el se târa înaintea acestui idol ca un rob; averea i-a cuprins sufletul ca spinii floarea. El nu știa că "rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint" (I Tim. 6, 10).

Mântuitorul le arată celor prezenți piedica ce o constituie averea pentru obținerea vieții veșnice. Apostolii rămân îngânduraţi la aceste cuvinte, dar Domnul îi lămurește: "La oameni aceasta este cu neputință, iar la Dumnezeu toate sunt cu putință" (Mat. 19, 26). Adică, pentru unii oameni - anume pentru cei ce nu stau departe de învățătura lui Hristos -, nu cad în ispită și în multe pofte urâte și vătămătoare și folosesc averea lor în scopuri de binefacere și ajutorare a celor săraci, este cu putință mântuirea ca la niște binecuvântați ai Domnului, căci ceea ce omul nu poate realiza aici, pe pământ, cu ajutorul Celui de Sus va realiza cu ușurință.

Bogățiile nu sunt un rău, fiind darurile lui Dumnezeu care ne sunt date spre folosul nostru, pentru îndestularea noastră. Ceea

ce este rău izvorăște din folosirea greșită a bogățiilor și din reaua întrebuințare pe care le-o dăm. Admirabil vorbește Sf. Ioan Gură de Aur în această privință, când ne spune: "Precum vinul în sine nu este ceva rău, ci numai întrebuințarea fără rânduială, adică beția, așa și bogăția în sine nu este rea, ci rea este zgârcenia și lăcomia". Cu alte cuvinte, răul nu este în lucruri, ci în noi, în sufletele noastre din care s-a stins lumina dreptei socoteli.

Sunt foarte multe primejdii la care se poate expune omul în legătură cu bogățiile pământești. Mai întâi, poate cădea în primejdia de a se robi cu totul celor trecătoare, materiei. Bogățiile îl pot lega pe om numai de pământ, îl ispitesc, îl coboară să afle bucuria și fericirea în lucruri pământești și uită de Dumnezeu cel ce singur poate face pe om fericit. Căci alipirea pătimașă de bogăție înăbușă în inima omului dragostea de Dumnezeu și face dumnezei falși din bani și din toate cele ale lui Mamona. Să avem în fața ochilor sufletului nostru bogatul căruia i-a rodit țarina și care nu dorea decât să adune, să umple hambare, pentru ca apoi, în mijlocul belșugului, să-și desfăteze pântecele, zicând: "Mănâncă, suflete, bea și te veselește". Cugetând asupra acestei stări atât de decadente, nu ne mirăm că Domnul Iisus a rostit așa de înfricoșate cuvinte împotriva celor ce-și pun încrederea în avuții, când zice: "Vai vouă, bogaților!" (Luca 6, 24).

În altă ordine de idei, bogățiile pot fi primejdii pentru suflet, deoarece sunt un izvor de nenumărate păcate și fărădelegi. Minunat se exprimă Sf. Apostol Pavel când zice că "cei ce vor să se îmbogățească cad în ispite, în laț și în multe pofte nesăbuite și vătămătoare care cufundă pe oameni în ruină și pierzare" (I Tim. 6, 9). Dorința de îmbogățire necinstită aduce atâtea nenorociri, atâta zbucium sufletesc și atâtea vrăjmășii între oameni.

Goana după avere îi face pe oameni să calce în picioare totul; se ucide, se fură, se minte, se viclenește, se leapădă de tată și de mamă; iată

icoana vieții pământești a celor care sunt împinși la fărădelegi de această grozavă patimă. La fel stăpânirea bogățiilor este o rădăcină de răutăți, fiindcă înlesnește satisfacerea tuturor poftelor. Toate dorințele rele se nasc într-o inimă care crede că are în bani mijlocul de a le îndeplini. Luxul, destrăbălările, bețiile, îmbuibările, răzbunările, crimele sunt în mare parte urmări ale duhului lăcomiei.

Când este vorba de scopul cel înalt al vieții - mântuirea -, sufletul e primejduit să moară în mijlocul bunurilor materiale. După cuvântul unui Sfânt Părinte, îl putem întâlni și sluji pe Hristos ajutând pe cerșetorul sărac, pe bolnavul ce suferă, pe copilul ce tremură de frig și foame, pe omul în necaz și suferință, căci toți sunt chipul lui Dumnezeu și de iubim pe cei ce suferă, prin ei iubim pe Dumnezeu. Aceasta ne cere și nouă Mântuitorul: "să scoatem viermele bogăției din noi, căci altcum acesta roade inima omului".

Bogatul se poate mântui când averea e câștigată cinstit și folosită după poruncile lui Dumnezeu, și se face milostenie. Bogatul să nu se mândrească cu averea lui, căci peste noapte poate deveni sărac, ci din prisosul ei să împărtășească celui ce întinde mâna și să nu întrebe de-i vrednic de mila lui ori nu, căci este cine să judece aceasta; astfel acesta își face comoară în ceruri (Mat. 6, 19). Vremea este pentru milostenie.

Glasul conștiinței creștine ne cheamă zicând: Vreți să fiți fericiți? Priviți: orfani, văduve, femei cu copii, bătrâni, copii părăsiți și lipsiți de orice sprijin se uită spre noi cu durerea vieții lor; să le dăm cu dragă inimă chiar din puținul nostru, spre a le alina suferințele, căci în acest fel ne vom face și noi vrednici de mila lui Dumnezeu. Să nu ne întoarcem ca tânărul din Evanghelie, ci să pășim în grabă pe calea mântuirii, făcând din bunurile noastre cea mai înaltă treaptă de pe care să putem vedea pe Dumnezeu. Pe această cale se merge la desăvârșire. Amin.

Duminica a XIII-a după Rusalii

După cum ne mărturisește Sf. Apostol și Evanghelist Matei, Mântuitorul Iisus Hristos se afla, se pare, în ultima perioadă a activității Sale pământești, când atitudinea dușmănoasă, chiar agresivă a cărturarilor și fariseilor, mai mari ai poporului evreu din acel timp, era tot mai vădită. Sfântul Evanghelist Luca spune direct că "fariseii, care erau iubitori de argint, îl batjocoreau pe El" (Luca 16, 14).

În acest context, aflându-se și în urma unei dispute "cu arhiereii și bătrânii poporului" (Mat. 21, 23), spre a-i face pe aceștia să-și dea seama mai bine de îngustimea și orbirea lor sufletească, Domnul nostru Iisus Hristos le spune următoarea pildă profetică: "Era un om oarecare stăpân al casei sale, care a sădit vie. A împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit un turn și a dat-o lucrătorilor, iar el s-a dus departe. Când a sosit timpul roadelor, a trimis pe slujitorii săi la lucrători să ia partea lui de roade. Dar lucrătorii, punând mâna pe slujitori, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorât iar pe altul l-au ucis cu pietre. Omul a trimis din nou alți slujitori, mai mulți, și au pățit și ei la fel. La urmă, a trimis la ei pe fiul său, zicând: se vor rușina de fiul meu. Iar lucrătorii viei, văzând pe fiul, au zis între ei: acesta este moștenitorul; veniți să-l omorâm și să avem noi moștenirea lui! Și punând mâna pe el, l-au scos afară din vie și l-au ucis".

După această istorisire, Mântuitorul pune celor de față, în primul rând celor ce erau în dispută cu El, întrebarea: "Când va veni stăpânul viei, ce va face lucrătorilor acestora?", întrebare la care ei au răspuns corect: "Pe cei răi, cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care îi vor da lui rodurile la vremea lor" (Mat. 21, 33-41).

Să vedem care este înțelesul sau tâlcul acestei parabole.

Gospodarul din parabola citită la Sf. Liturghie de astăzi este Dumnezeu, Ziditorul nostru, al tuturor.

Via este poporul evreu, ales de Dumnezeu dintre celelalte popoare pentru a-și împlini prin el planul Său de zidire, de mântuire a întregului neam omenesc, acest popor bucurându-se de atenția specială a lui Dumnezeu, popor cu care Dumnezeu a încheiat un legământ.

Gardul este legea **Vechiului Testament**, care tocmai ca un gard a păzit poporul evreu să-și mențină credința într-unul și adevăratul Dumnezeu și să nu se amestece și să cadă în idolatrie, în politeism, cum s-a întâmplat cu celelalte popoare până la venirea Mântuitorului.

Turnul simbolizează templul din Ierusalim, care a vegheat asupra poporului evreu și a însemnat negrăit de mult pentru acesta, încât la zidurile lui se fac și astăzi rugăciuni și alte ceremonii.

Lucrătorii viei sunt conducătorii religioși ai poporului evreu, care aveau sarcina severă și importantă în menținerea credinței monoteiste și a sănătății morale a poporului. Întreg **Vechiul Testament** este plin de apostrofări și amenințări la adresa acestor "lucrători", acestor vieri, păstori spirituali ai poporului evreu.

Slugile trimise sunt proorocii **Vechiului Testament**, mulți la număr și ei, trimiși de Dumnezeu în tot cursul istoriei vechi-testamentare a poporului evreu, dintre care foarte mulți au sfârșit mucenicește. Vorbind despre suferința lor, Sf. Apostol Pavel ne spune că "au îndurat batjocuri și bătăi, ba lanțuri și temnițe. Au fost uciși cu pietre, au fost fierăstruiți, au fost supuși la cazne, au murit uciși de sabie, în cojoace și în piei de capră au pribegit, răbdând lipsuri, strâmtori și tot felul de răutăți" (Evrei 11, 36-37).

Fiul din parabolă îl reprezintă pe Mântuitorul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, "piatra din capul unghiului", despre care se vorbește în partea a doua a pericopei evanghelice de

astăzi (Mat. 21, 42), adică lespedea care se pune la încheieturile zidurilor, pentru ca acestea să fie cât mai legate și mai rezistente. De altfel, și Mântuitorul confirmă acest lucru când, în Evanghelia după Ioan, spune: "Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său cel unul născut l-a dat" (Ioan 3, 16). Să ne amintim că, în adevăr, El a fost omorât în afara gardului viei, în afara zidurilor cetății.

Împlinindu-se vremea rânduită de providență, Mântuitorul vine. Era de presupus, că măcar acum, lumea va pătrunde înțelesul faptului. Adevărul se adeverise și luase forma văzută. Fiul lui Dumnezeu era între oameni o realitate, care vorbea, învăța și făcea minuni. Nici de data aceasta, însă, lumea nu a înțeles ceea ce trebuia să înțeleagă. Fiul lui Dumnezeu a fost luat drept răzvrătitor care nesocotește legile și rânduielile omenești și care merită osânda morții pe cruce.

Dacă poporul ar fi adâncit rostul legii vechi, ar fi priceput că ea cuprinde o mare făgăduință; iar dacă poporul evreu ar fi înțeles că Iisus nu este un răzvrătitor, ci împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu, nu ar fi făcut greșeala de a-l răstigni. Au făcut greșeala pe care o face cioplitorul de piatră, care nu știe și cum vor fi așezate bucățile lucrate. Și iată, una la care nu s-a gândit că ar folosi și pe care a aruncat-o ca netrebuitoare, s-a nimerit să fie sorocită de Providență a fi "în capul unghiului", pentru a susține clădirea din toate părțile.

Am reținut că înșiși "arhiereii și bătrânii" au intuit că via se va lua de la lucrătorii cei vechi și se va da altor lucrători care vor da roadele la vreme, ceea ce ne confirmă Mântuitorul prin cuvintele din textul Evangheliei: "Vă spun vouă că se va lua de la voi Împărăția lui Dumnezeu și se va da neamului care va aduce roadele ei" (Mat. 21, 43). Acest adevăr a fost anticipat de Dumnezeu încă prin gura profetului Isaia, care spune: "Ce se

putea face pentru via mea și n-am făcut eu? Pentru ce atunci când nădăjduiam să-mi rodească struguri, mi-a rodit aguridă? Acum vă voi face să știți cum mă voi purta cu via mea. Strica-voi gardul ei, dărâma-voi zidul ei" (Isaia 5, 4-5).

Într-adevăr, Legea **Vechiului Testament**, gardul viei, zidul despărțitor, a fost înlocuit cu Evanghelia Domnului, după cum tot Mântuitorul ne asigură, când spune: "Legea și proorocii au fost până la Ioan (Botezătorul), de atunci Împărăția lui Dumnezeu se binevestește și fiecare se silește spre ea" (Luca 16, 16), turnul, templul din Ierusalim a fost dărâmat și el în anul 70 d.Hr. de generalul roman Titus, iar noi am devenit toți, cler și credincioși, deopotrivă, membri ai Bisericii. Acest lucru este confirmat de cuvintele pe care le auzim rostite de fiecare ierarh când săvârșește Sf. Liturghie, și anume la "Sfinte Dumnezeule", când zice: "Doamne, Doamne caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pe ea" (Psalmul 79, 15-16).

O răspundere apasă, așadar, asupra noastră, a tuturor, mai întâi a noastră, a clericilor, care am luat locul lucrătorilor viei de altădată și care suntem îndatorați ca, prin hărnicia, credința, dragostea și înțelepciunea noastră, prin comportamentul și cumințenia noastră să rodim cât mai mult bine în lume. În al doilea rând, și dumneavoastră, credincioșii sunteți îndatorați la o viață cât mai roditoare în bine. Și acest lucru a fost anticipat de Dumnezeu, care ne spune, prin gura profetului Ieremia: "Eu te-am sădit viță roditoare" (Ieremia 2, 29), adică pe tine, omule, oricare ai fi, pe noi toți, cuvinte care definesc, într-un fel, chiar destinul uman, de a ne valorifica viața noastră cât mai roditor în bine. Acest lucru ni-l cere și Mântuitorul, când zice: "V-am pus să mergeți - pe voi, ucenicii mei și pe urmașii voștri -, și roadă să aduceți și roada voastră să rămână" (Ioan 15, 16), ca și Sf. Apostol Pavel, care ne atenționează prin cuvintele: "Frații mei,

ați fost chemați să aduceți roadă" (Rom. 7, 4). Așadar, să nu uităm că suntem lucrători în via Domnului, și El cere în fiecare clipă roadele vieții noastre.

Se cuvine așadar, să ne străduim să aducem, în primul rând, roade de gând, roade ale vieții noastre interioare. Se știe că izvorul faptei este gândul, de unde ies și cele bune și cele rele, cum ne spune Mântuitorul. Trebuie, deci, ca noi, fiii Bisericii, să ne ținem cât mai mult sub control gândurile; să depănăm în ființa noastră lăuntrică tot mai multe gânduri de pace, de stimă, de ajutor, de bună înțelegere și de recunoștință față de Dumnezeu și alți binefăcători ai noștri, de binecuvântare și smerenie. Sf. Apostol Pavel înșiră chiar câteva "roade ale duhului", ale gândului bun, adică ale unei conștiințe treze și luminate și anume: "dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, credința, blândețea, înfrânarea poftelor" (Col. 5, 22-23). Un gânditor creștin aseamănă gândurile rele cu păsările care pot zbura în preajma noastră, fiind în puterea noastră să nu le lăsăm să ni se așeze pe cap.

Să aducem roade de vorbă, adică vorbe de zidire între noi, de binecuvântare, de mângâiere, de sfat bun, iar nu de blesteme, de bârfeli, înjurături, trivialități, glume urâte și alte otrăvuri "aducătoare de moarte" (Iacob 3, 8). Noi, fiii Bisericii, trebuie să știm și să dovedim că nu curge "din același izvor apă dulce și apă amară" (Iacob 3, 11).

Să aducem, desigur, roade ale creației pozitive, folositoare nouă și semenilor noștri, roadele talanților cu care am fost înzestrați fiecare din noi.

Și în chip special, să aducem roadele faptelor noastre bune, roadele milosteniei, roadele noastre creștine, care pot fi nenumărate, potrivit cu posibilitățile fiecăruia dintre noi.

Precum vedem faptele bune pot fi făcute într-un șir nesfârșit de forme, către oricine, și în orice situație, ele trebuind, însă, să

pornească din gândul nostru bun și curat. Se cuvine să amintim că în lucrarea de rodire a vieții noastre, primim și puteri din afara noastră, primim ajutorul divin, prin harul dumnezeiesc, care ne întărește în a face bine și în a ne feri de rău.

Folosindu-se tot de o asemănare cu vița de vie, ne încredințează de acest lucru chiar Mântuitorul Iisus Hristos: "Eu sunt butucul viței, iar voi mlădițele; cel ce rămâne întru mine și Eu întru el, acela aduce roadă multă" (Ioan 15, 5), iar Sf. Apostol Pavel confirmă adevărul acestor cuvinte, când ne spune tuturor că "toate le pot întru Hristos, care mă întărește" (Filip 4, 13).

Învățătura de căpătâi care se desprinde din parabola evanghelică de la Sf. Liturghie de astăzi este aceea că Dumnezeu ne-a zidit în această lume spre a ne fructifica viața cât mai mult, așa cum un om sădește vie spre a rodi și a se bucura de roadele ei. Rodirea noastră în gând, în vorbă și în faptă devine reală, evidentă, mai ales atunci când stăm în strânsă legătură cu butucul viței, cu izvorul vieții noastre spirituale, cu Domnul nostru Iisus Hristos, care ne ajută la împlinirea gândurilor noastre bune.

Să rămânem, deci, strâns legați de butucul viței, de Iisus-Domnul nostru, de Biserica Sa cea sfântă, ai cărei fii suntem, și să fim încredințați că pomul vieții noastre se va încărca de roadele care trebuie "să rămână" și-n veșnicie și pe care ziditorul a toate, bunul nostru Părinte ceresc, le așteaptă de la noi toți. Amin.

Duminica a XIV-a după Rusalii.
Mulți sunt chemați, dar puțini aleși

Dobândirea Împărăției cerurilor este scopul înalt și ultim al vieții noastre pământești și despre acest lucru ne vorbește Sf. Scriptură, în nenumărate locuri.

Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, s-a pogorât din

cer pe pământ ca să ne învrednicească de această mare fericire și să deschidă calea către bucuria dragostei lui Dumnezeu. Pentru aceasta și-a dat trupul și sângele jertfă pentru noi și s-a înălțat de pe pământ la cer, ca să ne gătească nouă loc la această sfântă bucurie. Pentru aceasta ni s-a dat Sfântul Botez și Sf. Împărtășanie, către aceasta se îndreaptă rugăciunile, milosteniile noastre, ca să putem ajunge și noi la ospățul ceresc.

Evanghelia care s-a citit astăzi vorbește, prin glasul unei parabole a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, despre Împărăția cerurilor, despre chemarea pe care însuși Dumnezeu ne-o face, de-a intra într-însa și despre vrednicia cu care trebuie să ne apropiem de vistieriile acestei Împărății. Parabola a fost rostită de Mântuitorul în templul din Ierusalim, cu puține zile înainte de patimile Sale, spre a arăta cele ce aveau să urmeze pentru El și pentru Biserica Sa.

Cuprinsul acestei parabole este minunatul ospăț al bucuriei și al veșnicei fericiri cerești: "Începând Iisus iarăși să le grăiască în pilde, a zis: Împărăția cerurilor se aseamănă cu un împărat, care a făcut nuntă fiului său. Și a trimis slugile sale să poftească pe cei chemați la nuntă, dar aceștia n-au vrut să vină. Trimis-a iarăși împăratul alte slugi, zicând: Spuneți celor chemați: iată, am gătit prânzul Meu, viteii Mei și cele îngrășate ale Mele s-au junghiat și toate-s gata. Veniți la nuntă! Ei, însă, neluând în seamă această poftire, s-au dus: unul la țarina sa, unul la neguțătoria sa; iar ceilalți, prinzând pe slugile lui, le-au bătut și le-au ucis. Auzind de acestea, împăratul s-a mâniat și, trimițând oștirile sale, a pierdut pe ucigașii aceia și cetatea lor a ars-o. Apoi a zis slugilor sale: iată, ospățul de nuntă este gata, iar cei chemați n-au fost vrednici de el. Duceți-vă dară pe la răspântiile drumurilor și pe câți veți găsi, chemați-i la mine. Și ieșind slugile acelea pe la răspântii, au adunat pe toți câți au găsit, răi și buni și s-a umplut ospățul nunții de oaspeți. Dar

intrând împăratul să vadă pe cei ce ședeau la masă, a văzut acolo un om, care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Și i-a zis: Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? El însă tăcea. Atunci a zis împăratul celor ce slujeau: legați-i mâinile și picioarele, luați-l pe dânsul și aruncați-l în întunericul cel mai din afară: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși".

Precum vedem, Mântuitorul "aseamănă Împărăția cerurilor cu un împărat care a făcut nuntă fiului său" (Mat. 21, 2). Ca și parabola din duminica trecută (parabola cu lucrătorii viei), împăratul din parabola de astăzi este Dumnezeu, Fiul este Iisus Hristos, iar nunta este unirea tainică a lui Hristos cu cei ce vor forma noua lui împărăție spirituală, uniți cu El prin dragoste și credință. Mirele ceresc - Hristos - își alege dintre oameni pe cei ce-L vor iubi și-i vor urma învățătura, făcând din ei Biserica Lui, Biserica Sa. Despre această unire dintre Hristos și Biserică, Sf. Apostol Pavel zice: "Hristos a iubit Biserica Sa și s-a dat pe Sine ca s-o sfințească, curățind-o prin baia apei prin cuvânt și ca s-o sfințească Sieși, mărită, neavând pată sau întinăciune, nici altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă și fără prihană" (Efeseni 5, 25-27).

În comunitatea Bisericii - Mireasa curată a lui Hristos - nu pot intra decât cei care au primit baia botezului creștin, murind și înviind cu El, la viață nouă. La această nuntă, de care vorbește parabola, la această unire cu Hristos și viețuire cu El, după învățătura Lui, în credință și dragoste, curățiți și sfințiți prin baia botezului, sunt chemați toți oamenii. În primul rând, însă, au fost chemați fiii lui Israel, fiii poporului ales al Domnului. Lor le-a trimis Dumnezeu pe prooroci, spre a-i pregăti, din vreme, pentru primirea lui Mesia și să se facă Biserica Hristosului lui Dumnezeu, care avea să întemeieze pe pământ Împărăția Sa. Dar poporul, cu care Dumnezeu făcuse legământ sfânt: "Eu voi fi Dumnezeul tău și tu îmi vei fi Mie popor", nu primește pe prooroci, "slugile

Domnului" -, nu le ascultă chemarea. Ei, înșelați de îngrijorările clipei, ispitiți de averi, mândrie și fariseism, de dorul de mărire și de poftele trupului, nu au răspuns la chemare. Dumnezeu i-a lăsat pe aceștia până la vremea rânduită a întoarcerii lor și a trimis soli să cheme la ospăț, în locul lor, celelalte popoare, popoarele păgâne, și chiar dintre iudeii cu sufletele neîmpietrite, ca Nicodim și Iosif din Arimateia, ori ca acei vameși și păcătoși de care vorbește Sf. Evanghelie, dar plini de dragoste la chemarea Domnului către noua împărăție, adusă lumii de Fiul lui Dumnezeu. Nuntașii găsiți la răspântii, dacă au venit la ospăț, erau îndatorați să înțeleagă că cinstea ce li se făcea, de a fi invitați în locul celorlalți, trebuie prețuită. Deși poftiți de neașteptate, în clipa intrării în casa împăratului, ei trebuia să poarte o îmbrăcăminte deosebită, să fie curați și cu toată cuviința trebuitoare. Așa au făcut toți, afară de unul, care și-a luat pedeapsa.

"Iar împăratul, intrând să vadă pe cei ce ședeau, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Și i-a zis lui: Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? Și a poruncit slugilor să-l lege și să-l arunce în întunericul cel mai din afară, unde va fi plângerea și scrâșnirea dinților" (Mat. 22, 12-13).

Intrarea împăratului în camera de nuntă simbolizează a doua venire a Mântuitorului, când va judeca lumea. Oaspeții, pe care Împăratul (Mântuitorul) îi privea, sunt credincioșii adevărați, care prin credință și fapte bune și-au dobândit dreptul de a rămâne cu Hristos în împărăția veșnică. Iar cel ce nu avea haină de nuntă reprezintă pe cei care s-au numit creștini numai cu numele, dar nu și-au făcut sufletele lor haine, îmbrăcăminte de fapte bune. Ei n-au hrănit pe cel flămând, n-au îmbrăcat pe cel gol, n-au primit pe cel străin, n-au adăpat pe cel însetat, n-au vizitat pe cel bolnav sau în suferință. Aceștia sunt pomi fără roade, oaspeți fără haine de nuntă, pentru care Dumnezeu îi va arunca în focul veșnic. Căci în acest loc de petrecere cerească, de veselie și de nuntă duhovnicească, de

mari bucurii, care este împărăția lui Dumnezeu din cer, nu poate intra oricine și oricum. Aici intră numai sufletele care au haină de nuntă, sufletele curățite și sfințite prin credință, faptele cele bune și harul lui Dumnezeu. Aceasta este haina de care are nevoie sufletul nostru, al fiecăruia: curățenia și sfințenia.

În urma celor prezentate ne putem întreba: parabola are vreo legătură cu viața noastră creștină de astăzi? Sigur că da. Căci nu numai atunci, dar și astăzi, cei chemați, adică fiecare dintre noi, de cele mai multe ori refuzăm să ne înființăm la dumnezeiasca cină, tocmai ca în parabolă, din pricina feluritelor ispite și păcate ale omului pământesc din noi. În adevăr, la această "Cină" poate intra oricine făgăduiește credința și fapte potrivite cu ea, dar nu rămâne decât cel ce în adevăr îmbracă o haină, o haină nouă, și o păstrează curată. Botezul este ușa intrării la acest ospăț al Împărăției lui Dumnezeu. Prin el ne curățim, îmbrăcăm o haină nouă, și intrăm în această împărăție. Poate veni toată lumea, căci "mulți sunt chemați", dar nu rămân până la sfârșit decât unii, căci "puțini sunt aleși", adică puțini se nevoiesc a duce cu adevărat o viață potrivită cu învățătura Mântuitorului, la respectarea căreia ne obligăm cu prilejul botezului. O dată cu botezul, noi primim și harul de a putea duce o viață curată, dar păstrarea acestui har și, deci, putința de mântuire, stă în voința noastră liberă.

Iar dacă suntem nehotărâți de soarta noastră, atunci trebuie să ne gândim la nuntașul poftit la nuntă și totuși aruncat "în întunericul cel mai din afară", fiindcă a intrat fără haină de nuntă, adică fără a cinsti ospățul cu o îmbrăcăminte deosebită, și fără să răspundă așa cum se cuvine la o invitație cu înțeles atât de adânc.

Să ne cercetăm viața noastră și sufletele noastre, ca să vedem dacă ne asemănăm cu oaspeții cei pregătiți pentru nuntă, care vor petrece cu Părintele ceresc în fericire veșnică, sau cu oaspetele fără haină de nuntă, care a fost aruncat în iadul veșnic. Să nu uităm că

în viața aceasta, în care ne pregătim pentru mântuire, Sfânta Biserică ne cheamă și ne primește pe toți dar numai aceia se vor mântui, care își vor dovedi credința lor prin viața și faptele dragostei creștine, căci "mulți sunt chemați", dar "puțini sunt aleși" (Mat. 22, 14). Amin.

Duminica a XV-a după Rusalii. Cea mai mare poruncă din lege

Odată s-a apropiat de Domnul nostru Iisus Hristos un oarecare învățător de lege, după cum ne spune Sf. Evanghelist Matei și L-a întrebat: "Învățătorule, care este cea mai mare poruncă din lege?"

Cine era acest învățător? Învățătorii de lege sau cărturarii erau învățătorii legii iudaice a **Vechiului Testament**. Unul dintre acești învățători s-a apropiat cu întrebarea către Domnul nostru Iisus Hristos. De ce l-a întrebat de cea mai mare poruncă din lege? Pentru că ei înșiși, cărturarii evreilor nu dădeau același răspuns la această întrebare. Unii dintre ei învățau că cea mai mare poruncă este porunca întâia din cele zece porunci ale lui Moise: "Eu sunt Domnul Dumnezeul tău. Să nu ai alți dumnezei afară de Mine" (Ieșire 20, 23). Alții învățau că porunca de bază a legii este porunca a patra despre cinstirea zilei de sâmbătă. Pentru a înlătura aceste certuri, unul dintre învățători a întrebat pe Mântuitorul. Mântuitorul i-a răspuns cu cuvintele legii: "Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din tot cugetul tău". Și a adăugat: "Aceasta este cea mai mare poruncă" (Matei 22, 37-38), iar a doua, la fel ca aceasta este: "Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți".

Prin aceste răspunsuri, Domnul nostru Iisus Hristos a statornicit dragostea de Dumnezeu și de aproapele ca temelie a

vieții noastre și ca cea mai simplă înfățișare a mulțimilor de legi ce cârmuiesc pe oameni. Poruncile acestea sunt miezul întregii Legi a **Vechiului Testament** și miezul învățăturilor proorocilor; ele sunt în legea lui Hristos și formează temelia învățăturii noastre creștine despre bunele moravuri. Sf. Apostol Pavel ne spune: "Dacă aș avea darul proorocirii și aș ști toate tainele, dar dacă nu am dragoste, nimic nu sunt. Și dacă aș împărți toată avuția mea și mi-aș da trupul meu, să fie ars, dacă nu am dragoste, nici nu-mi folosește" (I Corinteni 13, 2-3).

Trăim și ne bucurăm de mulțimea darurilor trupești și sufletești, pe care Dumnezeu le revarsă din destul asupra noastră, căci El este izvorul cel nesecat al tuturor bunătăților, precum zice Sf. Apostol Iacob: Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, Părintele luminilor (Iacob 1, 17).

Acestea ne ajută să ajungem la cunoașterea adevărului că dragostea către Dumnezeu este cea mai mare și însemnată aspirație creștină, pe care trebuie s-o împlinim așa cum o cere Domnul Iisus Hristos. Noi trebuie să iubim pe Dumnezeu nu numai pentru darurile și bunătățile ce le revarsă asupra noastră, ci mai mult pentru că El este Ființa atotdesăvârșită; este izvorul adevărului, a toată bunătatea și toată frumusețea. El este izvorul adevărului. În El, în cuvântul lui Dumnezeu găsim răspuns la toate întrebările minții noastre iscoditoare. Cu lumina cuvântului Lui ne luminăm drumul vieții noastre și tot ce ne înconjoară. În lumina adevărului descoperit de Dumnezeu, știm cum s-a făcut această lume și ce o așteaptă la sfârșitul veacurilor; înțelegem rostul și scopul scurtei noastre vieți pământești. Știm că în fiecare din noi trăiește un suflet nemuritor, destinat vieții veșnice și fericirii veșnice.

El este izvorul bunătății. Încă din **Vechiul Testament** Dumnezeu și-a arătat iubirea de oameni, când n-a lăsat poporul evreu să moară în păcatele lui, ci, în curgerea timpului, le-a trimis

prooroci care, prin cuvintele lor de foc, chemau lumea la credință, la pocăință, la viață veșnică. În toată iubirea Sa, Dumnezeu s-a descoperit în **Noul Testament**, când Fiul lui Dumnezeu, în persoana Domnului nostru Iisus Hristos, a venit să mântuiască lumea, a venit să deschidă calea spre veșnica fericire, prin jertfa Sa.

Dumnezeu este izvorul frumuseții. El s-a descoperit în toată desăvârșita lui frumusețe duhovnicească în persoana Domnului nostru Iisus Hristos. Mântuitorul ne-a arătat culmile smereniei, ale curăției trupești și sufletești, ale răbdării în ispite, ale aplecării la voia lui Dumnezeu, ale iubirii și ale milei.

Dumnezeu este ființă nemărginită și desăvârșită ale cărei puteri întrec legile noastre. De aceea, dragostea noastră către Dumnezeu trebuie să întreacă toată dragostea către orice făptură, precum zice Hristos: "Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine" (Mat. 10, 17).

Să iubim pe Dumnezeu din tot sufletul, cu toată dăruirea; pentru că Dumnezeu nu are asemănare cu altă ființă, nici dragostea noastră către El să nu aibă asemănare cu o altă dragoste. Nici o plăcere și nimic din cele lumești să nu întunece dragostea noastră pentru Dumnezeu. Sf. Apostol Pavel zice: "Nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este plăcut și ce este desăvârșit" (Rom. 12, 2). Nu putem iubi pe Dumnezeu după cuviință alăturea și deopotrivă cu cele pământești, pentru că "nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipsi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona" (Mat. 6, 24).

Cel ce se leagă cu sufletul de bunurile lumești, iubindu-le mai mult decât pe Dumnezeu, se leapădă de Dumnezeu și Dumnezeu se va lepăda de dânsul, că Hristos zice: "Iar de cel ce se va lepăda

de Mine înaintea oamenilor și Eu mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri" (Mat. 10, 33). Îl putem iubi pe Dumnezeu păzind și împlinind poruncile Lui, cum ne spune Hristos: "Cel ce are poruncile mele și le păzește, acela este care Mă iubește" (Ioan 14, 21).

Câți sunt, însă, aceia dintre noi care împlinesc poruncile lui Dumnezeu cum se cuvine? Cei mai mulți dintre noi cădem și ne înfrățim cu lucrurile lumești și uităm de Dumnezeu, uităm de suflet, uităm de Biserica lui Dumnezeu, uităm de cei săraci, care așteaptă ajutorul nostru, uităm de toți și de toate; averea, mărirea pământească, desfătările și deșertăciunile lumești cuprind mintea și inima noastră și ne îndepărtează de iubirea lui Dumnezeu. Dragostea noastră către Dumnezeu trebuie să fie adevărată și s-o arătăm nu numai prin cuvinte, ci mai ales prin fapte, căci credința, dacă "nu are fapte, e moartă în ea însăși" (Iacob. 2, 17).

După cum se cere ca dragostea noastră să fie adevărată, mai presus de toată dragostea celor lumești, tot așa se cere să fie și statornică și neschimbată. Trebuie să-L iubim pe Dumnezeu în timpuri bune și în timpuri rele, în fericire și în nefericire, la bucurie și la supărare, cum zice Sf. Apostol Pavel: "Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Sunt încredințat că nici foamea, nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncul nu ne vor despărți de iubirea lui Dumnezeu" (Rom. 8, 35-39). A iubi pe Dumnezeu din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul înseamnă a folosi toate puterile noastre sufletești - minte, sentimente, voință -, spre a ajunge la binele cel din urmă și cel mai înalt: Dumnezeu.

Pentru ce trebuie să iubim pe aproapele? Pare că lumea are o priveliște felurită, totuși oamenii formează un singur trup în care

fiecare din noi este mădular aparte, toți lucrând spre folosul tuturor. Sfântul Apostol Pavel statornicește acest adevăr când spune: "Voi sunteți trupul lui Hristos și mădulări în parte", adăugând că "același Dumnezeu lucrează toate în toți" și că "duhul dă fiecăruia spre folosul tuturor" (Cor. 12). Dar acest trup al Bisericii lui Hristos nu-și poate îndeplini chemarea lui pământească decât atunci când părțile care-l alcătuiesc se îmbină trainic și își îndeplinesc chemarea dată de Dumnezeu. Într-o lume în care oamenii se vrăjmășesc, această lege a unității lui Iisus este călcată.

Dragostea de Dumnezeu și de aproapele formează temelia vieții noastre pământești și de aceea Mântuitorul a zis că în aceste două porunci se cuprinde "toată legea și proorocii". Măsura dragostei ce o datorăm ne-o spune Mântuitorul: "Așa cum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi lor! De voiți cinste, nu necinstiți pe nimeni, ci cinste dați. De voiești să nu fii grăit rău, nu grăi nici tu pe alții rău. De voiești bună primire, fă și tu așa, și nu te posomorî când altul are nevoie de ajutorul tău". Cuvintele Mântuitorului sunt întărite de Sf. Evanghelist Ioan, când zice: "Dacă va zice cineva că iubește pe Dumnezeu iar pe aproapele îl urăște, mincinos este, căci cel ce nu iubește pe aproapele, pe care îl vede, cum poate iubi pe Dumnezeu, pe care nu îl vede? Această poruncă o avem de la Dumnezeu, ca cel ce iubește pe Dumnezeu să iubească și pe aproapele". Căci "cine iubește pe fratele său rămâne în lumină și sminteală nu este în el" (I I. 1, 10).

Dragostea către aproapele este scara sufletească pe care ne urcăm de la moarte la viață, pentru că Iisus Hristos, care prin dragostea Sa nemărginită și necuprinsă pentru om, a frânt prin moartea Sa trupească moartea noastră sufletească, a deschis cu învierea Sa ușile împărăției veșnice și ne-a trecut de la moarte la viață. Însă, ca să fie dragostea noastră deplină și mântuitoare, trebuie să iubim pe aproapele nostru nu numai cu vorbe dulci, ci

prin fapte, sporind tot binele său trupesc și sufletesc, chiar și atunci când dragostea aceasta ar fi însoțită de greutăți și jertfe. Sf. Apostol Ioan zice: "Fiilor mei, să nu iubim cu cuvântul, nici cu limba, ci cu fapta și cu adevărul" (I Ep. 3, 18).

Dragostea noastră către aproapele ne obligă să ajutăm pe aproapele, mai ales când se află în necaz, în lipsă, în boală și nevoie, nu numai cu sfatul, ci mai hotărât cu fapta. Sf. Apostol Iacob zice: "Creștinătatea cea curată înaintea lui Dumnezeu este aceea de a cerceta pe cei săraci și pe văduve în necazurile lor" (1, 17), iar Sf. Apostol Pavel zice: "Facerea de bine și milostenia să nu o uitați" (Evrei 13, 16). Iar Mântuitorul ne încredințează că: "cel ce va da de băut unuia dintre aceștia mai mici numai un pahar cu apă rece... adevăr zic vouă: nu va pierde plata sa" (Mat. 10, 42).

Ca dragostea noastră să fie deplină și adevărată, aproapelui nostru trebuie, pe lângă binele trupesc, să-i facem și bine sufletesc. Dragostea către aproapele trebuie arătată nu numai față de cei binevoitori dar și către dușmanii noștri. Domnul nostru Iisus Hristos spune: "Iubiți pe dușmanii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă fac rău" (Mat. 5, 44). Însuși Iisus ne arată pilda cea mai frumoasă despre iubirea dușmanilor, când se roagă în clipa morții: "Părinte, iartă-le lor, căci nu știu ce fac".

Acestea sunt chemările dragostei creștine către aproapele, care trebuie să le împlinim, ca să putem câștiga mântuirea sufletului nostru.

Să ne rugăm Bunului Dumnezeu, care este dragostea cea adevărată, ca să ne dăruiască și să întărească acest dar de viață făcător, ca trăind aici, pe pământ, întru împlinirea faptelor dragostei către Dumnezeu și către aproapele, iubind adică pe Dumnezeu cu dragoste adevărată, sinceră și neschimbată, iar pe aproapele nostru ca și pe noi înșine, împlinind față de el pururea faptele îndurării trupești și sufletești, să ne putem face părtași vrednici de dragostea lui Dumnezeu aici și în viața cea de veci. Amin.

Duminica a XVI-a după Rusalii. Pilda talanților

Ființa omenească este astfel alcătuită, încât poartă în sine toate puterile care o fac să crească și să se desfășoare spre scopul final. Este adevărat că aceste puteri nu lucrează singure, ci ajutate mereu de grija binefăcătoare a Providenței, care veghează fără întrerupere lângă noi. Fiecare om are înlăuntrul său conștiința morală care îi spune ce trebuie să facă și de ce trebuie să se ferească pentru a putea fi împăcat cu sine și cu aproapele. Astfel, prin acest mijloc, ce este cu totul în afară de puterile noastre trupești, omul poate, chibzuind asupra a ceea ce cunoaște prin simțuri, să adâncească împlinirea datoriei de cultivare și folosire a darurilor cu care Dumnezeu ne-a înzestrat pentru mântuirea noastră. El, după cum știm, ne va cere socoteală despre înmulțirea, întrebuințarea și folosirea acestor daruri. Despre această datorie ne vorbește Mântuitorul în pilda din Evanghelia de astăzi, îndemnându-ne la împlinirea conștiicioasă a datoriilor și totodată la înmulțirea, întrebuințarea și folosirea, prin muncă, a darurilor ce le avem fiecare pentru această stare și chemare.

Un om, spune Evanghelia, plecând departe, a chemat pe slujitorii săi și le-a încredințat averea sa, dând fiecăruia după puterile lui. Unuia i-a dat cinci talanți, altuia doi și altuia un talant. După un timp, stăpânul s-a înapoiat și a cerut socoteală slujitorilor săi de felul în care s-a folosit fiecare de darurile pe care le-a primit, de talanții primiți. Și fiecare a venit și a dat socoteală. Cel care primise cinci talanți și cel care primise doi au muncit și au mai câștigat încă pe atât, iar cel ce primise un talant, n-a lucrat, ci a îngropat talantul stăpânului, fără să-l sporească. Judecata fu simplă. Primii doi au fost lăudați, binecuvântați și făcuți vrednici

de bucuria stăpânului, iar al treilea, viclean ce era, deși știa cât de bun e stăpânul său, deși cunoștea dreptatea lui, n-a făcut așa cum îi spunea conștiința sa, așa cum trebuia, ci a îngropat partea încredințată lui, talantul, și a supărat încă pe stăpân zicându-i: "Doamne, te-am știut că ești om aspru, seceri de unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai risipit. Și temându-mă m-am dus de am îngropat talantul tău în pământ; iată, e al tău!" Mâniindu-se stăpânul de cuvintele acestea, a poruncit să i se ia talantul, dându-l celui cu zece talanți, iar pe el să-l arunce în întunericul cel mai din afară, unde este plângere și scrâșnirea dinților.

Să pătrundem puțin tainele învățăturilor dumnezeiești, ca să putem cunoaște marile înțelesuri ale pildei Mântuitorului Hristos. Stăpânul este Ziditorul a toate, Părintele Ceresc, Dumnezeu. El ne-a creat, ne-a adus din neființă în ființă, și a înzestrat cu darurile Sale pe tot omul care vine în lume. Orice lucru din lume are un scop. Noi, oamenii, suntem creați ca să-L cunoaștem pe Dumnezeu, să-L preamărim și să facem voia Lui, trăind în comuniune cu El, să fim fericiți, atât în viața pământească, cât și în cea viitoare și veșnică. Cele trei slugi închipuie mulțimea oamenilor de pe fața pământului: albi, negri, galbeni, bărbați, femei, copii. Iar talanții reprezintă darurile cu care ne-a înzestrat Bunul Dumnezeu. O, multe sunt ele! Daruri trupești, daruri și puteri sufletești. Casa în care ne-am născut, inteligența, sănătatea, puterea de muncă și creație ș.a., toate sunt daruri de la Dumnezeu. Unul e bun la carte, altul e iscusit la o meserie, unul cântă frumos, celălalt pictează. "Ce lucru ai și nu l-ai primit? întreabă Sf. Apostol Pavel, iar dacă l-ai primit, de ce te lauzi, ca și când nu l-ai primit?" (I Cor. 4, 7). Apoi, în latura sufletească, ce bogăție de talanți ni s-a împărțit! Botezul prin care, din pruncie, ne-am unit cu Hristos. Sfintele Taine prin care ne împărtășim din darul Duhului Sfânt, așezate și lăsate de Mântuitorul să vegheze asupra sufletelor

noastre, făgăduințele bunătăților viitoare rezervate celor drepți - iată atâtea comori pe care Biserica le oferă credincioșilor spre mântuire, ca ei să lucreze cu ele. Înainte de toate, pilda este înfăptuitoare de nădejdi. Ea ne învață că nimeni nu e lipsit de dar, adică de acea putere care lucrează în om de la obârșia lui și vine prin naștere la fiecare din noi. Aceste puteri sunt felurite, dar mijlocul de a mări sau micșora rezultatul stă în voința noastră. Sluga care primise numai un talant putea să-l înmulțească, la fel ca ceilalți doi, dacă n-ar fi îngropat talantul, adică dacă ar fi căutat să sporească prin muncă osârduitoare, să înmulțească aceste daruri, să dobândească prin ele agoniseli folositoare pentru trup și suflet.

Ferice de cei care în ziua socotelilor de apoi se vor putea înfățișa înaintea Judecătorului drept cu datoria împlinită, cu cugetul curat, cu fața senină! Și iarăși, vai de cei leneși, indiferenți, de trândavii care îngroapă darurile primite, lăsându-le fără lucrare, fără înmulțire! Ei vor fi aruncați fără milă în întunericul cel mai din afară.

Indiferent cine suntem - cărturar, plugar, funcționar, meseriaș sau muncitor de rând, toți câți trăim, simțim și cugetăm, avem în noi puterea de a învinge greutățile traiului și a ajunge la scopul din urmă al vieții noastre: fericirea veșnică. În măsura în care folosim această putere și sporim bunurile ce le posedăm prin împrejurări ce atârnă de noi, în aceeași măsură sporim și mulțumirea noastră sufletească și înaintăm pe calea propășirii adevărate. Această propășire prin înmulțirea talanților are, însă, doi dușmani: lenea și invidia.

Suferim pe pământ, de multe ori, pentru că uităm cea dintâi datorie a vieții: munca, sau fiindcă alergăm să prindem ceea ce dintru început a fost sortit altuia, nu nouă. Dorința pentru mai bine, care este temelia progresului și sprijin desăvârșirii, trebuie să lucreze cu puterile tale, nu cu puteri din afară și nefirești, care, fiind puterile duhului rău, sunt amăgitoare și false. Când această dorință este amplificată de ura celui ce a sporit drumul spre progres, omul

se găsește împins de puteri care nu-l ajută, ci numai îl ispitesc, spre a cădea apoi mai jos decât a fost. Toate darurile primite de la Dumnezeu, în măsură mai mare sau mai mică, noi suntem datori a le înmulți, astfel ca ele să ne aducă folos nu numai nouă, ci și altora. Cine a primit mai mulți talanți, acela va trebui să aducă Stăpânului mai mult, mai multe fapte bune, căci cui i s-a dat mai mult, mai mult se va cere de la dânsul. Și să nu uităm că fiecare dintre noi, în locul în care ne găsim, avem o chemare de îndeplinit și trebuințele necesare ca să o împlinim printr-o muncă cinstită și demnă.

Vorbind despre muncă, Mântuitorul nu numai că a aprobat-o, fiind strâns legată de firea omului, dar a înălțat-o, a sfințit-o și a binecuvântat-o. El restabilește, prin viața Sa, pentru totdeauna, măreția, însemnătatea și necesitatea muncii. Viața Mântuitorului se prelungește în viața Sfinților Apostoli, oameni iubitori de muncă, ei muncind și cu brațele și cu mintea. Ei nu cunosc viața liniștită. Aleargă pretutindeni să propovăduiască Evanghelia și trudesc necontenit să-și câștige cele necesare pentru viață. Cel mai mare dintre apostoli, Sf. Apostol Pavel, a fost lucrător de corturi (Fapte 18, 3). Apostolia lui a fost după însăși mărturisirea sa, în osteneală și trudă și luptă necontenită. Și cu toate acestea, n-a voit să primească răsplata muncii sale duhovnicești de la cei la care a propovăduit, ci a continuat să împletească corturi pentru a-și câștiga pâinea sa și a celor ce erau împreună cu el. "Argintul sau aurul sau haina nimănui n-am poftit, căci pentru nevoile mele și ale celor ca mine, au muncit mânile acestea ale mele" (Fapte 20, 33-34). Pentru toți creștinii, porunca Sf. Apostol Pavel "cine nu voiește să lucreze, acela nici să nu mănânce" (I Tes. 3, 11), rămâne lege.

Omul este dator să muncească și pentru el și pentru alții. Însă munca are și rol moral. Omul harnic este drept, cinstit, nehrăpăreț, iubitor. Sufletul lui, prins în muncă, nu mai are timp liber să umble pe cărările destrămării morale. Munca alungă trândăvia, care este

rădăcina tuturor relelor. Ea disciplinează, îndreaptă pe drumul cel bun toate pornirile pătimașe din om. Ea este ca un medicament, ca un întăritor care vindecă rănile sufletului și înviorează puterile trupului. Este izvor de virtuți. Cine muncește se întărește. Omul harnic este ca apa de izvor: gândurile lui sunt limpezi, simțurile curate și voința puternică. Omul leneș este ca apa stătătoare, în care se clocesc toți viermii și toate poftele, patimile și gândurile rele; sau ca fierul ruginit care, deși este din același material, nu mai seamănă cu fierul de plug, care este curat, folositor și strălucitor. Prin muncă se ridică oamenii și popoarele la bunăstare, la civilizație și cultură. Prin muncă se asigură progresul omenirii și se îmbogățește zestrea noastră materială și spirituală. Munca este legea vieții și a fericirii omului. Trebuie să sporim darurile ce ni le-a dat Dumnezeu, atât pentru propășirea noastră, cât și a societății în care trăim, că numai cel ce se ostenește în via Domnului și-și dă toată silința ca să ajute cu mintea și cu puterea sa la progresul țării și al Bisericii este vrednic de cinste mare, și la oameni și la Dumnezeu. Cine însă îngroapă darurile sufletești, talanții de aur ai sufletului, în pământ, în țărână întinată de păcate ale trupului său și nu aduce roade vrednice de acești talanți, nu va avea parte nici de viață și nici de fericirea cea adevărată, ci de întunericul cel mai din afară, unde va fi plângere și scrâșnirea dinților.

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, care ștergi păcatele lumii, Tu care nu voiești moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu, luminează mintea și întărește voia noastră, ca să chivernisim darurile Tale astfel, încât să ne învrednicim a auzi și noi cuvintele Tale dulci: "Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău!" Amin.

Duminica a XVII-a după Rusalii. Puterea rugăciunii

Sfințenia, învățătura și faptele dumnezeiești ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos au atras în jurul său suflete împovărate de păcate, cerând iertare, și ființe căzute sub povara urmărilor păcatului, cerând izbăvire. Nenumărate sunt exemplele transmise nouă de Sfintele Evanghelii în care vedem săraci și bogați, bolnavi și păcătoși, iudei și păgâni plecându-și genunchii la pământ, bătându-și piepturile și strigând: "Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!" (Marcu 10, 47).

În afară de Palestina, spre nord-vest, pe malul Mării Mediterane, prin urmare dincolo de ținutul unde Iisus avea să-și îndeplinească chemarea, se găseau două cetăți - Tirul și Sidonul. În această parte a pământului făgăduinței s-a dus Mântuitorul, într-o zi, împreună cu ucenicii, și acolo l-a întâmpinat pe drum o femeie localnică, o cananeancă, care se apropie de Iisus, strigând: "Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David! Fiica mea este chinuită de un demon!" (Mat. 15, 22). Aceste vorbe, într-un ținut păgân, nedumeresc. Știau, oare, și ei că din neamul lui David se va naște un izbăvitor de păcate și de dureri? Iisus tăcu. Poporul ales nu dăduse dovadă deplină că respige mâna Providenței, astfel încât, chemarea celorlalte neamuri spre a se împărtăși și ele de binefacerile mântuirii era lucru pentru mai târziu. De aceea, la rugămintea ucenicilor de a asculta pe această femeie îndurerată, Iisus răspunde: "Nu sunt trimis decât către oile cele pierdute ale Casei lui Israel". Dar cananeanca a stăruit: "Doamne, ajută-mă", a spus din nou, închinându-se. Acum Iisus a dat un răspuns hotărât: "Nu este bine a lua pâinea copiilor și a o da câinilor".

Răspunsul pare aspru, dar este adevărat. Învățătura evanghelică

este, într-adevăr, "pâine" pentru viața noastră. Și ca să înțelegem acest răspuns, trebuie să ne plasăm în contextul vieții contemporane lui Iisus. Pentru evrei, toți cei care nu erau evrei și nu erau de religie mozaică, erau socotiți câini, neoameni. Cananeanca știa acest lucru, de aceea nu s-a supărat de aceste vorbe. O înțelegere deosebită a lucrurilor omenești o făcea să nu se simtă jignită de această asemănare dintre ea și animalul care trece în ochii omului drept cel mai lipsit de milă, deși e tovarășul lui credincios. Ba chiar a părut să accepte insulta, căci a răspuns: "Da, Doamne, dar și câinii mănâncă din firimiturile care cad la masa stăpânilor lor". Răspunsul acesta era un semn că în sufletul femeii credința descoperise marea taină a mântuirii, de care avea să se împărtășească nu "poporul ales", ci toate neamurile de pe pământ. Căci Iisus a venit să schimbe o religie, s-o universalizeze, să schimbe mentalitățile oamenilor, să-i transforme. "Mare este credința ta", a zis Mântuitorul către femeie, în timp ce fiica ei, acasă, se izbăvea de chinul duhului celui rău, de care era stăpânită.

Minunea aceasta este plină de adânci învățăminte pentru noi. Ceea ce i-a deschis mintea acestei femei îndurerate și a împins-o să stăruie în rugăciune a fost puterea lăuntrică a credinței care a covârșit toată păgânătatea în care se născuse și trăise până în momentul acela. Razele acestei puteri pot străbate orice taină a vieții și a lumii, dând cugetului nostru darul înțelegerii, iar voinței noastre, puterea neînfrântă de a lupta. Credința ei dărâmă întunericul păcatului, care oprea până acum valul mântuitor al harului lui Dumnezeu, iar smerenia ei este albia curată în care se adună râurile vieții dumnezeiești, pentru a face să crească bucuriile vieții omenești și să dea roade bogate.

Femeia cananeancă este modelul pe care Sfânta noastră Biserică ni-l pune înainte, pentru a ne încuraja și întări în duhul credinței și al rugăciunii. Credința și rugăciunea sunt marele și nesecatul nostru

izvor de putere și mângâiere. Dar minunea vindecării fiicei cananeencii ne aduce din nou aminte că Iisus Hristos a venit în lume să tămăduiască toată boala și neputința din popor (Mat. 4, 23), dar, în același timp, ne reamintește că El a adus o învățătură nouă, o învățătură dumnezeiască și mântuitoare, pe care noi, creștinii, în calitate de ucenici ai săi, avem datoria sfântă să o cunoaștem și să ne întocmim viața noastră de fiecare zi după învățăturile Sale.

Una din caracteristicile învățăturii și activității Mântuitorului nostru Iisus Hristos este îndurarea Sa, mila nemărginită față de omul nefericit. De nenumărate ori Iisus a suspinat alături de cel sărac, de orfan și de bolnav. Sf. Apostol Matei ne istorisește în Evanghelia sa că Iisus străbătea satele și orașele Palestinei propovăduind Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu și vindecând neputințele mulțimilor, de care îi era milă, că "erau necăjite și rătăcite ca niște oi care n-au păstor" (Mat. 9, 36). Această milă trăită de Iisus Hristos în adâncul sufletului său l-a îndemnat să stea alături de cei suferinzi și să le aline durerile. Sănătate, hrană și viață, ceea ce este mai de preț omului pe acest pământ, a dat Iisus celor ce credeau în El. Dar pe lângă acestea, El s-a dat pe sine însuși ca jertfă de răscumpărare a omului din robia morții și a păcatului. Până la răstignirea și învierea Lui, sufletul avea după moarte un singur drum: drumul iadului. Moartea și învierea lui Iisus Hristos au sfărâmat încuietorile iadului și au deschis ușile raiului. Acum sufletul omului are, după moarte, două drumuri: al iadului și al raiului, și merge pe drumul pe care și l-a pregătit în viața aceasta.

Îndurarea Domnului Iisus Hristos, manifestată față de iudei, samarineni, cananeieni, drepți și păcătoși, este îndurare dumnezeiască. Îndurarea lui Dumnezeu față de credincioși este vie și activă și astăzi. Semnul văzut, mereu în lume, prin care Dumnezeu își manifestă mereu îndurarea Sa, este Biserica. În ea trăim strâns uniți sub conducerea capului ei suprem și nevăzut, care

este Mântuitorul nostru Iisus Hristos. În ea ne îmbrăcăm, prin Taina Sfântului Botez, în Iisus Hristos, cum zice Sf. Apostol Pavel: "Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat" (Galat. 3, 27), devenind astfel, mădulare ale trupului său.

Îndurarea lui Dumnezeu se manifestă față de noi și prin harurile pe care le revarsă peste fiii Săi. Noi știm că în Biserică, în calitate de trup tainic al lui Hristos, în care locuiește Duhul Sfânt, care s-a pogorât peste ea în ziua Cincizecimii, există comoara de har divin, adică puterea dumnezeiască ce izvorăște din Sfânta Treime și care, prin Sfintele Taine și rugăciunile Bisericii, este împărtășit credincioșilor. Acest har curge ca un izvor de apă cristalină. Oricine poate veni să guste din el, să-și astâmpere setea sufletului, să-și ușureze conștiința de păcate, să-și aline durerile care nu-și găsesc tămăduire în altă parte.

Manifestarea îndurării lui Dumnezeu în lume este o înaltă școală dumnezeiască la care toți credincioșii învățăm că și noi avem datoria să manifestăm o îndurare asemănătoare față de semenii noștri. Această îndurare dumnezeiască manifestată de Dumnezeu prin Fiul Său, prin Biserica Sa și prin harurile Sale revărsate asupra credincioșilor a fost înțeleasă în toată profunzimea ei de către primii creștini. Îndurarea față de aproapele lor era virtutea cea mai scumpă, care ne-a rămas descrisă de prima istorie a creștinismului, **Faptele Apostolilor**. Aici găsim comunitatea către care credincioșii au tins în toate timpurile, având la temelia ei dragostea creștină. Această dragoste creștină a trecut peste veacuri și și-a adus roadele sale din belșug. Dacă ne gândim numai la sec. al IV-lea, ne apar în fața ochilor sufletești chipurile luminoase ale Sfinților Trei Ierarhi Vasile, Grigorie și Ioan. Prin grija lor față de cei în suferință, au apărut spitale pentru bolnavi, cămine pentru copii abandonați și bătrâni, cantine pentru săraci, văduve și orfani.

În lumina învățăturii și practicii creștine, respectată de

creștinismul ortodox, Biserica Ortodoxă Română a organizat, de la începuturile ei, instituții de îngrijire a bolnavilor, în care se manifestau mila și îndurarea creștină învățate de la Iisus Hristos. Dacă ne gândim numai la bisericile bolnițe din jurul marilor mănăstiri, în care cu dragoste creștină erau îngrijiți nu numai călugării, ci și credincioșii care veneau să se tămăduiască de bolile sufletești și trupești. În atmosfera de bunătate, compătimire și răbdare care împreună formează înalta virtute a milei sau îndurării, și-au format credincioșii Bisericii noastre specificul lor de a fi, de a simți și de a trăi. Această virtute, cunoscută numai în creștinism, trebuie să o manifestăm în viața noastră de fiecare zi, față de rude, față de aproapele, față de străini, față de cunoscuți și față de necunoscuți.

La întrebarea: Cum poate creștinul îndeplini această învățătură și practică a Mântuitorului Iisus Hristos de a da hrană, sănătate și viață aproapelui său, răspunsul, în lumina învățăturii creștine, este simplu. Acolo unde există dragoste adevărată, dragoste creștină, nimic nu este imposibil. Hrană, sănătate și viață poate da fiecare aproapelui său oriunde trăiește, oriunde muncește, oriunde există. Avem posibilitatea să dăruim și să facem binele oricând și oriunde. În jurul nostru, datorită condițiilor nefericite de viață în care trăim, avem bolnavi, săraci, nefericiți cărora trebuie să le întindem o mână de ajutor. De aceea, când ni se cere, când se fac colecte pentru ajutorarea acestor nefericiți, deși de multe ori nu-i cunoaștem, sunt frații noștri, dacă îi ajutăm pe ei din bunurile noastre materiale, înseamnă că, asemenea lui Hristos, dăm hrană celor flămânzi. Dacă nu putem să facem milă cu hrană trupească, Sfântul Ioan Gură de Aur ne învață să practicăm îndurarea spirituală, prin cuvântul bun și înțelept, care este de multe ori mai folositor decât pâinea cea de toate zilele. O vizită la un bolnav, un cuvânt de mângâiere, de încurajare, de îmbărbătare dau totdeauna o putere sufletească, o

încredere în Dumnezeu și în forțele personale, care sunt factori puternici de ușurare a bolii. Prin aceasta putem spune că am reușit să îmbunătățim starea sănătății bolnavului.

Dar în viața creștină, o valoare încă și mai mare o are sănătatea sufletească, a cărei lipsă atrage boala trupească, după cum vedem din cuvintele rostite de Mântuitorul către slăbănogul vindecat la lacul Vitezda: "Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie mai rău" (Ioan 5, 14). Aici, câmpul de activitate al creștinului este nelimitat: rugăciune către Dumnezeu ca să se ferească și să scape de păcat, îndreptarea de pe calea neștiinței și a nepriceperii, sfatul înțelept când cineva are nevoie de el, mângâiere în vreme de întristare, ajutor în vreme de necaz și primejdii sunt numai câteva din mijloacele prin care ne manifestăm grija pentru sănătatea sufletească și trupească a aproapelui nostru.

Să ne străduim a împlini voia lui Dumnezeu cu convingerea că suntem fiii aceluiași Părinte ceresc, că Biserica ne este mamă, că suntem mădularele trupului tainic al lui Hristos, că ne împărtășim din același har dumnezeiesc și vom simți îndurarea și binecuvântarea lui Dumnezeu peste noi. Amin.

Duminica a XVIII-a după Rusalii. Pescuirea minunată

Sfânta Evanghelie de astăzi ne înfățișează din nou întâmplarea cu alegerea celor dintâi Apostoli ai Domnului: Petru (numit mai înainte Simon) și Andrei, fiii lui Iona, Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu. Ei au fost cei dintâi chemați la slujba apostoliei.

Spre miezul nopții, două corăbii de pescari brăzdau apa. Una era a lui Simon Petru, alta a lui Iacob și Ioan, fiii lui Zevedeu, toți pescari din Betsaida, având fiecare însoțitorii trebuitori, pentru un pescuit bogat. Peștele se prinde mai ușor în nopțile

liniștite, și de aceea acești vestiți pescari din Galileea foloseau prilejul pentru a face o treabă cu spor. Dar truda le-a fost zadarnică. Toată noaptea au vâslit în sus și în jos, pentru a găsi un loc cu noroc pentru mreje, fără, însă, să prindă ceva. Când zorile s-au ivit din depărtări și soarele s-a arătat la răsărit, ei s-au retras la țărm, îngândurați și necăjiți, că o noapte așa de prielnică le-a fost fără folos. Ea fusese în adevăr așa, dar nu în zadar, ci pentru a prilejui un folos mult mai mare și mai general, care avea să fie nu numai al celor două familii de pescari, ci al omenirii întregi. Căci iată ce se petrece mai departe:

Pe când pescarii își spălau mrejele și se pregăteau să plece, ei văd la țărm mulțime mare de popor îmbulzindu-se să asculte pe cineva care îi vorbea. Era Iisus, despre ale cărui învățături se dusese vestea în tot ținutul Galileei. Văzând pe pescari, Domnul Iisus lasă mulțimea și vine în corabia lui Petru, pe care îl roagă s-o depărteze puțin de la mal; iar fiindcă mulțimea veni și ea spre corabie, Iisus își urmă predica. Când a terminat, mulțimea a rămas îngândurată de cele ce auzise, iar Iisus rugă pe Petru să depărteze corabia mai în larg și să arunce mrejele în mare, pentru a încerca din nou să pescuiască. Mirat de acest îndemn la o trudă care i se părea zadarnică, Petru zice: "Toată noaptea ne-am ostenit și nu am prins nimic, deși timpul și apa au fost prielnice. Totuși, după cuvântul Tău, voi arunca mreaja". Abia trecuseră câteva momente și mrejele începură să se miște și să se afunde. Era semn că peștele intra în plasă. Mai așteptară puțin, dar mrejele deveniseră atât de grele, încât amenințau să se rupă. Făcură semn la cei din a doua corabie, să le vină în ajutor. Aceștia, mirați, vin în grabă, trag împreună mrejele, le răstoarnă în corabie, care de asemenea se umple și constată, cu mirare, că amândouă corăbiile stau gata să se scufunde din cauza greutății și mulțimii peștilor.

Toți rămân uimiți de această întâmplare. Atâta pește prins în câteva clipe, când o noapte întreagă pescarii nu izbutiseră să prindă nimic. Petru, care era un suflet simțitor, în fața acestei întâmplări minunate, mai uimit decât toți ceilalți, a căzut în genunchi și a zis, plin de frică și de mirare: "Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos. Ce putere înfățișezi înaintea noastră, dacă faci să se întâmple asemenea lucruri care trec închipuirea și puterile noastre pământești?" Senin, blând și îngăduitor, Iisus se apropie de Petru și îi zice: "Nu te teme! De acum vei fi pescar de oameni!" Iată ce putere are cuvântul lui Iisus! Oamenii își lasă toate ale lor, familia, meseria, locul lor drag și-L urmează. Din pescuitori de pește devin pescuitori de oameni, devin apostoli, trimișii lui Iisus în lume, vestitorii Sfintei Evanghelii, solii Împărăției lui Dumnezeu către oameni, "fiii împărăției". Printr-un singur cuvânt și printr-o singură privire, viitorii apostoli sunt aduși la picioarele lui Iisus.

Prezența lui Iisus și chemarea Sa au făcut ca acești pescari să dea un răspuns imediat la chemarea Mântuitorului, ceea ce constituie în istoria omenirii unul dintre cele mai mari evenimente. Căci cu aceleași cuvinte: "Veniți după Mine" și cu o simplă privire sunt chemați în slujba apostoliei Filip din Betsaida, Natanail cel fără vicleșug, Matei vameșul și tot restul cetei apostolice. Cea mai mare parte sunt pescari, numai unul vameș, oameni simpli, umili, suflete curate ca natura în mijlocul căreia își câștigau existența, minți nealterate de cultura rabinică și de învățătura fariseică, firi deschise, capabile de credință și devotament, de renunțări și sacrificii.

De ce Domnul nostru Iisus nu-și găsește ucenici printre alți oameni: preoții legii vechi, fariseii cei învățați, oamenii cei bogați, dregătorii cei mai respectați din toată lumea? Iată că rânduiala lui Dumnezeu este alta decât cea a firii noastre. Alege apostoli dintre

oameni săraci, pescari și oameni simpli, pentru ca oricine să-și dea seama că de la Dumnezeu s-a făcut aceasta. "Dumnezeu și-a ales pe cele nebăgate în seamă, ca să dea jos pe cele ce sunt, așa că nici un trup să nu se laude în fața Lui" (I Cor. 1, 27). Acești oameni cinstiți și curați la inimă așteptau cu nerăbdare pe Mesia și erau gata să jertfească totul numai ca să-L urmeze. Pentru aceasta ochii Domnului se opresc asupra lor, chiar dacă mintea lor nu va putea înțelege totdeauna pe Învățătorul lor, chiar dacă uneori se vor îndoi de El și vor șovăi și poate nu-i vor putea pricepe toate învățăturile și pildele, iar la urmă, în momentele grele îl vor părăsi. Toate le vor fi iertate pentru inima lor curată și râvna cu care au răspuns la chemarea Lui dintâi.

Cum și-au îndeplinit apostolii chemarea lor și prin ce putere? Fără puterea dumnezeiască ce li s-a dat și fără harul Sfântului Duh ce s-a coborât în ziua Cincizecimii, ucenicii Domnului n-ar fi putut face ceea ce au făcut și n-ar fi jucat nici un rol. Ar fi rămas și ar fi continuat să ducă mai departe viața lor de pescari și de oameni simpli, neștiută de nimeni. Dar Iisus i-a smuls din mulțimea necunoscută, din viața obișnuită, dându-le o misiune sfântă. Cuvântul Evangheliei se răspândește prin ei cu uimitoare repeziciune. "În tot pământul a ieșit vestirea lor și la marginile lumii, cuvintele lor". Când apostolii porniră în lume ca să vestească cuvântul lui Hristos, lumea era idolatră; într-un timp istoric scurt, marea majoritate a lumii renunțase la închinare la idoli, pentru a îmbrățișa Evanghelia Domnului. Crucea Domnului, obiect de ocară și rușine, devine mijloc de mântuire, obiect de închinare și iubire. Roma însăși, stăpâna lumii, intră în mrejele învățăturii lui Iisus, așa încât, după cuvântul lui Tertulian, "creștinii sunt pretutindeni, ocupând cetățile, câmpiile, palatele, senatul și forul, lăsând păgânilor numai templele goale".

Trimițându-și ucenicii la propovăduire, Iisus nu le făgăduiește

bunăstare, ranguri, mărire și slavă, ci dimpotrivă, le-a spus că în lume necazuri vor avea, că vor fi batjocoriți și urâți. Totuși, opera lor este măreață și trainică pentru întemeierea Bisericii și răspândirea creștinismului. Transformarea pescarilor din Galileea în apostoli neînfricați s-a făcut cu puterea lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu. În propovăduirea lor, nimic nu i-a înfricoșat, căci, după învățătura Sf. Apostol Pavel, nici foamea, nici setea, nici lungimea timpului, nici trufia celor bogați, nici persecuțiile celor puternici, nici moartea, nimic nu i-a înspăimântat. Istoria creștinismului ne spune că prin învățătura lui Iisus, propovăduită de apostoli și urmașii lor s-a regenerat lumea păgână. Iubirea de oameni a dat libertate robilor. Spitale și aziluri binefăcătoare au apărut în curând alături de ruinele amfiteatrelor stropite cu sânge omenesc.

Dar întâmplarea aceasta are și un alt tâlc adânc. Ea nu este numai semnul biruințelor pe care, mai târziu, ucenicii Domnului le vor avea între oameni, răspândind învățătura Sa, ci și încredințarea că această omenire, în întregul ei, ca și fiecare din noi, în parte, nu putem realiza nimic trăitor, în afara învățăturii Lui, în afara legilor statornicite de El. Toate strădaniile noastre, în afara cuvântului Lui sunt zadarnice, ca și truda pescarilor din Evanghelia de astăzi. "Toată noaptea ostenindu-ne, n-am prins nimic..." este munca lipsită de harul lui Dumnezeu; "dar după cuvântul Tău voi arunca mrejele..." este munca sfințită prin har, munca aducătoare de rod bogat și satisfacție materială și spirituală.

Programul ideal al vieții omenești se cuprinde în două cuvinte scurte: roagă-te și muncește. Starea lumii de azi, cu înfățișarea și realitățile ei, este dovada zădărniciei omenești, când faptele sunt în afara cuvântului lui Iisus. Frământările sociale și politice, crizele spirituale, murmurele de nemulțumire nu sunt altceva decât ecoul unei vieți în afara lui Hristos, rezultatul firesc la care au ajuns mințile fără cuget creștin, care umblă după alte legi decât ale lui Iisus.

Ceea ce au făcut Petru și tovarășii lui, după ce s-au ostenit o noapte întreagă în zadar, să facem și noi. Între munca lor fără folos, făcută noaptea pe lacul Ghenizaretului, și "Cuvântul" lui Iisus, ei au prețuit mai mult pe acesta din urmă și astfel au reușit. Tot așa să facem și noi. Orice muncă trebuie să aibă la temelie învățătura Mântuitorului Hristos, îndemnul și chemarea Lui de a arunca mrejele, nu alte îndemnuri. Această învățătură ne stă la îndemână oricând și oriunde. Trebuie să ascultăm chemarea lui Iisus și vom înțelege adevăratul rost al vieții spirituale creștinești. Sf. Apostol Pavel ne spune și ne îndeamnă: "Ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre mărirea lui Dumnezeu le faceți" (I Cor. 10, 31).

Deci viața noastră de creștini să fie, în toate înfăptuirile ei, o împlinire a poruncilor lui Dumnezeu, o năzuință puternică de a ne potrivi viața cu voia Lui și vom ajunge la împlinirea năzuințelor noastre sfinte, după înaltele chemări ale Domnului Iisus prin apostolii Săi. Ascultând și înfăptuind chemarea Domnului Iisus, vom fi ucenicii și vestitorii voilor Sale, ca oameni noi, lucrători cinstiți, hotărâți și încrezători în puterea Domnului, care umple mrejele celor ce urmează poruncile Lui. Amin.

Duminica a XIX-a după Rusalii.
Predica de pe munte. Iubirea vrăjmașilor

Omul este o ființă socială, înzestrat de Preabunul Creator cu instinctul sociabilității, încât din cele mai vechi timpuri el s-a întovărășit cu semenii săi în vederea creării unor organisme sociale. Începând cu familia, satul, comuna, până la Stat, toate sunt forme de organizare socială, datorită acelui instinct înscris în firea omului: acela de a trăi împreună cu semenii săi. Pentru a putea trăi într-un organism social, omul este supus anumitor norme și legi care reglementează raporturile dintre el și organismul social, pe de o

parte, iar pe de altă parte, raporturile reciproce dintre indivizii aparținând aceluiași organism.

Însă, cu tot noianul de legi scrise sau nescrise, o viață socială adevărată, ideală, în care să fie toți factorii componenți mulțumiți, nu este posibilă decât în măsura în care la temelia ei stă Evanghelia Mântuitorului Hristos. Acest adevăr rezultă din pericopa evanghelică de astăzi.

În adevăr, existența omului într-un organism social impune, pe lângă respectarea diferitelor legi care reglementează viața acelui organism, și o totală abdicare de sine, o completă stăpânire a instictelor egoiste. Fără îndeplinirea acestor imperative, cu toate legile existente, fie ele inspirate de cele mai bune intenții, viața socială va rămâne defectuoasă, fiindcă omul pune mare preț pe dreptul său, fără să gândească și la dreptul aproapelui său. Dar oare este de ajuns pentru buna înțelegere dintre oameni și liniștita lor convietuire, ca fiecare să se folosească de dreptul său? Și dacă dreptul tău, în fapt, vatămă pe al altuia, cum se poate înlătura ciocnirea acestor drepturi și cum vom împăca neînțelegerea dintre două ființe ce se cred deopotrivă de îndreptățite în drepturile lor? Această mare problemă a rezolvat-o Domnul Iisus Hristos prin cuvântul Evangheliei de astăzi: "Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea" (Luca 6, 31). Iată o nouă ordine de lucruri! Iată viața socială întemeiată pe îngăduința noastră, a unuia față de celălalt, în locul celei vechi, întemeiată pe "dreptul meu".

Pentru a înțelege, nu avem nevoie decât de o minte sănătoasă! Căci toți știm ce vrem să ne facă nouă oamenii. Vrem să ne urască? Vrem să ne facă rău? Vrem să ne pârască? Vrem să ne târască prin judecăți? Niciodată! Toți vrem ca oamenii să ne facă numai bine! Vrem să fim iubiți. Vrem să fim ajutați. Vrem să fim ascultați. Să fim priviți cu încredere. Cuvântul Mântuitorului are în vedere interesele

noastre, ale fiecăruia, încât nu e posibil să nu le înțelegem și pe-ale altora, așa cum le înțelegem pe-ale noastre. Ne ia pe noi înșine drept măsură a modului cum trebuie să ne purtăm cu alții. Cum vrem să se poarte alții cu noi, așa să ne purtăm și noi cu dânșii.

Mântuitorul a adus în lume noutatea iubirii. De aceea a zis: "Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unii pe alții, precum v-am iubit și Eu pe voi" (Ioan 13, 34). De ce era poruncă nouă? Era nouă fiindcă în **Vechiul Testament** nu se spune așa. Mântuitorul însuși precizează: "Ați auzit că s-a zis: să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău" (Mat. 5, 43). Mântuitorul ne ridică pe o treaptă superioară, zicând: "să iubiți chiar pe vrăjmașii voștri, să binecuvântați pe cei ce vă blestemă, să faceți bine celor ce vă urăsc, să vă rugați pentru cei ce vă nedreptățesc" (Mat. 5, 44).

Cum? Să iubim pe vrăjmașii noștri? Pe acei care ne fac rău? Pe acei care aruncă asupra noastră calomnii? Pe acei care pândesc pașii noștri, ca să ne facă rău? Pe acei care se bucură de durerea și suferința noastră? Se poate o astfel de poruncă? Da! Această supraomenească iubire o cere Fiul lui Dumnezeu de la un creștin adevărat. Porunca pare de neînțeles în preocupările de toate zilele ale vieții omenești. Trebuie să recunoaștem că nu este o poruncă ușor de urmat, și că ne pune la mare încercare. Să nu luăm lucrurile în ușor și să nu trecem pe lângă acestea ca și cum ar fi bine, dar nu pentru noi. Aici suntem puși în fața unui adevăr: ori-ori! Ori facem precum ne învață Iisus, și suntem creștini adevărați, ori nu facem și nu suntem creștini. Ce fericiți am fi dacă am putea înțelege înalta valoare morală a acestei dumnezeiești porunci pentru viața noastră! Atâta vreme cât nu ne vom reconsidera părerea și practica vieții cu privire la această poruncă, a iubirii, nu sunt șanse reale de biruință a duhului lui Hristos în noi. Mântuitorul ne arată, ne dovedește: "Căci de iubiți pe cei ce vă iubesc, ce plată vi se cuvine? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce îi iubesc pe dânșii. Și de faceți bine celor

ce vă fac vouă bine, ce dar este vouă? Că și păcătoșii asemenea fac" (Luca 6, 31-33). Dragostea ta îl bucură pe cel ce te iubește, dar acela crede că i se cuvine, pe când dragostea care răsplătește ar putea schimba situația. Cel pe care îl iubești când te urăște nu te va putea urî mai mult și, încetul cu încetul, își va modifica și el sentimentele. Ne aflăm, deci, incontestabil, în fața unei mari distanțe, a unei mari diferențe, între iubirea poruncită de **Vechiul Testament**, care cere: "Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână etc." (Ieșire 21, 24) și iubirea dată de Hristos. Răul îl biruiești nu cu răul, ci cu binele și numai cu binele poți schimba sufletul celui care ți-a făcut rău. Căci dacă nu-i schimbi sufletul, îl pedepsești dar nu-l îndrepți. Și când îi va veni bine, îți va face din nou rău. Pentru că, în fond, răsplătirea răului cu rău nu reinstaurează dreptatea și nu rezolvă problema răului, ci înmulțește răul. Nouă ne rămâne să ne mângâiem cu gândul că dreptatea se va face totuși. "A Domnului este răzbunarea" (Deut. 32), iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: "Nu vă răzbunați voi singuri" (Rom. 12, 19). Însuși Mântuitorul L-a rugat pe Tatăl să nu se răzbune: «Iartă-le lor, că nu știu ce fac»" (Luca 23, 24). Sf. Vasile cel Mare ne îndeamnă: "Să unim mila cu dreptatea". Și se explică: "Să dobândim toate cu dreptate, dar să le sacrificăm pentru milă". Adică, chiar dacă suntem porniți să facem dreptate, s-o cerem, dar de îndată s-o sacrificăm și să facem loc milei, acelei dragoste care merge până la dragostea de vrăjmași. "Fiți milostivi, încheie Mântuitorul această învățătură, precum și Tatăl vostru este milostiv". Hristos stabilește prin aceasta că raporturile dintre oameni trebuie să fie cârmuite nu numai de dreptate, ci și de îngăduință, care poate înlătura cu totul neînțelegerile dintre ei. De ce aceasta? Pentru că legile omenești, nefiind desăvârșite, ele pot face jertfe de prisos. Nu trebuie să întemeiem dreptul întru totul pe ele, ci să le îndulcim prin milă. Pentru a înlătura asemenea greșeli, Mântuitorul ne-a învățat să fim

"milostivi", adică îngăduitori, iertători cu cei ce venim în atingere și miloși cu neputințele firii omenești. A cere drepturile noastre astfel încât să fie împăcate cu drepturile altuia, este o învățătură care, pornind de la Evanghelie, a înrâurit lumea și a schimbat chiar legile omenești, făcându-le mai blânde și mai îngăduitoare, așa precum sunt astăzi.

Temelia vieții obștești, adică mijlocul de a înfăptui o viețuire între oameni, nu este deci dreptatea singură, ci dreptatea covârșită de dragoste și milă. Ceea ce a făcut și face Dumnezeu cu noi, iertându-ne și îngăduindu-ne, deși ar fi drept să ne piardă, trebuie să facem și noi cu cei ce viețuim pe pământ, iertând, îngăduind și făcând binele "nimic nădăjduind". Putem spune că iubirea de vrăjmași nu este împotriva firii ci, dimpotrivă, o însușire superioară a cuiva, ea având și o mare valoare socială. Dacă am aplica, atât cât ne este omenește posibil, această poruncă a Mântuitorului Iisus Hristos, relațiile dintre noi, dintre oameni și popoare s-ar schimba fundamental. Se știe că pe ură și răzbunare nu se poate întemeia o conviețuire socială statornică, pe când unde este dragoste, domnește pacea și înțelegerea. Metoda care trebuie să o folosim în aplicarea acestei porunci ne-o arată Mântuitorul la începutul Evangheliei de astăzi, când zice: "Precum voiți să vă facă vouă oamenii - deci vrăjmașii voștri - faceți și voi lor asemenea". Așadar, dorim să fim respectați, să respectăm noi mai întâi; dorim să fim ajutați, să ajutăm noi mai întâi; dorim să nu fim vorbiți de rău, să nu vorbim noi mai întâi; dorim să fim iubiți de alții, să iubim noi mai întâi.

Să depășim principiul "dreptul meu", cum ziceau cei vechi, ceea ce așa de potrivit ne ilustrează și Mântuitorul Iisus Hristos astăzi, și să ne străduim să găsim în noi puteri, la care se va adăuga și harul întăritor al lui Dumnezeu, de-a nu mai urî, de-a întinde mâna celor ce ne urăsc, de a ne ruga pentru dușmanii noștri, de a răspunde cu pâine

celor care ne nedreptățesc, ne batjocoresc și ne fac rău. Numai astfel se poate înfăptui o lume bună, o lume de pace în care oricine poate lucra și năzui, înfruntând greutățile care ne stau în cale, spre a ajunge la scopul cel din urmă al vieții noastre, încredințați că vom fi cu adevărat și noi "fiii Celui Prea Înalt", cum grăiește Evanghelia de astăzi. Amin.

Duminica a XX-a după Rusalii. Învierea fiului văduvei din Nain

Între minunile săvârșite de Domnul nostru Iisus Hristos spre a dovedi puterea Sa dumnezeiască, cele mai mari și mai înfricoșătoare sunt, de bună seamă, învierile din morți. Un om care revine la viață este tot ce poate uimi mai mult pe oameni. Despre o astfel de minune este vorba și în Sfânta Evanghelie a duminicii de astăzi.

Sf. Evanghelist Luca ne spune că Iisus, după ce a vindecat pe sluga sutașului păgân și a lăudat credința acestuia (Luca 7, 9), a doua zi s-a îndreptat către o cetate ce se numea Nain. "Cu el împreună mergeau ucenicii Lui și mult norod". Iar când s-a apropiat de "porțile cetății iată scoteau pe un mort, singurul fiu al maicii sale, și ea era văduvă; și popor mult din cetate era cu dânsa". O văduvă își petrecea la groapă pe unicul său fiu, sfâșiată de durere și însoțită de părerile de rău ale celor de față. Mântuitorului i s-a făcut milă de îndurerata mamă. Să fii văduvă, fără nici un sprijin moral în această lume răutăcioasă și nepăsătoare este destul de dureros. Mântuitorul, văzând-o zdrobită și nemângâiată, s-a gândit, fără îndoială, la ceea ce avea să se întâmple, mai târziu, cu însăși maica Sa, prin sufletul căreia avea să treacă o sabie tot așa de ascuțită și o durere tot așa de amară.

Convoiul a fost oprit. "Nu mai plânge", a zis Iisus văduvei.

După acest cuvânt mângâietor, a urmat actul vindecării minunate: "Și apropiindu-se, s-a atins de sicriu, iar cei ce-l duceau s-au oprit". S-a făcut liniște și o așteptare solemnă, ca atunci când valurile mării sunt potolite ca prin minune. Și toți priveau cu spaimă pe Cel ce a zis: "Nu mai plânge". Apoi îndată, ne spune Sf. Evanghelie, Domnul a poruncit: "Tinere, ție îți zic: scoală-te!". Tânărul s-a ridicat, și revenindu-și în fire, "a început a grăi, și l-a dat pe el maicii sale" (Luca 7, 14). Ce bucurie! Ce stare sufletească, stropită cu mângâierea lacrimilor de bucurie, trăiește acum mama îndoliată la revederea fiului său viu! Ce icoană minunată! O mamă fericită și un fiu întors la luminile vieții, într-o fericită îmbrățișare! În mijlocul mulțimii, tânărul a văzut figura plină de sfântă strălucire a Mântuitorului care îl privea cu dragoste și blândețe. Câtă recunoștință s-a putut culege din inima acestui tânăr la întâlnirea privirii lui cu Domnul! Impresia a fost așa de mare, încât pe toți i-a cuprins o teamă și ziceau: "prooroc mare s-a ridicat între noi și Dumnezeu a cercetat pe poporul său".

Dar minunea istorisită în pericopa evanghelică de astăzi nu-și mărginește importanța numai la evenimentul relatat. Ea transmite învățături folositoare și pentru noi, cei de astăzi. Învierea tânărului din Nain este o înaltă pildă de bunătate, o dovadă de profundă înțelegere pe care o arată Mântuitorul în fața durerii omenești. El nu l-a înviat pe tânăr pentru a-l reda deșertăciunilor vieții, ci pentru a-l reda mamei, spre a-i fi sprijin și mângâiere. "Și l-a dat maicii sale", spune Evanghelistul Luca vrând să arate prin aceasta care a fost scopul cel dintâi al minunii. Totodată, această minune ne pune în fața ochilor noștri sufletești convingerea hotărâtă că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Mesia, cel profețit în **Vechiul Testament**, venit în trup omenesc pentru a izbăvi lumea de urgia păcatului. Fiindcă, cine altcineva ar fi putut să redea viață unui mort, decât Creatorul lumii și al vieții?

Redarea vieții celor morți este unul din sensul activității lui Mesia în lume. De acest adevăr, Mântuitorul Iisus Hristos însuși îi încredințează pe trimișii Sfântului Ioan Botezătorul, care l-au întrebat: "Tu ești cel ce va să vină sau așteptăm pe altul?" Și Iisus le-a răspuns: "Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și cele ce ați auzit: orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții înviază și săracilor li se binevestește" (Luca 20, 22). Deci învierea tânărului din Nain este una din multele dovezi că Iisus Hristos este cu adevărat Fiul lui Dumenzeu.

O altă învățătură desprinsă din această minune este aceea că Iisus Hristos este stăpânul vieții și învingătorul morții. Învierea tânărului din Nain nu este decât o biruință parțială și pentru o anumită perioadă asupra morții, fiindcă acesta va cunoaște din nou fenomenul despărțirii sufletului de trup. Biruința definitivă asupra morții va veni, pentru lumea întreagă, abia prin învierea din mormânt a lui Iisus Hristos. În urma învierii Sale, natura omenească întrupată de Fiul lui Dumnezeu a fost îndumnezeită și a devenit aluatul care dospește ființa omenească a fiecăruia pentru împărăția lui Dumnezeu, pentru care noi, oamenii, am fost creați. De atunci, moartea și-a pierdut puterea și ceea ce numim noi astăzi moarte nu este altceva decât despărțirea sufletului de trup, la chemarea lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu ne cheamă la Sine, din iubire, atunci când voiește. Momentul despărțirii sufletului de trup este ziua de naștere a creștinului în Împărăția lui Dumnezeu cea cerească. Aproape toți sfinții înscriși în calendarul Bisericii noastre sunt prăznuiți în ziua martiriului lor, adică în ziua nașterii lor în împărăția cerească.

O altă învățătură oferită de minunea săvârșită la marginea cetății Nain este aceea că puterea morții nu constă în distrugerea trupului, ci în uciderea sufletului. "Nu vă temeți, zice Mântuitorul, de cei ce ucid trupul iar sufletul nu-l pot ucide.

Temeți-vă, mai curând, de Acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheenă" (Mat. 10, 28). Această putere a morții ucigătoare de suflet a înlăturat-o Mântuitorul din lume pentru toți acei care cred în El și împlinesc voia Lui, arătându-ne calea eliberării din păcat - cauza morții sufletești -, și chemându-ne să mergem pe ea. "Eu am venit în lume - mărturisește Mântuitorul - ca lumea viață să aibă și din belșug să aibă" (Ioan 10, 10). De aceea creștinismul este religia vieții și a bucuriei, pentru care ni se cere să înlăturăm toate cauzele care ar încerca s-o tulbure sau s-o nimicească. Lupta împotriva păcatului, împotriva cauzei morții sufletești, este condiția esențială pentru desăvârșirea vieții noastre. De aceea cuvântul Mântuitorului "scoală-te!" ne este adresat nouă, tuturor deopotrivă, de a ne ridica din somnolența ucigătoare de suflet a păcatului și de a ne apropia, prin credință și faptele noastre, de Hristos, dătătorul vieții. Sf. Apostol Pavel a înțeles acest cuvânt și ne îndeamnă: "Deșteaptă-te, cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos" (Efes. 5, 14).

Înțelegând acum mai bine sensul cuvintelor *moarte* și *înviere*, ne putem întreba: suntem vii cu sufletul? Umblăm în poruncile lui Dumnezeu pe calea vieții? Luptăm împotriva patimilor sau zăcem morți cu sufletul în mocirla patimilor? Dacă privim cu luare-aminte în jurul nostru vom constata cu durere cât de mare este numărul celor împătimiți. Îndeosebi te doare sufletul când privești fețele unor tineri certați cu morala, cu legile dumnezeiești și omenești. Priviți fețele lor veștejite de patimi, ca niște flori frumoase peste care s-a abătut înghețul!

De ce a înviat Iisus pe tânărul din Nain? Pentru că i-a fost milă de suferința mamei sale, dar i-a fost milă și de tinerețea celui mort, rupt în două de sabia morții, înainte de vreme. Iubirea lui Iisus pentru tineri, pentru noi toți, este aceeași și azi și în veci. El ne strigă, ne cheamă: tinere, ție îți zic, scoală-te! Trezește-te din moartea sufletească a păcatelor, ca să fie viu și sufletul și trupul tău.

Aceasta știind, se cade să ne gândim mereu la reînvierea noastră sufletească, plinită prin pocăință și împărtășire cu Sfintele Taine, învredniciți de faptele cele bune. În Taina mărturisirii, primind iertare și având sufletul curățat de păcate, ne ridicăm iarăși "la starea morală bună din care am căzut", iar în Taina Sfintei Împărtășanii dobândim cel mai bun "leac al nemuririi, să viețuim cu Iisus" (Ignatie Teoforul).

Scularea de pe patul morții sufletești se face și prin post, "mijloc de înlăturare a poftelor", și "prin rugăciuni, care sunt urcușuri sufletești de a ne uni cu Dumenzeu". Dar pentru ca cineva să poată lupta eficient spre promovarea vieții în lume, are nevoie nu numai de harul lui Dumnezeu, ci să și dorească și să se înarmeze cu cunoștințele necesare împlinirii chemării de-a stăpâni pământul. Iar aceste cunoștințe necesare se primesc, mai ales, în familie, Biserică, în școli - adevărate lăcașuri chemate să ofere hrană spirituală pentru suflet, să formeze personalități puternice și caractere de nezdruncinat.

Perioada cea mai fructuoasă pentru dobândirea acestor trăsături este tinerețea. De aceea cuvintele Mântuitorului: "Tinere, ție îți zic, scoală-te!" se adresează tuturor tinerilor botezați în numele Sfintei Treimi, ca să întrebuințeze timpul cu folos, să se ferească de clipe ale păcatului, generatoare de multe și grele nemulțumiri și suferințe; să își îndrepte întreaga atenție și muncă spre lucruri folositoare, și să promoveze frumusețea morală a vieții.

Tineri sau bătrâni... să lăsăm pe Hristos să se atingă de patul minții și al inimii noastre și El ne va învia; ne va dărui fericirea adevăratei vieți. El de mult ne caută, pentru că ne iubește. Poate că până acum nu l-am cunoscut, nu ne-am întâlnit cu El. Să ne dăm seama că uneori, în boală, în necaz, în moartea celor dragi, în bucurie sau cu orice alt prilej, El caută să ne întâlnească.

Luminează ochii mei, Hristoase, Dumnezeule, ca nu cândva, să zică vrăjmașul meu: întăritu-m-am asupra lui (Din Ceaslov). Amin.

Duminica a XXI-a după Rusalii. Pilda Sămănătorului

Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu ucenicii săi, străbătea orașele și satele Palestinei, învățând și vindecând pe bolnavi. Mai totdeauna, învățătura Sa era întărită cu o minune nepătrunsă de mintea omenească. Doctorul ceresc vindeca pe bolnavi și trupește și sufletește. Astfel, orbii își căpătau vederea, surzii își căpătau auzul, muții vorbeau, iar ologii își căpătau umbletul. Pretutindeni, aceștia, după ce se vindecau, îl mărturiseau. Câștigase dragostea tuturor și toți voiau să-L asculte și să-L vadă.

La început, Mântuitorul învăța direct și atunci când aceste mulțimi s-au deprins cu felul învățăturii Sale, El a început să însoțească învățătura Sa cu pilde sau parabole, care nu sunt altceva decât mărgăritarele Sf. Evanghelii. Sub această formă, de povestiri ușoare, mulțimile primeau învățătura Sa cu mai multă înțelegere.

Din mulțimea parabolelor rostite de Mântuitorul, cea care se apropie mai mult de sufletul nostru, al tuturor, este Pilda Sămănătorului, din pericopa Sf. Evanghelii de astăzi, și pe care Mântuitorul a spus-o chiar la începutul propovăduirii Sale. Este una dintre cele mai frumoase pilde rostite de Mântuitorul Iisus Hristos. Frumoasă, pentru că este simplă. Frumoasă, pentru că este luată din viața de toate zilele. Ea este o stare trăită de oricare muncitor agricol. Din ea se vede cât de mult prețuiește Mântuitorul ocupația noastră de bază, încât își aseamănă chemarea Sa cea mai înaltă cu munca "sămănătorului".

Munca pe care o face sămănătorul pe ogorul său, o face și Mântuitorul, și Biserica întemeiată de El, pe ogorul sufletesc. Tocmai pentru că noi toți am trăit această parabolă sub o formă

sau alta, ea este atât de apropiată de sufletul nostru. Ea ne va ajuta să înțelegem mai bine munca pe câmpul sufletesc, exact aceeași muncă pe care o face plugarul pe ogorul său. El seamănă cu nădejde, ca și Biserica, fără a avea totdeauna și bucuria de a-și vedea rodul trudei lui, căci o mare parte din pământul în care seamănă e neproductiv, după cum arată și parabola: "Ieșit-a sămănătorul să semene sămânța sa și pe când semăna, unele semințe au căzut lângă drum și au venit păsările și le-au mâncat. Altele au căzut pe loc pietros, și dacă au răsărit, s-au uscat, pentru că nu aveau umezeală. Și altele au căzut în mijlocul spinilor și crescând, spinii le-au înăbușit. Altele au căzut pe pământ bun și au dat rod: una o sută, alta șaizeci. Cine are urechi de auzit, să audă" (Matei 13, 3-9).

Mântuitorul se folosește de forma simplă a pildei "sămănătorului", pentru că "sămănătorul" este Dumnezeu. El, prin alesii săi, a semănat în sufletul omenesc cuvântul cel bun și roditor de viață. Sămănători au fost profeții care, cu mână largă și suflet aprins, arătau calea spre Dumnezeu, dar numai puțini au mers pe calea arătată de ei. După ei, a venit chiar Fiul lui Dumnezeu, care a semănat cu mâna largă cuvântul Evangheliei, iar Biserica cea întemeiată de El de 20 de secole, face același lucru. Cu toate acestea, cuvântul Evangheliei în multe locuri a rămas fără rod, nu pentru că n-ar fi în el putere de rodire, ci din cauză că sufletul în care a căzut a fost fie bătut ca drumul, fie impropriu creșterii seminței celei bune. În zadar luminează soarele pentru cel care umblă cu ochii închiși, în zadar ai vorbi, oricât de frumos, pentru acela care se îndărătnicește și nu vrea să asculte; în zadar se predică și cuvântul evanghelic pentru acela care se împotrivește acesteia.

Pentru a îndrepta sufletele nu-i de ajuns sămânța sămănătorului, oricât de mare ar fi ea, nici numai frumusețea cuvântului,

oricât de frumos ar fi el, ci mai e nevoie și de hotărâre din partea sufletului căruia i te adresezi de a asculta și a primi ceea ce-i oferi. Sămănătorul iese și seamănă sămânța sa deopotrivă, dar nu rodește decât în măsura în care pământul este prielnic de rodire.

O sămânță, după cum ne spune parabola, a căzut în cale, a fost călcată și păsările cerului au mâncat-o. Precum este drumul, așa sunt și multe suflete bătătorite de multe gânduri rele, dorinți murdare și simțăminte josnice, așa că învățătura cea bună nu mai poate prinde rădăcină în ele. Cuvântul cel bun ajunge numai până la urechea unor astfel de ascultători, fără a putea pătrunde și în inimă, căci pe drumul ce duce de la ureche la inimă el este răpit de îndemnuri rele, de obiceiuri murdare și de simțăminte josnice și de înclinări de care sufletul său nu vrea să se lase, așa că învățătura cea bună nu prinde rădăcini.

Despre o altă sămânță se spune că a căzut pe pământ pietros și răsărind soarele, s-a uscat, fiindcă nu avea umezeală. Acest soi de pământ ne arată sufletele nestatornice și ușuratice, care ascultă predica Evangheliei, se însuflețesc pentru ea, dar rămân cu atât. Sunt oamenii care admiră frumusețea Evangheliei, frumusețea sfinților, admiră puterea de credință a mucenicilor, admiră roadele pe care le-a produs creștinismul în sufletele altora, dar ei nu se schimbă cu nimic. Entuziasmul lor este ca și focul de paie, care pe cât de repede se aprinde, pe atât de ușor trece și se stinge. Aceștia sunt oamenii care n-au puterea trebuitoare de a urma pe calea binelui - sămânța bună încolțește în astfel de suflete, dar rod nu aduce, fiindcă se usucă prea repede.

O altă sămânță, se spune, a căzut între spini și crescând spinii au înăbușit-o. Ca spinii sunt acele suflete în care îndemnurile cele rele cresc alături de cele bune întocmai cum cresc într-un strat nestingherite de nimeni buruienile alături de flori, până le înăbușă. Spinii sunt faptele trupului, despre care Sf. Apostol

Pavel spune: slujirea idolilor (care în zilele noastre se manifestă prin atotputernicia banului), farmecele, vrăjbile, certurile, mâniile, dezbinările, pizmele, beţiile, desfrânările şi cele asemenea acestora (Col. 5, 19-21), ca minciunile, înşelăciunile, îngâmfarea, necredinţa şi altele asemenea lor, toate acestea sunt spini care înăbuşă sămânţa cea bună a vieţii curate, o împiedică să aducă roadele sale. Cât de amărât este sufletul sămănătorului al cărui ogor a rămas neroditor! Cât de întristată este inima grădinarului care-şi vede pomii pe care i-a îngrijit cu atâta gingăşie rămânând fără rod! Cât de îngrijorat şi trist este preotul care vede că lucrul său în câmpul sufletelor încredinţate este fără rod! Cu atât mai îndurerat este Tatăl cel ceresc, văzând atâtea suflete fără rod în grădina Sa, care este Biserica.

Dar despre alte seminţe se spune că au căzut pe pământ bun şi au dat roade, una o sută, alta şaizeci, alta treizeci de boabe. Istoria bisericească ne vorbeşte despre roadele minunate ce le-a dat cuvântul Evangheliei când a căzut în suflete primitoare. Evanghelia a îmblânzit popoarele şi le-a civilizat, ea a făcut ca sufletele părinţilor să fie mai duioase şi mai pline de grijă pentru copii. Ea a făcut ca sufletele copiilor să fie mai pline de dragoste pentru părinţi. Ea a închegat şi cimentat viaţa de familie. Ea a înmuiat inimile celor puternici şi le-a făcut mai înţelegătoare pentru cei lipsiţi. Ea a făcut lumea capabilă de jertfă, ei i se datorează operele de binefacere. Ea a prefăcut pe păcătoşi, ridicându-i până la treapta sfinţeniei. Cât de bogate şi frumoase sunt roadele cuvântului evanghelic care a căzut în sufletele primitoare! Cât de schimbată ar fi faţa pământului, când sămânţa cea bună ar cădea numai pe pământ bun, numai în suflete primitoare şi lucrătoare!

În vremea noastră, mai mult ca oricând, Mântuitorul strigă celor surzi să audă cuvântul lui Dumnezeu, celor ce dorm să se

trezească, celor neînțelegători să înțeleagă, celor rătăciți să se întoarcă, celor păcătoși să se pocăiască. Strigă cu Scripturile, cu apostolii, cu Biserica, strigă tuturor, de orice vârstă, bătrânilor, tinerilor, bogaților, săracilor să-și aducă aminte și să primească "cuvântul lui Dumenzeu, care este viu și lucrător".

Să ne cercetăm conștiința și să vedem cu care dintre cele patru feluri de pământ, de care se vorbește în parabola semănătorului, se poate asemăna sufletul nostru? Să ne gândim dacă vom avea cuvânt de dezvinovățire atunci când Dumnezeu ne va face socoteală despre viața de aici, care a fost fără rod. Să facem, dragii mei, ca în inima noastră să încolțească și să aducă roade sămânța cea bună, însutit. Faptele noastre să fie asemenea tămâiei mirositoare, să fie cheia de aur cu care să deschidem comoara cea de mare preț a bunătăților dumnezeiești și cu bucurie să auzim glasul Lui când va veni cu sfinții Săi îngeri: "Veniți binecuvântații Tatălui Meu, căci peste puține ați fost puși, peste multe vă voi pune". Amin.

Duminica a XXII-a după Rusalii. Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr

Pe lângă asemănări, între noi, oamenii, există și multe și felurite deosebiri. Deosebirile acestea se leagă, unele, de însușirile noastre firești, altele de îndeletniciri și, în sfârșit, altele de mijloacele noastre de trai. Dar oricât de mari ar fi deosebirile dintre oameni, ele nu merg niciodată până acolo încât să înăbușe în ei nevoia de a trăi împreună, de a se ajuta, de a se iubi. Oamenii, oricare le-ar fi însușirile, rangurile, situația materială, sunt creați să trăiască laolaltă, organizați în diferite comunități. Trăirea în societate, însă, aduce cu sine anumite obligații. Care este cea mai de seamă obligație pe care cei avuți, înstăriți o au față de cei aflați în lipsuri?

Răspunsul la această întrebare ni-l dă în chipul cel mai lămurit, Evanghelia zilei de azi (Luca 16, 19-31) despre Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr.

În pericopa evanghelică de astăzi, Hristos Domnul ne descoperă destinul veșnic al omului. Prin această pildă, Iisus, Învățătorul nostru suprem, trimite spre noi o rază de lumină, în legătură cu ce va fi dincolo. Pentru noi, creștinii, această parabolă este asemenea unei ferestre deschise spre viața viitoare. Ar trebui, poate, să o citim și să stăm fiecare în taina inimii, a sufletului și a gândului nostru, întorși spre noi înșine, și să medităm asupra ei.

Sufletul omului fără credință, fără iubire, milă, dreptate, rupt de oameni și de Biserică este mort. Omul care nu simte mila în fața foamei și a suferinței celuilalt, este ca o ființă necuvântătoare, care își neagă demnitatea de om prin faptele sale. Să ascultăm pilda:

"Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră și în vizon, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit, iar un sărac, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui, plin de bube, așteptând să se sature de cele ce cădeau de la masa bogatului. Câinii veneau și-i lingeau bubele lui. Și a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc cumplit în această văpaie. Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune în viață și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum, aici, el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi..." (Luca 16, 19-28).

Așadar, e vorba, pe de o parte, de un bogat oarecare - nu i se dă nume - care trăia îmbrăcându-se în porfiră și vizon și care o ducea

numai în petreceri, iar pe de altă parte, de un sărac cerșetor cu numele Lazăr, și care stătea și suferea la poarta bogatului. Bogatul din Sf. Evanghelie de astăzi era bogat ca toți bogații, egoist, lipsit de inimă, și de Dumnezeu, se bucura de toate bunurile pământești, indiferent la orice durere, privea cu nepăsare, fără să-l vadă, pe săracul care stătea la poarta lui și de care, spune evanghelistul, și câinii aveau mai multă grijă, decât stăpânul lor. Bogatul din Evanghelie reprezintă omul care-și folosește rău posibilitățile, care face din bogăție un mijloc de plăcere, de distracție și de decădere religios-morală. În schimb, Lazăr zace bolnav și plin de bube. În trupul lui bătea o inimă curată și adânc înrădăcinată în încrederea și iubirea față de Dumnezeu, ce îi dă o forță spirituală ca în îndelungata și adânca lui suferință și răbdare să nu cârtească împotriva celor rânduite oamenilor de Dumnezeu. Iată icoana cea mai vie a mizeriei, iată pilda cea mai crudă a egoismului și a nepăsării în viață.

Dacă parabola s-ar opri aici, am putea socoti viața o mare nedreptate, dar Mântuitorul nu se oprește aici. El arată că după această viață vine o altă viață, vine judecata: atunci se înțelege planul lui Dumnezeu. În această a doua parte a parabolei, bogatul și săracul mor și sunt arătați în fața lui Dumnezeu. Dacă în modul lor de viață și al trăirilor pe pământ este o mare deosebire, să cunoaștem că în moartea lor deosebirea este și mai mare. Se întâmplă că mor amândoi. Sufletul lui Lazăr, cel ce pătimise timp îndelungat pe pământ, este dus de îngeri în raiul fericit, pentru vecie. Despre bogat se spune numai atât: că a murit și a fost îngropat; trupul s-a dus în pământ, iar sufletul în chinuri, în iad. Cuprins de chinuri, cel ce nu avusese milă de semenul său, cere acum îndurare. Cel ce ținuse ochii lipiți de cele pământești, îi ridică acum. Cel ce nu văzuse pe Lazăr, trecând, de sute de ori, cu nepăsare pe lângă el, îl vede acum. Nu îndrăznește să se adreseze

direct lui Lazăr, ci îl roagă pe Părintele Avraam să-l trimită pe Lazăr să îl ajute. Cel care n-a vrut să ajute pe nimeni, cere acum ajutorul sărmanului Lazăr împotriva focului care îl chinuie, îl mistuie. Cu degetul de care-i era scârbă altădată să se atingă, cu piciorul, dorea acum să-i aducă o alinare. Cel ce se îmbrăca în purpură și vizon și se desfăta cu mâncărurile cele mai alese și cu băuturile cele mai scumpe, se roagă acum pentru o picătură de apă, cu care să-și potolească setea și clocotul văpăii de-a pururi nestinsă.

Dialogul dintre bogatul nemilostiv și Părintele Avraam este de-a dreptul mișcător. Părintele Avraam i-a grăit așa: "Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr asișderea, cele rele; iar acum acesta se mângâie, iar tu te chinuiești, și peste toate acestea, între noi și între tine prăpastie mare s-a întărit, căci cei ce vor să treacă de aici către voi să nu poată, nici cei de acolo, la noi, să treacă". Această prăpastie și-a săpat-o chiar el, prin nemilostenia și indiferența sa. El, bogatul, dacă primea pe Lazăr într-o cămăruță în casa lui, dacă îi îmbrăca trupul gol, dacă îi astâmpăra foamea, adică dacă îl mângâia în suferințele sale, se salva de la suferință pe el însuși. Acum vede bogatul ce schimbare mare a produs moartea. Acum, ca într-o oglindă, își vede trecutul său. Acum vede pe sărmanul Lazăr cum zăcea și cât era de disprețuit de toți. Acum își vede chipul și felul vieții sale. Cel care n-a știut ce-i suferința, acum este numai suferință. Părerea de rău îl copleșește, dar era de prisos acum. Bogatul roagă, acum, pe Părintele Avraam să trimită pe Lazăr la cei cinci frați, "să le mărturisească lor, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă". "Nu e nevoie, a zis Avraam lui. Au pe Moise și pe prooroci; să-i asculte pe dânșii". Bogatul, însă, spune: "Nu, Părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânșii, se vor pocăi". Și i-a zis Avraam lui: "Dacă nu ascultă pe Moise și pe prooroci, măcar de ar învia cineva din morți, tot nu vor crede". Bogatul credea că dacă cineva

va învia din morți și va povesti celor vii chinurile de dincolo, lumea se va îndrepta. Dar ne întrebăm: are nevoie credința noastră de semne și minuni spre a fi tare, spre a fi mântuitoare de suflet? Ne răspunde Sf. Apostol Pavel când ne zice: "Fraților, nu fiți copii la minte, fiți copii când e vorba de răutate. La minte fiți oameni desăvârșiți", iar mai departe: "limbile (adică semnele și minunile) sunt semn nu credincioșilor, ci necredincioșilor, iar vorbirea profetică (predica) dimpotrivă, nu necredincioșilor, ci credincioșilor" (I Cor. 14, 20-22). Așa zice și Sfântul Ioan Gură de Aur: "am fost învățat să cred în Stăpânul și fără să mi se dea semne... Știu că am fost curățit de păcate în Sf. Botez, chiar dacă v-aș vorbi în limbi".

Creștinul adevărat trebuie să creadă cu mintea, să aibă duhul discernământului, al deosebirii duhurilor, ca el "să nu fie jucărie valurilor, purtat încoace și încolo de orice vânt al învățăturilor" (Efes. 4, 13-14), cum se exprimă Sf. Apostol Pavel.

Există în viața și în credința unor creștini o mare doză de copilărie, un infantilism al credinței, care se manifestă printr-o pornire și o dorință de senzațional, de minuni și semne cu orice preț și în toate împrejurările. Aceștia sunt tocmai de părerea bogatului ajuns în chinurile iadului, după care, dacă ar învia cineva din morți, deci dacă s-ar face semne și minuni, oamenii ar crede și ar deveni mai buni.

Noi, creștinii de azi, nu avem numai pe Moise și pe proorocii, ci și pe Hristos și pe Apostoli, pe sfinți și pe mucenici, pe Sfânta Biserică, purtătoare a darurilor cerești. Hristos ne luminează calea, ne pune înainte viața și moartea, ne descoperă soarta bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. El ne cere să ridicăm ochii, ca și bogatul nemilostiv la Părintele Avraam, ca și evreii în pustie la șarpele de aramă, încrezători în iubirea Lui și siguri de dreptatea Sa. Creșterea în Hristos, cu mintea și cu darul lui Dumnezeu,

presupune o dreaptă socoteală asupra rostului vieții acesteia trecătoare, a bunurilor ei și, mai ales, a avea totdeauna în vedere viața veșnică, a fi convins că prin moarte nu se nimicește existența noastră, ci ea trece pe un plan superior de viață, așa cum ne învață Domnul Iisus în pilda de astăzi.

Parabola Bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr trebuie neapărat legată de Evanghelia despre Judecata de apoi, pentru ca să avem un tablou cât de cât înțeles, cât de cât complet și despre viața de dincolo. La judecata de apoi, accentul va cădea pe milostenie. Ce ai făcut aproapelui tău, cu aceea te vei întâlni dincolo. Sf. Ioan Gură de Aur zice: "bogatul n-a fost condamnat fiindcă a fost bogat, ci pentru că a fost nemilostiv". Iar Sf. Grigorie Teologul adaugă: "El nu este pedepsit că ar fi luat bunurile altora, ci pentru că n-a știut să le folosească în mod folositor pe ale sale". Sf. Ambrozie zice: "Nu a fost pedepsit că a lovit pe sărac, ci pentru că a fost un adevărat ucigaș față de el lăsându-l să moară fără nici un ajutor". Adevărul este că nu toți bogații se vor osândi, ci doar aceia care își trăiesc viața asemenea celui din parabolă. De asemenea, nu toți săracii se vor mântui, ci numai aceia care își duc în mod creștinesc crucea sărăciei, fără cârtire, și nu din vina lor devin săraci. Săracul Lazăr ne arată, prin propria lui viață, calea ce duce spre Împărăția lui Dumnezeu, calea jertfei, a răbdării, a credinței, a suferinței.

Creștinul învrednicit de Dumnezeu cu averi să trăiască cumpătat, să-și privească averea ca pe un talant primit de la Dumnezeu, pe care s-o înmulțească, prin muncă cinstită, și cu care să aline și durerile altora, mai ales în timpul nostru, când este atâta lipsă și necaz. Să nu uite că pentru noi și a noastră mântuire: "s-a sculat cineva din morți", Domnul nostru Iisus Hristos, care ne-a arătat calea ce duce la dreapta Sa când va veni ca judecător, calea care este milostenia și pe care să o împlinim.

Din pragul morții, săracul Lazăr te mai cheamă o dată să-i vii în ajutor. Nu lăsa ca sărăcia și întristările lui să-l împingă, fără de vreme, în moarte. Aleargă degrabă și ajută-l, lăsându-te călăuzit pururi de adevărul acestor cuvinte ale Sf. Ambrozie: "Cine-și aduce aminte de necazul celor săraci, va avea în ziua judecății, pe Domnul însuși dator cu milă față de el". Amin.

Duminica a XXIII-a după Rusalii. Vindecarea omului stăpânit de demon

Evanghelistul Luca ne istorisește, prin pericopa evanghelică de astăzi, zguduitoarea minune cu vindecarea demonizatului din Gadara. Gadarenii, sau Gherghesenii, erau un popor care locuia în ținutul dinspre răsărit de Iordan, deosebit de iudei. Îndeletnicirea lor, creșterea porcilor, cu totul străină iudeilor, îi arată a fi de alt neam.

Domnul Iisus Hristos a venit în aceste părți date uitării de cârmuire și lăsate în afară de lumina oricărei bune propovăduiri, ca să binevestească și acestora Evanghelia. Și cum a sosit, "l-a întâmpinat un om din cetate care era stăpânit de un demon și care de multă vreme nu mai punea haină pe el și în casă nu mai locuia, ci în peșterile de îngropăciune" (Luca 8, 27). Văzându-l pe Iisus, demonul a răcnit și a căzut înaintea Lui și cu glas puternic a strigat: "Ce ai cu mine Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu, rogu-Te nu mă chinui". Din aceste cuvinte observăm că stăpânirea demonului asupra nefericitului om era atât de puternică și deplină, încât el se folosea de glasul lui, ca și cum ar fi fost una cu el. Demonul cere să fie lăsat să intre în turma de porci care păștea pe malul apei, ceea ce i se îngăduie. Porcii se aruncă în apă și pier. "Iar păstorii văzând ceea ce se făcuse, au fugit și au spus în cetate și prin sate. Și au ieșit să vadă ce s-a făcut și au venit la Iisus și au aflat pe omul din care ieșiseră dracii, îmbrăcat și întreg la minte, șezând lângă picioarele

lui Iisus și s-au temut". Locuitorii Gadarei cer lui Iisus să plece din hotarele lor din pricina pagubei ce le făcuse cu porcii. Singur cel vindecat îl roagă pe Iisus să-l lase să stea mai departe lângă El, dar Iisus l-a slobozit zicându-i: "Întoarce-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu".

Minunea din această evanghelie ne arată că în fața lui Dumnezeu mântuirea, salvarea de la pierzanie chiar și a unui singur suflet, valorează mai mult decât toate turmele pământului. Pentru că sufletul este scânteia de viață pe care Dumnezeu a sădit-o în om după ce l-a plăsmuit pe acesta din pământ, făcând o ființă vie și rațională, unind la un loc trupul și sufletul (Facere 2, 7), lucru pe care nu l-au înțeles locuitorii ținutului Gherghesenilor. În suflet noi vedem chipul lui Dumnezeu. El este un bun de natură spirituală, care nu poate fi prețuit în bunuri materiale. El trebuie să lucreze împreună cu trupul, deoarece ajută la ridicarea și înduhovnicirea trupului, pregătindu-l pentru fericirea viitoare. Din dragoste pentru suflet și pentru mântuirea lui, Dumnezeu a jertfit pe unicul său fiu (Ioan 3, 16), și, tot pentru mântuirea sufletului, a întemeiat Dumnezeu Biserica Sa. De suflet, cea mai înaltă valoare spirituală, ca și de trup, a ținut seama și Mântuitorul când a săvârșit minunile Sale asupra firii omenești.

Sfânta Evanghelie ne-a pus în fața unui om al cărui suflet era amenințat cu pierzania. Duhul cel rău intrase în el și-l muncea cumplit. Omul, după ce a fost vindecat, era fericit pentru că nu mai era stăpânit de puterea diavolului, nu mai era robul acestui stăpân rău și viclean. A devenit supusul lui Hristos, de care voiește să fie nedespărțit, să stea mereu numai cu el.

După învățătura de credință creștină, diavolul este o ființă spirituală, un înger căzut. Înainte de a crea lumea, Dumnezeu a făcut pe îngeri, duhuri luminoase și inteligente, "duhuri slujitoare pentru cei ce vor moșteni mântuirea" (Evr. 1, 14). Unii dintre ei

au rămas în bunătate și frumusețe. Alții, însă, stăpâniți de propria lor mărire, au încercat să uzurpe tronul Celui Preaînalt și s-au răzvrătit împotriva Creatorului. Dar răzvrătirea aceasta a fost pedepsită după dreptate. Lucifer cu îngerii lui au fost loviți de fulgerele mâniei divine, "au fost aruncați în adânc, unde stau înconjurați de întuneric" (II Petru 2, 4). Cu această descoperire a scripturilor, stăm în fața celei mai mari taine a creației, "taina fărădelegii", pe care nu suntem în stare s-o pătrundem. Oricum, diavolul este o realitate dramatică a lumii, o forță a răului care, începută din cer, continuă și va continua în lume.

Lucrarea duhurilor rele se arată între oameni sub formă de amăgire, ispită, momeală etc. Cuprinși de mânie împotriva făpturii lui Dumnezeu, mânioși pe oameni, care sunt chipul lui Dumnezeu, diavolii încearcă pretutindeni și în toată vremea, să câștige ucenici de partea lor și să desfigureze creațiunea. Astfel, satana a ispitit pe primii oameni în rai, a ispitit pe Iov în toate chipurile ca să păcătuiască împotriva lui Dumnezeu. Până și pe Domnul Hristos a cutezat diavolul să-L ispitească. Putem afirma că în întreaga lume este "un război nevăzut" de care vorbesc Sfinții Părinți și care își are victimile lui, însângerații, mutilații lui. Demonizații care se zvârcolesc cu spume la gură, mânia care aprinde și ridică brațul spre lovire sau omor, ura, minciuna, binefacerea răsplătită cu răutate, dragostea schimbată în trădare, răzbunarea, hoția, beția, desfrânarea etc., iată numai câteva din nenumăratele biruințe cu care câștigă satana pe om. Prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin moartea și învierea Sa, puterea diavolului asupra sufletelor noastre a fost slăbită mult. Sf. Apostol Pavel spune clar că Mântuitorul "s-a făcut părtaș sângelui și cărnii, ca prin moarte să nimicească pe cela ce are puterea morții, adică pe diavolul" (Evr. 2, 14).

Fără îndoială, puterea satanei nu a fost distrusă definitivă pe

pământ prin moartea de pe Golgota a Domnului Iisus. Judecata lumii, deci și a diavolului, se va face la a doua venire a Fiului Omului. Până atunci, Dumnezeu îngăduie ademenirile, ispitele duhurilor necurate pentru încercarea aleșilor Lui. Admirabil ne învață în această privință Sfântul Chiril din Ierusalim: "Dumnezeu îl îngăduie pe diavol pentru a împlini două lucruri: să fie făcut el de rușine, fiind biruit de oamenii cei credincioși, apoi să dea prilej credincioșilor să se încununeze". Duhurile cele rele sunt ca păsările răpitoare (Mat. 13, 4-10), ca semănătorii de neghină (Mat. 13, 25), ca leul care răcnește și caută pe cine să înghită (I Petru 5, 8). Oamenii pătimași se fac slugi ale răului, fiindcă diavolul a furat cuvântul lui Dumnezeu din inima lor, ca nu cumva crezând, să se mântuiască (Mat. 4, 15). Dintru început, diavolul s-a dovedit cap al răutății, ispitind la rău pe oameni (I Cor. 7, 1), mincinos și ucigător de oameni. Demonizatul din ținutul Gherghesenilor, tămăduit de Mântuitorul, este unul dintre aceia pe care diavolul pusese, la un moment dat, stăpânire pe el.

Înțelepciunea omenească a căutat să dea un răspuns la întrebarea despre originea răului în lume. După învățătura creștină, Dumnezeu l-a făcut pe om să stăpânească toată creația. Libertatea cu care a fost înzestrat nu a fost îngrădită de porunca de a nu gusta din pomul cunoștinței binelui și răului. Împlinirea acestei porunci l-ar fi întărit în bine; prin ascultare, el și-ar fi dovedit iubirea față de creatorul său. Călcarea poruncii lui Dumnezeu este dovada necredinței și a lipsei de iubire față de Creator. Răul urmează din înlocuirea existenței și a valorilor adevărate, rezultate din unirea noastră cu Dumnezeu, izvorul nesecat al bunurilor reale, cu năluciri, falsificări, cu bunuri relative. Aceasta o arată Sf. Apostol Pavel prin cuvintele: "au schimbat mărirea lui Dumnezeu celui nestricăcios, întru asemănarea chipului celui stricăcios și a păsărilor și a dobitoacelor... au schimbat adevărul lui Dumnezeu

în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii, în loc să slujească Făcătorului" (Rom. 1, 23).

Deci viața creștinului trebuie să fie o mărturie continuă și vie despre Hristos și despre prezența Lui în viața noastră de fiecare zi. Căci duhul cel rău nu-și poate pune stăpânirea asupra cuiva, decât dacă acesta (omul) consimte într-un fel oarecare. "Împotriviți-vă diavolului și el va fugi de voi", zice Sf. Apostol Iacob (4, 7). Sf. Ioan Gură de Aur spune că satana poate să ne strice atât cât ne poate vătăma un câine legat. Suntem mușcați numai atunci când ne apropiem de câine și intrăm în cercul în care se mișcă. Așa este diavolul: el ne poate birui numai în măsura în care noi consimțim la șoaptele lui, la ispitele lui.

Fiul lui Dumnezeu a venit în lume, și s-a făcut om ca noi, afară de păcat, ca să nimicească tirania diavolului și lucrările lui: "Cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuiește. Pentru aceasta s-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrările diavolului" (I Ioan 3, 8). În lucrarea Sa mântuitoare, Mântuitorul Hristos a alungat demonii (Mat. 4, 24; Luca 3, 32; Fapte 10, 38) și a vindecat bolnavii. Această putere de a alunga duhurile cele rele și lucrarea lor, Mântuitorul Hristos a dat-o Sfinților Săi Apostoli. "Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere asupra duhurilor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință" (Mat. 10, 1). Ajutorul nostru și tăria împotriva ispitelor de tot felul este Hristos care ne împărtășește harul Său prin Sfintele Taine ale Bisericii, săvârșite de episcop și preot.

De ajutorul lui Dumnezeu nu poate fi lipsit decât cel ce s-a înstrăinat de El și petrece în afara Bisericii lui Hristos. Nu poate sta în comuniune cu Dumnezeu creștinul căruia Evanghelia și prezența lui Hristos în viață îi rămân străine. Pe acesta păcatul de tot felul a pus stăpânire, acuzându-l față de cuvântul lui Dumnezeu. El se simte

înlănțuit și mânat în locuri pustii, în afara cetății celorlalți. El trăiește în negații și revolte împotriva lui Dumnezeu, împotriva semenilor, și împotriva lui însuși. Cel care vorbește și lucrează nu mai este el, ci altul care s-a sălășluit în adâncul ființei lui, punând stăpânire pe el: "Care îți este numele, a întrebat Hristos pe bărbatul din Evaghelie. Iar el a răspuns: Legiune, căci demoni mulți intraseră în el. Și îl rugau pe El să nu le poruncească să meargă la adânc" (Luca 8, 30-31). Omul se înstrăinase nu numai de Dumnezeu ci și de el însuși, căci nu mai răspunde el întrebării Mântuitorului, ci duhurile care puseseră stăpânire pe el. S-ar putea ca într-o astfel de situație să se creadă că omul (credinciosul) pierde orice responsabilitate în fața lui Dumnezeu, de îndată ce păcatul a pus stăpânire pe el. Lucrurile nu stau așa. Sfânta Evanghelie ne spune că bărbatul demonizat (îndrăcit), văzând pe Mântuitorul, a căzut la picioarele Lui, și a strigat cu glas mare: "Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, Celui Preaînalt? Rogu-Te, nu mă chinui!" (Luca 8, 28). Deci nici cel mai înrăit păcătos nu pierde cu totul conștiința de Dumnezeu. Păcatul întunecă mintea omului și îl lipsește de bucuriile vieții, dar nu-i poate ascunde cu totul fața și cuvântul lui Dumnezeu. El, omul rămâne chip al lui Dumnezeu chiar și-n stare de păcat; desigur, un chip întunecat, desfigurat. În virtutea acestui chip, omul, oricât de păcătos ar fi la un moment dat, simte prezența lui Dumnezeu care îl caută și-l cheamă la pocăință și viața nouă. Dar nu numai că îl cheamă prin Evanghelia Sa, ci îi dă și remediul întoarcerii sale, care este Sfânta Taină a Spovedaniei. La scaunul duhovniciei sunt chemați toți, ca după mărturisire cu căință a păcatelor și greșelilor săvârșite, să ia harul iertării acestora de la Hristos prin Duhul Sfânt. Aici, la scaunul spovedaniei, credinciosul se dezbracă de haina urâtă a păcatelor, iese de sub tirania diavolului și se împacă cu Dumnezeu, unindu-se apoi cu Hristos prin Sfânta Taină a Împărtășaniei.

Viața cea nouă trebuie să fie o mărturisire cu cuvântul și cu fapta a lui Hristos mai întâi în propria noastră viață. Hristos trebuie

să-și reia locul în centrul ființei noastre și să prindă formă și să crească în noi până la statura bărbatului desăvârșit (Efes. 4, 16). Viețuirea cea nouă și desăvârșit creștină nu este o îndatorire de moment, ci de durată lungă și cu eforturi continui pe linia binelui, cu ajutorul harului dumnezeiesc. Cei care nu pot înțelege și realiza acest lucru, vor cere lui Hristos, ca și gherghesenii din Evanghelie, să plece de la ei cât mai departe.

Mărturia noastră despre apartenența la Hristos și la Biserica Lui trebuie să fie dată și semenilor noștri prin fapte ale iubirii și slujirii acestora după exemplul Mântuitorului care a venit să slujească lumii, pentru a o mântui. Faptele de slujire a semenilor noștri sunt mărturia noastră creștină în această viață și criteriul judecății obștești de la sfârșitul veacurilor, în fața Dreptului Judecător: "Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut" (Mat. 25, 40).

Credința noastră creștină ortodoxă ne cere să dăm mărturie despre cunoașterea și prezența lui Dumnezeu în ființa și lucrarea noastră. Să arătăm această prezență prin fapte vrednice de El, fapte de slujire a semenului nostru, de aproape și de departe.

Bărbatul vindecat stătea la picioarele lui Iisus, dând mărturie celor care veniseră să-l vadă despre ce i-a făcut Dumnezeu, lui. Dar el a fost trimis de Mântuitorul să vestească acestea la ai săi și la întreaga cetate. Asemenea acestuia, și noi să mărturisim pe Hristos semănând fără întârziere, în jurul nostru, grâul curat al dragostei de oameni, al ajutorării, al cuvintelor bune, înțelepte și ziditoare, al muncii cinstite și al păcii cu toată ființa și lucrarea noastră, ca să dobândim Împărăția cerurilor, gătită aleșilor săi. Amin.

Duminica a XXIV-a după Rusalii. Credința tămăduitoare

Două minuni mari ne pun în față Sf. Evanghelie care s-a citit azi. Iisus este chemat în casa mai marelui sinagogii, Iair, a cărui fiică, de 12 ani, era pe moarte. Pe drum, mulțimea se îmbulzea în jurul lui Iisus.

O femeie, suferind de o boală grea, care "cheltuise cu doctorii toată avuția sa și nici de la unul n-a putut să se vindece", s-a apropiat de Iisus pe la spate și "s-a atins de poala hainei Lui și în aceeași clipă a încetat curgerea sângelui ei". Femeia ar fi dorit, desigur, ca atât boala cât și vindecarea ei să rămână necunoscute de oameni, dar Iisus a simțit că s-a săvârșit minunea și a vrut să o vădească pentru a ne da tuturora o frumoasă pildă de credință. "Cine, oare, s-a atins de Mine?". Nimeni nu răspunse, iar Petru grăi: "Învățătorule, mulțimile te împresoară și se îmbulzesc și Tu spui: Cine este care s-a atins de Mine? Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva, căci am cunoscut puterea care a ieșit din Mine. Iar văzând femeia că nu s-a putut tăinui, a venit tremurând și căzând înaintea Lui a spus pentru ce pricină s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată. Iar Iisus i-a zis ei: Îndrăznește fiică; credința ta te-a mântuit, mergi în pace".

Relatând această întâmplare, Sfântul Evanghelist Marcu ne spune că această femeie auzise ce se spunea despre Iisus și în sinea ei zicea "De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca" (Marcu 5, 24-25). Acest gând arată credința ei în puterea vindecătoare a lui Iisus. Vrând să arate această putere de credință, Iisus a zis: "Am simțit puterea care a ieșit din Mine" (Luca 8, 46). Această putere pe care o numim Har sau Dar (fiindcă ni se dă în dar, fără nici un merit din partea noastră) a adus vindecarea femeii.

Și, mergând mai departe, iată mai marele Sinagogii, Iair, se

aruncă la picioarele Domnului, rugându-L să vie cu grabă, căci fiica sa e pe moarte. I se îmbolnăvise fiica, singura fiică pe care o avea și pierzând orice nădejde în îndreptare prin mijloace omenești, aleargă cu sufletul umilit la Iisus, rugându-L să vie să-și puie asupra ei mânile Sale divine și s-o vindece.

Lui Iisus i-a fost milă de această durere a lui Iair și a pornit spre casa lui; pe drum însă, un servitor al lui Iair veni în grabă spunând: "Nu mai osteni pe Domnul, copila ta a murit".

Fără îndoială, vestea era de natură să zdrobească cu totul inima acestui părinte, dar mila Domnului întrece durerea. "Nu te teme - zice Iisus - crede numai și se va mântui". Era o zi a dragostei și a minunilor. După acest schimb de cuvinte, Iisus și-a continuat drumul până la casa lui Iair, unde rudele și prietenii plângeau și se tânguiau de această pierdere înainte de vreme și unde începuse deja pregătirile de înmormântare.

În fața acestei priveliști, Iisus a repetat în altă formă ceea ce spusese lui Iair pe drum: "Nu plângeți, că n-a murit, ci doarme". Cei de față primesc această afirmare cu neîncredere, cu zâmbete pline de răutate și râdeau de dânsul, știind că a murit.

Iisus trecu cu vederea această lipsă de cuviință rezultată din neîncrederea în puterea Lui dumnezeiască și în chemarea Lui înaltă. El scoate afară pe toți, afară de părinți și trei din apostolii Lui: Petru, Ioan și Iacob și apucând mâna celei adormite strigă: "Copilă deșteaptă-te!". "S-a întors duhul ei și a înviat îndată" (v. 50-51). Dând poruncă ca să-i dea hrană fetei și nimănui să nu spună nimic din ceea ce s-a făcut, Mântuitorul Hristos a plecat.

Care a fost bucuria și întărirea credinței lui Iair, ne dăm seama din momentul acela când și-a văzut unica fiică ce era moartă, înviată în fața tuturor. Minunea aceasta a făcut-o pentru ca să se întărească credința. "Crede și se va izbăvi fiica ta". Au cunoscut toți că Dumnezeu este Cel care are stăpânire asupra vieții și a

morții, Hristos Mântuitorul. A tămăduit pe femeia ce de 12 ani avea scurgere de sânge, aceasta a crezut că numai de se va atinge de poala hainelor Lui se va tămădui. A înviat pe fiica lui Iair care avea numai 12 ani și îl îndeamnă să creadă, deși durerea în momentul acela îl copleșea și ca om nu mai putea să-și întărească credința, dar cuvântul lui Hristos: "crede numai" îl întărește, îi dă putere să creadă și să vadă minunea învierii fiicei lui. Toate minunile pe care le-a săvârșit Iisus sunt pentru întărirea credinței celor care trăiesc cu nădejdea în Hristos și să aibă viață veșnică.

După trei ani și jumătate, timp în care Sfinții Apostoli au fost în preajma lui Hristos și au cunoscut că El are cuvintele vieții celei veșnice, la Cina cea de Taină au cunoscut multe din tainele împărăției, așa cum au zis: "Acum știm că Tu toate le știi și nu ai nevoie să Te întrebe cineva. De aceea credem că ai ieșit de la Dumnezeu" (Ioan 16, 30). Dar Hristos le spunea că a venit ceasul ca să împlinească misiunea încredințată, să mântuiască lumea prin jertfa de pe Cruce. Pe apostoli i-a pregătit prin cuvântul învățăturii, prin semnele și minunile ce le-a săvârșit, le-a vorbit deschis despre împărăția cerurilor și despre tainele credinței, urma să-L vadă preamărit, după moartea Sa pe cruce, în slava învierii.

În credință este un urcuș, nu toate le poți primi de la început și nu toți primim la fel. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel îndeamnă pe cei începători să întărească credința lor prin rugăciune: "Rugați-vă neîncetat" (I Tesaloniceni 5, 17). Iair s-a rugat, a căzut în genunchi, femeia a crezut și credința ei a mântuit-o, ea avea credință adevărată, statornică. Sunt credințe deșarte, falsele credințe nu mântuiesc, acele sunt înșelătoare de suflet, iar practicile care izvorăsc din ele, științele oculte etc. sunt blasfemii împotriva adevărului revelat al credinței noastre dreptmăritoare, împotriva lui Dumnezeu.

Biserica este purtătoarea credinței. În Biserică, pe unii i-a pus

Dumnezeu prin Hristos Iisus, slujitori ca să învețe și să păstreze tainele credinței și să nu fie defăimat numele lui Dumnezeu și, prin auzirea cuvântului adevărului, să se întărească credința, să avem pace cu Dumnezeu și iubire între noi oamenii. Credința cea adevărată este lucrătoare în iubire. Pilda samarineanului milostiv ne arată rodul credinței. Trebuie să iubim și să ajutăm pe aproapele nostru indiferent de ce credință, culoare, neam este sau ce pregătire are. Să ajutăm cu sfatul, cu fapta și în orice moment orice om să fie ajutat spre tot lucrul cel bun, căci în el este chipul lui Dumnezeu pentru care s-a răstignit Hristos Mântuitorul ca să-l răscumpere.

Credința noastră a păstrat unitatea Duhului lui Hristos, prin propovăduirea Sfântului Apostol Andrei, cel dintâi chemat, prin care am primit-o și am păstrat-o și credința ne-a păstrat ființa noastră națională. Așa a devenit credința "lege strămoșească", care ne-a întărit și ne-a unit în fața vitregiei vremurilor. Este vădit cuvântul Mântuitorului Hristos pentru Biserica și poporul nostru, "în lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea", strămoșii și-au înălțat altare și biserici în care au exprimat credința noastră.

În Biserică ne desfășurăm cultul învățăturii noastre, aici simțim că începe împărăția lui Dumnezeu, că cerul este pe pământ, că noi pământenii ne ridicăm spre cer. Hristos Domnul coboară la Sf. Liturghie, e prezent pe masa Sf. Altar. Lui ne închinăm și Lui slujim, precum străbunii noștri au știut să I se închine și să-L slujească.

Credința dă putere, luminează și dezrobește pe om de patimi, îl împacă pe fiecare cu Dumnezeu și-l face fiu al lui Dumnezeu dacă trăiește în pace cu semenii săi. Credința fără fapte este moartă, așa cum spune Sf. Apostol Iacob, iar Mântuitorul ne cere: "Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (Matei 5, 10).

Adevăratul credincios creștin al Bisericii noastre a împletit totdeauna munca și rugăciunea după exemplul credinciosului Apostol Pavel care ne zice: "Fiți mie următori precum și eu urmez lui Hristos".

Pentru orice creștin, pentru cel ce cunoaște învățătura adusă în lume de Fiul lui Dumnezeu, nici moartea nu mai este sfârșitul vieții, ci continuarea ei dincolo de mormânt în veșnicie. Învierea fiicei lui Iair de către Domnul Hristos ne lămurește nouă neliniștitoarea problemă a vieții și a morții, arătând că viața depășește puterea morții și că omul este creat și se naște pentru ca trăind viața pământească, să dobândească bucuria veșnică, bucuria pe care "ochiul nu a văzut-o și la inima omului nu s-a suit" (I Corinteni 3, 9). Lumina lui Hristos este mai puternică decât luminile minții noastre și lămurește problema vieții și a morții când Hristos a zis: "Eu sunt calea, adevărul și viața. Cine rămâne întru Mine, de va și muri, viu va fi".

Omul este chipul lui Dumnezeu și chipul Său nu poate fi muritor. Viața este un dar al lui Dumnezeu. Pentru noi, creștinii, viața este o taină ascunsă cu Hristos în Dumnezeu. Evanghelia Lui este Evanghelia vieții nemuritoare. Urmarea Lui este asigurarea vieții veșnice. Cine crede în El și face voia Lui are viață veșnică.

Gândul care să ne cutremure pe noi trebuie să fie nemurirea, nu moartea. Veșnicia, nu vremelnicia. Luând aminte la viața de dincolo, capătă interes și frumusețe și viața de aici. Ne-o spune mintea noastră de creștini, ne-o spune fiica lui Iair din Sf. Evanghelie și mai presus de toate ne-o spune Domnul nostru Iisus Hristos, Stăpânul vieții noastre.

Pentru aceasta suntem datori să ne pregătim pentru viața de dincolo de mormânt. Să ne întărim în Duhul Bisericii noastre, credința să ne fie dar, adevăr, lumină spre adevărurile sfinte și prin lucrarea ei să avem siguranță că suntem pe calea cea bună și ne dă posibilitatea de îndreptare, de ridicare pe noi trepte de desăvârșire.

În credință trebuie să fim statornici, să păstrăm adevărurile de credință primite, să le sfințim prin viața și faptele noastre.

Trebuie să știm că adevăratul credincios, în viața duhovnicească nu stă pe loc, căci starea pe loc e deja o cădere, ci el caută să urce tot mai sus. Stă în luptă cu sine însuși, ca să nu cadă în păcat, ci să fie în orice moment treaz, căci Hristos știe în orice moment ce facem noi.

Credința statornică, adevărată, lucrătoare în iubire, pe care Biserica ne-o împărtășește prin învățătura lui Hristos și tradiția ei de veacuri, ne face să tindem după sfințenia vieții în Hristos.

Mântuitorul ne-a dat putere, prin lucrarea Sf. Duh, să ajungem la asemănare cu El, chemându-ne la sfințenie: "Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru din ceruri desăvârșit este" (Matei 5, 48). În acest duh ne vrea Hristos, al sfințeniei, "ca toți să fim una precum Noi una suntem" (Ioan 17, 21-22), ca să fim sfințiți în adevăr (Ioan 17, 19) și să se preamărească Hristos în noi. Voia Lui să o împlinim fiindu-i credincioși și ascultători, împlinitori până la moarte, exemplu îi avem pe strămoșii noștri. De aceea să ne aducem aminte de ei, care ne-au grăit nouă cuvântul lui Dumnezeu, să privim cu luare aminte cum și-au încheiat viața și să le urmăm credința (Evrei 13, 7).

Dar credința noastră în Hristos trebuie dovedită prin împlinirea faptelor, căci după Sf. Apostol Iacob: "Și dracii cred" (2, 19) dar voia lui Dumnezeu nu o fac. Să fim întăriți în adevărul mântuitor, după pilda femeii din Evanghelie, care prin credința ei puternică s-a tămăduit, iar Iair crezând a văzut puterea lui Dumnezeu, care are stăpânire asupra vieții și morții. Statornici în lucrarea binelui, făuritori ai păcii, primind Sf. Taine, prin care ne îmbrăcăm cu Hristos, ne pecetluim în Duhul lui Dumnezeu, ne unim cu Hristos, primind curăția și întărirea vieții în orice moment, căci fiii lui Dumnezeu suntem, frați ai lui Hristos prin credința noastră, suntem chemați să fim împreună moștenitori ai veșnicilor bunătăți.

Suntem datori să ne rugăm mai mult, să cerem mai multă

tărie credinței noastre, să credem în lumină (Ioan 12, 36) ca să umblăm ca fii ai luminii, căci oricine va crede întru El nu se va rușina (Romani 10, 11).

Să căutăm, dar, ajutorul Domnului, să-l căutăm cum L-a căutat Iair, la Mântuitorul nostru! Să ne întoarcem toți la Hristos, la Mângâietorul celor întristate! Să nu ne cadă greu să ne plecăm genunchii înaintea celui Atotputernic. Să nu amânăm a ne deschide inima înaintea Mântuitorului lumii. Hristos este dragostea lui Dumnezeu Tatăl și El sălășluiește în inimile noastre prin credință (Efeseni 3, 17). Avem posibilitatea ca în urcușul nostru duhovnicesc să stăm neclintiți pe piatra credinței care este Hristos. Să ne facem sufletul nostru sălaș Lui; unde va veni cu Tatăl și cu Duhul pentru a întări viața noastră în slujirea în Duh și în adevăr și-n orice moment și prin orice faptă să preamărim pe Dumnezeu în care credem. Amin.

Duminica a XXV-a după Rusalii. Samarineanul milostiv

Între multele virtuți care trebuie să crească și să aducă roade în sufletul fiecărui creștin, prin puterea Sfântului Duh, plină de parfum și de dulceață este virtutea care este cea dintâi dintre virtuți: iubirea. Este numită regina tuturor virtuților și legătura desăvârșită a desăvârșirii creștine. Această sfântă virtute poate avea ca obiect pe Dumnezeu sau pe aproapele.

Să ne întoarcem cu gândul la pilda din Sf. Evanghelie de la Luca, din duminica de astăzi.

Un învățător de lege, ascultând pe Domnul Iisus Hristos vorbind despre mântuire, de Împărăția Cerurilor și de Viața veșnică, s-a apropiat de El cu gândul ca să-L ispitească și L-a întrebat: "Învățătorule, ce voi face să moștenesc viața de veci?"

Răspunsul Mântuitorului a fost: "În Lege ce este scris? Cum

citești?" La aceasta, legiuitorul, cunoscător și tâlcuitor al Legii celei vechi, a răspuns: "În lege este scris: să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuți". "Drept ai răspuns", îi zice Mântuitorul. "Fă aceasta și vei fi viu".

Dar legiuitorul, ca un fiu al veacului său, în care disprețul și ura pentru celelalte popoare străine predominau, a pus Mântuitorului întrebarea: "Și cine este aproapele meu?" Atunci Mântuitorul îi răspunde prin una din cele mai frumoase, mai înduioșătoare și mai cunoscute pilde. Este vorba despre pilda Samarineanului milostiv.

Pilda spune că "un om cobora de la Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, care, după ce l-au dezbrăcat, l-au rănit lăsându-l aproape mort. Din întâmplare, un preot cobora pe calea aceea și, văzându-l, a trecut pe alături. De asemenea, a trecut și un levit și văzându-l, a trecut pe alături. Iar un samarinean, mergând pe cale, a venit la el și văzându-l, i s-a făcut milă; apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn și vin și, punându-l pe dobitocul său, l-a dus la o casă de oaspeți și i-a purtat de grijă. Iar a doua zi, scoțând doi dinari, i-a dat gazdei, zicându-i: ce vei mai cheltui, eu, când mă voi întoarce, îți voi da înapoi" (Luca 10, 30-35).

Pilda este ușor de înțeles, dar cum Iisus este acela care întreabă pe învățătorul de lege: "care dintre aceștia trei ți se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?", răspunsul nu putea fi altul decât cel dat: "Cel care a avut milă de el". Și Iisus i-a zis: "Mergi și fă și tu asemenea". Este cuvântul cu care se încheie această pildă, și, desigur, cea mai bună și mai potrivită aplicare a ei.

Tot Mântuitorul spune: "În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii" (Mat. 22, 40), iar Sf. Evanghelist Marcu precizează că "mai mare decât aceasta, nu este altă poruncă".

De fapt, iubirea lui Dumnezeu și iubirea aproapelui sunt una și aceeași virtute, fiindcă există un singur motiv pentru care îl iubim pe Dumnezeu și pe aproapele: Dumnezeu.

Pe lângă iubirea cu care trebuie să iubim pe Dumnezeu, Mântuitorul ne poruncește, prin aceste cuvinte, să iubim pe aproapele nostru. Această iubire de aproapele, Mântuitorul nu numai ne-o poruncește, ci El însuși ne-a dovedit-o prin pilda vieții Sale. Toți Apostolii au trăit în chip deosebit virtutea iubirii frățești. Sf. Ioan era atât de mult stăpânit de focul iubirii acesteia, încât ajuns la adânci bătrâneți repeta aceste cuvinte ale Domnului Iisus: "Fraților, iubiți-vă unul cu altul" și adăuga, asigurând pe cei pe care-i îndeamnă la iubire, că această iubire frățească e porunca Domnului și împlinirea ei ajunge pentru câștigarea fericirii veșnice.

Iubirea aproapelui e necesară ca și iubirea lui Dumnezeu; nici nu poate exista una fără cealaltă. De aceea, tot Sf. Ioan adaugă: "Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubește pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe care nu l-a văzut, nu poate să-L iubească" (I Ioan 4, 20).

Mântuitorul numește această iubire frățească "Porunca Mea", poruncă pe care Mântuitorul o vrea împlinită cu atâta plinătate, încât să fie egală cu iubirea cu care Hristos ne-a iubit pe noi: "Precum v-am iubit Eu".

Noi, care suntem creștini și purtăm prin botez numele lui Iisus Hristos, avem datoria să practicăm virtutea iubirii frățești. Mântuitorul poruncește să iubim și pe dușmanii noștri: "Iubiți pe dușmanii voștri" (Luca 6, 27). Prin practicarea iubirii frățești, faptele creștinului bun se deosebesc de faptele tuturor celorlalți semeni. Prin practicarea iubirii frățești se cunoaște adevăratul ucenic al lui Iisus Hristos. Mântuitorul însuși ne cere acest lucru când zice: "întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții" (Ioan 3, 35).

Sf. Apostol Pavel, când vorbește despre iubire, zice că, chiar dacă am avea cele mai de seamă virtuți și cele mai mari merite, vom fi îndepărtați de la fericirea cerească, pentru că lipsite de merit sunt

toate virtuțile dacă nu sunt însoțite de iubire. Stăpânit de dragostea lui Dumnezeu și a semenilor, Sf. Apostol Pavel a scris cel mai frumos imn al dragostei creștine, când zice: "De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de-aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște, și orice știință, și de-aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjuiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată" (I Cor. 13, 1-8).

Sf. Ioan Gură de Aur zice că Mântuitorul a însemnat și deosebit pe ucenicii săi cu semnul iubirii, fiindcă iubirea frățească e semnul deosebit al celor care îl urmează pe Hristos.

Sf. Ciprian zice că nu poate ajunge la împărăția cerurilor acela care nu are în inimă iubirea frățească. Fericitul Augustin zice că toată oboseala pe care o depunem pentru desăvârșirea vieții noastre, dacă nu ne iubim unul pe altul, este asemenea nisipului aruncat în vânt, nimic nu ne folosește. Nici o virtute, oricare ar fi ea în afară de iubire, nu poate constitui și cuprinde valoarea necesară pentru câștigarea împărăției cerurilor.

Fericitul Ieronim zice că poate fi cineva care uneori să se scuze că din pricina slăbiciunii puterilor lui n-a putut posti, sau din cauza firii sale nervoase n-a putut păzi virtutea răbdării, sau că nu poate săvârși alte fapte bune, dar nimeni nu se poate scuza că n-a putut deprinde virtutea iubirii frățești. Ca să iubești nu-i nevoie de mușchi puternici, nici de multă sănătate; chiar bolnav fiind sau istovit de puteri poți iubi.

Sf. Apostol Pavel zice că atunci când se afla în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Hristos, atunci simțea puterea lui Dumnezeu care-l întărea; atunci când se simțea slăbit de puteri, atunci se simțea tare cu harul lui Dumnezeu, de aceea atunci se și bucura în slăbiciunile lui, căci Domnul i-a zis: "Puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune" (II Cor. 12, 9-10). Chiar din acest motiv Sf. Apostol Pavel se lăuda bucuros întru slăbiciunile sale, ca să locuiască în el puterea lui Hristos.

Tineri sau bătrâni, tari sau slabi, sănătoși sau bolnavi, oricum am fi, putem împlini porunca cea mare a iubirii frățești! Chiar dacă ne-am ruga lui Dumnezeu în fiecare zi, dimineața și seara, chiar dacă am lăuda pe Dumnezeu recitând în fiecare zi toate rugăciunile pe care le știm, chiar dacă am împărți toate bunurile noastre celor lipsiți, nici una din aceste fapte nu valorează înaintea lui Dumnezeu atâta cât să ne câștige împărăția cerurilor, dacă nu vom avea în noi dragoste frățească. Acolo unde este iubire este pace în suflet, liniște și siguranță în mijlocul familiei și al neamurilor. Acolo unde nu există iubire nu există nici pace, nici siguranță.

Ne putem întreba: De ce preotul și levitul nu au fost mișcați de priveliștea omului rănit și prădat de tâlhari? Fiindcă legea care-i obliga la aceasta, ca slujitori ai templului, nu cuprinsese îndeajuns ființa lor. Erau cunoscători ai legii, dar nu și plinitorii ei. Pe când Samarineanul, adică un om ce făcea parte dintr-un neam urât de evrei, s-a oprit, i-a legat rănile, l-a dus pe rănit la o gazdă din apropiere, l-a îngrijit o noapte întreagă, iar a doua zi plecând, a lăsat pe rănit în seama gazdei, cu rugămintea de a avea grijă de el, și făgăduind să restituie, la întoarcere, toate cheltuielile, fără să se întrebe de ce neam sau religie este rănitul. De ce Samarineanul are milă, se oprește și leagă rănile? Fiindcă sufletul lui, descătușat de ură împotriva celor de alt neam, se lăsase cuprins și încălzit de iubire. Fapta bună a izvorât din acest suflet întocmai precum

aburul se ridică limpede și cald din vasul cu apă încălzită la foc.

Sf. Vasile cel Mare zice: "Domnul ne-a învățat că trebuie să socotim aproapele nostru pe fiecare om, pe cel care pătimește, pe cel care are nevoie de ajutor". Îndeosebi în cazuri de războaie, cataclisme naturale, foamete, boli etc. Nu mai întreba cine este cel ce are nevoie de ajutorul tău, cum nici Samarineanul din pildă n-a întrebat cine este cel căruia i-a salvat viața.

Dar pilda aceasta poate fi înțeleasă și într-un sens mai înalt, duhovnicesc. Sfinții Părinți spun că omul care coboară din Ierusalim în drum spre Ierihon închipuie făptura omenească, omul, care, prin păcatul neascultării, a plecat din Ierusalimul vieții fericite, din rai, spre Ierihonul văii plângerii, spre pământul suferinței și al chinurilor pricinuite de păcat. Tâlharii sunt diavolii care au dezbrăcat pe om de harurile dumnezeiești cu care Creatorul l-a împodobit. Cuvintele: "lăsându-l abia viu", spun Sfinții Părinți, înseamnă că nu l-au putut omorî pe om de tot. Trupul i-a devenit muritor, dar sufletul nu. S-a stricat asemănarea cu Dumnezeu, dar a rămas în el chipul lui Dumnezeu, chiar întunecat de păcat, însă în stare de a se îndrepta și înnoi. Preotul (rabinul) și levitul închipuiesc Legea și proorocii, adică **Vechiul Testament**, care deși erau de la Dumnezeu, nu l-au putut mântui pe om din păcatul strămoșesc, ci, cel mult, deșteptau în el conștiința păcătoșeniei (Evrei 13-14), pregătindu-l pentru venirea lui Iisus Hristos. El este Samarineanul cel de sus, de alt neam, cel ce din milă și iubire n-a răbdat să vadă neamul omenesc muncit de Diavolul, ci a venit și ne-a mântuit prin jertfa Sa de pe cruce. Apoi, înviind din morți, și înălțându-se la cer, a trimis pe Duhul Său cel sfânt în Biserica Sa, ca prin untdelemnul și vinul Sfintelor Taine, îndeosebi a Botezului și Euharistiei să vindece rănile pricinuite omului de tâlharii patimilor scornite de diavolul. Biserica este casa de oaspeți la care Iisus a orânduit să fie duși toți cei ce doresc să se mântuiască.

Slujitorii ei sunt preoții cei legitimi, urmași ai Sfinților Apostoli și ai Sf. Părinți cărora le-a fost încredințat darul, dreptul și datoria de a îngriji pe cei bolnavi cu sufletul și cu trupul.

"Mergând, învățați toate neamurile, le-a poruncit El Sf. Apostoli, botezându-le și învățându-le să păzească toate cele ce v-am poruncit" (Mat. 28, 19). "Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți ține, vor fi ținute", le-a mai zis Iisus (Ioan 20, 22-24). Sunt cuvinte prin care Iisus a încredințat slujitorilor Săi după vremi grija mântuirii sufletelor în casa Sa de oaspeți, care este Biserica. În lumina acestor tâlcuiri, ne putem da seama mai bine de rolul care revine Bisericii și slujitorilor ei, în lucrarea de mântuire a oamenilor, de pace și apropiere între oameni și popoare.

Prin iubirea aproapelui, Iisus vrea să apropie pe cel bogat de cel lipsit, prin iubire. El vrea să apropie pe cei de neamuri diferite de cei care sunt și se recunosc a fi fiii aceluiași Tată ceresc.

Ascultând această parabolă și adâncind în gând fapta Samarineanului, este necesar să ne întrebăm dacă noi, creștinii, după două milenii de propovăduire a învățăturii lui Hristos, ne-am ridicat cu ceva deasupra concepției strâmte, înguste a fariseilor, cu privire la aproapele.

Mai ales astăzi, când strigătul celui ce suferă ne cheamă să-i privim fața și viața. Să vedem că fața lui este fața noastră, chipul lui este chip de om. Este adevărat că din cauza sărăciei este desfigurat, dar este chip de om în care bate cu putere o inimă și un cuget în care pâlpâie un licăr de rațiune, și își cântărește acum toată nenorocirea, își trăiește toată durerea. Să privim cu grijă și cu dragoste chipul și viața acestor oameni și ne vom cutremura.

Lumea de astăzi este un nesfârșit drum dintre Ierusalim și Ierihon, pe care zac cei mai mulți dintre semenii noștri, ca și cel căzut între tâlhari, din Sf. Evanghelie, cu deosebirea că azi puțini

se pleacă cu dragoste de frate asupra lor. De aceea se zbate lumea noastră în mizerie, sărăcie și întuneric, pentru că este lipsită de samarineni milostivi.

Iată ce ne trebuie: inima caldă de iubire ca să vindece, pe cât este posibil, rănile și durerile oamenilor. Fiecare dintre noi poate fi un samarinean milostiv și astfel să recunoască prin iubire pe aproapele său.

Să avem deci, pentru fiecare, untdelemnul iubirii de frate, ca să-i alinăm rănile sufletești și trupești: pentru cel amărât o vorbă de mângâiere; pentru cel sărac o bucată de pâine; pentru cel neștiutor un sfat bun; pentru cel nenorocit o mână de ajutor; pentru cel rătăcit un îndemn din inimă curată. Și iată, așa, îl vom recunoaște și noi pe aproapele nostru prin dragoste, pentru care îl rugăm pe Dumnezeu să ne-o dea cât mai îmbelșugată. Amin.

Duminica a XXVI-a după Rusalii. Despre lăcomia de avuție

Piatra de încercare a sufletului nostru este bogăția. În toate timpurile omul s-a frământat mereu pentru a avea. Fie nevoia trebuințelor trupești de orice clipă, fie grija pentru traiul de mâine și mai târziu; fie, în sfârșit încrederea că prin avere putem stăpâni împrejurările în mijlocul cărora se desfășoară viața, bogăția a fost și este ținta către care au năzuit toate dorințele și străduințele omenești. Din pricina ei s-au întâmplat războaie și s-au vărsat râuri de sânge, ea ne ține în dușmănie cu aproapele, ne poartă în judecăți, ne produce neliniște și, în sfârșit, ea poate câștiga pentru noi cea mai grea osândă în viața de dincolo, nimicind astfel toate ostenelile noastre de pe pământ. Din această pricină unii o osândesc, alții o laudă, depinde de felul cum o folosim.

Dezlegarea acestei întrebări și împăcarea atâtor răspunsuri

ne-o dă pilda bogatului căruia îi rodise țarina mai mult decât se aștepta el. Și atunci, bucuros de aceasta, cugeta în sine și zicea: "Ce să fac, n-am unde să adun roadele mele? Și a zis: aceasta voi face: am să stric hambarele și am să le fac mai mari și am să adun acolo toate roadele și toate bunătățile mele; apoi am să zic sufletului meu: suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani, odihnește-te, mănâncă, bea și veselește-te!" Dumnezeu însă i-a zis lui: "Nebune, în noaptea aceasta ți se va lua sufletul; dar cele ce ai strâns ale cui vor fi?" Evanghelia se încheie cu învățătura și îndemnul: "Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși (adică numai pentru sine), iar nu în Dumnezeu se îmbogățește".

Multe sunt greșelile mari prin care a păcătuit acest bogat zgârcit. Mai întâi, el a socotit veșnic ceea ce este trecător și pieritor: viața aceasta chiar, averea, petrecerile cu toate ale ei desfătări. El a zis și a dorit să facă la fel ca alți mulți bogați necredincioși care ziceau: "Veniți să ne desfătăm cu bunătățile cele de acum și de făpturi să ne folosim cu toată căldura tinereții. Să avem din belșug vinuri scumpe și miresme și să nu lăsăm să treacă florile de primăvară. Să ne încununăm cu flori de trandafiri, până nu se vestejesc. Nimeni dintre noi să nu lipsească de la petrecerile noastre, să lăsăm pretutindeni semnele veseliei noastre, căci aceasta este partea noastră și menirea noastră. Să asuprim pe cel sărac și drept, să nu ne fie milă de văduvă și de căruntețile bătrânului încărcat de ani să nu ne rușinăm" (Înțelep. lui Solomon 2, 6-10).

Celui lacom i se pare că viața este veșnică, de aceea dorește să adune cât mai multe avuții. El crede că dacă i s-au înmulțit bogățiile, i s-au înmulțit și zilele. I se pare că dacă este bogat, este și nemuritor, crede că dacă are totul din belșug, nu va mai muri. De aceea i s-a spus "nebune", pentru că așa a cugetat, ca un om fără minte. A mai greșit acest bogat și prin faptul că și-a însușit și a păstrat numai pentru el hambarele cu bunătățile pământului,

pentru desfătare întru mulți ani. Pe când în jurul lui erau atâția lipsiți de pâinea cea de fiecare zi, atâția dezmoșteniți ai soartei, atâția bolnavi, atâția care mureau de mizerie. Atunci, ca și acum, în jurul acelui bogat erau orbi, șchiopi, ologi, bătrâni fără nici un sprijin și atâția copii sărmani. Toți aceștia erau mai de preț decât toate bogățiile sale, căci erau suflete și vieți omenești, mărgăritare în veci strălucitoare, dar care pentru un timp erau aruncate în adâncul suferințelor și în noroiul tuturor nevoilor. Pe aceștia însă, bogatul zgârcit nu-i vedea. El își fixase privirile lui, grija lui și întreaga lui ființă la averea sa, la desfătările sale atât de trecătoare. Bogatul a devenit așa pentru că era lacom.

Lăcomia este un păcat capital și constă în pofta nestăpânită de a mânca și a bea peste măsură, precum și în dorința de a aduna multe bogății. Lăcomia este un păcat al trupului, "așa cum sunt: adulterul, desfrânarea, necurăția și destrăbălarea" (Galat. 5, 19). Prin lăcomie, ca și prin desfrânare, omul se abate de la adevăratul rost al firii și cade în neorânduieli care îi distrug viața. Este îndeobște știut că organismul nostru are anumite trebuințe, dictate de imperativul supraviețuirii, care sunt satisfăcute prin anumite alimente. La animal instinctul de conservare funcționează fără devieri și exagerări, pe când la om, foamea și setea pot degenera în pofte nesățioase, în lăcomia pântecelui și în beție. Lacomul se dovedește mai lipsit de minte decât animalele, căci acestea încetează de a mai mânca și bea când s-au săturat, pe când omul stăpânit de lăcomie preschimbă plăcerea ce însoțește satisfacerea trebuințelor firești din mijloc necesar în scop și urmărește permanentizarea ei. Este încălcarea ordinei firești. Deviere de la linia firească este și plăcerea de acumulare de bunuri, spre a le face izvor al desfătărilor josnice (îmbuibare, beție, desfrâu etc.). Și într-un caz și în altul, lacomul se dovedește egoist, o ființă monstruoasă, care abuzează de bunurile vremelnice în dauna semenilor și a propriei și adevăratei sale fericiri.

Lăcomia sub toate aspectele ei (îmbuibare, beție, iubire de avuție etc.) este un păcat ucigător, exercitând o lucrare de întunecare a sufletului, chiar o înnebunire a lui, cum este cazul bogatului căruia i-a rodit îmbelșugat țarina. De aceea Mântuitorul spune: "Luați seama de voi înșivă ca nu cumva să vi se îngreuieze inimile cu îmbuibare de mâncare și băutură și de grijile vieții și ziua aceea să vină peste voi fără de veste" (Luca 21, 34).

Lăcomia îmbătrânește pe cei pe care i-a prins în mrejele ei și greu îi părăsește. Lăcomia este un păcat greu de înlăturat. Cu cât se apropie moartea, această josnică patimă se înfige mai adânc în suflet. S-au văzut lacomi gârboviți, cu puterile sleite, privind deznădăjduiți la comorile ce rămân în urma lor și la bunurile de care se despart. Scriitorul H. de Balzac, în romanul Eugénie Grandet, povestește despre bătrânul Grandet care, fiind în agonie, privea la aurul dinaintea ochilor săi, spunând: "Asta mă încălzește". Fiica, plângând, îngenunchează și-i zice: "Tată, binecuvântează-mă", dar el îi spune: "Ai grijă de tot, ai să-mi dai socoteală acolo".

Un mare predicator bisericesc, vorbind despre lăcomie, spune că este asemenea iederei, care se urcă pe copaci și se înfășoară puternic în jurul lor și nu-i părăsește nici dacă se usucă. Într-un singur fel poți scăpa de ea, dacă îi tai cu cuțitul firele. Tot așa de greu poate scăpa și omul de lăcomie, fie că trupul este tânăr sau bătrân; doar când intervine un gând curat și o hotărâre fermă de a tăia răul din rădăcină, omul se poate salva.

Multe sunt ravagiile încrestate pe răbojul istoriei din cauza lăcomiei, generatoare a dorinței de a avea mai mult decât îți este necesar și folositor. Căderea îngerilor, căderea protopărinților noștri, pierderea dreptului de întâi născut din partea lui Esau, care și l-a vândut pentru un blid de linte, trădarea lui Iuda, pedepsirea cu moartea a soților Anania și Safira etc., toate se datoresc lăcomiei.

Lacomul, oricare ar fi fața lui și oriunde s-ar afla, își are psihologia lui, un fel deformat de a vedea lucrurile. Este nesuferit propriei sale familii, este împotriva legării de prietenii, arțăgos cu vecinii, mizantrop, rău conducător al propriei sale persoane, plin de griji și cu insomnii. Deși îmbelșugat cu de toate, oftează ca un lipsit. Îi rodește pământul, el, în loc să se bucure, și să fie recunoscător lui Dumnezeu, suspină. Blești ugul de roade îi aduce griji și încurcături. Vorbește singur, asemenea bogatului din parabolă, numit de-a dreptul nebun. Lui i se potrivesc cuvintele Mântuitorului: "Unde este comoara ta, acolo este și inima ta" (Mat. 6, 27). Portretul lui este antipatic, din cauza lipsei simțului său moral.

Sf. Scriptură califică lăcomia drept idolatrie, mama și rădăcina tuturor răutăților, "căci aceasta s-o știți bine, că nici un desfrânat, sau necurat, sau lacom de avere, care este un închinător la idoli, nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu" (Efeseni 5, 5).

Într-adevăr, lăcomia este izvorul tuturor răutăților, fiindcă din cauza ei piere dragostea frățească dintre oameni, pământul se umple de hoți și ucigași, mările de pirați, societatea de calomniatori și trădători, familiile se dezbină. Pe drept cuvânt spune înțeleptul Solomon: "Omul lacom atâță cearta, iar cel ce nădăjduiește în Domnul va fi îndestulat" (Pilde 28, 25).

Ar fi foarte greșit dacă cineva ar crede că Domnul Iisus Hristos osândește câștigarea bunurilor materiale, economia și prevederea. Ca și în alte pilde asemănătoare, Iisus are în vedere lipsa de deschidere a sufletului bogatului față de nevoile și necazurile celor din jur, păcatul egoismului, la care acum se adaugă păcatul lăcomiei și nebunia de a crede că omul poate aduna pentru "mulți" ani, uitând cât e de scurtă și de nesigură viața omenească. Viața pământească își are, desigur, trebuințele ei firești - hrană, îmbrăcăminte, casă etc. -, fără de care ea nu poate exista. E firesc, e o datorie să le cauți, să muncești și să le aduni, dar a lega toată viața numai de acestea, a nu te gândi la sufletul

și la trebuințele lui, a nu te gândi la momentul despărțirii de ele, iată cu adevărat nebunia vieții.

Mântuitorul nu este împotriva bucuriilor curate, adică a bucuriilor ce zidesc și sfințesc pe om. Spre a putea gusta fericirea, se cere rânduială în cugetul nostru și urmarea poveței pauline: "Ori de mâncați, ori de beți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți" (I Cor. 10, 31). "Purtarea de grijă a trupului vostru să nu o prefaceți în pofte" (Rom. 13, 14).

Bogatul din Evanghelie este numit nebun nu pentru că avea avere, ci pentru că idolatriza averea și se închina ei. Păcatul lăcomiei îl orbise cu desăvârșire, de aceea în fața morții era mai sărac decât toți săracii din lume, nenorocit, demn de compătimit pentru cele ce îl așteaptă. Sărac de credință în Dumnezeu, sărac de iubire de oameni, sărac de nădejde veșnică. Pe drept cuvânt spune Mântuitorul în încheierea parabolei: "Așa este cel ce-și strânge comori iar în Dumnezeu nu se îmbogățește".

Spre a fi fericit în viață și în fața morții, e necesară o singură comoară, pe care "rugina n-o strică, și moliile n-o mănâncă". Să ne întrebăm, suntem bogați sau săraci sufletește? Dacă răspunsul va fi dezamăgitor, să adâncești această pildă și să cauți să înțelegi ceea ce-ți dezvăluie priveliștea lumii în care trăiești și să ne străduim a ne îmbogăți în virtute, făcându-ne "pildă de fapte bune, în învățătură, în curăție, în cinste" (Tit. 2, 6-7). Amin.

Duminica a XXVII-a după Rusalii. Hristos este mântuirea

Pericopa evanghelică de azi (Luca 13, 10-17) ne înfățișează una din multele minuni săvârșite de Mântuitorul asupra omului: vindecarea femeii gârbove.

La începutul și sfârșitul activității Sale publice, îl vedem pe

Mântuitorul propovăduind Evanghelia în sinagogi, și anume în zile de sâmbătă. El nu putea lăsa să nu arunce în inimi grăuntele cel bun al Evangheliei.

Într-o zi de sâmbătă, ziua de repaus a iudeilor, în marea sinagogă din Ierusalim, Iisus învăța poporul. Erau de față și unii din farisei, în frunte cu mai marele lor. Din mulțimea care se afla atunci în sinagogă, privirea lui Iisus este atrasă de chipul unei femei pe care, desigur, nimeni nu o lua în seamă. Evanghelistul ne descrie cu iscusință starea bolnavă a femeii: "O femeie care avea duhul neputinței, de optsprezece ani, era gârbovă și nu putea să se ridice în sus nicidecum" (Luca 13, 16). Cauza stării ei de slăbiciune este una cu totul de ordin spiritual-moral: neputința ei provenea din faptul că era stăpânită de un duh rău, satanic (v. 16).

Adânc mișcat de mila față de această femeie, Iisus o cheamă la El, și o vindecă de neputința ei, chiar fără ca femeia să-i fi cerut acest lucru. Ca un Dumnezeu ce era, cunoștea suferința ei și, desigur, și frumusețea sufletului ei, deoarece a numit-o "fiica lui Avraam", care-și purta crucea suferinței de optsprezece ani, fără cârtire, fără vaiete. Nu s-a scârbit de înfățișarea ei exterioară, precum nu s-a scârbit de mirosul rău al leproșilor, al bolnavilor de tot felul, pentru că sub înfățișarea lor tristă, vedea un suflet frumos, plin de credință. Efectul produs de cuvinte și de punerea mâinilor este instantaneu: "și îndată s-a îndreptat și a început să mărească pe Dumnezeu".

Descătușată dintr-o dată de legăturile sale spirituale și trupești, plină de o adâncă recunoștință față de Dumnezeu, pe care-L privește acum ca pe autorul dezrobirii sale, sărmana femeie preamărește din toată inima pe Cel de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit.

Dar situația se schimbă subit: cuvinte de mânie și indignare întrerup zgomotos pe acelea de mulțumire aduse de femeia tămăduită. Cel ce le produce este mai marele sinagogii, care, în orbirea sa

spirituală, nu se lasă mișcat nici de intervenția lui Dumnezeu prin minuni și nici de binefacerea unei vindecări. Sclav al tradiției nesăbuite, și nefiind în stare să priceapă rostul acestei minuni, el o consideră ca pe o lucrare fără importanță și neavenită, pe motiv că s-a săvârșit sâmbăta. El nu vede aici nici amestecul vădit al Providenței, nici ajutorul dat unei ființe omenești, ci numai călcarea legii, astfel cum o tălmăceau fariseii. Ce dovadă de orbire, ce dovadă de răutate și proastă încredere în sine!

Dar neîndrăznind să se plângă direct Mântuitorului, el își descarcă mânia asupra mulțimii, zicând: "Șase zile sunt în care se cade a lucra, deci în acestea venind vă vindecați, iar nu în ziua sâmbetei" (v. 14).

Indignat de această atitudine dictată de un zel orb și plin de ură pentru litera legii, Mântuitorul opune drepturile rezultate din dragostea și libertatea creștină. Și printr-o aspră apostrofare, el afirmă ferm și răspicat adevărul, zicând: "Fățarnicilor! Fiecare din voi nu dezleagă, oare, boul său, sau asinul de la iesle, și nu-l duce să-l adape? Dar aceasta, fiica lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată, de 18 ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta, în ziua sâmbetei?"

Aceasta înseamnă că atunci când este vorba de interesele lor materiale, sau de binele animalelor, fariseii știu să îndulcească asprimea legii pentru păzirea sâmbetei, dar țin de rău pe Iisus, care a făcut un act de binefacere nu unei vite de muncă, ci unei fiice a lui Avraam, unei femei din același neam și de aceeași religie cu ei.

Legea a fost dată omului de către Dumnezeu pentru binele său. Dacă fariseii ar fi înțeles aceasta, ei ar fi știut că ajutorul în caz de suferință este mult mai însemnat decât păzirea fără greș a odihnei de sâmbătă.

Cuvântul Mântuitorului a pus în încurcătură pe farisei și a produs un efect dublu; pe de o parte fariseii, acoperiți de rușine, nu pot să-I răspundă Mântuitorului; pe de alta, poporul manifestă

un viu sentiment de bucurie, văzând pe Iisus săvârșind atâtea minuni.

Ne putem pune întrebarea: de ce Mântuitorul a vindecat, fără să fie rugat, pe femeia cea gârbovă? Socotim că nu greșim dacă răspundem astfel: E aici în puternică acțiune concretă iubirea divină, pusă în mișcare în fața tragicei situații în care se afla încununarea creației: OMUL, pe care Tatăl ceresc - care lucrează prin Fiul Său -, nu-l poate lăsa în prăpastia unei degradări atât de grave.

Din acest fapt ne dăm seama cât de mult ține Tatăl ceresc să-l vadă pe om mergând nu pe drumul căderii și dezumanizării sale, ci pe drumul ridicării și al progresului spiritual-moral până la asemănarea - după har - cu El, adică pe linia umanizării lui depline. Aceasta dovedește în mod grăitor și concludent o iubire deosebită a lui Dumnezeu pentru om. Este aici în plină acțiune iubirea totală și necondiționată a Tatălui ceresc care se lasă călăuzit de principiul: a căuta și a cerceta pe om, a promova și dezvolta umanul până la desăvârșirea lui maximă. De ce? Pentru că spre a te apropia de Dumnezeu trebuie să devii om adevărat! Pentru că a fi creștin și a nu fi om adevărat, înseamnă, în fond, a nu fi creștin!

Câtă putere sufletească și câtă încurajare se strecoară în sufletul nostru când vedem în lucrarea Sa atâta grijă și dăruire a lui Dumnezeu pentru om! Cu adevărat putem spune: Dumnezeu este cu noi!

Dar, din adânca semnificație a vindecării minunate a femeii gârbove se desprind multe învățăminte necesare și de folos, mai ales pentru zilele noastre.

Nicăieri nu se vădește mai mult primejdia fățărniciei ca în societatea noastră, unde oamenii, din pricină că o practică fără sfială, au ajuns să spună și ce nu gândesc. Din această cauză toate par învăluite în ceață și toți lucrează dibuind. Fiecare crede că înșală pe celălalt, când, de fapt, se înșală pe sine, încurcând mereu

și tot mai tare firele vieții, împiedicând propășirea fiecăruia în parte și a tuturor împreună.

În altă ordine de idei, bunătatea Domnului Iisus Hristos ne învață că fiecare, individual, trebuie să ne simțim răspunzători de tot ce se întâmplă azi în lume. Soarta lumii ne privește pe toți. De aceea, Sf. Evanghelist nu precizează locul și timpul minunii săvârșite de Mântuitorul; fapta bună în ajutorul semenului trebuie săvârșită în tot locul și în toată vremea.

De asemenea, ne învață că săvârșirea oricărei fapte bune nu trebuie făcută din motive și interese meschine. Din contra, datoria omului față de om este aceea de a-l sluji frățește, după pilda aleasă a Mântuitorului, atât material cât și spiritual, în drumul său spre mântuire, desăvârșire, preamărire a lui Dumnezeu și dobândire a fericirii veșnice.

Trebuie să fim convinși și să dovedim acest lucru prin fapte, că fratele nostru este orice om, dar mai ales cel ce suferă, cel bătrân și bolnav, cel fără adăpost, în primejdie sau oprimat; abia atunci vom fi oameni cu adevărat. Și toate acestea vin de la o renaștere a conștiinței noastre. Și renașterea conștiinței noastre nu poate să vină decât de la adâncirea legăturii noastre cu Dumnezeu, de la apropierea noastră de Dumnezeu, de la supunerea noastră față de Dumnezeu, care este și va fi de-a pururi izvorul vieții celei adevărate a sufletului omenesc.

Și noi cei de astăzi suntem gârbovi, încovoiați sub povara păcatelor pe care cel viclean ne îndeamnă să le săvârșim și nu putem sta drepți în fața Mântuitorului, întocmai ca femeia gârbovă din Evanghelie. De multe ori suntem ispitiți de Satana de a considera că, îndeplinind numai formal poruncile creștine, fără a face faptele cele bune izvorâte din iubire, ne îndreptățim în fața lui Dumenzeu, tot așa cum credeau și fariseii în timpul Mântuitorului. Dar în noi există o dorință fierbinte să ne scăpăm de aceste rele și să ne mântuim

sufletele. Fiecare dintre noi este un ostaș duhovnicesc, care, din tinerețe și până la bătrânețe se luptă contra păcatelor, cum zice psalmistul: "Din tinerețele mele multe patimi se luptă cu mine".

Dumnezeu, fiind dragoste și bunătate nemărginită, ne cheamă la El prin cuvintele Fiului Său, întocmai cum a fost chemată femeia gârbovă din Evanghelia de astăzi.

Hristos vrea să ne dea mântuire, căci pentru aceasta a venit în lume. El nu ne disprețuiește pe noi pentru că suntem gârbovi, ci privește cu milă și îndurare la slăbiciunile noastre.

El vede în fiecare din noi, dincolo de aparența înșelătoare pe care o avem, gârbovenia noastră. El aude strigătul pe care îl ridică spre ceruri acest suflet gârbov. Și iată-L pe Hristos că și astăzi strigă către noi, ne cheamă mai mult ca oricând, precum a strigat atunci, către acea femeie: "ridică-te din slăbiciunea ta" și vino de-mi slujește Mie. Amin.

Duminica a XXVIII-a după Rusalii. Cina cea Mare

Ceea ce caracterizează viața de fiecare clipă a unei părți a creștinilor noștri de azi, este indiferența și lipsa de preocupare pentru a trăi o viață sufletească îndrumată spre scopul ei firesc: fericirea veșnică. Dacă tradiția și deprinderile nu ar fi bătătorit un drum pe care merge, de cele mai multe ori în neștire, omul s-ar abate, cu ușurință, la dreapta sau la stânga.

Dar este oare bine să trăim viața fără a avea cugetul treaz asupra rostului ei cel din urmă? Este oare de-ajuns să împlinim cerințele legii, fără conștiința că este neapărată nevoie să facem aceasta? Iată întrebări la care răspunde și pe care le lămurește istorisirea evanghelică de azi. Pentru a înțelege mai bine textul ei este

necesar să ne reamintim că Mântuitorul Iisus Hristos se afla la masa unei căpetenii a fariseilor, unde se pare că erau încă și alți mulți învățați farisei și cărturari, adică oameni din pătura conducătoare a poporului evreu din vremea aceea.

Știind apucăturile celor chemați la masă, Mântuitorul se folosește de acest prilej pentru a le expune o învățătură extrem de valoroasă pentru viața practică de zi cu zi a oamenilor din totdeauna. Ca și femeia din mulțime care a strigat: "Ferice este pântecele care te-a purtat...", unul dintre oaspeți, urmărind cu atenție cuvintele Mântuitorului știind că împărăția cerurilor este o temă asupra căreia Iisus revine des, a zis în auzul tuturor: "Fericit este cel ce va prânzi în împărăția lui Dumnezeu" (Luca 14, 15). La auzul acestor cuvinte, folosind și atmosfera favorabilă care se crease, Iisus Domnul nostru rostește parabola cu chemarea la cină, citită la Sf. Liturghie de astăzi.

Pe scurt, această parabolă are următorul cuprins: "Un om oarecare a făcut cină mare și a chemat pe mulți. Și a trimis sluga sa, la ceasul cinei, să zică celor chemați: Veniți, că iată, sunt gata toate. Invitații au început să se scuze că nu pot veni, motivând, unul că a cumpărat pământ și trebuie să-l vadă, altul că și-a cumpărat boi și trebuie să-i încerce, altul că s-a însurat ș.a.m.d. Auzind toate acestea, cel ce a făcut masa s-a supărat și a trimis pe sluga sa pe la toate răspântiile cetății să cheme la cină pe toți cei pe care-i va întâlni, inclusiv infirmii, bolnavii și toți nefericiții. Sluga a împlinit porunca și a spus stăpânului său că totuși a mai rămas loc. Atunci stăpânul a poruncit slugii să iasă din nou și la alte drumuri, chiar din afara cetății, "ca să se umple casa mea, căci zic vouă că nici unul din oamenii care au fost chemați nu vor gusta din cina mea" (Lc. 14, 24), după cum spune parabola.

Tălmăcindu-se pe scurt, parabola are următorul înțeles: Omul care a făcut cina mare este Dumnezeu, iar cina înseamnă bucuriile vieții veșnice, sau altfel spus, împărăția lui Dumnezeu, împărăția

cerurilor, mântuirea noastră. Cei chemați la început, adică prietenii stăpânului, reprezintă poporul ales, poporul pe care Dumnezeu din veacuri l-a ales, ca din el să se nască, după trup, Fiul Său și ca, întâi și întâi, către dânsul să se îndrepte Sfânta Sa chemare. Refuzul prietenilor de a veni la cină, scuzele de tot felul, în care, de fapt, se îmbracă indiferența și puțina lor iubire către Stăpân, nu este decât refuzul repetat pe care acest popor l-a dat chemării lui Dumnezeu, în cursul tuturor veacurilor, când această chemare i-a fost adresată prin graiul profeților, iar în timpul din urmă, a răsunat prin graiul și prin viața a Însuși Fiului lui Dumnezeu. Sluga trimisă este Mântuitorul Iisus Hristos, care, după cuvântul Sf. Apostol Pavel, "a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor și la înfățișare arătându-se om" (Fil. 2, 7) și care cu adevărat a chemat pe toți la Sine și, prin aceasta, la cina Tatălui ceresc. N-a mustrat El oare, de atâtea ori, pe mai marii poporului evreu din acel timp, pentru îngustimea lor de minte, pentru inima lor legată peste măsură de bunurile pământești, pentru tâlcuirea greșită a scrierilor **Vechiului Testament**, n-a spus El cu toată căldura dragostei Sale dumnezeiești: "Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi" (Mat. 11, 28), sau: "Veniți, binecuvântații Părintelui Meu și moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii!" (Mat. 25, 34).

Dumnezeu, când a văzut această respingere a chemării Sale, se îndreaptă către toate neamurile pământului, către toți oamenii, ceea ce exprimă universalitatea împărăției lui Dumnezeu, înaintea căruia, tot după spusa Sf. Apostol Pavel, "nu mai este iudeu sau elin, rob sau slobod, bărbat sau femeie" (Gol. 3, 28). Cuvintele: "Să se umple casa Mea", reținute din parabolă exprimă dragostea nemărginită a lui Dumnezeu către toți fiii pământului, către toți oamenii care sunt chemați în egală măsură ca, "îmbrăcând haina de nuntă", adică viața de adevărați creștini, să ia parte la ospățul ceresc, din care cei ce vor gusta cu adevărat vor fi fericiți.

Așadar, cina din parabola de astăzi, Împărăția lui Dumnezeu, este o realitate tot atât de evidentă ca și realitatea sufletului omenesc. Desigur că la acest ospăț ceresc nu se servesc mâncăruri și vinuri, nici alte bunătăți de acest fel, pentru că, așa cum spune Sf. Apostol Pavel, "Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace, și bucurie întru Duhul Sfânt" (Rom. 14, 17). Sau cum ne asigură tot el, când zice: "Cele ce ochiul n-a văzut, nici urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-a suit, acestea le-a gătit Dumnezeu pentru cei ce-L iubesc pe dânsul" (II Cor. 2, 9), realitate, trăire suprafirească pe care Sf. Apostol Pavel a cunoscut-o personal, experiență despre care grăiește următoarele: "Cunosc un om întru Hristos care înainte cu patrusprezece ani (așadar, prin anul 43 d.Hr.)... a fost răpit până la al treilea cer. Știu că acest om - dacă a fost în trup, nu știu, sau dacă a fost în afară de trup, nu știu, Dumnezeu știe -, a fost răpit în rai și a auzit cuvinte de nespus" (II Cor. 12, 2-4).

Bucuriile ospățului divin, realitățile de dincolo de viața aceasta pământească sunt copleșitoare; ele nu pot fi redate în grai omenesc. Se cuvine să învățăm și să știm că Mântuitorul nostru Iisus Hristos ne cheamă și pe noi la cina Sa: "Veniți, căci toate sunt gata!" Prin biserica Sa, prin glasul slujitorilor ei, Mântuitorul Iisus Hristos ne spune și astăzi și va spune mereu până la sfârșitul veacurilor: "Veniți de luați lumină, de la Mine, cel ce sunt lumina lumii", cum auzim spunându-se în noaptea Învierii; cel ce "însetează să vină la Mine să bea"; și, desigur, "Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi!"

Înțelegem acum mai bine sensul acestei pilde și, mai ales, înțelegem de ce s-a așezat citirea ei în Sfânta Evanghelie de azi, când ne mai despart doar câteva zile de praznicul Nașterii Domnului, prin care Fiul lui Dumnezeu, "Împăratul cerurilor, pentru iubirea Sa de oameni pe pământ s-a arătat și cu oamenii a petrecut". Această pildă arată "taina cea din veac și de îngeri

neștiută" a întemeierii împărăției lui Dumnezeu pe pământ, care este Biserica și al cărei început îl constituie Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Nașterea Lui cea mai presus de fire, din Fecioara Maria și de la Duhul Sfânt.

Participarea cu adevărat la cina lui Iisus înseamnă să crezi în Iisus cu toată inima. Să fii în mijlocul acestei lumi un mărturisitor viu al puterii Evangheliei Lui. Să vadă oamenii această putere de credință care lucrează în tine, și să-L preamărească și să facă voia lui Dumnezeu.

A lua parte, în adevăratul înțeles al cuvântului, la Cina lui Iisus înseamnă participarea la adevărata religie. Și atunci, fiecare dintre noi în parte, să se întrebe dacă este, în adevăr, părtașul Cinei lui Hristos și dacă este o putere, o piedică reală în calea răului, a păcatului din lume; și aceasta, pentru că în tine lucrează puterea lui Iisus!

Această chemare este stăruitoare, este o dorință de comuniune cu Dumnezeu, prin Biserica Lui cea sfântă. Biserica lui Iisus înseamnă trupul lui Iisus, trupul spiritual al Lui, iar creștinul trebuie să devină, în adevăr, o celulă vie, sănătoasă prin credință puternică, prin nădejde statornică, dragoste nefățarnică, prin faptele cele bune, cu care să se apropie cu vrednicie de ospățul nemuririi noastre.

Fiecare creștin trebuie să știe că în Biserică este locul de întâlnire cu Iisus, aici este Masa Cinei celei de Taină, la care este chemat.

Să luăm aminte că numai în sfânta biserică se află masa "nunții Mielului", Sfânta Liturghie cu Sfânta Euharistie.

Veniți că "totul este gata", ne cheamă Fiul lui Dumnezeu. Veniți de pretutindeni, înțelepți, săraci și îmbogățiți, suferinzi, cei zdrobiți cu trupul și cu inima, cei osteniți și împovărați, și veți afla odihnă, mângâiere, vindecarea trupului și a sufletului. Veniți de pretutindeni la cina singurei împăcări, armoniei și înfrățirii întru Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, așa ne strigă Iisus Salvatorul omenirii din păcat.

Să nu luăm în seamă scuzele pe care le-au adus cei dintâi chemați

la marea cină a Domnului, ci să răspundem chemării, și nu oricum, ci așa cum se cuvine, spre a putea intra la cină, căci tot El zice că "mulți sunt chemați, dar puțini aleși" (Mat. 22, 14). Dacă vei răspunde chemării ce ți se face, dacă te vei prezenta având haina sufletului curățită de păcat, vei cunoaște binele ce urmează din comuniunea cu Hristos. Dacă o refuzi sau dacă o nesocotești, pierderea va fi numai a ta.

Luați parte la Cina cea mare, gustați și veți vedea cât e de bun Domnul! Apropiați-vă de El cu credință și cu dragoste și veți cunoaște darul lui Dumnezeu! Amin.

Duminica a XXIX-a după Rusalii. Porunca recunoștinței

Multe și mari au fost binefacerile revărsate asupra oamenilor, prin faptele minunate săvârșite de Mântuitorul, în timpul lucrării sale pământești. Omenirea s-a împărtășit de alinare și mângâiere sufletească: se adeverise știrea pe care Mântuitorul o trimisese Înaintemergătorului Său: "Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați văzut și ați auzit, că orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții învie, săracilor se binevestește" (Luca 7, 22).

Despre una din faptele minunate săvârșite de Mântuitorul în lucrarea Sa de izbăvire din robia păcatului ne vorbește și Sfânta Evanghelie de azi: Vindecarea celor zece leproși.

În timp ce Mântuitorul se îndrepta spre Ierusalim, străbătând satele și orașele din Galileea și Samaria, însoțit de ucenici, în preajma unui sat, numit după tradiție Eugannim, este întâmpinat de zece bărbați leproși, care, ridicându-și brațele pline de răni spre Fiul îndurărilor cerești, strigă plini de durere: "Iisuse, Învățătorule, miluiește-ne" (Luca 17, 13). Durerea celor zece oameni era neînchipuit de mare. Erau bolnavi de cea mai îngrozitoare formă a suferinței omenești, de lepră. Microbul leprei infectează pielea bolnavului, acoperă tot corpul de

răni purulente, descompune țesuturile, macină vasele, desfigurează chipul până la epuizare totală. Fiind o boală molipsitoare, cele mai aspre măsuri s-au luat încă din vechime pentru întâmpinarea și înlăturarea ei. Însăși legea lui Moise poruncea ca leproșii să fie îndepărtați și izolați de orice așezare omenească (Numeri 5, 1-3). Scoși din sânul familiei și din societate și trimiși în locuri pustii, nelocuite, ei erau obligați ca la apropierea întâmplătoare a unei persoane, să strige: "Necurați, necurați!" Într-un cuvânt, leproșii erau niște oameni morți între vii.

Această dureroasă soartă o aveau și cei zece bărbați leproși amintiți în Sfânta Evanghelie. Dar auzind de minunile și de marea iubire de oameni a Domnului Iisus, o sfântă nădejde le aprinde inima când află că Fiul lui Dumnezeu trece prin acele locuri. Aleargă cu înfrigurare spre Domnul și strigă de la distanță cu toată puterea sufletului lor: "Iisuse, Învățătorule, miluiește-ne!" Nouă dintre ei erau iudei, iar unul era samarinean. Suferința îi unise în nădejde și rugăciune, într-o rugăciune caldă, plină de umilință și credință. La strigătul curemurător al leproșilor, Domnul Iisus se oprește, ascultă și-i privește cu dumnezeiască îndurare și cine știe dacă pe chipul Său ars de soare nu s-au rostogolit lacrimile durerii și ale milei. Fără să rostească vreun cuvânt sau să facă vreun gest, ca în atâtea alte cazuri de suferință omenească, ci numai prin simpla Sa voință, Mântuitorul Hristos îi tămăduiește pe loc de cumplita boală, spunându-le: "Duceți-vă și vă arătați preoților" (Luca 17, 14). În aceeași clipă, ca la o poruncă atotbiruitoare, durerile dispar, rănile se închid, nici o urmă de lepră nu mai rămâne. Bolnavii abia își cred ochilor, se privesc cutremurați unii pe alții și, cuprinși de negrăita bucurie a unor oameni care înviază din morți, aleargă spre preoți ca să capete aprobarea că s-au vindecat de lepră, că pot intra fericiți în sânul familiilor lor. Dar celui care i-a vindecat, îi arată vreum semn de recunoștință?

Cei nouă iudei se răspândesc pe la casele lor, uitând să mulțumească măcar cu un cuvânt dumnezeiescului Tămăduitor. Singur samarineanul, omul străin și pe jumătate păgân, se oprește în

culmea bucuriei, se reculege și, cu inima pătrunsă de cea mai sfântă recunoștință, se întoarce la cerescul Doctor al sufletelor și al trupurilor, mulțumindu-i cu umilință din adâncul sufletului, "slăvind pe Dumnezeu cu glas mare și căzând cu fața la picioarele Lui" (Luca 17, 15-16). Din zece inși, unul singur știe că este dator să mulțumească și acesta este un străin de lege și credință. El își arată recunoștința cu sufletul și cu trupul, cu graiul și cu cugetul, cu cuvântul și cu corpul care cade în genunchi, ca într-o sfântă metanie, cu ochii pe care-i ridică spre cer. Deci, din zece inși, unul singur știe că la ceas de bucurie, și mai ales acum, trebuie să mulțumească. La durere toți au fost uniți în rugăciunile de cerere, dar bucuria i-a despărțit pe unii de alții și, ce este mai trist, i-a îndepărtat pe cei nouă chiar de Părintele ceresc.

Pentru cei nouă nu s-a găsit timpul necesar, nici dorința sufletească de a-și arăta prin vorbe și fapte, mulțumirea. Dorința lor de a-și vedea familia, rudele, prietenii a fost mai puternică decât aceea de a veni și mulțumi Mântuitorului. Ei uită cu totul că au datoria de a mulțumi, măcar, și de a fi recunoscători față de El. Le vine prea greu să se întoarcă din drum și să rostească un cuvânt de mulțumire.

De aceea, Mântuitorul întreabă: "Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a aflat să se întoarcă și să dea mărire lui Dumnezeu, fără numai acesta, ce este de alt neam? Și i-a zis lui: Scoală-te, și mergi; credința ta te-a mântuit".

Fapta celor nouă este atât de nedemnă și de păcătoasă, încât orice suflet drept se cutremură la auzul ei. Dar dacă ne oprim o clipă și ne analizăm sufletul, vom fi poate unii dintre noi în situația de a nu judeca și acuza prea aspru pe cei nouă leproși nerecunoscători. Poate nu toți avem dreptul să-i condamnăm pentru atitudinea lor, deoarece și noi ne-am găsit uneori în situația lor, ca după o binefacere primită de la Dumnezeu sau de la binefăcători pământești, să răspundem cu aceeași lipsă de recunoștință. O vorbă bătrânească spune: "Recunoștința este o floare rară!" Dar n-ar trebui să fie așa.

Recunoștința și mulțumirea pentru binefacerile primite ar trebui să împodobească sufletul adevăratului creștin. Cel ce în sufletul său este pătruns adânc de credință și dragoste față de Dumnezeu, de iubire față de aproapele nu poate rămâne străin la binefacerile primite și să nu-și arate recunoștințele față de binefăcători. Sf. Evanghelie de azi ne pune în față, printr-un exemplu, această datorie înaltă față de cei care ne fac bine.

Din învățătura sfintei noastre Biserici, știm că toate câte le avem sunt de la Dumnezeu, care în atotbunătatea Sa, și-a revărsat darurile Sale cele bogate peste noi. De aceea, pentru orice creștin, este o datorie sfântă recunoștința față de Tatăl ceresc, ca astfel să sporim și mai mult legătura dintre noi și El și să ne facem vrednici de daruri tot mai multe și mai bogate.

Sf. Ioan Gură de Aur mărturisește acest adevăr prin cuvintele: "Dumnezeu cere recunoștința noastră nu fiindcă are trebuință de ea, ci pentru a ne face vrednici de daruri mai mari din partea Lui. Cine mulțumește, acela câștigă mila Domnului, cu înzecit prisos, cu tot mai spornică dobândă".

Pentru Fericitul Ieronim recunoștința este o virtute specific creștină, o obligație de onoare, de dreptate și de iubire, sentimentul natural care, sub o formă modestă, nu lipsește nici la ființele necuvântătoare: "Boul își recunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște, poporul meu nu pricepe" (Isaia 1, 3). Din viața Sf. Gherasim cunoaștem, de asemenea, scena de duioasă recunoștință a unui leu căruia cuviosul părinte îi scosese o țeapă din laba piciorului. După moartea sfântului, animalul fioros al deșertului i-a rămas recunoscător până la sfârșit, murind de durere deasupra mormântului binefăcătorului lui. Ceea ce leul și alte ființe asemănătoare fac din instinct, creștinul trebuie să împlinească din conștiință și credință, ca pe una din cele mai înalte și obligatorii porunci, ca expresie a inimii sale simțitoare, delicate, atente și credincioase, ca un răspuns cu binecuvântări la binecuvântările primite.

Sf. Apostol Pavel ne întreabă: "Și ce ai, pe care să nu-l fi primit? Iar dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?". Oricum ne-am privi, nimic nu ne aparține. Datorăm totul părinților noștri, Bisericii, școlii, țării, lui Dumnezeu, "căci toată darea cea bună și tot darul desăvârșit se pogoară de sus" (Iacob 1, 17), de la Părintele îndurărilor.

Păcat mare este nerecunoștința față de părinți, atunci când nu le arătăm respectul și purtarea de grijă cuvenite pentru tot ceea ce au făcut pentru noi, când nu-i vizităm, nu-i ajutăm sau, și mai rău, când nu le vorbim frumos sau le-am uitat mormântul și rugăciunea de pomenire pentru sufletul lor. "Cu fapta și cu cuvântul cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți vină binecuvântare de la ei... Ca un hulitor este cel ce părăsește pe tată și blestemat de Domnul este cel ce mânie pe mama sa", spune cuvântul Domnului (Sirah 3, 8 și 16). În același păcat cădem când ne prefacem că nu mai cunoaștem pe cei care au avut un rol în formarea noastră intelectuală și morală, pe dascălii, profesorii, sprijinitorii și ajutătorii noștri, când nu știm să-i salutăm, să le spunem un cuvânt bun sau să-i vizităm.

Ridicându-ne ochii mai sus, la ce datorăm Domnului Dumnezeu, va trebui să zicem ca psalmistul și împăratul David: "Cu ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie" (Ps. 65, 3).

Părintelui ceresc îi datorăm tot ce suntem, tot ceea ce avem, tot ceeea ce vedem în jurul nostru, toate bunurile materiale și duhovnicești, universul cu toate podoabele lui, cerul și pământul, lumina, aerul, apa, hrana și căldura, trupul și sufletul, comoara Sfintei Scripturi, darurile Bisericii și mântuirea veșnică. La aceste bunuri pământești și duhovnicești gândind, Sf. Ioan Apostolul exclamă, plin de admirație și recunoștință, în Apocalipsa sa: "Vrednic ești, Doamne Dumnezeul nostru, să primești slava și cinstea și puterea, căci tu ai zidit toate lucrurile și Voința Ta ele au fost și s-au făcut" (Apoc. 4, 11).

"Cum nu e aici un ceas, nici o clipă în viața mea, zice Fericitul Augustin, în care să nu mă folosesc de binefacerile tale, Doamne,

asemenea nu trebuie nici o clipă în care să nu te am înaintea ochilor mei, în memoria mea, în care să nu te iubesc din toate puterile mele". Sfânta Biserică, cu toate cântările și doxologiile ei liturgice, cu toți psalmii și Te-Deum-ul său dă slavă și mulțumire, mai presus de toate, Domnului și Mântuitorului Hristos, a cărui dumnezeiască viață încununată de jertfa de pe Golgota a fost o permanentă și cea mai desăvârșită și bineplăcută euharistie sau mulțumire ce s-a adus vreodată Tatălui ceresc.

Recunoștința și mulțumirea sunt sentimente nobile ce se trezesc în sufletele curate la primirea unor binefaceri, a unui dar sau în fața unei atitudini binevoitoare. Cel stăpânit de aceste sentimente dă dovadă de curăție și noblețe sufletească, de prețuire a binefacerilor, de vrednicie în a primi aceste binefaceri. El se învrednicește, prin recunoștință, de dragoste și stimă, de încredere și sporire în daruri.

Acest sentiment de recunoștință a dorit Mântuitorul să-l sădească în inimile oamenilor, prin minunea săvârșită. De aceea, când singurul lepros tămăduit vine la Iisus să-I mulțumească plin de recunoștință, Mântuitorul, cu oarecare amărăciune în suflet, îi pune întrebarea: "Oare nu zece s-au curățit? Dar cei nouă, unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât acesta?" Sunt cuvinte care conțin o aspră, dar dreaptă mustrare la adresa celor nouă leproși ce și-au dovedit prin nerecunoștința lor nevrednicia pentru alte binefaceri.

Pentru adevăratul creștin, recunoștința este o datorie și el trebuie să-și împlinească această datorie cu toată căldura sufletului său. De aceea, Sf. Apostol adresează acest îndemn creștinilor: "Mulțumiți pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus" (I Tesal. 5, 18). Dar se pune întrebarea pentru noi toți: împlinim noi această poruncă a Sf. Apostol, urmăm noi pilda Mântuitorului, sau suntem asemenea celor nouă leproși? Pentru fiecare se poate da un răspuns în parte, după viața fiecăruia.

Cu toții suntem convinși de atotbunătatea divină, arătată nouă prin diferite și bogate daruri, dar mai puțini sunt aceia care să-și îndrepte ruga lor de mulțumire căre Dumnezeu. Aceeași comportare poate exista și față de binefăcătorii noștri pământeni. Și aceasta cu atât mai mult, căci dacă - creștini fiind -, uităm de recunoștința datorată Tatălui ceresc, cu atât mai ușor și mai repede vom dovedi nerecunoștință față de binefăcătorii noștri pământeni: părinți, educatori, dascăli, prieteni, societate etc. Prin lipsa de recunoștință vom da dovadă de neglijență, nepăsare, mândrie și chiar răutate. De aceea, nerecunoștința este un păcat greu, care ne îndepărtează de la vistieria milostivirilor cerești și a binefacerilor omenești.

Prin cuvintele Sf. Evanghelii de azi ne-au fost puse în față cele două figuri: recunoscătorul și nerecunoscătorul, fapta bună și păcatul. În fața lor, datoria noastră este de a alege fapta cea bună, recunoștința, pe care în orice împrejurare a vieții s-o arătăm prin cuvânt și faptă față de binefăcătorii noștri.

Să fim recunoscători față de Părintele nostru ceresc, pentru darurile Sale. Să fim recunoscători față de binefăcătorii noștri pământeni, după îndemnul Sfântul Apostol Pavel: "Mulțumiți tuturor pentru toate... mulțumiți celor ce vă fac bine și vă rugați pentru dânșii". Amin.

Duminica a XXX-a după Rusalii.
"Ce să fac să moștenes viața de veci?"

Persoana și cuvântul Domnului Iisus Hristos au reprezentat pentru contemporanii săi o atracție deosebită. Nu numai oamenii de rând, dar și unii din clasele mai înalte, dintre bogați și farisei, ostași, bărbați și femei veneau să-L asculte, să-I ceară vindecări de boli, să-I ceară un sfat sau numai să-I pună întrebări. El vorbea "ca unul

care are putere", iar faptele Lui erau uimitoare: "niciodată n-am văzut așa în Israil", ziceau ei, și pe bună dreptate.

Minuni au făcut și unii prooroci din **Vechiul Testament**, dar nici unul nu s-a ridicat, și nici nu se putea ridica, la înălțimea Domnului Iisus, căci El era Fiul lui Dumnezeu care s-a făcut Fiu omenesc, ca să mântuiască pe om din robia păcatului. Cuvântul Lui este "viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțirea sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii" (Evrei 4, 12), operând acolo, în lăuntrul omului, acea trezire la o viață nouă.

Sf. Evanghelie de astăzi ne pune în față un tânăr bogat și dregător, care vine la Mântuitorul Iisus cu întrebarea: "Învățătorule bun, ce să fac să moștenesc viața de veci?" (Luca 18, 18).

Întrebarea aceasta frământă inima noastră, a tuturor credincioșilor. Este o întrebare tainică; este neliniștea vieții noastre duhovnicești. Noi, creștinii, ne punem totdeauna întrebări despre trăirea vieții după voia lui Dumnezeu. Ne străduim să o îmbunătățim, pentru a ne înălța duhovnicește. Suntem încredințați că viața este cel mai mare dar pe care ni l-a făcut Dumnezeu; că numai ea ne oferă putința de a cunoaște lumea după rânduiala ei și că ea singură ne oferă calea spre a-i descoperi tainele și rostul lor.

În această conștiință stă și îndemnul pentru luminarea minții și înfăptuirii virtuții în spiritul dobândirii desăvârșirii. Sub acest aspect, viața este pentru noi o minune zilnică, ce pune în mișcare toată ființa noastră oferind minții nesfârșite categorii de lucrări, în scopul ridicării spre cele înalte. De aceea dorința credinciosului este să nu se despartă de viață, să trăiască veșnic. De aici pornește acel dor care frământă fără încetare, și care se trezește deodată chiar și în conștiința cea mai încărcată de păcat, zguduind-o cu cuvintele: "Ce să fac eu pentru a câștiga împărăția veșnică?"

În cazul tânărului din pericopa evanghelică de astăzi, insistăm asupra celor adăugate de Sf. Evanghelist Marcu, care ne relatează că Iisus l-a primit pe tânăr cu dragoste, atunci când acesta i-a adresat întrebarea (Marcu 10, 21). Ce vor să însemne aceste cuvinte? De ce oare spune evanghelistul că Iisus l-a iubit pe tânărul acesta? Răspunul este că Iisus l-a iubit pentru că în acel moment tânărul dorea sincer să se încredințeze despre cele ce trebuie să împlinească spre a dobândi viața veșnică. El avea un fond bun și căuta să depășească propria neputință și mărginire, și simțea că Iisus este mai presus de Legea cea veche, transmisă prin prooroci; El era însăși Legea de la capătul plinirii vremii.

Deci, tânărul acesta, cu partea bună a sufletului său, intuise că Iisus nu era un învățător de lege oarecare, nu era un profet obișnuit, ci era cineva care stăpânea tainele ascunse ale dumnezeirii și cunoștea calea mântuirii oamenilor. De aceea venise la El. Tânărul intuise, totodată, marea iubire dumnezeiască și de necuprins, pe care Mântuitorul o întrupa și o realiza pe pământ și L-a numit "Învățător bun". Cât despre întrebarea pusă, Iisus are pentru acest om, ca și pentru toți oamenii, răspunsul scurt și limpede: "Păzește poruncile", împlinește voia lui Dumnezeu, cuprinsă în poruncile Lui!

Dregătorul declară că le-a păzit din tinerețe; el aștepta de la Iisus ceva deosebit, ceva mai mult decât știa el. Tocmai de aceea Iisus îi indică o cale deosebită de a putea moșteni viața veșnică, o cale care nu mai e poruncă, ci un sfat. "Îți mai lipsește un lucru, i-a zis atunci Iisus, vinde câte ai, împarte la săraci și vei avea comoara în ceruri; apoi vino de Mă urmează". Acest cuvânt l-a întristat pe dregătorul care era foarte bogat. El a plecat trist pentru că nu-i venea ușor să se despartă de avuțiile lui, fapt care l-a făcut pe Iisus să spună cât de greu este să intre întru Împărăția lui Dumnezeu omul robit cu totul de bunurile acestei lumi. E mai ușor

să treacă cămila (sau funia) prin urechile acului decât pentru un bogat să intre întru împărăția lui Dumnezeu. E greu, dar nu e imposibil. Zaheu Vameșul a înțeles acest lucru și a dat jumătate din averea lui săracilor, și a întors împătrit celor pe care el i-a asuprit sau păgubit. El a înțeles că spre împărăția lui Dumnezeu nu se poate înălța cel încărcat cu grijile și averile pământești. Se știe că și păsările, numai acelea pot zbura, care au oasele goale, celelalte cu greu se pot avânta spre înalt, le trage în jos greutatea oaselor lor. Așa și creștinul, numai gol, lipsit de orice împătimire lumească, se poate înălța la cer.

Tânărul bogat, în loc să se bucure că i s-a dat prilej să fie sprijinitor și ocrotitor al vieții, care înseamnă căldură, freamăt, lumină, zâmbet, dăruire, jertfă, s-a întristat, pentru că, pradă egoismului și lăcomiei, nu se gândise niciodată să folosească avuțiile sale pentru îndulcirea vieții altora. El nu se învrednicise niciodată să guste bucuria vieții în mijlocul semenilor săi, al fraților săi. Chiar dacă va fi citit vreodată cuvintele psalmistului: "Cât este de dulce și cât este de frumos să fie frații împreună", nu va fi fost în stare niciodată să coboare în mijlocul celor năpăstuiți, spre a le vedea durerile și spre a le alina. El n-a înțeles, astfel, că și viața veșnică își are bogățiile ei și că această bogăție este bucuria comorilor cunoașterii și dragostei lui Dumnezeu, bucuria vieții fără de moarte, unde înțelegerea, mila și pacea sunt desăvârșite.

Dar lucrul cel mai important pe care îl cere Mântuitorul tânărului din Evanghelie, și nouă tuturor, este cuprins în ultimele cuvinte: "Vino de-Mi urmează Mie!" Care este sensul acestei chemări? Cine suntem noi ca Dumnezeu să ne strige fiecăruia în parte "Urmează-Mă!" și încă cu repetată stăruință? Prin ce am meritat noi patimile și moartea Domnului? Căci multe păcate apasă cugetele noastre.

Și totuși, nouă credincioșilor, ni se adresează Iisus fiecăruia în

parte: "Urmează Mie!" și aceasta pentru că, după credința noastră, omul are ceva sublim în el, ceva care îl face stăpânul lumii, ceva ce îl apropie de îngeri: chipul lui Dumnezeu. Acest chip minunat, pe care Dumnezeu ni l-a dat și pe care noi l-am întinat cu păcatele noastre, acest chip strigă înlăuntru nostru ca și tânărul din Evanghelia de astăzi: Doamne, ce să fac pentru a moșteni viața de veci? Chipul acesta divin, care ne-a fost dăruit, ne este cerut acum de Iisus, în această clipă a restituirii absolute.

Tânărul din Evanghelie n-a înțeles chemarea lui Iisus. N-a înțeles-o pentru că deși sufletul lui, chipul lui Dumnezeu din el, striga cu durere, după mântuire, ochii îi erau întunecați, ca ai orbului, de dragostea pentru averea sa, și această dragoste stârpise din sufletul său iubirea pentru aproapele. Privind după el, Mântuitorul a rostit atunci dureroasa constatare care va răsuna peste veacuri în inimile noastre: "Cât de greu vor intra cei ce sunt robiți averilor, în împărăția lui Dumnezeu!" Auzind aceste cuvinte, apostolii au crezut, pentru o clipă, că nimeni nu se poate mântui prin propriile sale puteri. Cutremurați de acest adevăr, care se descoperă inimii lor pentru prima dată, au întrebat cu teamă: "Atunci, Doamne, cine poate să se mântuiască?" La care Mântuitorul răspunde: "Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu". Acest răspuns a rămas pentru totdeauna cea mai mare mângâiere și o puternică încurajare pentru noi. El are ca temei un univers de necuprins, arătat de Sf. Evanghelist Ioan într-o definiție scurtă: "Dumnezeu este iubire" (Ioan 4, 8).

"Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16). Această nemărginită dragoste a lui Dumnezeu, "care face să răsară soarele și peste cei buni și peste cei răi" (Mat. 5, 45), a realizat pentru noi, toți cei ce cred, mântuirea generală, numită, în învățătura Bisericii, mântuirea obiectivă. Deci,

ceea ce a fost "cu neputință la oameni", fiind pentru ei "o taină din veac ascunsă", a fost cu putință la Dumnezeu și și-a găsit împlinirea binecuvântată prin jertfa Sa. Domnul Iisus Hristos a adus mântuirea tuturor, chiar și tâlharului de pe cruce. Această mântuire ne-a fost oferită în dar, și se află la îndemâna celor ce cred.

Am putea spune că în această Evanghelie este vorba despre două căi, două feluri de a urma lui Hristos, despre două mijloace de a ajunge la mântuire și viață veșnică. Una este calea poruncilor. Ea nu cere jertfirea bunurilor vieții, renunțarea la casă, soție, familie etc. Ni se cere doar să nu ne lipim sufletele cu totul de ele, ci să le folosim spre a câștiga prin cele trecătoare pe cele veșnice, prin cele de pe pământ pe cele din cer, prin a păzi poruncile. A doua cale e mai scurtă, mai directă; dar, desigur, mai grea. Ea nu e poruncă, ci un sfat adresat celor care, pentru dragostea lui Dumnezeu, pentru dorința de a sluji oamenilor și lui Dumnezeu, se jertfesc pe ei înșiși, renunțând de bună voie chiar la cele îngăduite. Această făgăduință o întărește Iisus prin cuvânt, când zice: "În casa Tatălui Meu mai multe lăcașuri sunt" (Ioan 19, 27-28), vrând să arate prin aceasta că sunt mai multe trepte de fericire și răsplătire pentru cei ce I-au urmat Lui, precum, desigur, sunt mai multe grade de osândire pentru cei ce au călcat poruncile Lui.

De aceea, cu drept cuvânt, îndeamnă Sf. Apostol Pavel să ia fiecare o hotărâre și să prețuiască după cuviință marele și minunatul dar al mântuirii: "Să nu stăm nepăsători, spune el, față de o mântuire așa de mare, care, după ce a fost vestită întâi de Domnul, ne-a fost adeverită de cei ce au auzit-o, în timp ce Dumnezeu întărea mărturia lor cu semne, puteri și diferite minuni și cu darurile Duhului Sfânt, împărțite după voia Sa" (Evrei 2, 3-4).

Întotdeauna omul a căutat pe Dumnezeu și a dorit să se apropie de El și să aibă parte de viața cea veșnică, care este la Dumnezeu. L-a căutat chiar și în veacurile întunecate dinainte de Hristos, când

mintea omului, întunecată de păcat, îl făcea să identifice pe Dumnezeu Creatorul cu creatura sa; când oamenii "au schimbat mărirea lui Dumnezeu celui nestricăcios, întru asemănarea chipului celui stricăcios și a păsărilor și a dobitoacelor..., când au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii în loc să slujească Făcătorului" (Romani 1, 23-25).

Oricând și în orice situație am fi, sufletul nostru este însetat după Dumnezeu. "Ne-ai făcut pe noi pentru Tine, Doamne, și neliniștit este sufletul meu până se va odihni în Tine", a zis Fericitul Augustin. De aceea, tânărul din Evanghelie trebuie să ne fie drag tuturor prin întrebarea pe care și-o pune. El ne este drag - cu toată dezertarea din fața Mântuitorului -, și pentru că este simbolul tuturor credincioșilor preocupați de problema mântuirii.

Evangheliștii Marcu și Luca nu pomenesc despre un tânăr, ci despre "un om oarecare" sau "un dregător". Aici găsim legea universală a dorului credincioșilor după o viață în Hristos și cu Hristos. Găsim nevoia credincioșilor de a se naște din nou, pe care a simțit-o Nicodim când a mers noaptea la Iisus. Aici găsim gustul amar pe care ni-l toarnă în suflet o viață ușoară, trăită în bogății și plăceri. Găsim momentul sufletesc al realității afirmate de Mântuitorul, că ce folos dacă am avea în stăpânire lumea întreagă, dacă nu suntem în stare să ne mulțumim sufletul. Acest "om oarecare" din Evanghelie poate fi oricare dintre noi. Acest "om oarecare" este credinciosul neliniștit, dinamic, care vrea ceva, vrea să se mântuiască. Este sufletul încărcat de amărăciunea deceptiilor, care caută adăpostul darurilor lui Iisus.

Ori de câte ori privesc un om în rugăciune în fața icoanei, în genunchi, rostesc în gândul meu: iată, un om s-a apropiat de Iisus și i-a zis: Doamne, ce să fac să moștenesc viața de veci? Văd un suflet frământat, un suflet chinuit de întrebări, văd "un om oarecare" în căutarea unei rezolvări asupra problemei vieții și simt

ecoul șoaptelor lui, le aud: "toate le-am păzit din tinerețile mele..." Eu avuție nu am; am totuși ceva: păcatele mele. Sunt bogat în păcate. Am și eu bogăția mea de care nu m-am lepădat încă. Am venit la Tine, Doamne, ca omul din Evanghelie. Doamne, ajută-mă să nu plec întristat.

Suntem în fața sfintelor sărbători ale Crăciunului. Ne apropiem și de sfârșitul unui an de viață. Ce avem de spus lui Iisus?

Știu că mulți dintre cei ce ne-am rugat azi, aici, am încercat urcușul spre mai bine, am încercat izbăvirea și găsirea ușii împărăției lui Dumnezeu spre desăvârșire, însă nu toți am reușit. N-am reușit pentru că am pornit singuri la drum, fără Hristos. N-am renunțat la falsele lumini ale pământului în schimbul luminii lui Hristos, Domnul nostru. Am rămas prinși pe mai departe de unele fapte păcătoase care ne gonesc pe drumul ce duce spre roșcovele fiului rătăcit.

Dar o dată cu nașterea Sa, Mântuitorul ne pregătește și renașterea noastră, netezându-ne drumul spre mântuire. Alături de scutecele Betleemului, ni se pregătește și haina noastră pe care o vom îmbrăca atunci când vom merge în fața lui Iisus. E haina căinței, țesută din urzeala părerii de rău și beteala făgăduințelor bune: Bine ești cuvântat, Doamne, învață-ne pe noi poruncile Tale. Învrednicește-ne pe noi să te iubim și să împlinim poruncile Tale. Învață-ne pe noi să facem pururea voia Ta! Amin.

Duminica a XXXI-a după Rusalii. Rugăciune împlinită

În "Predica de pe munte", Mântuitorul, între altele, a spus poporului strâns să-i asculte cuvântul Lui cel dumnezeiesc: "Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide" (Mat. 7, 7). Ele sunt fapte de stăruință în revendicarea unor drepturi

pe care le socotim legitime. Temeiul acestui adevăr îl explică însuși Mântuitorul mulțimilor: "Că oricine cere ia, cel care caută află și celui care bate i se va deschide" (Luca 11, 5-10).

Într-adevăr, Dumnezeu își revarsă harul său peste cei stăruitori în rugăciune. O confirmare adevărată avem în textul Sf. Evangheliei a zilei de astăzi.

Iată-L pe Mântuitorul în ultimul drum spre Ierusalim, vorbind cu sfinții Apostoli, pentru a treia oară, despre patimile și moartea Sa. Acest drum trecea printr-un oraș cu numele de Ierihon. La marginea acestui oraș cerșea un orb, căruia Sf. Evanghelist Marcu îi dă și numele: Bartimeu, fiul lui Timen. Orbul, auzind venind mulțime de lume, întreabă: "Ce este, ce s-a întâmplat?" Cineva i-a răspuns: "Trece Iisus Nazarineanul". La auzul acestor cuvinte, un fior puternic de nădejde năvălește în sufletul bietului orb. El auzise de multe vindecări miraculoase făcute de Mântuitorul; ba auzise că înviase chiar morții! De aceea, cu inima plină de credință și nădejde în mila Domnului, el începe să strige "Iisuse, Fiul lui David, ai milă de mine" (Luca 18, 38). Nevăzând, nu putea aprecia distanța dintre el și Iisus, ca să știe cum să-și modeleze vocea și striga din ce în ce mai tare, ca să fie auzit. Cei din jur încercau să-l tempereze, "îl certau să tacă".

Dar orbul nu ține seama de nimic, nu ascultă de nimeni, ci ascultă numai de glasul inimii sale, de glasul cugetului său, care-i spune: strigă tare, să fii auzit, căci nu se știe dacă scăpând acum prilejul, ți se va mai arăta vreodată. De aceea, el mai nestăvilit, mai din adâncul inimii, mai tare striga: "Fiul lui David, ai milă de mine!" Adică, ai milă Doamne, și nu mă lăsa în acest întuneric deznădăjduit! Ai milă și dă-mi vederea, să te pot vedea pe Tine, Doamne! Ai milă, Stăpâne, și învrednicește-mă să pot și eu vedea măreața operă a minunilor Tale, ca să pot striga ca psalmistul: "Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut" (Ps. 103, 2).

Desigur, se cuvine să ne întrebăm: Oare Mântuitorul nu auzise de mult glasul orbului? Îi auzise și glasul și-i știa și durerea și deznădejdea, dar și credința; însă lăsându-l să mai strige, Mântuitorul voia să atragă atenția acelor cu adevărat orbi, dar cu ochii sufletului, din jurul Său: mai întâi că El este Mesia, Fiul lui Dumnezeu și apoi, să le arate credința acelui orb.

"S-a oprit apoi Mântuitorul și a poruncit să-l aducă la El, și după ce s-a apropiat, l-a întrebat: "Ce vrei să-ți fac?" Și orbul a răspuns: "Doamne, să văd!" (Luca 18, 40-51).

Oare nu știa Mântuitorul ce dorință avea orbul? Și atunci, pentru ce îl mai întreba? Pentru același motiv: pentru a vădi mai mult credința arzătoare și stăruitoare a orbului și apoi de a face pe orbii și surzii sufletești din jurul Său să-I priceapă dumnezeirea, deși le spusese lămurit altădată: "Veți auzi cu urechile voastre și nu veți înțelege; veți privi cu ochii voștri și nu veți vedea" (Mat. 13, 14; Isaia 6, 9).

Pentru credința și stăruința lui, după cum ne spune Sf. Evanghelie, orbul a fost răsplătit: "Și Iisus i-a zis: Vezi, credința ta te-a mântuit! Numaidecât orbul și-a recăpătat vederea și a mers după Iisus mărind pe Dumnezeu" (Luca 18, 42-43).

Ce învățături putem trage din această minune? O întrebare ne poate tulbura conștiința: De ce infirmitățile? De ce unii se nasc cu boli și infirmități? Ne punem aceste întrebări, dar nu toți știm a răspunde la ele. Nu totdeauna se poate răspunde. Dar există un răspuns. Chiar dacă nu pătrundem noi sensul unui lucru, avem credința că în toate există o lucrare și o dreptate a lui Dumnezeu. Fără această credință am fi dezarmați și dezorientați cu desăvârșire.

Credința ne dă speranța într-un sens și ne înarmează cu seninătate și răbdare, chiar în cele mai grele momente. Găsim, în puterea acestei credințe, și unele explicații, chiar dacă se ascund multe taine și mai rămân multe întrebări fără răspuns.

Nu știm și nici nu putem ști voia lui Dumnezeu în lucrarea Sa.

Se mai pot căuta și alte explicații, în unele ajutându-ne chiar de observația științifică.

Păcatul, greșelile se înscriu în corpul nostru tot așa cum se înscriu și în sufletul nostru și lasă urmări. Acestea se transmit prin acele părticele genetice care se moștenesc din părinți în copii. Urmașii plătesc păcatele înaintașilor. Dar acestea nu explică totul. Câte alte lucruri nu știm, dar aceasta nu înseamnă să ne pierdem credința, ci să ne-o întărim. Ce știm, de pildă, despre taina ființei vii, despre simțuri, despre inteligență, despre iubire, despre ură, despre altele? Tainele vin să ne întărească credința, nu să ne-o scadă. Tainele, nerăspunsurile ne descoperă că Altcineva răspunde de noi. Avem exemplul marilor savanți pe care tainele ce nu le pot pătrunde îi apropie de Dumnezeu. Iată ce a scris Einstein: "Să știți că există cu adevărat ceva de nepătruns pentru noi, care se manifestă ca o înțelepciune supremă și ca o frumusețe neasemuită, pe care mijloacele noastre modeste le pot percepe numai în cele mai primitive forme - această cunoaștere, acest sentiment se află în centrul religiozității. În acest sens aparțin categoriei oamenilor profund religioși".

Dar să ne întoarcem la orbul de pe drumul Ierihonului. Primul lucru pe care îl putem observa la el este încrederea cu care a cerut ajutorul lui Iisus, dar cu deosebire stăruința lui în rugăciune. Stăruința orbului, repetarea cuvintelor: "Iisuse, Fiul lu David, fie-Ți milă de mine", exprimă atitudinea plină de bărbăție, de curaj, de încredere a omului în fața vieții și a loviturilor ce-i este dat să le îndure. Ea ne arată că nu trebuie să dezarmăm în fața greutăților și a durerilor.

Ar fi interesant să știm care a fost starea sufletească a orbului în rugăciunea către Iisus. E greu să ne analizăm stările noastre sufletești, nicidecum ale altora. Totuși, ceva putem ști: Că starea generală a credinciosului, cufundat în rugăciune stăruitoare, este activitate. Pentru că rugăciunea este întâlnirea sufletească a credin-

ciosului cu Dumnezeu, este strigătul unei inimi cucerite de dărnicia lui Dumnezeu spre a primi har și binecuvântare. Ori, această înălțare pe scara rugăciunii presupune efort. Starea noastră în rugăciune trebuie să fie o stare de tensiune, de luptă împotriva chemărilor deșarte și de mobilizare a puterilor - cu toată smerenia - spre Dumnezeu, de încadrare a voinței proprii în voința lui Dumnezeu.

Starea de încadrare și dorința împlinirii rugăciunii sunt completate de încrederea în eficacitatea rugăciunii. Orice rugăciune smerită și rațională implică credința în eficacitatea ei.

Credința orbului în eficacitatea rugăciunii lui a apărut în cerere, care a fost satisfăcută. De la început, cererea lui pioasă, pe bună dreptate, a fost expresia unei credințe interioare care i-a dat posibilitatea de a se adresa Domnului Iisus prin rugăciune. Imitând rugăciunea Mântuitorului, rugăciunea creștină cere cu preferință bunuri spirituale. Sufletul, tulburat și amărât, roagă pe Mântuitorul să-i vină într-ajutor în durerea sa, să-i potolească patimile, să-i spulbere îndoielile și să-i dea tărie voinței sale slăbite.

Despre încrederea în eficacitatea rugăciunii ne povestește Mântuitorul spunând: "Aveți credință în Dumnezeu" (Marcu 11, 22-23). "Și toate câte le veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi" (Mat. 21, 22).

Mântuitorul a vrut să inspire ucenicilor Săi o credință vie și concretă în eficacitatea rugăciunii (Matei 7, 7-12). Practic, Iisus și-a manifestat încrederea în eficacitatea rugăciunii, când a fost ispitit de diavol în pustie precum și în preajma patimilor, când "fiind în zbucium, cu mai mare stăruință se ruga" (Luca 22, 44).

Stăruința este indisolubil legată și de rugăciune. Ea este prezentă și eficace în rugăciunea văduvei din parabola judecătorului nedrept (Luca 18, 1-8), în rugăciunea femeii cananeence (Mat. 15, 21-28), precum și în rugăciunea orbului Bartimeu. Rugăciunile acestora s-au împlinit fiindcă Dumnezeu își pleacă urechea la rugăciunea

stăruitoare, dacă în conținutul ei nu cuprinde nimic vătămător, ci numai cele folositoare sufletului și trupului.

Minunea cu orbul Bartimeu se poate petrece în viața fiecăruia din noi, fiindcă o anumită orbire putem avea fiecare. Se cere să imităm pilda lui Bartimeu, adică să ne rugăm stăruitor. Altă izbăvire nu avem decât alergând la Hristos și El să se apropie de noi și să întrebe: Ce ceri? Să-i răspundem, cu grabă, și noi: Vrem să vedem, Doamne, vrem să vedem bine-adevărul, vrem să vedem crucea Ta. Vrem să vedem limpede datoriile noastre. Ajută-ne! Deschide-ne ochii! Ne-au orbit și ne-au uluit ispitele false ale lumii! Am alergat către ele, și ca fluturii ce zboară noaptea ademeniți de flacără, ne-am ars aripile sufletului nostru și azi suntem atât de nevolnici. Ne-am adăpat din înțelepciunea înșelătoare a veacului și am alunecat în desfătările lui întinate și ne-am uitat de dragostea Ta. Ajută-ne! Și fă, Doamne, să pătrundă în sufletele noastre, cuvântul Tău! Și o dată cu el, Puterea, Viața, Lumina după care ele sunt însetate! În felul acesta, vom simți puteri noi, se va naște "Făptura nouă" a creștinului liber de păcat, iar o mână blândă ne va ridica din lumea rătăciților și deșertăciunilor de tot felul și ne va spune, cum i-a spus lui Bartimeu: "Credința ta te-a mântuit". Amin.

Duminica a XXXII-a după Rusalii. Pe urmele lui Zaheu

Cuvântul inspirat al Sf. Evanghelii are menirea să ne călăuzească pașii pe drumul anevoios către ținta spre care tindem toți credincioșii Bisericii: mântuirea sufletelor. Ne arată bunătatea și iubirea de oameni a lui Dumnezeu, sădește și aprinde în sufletele noastre iubirea față de Tatăl ceresc; îmbunătățește sufletul și îl apropie de Dumnezeu.

În acest sens trebuie înțeleasă și Evanghelia zilei, care istorisește despre mai marele vameșilor, cu numele Zaheu. Ea arată dorința fierbinte a acestuia de a vedea, cu orice preț, pe Domnul care trecea prin Ierihon și ne descrie modul cum a înlăturat el piedicile ce se puneau în calea dorinței sale.

Pe drumul către Ierusalim, "Iisus a intrat prin Ierihon, și trecea prin cetate" (Luca, 19,1). Ierihonul era pe vremea aceea un oraș bogat, așezat la câțiva kilometri de râul Iordanului, înconjurat de verdeață, plin de flori și în belșug de frumusețe. Zaheu, care era mai marele vameșilor, era urât și disprețuit de cei din neamul său, deoarece încasa mai multe impozite decât prevedea legea. Așadar, bogat, lacom, necinstit, trădător de neam, acesta era portretul moral al lui Zaheu.

Ce se petrecea în sufletul lui Zaheu? Anevoie de spus. Totuși, se pare că acel judecător, care este conștiința, nu-l lăsa în pace. Era tulburat, neliniștit, nemulțumit. Simțea un gol în inimă, o remușcare, un dezgust, ca acela pe care îl aduce deșertăciunea acestei lumi. Toate acestea îl fac să se întrebe: Oare să fie cu putință o mântuire pentru noi, cei păcătoși? Pentru mine, care am atâtea păcate pe conștiință, să fie cu putință mântuirea? Și la ideea aceasta, că ar fi cu putință și pentru el mântuirea, în sufletul lui Zaheu se petrecea acea mare dorință de a-l vedea pe Iisus. Când Zaheu aude de vindecarea orbului, dorința de a-L vedea crește tot mai mult, ca un incendiu nestăvilit care-i cuprinde sufletul. El nu mai este acum stăpân pe sine. "Dar nu putea din pricina poporului, căci era mic de statură".

Zaheu dorea. Dar în calea voinței lui se puneau piedici. În afara păcătoșeniei lui era și statura lui joasă, care îl împiedica. Cu toate acestea, Zaheu dorea să vadă pe Iisus. Mai departe, Evanghelia ne spune că Zaheu a alergat înainte și s-a suit într-un dud să-L vadă, " pentru că pe drumul acela avea să treacă". Inspirația i-a venit de la Dumnezeu. Fericit este acel care știe să prindă și să folosească

la vreme asemenea gânduri trimise de Dumnezeu! Dacă Zaheu ar fi întârziat numai o clipă, ar fi pierdut pentru totdeauna prilejul de a se întâlni cu Iisus.

Să ne închipuim tabloul. Lumea trecea în convoi pe uliță, Iisus este înconjurat de toată această lume și alături de El, orbul cel vindecat strigă: "Slăvit să fie Dumnezeu, care lucrează atât de minunat, prin trimisul Său". Lumea care stă în apropiere de Zaheu se uită la el și râde, luându-L în batjocură. Dar Zaheu nu vede nimic, nu aude nimic din toate acestea. Ființa lui este adâncită cu totul în ființa lui Iisus.

Mântuitorul Hristos, care cunoaște gândurile și inimile oamenilor, știa de ce s-a urcat Zaheu în dud, știa că mai marele vameșilor avea remușcări pentru faptele sale, că era hotărât să se schimbe, gata de orice sacrificiu pentru aceasta.

Evanghelia ne spune că Iisus, când a ajuns la locul acela "și-a ridicat ochii în sus și i-a zis: Zahee, grăbește de te pogoară, căci astăzi în casa ta mi se cade să fiu. Zaheu s-a dat jos în grabă și L-a primit cu bucurie."

Cine ar putea spune bucuria care cuprinde inima vameșului? Iisus, pe care atâția doresc să-L vadă, se apropie cu dragoste de el, intră în casa lui! Ce răsplată poate fi asemenea aceleia de a avea cinstea să intre în casa ta Dumnezeu? Sufletul omenesc întotdeauna, fie că se găsește pe înălțimi spirituale, fie în întunericul păcatului, l-a dorit pe Dumnezeu.

Lângă Hristos, Zaheu înțelege toată ticolășia vieții sale de până atunci, vede orfanii și văduvele pe care le-a năpăstuit, vede avuția strânsă prin biruri nedrepte de la cei sărmani, simte lacrimile celor pe care i-a jefuit cum îi picură pe inimă. O nouă lume sufletească începe să apară. Până acum, Zaheu era în întuneric. Era un om plin de păcate murdare. Acesta era Zaheu cel vechi. Și iată acum că într-o clipă, un alt Zaheu răsare înaintea ochilor. Un alt om, un om

născut din Dumnezeu, un om creat din Dumnezeu izbucnește acum biruitor din Zaheul cel vechi. Cine a săvârșit această minune? Și cu ce mijloace? Iisus Fiul lui Dumnezeu, prin cuvântul său! Este o minune a renașterii, care trebuie să se împlinească și cu noi. Fapta îi urmează. Plin de căință, făgăduiește să întoarcă împătrit celor pe care-i năpăstuise, iar din avuția sa, jumătate s-o împartă săracilor. Iată înălțimea până la care se poate ridica sufletul omenesc după ce s-a ridicat din prăpastia în care l-a aruncat păcatul și l-a cunoscut pe Dumnezeu.

Zaheu a cerut ajutorul lui Dumnezeu și l-a primit în inima lui, l-a așezat în sufletul său. De aici începe o viață nouă, o viață plină de lumină, viață curată pentru el. Aici este piatra de hotar pentru noua lui viață. Și a zis către el Iisus: "Astăzi s-a făcut mântuirea casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam" (Luca 19, 19).

Iată cea mai fericită casă din tot Ierihonul!

Când tânărul bogat se depărtase de Iisus, ucenicii s-au mirat de cuvintele Mântuitorului: "Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu". Și au zis unii către alții: "Și cine poate să se mântuiască?" Acum aveau o dovadă a spuselor Mântuitorului: "Cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu" (Luca 18, 24-27). Cuvântul lui Hristos va răsuna în veci înlăuntrul inimilor tuturor păcătoșilor care cred și se întorc la Dumnezeu. "Astăzi s-a făcut mântuirea unei inimi! Un nou om s-a născut din Dumnezeu!" Iisus sfințește inimile care se apropie de El.

Să nu uităm că mulțimea văzând că Domnul a intrat în casa vameșului murmura, zicând "că a intrat să găzduiască la un om păcătos" (Luca 19, 10). Mântuitorul le-a arătat că Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut (Luca 10, 10). Fiul omului a intrat în casa lui Zaheu cu gândul de a-l mântui. Și aceasta pentru că Zaheu a avut, mai mult decât toți cei ce-L înconjurau pe Mântuitorul, dorința să-L vadă.

Mulțimea îl considera pe Zaheu păcătos, și a fost până aici așa, dar ei nu știau ce s-a petrecut în sufletul lui. Acest lucru îl știa doar Mântuitorul. A intrat în casa lui Zaheu ca să desăvârșească acea schimbare spre bine a acestuia. În felul acesta, iubirea și prețuirea au deschis izvoarele abundente ale căinței, pe care disprețul le-ar fi ținut închise pentru totdeauna. Și câtă bucurie s-a făcut în sufletul lui Zaheu! Într-o Cazanie a Bisericii se spune că Zaheu, "de bucurie uitase toată frumusețea, slava și binele lumii - ca și Petru în muntele Taborului - și toată avuția, aurul și argintul le avea ca niște tină, numai să dobândească pe Hristos". "Cel lumesc și trupesc sufletesc s-a făcut. Casa cea de lăcomie și de camătă s-a făcut casa lui Dumnezeu". Aceasta ne face să înțelegem atitudinea lui Iisus față de păcătoși. Prin aceasta înțelegem că n-a venit pentru păcătoși pentru că erau păcătoși, n-a venit să aprobe păcatul, n-a venit să le dea voie să rămână păcătoși în continuare. A venit pentru păcătoși să-i îndrepte. Și numai acei păcătoși s-au bucurat de atenția lui, care s-au îndreptat, au părăsit păcatul.

Acest lucru este clar în învățătura noastră ortodoxă. Zaheu s-a îndreptat în fața lui Dumnezeu prin mărturisirea personală a fărădelegilor pe care le făcuse, și prin hotărârea de a se îndrepta și de a îndrepta și nedreptățile pe care le făcuse altora. Zaheu rămâne modelul biblic al convertirii, pe care Iisus ni-l oferă de urmat. Din omul păcătos, din Zaheu vameșul, cel vechi, izbucnește biruitor un om nou. Pentru aceasta este pentru noi un tip caracteristic, un model. În el vedem concentrate conștiința păcătoșeniei, conștiința nevredniciei sale și o dată cu aceasta, sfiala de a sta în apropierea Mântuitorului, dorința fierbinte de a-L cunoaște pe Iisus Hristos; profundul regret pentru faptele sale cele rele, pentru care nu a adus nici o motivare. Constatăm nemărginita mulțumire și profunda fericire de a se afla în preajma lui Iisus Hristos, în casa sa, și desăvârșirea schimbării, prin aceea că și-a impus și a împlinit cu

deplină bucurie canonul de a da jumătate din avuția sa săracilor.

Să recunoaștem sincer că fiecare din noi am fost sau suntem în situația lui Zaheu, înainte de venirea lui Iisus în Ierihon; fiecare din noi e, în felul său, un Zaheu. Poate nu exact ca dânsul, poate nu în aceeași măsură, poate nu cu aceleași păcate și greșeli, dar fiecare din noi are pe cineva care l-a nedreptățit; l-a nedreptățit prin cuvânt, prin ocară, prin vorbire de rău, prin aceea că nu i-a recunoscut meritele, l-a invidiat, i-a luat drepturile cuvenite sau nu i-a dat ceea ce i se cuvenea; a luat locul cuiva sau și-a însușit munca altuia.

În același timp, se cuvine ca fiecare din noi, conștient de neajunsurile sale și deci de păcătoșenia sa, să dorească, să tindă a fi un Zaheu îndreptat, îmbogățindu-și sufletul cu virtuțile pe care le-a avut Zaheu. Pentru aceasta trebuie să aibă râvna lui Zaheu de a vedea pe Iisus, să cunoască de aproape învățăturile Sale și faptele Sale și să-și potrivească viața acestor legi morale, să se îndrepte.

În fiecare din noi există o candelă care așteaptă să fie aprinsă să ne lumineze încăperea minții, ca să vedem în lumină tot răul pe care l-am făcut și pe care îl ținem în întuneric.

Să mergem și noi în întâmpinarea lui Iisus, să-L vedem, nu numai în Ierusalim și nu numai o singură dată, ca Zaheu, ci să-L întâlnim ori de câte ori dorim în Sf. Biserică și să-L ascultăm vorbind în Sf. Evanghelie. Pentru că Iisus Hristos este pururea prezent în Biserica Sa Sfântă și El ne cheamă necontenit la El prin slujitorii Săi.

Iubind pe Dumnezeu, trebuie să căutăm să ne întâlnim cu El în bisericile noastre, la sfintele slujbe și în special la Sf. Liturghie.

Trebuie să iubim cuvântul veșnic și nesecat în adâncimea lui, lăsat de El pentru învățătura și mântuirea noastră.

Căința de păcate și dorința de mântuire a creștinismului trebuie să fie însușirea de căpetenie a sufletului credincios în toate zilele vieții sale.

Biserica este pentru sufletul credincios "casa părintească" sub al cărei acoperământ găsește căldură, liniște, ajutor și încredere în Tatăl ceresc.

Printr-o hotărâre puternică, izvorâtă din dragoste pentru cel ce a murit pe cruce, pentru tine, tu trebuie să-L primești pe Domnul în inima ta și să devii un om nou.

Să alergăm cu sinceritatea credinței și cu lucrarea faptei bune să-L cunoaștem, să stăruim până la El, ca Zaheu. Smochinul lui Zaheu nu mai este, poate, în Ierihon, dar drumul trasat de el și chipul Mântuitorului să trăiască viu în faptele și dorințele noastre. Să-L chemăm și noi pe Mântuitorul Iisus Hristos în casa noastră, în sufletele noastre.

Să-L căutăm ca Zaheu. Să ne înălțăm cu credința noastră către Dumnezeu. Și atunci vor răsuna în conștiința noastră cuvintele rostite de Domnul Iisus Hristos în casa lui Zaheu Vameșul din Ierihon: "Astăzi s-a făcut mântuirea casei acesteia pentru că și acesta fiu al lui Avraam este". Amin.

Duminica a XXXIII-a după Rusalii. A vameșului și a fariseului

Peste trei săptămâni vom începe, cu ajutorul lui Dumnezeu, Postul cel mare în care, prin rugăciune, prin înfrânare și pocăință ne vom curăți sufletele de păcate. De aceea, începând de astăzi, prin cântările și rugăciunile de la Sf. Slujbe, Biserica ne pregătește, treptat, pentru întâmpinarea cu cuviință a Sfântului și Marelui Post. Este vorba de o pregătire specială, care se desfășoară după anumite slujbe cuprinse în cartea liturgică numită **Triod**, fapt pentru care cele zece săptămâni care ne despart de măritul praznic al Învierii poartă numele de "perioada Triodului". Este o perioadă

de neîncetate strădanii duhovnicești - pocăință, rugăciune și fapte bune -, prin practicarea cărora înlăturăm ce este rău în noi și primim cu sufletul curat pe Cel ce a biruit moartea, prin Înviere, ca să înviem și noi către o viață nouă.

Dar pe lângă slujbele impresionante din cartea Triodului, Biserica a rânduit și citirea unor pericope evanghelice la Sf. Liturghie, alese tocmai în vederea refacerii vieții noastre duhovnicești. În această primă duminică din Perioada Triodului s-a rânduit citirea unei pericope scurte, dar plină de învățătură, și anume parabola Vameșului și a fariseului, rostită de Mântuitorul. Presupunem că întâmplarea n-a fost imaginată de Mântuitorul, ci a fost luată din viața de toate zilele, în vremea când trăia El însuși pe pământ, pentru că toți cei ce apar în paginile Sf. Evanghelii au fost persoane reale, prezentate de Mântuitorul ascultătorilor Săi și tuturor celor ce vor auzi sau vor citi cuvântul Său peste veacuri ca modele nemuritoare, pozitive sau negative, actuale oricând și oriunde.

Motivul rostirii acestei parabole, precum și cei cărora le era adresată sunt arătate în cuvintele: "Către unii care aveau despre sine încredințarea că sunt drepți și priveau de sus pe ceilalți, a rostit Iisus pilda aceasta" (Luca 18, 9). Scopul pildei este arătat, deci în mod clar. Ea biciuia păcatul mândriei celor ce se credeau drepți și disprețuiau pe ceilalți oameni. Erau vizați fariseii, pe care nu o dată i-a certat Iisus, numindu-i "morminte văruite", "pui de năpârci" etc. Sunt vizați toți fariseii, din toate timpurile, care sunt sau li se pare că sunt cu ceva mai buni, că au dreptul să blameze și să disprețuiască pe alții, numindu-i "răi", "oameni pierduți", pentru că nu urmează plăcerile lor.

"Doi oameni, spune pilda, s-au suit la Templu ca să se roage, unul fariseu, celălalt vameș" (Luca 18, 10). Faptă necesară și vrednică de laudă. Căci ce poate fi mai de folos și mai necesar pentru un suflet omenesc decât să-l preamărească pe Dumnezeu prin rugăciune în

casa Sa. Căci rugăciunea este o înălțare după fire, cu duhul. E o suire a minții și a inimii către Dumnezeu, o mutație în conștiință, care duce după sine schimbare în întreaga făptură.

Fariseul era un om ce făcea parte dintr-o grupare religioasă care se străduia să păzească cu strictețe toate prevederile legii vechi cu privire la posturi, spălări rituale și alte obligații față de templu. Ei puneau accentul pe păzirea formelor exterioare ale legii, pe litera ei, fără să încerce să-și însușească fondul sau duhul ei, prin ridicarea vieții lor spirituale pe o treaptă mai înaltă, concretizată în dragoste față de Dumnezeu și de semeni. Tocmai pentru că erau "împlinitori ai legii" numai după cele din afară, pe când inima lor rămânea plină de mândrie, de invidie și de pofte, Mântuitorul îi mustră cu asprime.

Această purtare a lor ne-o demonstrează convingător însuși fariseul din evanghelia de astăzi. Îndată ce a intrat în templu, el este stăpânit de duhul mândriei, începe să-și arate virtuțile către cer, prezentându-se pe sine astfel: "Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, adulteri sau ca acest vameș... Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din tot ce câștigă" (Luca 18, 11-12).

Cu alte cuvinte, fariseul încearcă să-și dea singur un certificat de comportare corectă, să se autorecomande lui Dumnezeu, căruia îi vorbea de la egal la egal, uitând cuvintele înțeleptului Solomon care sfătuia: "Să te laude altul și nu gura ta, un străin și nu buzele tale" (Prov. 27, 2). Deci, mândria făcea parte integrantă din ființa fariseului, îi definea personalitatea.

Fariseul pare mulțumit de el însuși. Și totuși, pătimește chiar în interiorul lui. Pătimește de răul fundamental, de începutul păcatului, de mândrie, de orgoliu, de acel păcat despre care Sf. Ioan Scărarul merge până la a socoti că "cel trufaș nici nu mai are nevoie de demon, el a ajuns să-și fie singur demon și dușman".

Fariseul se iubește pe sine atât de mult, încât iubirea pentru ceilalți și pentru Dumnezeu se mistuie, se pierde în sine. El și-a devenit sieși idol. "Eu însumi idol m-am făcut", cum spune Sf. Andrei Criteanul. În rugăciunea lui sunt prezenți și Dumnezeu, și aproapele, și el însuși. Dar Dumnezeu este invocat pentru a-I mulțumi că i-a dat lui, fariseului, să nu fie ca ceilalți oameni păcătoși; pe apropele îl pomenește pentru a-l ponegri și osândi; pe sine pentru a se înălța.

Cu totul diferit ni se prezintă atitudinea și rugăciunea vameșului, om încărcat cu păcate, disprețuit ca și Zaheu, pentru păcatele legate de însuși munca lui de vameș, dar care, tocmai de aceea vine la templu, mânat de acea frământare a conștiinței care l-a determinat și pe Zaheu Vameșul să-L caute, să-L vadă pe Iisus. Această frământare a conștiinței îl face să nu îndrăznească nici măcar ochii să și-i ridice la cer, către Tatăl ceresc, pe care știa că L-a supărat prin faptele sale.

"A stat deoparte și nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci își bătea pieptul zicând: Dumnezeule, fii milostiv, mie, păcătosului" (Luca 18, 13).

Deci vameșul, prin atitudinea lui, ca și prin această rugăciune scurtă, își confruntă viața cu poruncile dumnezeiești și cere smerit îndurare de la Dumnezeu. Nu se laudă cu nici una din faptele sale bune, pe care, desigur, le va fi făcut și el, ci le trece sub tăcere, nu condamnă pe nimeni, ci dimpotrivă, doar pe el, apelând la milostivirea lui Dumnezeu, simțindu-se nevrednic să se apropie de altarul Său.

Rugăciunea lui e o durere, un suspin izbucnit din inima plină de căință.

Mântuitorul, după ce pune în paralelă pe acești doi oameni, pe care îi judecă după cele "dinlăuntrul lor", după inima lor, își încheie parabola cu o sentință: "zic vouă, că acesta (vameșul) s-a coborât la casa sa mai îndreptat decât acela (fariseul). Fiindcă oricine se înalță

pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine, se va înălţa" (Luca 18, 14). Cu alte cuvinte, vameşul "s-a îndreptat" şi s-a "înălţat" prin smerenie iar fariseul s-a osândit prin mândrie.

Ne putem da seama uşor că Mântuitorul a vrut să scoată aici în evidenţă un păcat: mândria, şi o virtute: smerenia. Din aceste motive, parabola a fost, este şi va fi de-a pururi actuală, căci farisei, adică oameni mândri, făţarnici şi prefăcuţi au trăit şi vor trăi întotdeauna.

După învăţătura Bisericii noastre mândria, adică preţuirea de sine peste măsură, cu cele două componente ale ei, nesocotirea lui Dumnezeu şi desconsiderarea aproapelui, ocupă primul loc între cele şapte păcate numite "capitale", care, la rândul lor, fac parte din păcatele socotite "grele" sau "de moarte".

Mândria este un permanent focar de păcate, un izvor de nenorociri nu numai pentru cel stăpânit de ea, ci şi pentru cei din jur. Ea a prăbuşit pe Lucifer şi pe îngerii lui, întrucât a vrut să fie asemenea lui Dumnezeu, ajungând din slava cerului în prăpastia iadului şi prefăcându-i din îngeri luminaţi, în diavoli întunecaţi.

Din mândrie a pierdut Adam raiul; din mândrie şi din dorinţă de stăpânire asupra altor popoare au pierit atâţia conducători în decursul veacurilor.

Una e judecata lui Dumnezeu, alta e judecata oamenilor. Fariseul nu s-a văzut "fariseu", dar vameşul s-a văzut "vameş": păcătos, neliniştit de starea lui, nemulţumit de el însuşi. El nu-şi dă sentinţa dreptăţii, nu se mântuieşte pe sine, ci strigă ajutor de la Dumnezeu şi Dumnezeu îi răspunde: "Mai îndreptat s-a întors acesta". Mai îndreptat nu pentru că se văzuse el "drept", ci pentru că văzuse drept, exact starea unui suflet care strigă după ajutor.

În viaţa duhovnicească, "cazi singur dar nu te ridici singur". Îţi întinde cineva mâna şi împreună te ridici. Strigătul însuşi e

începutul ridicării. De aceea zice Mântuitorul că vameșii și păcătoșii merg înainte în Împărăția lui Dumnezeu. Aici se descoperă taina, puterea pocăinței, a căinței - smerenia.

Există și azi atâția oameni stăpâniți de păcatul mândriei, împreunată cu dorința nestăpânită și nejustificată prin vreun merit personal, de-a ajunge numaidecât la mărire și laudă în societate. Întâlnim destui oameni chinuiți fără încetare de aroganță, invidie și ură față de semenii lor, oameni ce stau într-o permanentă izolare și înstrăinare față de societatea în mijlocul căreia trăiesc, închiși în turnul propriei lor mândrii și ambiții deșarte. Omul mândru - expresie a egoismului negativist, separatist și antisocial-, nu acceptă pe nimeni să fie ca el, și cu atât mai mult, mai presus de el, considerându-se superior celor din jur. Arogant față de subalterni, invidios față de colegii săi merituoși, dușman al superiorilor, intrigant și vanitos, omul mândru nu-și poate găsi pacea interioară și echilibrul sufletesc.

Viața de toate zilele ne arată că mândria lor se va prăbuși, adeverindu-se cuvântul Scripturii care zice că: "Domnul a surpat pe cei mândri cu scaunele lor și a pus pe cei blânzi în locul lor" (Siroh. 10, 15) și că "Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har"(Iacob 4, 6; I Petru 5, 5).

Cu totul altfel se prezintă virtutea smereniei, pe care am putea să o definim, ca o recunoaștere a faptului că noi atârnăm întru toate de Dumnezeu, că suntem nedesăvârșiți și supuși păcatului. Smerenia este virtutea care te face să ai în permanență conștiința că nu ești desăvârșit, te face să-ți recunoști greșelile și să ceri iertare de la Dumnezeu, prin rugăciune. De aceea pe bună dreptate scria Sf. Ioan Gură de Aur că "smerenia face din om înger și-i înalță sufletul la cer", iar Fericitul Augustin, fiind întrebat care este drumul cel mai sigur pentru a dobândi împărăția lui Dumnezeu, a răspuns: "Primul drum este smerenia, al doilea smerenia și al treilea tot smerenia".

În adevăr, după cum mândria este începutul oricărui păcat, tot așa și smerenia este temelia tuturor virtuților. Este o virtute exclusiv creștină, pe care păgânii nu au cunoscut-o, niciunul dintre filosofii lumii vechi n-a predicat-o. Ea a fost propovăduită pentru prima oară de Domnul Iisus Hristos, atât prin cuvânt, cât și prin pilda vieții Sale. Adevărata ei valoare stă în faptul că însuși Mântuitorul, după ce a luat "chip de rob" prin întrupare, "s-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe cruce" (Filip 2, 8), după cum spune Sf. Apostol Pavel.

Domnul Iisus Hristos a pus în practică această virtute la Cina cea de Taină, când a spălat picioarele ucenicilor Săi, poruncindu-le ca "precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi" (Ioan 13, 15). Și tot El a zis: "Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre" (Matei 11, 29). Iar Sf. Apostol Pavel se consideră pe sine" cel dintâi între păcătoși" (I Tim. 1, 15), sau, "cel mai mic între apostoli și chiar nevrednic de acest nume, fiindcă în tinerețe a prigonit Biserica lui Dumnezeu, arătând că toată strădania lui misionară nu este de la sine, ci i s-a dat prin harul lui Dumnezeu" (I Cor. 15, 9-10).

Virtutea smereniei a împodobit, în decursul veacurilor primare, atâția sfinți și mucenici; în fața unei lumi păgâne, pline de mândrie și desconsiderare a demnității umane, ea a cucerit sufletele și a îmblânzit neamurile barbare. Ea este virtutea specifică tuturor acelora care s-au identificat întru totul cu Hristos și au trăit în duhul învățăturii Lui, au lucrat cu dăruire și în tăcere pentru binele omului și al societății.

Smerenia a fost floarea minunată care a încolțit în sufletele nobile ale adevăraților înțelepți ai lumii, care prin eforturi deosebite au contribuit, cu razele binecuvântate ale învățăturii lor, la progresul material și spiritual al omenirii. În duhul smereniei au trăit, au muncit și au luptat înaintașii noștri, eroi ai neamului și ai credinței.

Cu toții trebuie să știm că smerenia ne deschide ușa și izvorul harului. Ne deschide ușa pentru a ne așeza la locul nostru, în starea noastră adevărată, exact ceea ce suntem față de Dumnezeu și față de semeni. Față de semeni, cum zice Sf. Apostol Pavel: "Socotind pe altul mai în cinste decât pe mine" (Filip. 2, 3), și așa primesc, învăț de la toți. Față de Dumnezeu, de făptura lui, îi ofer posibilitatea de a mă zidi din nou. Căci El este nu numai Judecătorul, ci mai întâi pe veci Ziditorul meu care mă poate înnoi radical și mereu, chiar din moarte. Și această conștiință îmi dă speranță, bucurie, viață.

Pentru aceasta, pilda citită astăzi trebuie să ne fie un îndemn și pentru noi pe de o parte, ca să nu cădem, în anumite împrejurări ale vieții, în păcatul fariseului, iar pe de altă parte, ca să ne străduim să urmăm exemplul luminos al vameșului care și-a recunoscut păcatele și a cerut iertare "cu duh umilit, inimă înfrântă și smerită" (Ps. 50, 19).

Să recunoaștem că nu suntem decât niște ființe mărginite, cu nimic mai buni sau mai inteligenți decât alții, că suntem supuși greșelii și în această situație suntem datori să cerem iertare, ajutor și binecuvântare de la Dumnezeu, Părintele tuturor.

Să nu ne atribuim niciodată calități și merite pe care nu le avem, sau le avem într-o măsură redusă, ci dimpotrivă, să fim exigenți cu noi înșine, să ne supunem unei autoexaminări riguroase, să căutăm să ne depășim în muncă și în practicarea virtuților privind la exemplele luminoase pe care ni le oferă istoria sau unii din semenii noștri de azi. Să fim stăpâniți mereu de sentimentul de dragoste, de înțelegere și bunăvoință față de toți oamenii, indiferent de neam, de credință, de grad de cultură sau poziție socială, ca împreună cu ei să fim lucrători pentru binele omului și al societății. Să nu ne lăsăm conduși de ambiții personale și interese egoiste care distrug unitatea familiei, a

instituțiilor și a neamului. Să nu disprețuim pe nimeni, nici chiar pe păcătoși, așa cum a făcut fariseul, căci ar însemna să-l judecăm pe Dumnezeu însuși, care a dat unuia cinci talanți, altuia doi și altuia numai unul. Dimpotrivă, să încercăm să-i ajutăm și pe cei cu talanți mai puțini sau pe cei care au apucat pe un drum greșit în viață, să le întindem o mână de ajutor, să-i ridicăm și să-i facem folositori societății.

Iar când venim la biserică, mai ales în aceste zece săptămâni ale Triodului, să ne curățim inima de orice umbră de mândrie, iar în locul ei să așezăm mai multă dragoste, mai multă bunătate, mai multă smerenie, ca astfel să ne întoarcem acasă ca și vameșul, adică mai "îndreptați", "mai înnoiți" cu duhul. Să repetăm totdeauna rugăciunea vameșului din Evanghelia de azi: "Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosul", un model veșnic de rugăciune scurtă, sinceră și smerită.

În același timp, să rostim și sfânta rugăciune a Sf. Efrem Sirul, un adevărat model de rugăciune a smereniei, care se rostește în toată perioada Triodului: "Doamne, și stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert nu mi-l da mie. Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, slugii Tale. Așa, Doamne, împărate, dăruiește-mi să văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor". Amin.

Duminica a XXXIV-a după Rusalii. Pilda Fiului risipitor

În momentul în care toți vameșii și păcătoșii se apropiau de Iisus să-L asculte, iar fariseii și cărturarii cârteau zicând: "Acesta primește la sine pe păcătoși și mănâncă cu ei" (Luca 15, 1-2),

Domnul nostru Iisus Hristos le-a spus pilda despre oaia și drahma cea pierdută și pilda Fiului risipitor luate din viața de toate zilele înfățișând în chip clar dragostea lui Dumnezeu față de păcătoșii care se căiesc.

Pregătind pe fiii săi către pocăință din vremea postului mare, Sf. Biserică ne înfățișează în parabola mișcătoare a Fiului risipitor atât adâncimea căderii morale, până la care poate ajunge un om, înstrăinându-se de Dumnezeu, cât și calea pe care același om se poate întoarce la pocăință.

Pilda Fiului risipitor, una din cele mai frumoase și pline de sensuri, ne mișcă inimile profund, deoarece ne arată dragostea nemărginită și bunătatea lui Dumnezeu pentru noi, păcătoșii.

E o mare taină a îndurării lui Dumnezeu pe care nici un fel de înțelepciune din lume nu o poate dezlega, decât Sf. Evanghelie care ne arată atât de viu urmările păcatului, dar și făgăduința îmbucurătoare pentru căință. Numai în câteva cuvinte sunt arătate atât de clar păcatul și pedeapsa, căința și iertarea. Mântuitorul începe astfel:

"Un om avea doi fii. Și a zis cel mai tânăr dintre ei, tatălui lor: Tată, dă-mi partea ce mi se cuvine de avuție. Și le-a împărțit lor averea. Și nu după multe zile, feciorul cel mai tânăr, adunând toate, s-a dus într-o țară departe, și acolo a risipit toată avuția sa, petrecând în desfrâu. S-a făcut foamete mare în acea țară; și el, cheltuind toate, a început a trăi în lipsuri. Și mergând, s-a lipit lângă unul din locuitorii acelei țări, care l-a trimis la țarinile sale, să pască porcii. Și dorea să-și sature pântecele său, din roșcovele ce mâncau porcii; însă nimeni nu-i da lui. Dar, venindu-și în fire, a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine, iar eu pier aici de foame! Sculându-mă, mă voi duce la Tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argații tăi.

Și sculându-se, a venit la tatăl său. Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și alergând, a căzut pe grumazul său și l-a sărutat. Și i-a zis fiul: Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău"... etc. (Luca 15, 11-22).

Această parabolă închide în ea o dramă pe care sufletul nostru o trăiește cu toată intensitatea, tocmai fiindcă rostind-o, Mântuitorul n-a făcut din cuvinte un văl ca să acopere, ci sulițe care să facă să țâșnească trăirile adânci din noi. Acesta e doar un aspect, și cel mai simplu. Marea valoare a parabolei stă în tâlcul ei religios, în semnificația ei ascunsă și care, întotdeauna, vizează raportul nostru cu Dumnezeu. Cine este tatăl din parabola de azi, și cine sunt fiii?

Semnificațiile nu sunt greu de desprins: tatăl este Dumnezeu, iar fiii suntem noi, credincioșii. Dăruiți de Tatăl ceresc cu însușiri fizice și spirituale, pentru care nu ne-am străduit în nici un fel, avem peste toate libertatea de a lucra în casa lui Dumnezeu - Biserica -, sau în afara ei, de a ne pune însușirile în slujba celui care ne-a creat sau chiar împotriva lui.

Fiul cel mic, neînțelegând că ceea ce avea era un dar, și nu un drept, și-a cerut partea sa și a plecat într-o țară îndepărtată. Depărtarea de care vorbește parabola nu este numai una spațială, ci mai degrabă una spirituală. Cu fiecare nou păcat săvârșit ne îndepărtăm de lumina dumnezeiască tot mai mult și ne cuprinde întunericul păcatelor și al fărădelegilor; amintirea luminilor din casa părintească se întunecă tot mai mult, până la uitarea deplină.

Dar sensul depărtării este și acela de scufundare, de prăbușire. Plăcerile, dezmierdările, toate patimile lumii acesteia duc la goliciunea totală a sufletului nostru. Fiecare plăcere lumească se realizează cu consumarea calităților noastre native, fiecare scufundare în păcat ne lipsește de un dar divin și ne însingurează dureros. Pustiul se întinde tot mai înspăimântător în jurul celui ce a crezut că lumea îi aparține, spaima îl cuprinde de pretutindeni și

el se adâncește în viciu fără să se mai poată opri, îngrozit de propria-i singurătate și insatisfacție. Ce-i mai rămâne unei astfel de ființe care se rostogolește pe panta abruptă a viciului, decât să recurgă la cele mai josnice resurse din el, socotind că acolo va găsi locul pe care să se simtă în siguranță. Să-și consume ultimile instincte - roșcovele porcilor.

O! Ce decepție amară! Pentru Fiul risipitor și aceste ultime resurse se dovedesc la fel de nefolositoare ca tot ce a experimentat el din clipa ieșirii din casa părintească și până la ultima prăbușire. Poartă în el libertatea aparentă, pribegia cu petrecerile, foametea și umilința, adevărata robie și amintirile de acasă; în străfulgerarea unei clipe de conștiință, zărește chipul tatălui care îl cheamă și îl așteaptă acasă.

Își vine în fire și își recunoaște căderea. Constată cu luciditate și durere prăpastia și ruina în care a ajuns și totodată s-a căit și a luat hotărârea să se întoarcă la tatăl său.

Tânărul risipitor, prin viața pe care și-a ales-o, trăia ca și cum în afară de sine. Dar analizându-se, a văzut ca într-o oglindă toată decadența în care ajunsese, i s-a făcut lui însuși scârbă de el și s-a înfricoșat. În aceeași clipă își adună mințile și își dă seama de prăpastia în care a ajuns. Și-a adus aminte de tot ce a avut în casa părintească, de darurile pe care le primise din naștere și, gândindu-se la felul cum le-a folosit și la felul cum s-a purtat cu tatăl său iubitor, s-a înspăimântat și și-a venit în fire. Este conștient că din clipa în care a părăsit casa părintească și-a pierdut pacea și bucuria sufletească, alergând după desfătări închipuite. Belșugul și Bunăstarea nu l-au putut reține în casa tatălui său; foamea și lipsurile îl aduc, cu șiroaie de lacrimi, recăpătându-și iertarea și iubirea părintească.

"Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta". Aceasta este cea mai importantă clipă din viața fiului risipitor, clipa venirii în sine, fiindcă în aceeași

clipă s-a pocăit și s-a hotărât să se întoarcă pe drumul cel adevărat, al pocăinței, la tatăl său. De aici anume a început ridicarea lui din întunericul păcatului. "Și încă departe fiind el, l-a văzut tatăl său și i s-a făcut milă și alergând, a căzut pe grumazul lui și l-a sărutat".

Ochii părintelui, obosiți de așteptare și lacrimi, se luminează și în clipa aceea se înseninează și ochii fiului, strălucind de bucurie, se luminează, vărsând lacrimile ispășirii, ale căinței; dar și ale bucuriei, iertării păcatului nesupunerii și neascultării. Tatăl a căzut peste grumazul lui și l-a sărutat cu o dragoste care a iertat totul, cu o iubire sfântă și fără nici o imputare. După cum părerea de rău a fiului a fost totală și sinceră, așa și iertarea tatălui a fost desăvârșită.

Puterea și plinătatea iubirii nu caută la numărul și mărimea păcatelor; de aceea tatăl își îmbrățișează fiul, stingând cu lacrimile și sărutarea sa toată arsura păcatului și alinându-i rănile sufletului.

Sunt neputincioase cuvintele pentru a putea arăta în toată plinătatea ei bucuria pe care o simțim când cineva se întoarce la noi. Să ridicăm toate aceste lucruri la dimensiunea raporturilor noastre cu Dumnezeu și vom înțelege cât de mare este bucuria Tatălui din ceruri când un păcătos se pocăiește, când un rătăcit se întoarce către El. Este ca și cum cel mai drag dintre ai noștri a înviat din morți.

"Și a zis tatăl către slugile sale: Aduceți degrabă haina lui cea nouă, și-l îmbrăcați, și dați-i un inel în mâna lui și încălțăminte în picioarele lui. Și aducând vițelul cel gras, îl înjunghiați, și mâncând să ne veselim. Căci fiul meu acesta mort a fost, și a înviat; pierdut a fost și s-a aflat".

Aceasta este bucuria Bisericii pentru fiii săi, bucurie nespusă, ospăț spiritual în cer și pe pământ, în Biserica văzută și în cea nevăzută. Să ne bucurăm când un semen rău se hotărăște să devină om cinstit, să căutăm și să-l ajutăm să se îndrepte. Cât de mare este bucuria Domnului când păcătosul se întoarce! Pentru că

Mântuitorul a suferit pentru toți vărsându-și sângele pentru fiecare din noi, oricât de căzuți am fi.

Și pe când bucuria era în toi, s-a întors fiul cel mare de la câmp, și aflând de cele ce s-au întâmplat, s-a mâniat; tatăl însă i-a spus: "Pentru ce te mânii? Tu te-ai îndestulat de tot ce se găsește în casa aceasta. Dar acum să ne bucurăm că fratele tău s-a întors din moarte la viață".

Fratele cel mare reprezintă pe creștinul care nu s-a pătruns total de duhul iubirii lui Hristos. El este creștinul care trăiește de unul singur în marea comunitate a Bisericii, căci n-a realizat uniunea sufletească pe care membrele trupului tainic al lui Hristos trebuie s-o realizeze cu toți creștinii, în Mântuitorul.

Să fim statornici în credință și virtute și să fim fericiți în momentul când aflăm despre întoarcerea, oricât de târzie, a vreunui suflet păcătos, ce se înstrăinase de Dumnezeu, să nu fim ca fratele risipitorului, venind cu cârtire și nemulțumire, pentru iertarea și ștergerea păcatelor acestuia; căci precum iubirea ne unește cu Dumnezeu, întocmai invidia și pizma ne despart de harul și dragostea lui.

Câți nefericiți se chinuiesc în focul iadului, pentru că au pus la încercare îndelungata milă a lui Dumnezeu, trăind în păcate și neglijându-se de mântuire, ci socotind în amăgirea lor că "este timp" pentru întoarcerea lor de la faptele pierzătoare de suflet! Ei dorm în nesimțire, până vine pe neașteptate moartea, care îi află nepregătiți sufletește și neîmpăcați cu Dumnezeu. Aceștia sunt fiii risipitori care au îmbătrânit sufletește în țară străină, fiind morți cu sufletul înainte chiar de sfârșitul lor.

Acesta este tâlcul evangheliei de astăzi și aceasta este drama închisă în ea. Să știm că dragostea lui Dumnezeu este nesfârșită și că ea nu ne este niciodată retrasă. Să știm că bucuria cerească pentru îndreptarea unui păcătos cuprinde cerul și pământul și că fiecăruia

dintre noi îi iese înainte, pe drumul întoarcerii și căinței, Mântuitorul însuși. Orice rătăcire poate să aibă nădejde de întoarcere. Cazul Fiului risipitor este foarte grăitor în această privință.

Toate acestea știindu-le, nu vom deznădăjdui în păcat și, cuprinși de căință, vom alerga cu haina zdrențuită și picioarele rănite la bunătatea și dragostea lui Dumnezeu pentru a intra în bucuria Domnului. Amin.

Duminica lăsatului sec de carne. Judecata cea din urmă

O mare taină și în același timp o învățătură de temelie a credinței noastre creștine ne descoperă Sf. Evanghelie de astăzi; cuvintele, gândurile și faptele noastre, singura zestre pe care o luăm cu noi din lumea aceasta vor fi judecate, vor fi cântărite. Nimeni nu va rămânea în veci să stăpânească pământul acesta.

Precum este adevărat că suntem muritori și că nimeni nu se poate sustrage tributului morții, tot așa de adevărat este că vom fi judecați. "Rânduit este omului odată să moară, iar după aceea să fie judecat" (Evrei 9, 27), zice Sf. Apostol Pavel; iar în alt loc, mai pe larg, ne învață, zicând: "Noi, toți oamenii, trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca fiecare, după faptele sale cele săvârșite în trup, să primească ori bine ori rău" (II Cor. 5, 10).

De aceea Sf. Evanghelie a judecății începe solemn și grav: "Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe scaunul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte ciobanul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Și atunci va zice împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită

vouă de la întemeierea lumii" (Mat. 25, 30-34)... "Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestematilor, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui" (V. 41)...

Biserica numește acest moment "Înfricoșata Judecată". După Sf. Evanghelie există o judecată pentru tot ceea ce facem. Există deci și o răspundere, un răspuns, pentru care ne rugăm la Sf. Liturghie și alte slujbe, când zicem: "răspuns bun la înfricoșata judecată a lui Hristos să cerem", răspuns bun în fața Ziditorului.

Așa după cum orice lucru construit de mintea și de mâinile noastre e făcut să răspundă unui rost, unei nevoi a vieții, cu atât mai mult Ziditorul ne-a creat cu un rost, cu o chemare în existență, cu o menire, pentru care trebuie să și dăm socoteală, răspuns.

Viața fiecăruia, după Sf. Scriptură, este o chemare la existență și un dar; o răspundere față de darul primit și o judecată; o calificare a faptelor noastre din partea lui Dumnezeu însuși. O valorificare a lor de către Acela prin care am fost nu numai zidiți, ci și mântuiți. Acela care ne cunoaște, care a luat trupul nostru și ispitele, ne-a purtat păcatele (I, Petru 2, 24).

Prin Iisus vom fi judecați! "Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului" (Ioan 5, 22). Ne va judeca Fiul Omului, fratele nostru, cum se numește El chiar în Sf. Evanghelie de astăzi (Matei 25, 40). Ne va judeca El după Sine, după chipul Lui, cum am fost zidiți și căzând noi, a luat El apoi chipul nostru ca să-l ridice la slava la care a fost destinat dintru început și pe care El ne-o descoperă acum, cu atâta strălucire, cum spune însuși: "Va veni Fiul Omului întru slava Sa... înconjurat de sfinții îngeri... și va ședea pe tronul slavei Sale". La ce înălțime este chemat omul! Căci noi suntem judecați, calificați de El și după El, pentru că la strălucirea slavei Lui suntem meniți să ajungem.

Tatăl despre El a zis: "Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am voit, întru care voia Mea e împlinită, pe Acesta să-L ascultați"

(Matei 3, 17; 17, 5). Asupra Domnului prin aceste cuvinte s-a și pronunțat judecata Tatălui, pentru care Sf. Maxim Mărturisitorul vede în jertfa Mântuitorului pe cruce, "judecata judecății". Iar în El, în asemănarea slavei lui, vom fi noi judecați, căci trebuie să ajungem ca El, cum spune Sf. Evanghelist Ioan: "Știm că atunci când El se va arăta, vom fi asemenea Lui, fiindcă îl vom vedea cum este" (I Ioan 3, 2). Împărăția Lui se va întemeia cu cei asemenea Lui în iubire, adevăr, curăție, pace.

Judecata înseamnă bucuria întâlnirii și conștiința răspunderii. Aceste două stări în fața lui Dumnezeu trebuie să le privim împreună pentru că își au temeiul în același izvor: Dumnezeu este izvorul și al iubirii, și al dreptății, și al bucuriei și al judecății. Cum exclamă psalmistul: "Mila și judecata Ta voi cânta Ție, Doamne" (Ps. 100, 1). În Dumnezeu "Mila și adevărul s-au întâmpinat, dreptatea și pacea s-au sărutat" (Ps. 84, 11).

Dreptatea este una din razele iubirii, spun Sfinții Părinți. Căci mai adâncă și mai cuprinzătoare, izvor a toate, e iubirea. "Precum un grăunte de nisip nu trece cât o grămadă de aur, tot așa și dreapta judecată a lui Dumnezeu nu trage în cumpănă cât mila Sa", zice Sf. Isac Sirul. Dacă este adevărat că orice conștiință vinovată aici, pe pământ, se înfioară în fața judecății, niciodată frica nu poate și nu trebuie să umbrească bucuria strălucitoare a celei de a doua veniri.

De altfel, judecata este o parte integrantă, organică a Evangheliei, iar Evanghelia este Vestea cea bună. Mai mult, judecata este chiar încununarea Evangheliei, e plata, secerișul roadelor, adeverirea nădejdii creștinului. E ziua Domnului, "începătorul și plinitorul credinței" (Evrei 12, 21), care vine acum să desființeze păcatul, răul și moartea. "Moartea nu va mai fi", spune Apostolul Ioan (Apoc. 21, 4). Judecata vine să reveleze că ultimul cuvânt în existență nu e nici păcatul, nici suferința, nici moartea, ci viața. Și ce bucurie va fi mai mare decât desființarea

răului? Mântuitorul însuși poruncește pentru acel moment: "Ridicați capetele voastre" (Luca 21, 28).

În sfârșit, sensul judecății și al nemuririi se descoperă și mai profund din întâlnirea "față către față" cu Domnul vieții, pentru care ne rugăm tainic la Sf. Liturghie: "Și ne dă nouă să ne împărtășim cu Tine mai adevărat în ziua cea neînserată a Împărăției Tale"... (rugăciune după Sf. Împărtășanie).

Unii creștini se îndoiesc de adevărul învierii și al judecății celei drepte a lui Dumnezeu. Dar adevărul acesta este tot așa de mare ca și când ai vorbi despre zi și noapte. Și după cum ești sigur că după zi vine noapte, tot așa de siguri trebuie să fim și de acest adevăr al sfârșitului lumii întregi și al judecății. Noi, creștinii vom fi judecați după Evanghelia lui Hristos (Ioan 12, 48).

În lumina Evangheliei, "fiecare din faptele sale sau se vor preamări, sau se vor osândi", cum spune o cântare din rânduiala Prohodului.

Sf. Scriptură ne descoperă că o primă judecată se face sufletului după moarte, după cum vedem din pilda bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr. Sufletul drept are parte de fericire îndată după moarte, precum cel mort în păcate nepocăite are parte de pedeapsă. Nici fericirea celor drepți și nici osânda celorlați nu este definitivă. Adevărata și definitiva judecată va avea loc, după cum ne învață Sf. Evanghelie de astăzi, după învierea trupurilor, când fiul lui Dumnezeu va veni a doua oară, "să judece viii și morții". Nu va veni în chip smerit ca întâia oară, ci în chip preamărit, pe norii cerului, înconjurat de sfinții îngeri. Nu va veni să mântuiască lumea, căci pentru aceasta a venit întâia oară, ci va veni să judece lumea. "Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului" (Ioan 5, 22-27).

Pentru ce este trebuință să se facă această judecată? Pentru patru pricini. Mai întâi, să se arate întru aceasta dreptatea lui Dumnezeu, atât în răsplătirea faptelor bune, cât și în pedepsirea

faptelor rele. În al doilea rând, trebuie să se laude faptele cele bune înaintea îngerilor și a oamenilor, după cum ne învață Sf. Apostol Pavel: "Să nu judecăm pe cineva înainte de vreme, ci să așteptăm venirea Domnului care luminează toate cele ascunse". În al treilea rând, judecata omenească greșește foarte mult în viața aceasta, căci de cele mai multe ori se judecă după cele din afară; greu se pot deosebi cei buni de cei răi, cei drepți de cei păcătoși. În ziua judecății, care va fi dreaptă, adevărata primăvară a veșniciei, se vor cunoaște lămurit toți. Cei răi vor sta ca niște pomi uscați, fără podoabă, gata de aruncat în focul cel veșnic. Drepții, ca niște pomi încărcați de roade, vor sta în așteptarea Domnului. Atunci, "dreptul ca finicul va înflori și ca cedrii din Liban se va înălța". A patra pricină pentru care trebuie să aibă loc această judecată este faptul că aici, pe pământ, de multe ori drepții pătimesc, iar cei răi au parte de bine. Domnul trebuie să arate pricina pentru care a dat aici păcătoșilor norocire, iar drepților pătimire. Toate acestea, ziua judecății le va descoperi (După Mărturisirea păcătoșilor).

Toate întrebările judecății sunt întrebări despre iubire, despre iubirea concretă, cu fapte, nu despre filosofia ei, ci despre faptele ei: faptele sunt măsura vieții.

"Se vor aduna înaintea Lui, citim în Evanghelie,... toate neamurile și va despărți pe unii de alții... și va zice Domnul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații părintelui Meu, de moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii". Desigur, împărăția iubirii, căci Dumnezeu este iubirea, și de aceea a fost trimis Fiul Său în lume, să ne învețe iubirea, despre care acum și cere să se dea mărturie. "Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine" (Mat. 25, 35-37). Răspunsul va fi răspunsul unei iubiri cu adevărat curate și fără

semeție. Ca și când ei nu ar fi știut că săvârșesc un lucru atât de mare: slujind pe om, îl slujesc pe Dumnezeu: "Doamne, când Te-am văzut noi... flămând,... străin, însetat,... în închisoare... și Ți-am slujit"? "Și răspunzând, împăratul va zice lor: Amin, zic: întru cât ați făcut unora dintr-acești frați ai mei mai mici, Mie mi-ați făcut".

"Atunci va zice și celor din stânga Lui: Duceți-vă de la Mine, blestematilor, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Nu Mi-ați dat hrană sau apă, haină sau adăpost, îngrijire sau ușurare în suferința Mea".

Observăm cum accentul cade în cele din urmă pe aceste cuvinte: "Întru cât ați făcut unora dintr-acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut" și "întru cât n-ați făcut unuia dintre aceștia prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut". Mântuitorul se identifică cu noi, cu toți. Și uniți în conștiința Lui divin-umană cu toți, egoismul, săvârșirea păcatului în El este total învinsă.

Iar cât ne privește pe noi, știm că trebuie să-l iubim pe aproapele nostru ca pe noi înșine. Însă, în vederea judecății trebuie ceva și mai mult; trebuie să ajungem să-l iubim ca pe însuși Hristos, care este model, loc de întâlnire și de unitate pentru noi toți. Gândind mai adânc, înțelegem cât este de greu să iubim egal pe toți, în timp ce nu suntem mereu egali cu noi înșine; nici noi, nici semenii noștri. Îl iubesc pe aproapele ca pe mine; iar eu nu sunt un etalon absolut al iubirii. Acest mod este numai o treaptă.

Iisus Hristos este modelul suprem al iubirii (Ioan 13, 1). Și El făcându-se una cu noi toți, cu semenul meu, eu îl iubesc pe acesta ca pe Hristos; văzând în el o valoare divină, îl iubesc dumnezeiește. De aceea se zice despre sfânt că el "după Dumnezeu, iubea pe orice om ca pe Dumnezeu". E posibil deci, ca și în noi să fie învins egoismul, păcatul. Aici este taina cea mare a vieții creștinești. Nu numai că Fiul lui Dumnezeu a luat chip de

rob, și s-a făcut întru asemănarea noastră (Filip, 2, 7), dar s-a și identificat cu lumea, mai ales cu cei în necaz, în durere.

În aceștia trăiește Hristos. Așa încât, dacă ai dat unui sărac o haină, însuși lui Hristos i-ai dat. De ai chemat la masa ta un flămând, ai ospătat pe Domnul. De ai primit în casa ta și de-ai culcat în patul tău un străin, pe El, stăpânul vieții și al morții, l-ai ocrotit. De ai cercetat vreo văduvă și de ai pus încălțăminte în picioarele unui orfan, pe fiul lui Dumnezeu l-ai încălțat. De ai pătruns în temniță și ai alinat un suflet ce pătimește, ai alinat inima Domnului. Iată, în toți acești oropsiți ai sorții trăiește Domnul Iisus Hristos. Trebuie să o știm și să o spunem și altora, Iisus trăiește în lumea aceasta prin cei în suferință.

Apropie-te de ei, alină-le durerile, mângâie-le necazurile, potolește-le foamea, astâmpără-le setea, și Domnul te va răsplăti la venirea Sa.

Milostenia ta străbate cerul și pătrunde în fața Tronului Dumnezeiesc, spune Sf. Ioan Gură de Aur. Fă-o cu inimă curată și cu toată dragostea!

N-ai haine să dai? Dă pâine. N-ai pâine? Dă bani. N-ai bani? Cercetează pe cei bolnavi. Cuvinte ai. Mângâie-i pe aceștia! Și aceasta se va socoti ție. Căci chiar un pahar de apă dat în numele Domnului și acela nu ți se va trece cu vederea. Avem atâtea mijloace prin care putem dobândi împărăția lui Dumnezeu. Să căutăm și să vedem și vom găsi destule mijloace prin care să te numeri în ceata celor din dreapta.

Să nu creadă nimeni că vom avea vreo scuză la venirea Domnului. De aceea socoate: ce faci, ce vorbești și cum trăiești. Pentru că toate acestea ți se vor lua în seamă.

Hristos nu ne va întreba atunci ce nume am purtat, ce rang social am avut, ce bogății sau ce podoabe ne-au înconjurat. El ne va întreba doar atât: ce bine ai făcuit în lume? Trecând

printr-o asemenea cercetare și rămânând în ea neclătinați, curați cu gândul, cu cuvântul și cu fapta, noi nu avem a ne teme de "înfricoșătoarea" cercetare și judecată: "cei ce biruiesc, de aici se înalță", zice Biserica.

Dar dacă nu ne judecăm pe noi înșine acum și aici, și nu cunoaștem printr-o adâncă și sinceră căință curățirea, iertarea și împăcarea cu Dumnezeu și cu oamenii, fiecare, în chip firesc, ceea ce este în realitate se va descoperi atunci. Noi nu știm clipa venirii Domnului. Credem în ea și o mărturisim, dar n-o putem ști și nici bănui! De aceea, fiecare clipă a vieții noastre să fie o clipă de apropiere către Hristos. Și fiecare clipă a vieții s-o trăim astfel ca și când ar fi ultima și ca și când atunci ar veni Domnul.

Să folosim timpul cât Iisus este încă Mântuitorul nostru, să ne pregătim, să ne spovedim și să ne împărtășim cât mai des, ca a doua venire să fie pentru noi prilej de bucurie și de slavă, nu de osândă și durere.

Doamne, Iisuse Hristoase, dăruiește "sfârșit creștinesc vieții noastre, fără durere, neînfruntat, în pace și răspuns bun la înfricoșătoarea judecată a Ta". Amin.

Duminica lăsatului sec de brânză. Postul creștinesc

Începem de mâine sfântul și marele post al Paștelui. Păsim cu credință și smerenie așteptând de la Dumnezeu iertarea păcatelor noastre și mântuirea sufletească.

Păsim cu inimile încălzite și cugetele întărite de dulceața sfintelor cântări ale Triodului, care cu trei săptămâni mai înainte ne cheamă în taina utreniei: "ușile pocăinței deschide mie, Dătătorule de viață. Că mânecă duhul meu la biserica Ta cea sfântă".

De aceea, pentru a ne putea apropia cu vrednicie de marele

post, biserica a căutat să ne pregătească sufletește în mod deosebit. Mai întâi, în prima duminică a Triodului, ne-a învățat cum să ne rugăm, cum să putem obține acea hrană spirituală a sufletului după care tânjește sufletul nostru.

Ne-a așezat în fața ochilor sufletești parabola vameșului și a fariseului - cei doi oameni reprezentativi pentru noi -, care, îndemnați să se roage și să comunice cu Dumnezeu, vin în templul Său ca să-L cinstească, să-L onoreze cu ființa lor, să se dăruiască și să se contopească în rugăciune cu Dumnezeu. Am văzut ținuta mândră a fariseului, cunoscător al legii și împlinitor al poruncilor lui Dumnezeu date prin Moise. Sigur de sine, stăpân pe viață și pe sufletul său, sfidând pe toți, pe oameni și chiar pe Dumnezeu, în loc de rugăciune de iertare, el se laudă. Am văzut smerenia vameșului îndurerat, îngenuncheat în colțul templului, i-am simțit bătaia din piept și am simțit cu toții lacrimile sale fierbinți, care ne-au înduioșat. Am cules de pe buzele lui arse de păcat cuvintele rugii sale fierbinți ce implorau iertare și împăcarea liniștită cu creatorul. El nu se lăuda cu nimic, nu se mândrea cu nimic, ci se umilea, plângea și se ruga cu lacrimi de căință lui Dumnezeu să aibă milă, zicând: "Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului". Iar cuvintele picurate din gura Mântuitorului Hristos la sfârșitul parabolei, se înscriu ca un "adevăr divin" lăsat nouă, tuturor credincioșilor, că zice: "Cel ce se înalță se va smeri și cel ce se smerește se va înălța". Parabola, pe lângă faptul că anunță o nouă relație și dă o nouă valoare rugăciunii făcute cu smerenie, ridică virtutea umilinței pe treptele cele mai înalte ale spiritualității.

Icoana "fiului risipitor", care se întoarce acasă la tatăl său, procesul sufletesc adânc petrecut în cugetul său, mustrarea de conștiință și hotărârea de a se întoarce acasă, toate acestea care merg până la acceptarea pierderii dreptului de a se mai numi "fiu al tatălui său" și "moștenitor al dragostei sale", ne-au lăsat și nouă, în

ființa noastră, amărăciunea unor clipe petrecute în viață dincolo de voia lui Dumnezeu. În cuvintele: "Tată, am greșit" se cuprinde întreaga istorie a dorului de mântuire, întreaga frământare a veacurilor, toate luptele purtate pentru propășirea credinței creștine și imaginea măreață a tuturor credincioșilor dornici de mântuire, ce-și ridică, de veacuri, brațele spre ceruri implorând de la Dumnezeu iertarea și mântuirea, zicând: "Tată, am greșit".

În același timp, alergarea tatălui înaintea fiului ce se întoarce acasă, îmbrățișarea lor, hainele noi, inelul așezat din nou pe deget - semnul cinstei și al puterii, sacrificarea vițelului celui mai bun, bucuria generală din întregul cămin, toate acestea aureolează fericit cu nimbul iubirii de părinte legea firească a omenirii. Ele ne duc cu gândul la mărturisirea făcută de Mântuitorul când spune "că bucurie se face în cer pentru un păcătos care se pocăiește".

Cuprinsul Sf. Evanghelii ce s-a citit în biserică duminica trecută ne arată cum va fi judecata cea înfricoșătoare de apoi, sfaturile milei creștine care trebuie să împodobească sufletul fiecărui creștin. De o măreție fără seamăn, această icoană a judecății celei înfricoșate cere din partea credincioșilor ca valorile morale și ale iubirii creștine să fie împlinite în mod dezinteresat, împlinirea poruncilor ce izvorăsc din dragostea pentru aproapele, mila, ajutorul, înțelegerea, jertfa.

Duminica de astăzi, dinaintea sfântului și marelui post, a izgonirii lui Adam din rai, ne dă imaginea îndurerată a clipei când prima pereche de oameni - Adam și Eva - părăsesc paradisul, cea mai tristă zi din istoria omenirii, după credința noastră creștină. Această pedeapsă dată pentru călcarea poruncii divine, însoțită de blestemul dat de Dumnezeu primilor oameni, cu urmările lui: munca în sudoarea frunții pentru câștigarea existenței, nașterea de prunci în dureri, blestemul ca pământul să nu mai dea roade ca până atunci, și moartea, toate sunt lăsate posterității sub denumirea

păcatului originar (strămoșesc). În același timp s-a hotărât și posibilitatea mântuirii prin făgăduința "că urmașul femeii va zdrobi capul șarpelui".

Pentru realizarea operei împăcării cu Dumnezeu, pentru reinstaurarea omului în starea cea dintâi, s-a desfășurat întreaga iconomie a mântuirii, care s-a desăvârșit prin întruparea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, prin jertfa sa pe cruce și Învierea sa. La temelia acestei opere este iertarea, ca una din condițiile mântuirii.

De aceea, azi, sfânta noastră Biserică, dându-ne un fragment din predica Mântuitorului, ținută pe munte, ne arată care sunt cele mai bune metode de a căpăta iertarea păcatelor noastre, cele mai bune arme de a câștiga cerul. Iertare, post și milostenie - iată o treime din fapte bune, cu ajutorul cărora putem străbate această vreme sfântă făcând adevărata pocăință. Este o strânsă legătură între aceste trei fapte bune căci "în zadar postește cel ce urăște pe fratele său. În zadar postește cel ce nu-și deschide inima spre fratele său în lipsuri și suferință. Cel ce le unește pe aceste trei și le împlinește, face adevărata pocăință".

După ce ne-a arătat cum să ne rugăm și ne-a dat rugăciunea **Tatăl nostru**, rugăciunea domnească (Mat. 6, 10-13), a accentuat problema iertării aproapelui drept condiție a iertării noastre, căci cine este fără de păcat? În acest raport Mântuitorul ne arată că iertarea și mântuirea nu pot veni decât prin aproapele nostru, viața noastră viitoare depinde nu atât de noi, cât de aproapele nostru, căruia trebuie să-i iertăm ceea ce ne-a greșit. Și ce frumos lucru este ca să te poți cunoaște pe tine însuți și să cunoști și pe alții! A ierta în sensul creștin nu înseamnă a ierta numai greșelile mici, nici a ierta astăzi și mâine nu.

Măsura iertării o arată Mântuitorul în răspunsul pe care îl dă Sfântului Apostol Petru: "ci de 70 de ori câte 7", adică ori de câte

ori ar fi greșit cineva, suntem datori să iertăm fără a hotărî numărul greșelilor (Mat. 18, 21-22).

Jertfa Domnului Iisus, pe lângă că este expresia cea mai desăvârșită a iubirii divine față de omenirea căzută (Ioan 3, 16), ea este și un act de răscumpărare, inclusiv de iertare, făcut din partea lui Dumnezeu, "prin sângele Lui și iertarea păcatelor" (Efes 1, 7).

Iertarea poate fi considerată aici ca început al mântuirii noastre. Împăcare definitivă fără iertare, nu există, precum nu există nici iertare fără jertfă. Măsura iertării este jertfa. Iertarea cu atât mai mult îmbracă haina desăvârșirii, cu cât are mai mult preț de jertfă. Jertfa de pe Golgota a fost și este cel mai mare act de iertare, care își profilează luminile dincolo de veacuri și e în stare să trezească la viață întru Hristos toate conștiințele căzute în derută.

Deci viața noastră capătă un caracter social. Ea merge până la sacrificiu și se încadrează în opera de slujire a oamenilor.

Dar iertarea din partea lui Dumnezeu a păcatelor noastre este condiționată, între altele, de iertarea din partea noastră a greșelilor aproapelui nostru. Căci așa ne învață Iisus în rugăciunea Tatăl nostru: "Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri" (Mat. 6, 12).

Iată deci, că iertarea ni se prezintă aici sub raportul reciprocității. "Iertând altora, vouă înșivă dați iertare", spune Sf. Ioan Gură de Aur. Iertarea în creștinism primește pentru prima dată acest caracter condiționat.

Cât de minunată poate fi imaginea acelui moment, când, ascultând de glasul Sfintei Evanghelii, vom merge spre fratele nostru "om" cu mâna întinsă, cu surâsul pe buze și cu inima plină de dragoste! Și să știm că în persoana aproapelui nostru găsim pe Hristos! El este cel ce ne va primi și ne va mângâia, cel ce ne va învăța ce să facem atunci când cineva dintre oamenii noștri ne va

face să suferim. Ne va învăța să ascultăm sfaturile acestea care ne vor face să câștigăm împărăția cerurilor: totdeauna aceleași, totdeauna sfinte, totdeauna mărețe - să faci, să rabzi și să iubești.

În continuare, Sf. Evanghelie de azi, la începutul postului celui mare, ne arată conținutul și sensul adevăratului post, pentru ca, bine și corect înțelegându-l, să-l putem săvârși spre folosul nostru sufletesc și trupesc.

În timpul postului, fariseii și cărturarii, pentru a avea laudă de la oameni, ei își smoleau fețele, umblau nespălați, cu părul nepieptănat și triști, ca și cum erau gata să cadă de foame și de priveghere. Erau admirați de masele necunoscătoare și prin aceasta comiteau cea mai gravă încălcare a respectului față de porunca de a posti. De aceea, Mântuitorul, căutând să arate încă o dată puritatea și frumusețea postului, în cuvintele Sf. Evanghelii de azi zice: "Când postiți nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat vă spun vouă, își vor lua plata lor". Și adresându-se ucenicilor, și prin ei și nouă, zice: "Tu, însă, când postești, unge capul tău și fața ta spală. Ca să nu te arați oamenilor că postești, ci Tatălui tău, care vede toate în ascuns și-ți va răsplăti ție" (Mat. 6, 16-17). Prin urmare, prin aceste cuvinte ale Domnului Iisus, reiese că valoarea cade pe aspectul spiritual (duhovnicesc) al postului, adică întărirea puterilor sufletești asupra poftelor trupești.

Dacă nu avem în vedere, în practicarea postului, aspectul lui spiritual, atunci partea lui materială nu poate avea decât valoarea unui regim alimentar, pe care ni-l recomandă medicina, dar este lipsit de valoarea lui religios-morală. Adevăratul post este la fel cu rugăciunea, prin ferirea de mândrie, cu multă mulțumire sufletească și cu încredere puternică în ajutorul lui Dumnezeu. În afară de aceasta, prin post omul își înfrânează mai ușor poftele trupești; este un act de voință, care arată dominația asupra instinctului de hrană și

asupra poftei și plăcerilor legate de acest instinct; este expresia pocăinței pentru păcate; este o jertfă bine primită la Dumnezeu; este un act de cult, adică o faptă de cinstire a lui Dumnezeu (Învățătura de credință ortodoxă, București, 1952, întrebarea 293).

Deci, postul este o jertfă, o înfrânare a ta proprie, o biruință asupra omenescului trecător. El trebuie desăvârșit în taina vieții și a sufletului, este un act de intimitate spirituală, o bucurie. Și dacă postul și rugăciunea noastră sunt întărite de o jertfire a firii noastre, să ascultăm glasul divin ce spune: "milă vroiesc și nu jertfă", dorind să ne arate că dragostea pentru aproapele întrece orice act de cult, act formal, și prin urmările ei se adresează direct lui Dumnezeu.

În felul acesta înțelegând și practicând postul, ne vom lumina mintea, ne vom curăți sufletele și trupurile de toată patima și întinăciunea, ne vom înălța duhovnicește la Dumnezeu și vom ajunge să ne facem vrednici de lumina învierii lui Hristos.

În încheierea Sfintei Evanghelii, Mântuitorul trece de la înfrânarea de la simțurile trupești la înfrânarea de la pofta pentru bunurile lumești, în sensul că omul credincios să nu fie preocupat numai de strângerea averilor materiale și să le considere ca singurul scop al vieții. Nu condamnă acestea, ci biciuiește abuzul, specula, hoția, nedreptatea. Prin cuvintele: "Nu vă adunați vouă comori pe pământ, unde moliile și rugina le strică, hoții le sapă și le fură, ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici moliile, nici rugina nu le strică și unde furii nu le sapă, nici nu le fură". Acesta trebuie să fie scopul în sine, comoara spirituală a creștinului, și în același timp, comoara spirituală a unei comunități sau a unui popor. Dacă vom recunoaște că acesta este scopul suprem al frământărilor și al luptelor de o viață - formarea caracterului, înzestrarea ființei tale cu această comoară de virtute care te face să te cunoști mai întâi pe tine și de a-ți curăți ființa de interese minore și egoiste, și dacă vom recunoaște că "mai presus de toate este fericirea, pacea și

mântuirea", atunci fiecare și-a făcut datoria. Căci peste aceste realizări cad cuvintele Mântuitorului din Sf. Evanghelie de astăzi: "Unde este comoara voastră acolo este și inima voastră". Prin aceste cuvinte Mântuitorul urcă inima omenească în cer și coboară cerul în inima noastră. Comoara noastră să fie ușoară ca să poată urca și prețioasă să poată fi primită de Dumnezeu.

Iată că acum, la începutul Sfântului și marelui post al Paștelui, Biserica ne arată încă o dată ce să facem ca să ne mântuim, ce să facem să putem ridica firea noastră la echilibrul pierdut de primii oameni - la izgonirea lui Adam din rai; ce să facem ca să putem privi cu liniște, demnitate și vrednicie lumina și bucuria învierii; ce să facem cu viața, cu inima, cu comorile pe care, firește, le strângem într-o viață; ce să facem să ne mântuim.

De aceea, pentru a ne apropia cu credință, cu nădejde, cu demnitate de lumina învierii și a mântuirii, să ridicăm privirea spre ceruri - sus, cât mai sus -, și să avem pururi în față cuvintele sfinte: "unde este comoara voastră, acolo este și viața voastră". Amin.

Duminica I-a din Postul Mare. Duminica Ortodoxiei

În duminica întâia din postul Sfintelor Paști prăznuim Duminica Ortodoxiei.

Cuvântul "ortodoxie" presupune o antiteză: eterodoxia. Pentru noi, ortodocșii de azi, antiteza nu evocă numaidecât gradul ereziei, noțiune împotriva adevărului, ci noțiunea confesiunilor creștine, diferite în dogme, cult și organizație de Biserica Răsăritului, pe care o numim ortodoxă.

Biserica noastră o numim ortodoxă sau dreptmăritoare, pentru că ea a păstrat de-a lungul veacurilor adevărurile de credință descoperite în legea veche prin prooroci, iar în cea nouă, în chip

desăvârșit, prin Iisus Hristos, transmise cu sfințenie de Sf. Apostoli și de urmașii lor legitimi.

S-a spus, cu drept cuvânt, că ortodoxia este cerul pe pământ, pentru că prin rugăciune și virtute ea ne unește cu Dumnezeu și ne așază real în comuniune de viață fericită cu El. Ortodoxia este fluviul spiritual care izvorăște din Ființa infinită și veșnică a Sf. Treimi și curge de două mii de ani în istoria umană prin cele șapte guri de foc ale Sf. Taine care ne dau harul Sf. Duh și ne îndumnezeiesc viața, după Hristos Domnul.

Prin această lucrare sfântă, ortodoxia a umplut și umple istoria de sfinți. Iubirea rămâne principiul fundamental în numele căruia ortodoxia a dovedit în mod consecvent, de-a lungul veacurilor, înțelegere, bunăvoință și respect față de toți oamenii. Convinsă că învățătura creștină se bazează pe imperativul iubirii de Dumnezeu și față de semeni (Mat. 22, 37-40), și că aceste două porunci trebuie împlinite cu grijă și răspundere, între ele existând o legătură organică.

În curgerea timpului învățătura curată a ortodoxiei a fost tulburată adesea de credințe greșite, de erezii și schisme aduse de diavol ca să rătăcească omenirea de la Adevărul absolut revelat de Hristos Dumnezeu, să țină sufletele în păcat și să le piardă pe veci.

Dar bunul Dumnezeu, care voiește fericirea noastră, a limpezit neîncetat această apă a vieții prin Sf. Părinți care, adunați în cele șapte sinoade ecumenice, au așezat în Biserică dogme și canoane, adică regula de credință și viață.

Duminica ortodoxiei e sărbătoare specific răsăriteană. Ea a fost așezată la sfârșitul perioadei ecumenicității bisericii, în care timp Biserica aduce hotărâri unanim primite de fiii și părinții ei din toate laturile pământului.

Prilejul pentru așezarea sărbătorii ortodoxiei l-a dat biruința

cinstitorilor sfintelor icoane asupra celor potrivnici, când la 19 februarie 843, în prima duminică din Postul mare, s-au introdus cu procesiune solemnă în bisericile din Constantinopol icoanele ce fuseseră scoase, la ordinul împăraților iconoclaști.

După îndelungate frământări și lupte, în care adeseori se amestecau și împărații bizantini și unde s-au folosit mijloacele cele mai brutale ca să se nimicească din biserici și din casele credincioșilor chipurile sfinților, Biserica a stabilit, în spiritul vechii credințe, că cinstirea sfintelor icoane este un lucru bun și plăcut lui Dumnezeu.

Când pe tronul din Constantinopol s-a urcat împărăteasa Irina, ea a vrut să pună capăt neînțelegerilor care tulburau pacea imperiului. Un sinod ecumenic a fost convocat în anul 787 la Niceea, unde au participat 350 de episcopi și preoți. Sinodul a dat o învățătură de credință valabilă pentru toată Biserica. Iat-o: "După cum proorocii au privit, după cum apostolii au învățat, după cum Biserica a primit, după cum Hristos a decretat, asta declarăm: Noi definim cu toată grija și preciziunea că cinstitele și sfintele icoane sunt așezate în același fel ca și chipul scumpei și de viață făcătoarei Cruci. Cinstea dată icoanelor trece la originalul ei, iar cine se închină icoanei, se închină persoanei zugrăvite pe ea".

Biruința din urmă împotriva dușmanilor icoanelor a fost câștigată în anul 843. Atunci o altă împărăteasă a Bizanțului, Teodora, a convocat un alt sinod de episcopi, care au întărit hotărârea celuilalt pomenit.

Cu mare pompă au fost ridicate Sf. Icoane atât în Catedrala Patriarhiei din Constantinopol, cât și în întregul imperiu. Acea biruință este sărbătorită de atunci și până în zilele noastre în prima duminică a marelui post, numită Duminica ortodoxiei.

Ceea ce a dus și duce la rătăcire era, la unii, închipuirea prea mare, iar la alții mintea prea rece în judecata lucrurilor dum-

nezeiești, amândouă pornind din păcatul trufiei și al iubirii de sine.

Pentru a înlătura primejdia unei rupturi în trupul unității creștine, Biserica, în calitatea ei de ocârmuitoare a intereselor sufletești și trupești, a luat măsuri de cercetare prin soboare și sinoade. Părerile tuturor rătăciților erau cercetate, de conducătorii Bisericii adunați în soboare, pe temei de scriptură, tradiție și dreaptă judecată, după cum se statornicea ceea ce înseamnă într-o anumită chestiune, Dreapta credință.

Hotărârea Bisericii era voia lui Dumnezeu, fiindcă se dădea prin chemarea Sf. Duh și în prezența lui nevăzută, după făgăduința Mântuitorului, de a fi și El prezent acolo unde doi sau trei se adună în numele Lui.

În aceste soboare Biserica a avut prilejul să lămurească tot mai mult și mai desăvârșit temeiurile creștine. Datorită acestui lucru, avem astăzi un tezaur complet de lămuriri, pe care Biserica îl ține la dispoziția credincioșilor, aceștia fiind datori să se adreseze ei, și nu în altă parte, pentru a primi lumina cea adevărată.

Pentru a ne lămuri mai bine, Biserica a rânduit să se citească în această duminică textul din Sf. Evanghelie de la Ioan (Cap. 1, 44-52), în care se vorbește de chemarea la apostolat a celor doi apostoli, Filip și Natanail. Acesta din urmă rămâne uimit de cuvântul lui Iisus că "l-a văzut" mai înainte de a fi fost chemat de Filip, și declară: "Învățătorule, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești împăratul lui Israil" (Ioan 1, 49). Drept răspuns, Iisus îi spune că va avea prilej de acum să vadă lucruri mai mari: "de acum veți vedea cerul deschizându-se" (Ioan 1, 51).

Nu se putea alege un text mai potrivit pentru duminica de azi, în care prăznuim biruința cinstitorilor Sfintelor icoane, ca acesta în care se spune că de acum veți vedea cerul deschis... Într-adevăr, prin întruparea Fiului lui Dumnezeu cerul, închis în urma neascultării protopărinților noștri din rai, s-a deschis acum din nou și icoana creștină, reprezentând pe Hristos, este o fereastră deschisă a minții noastre spre Cerul lui Dumnezeu.

Astfel, temeiul biblic al cinstirii Sf. Icoane îl constituie însăși întruparea Fiului lui Dumnezeu. El s-a făcut om, rămânând în același timp Dumnezeu adevărat, și prin aceasta, a devenit accesibil cunoașterii și cinstirii de către noi. El este chipul văzut al Tatălui celui nevăzut. El s-a arătat la înfățișare ca un om smerindu-se pe sine (Filip 2, 7-8).

Așadar, există o strânsă legătură între icoană și întrupare: întruparea dovedește posibilitatea icoanei (așa cum fotografiile dovedesc existența noastră), iar icoana dezvăluie (face cunoscută) întruparea, și deci, mântuirea noastră.

Obiecția pe care o fac potrivnicii este aceea că icoanele ar fi idoli, iar cinstirea lor - idolatrie, oprită prin porunca din Decalog (Ieșire 20, 4; Levitic 25, 1; Fapt. Apost. 17, 29).

Dar tot în **Vechiul Testament** era porunca așezării în Cortul mărturiei, unde se afla Chivotul Legii, de simboluri sfinte, chipuri de heruvimi (Ieșirea 25, 18-21). Aceleași simboluri sfinte se aflau și la templul clădit de Solomon, după modelul Cortului sfânt: chipuri de heruvimi, copaci, finici și flori îmbobocite (Regi 6, 29), pe care preoții le tămâiau. Erau "icoanele" **Vechiului Testament** cinstite și de Iisus, care a numit templul **Vechiului Testament** "casa Tatălui Meu" (Ioan 2, 16; Luca 2, 49). Dacă acestea n-au fost socotite "idoli", ci simboluri sfinte, cu atât mai mult nu pot fi numite icoanele **Noului Testament** idoli. În **Vechiul Testament** nu erau icoane propriu zis, pentru că Dumnezeu nu se descoperise prin Fiul.

Când cinstim o sfântă icoană, noi nu cădem în păcatul evreilor de demult care, cioplind un chip de lemn, cădeau înaintea lui, i se închinau și ziceau: "Tu ești Dumnezeul meu, izbăvește-mă" (Isaia 44, 17). Noi nu ne închinăm lemnului, culorii, picturii, ci cugetele noastre se înalță la cele de dincolo de lume. Icoanele ajută la urcarea inimilor noastre în împărăția lui Dumnezeu. Precum ne mărturisim dragostea noastră de cele spirituale prin

cântări, prin rugăciuni sau prin fapte, așa ne exprimăm credința prin icoane, împodobindu-ne cultul cu chipul Domnului Hristos, al maicii Preacurate, al alesilor cerului.

Prin idol omul se îndepărtează de Dumnezeu, cinstind făptura, în loc de a cinsti pe Creator. Icoana nu este nici idol, care face pe Dumnezeu egal cu materia; nu este nici simbol, purtând o putere a lui Dumnezeu, ci este reprezentarea lui Dumnezeu, care s-a făcut om. Ea este, astfel, o fereastră deschisă a minții noastre spre cunoașterea și simțirea lui Dumnezeu, după cum a zis Iisus lui Natanail: "Veți vedea cerurile deschise".

Icoana este un ajutor în împlinirea adevăratei pocăințe. Oricine știe că în casa în care se află icoane, credinciosul simte, în chip tainic, prezența lui Dumnezeu, așa cum fotografiile ne aduc în minte și în inimă chipurile celor dragi.

Primele icoane le găsim în acele catacombe rămase până azi, din vremurile de prigonire a creștinilor de către împărații romani păgâni. După dobândirea libertății creștinilor, prin Sf. Constantin cel Mare, ele au umplut tot mai mult un gol în viața creștinilor; dorul de a vedea, a simți prezența tainică a lui Dumnezeu, după cuvântul psalmistului: "Văzut-am pe Domnul de-a dreapta mea, căci alături de mine era".

Însăși știința a dovedit că noi, oamenii, suntem în mare parte produsul simțurilor noastre. Ceea ce vedem, auzim sau trăim are mare influență asupra minții și a felului nostru de viață. Prin vederi curate și sfinte ni se sfințesc mintea și inima. Prin chipuri de rușine, de care abundă unele case, se întunecă și se spurcă mintea. Acest lucru nu-l înțeleg, se pare, îndeajuns, potrivnicii cinstirii Sf. Icoane. Ei își împodobesc casele cu chipurile lor, ale celor dragi sau cu altfel de tablouri, unele chiar atât de patimi. Acestea nu sunt idoli, după părerea lor, deși ar putea fi socotite ca atare, deoarece privirea lor îndepărtează mintea de la Dumnezeu și constituie un imbold la călcarea poruncilor Lui.

Numai icoanele sfinte sunt pentru ei idoli, aceste icoane, adevărată Biblie în imagini, care întruchipează viața, patimile și virtuțile sfinților, pe Mântuitorul Iisus Hristos și maica Domnului, pe acestea le socotesc idoli. Ciudată judecată!

Nici o opreliște cu privire la cinstirea Sf. Icoane nu se află în Sf. Scriptură. Mai mult, din Tradiția Bisericii se cunoaște că Sf. Apostol și Evanghelist Luca a fost și pictor și a pictat icoana Maicii Domnului. Pe marama Sf. Veronica, cu care a șters fața lui Iisus, pe Drumul Crucii, s-a imprimat chipul lui Iisus, cea dintâi icoană a lui Isus.

Evlavia sfintelor icoane este una dintre caracteristicile credinței noastre ortodoxe, care înseamnă "dreaptă credință". În acest înțeles mărturisim că ortodoxia nu este decât credința în Mântuitorul Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, pururea viu și prezent în mijlocul nostru, care neîncetat lucrează prin Duhul Sfânt, pentru a noastră mântuire. Ca biserică, ortodoxia este o mare familie spirituală, care cuprinde pe toți credincioșii, care prin veacuri au primit chemarea la Împărăție și au păstrat cu sfințenie, neștirbită, neamestecată, nestricată, învățătura de credință întemeiată pe Sf. Scriptură și Tradiție. Ortodoxia este o "flacără"spirituală ale cărei lumini vin de la Sfinții Apostoli, de la Sfinții Părinți, de la cuvântul lui Dumnezeu cel întrupat.

Iar noi acum, suntem moștenitorii, purtătorii și mărturisitorii acestei comori duhovnicești: credință dreaptă, așa cum a răsunat ea din gura Mântuitorului și din cea a Sfinților Apostoli.

Acest privilegiu, în calitatea noastră de mădulare vii ale trupului mistic al Mântuitorului, adică ale Bisericii ortodoxe și strămoșești, ne obligă la datoria morală de a mărturisi, nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta, credința cea adevărată: ortodoxia sub toate aspectele ei. Aceasta însemnează, implicit, că fiecare din noi trebuie să fie un element dinamic de

promovare a ortodoxismului creștin printr-o ortodoxie a faptelor.

"Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru cel ceresc" (Mat. 5, 16). Acestea sunt cuvintele Mântuitorului.

Aceasta este obligația pe care ne-o cere s-o îndeplinim Duminica ortodoxiei. Amin.

Duminica a II-a din Postul Mare. Adevărata pocăință

În a doua duminică a sfântului și marelui post, Sfânta Biserică ortodoxă face pomenirea cea cu laude a Sfântului Grigorie de Palama, care a fost episcop în Tesalonic pe la jumătatea veacului al paisprezecelea al erei creștine. Pomenind pe Sf. Grigorie de Palama, Biserica vestește cu glas de bucurie că bună este lucrarea cea de mântuire săvârșită și apărată de Sf. Grigorie de Palama, adică rugăciunea după rânduială cerută.

Darul lui Dumnezeu se dă celui ce îl cere în rugăciune. Cu această încredințare să ne străduim întru înmulțirea rugăciunii, iar temei pentru aceasta să ne fie însăși dumnezeiasca Evanghelie a vindecării slăbănogului din Capernaum.

Sfântul evanghelist Marcu spune că fiind Mântuitorul în Capernaum, s-a adunat la el mulțime de oameni, așa încât nu mai era cu putință să intre cineva în casa în care se găsea Domnul și propovăduia cuvântul de învățătură. Era în Capernaum un om slăbănog, care zăcea pe pat de mult timp. Pe acesta l-au adus la Iisus patru oameni, dorind să-l înfățișeze înaintea Lui spre vindecare, dar erau împiedicați de mulțimea ce era adunată. Stăruitori în dorința de a înfățișa pe cel bolnav înaintea Domnului, nu s-au descurajat de mulțimea ce era în față, ci l-au urcat pe acoperișul casei și, apoi, au desprins acoperișul unde se afla Iisus

și au coborât targa cu paraliticul, chiar în fața Domnului Hristos.

Lucrul acesta dovedește stăruința pe care o aveau cei patru inși care îl purtau pe slăbănog. Aceștia ar fi putut să renunțe când au văzut mulțimea adunată; ar fi putut să găsească o altă rezolvare a dorinței lor; ei, însă, n-au mai amânat, n-au mai căutat o rezolvare ușoară ci au făcut tot ce le-a fost în putință.

Sigur, pentru noi, când auzim această istorisire, în care se spune că acești patru purtători ai slăbănogului s-au urcat cu el pe casă și apoi au descoperit casa, lucru pare cu neputință de înțeles. Noi gândim la construcții de case ca cele din vremea noastră, sau ca cele din locurile noastre. Pierdem din vedere că prin ținuturile prin care a propovăduit Mântuitorul, casele erau mici și nu au acoperiș ascuțit, ci sunt în așa fel construite, încât pe acoperiș se poate sta, acesta fiind drept, căci din cauza căldurii, acolo stau oamenii mai ales seara. E ușor de ajuns pe acoperiș, căci după cum se știe, în acest loc se putea urca pe două scări, una din casă, iar alta din curte, ducând fiecare pe podul acoperișului. De bună seamă că aceasta nu se putea face cu ușurință când era vorba de transportat un bolnav. Tocmai aici se vede râvna, hotărârea celor patru, care duceau pe slăbănog. Ei țineau cu orice preț să-l pună fără întârziere înaintea lui Iisus. Prin aceasta, ei se fac, pentru noi, pildă de stăruință, pildă de jertfelnicie.

Când Domnul Iisus a văzut credința lor, a zis paraliticului: "Fiule, iertate îți sunt păcatele tale" (Marcu 2, 5). Dar unii dintre cărturarii și fariseii care erau de față cugetau întru sine: "Acesta grăiește asemenea hule, căci cine poate ierta păcatele, decât numai Dumnezeu? Iisus, cunoscând ce gândeau aceștia, le-a zis: de ce cugetați cele viclene în inimile voastre? Oare ce este mai ușor a zice: Iertate îți sunt păcatele tale, sau: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă? Dar, ca să știți că Fiul omului are pe pământ putere de a ierta păcatele, ție îți zic: scoală-te, ia-ți patul tău și umblă, mergi la

casa ta. Și s-a sculat îndată și ridicându-și patul a ieșit înaintea tuturor, încât se spăimântau toți și lăudau pe Dumnezeu, zicând că niciodată n-au văzut așa" (Marcu 2, 5-12).

Prin aceasta s-a arătat spre dovedire că amândouă cuvintele sunt cu putință a se împlini de către Fiul lui Dumnezeu, care are putere asupra sufletului și trupului nostru, lucru pe care l-au văzut toți cei care erau de față.

Este de mare importanță pentru mântuirea noastră să reținem că înainte de a vindeca trupul, Fiul lui Dumnezeu a vindecat sufletul, arătând că și noi avem datoria să căutăm, mai întâi, mântuirea sufletului.

A statornicit Mântuitorul printre cele spuse și legătura dintre suflet și păcat, căci înainte de a ridica suferința a ridicat pricina ei, de vreme ce a zis: "Iertate îți sunt păcatele tale". Că adeseori între suferință și păcat este o strânsă legătură, a arătat Fiul lui Dumnezeu și în altă împrejurare, când, după ce l-a vindecat pe un alt slăbănog - pe cel de la scăldătoarea Vitezda -, întâlnindu-l pe acesta în templu, i-a zis: "Iată, te-ai făcut sănătos. Nu mai păcătui, ca să nu ți se întâmple și mai rău" (Ioan 5, 14).

Aceste dumnezeiești cuvinte definesc în mare parte cauza bolilor trupești și sufletești: păcatul! Păcatul este cauza suferințelor noastre, iar boala efectul lui. Această buruiană otrăvitoare, acest microb care roade la temelia vieții omenești, trebuie ars în flăcările credinței prin mijlocirea rugăciunii, care ne apropie de Dumnezeu.

"Păcatul este moartea sufletului nemuritor", zice Sf. Vasile cel Mare. Iar Fericitul Augustin numește păcatele "râie detestabilă", prin care frumusețea sufletului se mânjește și chipul lui Dumnezeu din om se deformează. Prin păcate, ne zice el, crește tot mai mult orbirea sufletului, iar iubirea către Dumnezeu se răcește din ce în ce mai mult.

Din însuși modul cum s-a desfășurat minunea vindecării

slăbănogului (paraliticului) din Capernaum, s-a putut constata că între cele două puteri pe care le poseda Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu - puterea de a vindeca bolile și puterea de a ierta păcatele -, infinit mai mare era puterea iertării păcatelor. Acest adevăr era viu în conștiința poporului evreu, deoarece darul de a vindeca bolile l-au avut în**Vechiul Testament** și unii prooroci, ca Ilie și Elisei, în timp ce puterea de a ierta păcatele n-a avut-o nimeni dintre oameni, ci numai Dumnezeu. Pentru că păcatul este o răutate așa de mare, o greutate de neînchipuit, din cauza a trei motive, cum spun Sf. Părinți: întâi, este o insultă față de Dumnezeu, apoi, insulta lui este infinită față de harul divin care este fără margini, și pentru osânda veșnică, de asemeni fără sfârșit și ea.

Pentru aceasta a venit Domnul Iisus Hristos și a plătit pentru întreg neamul omenesc prețul păcatului și prin jertfa Sa ne-a răscumpărat, ne-a mântuit din robia păcatului.

Fiecare păcat înseamnă o poticnire și o nouă greutate ce apasă pe conștiința omului care se trudește să străbată cărările vieții și să ajungă la porțile veșniciei.

"Păcatul este universal și are o realitate psihologică ce nu poate fi tăgăduită" (V. Felea, Pocăința, p. 2).

În adâncurile conștiinței omenești, se poate deslușI ecoul unei vreri, care freamătă de dorința de eliberare de sub tirania păcatului. Mântuitorul a încredințat această putere de iertare a păcatelor urmașilor săi: - apostolii -, iar prin ei episcopilor și preoților, pentru ca prin El să continue în lume lucrarea dumnezeiască de mântuire de păcate.

Așadar, cele două Sfinte Taine - preoția și mărturisirea sau spovedania -, instituite de Mântuitorul și încredințate Sfintei Sale Biserici dimpreună cu celelalte sfinte taine sunt strâns legate laolaltă, deoarece iertarea păcatelor, prerogativă exclusiv dumnezeiască, se dă celor ce se pocăiesc numai prin preoți,

cărora Mântuitorul le-a împărtășit această putere prin Taina Hirotoniei.

Puterea de a lega și a dezlega păcatele oamenilor, mai întâi Mântuitorul a făgăduit-o Apostolilor din Cezareea lui Filip (Mat. 16, 19), iar mai târziu făgăduința aceasta a fost dată efectiv după învierea Sa din morți, când, arătându-li-se, a suflat asupra lor și le-a zis: "Luați Duh Sfânt, cărora le veți ierta păcatele, se vor ierta lor și cărora le veți ține, vor fi ținute" (Ioan 20, 22-23).

Mântuitorul Iisus Hristos a instituit prin aceasta Taina Spovedaniei, deoarece universalitatea păcatului, chiar după curățirea de păcatul strămoșesc prin Taina Sf. Botez, este un fapt de netăgăduit. Psalmistul zice: "Căci iată, întru fărădelegi m-am zămislit și întru păcate m-a născut maica mea" (Ps. 13, 5). Dreptul Iov spune: "Nu este om fără păcat, de ar fi trăit o singură zi" (Iov 14, 4-5), iar proorocul Isaia zice: "Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut. Nu este cine să facă binele, nu este măcar unul" (Isaia 53, 6).

În această privință Sf. Ioan, în prima epistolă ne spune: "Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este în noi" și mai departe ne îndeamnă: "Dacă ne mărturisim păcatele El este credincios și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nedreptate"(I Ioan 1, 8-9). De aceea, când Hristos iartă păcatele El vindecă, de fapt, sufletul omului de înstrăinarea și depărtarea sa față de Dumnezeu și de aproapele.

Numai sufletul omului vindecat de păcate și patimi păcătoase, egoiste poate iubi cu adevărat pe Dumnezeu și pe aproapele. În sensul acesta, Sfânta Taină a spovedaniei sau mărturisirii și iertării păcatelor este o lucrare, o taină sfântă de refacere a legăturii de iubire dintre omul credincios și Dumnezeu, pe de o parte și dintre credincios și oamenii săi pe de altă parte. Prin Sfânta taină a spovedaniei, a mărturisirii sau a împăcării cu Dumnezeu și

Biserica, credinciosul care regretă păcatul, îl mărturisește și se străduiește să nu-l mai săvârșească, face deodată experiența sfântă a iertării, eliberării și a vindecării sufletului său, pentru a putea pune început bun noii sale vieții.

Taina pocăinței este răstignire a egoismului și a tuturor păcatelor din noi și în același timp înviere și bucurie a sufletului. În credința noastră ortodoxă, cine știe să se pocăiască și să se spovedească, cu adevărat, la preotul duhovnic, simte cât de aproape este de Împărăția lui Dumnezeu, de inima care caută iertare și vindecare la Dumnezeu, potrivit îndemnului și făgăduinței: "Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția lui Dumnezeu" (Mat. 7, 4) sau "Bucurie mare se face în ceruri când un păcătos se pocăiește" (Luca 15, 7).

Sfânta Spovedanie, numită și mărturisire, este una din cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii lui Hristos, de aceeași importanță pentru mântuire ca și Sfântul Botez. Pentru aceasta, spovedania se mai numește și "al doilea botez". Căci Botezul spală și iartă, pe lângă păcatul strămoșesc, toate păcatele făcute de la naștere până în clipa săvârșirii lui. Iar Taina Mărturisirii dezleagă și iartă toate păcatele făcute de la Botez și de la ultima spovedanie, până în clipa mărturisirii.

Iată de ce Sfânta noastră Biserică ne adresează chemarea de a nu nesocoti această Sfântă Taină, și ne îndeamnă să venim în grabă la scaunul mărturisirii, spre a ne curăți de păcate. Ea ne este dată ca o ușă de intrare (de mântuire) prin care fiecare își găsește propria cale spre mântuire, beneficiind de aceste mijloace pe care Hristos le-a dat numai Bisericii, este o necesitate pentru viața credincioșilor.

Biserica se naște pentru a fi continuatoarea și plinitoarea operei de mântuire a Domnului nostru Iisus Hristos sub dublul ei aspect: de posesoare a sfintelor învățături evanghelice pentru lucrarea mântuirii noastre și de ușă de intrare pentru a întâlni lucrarea sfintelor taine.

Biserica este singurul loc de întâlnire în care sufletul îl găsește pe mântuitorul său. Și din aceasta rezultă marea posibilitate pe care cel credincios o are de rezolvat în toată libertatea: ori va intra pe ușă, depășindu-se pe sine în întâlnirea cu Hristos, ori nu va intra, lucrând împotriva sa și lipsindu-se de mântuire.

De aceea Biserica ne reactualizează chemarea lui Hristos: "Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni" (Mat. 11, 28). Aceasta este o chemare universală, pentru toți, tuturor fiindu-le deschisă ușa mântuirii. Biserica este primitoare, cu dragoste și căldură, în dorința "ca toți să fie una" (Ioan 17, 21), cum se roagă însuși Mântuitorul. Sub această ocrotire a Domnului Hristos, Biserica oferă fiecărui creștin certitudinea mântuirii pentru că ea este în Hristos și Hristos în Biserică. Și de aceea putem spune că e singura și nimic altceva nu poate să-l pună pe om în comuniune cu Dumnezeu, cum scrie în Faptele Apostolilor: "Și întru nimeni altul nu este mântuire, căci nu este sub cer nici un alt nume, dat întru oameni, în care să ne mântuim noi" (Fapt. Apost. 4, 12).

Auzind aceste cuvinte, să întărim și mai mult convingerea că dragostea și mila lui Dumnezeu pentru noi a fost aceea care a dat tuturor ca ușă spre mântuire Biserica, și nu cere altceva decât pocăință și abținere de la păcate, pentru a face loc dragostei de Dumnezeu și de oameni. Vremea marelui post al Paștelui, rânduită de Biserică ne îndeamnă să ne îndreptăm fiecare spre scaunul mărturisirii, să facem înaintea preotului duhovnic o mărturisire din îndemnul sincer și puternic al conștiinței, cu părere de rău pentru faptele rele pe care le-am săvârșit, să făgăduim că de aici înainte ne vom strădui din toate puterile noastre să nu mai săvârșim astfel de păcate.

Și atunci vom auzi, în cuvintele de dezlegare rostite de preot: "Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos să te ierte, fiule, și să-ți lase ție toate păcatele. Și eu nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele tale, în

numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh", și vom simți în conștiința noastră cuvintele adresate de Mântuitorul slăbănogului: "Fiule, iertate îți sunt păcatele tale". Amin.

Duminica a III-a din Postul Mare. Înțelesul Sfintei Cruci

Săvârșind "calea postului", ne aflăm azi în duminica a 3-a a acestui timp sfânt, așezat de Sf. Biserică spre curățire de patimi, spre înnoire sufletească, spre a ajunge să ne închinăm și Sfintei Învieri.

Domnul Iisus Hristos, împreună cu sfinții săi ucenici, mergea spre Cezareea lui Filip. Și mergând așa cu ucenicii pe drum, Mântuitorul îi întreabă: "Cine zic oamenii că sunt Eu?" Ucenicii au început să-I spună atunci felurite păreri ale oamenilor, cu privire la persoana Lui. "Unii zic, Doamne, că Tu ai fi Ioan Botezătorul care a înviat din morți; alții zic că ai fi un prooroc".

"Dar voi cine spuneți că sunt?", întreabă Domnul. Se face o clipă de tăcere. Ucenicii se uită unii la alții și apoi privirile tuturor se îndreaptă spre Petru. Acesta era cel mai în vârstă dintre ucenicii Domnului și totdeauna obișnuia să înfățișeze Domnului gândurile tovarășilor săi. De aceea și acum Apostolul Petru, înțelegând ce vor să-i spună ucenicii prin privirile lor, răspunse Mântuitorului: "Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu celui viu". Toate privirile Apostolilor căutau acum mai mult spre Iisus. El se oprește, se întoarce, se uită pe rând la toți apostolii și privirea Lui se oprește la urmă asupra lui Petru. Apoi grăiește: "Ferice de tine Simone, fiul lui Ioania, fiindcă nu carnea și sângele ți-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu, care este în ceruri. Și Eu îți spun: Tu ești Petru, și pe această piatră (a mărturisirii tale) se va zidi Biserica Mea, și toată puterea întunericului nu o va birui pe dânsa" (Mat. 16, 17-19). Mai

departe, spune Sf. Evanghelie, a început Mântuitorul să-i învețe pe Apostoli și să le spună că "Fiul Omului trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe, de la bătrâni și de la arhierei și de la cărturari, și să fie ucis și a treia zi să învieze" (Mat. 16, 21).

Cuvintele lui Iisus au depășit așteptările apostolilor. Un astfel de Mesia nu le-a trecut prin minte niciodată! De aceea, privirile lor se îndreaptă, din nou, către Petru, ca Petru să vorbească mai departe cu învățătorul în numele lor. Atunci Petru ia deoparte pe Mântuitorul "Și a început să-L dojenească, zicându-I: Fie-Ți milă de Tine, să nu Ți se întâmple Ție acestea! Iar El, întorcându-se, a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, Satano! Sminteală îmi ești; că nu cugeți cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor" (Mat. 16, 22-23).

Evanghelia ne lasă să înțelegem că ceilalți ucenici care erau mai departe urmăreau cu multă luare-aminte convorbirea aceasta tainică dintre Petru și Iisus. Și atunci, Iisus a chemat la Sine pe ucenicii Săi și a rostit către dânșii niște cuvinte care trebuie să pătrundă adânc în inimile noastre. Aceste cuvinte le-a spus pentru toți oamenii și pentru toate veacurile, pentru că ele ascund în ele taina mântuirii noastre. Care sunt cuvintele acestea?

"Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie" (Mat. 16, 24).

Și ca să pecetluiască și mai mult adevărul acestor cuvinte, adaugă, lămurindu-le mai deplin: "că cine va vrea să-și mântuiască sufletul, îl va pierde; dar oricine va pierde sufletul pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui pe el".

Valoarea sufletului omenesc întrece valoarea lumii materiale întregi. Nimic nu poate da omul în schimb pentru sufletul său. De aici rezultă datoria fiecărui credincios de a se strădui din toate puterile ca, lucrând cu ajutorul harului primit în Sf. Botez și în celelalte Sf. Taine, să câștige mântuirea sufletului său.

Și care este adevărul care se cuprinde în aceste cuvinte? Să le

citim din nou:"Dacă voieşte cineva să vie după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze". Deci, pentru a putea urma lui Hristos, e nevoie ca omul "să se lepede de sine".

"Lepădarea de sine" e greu de înţeles, întrucât aceasta cuprinde întreaga noastră fiinţă. Dar ca să descoperim acest "eu însumi", trebuie să ne cercetăm. Şi ca cercetarea să fie adevărată, trebuie facută cu conştiinţa luminată de adevărul lui Dumnezeu. Căci numai aşa, privindu-ne cu obiectivitate şi sinceritate, putem afla fără de greşeală cine suntem.

A te lepăda de sine, în înţelesul biblic, înseamnă a lepăda păcatul, patimile, aceste defecte umane, pe care lucrarea diavolului le-a adăugat la ceea ce Dumnezeu a lucrat bun, "după chipul şi asemănarea Sa". Aceasta ni se cere să lepădăm. A te lepăda de sine înseamnă a nu pune nimic mai presus de Dumnezeu şi de mântuirea ta, din ceea ce îţi oferă lumea. Toate sunt necesare în viaţă, bunurile, averea, familia etc., dar nimic nu trebuie pus mai presus de Dumnezeu şi de mântuirea sufletului tău.

Lepădarea răului, a patimilor şi a tuturor păcatelor nu înseamnă, însă, totul pentru a urma lui Hristos. Trebuie "să-ţi iei crucea ta". A-ţi lua crucea înseamnă a suferi cu resemnare, şi chiar cu bucurie, toate ispitele şi necazurile ce se pun în calea urmării lui Hristos; înseamnă a "răstigni" patimile, a jertfi mândria şi slava deşartă atât de răspândite în firea omenească, mai ales în vremea noastră. "M-am răstignit împreună cu Hristos şi nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine. Şi viaţa mea de acum, în trup o trăiesc prin credinţa în Fiul lui Dumnezeu, cel ce ne-a iubit şi s-a dat pe Sine însuşi pentru mine" (Gol,. 2, 20).

"Mă laud în crucea lui Hristos", spune acelaşi apostol (Gol., 6, 14), pentru care suferinţa, "ghimpele" ce i s-a dat, reprezintă un mijloc de a se feri de ispita slavei deşarte şi a putea umbla pe calea mântuirii. Acelaşi apostol, revenind deseori asupra acestei

teme, în epistolele sale zice: "Cei ce sunt ai lui Iisus și-au răstignit firea pământească, împreună cu patimile și poftele ei". Iată ce trebuie să răstignim!

În lume sunt multe suferințe. Sunt suferințe care sunt roada păcatului. Dar sunt și suferințe care sunt arvuna unei împărății veșnice.

Sunt cruci și cruci în lumea aceasta. Să ne gândim la cele trei cruci de pe Golgota. Crucea din mijloc reprezintă mântuirea; crucile din dreapta și din stânga, ale tâlharilor, reprezintă ispășirea păcatelor. Suferința aduce mântuire mai devreme sau mai târziu, dacă știi pentru ce o porți și de la cine îți este trimisă.

Acesta este drumul prin care crucea trece de la starea umană la sensul divin, de la starea de durere la cea de biruință, de la neputință la puterea de a călca moartea, căci așa cântăm în momentul praznicului Învierii: "Cu moartea pre moarte călcând...". Crucea, în acest sens adânc, inaugurează era de început a mântuirii, a deschiderii perspectivei vieții.

Crucea lui Hristos devine a noastră și în loc să ne îngrozească, ne întărește, împărțind existența noastră în două: una ieri, a morții, și una azi, a vieții, care întărește credința noastră în Învierea lui Hristos și a noastră. "Ieri m-am îngropat cu Hristos, azi sunt mărit împreună cu El; ieri am murit cu El, azi mă alătur Învierii lui; ieri m-am îngropat cu El, azi mă scol cu El din somnul morții", zice Sf. Grigore de Nazianz.

Crucea, în acest înțeles, îmbrățișează lumea, dându-ne orientarea "lărgimii, lungimii, înălțimii și adâncului iubirii Părintelui" (Efes, 3, 18), ne ajută "să cunoaștem iubirea lui Hristos" și să ne umplem de "toată plinătatea lui Dumnezeu" (Efes. 3, 19). Și așa cum spune un teolog apusean, numai cel ce este răstignit cu Hristos cunoaște tensiunea acestei răstigniri și înțelege "lățimea, lungimea și profunzimea" iubirii lui Dumnezeu.

La picioarele crucii, Ioan, "ucenicul iubirii", primește pe Maica Domnului, ca și noi să devenim fii ai Maicii Domnului, prin urmare ai lui Iisus Hristos, în Biserica pe care deja Maica Sa și Ioan o reprezentau. Astfel, crucea este temelia Bisericii, Pomul Raiului, copacul sub care ne adăpostim și ne hrănim pentru viață.

Ca semn al iubirii lui Dumnezeu, crucea este purtătoare de putere, este arma credincioșilor asupra răului: "Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ne-a dat nouă...". Crucea este altarul de jertfă a lui Iisus, care unește cerul cu pământul, pe om cu Dumnezeu. Pentru aceasta este semnul biruinței, stema sau steagul biruinței lui Hristos.

Așa cum Mântuitorul pe cruce a biruit păcatul și moartea, prin coborârea la iad și Înviere, la fel credinciosul biruie prin semnul crucii uneltirile celui rău.

Semnul Sf. Cruci, atingerea și sărutarea ei implică prezența lui Hristos cel răstignit și mai ales puterea prin care diavolul a fost biruit. De aceea, Sf. Cruce, în viața Bisericii ortodoxe și în evlavia credincioșilor, este o armă asupra diavolului. Sfânta cruce nu este niciodată separată de Hristos și de opera Sa mântuitoare, ci dimpotrivă, însoțește toate actele de cult, ca forme vizibile de legătură între om și Dumnezeu.

Întreaga viață liturgică este marcată de prezența Sfintei cruci în dublul ei aspect: spiritual - altarul de jertfă al Domnului, care se actualizează cu fiecare Sf. Liturghie -, și material, adică obiect de cult purtător de har și putere în lupta cu păcatul.

Mai întâi, biserica, locaș de închinare, este edificată pe cruce, temelie stând o cruce însoțită de o candelă aprinsă; forma arhitecturală este, adesea, o cruce. Pe cupolă sau turlă, crucea străjuiește, ca un scut și pavăză a întregului edificiu sfânt și a celor ce intră în el, iar de acolo, a întregului ținut.

Sânta Liturghie începe cu binecuvântarea treimică în chipul Sfintei cruci, ca mărturisire a rolului ei în realizarea comuniunii cu cerul. Toate binecuvântările se fac cu semnul sfintei cruci, iar pe altar, sfânta cruce cu sfânta Evanghelie stau mărturie a Golgotei și Sfântului mormânt, izvor al învierii noastre.

Atât de important este locul sfintei cruci, ca obiect liturgic, în viața creștină, încât toate slujbele se săvârșesc prin însemnarea și binecuvântarea cu ea. Este o implicare a Crucii lui Hristos în viața noastră, izvor de putere din puterea cu care El a biruit pe "începătorul" răutății și toată lucrarea sa.

Din locașul de închinare, de pe Sfânta Masă și din alte locuri liturgice, sfânta cruce trece în viața credincioșilor. Din baia botezului și a ungerii cu Sfântul mir și până la mormânt, sfânta cruce marchează etapă cu etapă creșterea noastră duhovnicească, apărându-ne de primejdii și întărindu-ne în lupta cu ispitele și păcatele.

În sfârșit, tot sfânta cruce ne va vesti "ziua cea mare", când Domnul va veni pe norii cerului, cu "semnul său" (Mat. 24, 30). În clipa aceea, razele strălucitoare ale crucii lui Hristos se vor împărți "din belșug" celor ce în viață "crucea ca jugul au luat" și Lui au urmat cu credință.

Pentru acestea, în imne, în cântări și rugăciune, mulțumindu-i Domnului cu orice moment și mai ales cu ocazia sărbătorilor Sf. Cruci: 1 august - arătarea Sf. Cruci; 14 septembrie - Înălțarea Sf. Cruci; Duminica a treia din post, pecetluindu-ne în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, mărturisim iubirea lui Dumnezeu pentru om și ne întărim cu puterea crucii, zicând: "Bucură-te, toiagul cel tare ce ai sfărâmat ușile iadului! Bucură-te, cheia împărătească ce ai deschis ușa raiului!" Amin.

Duminica a IV-a din Postul Mare. „Ajută necredinței mele!“

În duminica a patra din Postul Sfintelor Paști se citește pericopa Sfintei Evanghelii cu vindecarea unui tânăr adus la Iisus de tatăl său. Tânărul era stăpânit de "un duh mut", care îl chinuia cumplit. Această boală grea îl apuca din timp în timp, făcându-l să cadă jos, să se frământe în zvârcoliri chinuitoare, scrâșnindu-și dinții, făcând spume la gură, înțepenind. Aceste manifestări ale bolii, venite pe neașteptate, în afară de suferința grea dar trecătoare a spasmelor, amenințau viața copilului, prin aceea că putea să cadă în apă sau în foc, prăpădindu-se astfel un suflet nevinovat.

Apostolii au încercat să-l tămăduiască, dar n-au putut. Nefericitul tată vine la Mântuitorul Iisus descriind suferințele fiului său și zicând: "De poți ceva, ajută-ne, fie-ți milă de noi. Iar Iisus i-a zis: De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede. Și îndată, strigând, tatăl copilului a zis cu lacrimi: Cred, Doamne! Ajută necredinței mele" (Marcu 9, 22-24).

Domnul Iisus, mișcat de această suferință a fiului, de credința tare și smerită a tatălui său, poruncește: "Duh mut și surd, Eu îți poruncesc, ieși afară din copil și să nu mai intri în el. Și răcnind, și zguduindu-l cu putere, duhul a ieșit; iar copilul a rămas ca mort, încât mulți ziceau că a murit. Dar Iisus, apucându-l de mână, l-a ridicat și el s-a sculat în picioare" (Marcu 9, 25-27).

La întrebarea ucenicilor, de ce n-au putut ei să izgonească duhul cel rău din copil, Iisus le răspunde: "Acest soi de demoni cu nimic nu poate fi scos afară decât numai cu rugăciune și post" (Marcu 9, 29).

Sf. Evanghelist Matei redă mai pe larg acest răspuns al lui Iisus: "Ci Iisus le răspunse: pentru necredința voastră; că de veți

avea credință cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință. Dar acest neam de demoni nu ies decât numai cu rugăciune și cu post" (Matei 17, 20-21).

Ce învățăm noi, creștinii, care am ajuns cu ajutorul lui Dumnezeu în această a patra duminică a sfântului și marelui Post și care ne pregătim să întâmpinăm cu bună cuviință creștinească Patimile, Moartea și Învierea Domnului Iisus Hristos?

Relatarea Sf. Evanghelist Matei, care întregește pe aceea a Sf. Evanghelist Marcu ne arată că o credință puternică, împreună cu cele două arme ale pocăinței, rugăciunea și postul, ajută pe creștin să poată nimici puterea demonilor.

Credința este acea putere lăuntrică, ce încălzește sufletul, îi dă puteri, și-l face să năzuiască spre desăvârșire.

Credința a făcut lucruri mari și minunate încă de la începutul lumii și a făcut pe oameni plăcuți lui Dumnezeu, încă în Legea veche, înainte de venirea Mântuitorului, că toți câți au fost drepți, din credință au lucrat și prin credință au făcut fapte mari și plăcute lui Dumnezeu.

Credința a mântuit pe Noe de apele potopului. Pentru credință a fost mutat de pe pământ Enoch, ca să nu vadă moarte..., prin credință s-au făcut mari și plăcuți lui Dumnezeu Avraam, Isac, Iacob și Moise etc.

Vedem dar, câte a făcut credința, încă în Legea veche, vedem cum prin credință se poate face omul plăcut lui Dumnezeu, că credința, ca și iubirea, toate le poate, ceea ce și Hristos mărturisește în Sfânta Evanghelie de astăzi, când zice: "Toate se pot credinciosului".

Tot așa și în Legea **Noului Testament**, credința a fost cea dintâi care s-a cerut de la toți câți vor să se mântuiască; Dumnezeu a trimis pe Fiul Său în lume ca să se mântuiască cei

ce vor crede în El; a trimis și Hristos pe Apostoli, ca să învețe pe popoare, și cei ce vor crede cele învățate și auzite, să se mântuiască.

Credință a cerut Domnul Iisus Hristos de la cei doi orbi, care au venit la El ca să-i vindece, și după ce și-au arătat credința, i-a vindecat pe ei, zicând: "după credința voastră, fie vouă" (Mat. 9, 27-30).

Pentru credință a înviat Iisus Hristos pe fiica lui Iair, că zice lui: "Nu te teme, crede numai" (Luca 8, 48).

Credința a mântuit de lepră pe cei zece leproși, că zice celui ce s-a întors să mulțumească: "Credința ta te-a mântuit" (Luca 17, 19).

Acestea și alte nenumărate pilde, care le aduce Sf. Evanghelie și pe care nu le pot enumera pentru mulțimea lor, arată clar câtă putere are credința. Dar credința numai atunci e deplină și adevărată dacă se arată prin fapte, prin post și rugăciune, pentru că cel ce are credință adevărată și tare nu poate să nu lucreze și fapte bune.

Credința numai împreună cu fapte bune poate să mântuiască pe om, că iată, și dracii cred și se cutremură, după cum vedem din Evanghelie, când multe duhuri necurate cunoșteau că Hristos este Fiul lui Dumnezeu, și totuși dracii nu se mântuiesc pentru că nu au fapte bune. Numai prin fapte poate arăta omul că are o credință adevărată.

Drepții au ajuns drepți și plăcuți lui Dumnezeu pentru credința lor, împreunată cu faptele cele bune.

Avel nu numai a crezut, ci a arătat credința lui prin fapte, că a adus jertfă lui Dumnezeu. Avraam prin fapte și-a întărit credința sa, că la porunca lui Dumnezeu s-a dus cale departe și acolo a înălțat altar pentru fiul său, ca să-l jertfească Domnului.

Vedeți, dar, cum credința lucrează prin fapte, căci numai așa se poate împlini; că precum trupul fără suflet este mort, așa și credința fără fapte moartă este.

Dar Legea **Noului Testament** și mai mult ne întărește în adevărul că credința lucrează prin iubire. Dar în ce constă iubirea? În împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, pentru că zice Domnul: "Cel ce are poruncile mele și le păzește, acela este care Mă iubește" (Ioan, 14, 15-21).

Apostolii s-au învrednicit a fi sfinți, nu numai pentru credința lor, dar, pe lângă iubire, au împreunat cu credință fapta cea mai deplină și desăvârșită.

Mulțimile de martiri, sfinți și mărturisitori n-au avut numai credință, ci credința au întărit-o prin fapta cea mai mare a iubirii, s-au supus până și morții, pentru Hristos, în care au crezut; că bine știau ei cum că credința lucrează prin iubire, și au arătat că nu numai cred dar îl și iubesc pe Domnul, împlinind poruncile Sale.

Ca să fie și mai deplină, pocăința, care este o fiică a nădejdii, o împăcare cu Domnul, prin lucrarea faptelor bune, o curățire a conștiinței, trebuie unită cu post și rugăciune, pentru că postul ne oprește de la rele, înfrânează poftele.

Postul este, după cum spune Sf. Ioan Scărarul, "nimicirea gândurilor viclene, curățirea rugăciunii, luminător al sufletului, paza minții, suspinare smerită, oprire de la clevetire, pricină de liniștire, străjerul ascultării, ușurarea somnului, sănătatea trupului, pricinuitorul nepătimirii, dezlegarea de păcat, ușa raiului și desfătarea cerească".

Postul și rugăciunea sunt și acte de cult, specifice și definitorii ortodoxiei, ca aducere la expresia credinței noastre drept-slăvitoare, dar ele nu sunt și nu pot fi niște acte goale de conținut, fără temei și scop, repetabile și intrate în obișnuință, ci ele exprimă o atitudine de conștiință fermă, liberă, smerită și limpede.

Postul adevărat este asociat de Biserică cu rugăciunea stăruitoare. Această alăturare a postului cu rugăciunea dă expresia obiectivă a legăturii noastre cu Dumnezeu, căci, cu cât postul este

mai susținut, cu atât rugăciunea noastră este mai adâncă și mai vie. În acest înțeles postul și rugăciunea, ca arme ale duhului de luptă contra răului, depășesc granițele obișnuite ale zilelor calendaristice stabilite și se permanentizează ca normă de viață a credincioșilor.

Postul și rugăciunea se împlinesc și se definesc reciproc. Rugăciunea dă puteri tainice trupului ca să poată posti, iar postul dă aripi sufletului ca să se poată ruga.

Așadar, postul și rugăciunea sunt, pe de o parte, mijloace intime de exprimare a raportului nostru cu Dumnezeu: trăiri subiective, individuale, care implică pe fiecare credincios; dar, pe de altă parte, ele lucrează în afară, rodesc nemijlocit atât în lupta contra răului, a ispitelor, a patimilor și a păcatelor, cât și în relațiile noastre cu semenii noștri, în mod pozitiv.

În acest chip, postul și rugăciunea nu devin scop în sine, ci ele se interpătrund cu întreaga noastră ființă morală; cu credința, cu virtutea și cu faptele cele bune. Pentru aceasta, locul și însemnătatea postului și a rugăciunii în viața creștină sunt de o importanță deosebită. În acest fel să încercăm, pe cât este cu putință, să înțelegem rolul postului și al rugăciunii, locul și rostul lor pentru viața de aici și cea de dincolo, pentru fericirea și mântuirea noastră.

Să considerăm postul ca un mod de viață, plin de bucuria de a trăi în curățenie și Duh, exteriorizat în lumina feței și în pacea Duhului. Așa cum ne-a învățat Mântuitorul: "Tu când postești unge-ți capul tău și fața ta o spală" (Mat., 6, 17), adică, fiți bucuroși, fiți veseli. Căci pe de o parte, postul oprește pornirile rele ale vieții, ceea ce-i un mare folos, iar pe de altă parte, postul ne oferă un curat izvor de virtuți, care înseamnă cel mai mare folos și răsplată pentru noi, făgăduită de Dumnezeu celui ce postește: "Tatăl vede pe cel ce postește și îi va răsplăti lui".

Este adevărat și verificat că în ființa omului se duce o luptă surdă, între pornirile trupului și năzuințele sufletului. Sfinții

Bisericii, mari postitori și rugători, au arătat aceasta. Sfântul Apostol Pavel a pus în lumină, în chip dumnezeiesc, acest adevăr și tot el mărturisește că din această pricină își supune trupul unui sever exercițiu, pentru a-l face să asculte, în pace, graiurile duhului (Romani, 8, 4-10).

Postul creștin este un mare proces de curățire a sufletului și a trupului, ca să ne facă vrednici de a sluji lui Dumnezeu și de a ne împărăși cu El.

Postul este deci, o normă de viață creștină. El a fost instituit de Dumnezeu la facerea lumii, prin porunca de a nu mânca din fructul oprit (Fac., 3, 16). De la Moise la ultimul prooroc al **Vechiului Testament**, Sf. Ioan Botezătorul, toți au postit. La fel toți patriarhii și drepții **Vechiului Testament**.

Mântuitorul Iisus Hristos spiritualizează postul. El însuși și-a început activitatea în istorie după ce a postit și s-a rugat 40 de zile în pustie (Mat., 4, 1-2). Sfinții Apostoli au postit, iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă explicit la post (I Cor., 7, 5). Sfinții Părinți, mari postitori, au arătat valoarea postului și ne-au îndemnat să-l practicăm. Pentru Sf. Ioan Gură de Aur postul este leacul adevărat al trupului și al sufletului, iar Sf. Vasile cel Mare zice: "Primii noștri părinți au fost izgoniți din rai pentru că n-au ținut postul poruncit lor; noi trebuie să postim ca să intrăm din nou în rai" sau "adevăratul post este îndepărtarea de la rău, înfrânarea limbii, înfrânarea mâniei, lepădarea poftelor, a defăimării și minciunii".

"Postul, spune Fericitul Augustin, curățește inima, ridică sufletul și-l închină către căință, depărtează răul, potolește văpaia poftelor și aprinde flacăra credinței".

Avem pildă supremă în acest sens pe însuși Mântuitorul Iisus Hristos, pe Sfinții Apostoli și pe Sfinții Bisericii, care sunt expresii de cea mai înaltă ținută de realizare a noastră pe scara valorilor morale, pentru care postul și rugăciunea au constituit o condiție

cerută pe drumul spinos al cunoașterii adevărate a lui Dumnezeu.

Postul este o jertfă a fiecăruia, pentru că postul nu este un tipar rigid, care se aplică uniform tuturor, indiferent de puterile fiecăruia. Contează, în cea mai mate măsură, puterea spirituală a fiecăruia, până la atingerea limitelor de sus ale capacităților noastre, postul și rugăciunea devenindu-ne unitate de măsură.

Dar pentru ca postul să realizeze o cât mai perfectă armonie intimă între trup și suflet, între om și obște și între credincios și Dumnezeu, el trebuie să se împletească cu rugăciunea. Această împletire ni se înfățișează ca o necesitate cerută a echilibrului și a frumosului moral-spiritual.

Știm că rugăciunea este legătura noastră intimă și directă cu Dumnezeu; ea este o comuniune de viață cu divinitatea. Prin ea preamărim, mulțumim și cerem ajutorul lui Dumnezeu. Ea alungă ispitele, șterge păcatele, mijlocește mântuirea, atunci când ea izvorăște dintr-o credință puternică. Dumnezeu ne-a spus să-L "chemăm la vreme de necaz" (Ps., 49 15) și știm că "El ne ajută" (Ps., 68), pentru că Domnul Iisus ne-a fagăduit: "cere și ți se va da, bate și ți se va deschide".

Trebuie să ne rugăm cu timp și fără timp (Luca, 18, 1), pentru că numai rugăciunea învinge răul deznădejdii noastre și ne întărește puterea duhului în lupta cu păcatul: "Privegheați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită, căci duhul este plin de râvnă; dar trupul e neputincios", ne îndeamnă Domnul Iisus Hristos (Mat., 26, 41).

Tăria noastră în trezire duhovnicească ne-o dă rugăciunea și postul "căci protivnicul ne dă târcoale ca un leu care răcnește căutând pe cineva să înghită" (I Pentru, 5, 8). Ca legătură plină de taină a omului cu veșnicul, spune un mare trăitor creștin, "rugăciunea este minunea minunilor, care se împlinește zilnic în sufletul evlaviosului".

Prin rugăciune avem pe Dumnezeu cu noi, totdeauna,

învrednicindu-ne de harul său. Rugăciunea este o necesitate de viață a sufletului nostru, fără de care el se sufocă, ca trupul fără oxigen.

Istoria vieții și mântuirii creștine este o lungă cale a rugăciunii noastre, deschisă către Dumenzeu. De la Adam până la Sfântul Ioan Botezătorul, toți drepții și proorocii **Vechiului Testament** s-au rugat.

Însuși Mântuitorul, care a restabilit legătura dintre Dumnezeu și om, s-a rugat și ne-a învățat pe noi să ne rugăm, dându-ne atotcuprinzătoarea Rugăciune domnească sau **Tatăl nostru**, în care unește toate cererile în ruga "Facă-se voia Ta", adică se ne potrivim, în rugăciune, voia noastră după voia lui Dumnezeu, care cunoaște inima și trebuințele noastre. Sfinții Apostoli au viețuit într-o continuă rugăciune și lucrare de propovăduire a Sfintei Evangheli.

Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă ca "rugăciunea să fie stăruitoare (Rom. 12, 12), și să facem, în toată vremea, prin Duhul, tot felul de rugăciuni" (Efes 6, 18), și în orice loc, fără mânie și îndoieli (I Tim. 2, 8).

Sfinții Părinți s-au rugat și au lăsat pagini nemuritoare despre rugăciune, care este pacea și bucuria de a trăi și mijlocul cel mai indicat de întărire sufletească și duhovnicească.

Ce luptă este mai încordată și biruință mai mare decât lupta cu noi înșine și cu puterile întunecate care ne asaltează și biruința asupra noastră și asupra celui rău. Atunci ne vom învinge și vom fi stăpâni pe noi, când ne vom lăsa conduși de puterea duhului, a rugăciunii și a postului.

Prin aceste două virtuți, creștinul se înduhovnicește pe măsura puterii și voinței lui, care acționează luminat în câmpul harului divin cu care colaborează în vederea mântuirii.

Postul și rugăciunea sunt puteri de sus, care înveșnicesc pe om încă de aici, și-l conduc, ajutându-l să se ridice treaptă cu treaptă, spre limanul fericit al învierii.

Dacă postul și rugăciunea lucrează în ființa noastră, a fiecăruia din noi, ele produc, prin caracterul lor comunitar obștesc, o întreagă serie de virtuți obștești, ce stau la baza vieții creștine, tocmite pe dreptate, dragoste, respect reciproc, încredere, cinste, demnitate etc. În acest chip rugăciunea și postul devin mijloace de unitate umană și creștină, de solidaritate în dragoste, înlăturând egoismul, nedreptatea, asuprirea care generează ura, vrajba, răutatea și neînțelegerea dintre oameni și popoare.

Numai când ne vom elibera de slăbiciuni și păcate vom vedea adevărata statură și autentica noastră armură a sufletului, de adevărați fii ai lui Dumnezeu. Numai prin lupta ce o ducem cu păcatul, prin rugăciune și post, întrezărim împărăția cerurilor deschizându-se pentru noi.

Să ne înmulțim puterile trupești și sufletești ca într-un focar de raze de lumină, să ne rupem de păcatele veacului acestuia, urmându-L pe Domnul Iisus, pas cu pas! Să punem la inimă cuvântul Său și să ne rugăm postind și să postim rugându-ne, ca El să ne dezlege de orice legătură a celui rău și de orice cursă a vrăjmașului, ca purificați de orice necurăție să devenim părtași ai Sfintei Sale cine, în ziua cea neînserată a Învierii Sale. Amin.

Duminica a V-a din Postul Mare
„Cine este Cel mai Mare?“

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos era împreună cu ucenicii săi în drum spre Ierusalim, fiind cea din urmă călătorie mai înainte de patimile, răstignirea, moartea și învierea Sa. Căutând să pregătească pe ucenicii Săi pentru ce avea să se întâmple cu El, le vestește pentru a treia oară patimile Sale, adică prinderea, batjocorirea, bătăile, judecata și osândirea sa la

moarte, dar le amintește și de Învierea Sa în cea de-a treia zi, ca să-i pregătească sufletește, să le întărească credința și să-i facă atenți să nu se descurajeze, să nu fie dezamăgiți, să nu deznădăjduiască atunci când se vor întâmpla cele voite de Tatăl, prezise de prooroci și de bunăvoie primite de El.

"Iată, ne suim în Ierusalim și Fiul Omului va fi dat în mâinile arhiereilor și cărturarilor... și-L vor omorî, dar după trei zile va învia" (Marcu 10, 33-34). Cuvintele acestea nu puteau fi înțelese de ucenici, ci mai mult uimire, nedumerire îi cuprindeau și se temeau să-L întrebe. Era greu de înțeles la acea vreme drumul crucii, al jertfei, al răstignirii de bunăvoie a celui pe care ei îl urmau de mai bine de trei ani, fiind de față la mari minuni, în care Învățătorul lor își arăta puterea Sa dumnezeiască. La aceste constatări văzute de ochii lor, se mai adaugă părerea greșită pe care o aveau ucenicii și cei mai mulți din conaționalii lor, care așteptau prin Mesia o înălțare și o recunoaștere a trecutului poporului ales; așteptau o scuturare a stăpânirii romane, un stat independent și o înflorire a puterii politice și naționale, o împărăție lumească a poporului evreu.

Ucenicii, deci, se gândeau la împărăția Lui, pe care o credeau pământească și care va lua ființă în curând.

Cuprinși de aceste gânduri, fiecare se gândea la locul ce avea să-l ocupe în noua împărăție. Cât erau gândurile și judecățile ucenicilor de străine de simțămintele și judecățile Mântuitorului, se observă mai ales din faptul că în timp ce le vorbește despre suferința și moartea Sa, ei se certau între ei pentru mărire.

În acest context, privim cu durere și poate cu strângere de inimă pașii pe care îi face Salomeia, mama celor doi ucenici apropiați ai Mântuitorului - Iacob și Ioan -, și cererea ei adresată lui Iisus pentru cei doi fii ai săi, care fuseseră martori la Schimbarea la Față a Mântuitorului pe Taborul îndumnezeit de

prezența sfântă a Fiului lui Dumnezeu și luminat de lumina cea nefăcută de mână omenească.

Imaginea aceasta pământească, în care o mamă vine la Iisus cu cei doi fii ai săi și formulează o dorință ce va rămâne cu totul neîmplinită și care are numai justificarea slăbiciunii firii omenești, rămâne în cadrul dorințelor trecătoare ale omului. În cuvintele ei: "Doamne, fă ca acești doi fii ai mei să șadă unul de-a dreapta și altul de-a stânga Ta, în împărăția Ta" se vede numai dragostea de mamă. Nu au îndrăznit să vină să ceară singuri locurile cele mai înalte în viitoarea Sa împărăție. Trimit pe mama lor. Și atunci, Mântuitorul, privind pe cei doi ucenici, le adresează următoarele cuvinte: "Nu știți ce cereți". Apoi îi întreabă: "Puteți să beți paharul pe care îl voi bea Eu și să vă botezați cu botezul cu care Eu mă botez"? Fără să se gândească prea mult, Iacob și Ioan răspund: "Putem".

Ca să le arate puțina lor credință și pentru a pricepe adevărul, Iisus le spune cu durere aceste cuvinte care au străbătut ca un sfredel conștiința veacurilor: "Nu știți ce cereți", adică "Voi, apostolii Mei cei mai apropiați și prietenii Mei, M-ați avut lângă voi atâta vreme, M-ați auzit vorbindu-vă despre împărăția veșnică, și ce doriți voi? Doriți să fiți asigurați de locurile cele mai înalte, cele mai bune, cele mai de cinste, mai presus de ceilalți ucenici ai mei? Paharul sau patimile Mele le veți împărtăși și voi cândva, dar a sta de-a dreapta și de-a stânga Mea în împărăția Mea, nu este al Meu a da decât celor ce s-au rânduit de Tatăl Meu" (Matei 20, 23).

Cu alte cuvinte, în împărăția Sa nu se caută rangurile după un favor lumesc, ci după merit, numai aceia care își vor împodobi viața și faptele lor cu sfințenia virtuților, ale iubirii și milosteniei, aceia vor ocupa locurile cele mai înalte în împărăția Sa.

Ceilalți apostoli care erau de față la convorbire s-au mâniat,

căci începuse în inima lor invidia. Și atunci, Mântuitorul, strângându-i pe toți în jurul Său, le dă una din lecțiile cele mai frumoase, ca să înțeleagă în ce constă câștigarea locurilor în împărăția cerurilor. Trei ani de zile acești ucenici ascultaseră cuvintele Sale și fuseseră martori ai multor minuni săvârșite de El. Într-un cadru plin de înaltă duioșie, ce ne face să lăcrimăm, Iisus îi cheamă din nou la picioarele Lui pe acești ucenici ai Săi, pe acești fii ai lutului, din care nu ieșise încă "pământescul". Le înfățișează într-o măiestrită comparație autoritatea lumească a vremii și cea spirituală pe care o aduce creștinismul.

Îmbrăcând în haina modestă a smereniei sentimentele acestea din suflete, Iisus statornicește în viață și în istoria mântuirii noi rânduieli și dimensiuni. Iisus vine și dă un nou conținut raporturilor dintre oameni și acest conținut cuprinde într-însul puterea iubirii, smereniei, sacrificiului, renunțării la egoism și mândrie, a lepădării de sine. Iisus statornicește o altă relație: "Care vrea să fie mai mare între voi, să fie vouă slugă. Și care vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă" (Marcu 9, 44).

Și atunci Mântuitorul motivează aceasta, zicând: "pentru că și Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci ca El să slujească și să-și dea viața răscumpărare pentru multe". Pilda cea mai convingătoare de umilință a dat-o Iisus în Joia Mare, când a spălat picioarele ucenicilor săi. Se răstoarnă toate principiile și idealurile morale vechi și ale atâtor sisteme de gândire și sunt înlocuite cu altă viziune de viață, de comportare, de rugăciune și jertfă aduse în lumea creștină de Mântuitorul. Astfel, prin Evanghelia de astăzi Iisus înfățișează un nou model de viață al credincioșilor.

Întreaga activitate a Domnului e îndreptată asupra omului și a lumii, e îndreptată în direcția slujirii oamenilor și a lumii. Într-adevăr, întreaga activitate a Mântuitorului este o continuă slujire.

Întruparea este slujire în sensul că, deși Dumnezeu, Fiul a

luat trup omenesc spre a intra și fizic în contact cu oamenii, în vederea ajutorării lor directe, față către față, nu de la distanță. Slujire a fost activitatea Sa misionară prin conținutul ei de neajunsă măreție. Slujire au fost, de asemenea, vindecările, minunile, suferințele, moartea și învierea. Toate acestea le-a săvârșit Domnul Iisus numai și numai în folosul oamenilor. Nu numai al oamenilor din vremea vieții Sale pământești, ci pentru noi, oamenii din toate locurile și din toate timpurile.

În istorie, misiunea aceasta a slujirii, Hristos o împlinește în mod practic prin Biserică. În primul rând prin propovăduire și cult. Prin propovăduire, Biserica slujește credincioșilor, transmițându-le învățături a căror înfăptuire urmează să se înfăptuiască aici, în istorie, în lume și pe pământul acesta de către credincioși în strânsă colaborare cu Dumnezeu și cu toți oamenii de bine din lume.

Învățătura Împărăției lui Dumnezeu constă în curăție, dreptate, libertate, bunătate și iubire frățească, muncă și fericire pentru toți. Aceasta e chemarea spre care Biserica, prin propovăduirea ei, îndreaptă privirile și eforturile credincioșilor.

Scopul acesta măreț angajează toate eforturile credincioșilor nu numai spre cele religioase, dar și în toate laturile activității pozitive. Aceasta înseamnă că pentru realizarea Împărăției lui Dumnezeu sunt necesare nu numai practicile religioase, dar și toate celelalte activități creatoare ale fiilor Bisericii și ale tuturor celorlați oameni, întrucât ele sunt în slujba binelui.

Prin învățătura sa, Biserica îi ajută pe credincioși să înțeleagă că fără o înnoire a lor, oamenii nu pot spera să realizeze Împărăția lui Dumnezeu.

Învățătura Domnului, dată nouă prin predică, ne învață că pentru înfăptuirea măretului ideal este nevoie de o credință puternică, de frământări, de lupte, de o puternică capacitate de rezistență, hotă-

râre și suferință. Spiritul care însuflețește întreaga propovăduire a Bisericii este un spirit de înnoire, de înălțare, de smulgere din comoditate, de încordare a puterilor, de perseverență, de bărbătească chemare la eforturi în slujba nobilei cauze - mântuirea -, care ne e atât de scumpă.

Prin învățătură, Biserica ne învață să vedem în fața fiecărui om fața lui Hristos și ne învață să prețuim lumea ca operă a lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, conștiința că lumea e opera lui Dumnezeu, și anume o operă perfectibilă, nu desăvârșită, ne obligă să participăm cu hotărâre la toate chemările în vederea înfrumusețării și îmbunătățirii ei. Prin propovăduirea sa, Biserica slujește formând la ascultători nu numai sentimentul apartenenței la societate și la lume, dar și simțul responsabilității pentru ceilalți, pentru întreaga realitate, pentru viitorul lumii.

Dar Biserica slujește credincioșilor nu numai prin propovăduire, ci și prin cult.

Cultul este totalitatea mijloacelor de care se folosește Biserica în vederea aducerii și păstrării credincioșilor în comuniune cu Dumnezeu. În centrul cultului este Iisus Hristos, prezent sub smerenia cuvântului și elementele Sfintelor Taine, în frunte cu Sfânta Euharistie.

Cultul, și în primul rând Sfânta Euharistie, e actualizarea lui Hristos în scopul de a parcurge cu fiecare credincios și cu întreaga comunitate creștină drumul parcurs de El în direcția duhovnicirii, până la totală schimbare.

Mersul lui Iisus împreună cu noi prin istorie e asociat cu un continuu transfer de putere dinspre El înspre noi, din umanitatea Lui transfigurată în ființa noastră netransfigurată. Pe calea aceasta se pun temelii noi vieții noastre și suntem în stare să realizăm o viață nouă.

Dacă predica ne dă învățătura despre viață, cultul, Sfintele Taine ne dau forța necesară transpunerii în faptă a acestei învățături. Dacă prin propovăduire, Biserica slujește credincioșilor punându-le în fața credinței datoriile fundamentale ale vieții, prin cult, prin Sfintele Taine ea îi slujește în sensul că îi sfințește, adică îi eliberează de păcat, de egoism, de tirania instinctelor, dându-le totodată puterea de a împlini în mod consecvent poruncile lui Hristos, care nu sunt altceva decât chemări ale vieții noastre, în plenitudinea ei.

Dar Biserica nu-și poate limita activitatea numai la folosirea propovăduirii și a cultului. Deși activitățile acestea sunt de neînlocuit, totuși Biserica este chemată să participe într-un mod mai direct la slujirea omului. Problemele cu care se confruntă societatea noastră de azi sunt atât de multe și complicate, încât pentru rezolvarea lor e necesară o mare concentrare de forțe și înțelepciune. Și aici rolul bisericii este mare și cerut.

Două sunt motivele pentru care Biserica nu-și poate limita slujirea prin predică și cult.

Primul este că Domnul nostru Iisus Hristos lucrează nu numai în Biserică, dar și dincolo de "altarul" ei. Oriunde se pune la cale și se realizează un bine, oriunde se duce lupta împotriva nedreptăților, a sărăciei, a foametei, a ignoranței etc., acolo e prezent activ și Domnul Hristos. Unde e prezent Hristos, însă, acolo trebuie să fie și mărturisitorii Lui, credincioșii. Să fim prezenți nu formal, nu fizic, ca să facem act de prezență, ci să fim lângă Iisus, împreună cu El, cu întreaga noastră putere morală și spirituală, cu tot elanul și cu toată capacitatea noastră de jertfă. A fi împreună cu Hristos, înseamnă a sluji împreună cu El oamenilor.

Un al doilea fapt care obligă Biserica, împreună cu fiii săi, să fie prezentă la nevoile, necazurile oamenilor, este legea iubirii. Caracteristica esențială a iubirii creștine este dragostea dăruirii nelimitate în slujba omului.

Ca iubire, iubirea creștină e iubire la modul divin. Adică o iubire care se răsfrânge asupra tuturor, fără deosebire, și în primul rând asupra celor în necaz, boală, sărăcie, primejdie. Iubirea creștină este aplecarea spre ceilalți, scoaterea lor din izolare, din necaz, din blazare, din indiferență, din robia păcatelor și patimilor; este stabilirea comuniunii cu ei, o readucere a lor pe drumul vieții normale.

Iubirea creștină e promovarea celorlalți la starea de oameni capabili să slujească la rândul lor altora, în spiritul aceleiași iubiri. Mai mult, prin aspectul ei preventiv, iubirea obligă pe credincioși să participe și să lucreze cu toate mijloacele ei la eforturile în vederea creării unei societăți în care să nu fie ură, răutate, hoție, nedreptate, o societate care să ocrotească pe cei slabi, bolnavi, săraci, părăsiți, uitați și ocoliți.

Slujirea Bisericii, practicată prin propovăduire și cult, e de maximă importanță. E foarte important ca un credincios să fie lămurit, luminat asupra comuniunii lui cu Dumnezeu, asupra scopului și valorii vieții, asupra a ceea ce trebuie să creadă și să facă, după cum e de mare importanță ca un credincios să fie eliberat de sub tirania păcatului, a egoismului și să primească putere pentru o viață nouă.

La aceasta ne îndeamnă zilele acestea însemnate ale sfântului și Marelui Post al Paștilor. Să intensificăm și să împreunăm rugăciunea cu postul și înfrânarea, căința și mărturisirea păcatelor, împărtășindu-ne cu Domnul în Sf. Cuminecătură și să-i urmăm Lui prin credință lucrătoare în fapte de iubire. Să nu socotească nimeni că ni se cere săvârșirea unor fapte și lucruri mai presus de puterile noastre.

Biserica ne cheamă, prin glasul Evangheliei, ca în întâmpinarea marelui praznic al Învierii Domnului să ne înnoim sufletește și viața noastră creștină prin virtutea și fapta care este "o cale mai presus de orice altă cale", izvorul virtuților creștine:

dragostea de Dumnezeu și Biserica Sa, dragostea slujitoare de oameni, de împlinirea lipsurilor lor, de înmulțirea bucuriilor lor și ale noastre, ale tuturor.

Așadar, să facem din viața noastră "liturghie după liturghie", slujirea Domnului și slujirea omului, slujirea Bisericii și slujirea familiei și a societății în care viețuim și muncim.

Și numai slujind în chip cu totul dezinteresat oamenilor, vom fi îndreptățiți să ne numim fiii lui Hristos. Ai lui Hristos cel care a venit nu "ca să i se slujească, ci ca El să slujească" credincioșilor, oamenilor, lumii. Amin.

Duminica a VI-a din Post. Floriile

Drumul postului pe care creștinul l-a parcurs timp de șase săptămâni a ajuns la ultima treaptă, când Sf. Biserică ne-a pus în față importante scene din viața lui Iisus Hristos, scene edificatoare sufletului, pentru a primi cu bucurie ziua Învierii Domnului Iisus Hristos.

O dată cu postul am pornit de la Marea Galileei, apoi am început să urcăm încet, trecând prin orașe și sate, ca să ajungem în Betania, orășel la poalele Muntelui Măslinilor unde Iisus a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile.

Și astăzi Mântuitorul ne cheamă, prin glasul Bisericii, ca să urcăm alături de El pe vârful muntelui pentru a intra în Ierusalimul sufletului nostru, bucurându-ne că ne-a învrednicit să luăm și noi parte la acest urcuș sfânt. Etapele acestea noi le-am făcut în Biserică, alături de Hristos și cu cât ne apropiem de vârful muntelui, cu atât fețele noastre se înseninează de dorința vie de a depune un ultim efort spre a ajunge să poposim sus, acolo unde mireasma dumnezeiască e mai simțită, acolo unde corul îngerilor este mai auzit.

Multă lume din depărtate ținuturi urcau cu câteva zile înainte dealul Ierusalimului ca să serbeze Paștile, cu dorința vie și gând curat de a vedea pe Iisus. În cetatea Ierusalimului, în jurul fariseilor și preoților se pune la cale prinderea lui Iisus, cel care aducea o viață nouă, cel care nu tolera ca minciuna să fie elogiată, perfidia să fie ridicată la rang de virtute, iar crima, sub toate formele ei, admisă ca un bun firesc.

Dar Iisus, cu blândețea și dragostea dumnezeiască pe care a propovăduit-o, se îndreaptă încet, cu ucenicii lui, spre Betania, ca să intre în casa lui Lazăr pe care-l înviase, și să ia masa cu el. Trebuia să arate tuturor că Lazăr a înviat cu adevărat și totodată trebuia să-i pregătească pentru a putea înțelege Învierea Sa din morți, în acel chip tainic cum avea să se întâmple la numai o săptămână.

Ca un semn de respect și recunoștință pentru cel ce aduce lumină în casa lor, Maria, sora lui Lazăr, toarnă mir de nard curat, de mare preț, peste picioarele lui Iisus și cu părul capului îi șterge picioarele. Câtă dragoste față de Învățătorul, câtă umilință plină de respect la sora lui Lazăr, care mai târziu a devenit ucenica lui Iisus.

La observația lui Iuda Vânzătorul - că de ce nu s-a vândut, mai bine, mirul -, Domnul Iisus, plin de durere de ceea ce gândea fiul pierzării, răspunde: "Las-o în pace, căci ea l-a păstrat pentru ziua îngropării Mele. Pe săraci îi aveți tot timpul cu voi iar pe Mine nu mă aveți întotdeauna" (Mat. 26, 11).

Din Betania, Domnul Iisus se îndreaptă, a doua zi, spre Betfaghe, de unde trimite doi ucenici în satul din apropiere ca să aducă asina ce o vor găsi legată și mânzul asinei, să-i dezlege și să-i aducă la El, iar dacă va întreba cineva de ce fac aceasta, să spună că "Domnul are trebuință de ei și îndată îi va trimite". Aceasta spre a se împlini profeția proorocului Zaharia, care zice: "Nu te teme, fiica Sionului, iată că împăratul tău vine călare pe mânzul asinei" (Zaharia 9, 9). Aducându-se mânzul asinei,

mulțimea așterne haine peste asin și El se așază deasupra. Covor de veșminte și de ramuri de copaci se întindea înaintea lui Iisus, iar mulțimea, cu ramuri de finic și măslin în mână, striga: "Osana! Fiul lui David! Bine este cuvântat cel ce vine în numele Domnului. Osana, întru cei de sus" (Marcu 11, 7-10).

În mijlocul acestei mulțimi entuziaste se aflau și "oameni dintre farisei", pe care această primire îi nemulțumea profund. Nu mai erau ei cei lăudați de popor, cei admirați pentru cucernicie și fapte bune, cu care le plăcea să se laude. "Învățătorule, ceartă-ți ucenicii". Atunci, Iisus le-a răspuns: "de vor tăcea aceștia, pietrele vor striga" (Luca, 19, 39-40). Sfântul Evanghelist Matei întregește discuția cu arhiereii și cărturarii iudei, care îi zic: „Auzi ce zic aceștia?" La care Iisus răspunde: "Da. Au niciodată n-ați citit că din gura pruncilor și a celor ce sug voi primi laudă?" (Mat. 21, 16).

De Duminica Floriilor, Duminica Stâlpărilor sau a ramurilor de finic, cu care a fost întâmpinat Mântuitorul nostru la intrarea triumfală în Ierusalim, cu șase zile înainte de răstignire, sunt legate multe fapte și întâmplări, care au rezonanță până în zilele noastre și vor avea până la sfârșitul veacurilor.

Mântuitorul a intrat de multe ori în Ierusalim, dar totdeauna simplu, smerit, fără alai, însoțit numai de ucenicii săi.

În Duminica Floriilor, însă, toate se schimbă: Mântuitorul nu vine smerit, pe furiș, ci călare pe un mânz de asină, însoțit încă din Betania de popor mult, iar la porțile Ierusalimului mulțime de bărbați, femei și copii îl primesc cu ramuri de finic, ca pe un împărat, strigând: "Osana! Fiul lui David, împăratul lui Israil, binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului" (Mat. 21, 9; Ioan 12, 13).

Poporul era în delir, fremăta de bucurie și entuziasm, așternea hainele în calea Domnului, și de ar tăcea norodul, pietrele ar striga: "Osana"! Singur Mântuitorul e trist, până în adâncul sufletului Său.

Ce se întâmplase în ziua aceea? Cum de se schimbaseră iudeii

în așa măsură? Doar trei ani de zile a vorbit Iisus despre Împărăția lui Dumnezeu, în mijlocul acestui popor și a grăit atât de frumos, ca nimeni altul ca El, a săvârșit minuni, vindecări, a dat nenumărate semne despre Dumnezeirea Lui, dar poporul L-a primit neîncrezător, apoi L-a urât de moarte, căutând să-L omoare de mai multe ori.

Ce s-a întâmplat cu acest popor, ce schimbare s-a produs dintr-o dată în sufletul lui?

Mântuitorul a încălecat pe mânzul asinei și a intrat triumfal în Ierusalim, ca să se împlinească întocmai cele scrise despre El de profeți (Mat. 21, 5). Dar poporul evreu, egoist și dornic de răzbunare, a văzut altceva acum. Văzându-L călare și înconjurat de atâta popor, a crezut că Mesia a dat semnalul revoluției în contra stăpânirii romane. Fiecare iudeu avea câte un dușman, care trebuia pedepsit și fiecare credea că acum începe realizarea aspirațiilor lor politice, o împărăție pământească. Ei nu pricep că împărăția lui Hristos este împărăția păcii, a iertării și a iubirii. Ei nu pricep că Domnul îi lasă să cânte și să-L slăvească numai ca să dea pildă că cel ce merge la moarte pentru întreaga omenire, Fiul lui Dumnezeu, trebuie să fie preamărit mai mult decât oricare alt om. Aceasta a vrut să le arate Domnul prin intrarea triumfală în Ierusalim, dar ei n-au priceput.

Mântuitorul este trist. Îi este milă de popor. Aceasta este ultima chemare la mântuire ce o adresează El însuși poporului ales, dar știe că nu va fi ascultat. Ochii Săi dumnezeiești văd patimile ce vor urma. Numai câteva ceasuri vor trece și acest popor se va schimba iarăși. Numai câteva ceasuri vor trece și poporul se va lepăda de El, îl va urî și-I va dori moartea, căci El, în loc să apuce sabia și să ucidă pe dușmani, va rosti cu glas blând: "Iubiți pe vrăjmașii voștri", apoi va lua biciul și va goni negustorii din templu, arătând că Dumnezeu pedepsește cu însuși brațul Său pe batjocoritorii celor sfinte.

În seara intrării triumfale în Ierusalim, fiul lui David, Împăratul iudeilor va merge în Betania ca să nu fie ucis înainte de plinirea vremii. Alaiul se apropie tot mai mult de Ierusalim și Mesia este din ce în ce mai trist. El știe că numai câteva zile vor trece și alaiul acesta ce-L însoțește săltând de bucurie se va preface în adunare mișelească, ce în loc de "Osana", va striga: "Răstignește-L! Răstignește-L!" Mântuitorul știe că cei ce cântă acum "Împăratul iudeilor, Osana, bine este cuvântat", vor rosti cea mai josnică minciună, că n-au alt împărat decât pe Cezarul, și vor cere ca sângele lui Iisus să cadă asupra lor și asupra copiilor lor.

Ochii dumnezeiești ai Mântuitorului văd cum ramurile de finic se prefac în bici și în cunună de spini; mâinile ce aruncă flori în calea lui se strâng în pumni care îl vor lovi fără milă, iar buzele ce-L preamăresc îl vor scuipa și-L vor huidui. Peste strigătele de "Osana", Mântuitorul aude cum i se ascut piroanele răstignirii.

Iată de ce este trist Mântuitorul. El știe că poporul nu va pricepe cercetarea Lui. El știe că Tatăl nu va lăsa nepedepsită răutatea poporului ales, după cum s-a și întâmplat în anul 70. În mijlocul strigătelor "Răstigniți-L", Iisus a întrezărit crucea de pe Golgota și dincolo de aceasta, El vedea zorile Învierii.

Ce lecție minunată pentru noi! Între "Osana" și "Răstignește-L" se desfășoară și scurta noastră viață pământească.

Întâmplările din Duminica Floriilor trebuie să ne fie spre înțeleaptă învățătură. Să desprindem din ele că Dumnezeu pedepsește pe cei ce nu ascultă glasul Său. Să înțelegem că pe oameni greu ne putem baza, căci sunt, de cele mai multe ori, schimbători după diferitele lor interese. Cine te laudă astăzi, mâine te poate huli, cei ce sunt astăzi prieteni, mâine pot deveni cei mai înverșunați dușmai ai tăi.

De aceea, să venim și să ne încredem în Dumnezeu și să ascultăm glasul Său când ne cheamă și să nu-L întristăm cu răutatea noastră.

Sufletul nostru să-l primească pe Iisus cu bucurie, ca odinioară Ierusalimul, căci azi vine ca biruitor al morții și izbăvitor vieții. Sufletul nostru să fie o cetate a virtuților, pe care să n-o poată cuceri nici un păcat din lume. Cetate a sfințeniei, a milei, a bunătății și a dragostei, cetate a ascultării de Domnul Iisus Hristos, cu legea poruncilor Lui, cu îndrumarea Evangheliei Sale, cu apărarea zidului de nebiruit a inimii noastre, cu adevărat credincioasă numai Domnului Împărătului nostru veșnic.

Vine săptămâna Sfintelor Patimi, când Iisus urcă spre Golgota. Să alergăm și noi înaintea Mântuitorului, să așternem înaintea Lui florile și ramurile de finic ale credinței noastre și hainele faptelor noastre frumoase, deschizând larg porțile cetății inimii noastre ca să intre Domnul puterilor.

Să străbatem cu El drumul acesta pe tot parcursul vieții noastre. Să fim cu El în suferință ca să ne învrednicim a fi cu El și în ziua cea luminată a Învierii.

Învrednicește-ne, Doamne Iisuse Hristoase, să te lăudăm, să te binecuvântăm și să te mărim, cântând și strigând și noi "Osana, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului". Amin.

Sfânta Treime

"În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh".
Aceste cuvinte cu care am început predica, formează una din cele mai mici rugăciuni închinate Sfintei Treimi.

Și noi, când zicem: "În numele Tatălui, ne spune Sfântul Ambrozie, ne însemnăm fruntea spre a arăta că toate gândurile noastre merg la Dumnezeu, izvorul gândirii noastre; când zicem "și al Fiului" ne însemnăm la inimă, arătând că toată inima noastră o dăm Domnului, iar când zicem "și al Sfântului Duh", ne însemnăm umerii, rădăcina mâinii, spre a arăta că începutul și

desfășurarea faptei este spre slava lui Dumnezeu. Încheiem cu cuvântul "Amin", așa să fie.

Ființa noastră întreagă este închinată Sfintei Treimi.
Însuși unirea celor trei degete de la mâna dreaptă, ca să ne facem semnul Sfintei Cruci, însemnează tot Sfânta Treime. Cu acest semn sfânt și cu rostirea acestor dumnezeiești cuvinte, noi începem toate rugăciunile noastre de fiecare zi. Acestea au fost semnul și puterea creștinismului, din ziua Cincizecimii, de când a luat naștere Biserica. De atunci, orice credincios se însemnează cu acest semn - Sfânta Cruce - și rostește aceste cuvinte, care mărturisesc credința lui în Sfânta Treime de la care primim harurile cele bogate.

Moșii și strămoșii noștri, de când ne-am zămislit ca neam pe aceste locuri frumoase, au cinstit Sfânta Treime cu tot sufletul, s-au închinat ei și au adorat-o. Credința noastră în Sfânta Treime a fost totdeauna puterea mântuirii noastre.

În numele Sfintei Treimi noi săvârșim și taina Sfântului Botez, în numele ei primim "toată darea cea bună și tot darul desăvârșit". În numele ei creștem duhovnicește, ne sfințim prin har și moștenim viața veșnică.

Cu rugăciunea amintită, deși nu spunem decât trei nume: Tatăl, Atotcreator, Fiul Mântuitorul nostru și Sfântul Duh, sfințitorul nostru, nume care alcătuiesc Sfânta Treime - temelia credinței noastre, spunem totul, mărturisim întreaga noastră credință. Deși fiecare nume sau persoană este Dumnezeu adevărat, totuși nu sunt trei Dumnezei, ci un singur Dumnezu în trei persoane. "Unul după Ființă și întreit după persoane".

În numele Sfintei Treimi se săvârșește dumnezeiasca Liturghie, care începe cu cuvintele: "Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh" și se săvârșește cu slujba Învierii Domnului: "Slavă Sfintei și celei de o ființă și nedespărțitei Treimi", așa cum rostește preotul în fiecare zi, din noaptea Învierii

până la Înălțarea Domnului. Pentru slăvirea Sfintei Treimi s-au compus cântări, Doxologii mari și mici, slujbe de noapte, cum sunt Miezonoptica de duminică și Slujba privegherii sau Acatistul Sfintei Treimi.

Astăzi, când Biserica Ortodoxă serbează praznicul Sfintei Treimi, este bine să lămurim pe cât ne este cu putință, înțelesul ei cel adânc.

Învățătura despre Sfânta Treime este o învățătură de bază a Bisericii. Este cea mai mare și mai adâncă învățătură a ei. Și noi creștinii credem în această învățătură și mărturisim că este un singur Dumnezeu, Unul în ființă și întreit în fețe sau persoane: Tatăl, Fiul, și Sfântul Duh. Această învățătură nu o are nici o altă religie decât creștinismul. Ea ne-a fost dată prin descoperire de Dumnezeu din milostivirea și din bunătatea Sa pentru noi. Altfel, nu L-am fi cunoscut. Căci Mântuitorul zice: "Nimeni nu-L cunoaște pe Tatăl decât numai Fiul și cel căruia va voi Fiul să-i descopere" (Matei 11, 27). Iar o cântare la Utrenie spune: "Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă". Într-adevăr, Mântuitorul S-a arătat pe pământ, S-a arătat între oameni, la Întruparea Sa.

Dogma Sfintei Treimi, Învățătura fundamentală a Bisericii, fiind o taină adâncă și necuprinsă, Sfinții Părinți ai Bisericii au căutat să o lămurească în diferite feluri prin analogii și asemănări. Unii au căutat să explice Taina Sfintei Treimi prin corelația dintre cele trei funcțiuni ale sufletului nostru: gândire, voință și simțire, și care formează o unitate.

Un mare scriitor bisericesc, Fericitul Augustin († 430), asemăna Sânta Treime cu apa care are și izvor, și pârâu și apa propriu-zisă. Sfântul Atanasie cel Mare aseamănă Sfânta Treime cu Soarele. El spune: "Că precum soarele este cu trei fețe, așa și Dumnezeu este în trei ipostasuri. Căci, chip al Tatălui este discul; Chip al Fiului este raza și Chip al Sfântului Duh este lumina

soarelui. La soare este disc, rază și lumină, dar nu zicem că sunt trei luminători, ci un singur soare. Asemenea și la Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh sunt un singur Dumnezeu. La soare, continuă același Sfânt Părinte, este nedespărțit discul de rază și lumină. Așa este și în dumnezeiasca treime, nu se despart persoanele, ipostasele unele de altele. Discul soarelui, spune Sfântul Atanasie, naște și unește raza și dă lumină, așa și Dumnezeu-Tatăl naște pe Fiul și purcede pe Sfântul Duh. Raza soarelui se coboară pe pământ, dar nu se desparte de soare, nici din cer nu lipsește, nici de pe pământ și este și în discul soarelui. Așa și Fiul nu se desparte de Tatăl și de Sfântul Duh".

Sfântul Spiridon al Trimitundei, făcătorul de minuni, pentru a arăta unitatea Sfintei Treimi și egalitatea celor trei persoane, împotriva rătăcirii ariene, la Sinodul I Ecumenic, s-a folosit de o cărămidă care, deși reprezenta o unitate, privind-o, a arătat că în această unitate exită trei elemente: lutul, care a rămas în mâna Sfântului, apa care a căzut pe pământ și focul care s-a ridicat la cer. Aceasta a fost o minune spre a arăta unitatea în Sfânta Treime, a celor trei persoane dumnezeiești.

Taina Sfintei Treimi, cum am spus, fiind de nepătruns cu mintea, oricâte asemănări s-au făcut de către Sfinții Părinți, nu se poate pătrunde și înțelege, doar atât cât ne-a fost de folos. Dumnezeu ne-a descoperit, și câte știm despre ea ne este de ajuns ca să ne mântuim.

În cunoașterea și înțelegerea Tainei Sfintei Treimi este nevoie mai ales de puterea credinței și a iubirii. Noi credem cu tot sufletul în Sfânta Treime, o mărturisim fiecare la primirea Sfântului Botez, cât și în toată viața noastră și o iubim, "și cine se leapădă de această credință și de mărturisirea ei, încetează de a mai fi creștin" (Irineu Mihălcescu).

Sfinții nu s-au folosit atât de luminile minții, ca să înțeleagă

taina Sfintei Treimi pe care n-o pot înțelege, nici îngerii, cât mai ales s-au rugat cu credință și dragoste să se învrednicească de harurile ei cele bogate. Așa să ne rugăm și noi, în fiecare clipă și mai ales în această mare zi a sărbătoririi Sfintei Treimi, ca Dumnezeu Cel în treime lăudat să ne asculte și să ne transforme inimile noastre în altare de rugăciuni și lucrare de fapte bune.

Sfințenia nu constă în idei goale, ci în îndeplinirea binelui, în schimbarea noastră lăuntrică într-un om nou, după chipul lui Hristos, într-un samarinean milostiv, care și-a jertfit totul pentru ajutorul celui în suferință. Toate aceste transformări sunt, desigur, lucrări ale Sfintei Treimi.

În **Vechiul Testament** avem multe preînchipuiri ale Sfintei Treimi. Astfel, chiar în primul capitol al Genezei se vorbește de Sfânta Treime: "Să facem om după chipul și asemănarea Noastră", zice Dumnezeu (Facere 1, 26). Omul a fost creat dintru început după chipul Sfintei Treimi.

Origen, mare învățat și scriitor creștin, ne arată că Dumnezeu, când a creat pe om, nu S-a sfătuit cu îngerii, ci cu Sine Însuși, deci este vorba de un sfat între persoanele Sfintei Treimi. Tot o preînchipuire a Sfintei Treimi este și arătarea celor trei îngeri patriarhului Avraam, la stejarul lui Mamvri (Facere 1, 2). Sfânta treime e prefigurată în **Vechiul Testament** și de sfeșnicul cu trei brațe și de cântarea serafimilor: "Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot" (Isaia 6, 3), imn întreit pe care îl cântăm și noi, la fiecare Sfântă Liturghie.

În **Vechiul Testament** găsim chiar redat și numele persoanelor Sfintei Treimi: nume de Tată, de Fiu și de Sfântul Duh. Astfel în cuvintele pe care psalmistul le pune în gura Fiului se spune: "Zis-a Domnul către Mine: Fiul Meu ești Tu, Eu astăzi Te-am născut" (Psalmul 2, 7). La Facere 1, 2 se arată că "Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor", iar Psalmistul se roagă

zicând: "Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine" (Psalmul 20, 12).

În **Noul Testament**, Sfânta Treime s-a arătat și mai lămurit. Cea dintâi descoperire o face îngerul Gavriil Sfintei Fecioare Maria, la Buna-Vestire. El i-a zis: "Duhul Sfânt Se va pogorâ peste tine și puterea celui Preaînalt te va umbri, iar Fiul ce Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema" (Luca 1, 35).

La Botezul Domnului, Fiul se botează, tatăl îl mărturisește zicând: "Acesta este Fiul meu cel iubit întru care am binevoit, pe Acesta să-L ascultați", iar Duhul Sfânt se coboară în chip de porumbel. Sfânta Treime se arată și la Schimbarea la Față a Domnului Iisus Hristos.

Sfânta Biserică ne învață că toate lucrările mari de sfințire și de îndumnezeire s-au făcut de Sfânta Treime și în numele ei. În numele Sfintei Treimi s-a făcut evanghelizarea în lume: "Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh" zice Mântuitorul Sfinților Apostoli (Matei 28, 19).

În puterea Sfintei Treimi s-a înființat Biserica și s-a dat harul vindecărilor și al vorbirii în limbi. În numele Sfintei Treimi dobândim mântuirea și sfințirea noastră.

Pe plan lărgit, unitatea Sfintei Treimi a creat punți de legătură între confesiunile creștine, pentru că toate aceste confesiuni cred în Sfânta treime. Pe temeiul acestei credințe se încearcă, în cadrul mișcărilor ecumenice, să se apropie toate Bisericile creștine, să fie iarăși un trup tainic al lui Hristos, o singură Biserică a Lui.

Pentru noi, creștinii, unitatea Sfintei Treimi se vădește (se arată) în opera Ziditorului, în fiecare fir de nisip sau iarbă, în tot ce este creat. Ea se vădește și în conducerea lumii, în Sfânta Providență. Iată deci că unitatea Sfintei Treimi conduce toate formele de varietate în unitate deplină.

Praznicul de astăzi, Sfânta Treime, răspândește raza de lumină în sufletul fiecărui credincios și îl cheamă la depășiri de sine, în

lucrări morale, spirituale și materiale, la locul său de muncă.

În Sfânta Treime știm că sălășluiește pacea, dragostea și unitatea; la fel trebuie să sălășluiască și în viața noastră de fiecare clipă, în familia noastră și în sufletul nostru. Trebuie să știm că faptele noastre cele bune sunt ca niște trepte pe care ne ridicăm și ne apropiem de izvorul cel nesecat al tuturor harurilor Sfintei Treimi.

Nu atât să dogmatizăm despre Sfânta Treime, ci mai ales să facem faptele plăcute Sfintei Treimi: "Nu vorbele mari fac pe sfinți și drepți, ci viața cea plină de fapte bune, creștinești, de smerenie, de dragoste și credință puternică" (Pr. V. Aștileanu).

Noi ne închinăm în numele Sfintei Treimi, fiindcă suntem închinați chiar de la primirea Sfântului Botez, care este mărturisirea unității de credință și pe care se cade să o păstrăm neștirbită și nepătată. Și nu este o fericire mai mare pentru vredniciile noastre decât aceea de a ști că vom putea sta curați în fața tronului Sfintei Treimi. Iar bucuria pe care ne-o dă sărbătoarea de azi, cântările bisericești, atât de frumoase, dumnezeiasca Liturghie, sunt doar imaginea bucuriei desăvârșite pe care o vom trăi în cer în fața tronului Sfintei Treimi.

Să păstrăm această bucurie în sufletele noastre și mereu să căutăm să ne întâlnim cu credință și dragoste în Biserica lui Hristos, dobândind această bucurie, din harurile Sfintei și Celei de o ființă Treimi, așa cum au dobândit sfinții care și-au păstrat unitatea de credință, așa cum au dobândit și strămoșii noștri.

Să ne rugăm astăzi, în ziua de prăznuire a Sintei Treimi și să zicem: "Prea Sfântă Treime miluiește-ne pe noi; Doamne curățește păcatele nostre; Stăpâne iartă fărădelegile noastre, Sfinte cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tău". Amin.

Duminica dinainte de Nașterea Domnului

Există în cursul anului bisericesc pomenirea unor evenimente din iconomia mântuirii noastre care nu se reduc la o singură zi. Așa se face că în jurul unor sărbători gravitează și cele două Duminici: cea care precede și cea care urmează acea dată; ba, mai mult, această pomenire este pregătită în mod deosebit în cursul mai multor zile. Astfel, de marele praznic al Nașterii Domnului se leagă această Duminică și Duminica viitoare. Dar pentru ca însemnătatea acestui eveniment să fie și mai evidentă, din 15 noiembrie începe postul și pregătirea pentru această sfântă prăznuire.

În atmosfera duhovnicească, creată de versul duios al colindelor noastre străbune și de minunatele noastre cântări bisericești, ne apropiem cu emoție sfântă de staulul Betleemului unde în urmă cu 2000 de ani s-a născut Hristos, Domnul nostru. Fiecare din noi simțim, în mișcările, în vorbele, în trăirea noastră, în pregătirile ce se fac o atmosferă specifică: aceea a unei tainice așteptări.

Sufletele noastre se transpun într-o predispoziție de sentimentală evlavie, pe care o strecoară în suflete apropierea lui "Moș Crăciun".

Bucuria acestei așteptări este deopotrivă pentru tânăr ca și pentru bătrân, pentru bogat ca și pentru sărac. Ea este în toată curățenia ei pentru orice suflet creștin, și rămâne totuși a copilașilor cu suflete nevinovate, neatinse încă de rugina îndoielii.

Cât este de sinceră și curată fericirea lor, se poate vedea din zâmbetele lor neprefăcute. Oricine poate constata că izvorul acestor stări înălțătoare este sufletul lor curat. Zilele acestea sunt un prilej de pregătire, nu numai pentru corp, nu numai pentru

bucuria trecătoare a zilei, ci mai ales pentru cea a sufletului.

Duminica aceasta care premerge praznicului Crăciunului este închinată Sfinților Părinți după trup al Domnului. Pentru aceasta și pericopa evanghelică rânduită a se citi la Sfânta Liturghie ne aduce în ochii minții cartea neamului lui Iisus, genealogia Mântuitorului nostru Iisus Hristos, apoi este amintită nașterea cea de sus a Domnului. De aceea, Părinții Bisericii vorbesc în legătură cu Domnul nostru de două nașteri: una dumnezeiască, înainte de toți vecii din tată fără mamă - și alta omenească, în timp, la plinirea vremii (Gal. 4, 4) - din mamă fără tată.

Evanghelia de astăzi, primul capitol al Sfintei Evanghelii după Matei este o parte de legătură între cele două părți ale Sfintei Scripturi, este legătura care ține împreună Vechiul și **Noul Testament**. Cartea neamului lui Iisus arată că Iisus Hristos, Domnul nostru a fost om cu adevărat - asemenea nouă, dar fără păcat - deci a avut înaintași. Sfântul Evanghelist Matei începe genealogia Mântuitorului cu Patriarhul Avraam, cel căruia însuși Dumnezeu îi descoperise că întru el, adică întru semințiа și urmașii lui "se vor binecuvânta toate neamurile pământului" (Fac. 12, 3).

Citirea sau auzirea celor 42 de neamuri sau generații de strămoși ai Domnului prezentați de Evanghelistul Matei ne duce în atmosfera de așteptare a tuturor celor din **Vechiul Testament**, care au așteptat cu dor și nerăbdare împlinirea protoevangheliei (Fac. 3, 15), care a fost cea dintâi veste bună dată de Dumnezeu protopărinților după cădere, că le va trimite un Răscumpărător.

Împlinirea venirii lui Mesia era atât de mult dorită încât, în mentalitatea iudaică, a nu avea urmași însemna un blestem, o mare pedeapsă din partea lui Dumnezeu. Aceasta deoarece fiecare aștepta, dorea și se gândea că poate din familia lui se va naște Mesia cel mult așteptat.

Cele 42 de generații care așteptau cu mult dor timpul mesianic sunt simbolizate în Biserica noastră și această epocă a așteptării este oarecum retrăită în noi înșine, în zilele Postului Crăciunului. Ne simțim și noi cu patriarhii, drepții și trăitorii **Vechiului Testament** în atmosfera de așteptare a venirii în lumea noastră a "pruncului Celui mai înainte de veci", cum spune o cântare bisericească.

Sf. Evanghelist Matei împarte cele 42 de generații cuprinse în această „carte a neamului lui Iisus" în trei grupe, fiecare alcătuită din 14 nume. De la început se arată că Iisus este din neamul lui David și a lui Avraam, părintele poporului ales. Primii strămoși după trup ai Mântuitorului - „cartea neamului" consemnată de el în Evanghelia după Matei - au fost Avraam, Isac, Iacov și înșiră până la regele și psalmistul David 14 generații. Se împliniseră astfel proorocirile rostite cu opt veacuri înainte de către Isaia profetul. "O mlădiță va ieși din tulpina lui Iesei (tatăl lui David) și un lăstar din rădăcini le va da. Și se va odihni peste el duhul lui Dumnezeu.." (Isaia 11, 2), iar prin cuvintele proorocului Ieremia, Dumnezeu descoperă ... "Voi ridica din David odraslă dreaptă... și odraslei aceleia i se va pune numele: Domnul - dreptatea noastră" (Ieremia 13, 16). A doua grupă de 14 generații din neamul Mântuitorului ține de la psalmistul David până la ducerea poporului ales în robia babiloniană, iar cea de a treia de la această strămutare în Babilon, până la Hristos.

Numărul 14 este format din 7 plus 7 și această cifră are în Sf. Scriptură un simbolism deosebit, ea reprezintă sfințenia, plenitudinea, desăvârșirea.

După enumerarea celor 42 de descendenți ai Mântuitorului, în Evanghelia de astăzi este istorisită nașterea cea mai presus de fire a Mântuitorului nostru din Preacurata Fecioara Maria. Astăzi s-a

împlinit proorocia lui Isaia: "Iată Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emmanuel, care se tâlcuiește, cu noi este Dumnezeu" (Isaia 7, 14; Matei 1, 23).

Sfânta Evanghelie de astăzi ne arată descendența umană a Mântuitorului, ne descoperă că Mesia este fiul omului, dar tot în această pericopă evanghelică - și în unitate indivizibilă - ne este revelată și originea dumnezeiască a Mântuitorului, că Cel ce S-a născut din Preacurata Fecioară Maria s-a zămislit de la Duhul Sfânt. Pruncul Mesia care își are obârșia sa pământească în David, Avraam și Adam, este fiul Omului, dar este și Fiul lui Dumnezeu (Luca 3, 38).

Evanghelia de astăzi (Mat. 1, 1-25) ne conduce și ne apropie ca un fior sacru de marele eveniment al Nașterii Mântuitorului lumii. Pătrunși de o sfântă emoție, pășim în atmosfera "prăznuirii", unicul lucru nou sub soare (Sf. Damaschin). Întruparea Logosului divin, coborârea și înomenirea Fiului lui Dumnezeu constituie un fapt esențial pentru viața fiecărui om, ca chip al lui Dumnezeu, căci prin venirea Sa în condiția noastră umană, ne-a redat demnitatea de fii ai lui Dumnezeu. Prin întrupare, Fiul lui Dumnezeu se integrează în lumea materială, intră în istorie. Și noi, fiecare în parte și toți împreună suntem o parte a lumii acesteia. Deci venind în lumea noastră, Fiul lui Dumnezeu vine în propria noastră viață.

Evanghelia aceasta, "cartea neamului lui Iisus", citită astăzi la Sfânta Liturghie, este un ultim apel adresat conștiințelor noastre, acum înainte de Crăciun, o chemare sfântă ca să ne pregătim nu să aniversăm un eveniment istoric, ci să facem ca Hristos Domnul să se nască și din inimile noastre. La aceasta ne îndeamnă de o lună întreagă cântarea bisericească: "Hristos se naște, măriți-L", iar graiul colindei întărește acest adevăr: "Astăzi S-a născut Hristos", căci Hristos cel care s-a născut în ieslea Betleemului, de două mii de ani trebuie să se nască mereu și în sufletele noastre.

Se cuvine să primim pe Domnul în sufletele noastre așa cum l-au primit moșii și strămoșii noștri pentru ca viața noastră să fie reașezată în dragoste de Dumnezeu și de oameni, ca Hristos să devină real, prezent, modelul vieții noastre. Să ne conștientizăm de adevărul că așa cum Hristos Domnul este din neamul lui Adam (Luca 3, 38) și noi suntem din neamul lui Hristos, căci "suntem din neamul lui Dumnezeu" (F. Ap. 17, 28).

Iată de ce acum, în această perioadă a anului bisericesc, răsună - în conștiințele noastre treze -, mai cu putere ca oricând cuvintele Domnului Hristos: "Iată stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine" (Apoc. 3, 20).

Hristos Domnul, din dragoste, s-a întrupat și din aceeași dragoste nemărginită vine mereu spre noi. Să nu-L lăsăm să aștepte în afara vieții noastre, să nu-L îndepărtăm bineștiind că Domnul încearcă acum la poarta inimii noastre la "ceasul cinei". El a mai bătut la ușa sufletului nostru și dimineață și la amiază și poate acum bate pentru ultima dată la cină, înainte de a fi venit întunericul vieții noastre - moartea - când nimeni nu mai poate lucra, cum zice Mântuitorul.

Să ne deschidem sincer și deplin inima și să-L primim pe Domnul vieții și al păcii încredințate, fiindcă de acolo, din adâncul ființei va da existenței noastre sensul cel mai înalt, cel mai adevărat. Și ca să putem răspunde și sluji Praznicul Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos așa cum se cuvine, privirile noastre să se oprească și la cei din jurul nostru.

Prăznuirea Praznicului Nașterii Domnului va găsi și anul acesta copii orfani, dezmoșteniți, multe familii văduvite, sărace etc.; către acestea trebuie să ne îndreptăm privirile și dragostea noastră și în noaptea când cerul se va deschide, vestind bucuria lumii, să ducem în ele căldura dragostei frățești. Numai așa praznicul ce vine, va fi prilej de curată bucurie și numai așa

Hristos va sălășlui în sufletele noastre și vom putea zice și trăi: "Hristos se naște, măriți-L! Hristos pe pământ - înălțați-vă! Hristos din ceruri - întâmpinați-L!" Cu aceste cuvinte și gânduri să întâmpinăm pe Hristos Cel ce vine să ne dăruiască pacea și mântuirea sufletelor noastre. Amin.

Nașterea Domnului

Slăvit de îngeri, străjuit de păstori și închinat de magi, Mântuitorul Hristos coboară astăzi printre oameni, luminând cu înfățișarea Sfintei Sale Dumnezeiri de prunc, staulul sărac din preajma Betleemului. Faptul Nașterii Domnului este unic în felul său. Este unic pentru că Dumnezeu are graiurile Sale și căile Sale nepătrunse, prin care își descoperă oamenilor ființa Sa nemărginită și voința Sa cea sfântă.

Nașterea Domnului este o strălucită minune: pentru că acum se împlinesc profețiile **Vechiului Testament**, cu privire la Mesia; pentru că o pregătesc și o vestesc îngerii lui Dumnezeu; pentru că cele întâmplate cu prilejul ei ne umplu mintea de uimire.

Venirea Domnului a fost vestită cu mii de ani înainte de Nașterea Lui. Patriarhul Iacob, pe patul de moarte a prezis: "Nu va lipsi Domn din Iudea, nici povățuitor din coapsele sale, până nu va veni Acela care este așteptarea tuturor neamurilor" (Geneză 49, 10). Profeția lui s-a împlinit. Până la Nașterea Domnului, iudeii au avut regi din neamul lor. Cel din urmă rege din neamul istraelit a fost din familia macabeilor. După el, romanii au adus domn peste iudei pe Irod cel Mare, care nu mai era de neam iudeu, ci idumeu. Tocmai în timpul lui s-a născut Mântuitorul. Astfel, profeția lui s-a împlinit.

Profetul Isaia a prezis că Mântuitorul se va naște dintr-o fecioară. De această profeție vorbește Sfântul Evanghelist Matei,

în capitolul I al Evangheliei sale, istorisind Nașterea Domnului: "Iată acestea toate s-au făcut ca să se împlinească ceea ce s-a zis de Domnul, prin proorocul ce zice: "Iată fecioara în pântece va avea și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel, ce se tâlcuiește: cu noi este Dumnezeu" (Matei 1, 22). Profeția lui Isaia s-a împlinit întocmai, căci Domnul Hristos s-a născut din sfânta Fecioară Maria.

Profetul Daniil a prezis că Mesia va veni, după șaptezeci de ani. Dacă se socotește timpul de la Daniil, până la Nașterea Domnului se constată că și profeția lui S-a împlinit întocmai. Profetul Miheia a prezis că Mesia se va naște în localitatea Betleem, așa cum amintește Sf. Evanghelist Matei. Profetul Zaharia a prezis că Mesia va avea un înaintemergător, care va pregăti mintea oamenilor ca să-L primească pe Iisus. Prezența Sfântului Ioan Botezătorul la începutul **Noului Testament** ne încredințează că și profeția aceasta s-a împlinit întocmai.

Am amintit aici câteva profeții care s-au împlinit în persoana Mântuitorului Iisus Hristos. Ele dovedesc cu adevărat că Acela a Cărui naștere o prăznuim astăzi, nu e un om, ci Fiul lui Dumnezeu. E Fiul lui Dumnezeu, așa cum a spus îngerul, când i-a vestit Sfintei Fecioare: "Duhul Sfânt se va coborî peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri. Pentru aceasta, și sfântul ce se naște din tine, se va chema: Fiul lui Dumnezeu".

Nașterea Domnului este o minune unică, care se produce în anumite împrejurări, încât nici o minte omenească nu poate explica taina aceasta. Drumul de la Nazaret la Betleem, porunca Cezarului de la Roma, pentru înscrierea întregii populații din imperiul roman, greutățile întâmpinate căutând găzduire, adăpostirea într-o peșteră; Nașterea tainică a lui Iisus în timpul nopții; vestirea ce o face un înger către păstor; corul îngerilor ce cântau; arătarea unei stele minunate; închinarea magilor; fuga în Egipt și întoarcerea de acolo sunt tot atâtea fapte ce ne uimesc și din ele se desprind pentru noi mari învățături pentru mântuirea noastră.

Iosif și cu Maria, pentru că se trăgeau din neamul lui David și pentru că David se născuse în Betleem au venit să se înscrie și ei în acest orășel (Luca 1, 27). Negăsind loc de găzduire, au intrat într-o peșteră de la marginea Betleemului, unde de obicei se adăposteau vitele în nopțile friguroase. Acolo a născut Sfânta Fecioară pe pruncul Iisus, L-a înfășat în scutece și L-a culcat în iesle. Pe aproape erau păstori care făceau de strajă, păzind turmele de oi "și iată, un înger al Domnului a stătut înaintea lor și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și s-au înfricoșat cu frică mare. Și îngerul le-a zis: nu vă temeți căci iată, vă binevestesc bucurie mare care va fi pentru tot poporul că vi S-a născut astăzi Mântuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David. Și aceasta va fi semn: veți afla un prunc înfășat, culcat în iesle". Deodată s-a văzut, împreună cu îngerul, mulțime de îngeri, lăudând pe Dumnezeu și cântând: "Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire". Păstorii au venit la Betleem, au văzut pruncul și pe mama lui și au spus ce li s-a descoperit despre pruncul acesta și toți care au auzit, s-au mirat de cele ce le-au spus păstorii. Iar Sfânta Fecioară păstra aceste cuvinte în inima sa" (Luca 2, 7).

Iată cât de simplu ne istorisește Sfânta Evanghelie, Nașterea Domnului.Minunea vorbește de la sine. Arătarea îngerului față de păstori, iar mai pe urmă ceata îngerească lăudând pe Dumnezeu, vestea lumii mesajul divin: "Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire". Ei arătau că se deschide o nouă eră pentru omenire; că se vestește voința lui Dumnezeu; că prunc ce se naște va grăi pământului, glasul cerului; că omenirea pe pământ și bunăvoirea între oameni sunt puteri pe care se sprijină slăvirea lui Dumnezeu. De atunci și până azi, universul păstrează ca pe un ecou această dumnezeiască vestire a îngerilor. Iar dacă oamenii vor asculta mesajul divin de la Nașterea Domnului, vor fi fericiți, vor avea "bucurie mare" pe care o vestește duhul ceresc, că s-a născut Mântuitorul lumii, și ea

pornește din peștera Betleemului să ocolească și să fericească întreg pământul.

Când s-a născut Iisus Hristos, Ierusalimul dormea. Dormea puterea lui Irod, dormea înțelepciunea cea omenească a cărturarilor și fariseilor. Dormeau căpeteniile Betleemului, dormeau oaspeții veniți de departe și trudiți de drum. Dormeau toți cei ce cunoșteau din **Vechiul Testament**, că trebuie să se nască Mesia, cum au prezis profeții. Dormea însăși credința lor, căci nu înțelegeau profețiile și tainica lor descoperire. Dormeau în oraș și în satele Iudeii, toți aceia ce trebuiau să-L aștepte pe Mântuitorul, cu sufletul plin de dragoste. Dormeau cei bogați, care în vanitatea lor își închipuiau că stăpânesc pământul. Dormeau cei săraci, copleșiți de lipsuri și măcinați de vicii. Dormea însăși păcatul. Îi acoperea pe toți întunericul păcatului. Cel ce se născuse, Răsăritul cel de Sus, avea să biruie păcatul, întunericul, lipsa de credință, iubire și moarte, care nu puteau vedea fața lui Iisus.

În lumina sfântă a Nașterii Domnului lumea trece, pășește de la "întunericul și umbra morții" la lumina ce se profilează pe drumul împlinirii făgăduinței lui Dumnezeu care ne umple inimile de bucurie și nădejde.

La Întruparea Mântuitorului apune o lume și se naște alta; se stinge o împărăție a păcatului și morții și se instaurează alta - a mântuirii și vieții. Nașterea Fiului lui Dumnezeu pentru noi, în fiecare an, nu trebuie să fie numai o zi de amintire istorică, ci și o zi de reculegere, examinare, înălțare, renaștere, întărire sufletească și hotărârea de a-ți schimba viața de azi înainte spre a fi mai curată, mai bună, mai plăcută lui Dumnezeu. Taina Betleemului trebuie înțeleasă cum este ea: ca fapt istoric, petrecut aievea, în timpul, locul și condițiile arătate de Evanghelie.

Pentru a înțelege corect această taină trebuie să ne lăsăm pătrunși de smerenie și puritate sufletească și de nevinovăția

dreptului Iosif și "a păstorilor", care au înțeles cu adevărat taina Betleemului. Trebuie să fim stăpâniți de dorul cunoașterii adevărului dumnezeiesc, cum au fost stăpâniți de acest dor magii. Trebuie să fim încrezători în bunătatea lui Dumnezeu față de noi și să așteptăm mântuirea cum au fost încrezători și au așteptat-o cei doi bătrâni de la templul din Ierusalim: dreptul Simion și proorocița Ana, care atunci când au văzut pruncul ce a fost adus spre a fi închinat, și-au deschis gura și au rostit cuvinte profetice, unind Betleemul cu Golgota, cuprinzând într-o singură privire întreaga activitate pământească a Mântuitorului. Mulți credincioși, din toate generațiile și din toate neamurile au înțeles taina Betleemului și s-au decis să urmeze pe Fiul lui Dumnezeu întrupat din fecioară.

Unora le-a fost dat să treacă prin foc purificator ca să poată înțelege această taină. Așa au fost de pildă Saul, prigonitorul creștinilor, care a primit descoperirea tainei pe drumul Damascului și a devenit astfel Sf. Apostol Pavel. Tâlharul răstignit de-a dreapta Mântuitorului a înțeles, înainte de a-și da duhul această negrăită taină. Mucenicii și sfinții Bisericii au făcut dovadă că s-au pătruns în chip deplin în sensul profund al tainei Betleemului. Iuda, în schimb n-a putut înțelege taina, după cum n-a înțeles-o nici Irod. Dar noi, credincioșii de azi în ce măsură înțelegem?

Nu putem tăgădui nici unul dintre noi că există în sufletele noastre dorința de a preamări pe Dumnezeu, dorința după pacea cea adevărată, dorința de a gândi drept, dorința de a simți adevărul lui Dumnezeu, dorința de a dovedi prin faptele noastre, că suntem creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; dar parcă în sufletele noastre există temeri înfricoșătoare în care sunt aruncate toate gândurile și sentimentele noastre, de unde se pot ridica la suprafață.

Ispitele și greutățile acestei lumi, mândria, răutatea și lăcomia noastră țin sub lacăte grele tot ce e frumos și bun, ca să nu se ridice la suprafață și să ne fie bine.

Pruncul sfânt de la Betleem are puterea să slobozească, să descătușeze de sub greutatea încuietorilor tot ce este prețios, curat și sfânt în ființa noastră. Lângă peștera sfântă vom înțelege că Mântuitorul ne ridică la suprema demnitate de fii ai lui Dumnezeu pentru că ne restaurează sufletul pe linia destinului creatural, ne scoate din prăpastia egoismului, din întunericul iubirii de sine și voiește să devenim creaturi după "chipul" și "asemănarea Sa" - și să fim fericiți în veci.

Și tot lângă peștera sfântă vom înțelege mai bine că Hristos s-a făcut om "pentru noi și pentru a noastră mântuire" pentru a sta cu fața permanent spre oameni, care sunt fiii și frații Săi. Acestora le comunică puterea iubirii Sale nemărginite care învăluie pe fiecare în parte, și pe toți la un loc și culminează în harul jertfei Sale de pe Golgota. Lăsându-ne pătrunși și încălziți de harul iubirii Sale, Domnul Iisus se naște în inima fiecăruia din noi. El devine centrul ființei noastre și noi renaștem într-o existență nouă, călăuziți de cele mai înalte idealuri umanitare, și altruiste acte de jertfă personală. Numai prin trăirea în Duhul iubirii lui Hristos-Dumnezeu, în afirmarea practică a dragostei de omul în sine și în fiecare în parte, vom putea ieși din bezna și umbra morții duhovnicești și ne vom recâștiga puterea morală (sufletească) care ne dă pacea, unirea, înfrățirea și fericirea pe care o dorim. Numai prin Duh ne naștem de sus (Ioan 3, 8) și înțelegem și puterea practică pentru marile probleme pe care le ridică viața noastră în actualitate. Iubirea întrupată în Iisus Hristos ne scoate din somnolența spirituală, din existența noastră minoră, slabă și păcătoasă, incapabilă de fapte altruiste și înalte.

Ea ne pune față în față cu Dumnezeu de la care venim și prin El vedem pe semenul nostru, pentru care trebuie să avem acea conduită, acea dragoste de jertfă, pe care Hristos o așteaptă de la noi.

Cu acest prilej de emoții curate și izvor de cugetări înalte, ne putem întreba cine ne-ar putea lămuri nouă această sfântă taină?

Este bine să știm că avem o călăuză sigură la care putem alerga

și care singură este în măsură să ne tâlcuiască taina. Este Sfânta Biserică, maica noastră duhovnicească, care întruchipează taina Betleemului. Ea aduce în lume întreaga lucrare a Mântuitorului Hristos. Mersul ei în istorie nu este triumfal, ci în totală smerenie și lepădare de sine precum a fost și petrecerea în trup a Mântuitorului.

Sfânta Biserică ne cheamă azi mai mult ca oricând să părăsim și noi gândurile acestea pământești, cum și-au părăsit păstorii turmele de oi așa de dragi lor, și să venim aproape de peșteră, aducând aur, smirnă și tămâie Domnului.

Dacă dorim o viață senină și bogată în fericire trebuie să venim cu tot sufletul nostru la peștera din Betleem și să simțim și să trăim taina coborârii printre noi a Fiului lui Dumnezeu și să purtăm de azi în suflet bucuria pe care au avut-o păstorii atunci când au văzut pruncul în Betleem.

Să slujim cu adevărat pe aproapele nostru dovedind că am înțeles marea și negrăita taină a Betleemului, taina coborârii printre noi a Fiului lui Dumnezeu rânduit de Tatăl din cer "să se nască și să crească, să ne mântuiască". Amin.

Duminica după Nașterea Domnului

Nașterea trupească a Mântuitorului este a doua creațiune a lumii. Fiul lui Dumnezeu, a doua persoană a Sfintei Treimi, a luat trup omenesc, prin Sf. Fecioară Maria - cu conlucrarea Sf. Duh, pentru a noastră mântuire. Evenimentul a fost dumnezeiesc fiindcă prin el s-au pus temeliile morale ale vieții creștine. Dumnezeu Însuși S-a întrupat în om, pentru ca omul să se poată ridica la Dumnezeu. Nașterea trupească a lui "Adam cel nou" sau "Adam spiritual", cum îl numește Sf. Apostol Pavel pe Mântuitorul (I Cor. 15, 45), creștinii o sărbătoresc an de an. În

zilele acestui mărit praznic, ei trăiesc atmosfera înălțătoare, care actualizează "taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută", adică hotărârea din veșnicie a lui Dumnezeu de a șterge greșeala omului pe această cale (I Cor. 2, 7). Cântările bisericești ne fac să trăim această contemporanizare astfel: "Hristos se naște, măriți-L; Hristos din ceruri, întâmpinați-L; Hristos pe pământ, înălțați-vă...". Ideea o exprimă și colindele noastre: "Astăzi s-a născut Hristos, Mesia, chip luminos...".

Grea încercare pentru mintea omenească de a înțelege minunea Nașterii Mântuitorului, ea fiind mai presus de puterile limitate ale firii noastre. Celor trufași li s-a părut o absurditate, iar "poporului ales", purtător al făgăduințelor mesianice, o dezamăgire, fiindcă nu și-a luat asupra sa rol politic, de eliberator al lor de sub stăpânirea romană, de aceea a fost întâmpinat cu împotrivire și ostilitate, "Întru ale Sale a venit și ai săi nu L-au primit (Ioan 1, 11).

Irod era împărat pe vremea când s-a născut în Betleemul Iudeii Mântuitorul, și aflând de la magi despre nașterea Pruncului Iisus, și-a pus în gând să-L ucidă. Îngerul Domnului, însă, s-a arătat în vis lui Iosif, după plecarea magilor și i-a spus: "Scoală-te, ia Pruncul, și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce îți voi spune...". Iosif așa a făcut, a luat Pruncul și pe mama Lui și au plecat în Egipt. Ei au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul, prin proorocul: "Din Egipt am chemat pe Fiul Meu" (Mat. 2, 15). Când Irod s-a văzut înșelat de magi "s-a mâniat foarte și trimițând a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit cuvântul spus de Ieremia proorocul: "Glas în Roma s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela plângea pe fiii săi și nu voia să se mângâie, pentru că nu mai sunt". Profetul Ieremia cu câteva sute de ani înainte de venirea Mântuitorului, în viziunea ce o avea despre

tragedia copiilor de pe vremea lui Irod, deplângea cu aceste cuvinte durerea fără mângâiere a mamelor reprezentate prin Rahela, o străbunică a poporului Israil.

După moartea lui Irod, același înger al Domnului s-a arătat lui Iosif în vis, spunându-i să vină cu pruncul în pământul lui Israel "căci au murit cei ce căutau viața pruncului. Iosif, sculându-se a luat pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și auzind că domnește Arhelam în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileii. Și a venit și a locuit în orașul Nazaret, ca să se împlinească ce s-a spus prin prooroci, că Nazarineanul se va chema" (Matei 2, 13-23).

Sinistră figură este Irod! Mintea noastră refuză să înțeleagă cum un suflet omenesc poate fi atât de crud, încât în fața neputinței de a găsi pe Mântuitorul, cuprins de o sălbatică furie, să dea ordin să omoare atâtea ființe nevinovate.

Și totuși cuvântul evanghelic ni-l descrie ca pe un fapt istoric împlinit. Irod a ajuns la tron "ca o vulpe" a domnit "ca un tigru" și și-a sfârșit viața "ca un câine", spune un istoric. Uciderea pruncilor de doi ani și mai mici i-a adus blestemul din partea lui Dumnezeu și a lumii. A fost blestemat și de însuși poporul său și chiar de romani. În cruzimea lui, nu s-a dat în lături de la atrocități și crime, nu numai împotriva supușilor săi, ci și împotriva membrilor familiei sale, soție, fii, soacră. El a pus la cale uciderea primei sale soții Marian (el a avut nouă soții legitime), a soacrei sale, și a trei din proprii lui fii.

După un timp de cruzime feroce în fărădelegile sale, au început remușcările, mustrarea conștiinței, se pare că îl ajunsese răzbunarea divină pentru viața lui monstruoasă. A plecat în locuri pustii, spunând că pleacă la vânătoare. Ajunsese în pragul disperării, nici un leac nu-i mai era de folos. Trupul de viu îi putrezea, picioarele îi ardeau, răsuflarea îi era greoaie și-i mirosea

cale de o poștă. Fiindu-i silă de el însuși, a încercat să se omoare cu un cuțit. Până la urmă, a murit de o boală cumplită. Este sfârșitul tuturor nelegiuiților, așa cum zice psalmistul: "Moartea păcătoșilor este cumplită" (Ps. 33, 20).

Conștiința morală, trezită din rătăcirea ei, l-a pedepsit pe Cain, pentru uciderea fratelui său Abel, pe Pilat din Pont, care a semnat sentința de moarte a Mântuitorului, pe Iuda care L-a trădat pe Mântuitorul, pe Neron și pe toți nelegiuiții asemenea lor. Acestora li se poate aplica cuvântul Sf. Apostol Pavel: "Orice călcare de poruncă și orice neascultare și-a primit dreapta răsplătire" (Evrei 2, 2).

De atunci și până astăzi au trecut 2000 de ani. Învățătura Mântuitorului s-a răspândit cu o repeziciune fără seamăn, între toate neamurile și acolo unde a pătruns, ca prin minune a transformat toate obiceiurile păgâne de atunci. O viață nouă a început în lume, de la bordeiele săracilor până la palatele bogaților și tot ce lumea de azi are mai valoros sub raport etic și cultural, se datorează în cea mai mare măsură creștinismului.

Mântuitorul n-a fost înțeles în scurtul popas făcut pe pământ, ci s-au găsit oameni care L-au urât și cu orice preț să-L răpună, dar s-au greșit socotelile. Prima prigoană pornită contra Mântuitorului, cu scopul de a-L ucide, a fost în vremea lui Irod. S-au găsit mereu în decursul veacurilor, oameni și sisteme de cugetare și care au căutat nu numai să-L combată, ci chiar să-L ucidă din nou, disprețuind și distrugând tot ce este concretizare a învățăturii Sale. Ei credeau că ucigând pe Mântuitorul, va dispare viața creștină, lucrarea creștină, omul creștin.

S-a întâmplat și se întâmplă însă, cu totul altfel. Jertfa de pe Golgota, în loc să intimideze, să potolească, a provocat și provoacă un interes deosebit pentru religia creștină, și o atașare de

ea până la sacrificiu. Iisus, Fiul lui Dumnezeu vine în chip de prunc ca o întrupare deplină a nevinovăției - și face din starea de pruncie spirituală condiția cea mai de preț a renașterii oamenilor și a primirii lor în împărăția cerurilor.

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, coboară printre noi oamenii în chip de prunc, pentru a ne face mai pilduitoare viața Sa întreagă trăită în duhul nevinovăției, al iubirii curate și al facerii de bine, al iertării și al dăruirii totale pentru fericirea semenilor - tot atâtea virtuți care pecetluiesc nevinovata pruncie spirituală.

Scump și dulce e numele lui Iisus care mângâie, întărește și înalță sute de milioane de creștini și pe care atâtea inimi și guri Îl cheamă cu înfrigurare, de la leagănul pruncilor până la patul de moarte. El este calea care luminează și îndrumă viața noastră cu înțelepciunea și belșugul bunătății Sale. El este Marele Păstor de suflete, călăuzind pașii noștri pe cărările mântuirii.

Domnul Iisus Hristos-Nou-Născutul-la Betleemul Iudeii a fost personificarea virtuții și ne-a povățuit ca purtarea noastră să lumineze înaintea oamenilor "pentru ca văzând faptele noastre cele bune să preamărească pe Tatăl Cel ceresc" (Matei 5, 16). Amin.

Tăierea împrejur cea după trup a Domnului. Sfântul Vasile cel Mare - Anul Nou

Biserica prăznuiește astăzi o întreită sărbătoare: Tăierea împrejur a Pruncului Dumnezeiesc, născut acum opt zile, pe Sfântul Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadochiei - unul din cei trei mari dascăli ai lumii și ierarhi - și Anul Nou.

Privite în lumina iconomiei dumnezeiești aceste sărbători se leagă una de alta așa cum fructul e în unire cu rădăcina, prin trunchi și coroană. Domnul Iisus e baza vieții de sfințenie și înalta trăire duhovnicească a Sfântului Vasile și a tuturor sfinților,

trunchi din care lăstăresc începutul și cununa tuturor anilor de strădunță după desăvârșire și mântuire. Dar Iisus este și baza directă a anului ce a trecut, cum a fost și va fi baza tuturor anilor, veacurilor și miilor de ani, ca unul care a întemeiat timpul și curgerea lui. Așa că cele două sărbători bisericești: Tăierea împrejur și Sfântul Vasile, se împletesc, în mod firesc, cu sărbătoarea laică a Anului Nou.

Ce înțeles au aceste sărbători și ce foloase putem trage din ele pentru mântuirea sufletelor noastre? Mântuitorul a fost supus, a opta zi după naștere ritualului tăierii împrejur, prescris de Legea Veche. Această tăiere împrejur, care era semnul legământului dintre Dumnezeu și poporul ales, preînchipuie botezul creștin, care e mai mult decât un legământ: el este mijlocul de înfiere față de Dumnezeu și de îndrumare pe calea mântuirii. O dată cu tăierea împrejur s-a dat Pruncului și numele de Iisus, cum a fost numit de înger. Numele de Iisus înseamnă Mântuitor, cum tâlcuiește îngerul Gavriil, Sfintei Fecioare "Și iată, vei zămisli în sânul tău și vei naște un fiu și vei chema numele lui, Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt Se va chema și Domnul Dumnezeu Îi va da Lui tronul părintelui Său David. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit" (Luca 1, 31-33). Sau cum explică îngerul lui Iosif: "Ea va naște Fiu și vei chema numele Lui Iisus, căci El va mântui poporul Său de păcate" (Matei 1, 21). Sau, cum lămurește Petru în fața Sinedriului, vorbind despre Iisus: "Pe Acesta, Dumnezeu cu dreapta Sa L-a înălțat Începător și Mântuitor, ca să dea lui Israel pocăință și iertarea păcatelor" (Fapte 5, 31). Iisus, nume dumnezeiesc împreunat cu Hristos, înseamnă Mântuitor, Uns, adică cinstire aleasă, dumnezeiesc.

Fiul lui Dumnezeu nu se putea numi altfel între oameni decât Mântuitorul.

Cât de mângâietor este pentru noi să știm că Fiul lui Dumnezeu

este Mântuitorul nostru, că a venit să ne mântuiască din robia păcatului și din osânda morții și să ne împace cu Tatăl nostru Cel ceresc. Numele lui Iisus Hristos este cel mai scump nume pentru noi creștinii. Ori de câte ori îl rostim suntem încredințați că Dumnezeu este cu noi, că nu ne părăsește și ne ajută. Pentru aceea cea mai scurtă și cuprinzătoare rugăciune a creștinismului ortodox este cea adresată lui Iisus Hristos, numită rugăciunea inimii: "Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătosul". El sălășluiește în noi sfințenia Sa și alungă toată necurăția din gândurile și din viața noastră și întărește în noi puterea, curajul și frumusețea.

Domnul Iisus Hristos este pavăză creștinilor și tuturor neamurilor, căci în numele Lui se pleacă tot genunchiul, al celor cerești, al celor pământești și al celor de dedesubt.

În numele lui Iisus Hristos și cu lucrarea Duhului Sfânt au pornit în lume Sfinții Apostoli și au propovăduit Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu la toate neamurile. Milioane de oameni de pe tot întinsul pământului au văzut în El pe Marele Păstor de suflete călăuzind pașii celor credincioși pe cărările mântuirii.

Numele lui Iisus a stat și stă pe milioane de cruci, de icoane, de biserici, de case, de uși. Despre El se vorbește în milioane de cărți. El e cunoscut în universități, în tratate savante de teologie, de filosofie, de literatură. Marii compozitori îi consacră simfonii vestite, corurile bisericilor Îl preamăresc, artiștii Îl cinstesc prin tablouri sau sculpturi de o frumusețe negrăită, ca acelea datorate lui Michelangelo, Leonardo da Vinci, Grigorescu ș.a.

Iisus e bucuria, nădejdea și viața noastră a creștinilor "cine află pe Iisus, află o comoară neprețuită".

Așezând pe Domnul nostru Iisus Hristos la începutul anului, Biserica a pus strajă și garanție puternică acestei unități de timp, care începe sub ocrotirea și binecuvântarea Mântuitorului lumii. A doua strajă a anului este Sfântul Vasile cel Mare, Arhiepiscopul

Cezareii Capadochiei. Când facem pomenirea unui sfânt care a strălucit pe cerul Bisericii, prin învățătura și pilda vieții lui, noi preamărim pe Dumnezeu, "Cel ce este minunat întru sfinții Săi".

Sfinții sunt mărturie neîndoioasă și cartea vie a lucrării lui Dumnezeu în inima oamenilor, dovadă că Dumnezeu nu a părăsit lumea după ce a creat-o nici după ce a trimis în lume pe Unul Născut Fiul Său ci îi poartă de grijă și lucrează prin Sfânta Biserică la desăvârșirea și sfințirea vieții noastre.

Sfântul Vasile cel Mare s-a născut la Cezareea Capadociei, în anul 330, din părinți creștini, frate al Sfântului Grigorie de Nyssa, al Sfântului Petre de Sevasta și al Sfintei Macrina cea Tânără.

Sfântul Vasile, după studii strălucite la universitățile și la profesorii vestiți ai timpului, se consacră ascezei și adâncirii învățăturii creștine. Ales mitropolit al Cezareei Capadochiei în anul 370, el reorganizează radical viața bisericească, întemeind monahismul cu viață de obștie, căruia îi dă reguli precise și s-a dovedit a fi cea mai bună formă a vieții monahale. El a împreunat contemplația, adică gândirea la cele cerești, cu fapta bună, fiind întemeietorul unor așezăminte de asistență socială creștină - case de primire, ospătării, spitale, instituții pentru reeducarea fetelor, școli tehnice și vestita sa Vasiliadă. Duce o luptă neînfricată împotriva ereziei ariene și macedoniene, adâncește și lărgește orizontul științei, creează o cosmologie creștină, ține legătura cu cercurile științifice ale vremii, îndemnând tineretul creștin ca odată cu învățătura Bisericii să-și însușească și floarea culturii profane, se zbate puternic pentru îmbunătățirea stării sclavilor și muncitorilor, tună împotriva nedreptăților sociale practicate de bogații timpului, combate războiul cu îndârjire, arătând foloasele păcii și luptă pentru unitatea Bisericii Răsăritene și pentru apropierea dintre Răsăritul și Apusul creștin de atunci.

Munca sa mistuitoare și realizările sale covârșitoare au făcut din Sfântul Vasile o podoabă netrecătoare a Bisericii. Slujind și predicând în fiecare zi, adâncind teologia și științele profane, creând opere științifice, rezolvând treburi administrative ale eparhiei și ale instituțiilor sale, prezent și lucrând continuu în mijlocul credincioșilor, monahilor și bolnavilor săi, este și rămâne model neîntrecut de muncă și de împliniri mari în Biserica Mântuitorului.

Încordarea sa excepțională, caracterul său neînfrânt, postul său aproape continuu, rugăciunea și privegherile în timpul nopții i-au scurtat viața; el a murit în vârstă de numai 50 de ani. De aceea, el este numit în cântările bisericești "sfetnic luminat" și "arătătorul tainelor dumnezeiești". El a deschis inima credincioșilor din vremea sa pentru primirea dumnezeieștilor taine și a fost „sfetnic luminos pe calea împlinirii poruncii iubirii de Dumnezeu și a iubirii de oameni".

Ca stâlp de hotar al Anului Nou, Sfântul Vasile ne îndeamnă și pe noi să fim oameni ai faptelor, nu ai vorbelor, să împletim adică, tăria credinței noastre cu realitatea faptei. El ne mai arată că chemarea de a urca pe treptele desăvârșirii poate fi împlinită dacă ne străduim spre aceasta și dacă chemăm în ajutor pe Dumnezeu.

Dar pe lângă aceste două prăznuiri creștinești, ziua de azi este pentru orice om o zi în care este chemat să mediteze la rostul vieții, la însemnătatea și rezultatele muncii sale.

Am intrat într-un An Nou și azi, mai mult decât în alte zile, ne dăm seama că nu stăm pe loc, că suntem niște călători. Ne aducem aminte de cuvintele Psalmistului David: "Călător sunt în fața Ta, Doamne; și oaspete, ca toți părinții mei" (Ps. 33, 13).

Ca urmare a acestui adevăr, la fiecare început de an încercăm două feluri de sentimente opuse. Încercăm, mai întâi, sentimentul vremelniciei lucrurilor, al relativității noastre. Observăm cum trec

anii, cum se schimbă multe din jurul nostru, cum ne despărțim de anumite lucruri sau de cei dragi, cum fuge totul în jurul nostru și noi înșine ne schimbăm, îmbătrânim, slăbim în putere și ne simțim din ce în ce mai legați cu vremelnicia. Dar o dată cu acest sentiment, fiecare an nou trezește în suflet dorul de viață nouă, dorul de veșnicie. Ne dăm seama că nu totul trece, că relativismul nu-și poate pune pecetea pe întreagă făptura noastră, că în noi este dorul de viață veșnică și că acest dor își are un izvor și un temei inepuizabil. Vrem să trăim, ne spunem mereu "la mulți ani" chiar când din punct de vedere biologic simțim că fiorul vieții de pe pământ este pe sfârșite. Învățătura noastră creștină ne învață că anii și vremurile sunt sub cârma lui Dumnezeu, că el este începutul, mijlocul și sfârșitul vieții noastre. Timpul face parte din propria noastră ființă. În această lume a lui Dumnezeu, viața își urmează cursul fără întrerupere; numai pentru om, ziua de azi este un popas din care privim cu un ochi înapoi, la anul care s-a încheiat și cu altul încercăm să scrutăm zările viitorului. Ca niște călători ce-și aruncă privirile din înălțimea unei culmi la drumul ce li s-a deschis în zări, așa ne avântăm și noi privirile, gândurile și nădejdile la întâmplările ce le vom întâlni în zilele anului ce a sosit. Cum vor fi aceste zile: luminoase sau întunecate? Ce întâmplări ne vor întâmpina: bune sau rele? Ce ne va aduce Anul Nou: viață sau moarte? Nu știm, nu suntem în stare să smulgem viitorului vălul de taină ce-l ascunde privirilor noastre.

Dar noi suntem credincioși, ne aflăm în Biserica lui Hristos și aici învățăm cum să ne înțelegem viața, care este rostul lui și ce așteaptă de la noi Dumnezeu, "de la care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit".

Pentru darurile bunătăților dumnezeiești prin care am fost ospătați la masa credinței, prin care am fost iertați și ne-am sfințit, mărturisim cu recunoștință și cu adevăr: "Până aici ne-a ajutat

Dumnezeu". Aceleași simțiri de recunoștință suntem datori să aducem lui Dumnezeu, când ne gândim la darurile cele pământești cu care ne-a miluit. Domnul ne-a ajutat să muncim în pace în biserici, în locașurile de cultură, în fabrici, pe ogoarele noastre scumpe, să gustăm fericirea unei vieți tihnite. "Domnul a oprit furtuna, a adus liniștea și valurile s-au potolit" (Ps. 106, 29).

Cu ce vom răsplăti Dumnezeului nostru pentru toate binefacerile Lui? Cu nimic altceva decât cu acea mărturisire de dragoste și credință ce-l însufleţea pe proorocul David când striga: "Lăudați pe Domnul! Lăudați pe Dumnezeu în lăcașul său cel sfânt. Lăudați-L în întinderea cerului unde arată puterea Lui" (Ps. 150, 1). "Lăudați-L pe Domnul că este bun, că în veac ține îndurarea Lui" (Ps. 135, 1). Iar cu Sfântul Apostol Pavel să zicem: "Mulțumiri fie aduse deci lui Dumnezeu, Celui ce ne face pururea biruitori în Hristos" (II Cor. 2, 14). Dar să nu uităm că viața noastră e o carte, cu mai multe sau mai puține pagini.

Pe de o parte scriem noi faptele, pe de altă parte scrie Dumnezeu, judecata faptelor. Dacă nu umplem viața noastră cu fapte vrednice de pomenire, ea se va reduce la atât: s-a născut, a trăit, a murit. Dar de ce a trăit? Cum a murit? Sunt întrebările la care vom răspunde fiecare din noi. Iată ce este important în viața fiecărui om.

În fiecare an noi încheiem o pagină din această carte și deschidem una nouă. Știm însă cu toții, că această lucrare ca toate lucrările lumești, are un capăt. Va veni pentru fiecare om o zi în care cartea vieții lui se va închide. Moartea o va pecetlui și numai în ziua înfricoșatei și dreptei judecăți de obște o va deschide și o va cerceta: ce am scris în ea. De aceea, întrebarea de căpetenie la început de An Nou este aceasta: Ce am făcut și ce avem de făcut pentru ca în anii noștri să se înmulțească binele, adevărul, lumina și pacea în suflete? Să ne unim puterile și să devenim "frământătură nouă"; un An Nou cu oameni vechi, cu oameni îmbrăcați în hainele răutății nu este, nu poate fi un an fericit.

În zadar ne spunem unii altora: "An Nou fericit!", dacă în anul cel nou nu aducem hotărârea de a ne înnoi, de a înainta spre tot mai mult bine, spre mai multă lumină, dragoste, pace și bună înțelegere între noi.

Creștinul adevărat, a cărui viață face parte din viața Bisericii, intră în anul cel nou cu bilanțul sever al anilor trecuți, bilanț făcut în lumina învățăturii și vieții lui Iisus; ca închinător și prieten al lui Iisus Hristos, eu trebuie să năzuiesc a împlini cu toată conștiința resposabilității gândurile și faptele, avându-l model pe Iisus și pe Sfinții Săi, între care strălucește Sf. Vasile cel Mare. Prin mijlocirea timpului deci, să facem din viața Domnului nostru Iisus Hristos, viața noastră. "Pretutindeni să fim cumpătați, treji și drepți. Să sporim în dreapta credință și să creștem dintr-o faptă bună, în alta, mai bună" (Părintele Cleopa Ilie).

Anul Nou ne este în față. Dumnezeu ne deschide să intrăm în el. În acest an să ne silim să împlinim chemarea și lucrul ce ni-l încredințează Dumnezeu. De aceea, rog pe Bunul Dumnezeu să dea avânt creștinilor și tuturor oamenilor, ca să facă din noul an sosit un an al bucuriei și păcii, prin muncă cinstită, rugăciune, creație și dragoste. Creștinii să-și ureze unii altora, spor în faptele înțelegerii și ale mântuirii. Prin rugăciunile sale fierbinți Sfântul Vasile să ne ajute a preface gândurile și năzuințele noastre în fapte hotărâte pentru apărarea vieții, a binelui și a dreptății.

Anul care a sosit să fie anul dragostei și păcii între oameni și popoare! El să fie o nouă primăvară a lumii, în care toți să se iubească și să fie de folos unii altora!

"Doamne Iisuse Hristoase, Ziditorule al tuturor celor văzute și nevăzute, Cel ce ai făcut ziua și noaptea, și ai așezat ani și vremurile pentru zidirea Ta, binecuvintează cununa anului ce a început, ferește și păzește cu pace pe dreptcredincioșii Tăi, mult milostive". La mulți ani!

Duminica înaintea Botezului Domnului

Pericopa Sfintei Evanghelii de azi ne înfățișează pe Sfântul Ioan Botezătorul - cel mai mare profet născut din femeie - predicând botezul pocăinței, pregătind calea Domnului, prin îndemnul său, ce va rămâne peste veacuri, chemarea vieții creștinești: "Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui"!

În împrejurimile Iordanului, răsună glasul de chemare al aceluia ce s-a învrednicit a fi înainte Mergător Fiului lui Dumnezeu: "Faceți roduri vrednice de pocăință".

Mesia, Fiul lui Dumnezeu era așteptat de mii de ani. Popoarele, prin ce aveau ele mai bun și mai de valoare au încercat să pregătească Calea Dumnezeului întrupat. Marii filozofi ai antichității, ca și profeții **Vechiului Testament**, prin scrierile lor inspirate, au pregătit inimile, mințile și sufletele oamenilor pentru primirea demnă, vrednică și sărbătorească a Aceluia ce avea să aducă pe pământ pace, bună înțelegere și mântuirea între oameni.

Glasul ultimului și celui mai mare prooroc - în ajunul marelui eveniment al coborârii printre noi a lui "Mesia" cel mult așteptat - a răsunat puternic, de la o margine la cealaltă a lumii: : "Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui"! "Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor". "Calea Domnului" este calea vieții, este calea nouă și vie (Evrei 10, 20), este "calea adevărului" (II Petru 2, 2), este "calea cea dreaptă (II Petru 2, 15), este "calea dreptății" (II Petru 2, 21), este "calea păcii" (Luca 1 7-9), (Romani 3, 17), și a mântuirii (Fapte 16, 17).

Calea morții, în schimb, este calea Satanei, a păcatului (Ps. 1, 16), a minciunii, a strâmbătății, a nedreptății, a zavistiei, a războiului dintre frați și a tuturor păcatelor.

Un ucenic al Apostolilor scrie: "Calea vieții este aceasta: Întâi să iubești pe Dumnezeu, care te-a creat; al doilea pe aproapele, ca pe tine însuți. Tot ce tu nu voiești să ți se întâmple, să nu faci nici tu altuia. Drumul morții însă este acesta: mai întâi de toate este rău și plin de blestem, omor, divorț, stricăciune, desfrâu, furt, idolatrie, vrăjitorie, otrăvire, răutate, deznădejde, lăcomie, vorbire deșănțată, invidie, obrăznicie, semeție, dorință de laudă".

Această cale din urmă, a morții, a venit Sfântul Ioan Botezătorul să o netezească și să o curățe de spinii și ghimpii fărădelegilor, prin chemarea la pocăință adevărată și sinceră. Pocăința înseamnă schimbarea fundamentală a orientării gândirii, simțirii și voinței dinspre păcat înspre virtute. Înseamnă negarea egoismului și acceptarea slujirii lui Dumnezeu și a oamenilor. Căința este cerința fără de care nu poate fi formată și înfăptuită o viață nouă, o viață în acord cu cerințele fundamentale ale firii umane și cu cele ale poruncilor lui Dumnezeu. Împărăția cerurilor despre care vorbește proorocul este Mesia Însuși. Este împărăția Aceluia care era pe punctul de a-și începe public activitatea menită să-i asigure stăpânirea spirituală asupra credincioșilor, asupra întregii lumi.

În strânsă legătură cu chemarea la pocăință, Ioan administra botezul prin care cei ce-l primeau se recunoșteau angajați pe calea schimbării fundamentale de orientare și viață.

Botezul lui Ioan nu conferă Harul Sfinților pentru că nu avusese încă loc jertfa Mântuitorului. Botezul lui Ioan avea doar un caracter pregătitor. Când evanghelistul spune că Botezul lui Ioan era un "botez al pocăinței spre iertarea păcatelor" (Marcu 1, 4), el vrea să spună că proorocul urmărea să determine pe ascultători la căință pentru a le deschide astfel sufletele în vederea primirii lui Mesia, singurul care le putea da iertarea păcatelor. Căința înseamnă stingerea orgoliului, părerea de rău pentru păcatele săvârșite, hotărârea de a trăi o viață plăcută lui Dumnezeu, fapte care asigură accesul liber la Hristos, dătătorul tuturor harurilor.

Se cuvine să ne amintim apoi că Ioan Botezătorul însuși a făcut o clară distincție între Botezul său și Botezul Mântuitorului. "Eu vă botez cu apă, iar cel ce va veni după mine vă va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc" (Mat. 3, 11; Marcu 1, 8).

Botezul lui Ioan care, deși e mare prooroc, e totuși numai om, e un botez cu apă, adică e un botez care simbolizează numai, Harul, fără să-l dea; Botezul lui Hristos însă, care e nu numai om ci și Dumnezeu, simbolizează și în același timp dă Harul care, ca un foc purifică ființa primitorului. Cei ce primeau botezul lui Ioan mărturiseau că sunt angajați în procesul căinței. Cei angajați în căință se arătau prin însuși acest fapt doritori de primirea Mântuitorului, a Celui ce desăvârșea căința prin acordarea Harului sfințitor.

Dar Ioan își pregătea ascultătorii și prin exemplul său personal, prin ținuta și comportamentul său. Firește, proorocul înfățișa un chip care, oricui îl privea, îi lăsa impresia unui om de neobișnuită tărie și măreție sufletească. Întreaga făptură a sfântului respira liniște, stăpânire de sine, un calm deplin și radia puterea învăluitoare a aceluia deprins să trăiască în vecinătatea lui Dumnezeu.

Într-o anumită măsură și înfățișarea aceasta fizică neobișnuită a sfântului a făcut dintr-însul un centru de atracție pentru credincioși. Și mai mult a trezit curiozitatea și interesul credincioșilor felul de a propovădui al proorocului. Cuvântul său era blând dar energic; mustrător dar și încurajator; aspru dar și plin de căldură și înțelegere; răscolitor dar și liniștitor și totdeauna subordonat unui înalt ideal, acela de a înlătura din suflete prejudecăți religioase și obstacole de ordin moral, pe de o parte, iar pe de alta, de a le deschide sufletul pentru primirea lui Mesia, pentru participarea la viața cea nouă care avea să constituie conținutul epocii mesianice.

Dar ceea ce a determinat mai mult pe credincioși a fost exemplul său personal. Ioan predica nu numai cu cuvântul, nu

numai cu o parte a persoanei, ci cu întreaga sa ființă. El cerea ascultătorilor căință. O făcea însă ca unul care-și trecuse propria făptură prin flacăra purificatoare a căinței.

Întreaga sa activitate de propovăduire a botezului, căinței, precum și cea de nevoitor întru împlinirea prescripțiilor Legii, Sfântul Ioan le-a desfășurat în strânsă legătură cu Mesia, cu Iisus Hristos Domnul.

Ioan s-a străduit să-și formeze ascultătorii în așa fel ca ei să fie lămuriți că botezul și căința propovăduită de el, n-au valoare decât în măsura în care conduc spre Mesia. Mesia avea să vină după el și avea să se arate purtător al unor puteri infinit mai mari.

Botezul lui Iisus va fi un Botez cu Duhul Sfânt și cu foc, va da în chip real iertarea păcatelor și va turna în ființa primitorilor puterile necesare trăirii efective a unei vieți cu adevărat noi. Totodată Mesia se va arăta și ca un purtător al puterii de judecată în temeiul căreia la vremea potrivită El va face separarea între cei păcătoși și cei drepți; pentru ca pe unii să-i pedepsească, iar pe alții să-i răsplătească (Mat. 3, 12).

Poate niciodată cuvintele Sf. Ioan Botezătorul: "Gătiți Calea Domnului" n-au fost mai actuale ca azi. Fiecare creștin trebuie să devină o biserică vie, înlăuntrul căreia sufletul, asemenea unui preot oficiază, pe altarul inimii, luminat de candela credinței, slujbe sfinte lui Dumnezeu. În realitate însă cei mai mulți dintre creștinii de azi sunt ca niște peșteri reci, umede, murdare și întunecoase, ca și peșterea de la Betleem dinaintea nașterii Mântuitorul: "Nu este cel ce face bunătate, nu este până la unu! Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut" (Irimia 7, 11).

Candela credinței în multe inimi s-a stins. Trăind o viață plină de întuneric fără bucuria lui Hristos, oamenii zilelor noastre nu mai sunt capabili a înțelege sensul cuvintelor: iubire, milă, jertfă, pace, armonie, lumină, cinste.

Predica Sf. Ioan este o înaltă chemare către noi, către întreaga lume, către pocăință și smerenie. Ea ne obligă să urmăm lui Hristos cu toată dăruirea și smerenia.

Printr-o curată și sinceră examinare a conștiinței, prin lacrimi de căință, prin post și rugăciune, prin fapte de milostenie, prin vorbe alese "drese cu sare" (II Cor. 4, 6), prin slujire creștină și mai ales prin mărturisirea păcatelor și prin Sf. Împărtășanie vom găti, zi de zi, calea Domnului în inimile noastre. Vom săvârși astfel opera de restaurare a omului din lăuntru (II Cor. 4, 16) și tainic al inimii; vom reaprinde candela stinsă a credinței pe altarul profanat de simțiri și cugete deșarte. Vom împodobi cu semnele biruinței - pe care ne-am "răstignit patimile și poftele" - și cu florile virtuților drumul lui Iisus în templul restaurat al vieții noastre, în care nu noi, ci El va trăi, dând momentului trecător caracter de veșnicie.

Când fiecare din noi va duce zi de zi lupta cea bună împotriva tuturor patimilor și răutăților, luptă în care suntem angajați prin Sfântul Botez, numai atunci vocea profetului și a tuturor predicatorilor Evangheliei nu va mai răsuna în pustiu.

Numai astfel patimile și răutățile vor amuți, iar omenirea dezmeticită și trezită la viață nouă evanghelică, va fi vrednică de numele lui Iisus, și va putea să înalțe alături de îngeri, imne de slavă și biruință Celui ce prin nașterea, moartea și Învierea Sa, a adus între oameni bucuria, fericirea, armonia și pacea eternă. Amin.

Botezul Domnului

Glasul Domnului peste ape strigă grăind: "Veniți de luați Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, Duhul temerii de Dumnezeu, a lui Hristos celui ce s-a arătat".

Azi se sfințește firea apelor și se desparte Iordanul și își întoarce

curgerea apelor sale văzând pe Stăpânul botezându-se. Ca și stropii de apă din râul Iordanului se cutremură și inimile noastre azi la marele Praznic al Botezului Domnului când ne e dat să vedem cu ochii noștri sufletești smerenia până la umilință a Împăratului tuturor, care urmează să fie botezat în Iordan de mâna robului, ca sfințind firea apelor, Cel fără de păcate să ne facă nouă calea la nașterea a doua prin apă și prin Duh și să ne întoarcă pe noi la slobozirea cea dintâi. Ce măreție profundă de vedere cerească a trebuit să fi fost atunci pentru pământeni, când s-au deschis cerurile cu toată splendoarea lor neînchipuită de oameni și s-a arătat Sfânta Treime în chip deplin, cea de o ființă și nedespărțită; Tatăl Cel ce a grăit: "Acesta este Fiul Meu, cel iubit întru carele bine am voit;" Fiul Iisus Hristos Cel ce se boteza în apele Iordanului și Duhul Sfânt, arătat în chip de porumbel ce stătea deasupra lui Iisus.

Praznicul de azi în vorbirea Sfinților Părinți și cărților bisericești se numește Epifanie, adică arătare, pentru că Sfântul Ioan Botezătorul a arătat lumii pe Iisus când Acesta a venit la el să se boteze zicând: "Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii" (Ioan 1, 29).

Puterea Sfintei Treimi, care a sfințit apele și le-a dat putere tămăduitoare și înnoitoare de viață, ne sfințește și pe noi prin sfânta taină a Botezului, fără de care nu putem fi membri ai împărăției lui Dumnezeu și în lipsa căruia nu putem trăi o viață duhovnicească, căci zice Domnul nostru Iisus Hristos: "Amin, Amin grăiesc ție, de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre întru împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este și ce este născut din Duhul, duh este". Sfânta Scriptură, și după Sfinții Părinți, ne arată într-un tot că scopul întrupării Mântuitorului a fost mântuirea noastră, a oamenilor. Sfântul Maxim mărturisitorul zice: "Întrupându-se din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, Iisus ne-a arătat chipul unei viețuiri

de formă dumnezeiască și dându-ne porunci sfinte și făgăduind împărăția cerurilor celor ce-și vor orândui viața după ele, suferind pătimirea cea mântuitoare și înviind din morți, ne-a dăruit nădejdea învierii și vieții veșnice".

Deci chipul unei viețuiri cerești în trup omenesc ne-a arătat nouă Iisus Hristos. Dar El nu ne-a adus numai un model îndepărtat ci "suindu-se la cer... ne-a trimis pe Duhul Sfânt ca arvună a vieții veșnice" cum spune același sfânt.

Începutul vieții celei după voia lui Dumnezeu și arvunirea mântuirii se primesc în Taina Sfântului Botez, cea dintâi dintre cele șapte Taine ale Legii lui Hristos. Nu este tot una Botezul lui Iisus Hristos, a cărui pomenire o facem astăzi cu botezul celor ce veneau la Ioan sau cu Botezul pe care-l primesc astăzi credincioșii.

Botezul lui Ioan era un simbol, o pregătire în vederea primirii credinței și a Botezului pe care avea să-L aducă omenirii Iisus prin trimiterea Duhului Sfânt la Cincizecime. "Eu unul vă botez cu apă, El însă (adică Iisus) vă va boteza cu Duhul Sfânt" zice Ioan însuși spre a deosebi botezul său de Botezul creștin numit și Botez cu foc, sau Botezul cu Duhul Sfânt (Marcu, 1-8; Matei 3, 11; Fap. Ap. 1, 5) pentru că a fost așezat de drept la Pogorârea Duhului Sfânt în chipul limbilor "ca de foc". Domnul Iisus Hristos nu s-ar fi botezat fiindcă ar fi avut nevoie de curățire de păcate. Iisus a fost om asemenea nouă întru toate, afară de păcat (Evrei 4,15). Cei ce confundă aceste botezuri învățând, de pildă, că botezul trebuie făcut la vârsta de 30 de ani, ca Iisus, sau când omul "e mare", dovedesc că nu cunosc nici rostul Botezului Mântuitorului, acela de a fi arătat lumii ca fiind Mesia cel prezis de prooroci, nici valoarea Tainei Sfântului Botez al Legii celei noi, prin care credincioșii se nasc la viața cea întru Hristos, prin moartea trupului păcatului, cu alte cuvinte - se fac părtași roadelor venirii lui Iisus în lume.

Trebuie să știm că Sfântul Botez este o Taină, una din cele șapte Sfinte Taine, întemeiată de Iisus, prin care credinciosul primește iertarea păcatului strămoșesc cu care ne naștem cu toții, și a păcatelor personale în cazul botezării adulților, săvârșite până la Botez.

Este Taina prin care primim înfierea (Galateni 4, 5) adică actul prin care Dumnezeu ne primește ca fii prin Har. Nu e deci un simplu simbol cum li se pare unora, căci simbolul, oricare ar fi, nu poate da curățire de păcate. Este Taina primirii omului în împărăția de har a lui Hristos.

Se cuvine să mai știm că nu sunt mai multe botezuri, ci unul singur, "Un Domn, o credință și un Botez", cum spune hotărât Sf. Apostol Pavel (Efeseni 4, 5).

El reprezintă moartea și Învierea Domnului, ambele unice. În botez ne facem părtași morții și Învierii lui Hristos, iar repetarea lui e o batjocură adusă morții și Învierii Lui.

Prin Botez Dumnezeu vine în întâmpinarea credinciosului oferindu-i harul Său. Primirea Botezului nu este deci urmarea unui merit al omului, ci totdeauna un dar al milei și iubirii de oameni a lui Dumnezeu, arvună a mântuirii. Arvună a harului Sfântului Duh se numește această Taină pentru că prin ea Hristos sădește în sufletele credincioșilor, în chip tainic, rădăcinile vieții duhovnicești. "Ne-am îngropat împreună cu El prin Botez, în moartea (Lui), așa încât după cum Hristos a înviat din morți prin mărirea Tatălui, tot așa și noi să umblăm întru înnoirea vieții" (Rom. 6, 4). Acest cuvânt îl tâlcuiește un Sfânt Părinte așa: a umbla întru înnoirea vieții înseamnă a trăi aici, pe pământ, deodată și viața vremelnică pentru care ne-am născut trupește și pe cea veșnică pentru care ne-am născut prin Botez. Omul duhovnicesc se naște prin Botez, primește pecetea chipului lui Hristos și apoi o viață întreagă se desăvârșește prin împlinirea poruncilor pentru viața veșnică. Prin Botez, Hristos altoiește măslinul cel sălbatec, spre a aduce roadele de dreptate (Rom. 11, 17-24).

Mulți din cei botezați nu trăiesc o viață demnă de numele de creștin. Acesta este un adevăr dureros, o dovadă a călcării făgăduinței făcute în Sf. Botez de a se lepăda de Satana și de a se uni cu Hristos. Sfinții Părinți ne arată că în Sf. Botez primim în dar cu totul desăvârșit dumnezeiescul har; că acest har intră în partea cea mai dinăuntru a sufletului nostru ca într-o sfântă a sfintelor din biserica lăuntrică a inimii noastre, dar că nimeni, nici harul lui Dumnezeu, nici satana, nu silește voia noastră. (Marcu Ascetul, **Filocalia** I pag. 276).

Harul se ascunde în adâncul minții din însăși clipa când ne-am botezat dar își acoperă prezența față de simțirea minții (idem pag. 369).

Din aceste cuvinte ale Sfinților Părinți ne putem da seama, deci, că Sfântul Botez este desăvârșit, dar nu desăvârșește pe cei ce nu împlinesc poruncile lui Dumnezeu.

Așa dar, Botezul nostru este bun și desăvârșit, dar numai pe măsura înaintării sufletului în fapte bune și trăire duhovnicească își descoperă harul dumnezeiesc și bunătatea lui în minte și inimă.

Cum am putea fi noi, creștinii, indiferenți la această taină fundamentală între tainele creștine, care este Sfânta Taină a Botezului. Ea ne șterge păcatul strămoșesc și toate celelalte păcate și ne dă nevinovăția primei perechi de oameni, așezate în rai.

Cum am putea fi noi disprețuitori ai Sfântului Duh, pe care îl primim în ființa noastră și care ne dă sănătatea trupului și sufletului; și cum am putea noi uita datoria mare de a respecta obligația primită prin taina Sfântului Botez de a duce o viață curată și plăcută lui Dumnezeu, o viață sănătoasă și fericită pentru noi.

Neglijarea și izgonirea din sufletele noastre a darurilor primite prin taina Sf. Botez înseamnă dezertarea din împărăția lui Dumnezeu, pedepsirea cu pierderea vieții veșnice.

Aceeași "măreție care a înconjurat Botezul Domnului nostru Iisus Hristos ne înconjură și botezul nostru, intrarea noastră ca

membri în împărăția lui Dumnezeu. În numele Sfintei Treimi ne botezăm și noi și primim darurile Duhului Sfânt.

De aceea să avem grijă ca darurile primite prin taina Sf. Botez să înflorească în sufletele noastre tot mai frumos și mai plăcut Domnului și ele niciodată să nu se vestejească prin păcatele nemărturisite și nevindecate prin căință și îndreptare, sau să se întunece prin învățături străine, greșite și rele.

Să ne aducem aminte cu vreme și fără vreme de făgăduința Domnului nostru Iisus Hristos făcută celor credincioși: "Iată eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșit".

Botezul Domnului este astăzi un îndemn pentru noi toți la curățenia gândurilor, a faptelor, a vieții. E pildă de supunere către Dumnezeu. E cuvânt de înțelegere pentru purtare mai bună, mai înțelegătoare, mai aplicată spre desăvârșirea vieții creștinești. E roua darului dumnezeiesc, care face să putem crește sănătoși în Domnul și puternic înarmați pentru a înlătura orice ispită a Satanei.

Pentru toate acestea să lăsăm azi ca apa sfințită să ne spele de toate răutățile de până acum. De toate pornirile rele. De toate înclinările păcătoase. Să lăsăm ca Arătarea Domnului în lume să fie făclia vieții noastre. Mângâierea noastră. Puterea noastră. Să deprindem mintea de a gândi și a face binele. A lucra dreptatea. A iubi adevărul. A nădăjdui mântuirea. A îmbrățișa sfințenia. A crede și a lucra pentru viața viitoare, pe care o vom dobândi numai dovedind că am înțeles că suntem fiii lui Dumnezeu și împlinim poruncile Lui. Aș dori ca inima noastră să fie izvor nesecat de milă și de jertfă. Casa binecuvântată de rugăciune curată. Îndemn statornic la fapte bune. Pildă puternică de alipire către Dumnezeu. Sămânță bună, care să rodească însutit și faptele îndurării trupești și sufletești. Școală activă a poveților bune, a îndemnurilor sănătoase, în duhul Evangheliei lui Hristos.

Și atunci inima va fi pavăza credinței noastre, coiful mân-

tuirii noastre, și sabia Duhului va oglindi spre ceruri întreaga noastră lucrare și ne va arăta cu adevărat fii ai lui Dumnezeu, prin viața noastră.

Așa ne vrea Biserica! Așa ne vrea Dumnezeu! Dar să ne întrebăm: Cum vrei să fie sufletul tău?

Botezul Domnului, fiecăruia din noi ne-a deschis Cerul, raiul, fericirea vremelnică și veșnică. Le primești? Te vei face vrednic să le poți primi? Să ne hotărâm. Chiar acum pentru o viață plăcută lui Dumnezeu.

"Să cântăm, deci, azi noi, credincioșii, mărirea facerii de bine a lui Dumnezeu cea pentru noi, că făcându-se Om pentru păcatul nostru, pentru curățirea noastră se curățește în Iordan, unul cel curat și nestricăcios, sfințindu-ne pe noi și apele și zdrobind capetele balaurilor în apă.

Deci să luăm apă cu veselie, fraților, că darul Duhului nevăzut se dă celor ce iau cu credință de la Hristos Dumnezeu și Mântuitorul sufletelor noastre". Amin.

Duminica după Botezul Domnului

"Poporul ce ședea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în lăturea și în umbra morții lumină le-a răsărit" (Mat. 4, 16).

Cu aceste cuvinte ale proorocului Isaia arată Sf. Evanghelist Matei ceea ce au însemnat venirea Mântuitorului din Nazaret și așezarea lui în Capernaum, lângă mare, în Galileea neamurilor. Într-adevăr, cei din Galileea erau priviți de cei din Iudeia ca fiind "în întuneric", întrucât Iudeea se socotea purtătoarea legii date de Dumnezeu lui Moisi și se mândrea cu profeții ei, cu templul din Ierusalim, pe când despre Galileea sinedriștii îi spuneau lui Nicodim "Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vezi că prooroc din Galileea nu se ridică" (Ioan 7, 52) și despre galileeni ziceau că nu cunosc Legea.

Dar iată că Iisus Hristos, profetul profeților, tocmai aici în Galileea neamurilor a venit să-și înceapă propovăduirea și lucrarea, răspândind peste toate întinderile ei ca o "lumină mare".

Aici pune Domnul început misiunii Sale, propovăduind și zicând: "Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor" (Mat. 4, 17). Ecoul poruncii sale s-a prelungit peste veacuri. Prin cuvântul Evangheliei, Mântuitorul ne cheamă și pe noi la pocăință. Pocăința este reînnoirea vieții prin curățire de păcate și practicarea virtuților. Fericirea veșnică este condiționată de felul cum se achită fiecare credincios de această îndatorire de a-și îmbunătăți continuu, din punct de vedere moral-spiritual, propria viață.

Poate unii dintre noi își pun întrebarea: ce este împărăția lui Dumnezeu? În ce constă această împărăție? Răspunsul ni-l dă Sf. Apostol Pavel care zice: "Împărăția lui Dumnezeu nu e mâncare, nici băutură, ci sfințenie și pace și bucurie în Duhul Sfânt" (Rom. 14, 17).

Împărăția lui Dumnezeu este viața trăită în Hristos. El este lumina noastră, învățătorul nostru, iar viața Lui e modelul vieții noastre, ca să trăim cu El în veci. Pentru aceea a venit Iisus Hristos pe pământ, ca să dea lumii viață, mai multă viață (Ioan 10, 10). Fiecare cuvânt al învățăturii Lui, nu este decât un îndemn pentru a transforma pe omul lăuntric, a-l spiritualiza, a-l împăca cu Dumnezeu și a-l face să ducă o viață duhovnicească plăcută lui Dumnezeu.

Domnul Iisus Hristos este Modelul și Energia unei noi ere: era creștină, era propovăduirii Împărăției lui Dumnezeu. Cuvântul Său este lumină. Viața Sa este sfințenie și izvor de sfințenie. Prezența Sa este putere și adevăr.

În vreme ce profeții **Vechiului Testament** acționau în numele lui Dumnezeu, chemau și implorau, în diferite situații, numele Creatorului, Iisus Hristos Domnul vorbește și săvârșește minuni în numele Său. Dacă toți profeții se considerau slujitori

ai lui Dumnezeu, Iisus Hristos se declară pe Sine egalul Părintelui ceresc. "Eu și Tatăl Meu una suntem" (Ioan 10, 30). În această conștiință El poruncește slăbănogului: "Ridică-te! Ia-ți patul tău și umblă" (Ioan 5, 8), și slăbănogul se face sănătos.

Celui orb îi spune: "Vezi!" (Luca 18, 42), și orbul primește vederea. Ca un stăpân al vieții și morții, El poruncește morților să se ridice din sicriu. Așa ceva nu se mai văzuse și nu se mai auzise între oameni. Cuvântul Său este menit să înnoiască viața oamenilor, să o lumineze.

De aceea Domnului Iisus împlinind nădejdea patriarhilor și profeților reconsideră felul de a simți și de a cugeta al omului în actualitate și în viitor.

În era creștină se cultivă capacitatea de interpretare mai în adânc a istoriei lumii.

Din începuturile ei istoria este mers de la primul sau vechiul Adam, spre Adam cel nou (Rom. 5, 14), Iisus Hristos. În această interpretare istoria nu mai este apreciată doar ca o înlănțuire de conflicte, de războaie în urma cărora apar și dispar popoare pe arena ei. În Adam cel nou, viața oamenilor este ridicată pe culmea unor valori spirituale infinite. Istoria este mers al omului spre Dumnezeu, în veșnicie.

Spre acest sens superior al existenței noastre pe pământ, ne călăuzește și ne hrănește Biserica din puterile tainice ale sfințeniei. De fapt, omul începe viața cu sfințenie. Încă de la naștere, prin Sfânta Taină a Botezului, omul este trecut din umbra morții veșnice în lumina mântuirii. "Câți în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am și îmbrăcat" (Gal. 3, 27). În Taina Botezului am făgăduit să lepădăm lucrurile întunericului și-am jurat credință și iubire Împăratului luminii. Cuvântul dat la botez suntem datori să-l păstrăm și să-l valorificăm toată viața. În Taina Spovedaniei, ca într-un necontenit botez, Mântuitorul ne spală de păcate. Prin

harurile ce se revarsă din jertfa Sa, El ne ajută să biruim ispitele diavolului și să ne sfințim viața. Hristos Domnul este, și astăzi și în veci, lumina lumii pentru că El este "Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, lumină din lumină", pentru că El ne-a revelat adevărul despre Dumnezeu, despre voia Lui cea sfântă, învățătura cea dreaptă despre mântuire, despre viața veșnică.

Domnul Iisus Hristos este lumina nu numai ca învățător, ci și ca model moral desăvârșit pentru noi toți.

Într-adevăr, fapta bună, virtutea, bunătatea apar ca o "lumină", o lumină lăuntrică în primul rând . Dar și pe fața și în privirea celui ce face binele se răsfrânge această lumină spirituală care îi dă seninătatea, îi dă frumusețea. El răspândește în jurul lui lumina bunătății. Domnul Iisus Hristos însă n-a fost numai Om, ci El este Dumnezeu întrupat, Dumnezeu și Om. În El este nu numai o rază a bunătății, cum e în fiecare din noi, ci El este "Soarele dreptății", Sfințenia însăși, bunătatea divină, din care izvorăște bogăția razelor tuturor virtuților creștine. Câtă lumină, câtă căldură revarsă privirea, cuvântul, atitudinea lui Iisus, căci El și prin El ne îmbrățișează însăși iubirea divină, iubirea veșnică și nemărginită. În El sunt concentrate toate virtuțile și fiecare virtute ce înflorește în viața credinciosului este o rază din "soarele nespus" al Bunătății divine.

Pentru aceasta, trebuie să știm că nu este deajuns numai a vedea lumina lui Hristos pentru a ne bucura exterior de ea. Trebuie să și voim a realiza această lumină a vieții în viața noastră. Drept aceea, să ne străduim a ne dovedi capabili și vrednici de Idealul - Hristos, Lumina lumii. Să ne identificăm, pe cât este omenește posibil, cu învățătura și simțirea Lui. Să-l iubim pe El, slujind oamenilor ca unor frați. În acest fel suntem și vom fi, cu adevărat "fii ai luminii"... "oameni cerești" și putem nădăjdui dobândirea luminii și în veșnicie.

Domnul Iisus Hristos e prezent și azi în Biserica Sa, în viața credincioșilor Lui. El este lumină pentru noi, pentru că noi urmăm dreapta învățătură a Bisericii Sale și poruncile Lui ne sunt "făclie picioarelor noastre". El este lumină pentru noi pentru că prin Sfintele Taine sălășluiește în noi, ne face părtași ai sfințeniei Lui, ai iubirii Lui, ai bunătății Lui și ne ajută prin lumina harului divin să avem și noi simțămintele Lui, să ne asemănăm Lui, să iubim așa cum a iubit El, să fim buni și blânzi ca El, smeriți cum a fost El, jertfelnici și răbdători ca El.

El este lumină și prin sfinții Bisericii, în care strălucește "lumina lui Hristos" și care ne sunt pilde și călăuze spre Hristos.

De aceea Sf. Evanghelie de azi ne cheamă - de vreme ce Hristos a venit la noi ca "lumină mare", ca soare al dreptății - să umblăm ca "fii ai luminii" (Ioan 12, 36), adică să răspândim în jurul nostru lumina iubirii, a păcii, a dreptății, a facerii de bine, ca viața să fie tot mai frumoasă, mai luminoasă - și ca să ne învrednicească Domnul nostru Iisus Hristos și de lumina vieții veșnice, de care se bucură sfinții în Noul Ierusalim, în Biserică, în "cetatea" luminată de mărirea lui Dumnezeu (Apoc. 21,23), de Iisus Hristos - "lumina cea neînserată". Amin.

Întâmpinarea Domnului

La 40 de zile de la Nașterea cea după trup a Mântuitorului, Biserica noastră Ortodoxă prăznuiește o a treia sărbătoare închinată Domnului nostru Iisus Hristos și anume Întâmpinarea Domnului, după ce a prăznuit Nașterea și Tăierea împrejur.

Întâmpinarea Domnului face parte dintre acele sărbători mari orânduite de Biserica noastră și care se numesc în limbaj bisericesc "praznice împărătești".

De ce este mare această sărbătoare, vom înțelege din cele ce

urmează. Cu toate că și numai pronunțându-i numele - Întâmpinarea Domnului ne poate spune foarte mult, gândindu-ne că a întâmpina pe Domnul Dumnezeul este lucru într-adevăr mare și înfricoșător.

Din Sf. Evanghelie de astăzi am aflat că Întâmpinarea Domnului a fost prilejuită de două fapte petrecute în pruncia Mântuitorului Iisus Hristos. Este vorba mai întâi de mergerea la Templu din Ierusalim a Sfintei Fecioare Maria, pentru ca, potrivit rânduielilor legii mozaice, să pună înaintea Domnului pe Fiul său, adică să-l închine templului și să aducă totodată rânduita jertfă de curățire pentru sine. Cu acest prilej legea mai prevedea ca pruncului să i se facă așa numita "răscumpărare", dacă era primul născut, pentru că toți întâii născuți de parte bărbătească erau socotiți ai templului. Dar întrucât slujirea templului a fost încredințată, între timp, fiilor născuți din tribul lui Levi, ceilalți, din alte seminții ale lui Israil, puteau să fie răscumpărați. Așa s-a întâmplat și cu pruncul Iisus, care, nefiind din semința lui Levi, a fost răscumpărat.

Al doilea fapt care a prilejuit sărbătoarea de astăzi este primirea deosebită pe care a făcut-o Pruncului Iisus, în templu, doi oameni: dreptul Simion și proorocița Ana.

Dintre aceste două fapte, Biserica noastră a dat o mai mare importanță celui de al doilea eveniment, dovadă că sărbătoarea de azi se și numește Întâmpinarea Domnului.

Într-adevăr, Sf. Fecioară Maria s-a prezentat la templu ca să împlinească prescripțiile legii sfinte privitoare la ceremonialul curățirii și la actul răscumpărării Pruncului. Dar, în realitate Maica Domnului, care era Născătoare de Dumnezeu, era neîntinată și a rămas pururea Fecioară, nu avea nevoie de acest act curățitor, după cum nici Fiul ei n-avea nevoie de răscumpărare, pentru că El nu era un simplu om, ci era Fiul lui Dumnezeu. Era Dumnezeu - Omul întrupat, care este mai presus de orice lege. Cu toate acestea, Fecioara Maria a mers să îndeplinească și ea cele rânduite

de legea sfântă, pe deoparte ca să ne dea nouă pildă de smerenie și supunere la legea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte, spre a ne învăța că viața noastră curată nu ne-o datorăm numai nouă înșine, ci și conlucrării cu Harul lui Dumnezeu, care lucrează în Sfintele taine și slujbele bisericești.

Tot așa Fiul lui Dumnezeu - Mesia, se supune de bună voie legilor dumnezeiești, pe deoparte pentru a ne arăta că s-a întrupat cu adevărat, iar pe de altă parte spre a ne învăța supunerea față de legile înțelepte ale Bisericii, dându-ne și pildă de ascultare și smerenie, așa după cum ne spune și Sf. Apostol Pavel, zicând: "S-a deșertat pe Sine și a luat chip de rob, făcându-se asemenea oamenilor și la înfățișare dovedindu-se ca un om, s-a smerit pe Sine, ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe cruce" (Fil. 2, 6-8).

Prin urmare, aducerea în templu a Mântuitorului la 40 de zile de la naștere, are două aspecte. Unul legal, în care El se supune legii, ca om, iar altul mesianic, în care El vine la templu pentru sacrificiu sfânt, adică pentru îndeplinirea misiunii Sale în lume. Ca om, este primit de oficialitatea templului (preoți) și de credincioșii prezenți atunci acolo, care nu cunosc pe cine primesc. Ca Mesia, este însă întâmpinat de bătrânul Simion și de proorocița Ana, care îl primesc ca pe Dumnezeu.

În felul acesta Dumnezeu - Omul își face apariția între oameni, iar actul "Întâmpinării" își descoperă adâncul său rost, înfățișându-se ca o rânduială dumnezeiască menită să descopere și să înalțe sufletele noastre credincioase.

Părinții bisericești spun că faptul că nici preoții templului, nici credincioșii mulți care erau acolo, n-au cunoscut pe Mesia, este ușor de înțeles. El n-a fost cunoscut decât de aceia care au avut o vrednicie deosebită și apreciată ca atare de Dumnezeu. Căci precum soarele la apariția sa, luminează mai întâi crestele cele mai înalte ale munților, tot așa Hristos, Soarele vieții spirituale, s-a

descoperit mai întâi sufletelor distinse printr-o aleasă vrednicie morală. El este întâmpinat mai întâi de aceia care, prin sfințenia și puterea credinței, reprezentau tot ce omenirea avea mai bun și sfânt, atât pe linie bărbătească, cât și pe linie femeiască și care în această împrejurare au fost: dreptul Simion și proorocița Ana, care s-au arătat vase alese ale Duhului Sfânt.

Dar cine era dreptul Simion a cărui vârstă depășea vârsta unui muritor?

O veche tradiție ne spune că dreptul Simion ar fi avut 360 de ani. Cei de o seamă cu el muriseră demult. De bătrânul Simion moartea nu se apropia. Ce semn, ce minune era cu dânsul?

Se zice că Simion era unul din cei 70 de bărbați învățați care pe vremea lui Ptolemeu Filadelful a fost însărcinat să tălmăcească Scriptura **Testamentului Vechi** din limba ebraică în limba greacă.

Lui Simion i-au dat să traducă proorocia lui Isaia. Când a ajuns la capitolul 7, a dat peste cuvintele care spun: "Iată Fecioara va lua în pântece și va naște un fiu și vor chema numele lui Emanuel" (Isaia 7, 14).

Simion a înțeles că este o proorocire despre venirea lui Mesia.

Dar a socotit că cuvântul "fecioară" este greșit și că trebuie înlocuit și tradus cu "femeie tânără, ascunsă de bărbatul ei". Căci nu înțelegea Simion cum ar putea naște fără prihană o fecioară și a tradus "femeie tânără". Atunci se zice că o minune s-a săvârșit: acele cuvinte ce le-a scris în tălmăcire, le-a aflat a doua zi șterse de o mână nevăzută, iar în locul lor a aflat cuvântul "fecioară". Din nou a șters, din nou a apărut cuvântul proorociei. Fiind în mare nedumerire și spaimă, Simion a avut o vedenie cerească prin care i s-a descoperit că nu va muri până nu va vedea cu ochii pe Fecioara care va naște pe Mesia.

Trecură ani după ani. Oamenii se năsteau, creșteau,

îmbătrâneau, mureau, Simion nu se trecea. Dumnezeu, ca stăpân al vieții și morții, a întărit viața dreptului peste rânduiala firii, prelungindu-i zilele prin har, până în vremea împăratului August. Când, după un timp de așteptare de trei veacuri, Simion a fost înștiințat de Duhul Sfânt să meargă în templu ca să vadă împlinirea proorociei. Lume multă era acolo. Preoți jertfind, credincioși închinându-se, femei cu copii în brațe.

Atunci a văzut bătrânul Simion pe Hristos în brațele Prea Sfintei Fecioare, cu fața strălucind ca a soarelui, iar Maica Domnului înconjurată de-o lumină cerească. Lumină se făcu și în sufletul dreptului. El cunoscu dintr-o dată toată taina mântuirii, văzu înainte jertfa de răscumpărare a neamului omenesc, adusă prin Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei, văzu chemarea neamurilor păgâne la mântuire, prevăzu suferințele amare ale dumnezeiești Maici... Și inspirat de Duhul Sfânt, - cuprins de o mângâiere adâncă, dreptul Simion luă Pruncul în brațe și exclamă: "Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace; căci ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai pregătit-o să fie, înaintea feței tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel" (Luca 2, 29-30).

Pruncul Iisus n-a rămas în templu, ci El a fost răscumpărat după obicei, printr-o jertfă; a fost primul sub scutul părinților Săi după trup, care L-au dus în cetatea lor Nazaret.

Cuvintele profetice exprimate de dreptul Simion, cu această ocazie "Pruncul acesta este pus spre căderea și ridicarea multora", s-au adeverit. Pentru că atât la templu, atunci, cât și mai târziu, când Mântuitorul și-a început lucrarea Sa în lume, mulți L-au văzut și L-au auzit, dar nu toți L-au urmat cu suflete curate. Unii L-au primit cu indiferență, alții cu ostilitate, neînțelegere, alții cu un anumit interes material, cum au fost gadarenii, iar Iuda L-a primit cu sărutul trădării.

Dar au fost și din cei care L-au primit așa cum se cuvine, precum păstorii și magii, Apostolii și mulțimea ucenicilor, femeile Marta și Maria și celelalte împreună cu ele, copiii, Zaheu vameșul, poporul din Ierusalim care i-a făcut o primire triumfală, Sfinții Bisericii noastre de la început și până astăzi, cunoscuți și necunoscuți, și noi cei care trăim la atâta vreme după cele petrecute la templu, putem să ne învrednicim să întâmpinăm pe Domnul Hristos cu vrednicie.

Conform făgăduinței Sale, că El va fi cu noi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor, și adevărului că El "nu este departe de fiecare din noi, căci în El trăim, ne mișcăm și suntem" îl putem întâmpina în multe locuri și feluri.

Așa, de pildă, îl simțim în față în rugăciunile noastre fierbinți, încredințați că ne ascultă, fiindcă "Domnul este aproape de cel ce-l cheamă" (Ps. 144, 15). În rugăciunea fierbinte simțim cum proorocului David i se deschid orizonturi nebănuite, "cele nearătate și cele ascunse mi-ai arătat mie" (Ps. 50). De aceea, ușurarea și căldura pe care le simțim după rugăciunea noastră, vin tocmai de la această întâlnire a sufletului nostru cu Dumnezeu.

Ne întâlnim cu Dumnezeu, Mântuitorul nostru, în chipul fraților noștri mai mici pe care îi ajutăm în nevoile lor, după cuvântul Său care zice: "Întrucât ați făcut acestea unuia dintre acești mai mici frați ai Mei, Mie mi-ați făcut" (Mat. 25, 37-40).

Și o, în câte feluri nu se pot ajuta semenii noștri! Desigur, îl putem găsi pe Dumnezeu, pentru cine știe să-L caute, în sânul firii și în adâncul sufletului nostru. Cu deosebire, Biserica îl are pe Hristos totdeauna în ea, căci El este capul ei, "Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor" (Mat. 18, 20).

Biserica noastră de aceea a rânduit aceste sfinte sărbători, pentru ca noi, credincioșii, să reactualizăm prezența lui Hristos între noi. Căci după învățătura ortodoxă, sărbătorile noastre

bisericești, mai ales, cele mari ca cea de astăzi, nu sunt numai simple aduceri aminte despre evenimentele din istoria mântuirii noastre, ci chiar reactualizări, adică trăiri reale, ale acestor evenimente. De pildă în timpul slujbei Nașterii Domnului, nu se face numai simplă amintire despre întruparea Mântuitorului ci cu adevărat Hristos se naște în chip tainic, așa cum la Paști el învie și așa mai departe. Oare, Întâmpinarea Domnului, pe care o sărbătorim astăzi, nu ne spune mai direct acest lucru?

În sfintele noastre slujbe, Mântuitorul continuă să trăiască în Biserică, să fie prezent în forma în care s-a manifestat atunci pe pământ, iar Bisericii îi este dat să facă aceste amintiri sfinte. Așa că noi devenim martori oculari și participăm activ la slujbele noastre bisericești. De aceea, cultul nostru bisericesc, sărbătorile noastre, bisericile noastre calde și îmbietoare capătă valoarea unei vieți divine, în prezența Domnului, la care credincioșii noștri participă direct așa cum ne încredințează cuvântul: "În biserica măririi Tale stând, în cer ni se pare a sta". Dar mai adevărat și mai deplin îl întâlnim pe Domnul Hristos în Sfânta Euharistie, când ne împărtășim cu trupul și sângele Său sub forma pâinii și a vinului. În chipul acesta, dacă o facem cu vrednicie, avem parte de o întâmpinare desăvârșită, căci ne unim cu El, îl avem întreg în ființa noastră. Și mai avem încă o posibilitate de-a întâmpina pe Domnul și pentru care moment trebuie să ne pregătim zi de zi, până la sfârșitul vieții noastre. Este momentul solemn al prezentării noastre în fața Dreptului Judecător, moment pe care nu-l cunoaștem când va sosi. Faptul că actul Întâmpinării Domnului este un eveniment pe care Pronia divină l-a arătat în chip expres, spre a-l impune atenției noastre, ne face să ne gândim mai adânc asupra faptului că și noi avem făgăduința că vom întâmpina pe Domnul, la a doua Lui venire, când îmbrăcați în trupuri slăvite și nemuritoare, ne vom ridica în văzduh în întâmpinarea Lui, și așa pururea cu Domnul vom fi.

Se cuvine, deci, să păstrăm această făgăduință, după pilda celor doi bătrâni de la templu și după cea a tuturor sfinților bisericii noastre, în viață curată și sfântă, nedespărțindu-ne de sfintele locașuri și săvârșind faptele bune ca să putem să ne învrednicim de bucuriile cele negrăite și veșnice pe care Domnul Iisus Hristos le dă tuturor celor care L-au căutat, L-au întâmpinat și au trăit după voia Lui ce sfântă. Amin.

Înălțarea Domnului

Cu fiecare an, praznicul Înălțării Domnului actualizează adevărul de credință istorisit de Sf. Evanghelie, că după mărita Sa Înviere din morți, Domnul nostru Isus Hristos a petrecut pe pământ încă vreme de patruzeci de zile.

În tot acest timp El S-a arătat de mai multe ori Apostolilor Săi, a mâncat, a vorbit cu dânșii despre lucrurile veșnice ale împărăției lui Dumnezeu. Pe Toma l-a întărit în credință, pe Petru l-a pus în apostolat și apoi l-a trimis la propovăduire în toată lumea (Matei 28, 19) și să predice Evanghelia la toată făptura.

Tot în acest timp, Iisus le-a dat putere de a lega și dezlega păcatele oamenilor. "Datu-Mi-s-a toată puterea în cer, și pe pământ" (Matei 28, 18). "Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și câte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer" (Matei 18, 18).

Cu alte cuvinte, în acest timp după înviere și până la înălțare, Mântuitorul a așezat acele semne și taine văzute prin care sunt împărtășite credincioșilor darul lui Dumnezeu și posibilitatea de a fi cu Hristos. După ce le-a dat această putere, le-a spus și i-a încredințat, "că va fi cu ei și cu lumea până la sfârșitul ei", adică va continua într-un chip nou să lucreze și să ajute pe oameni să se

mântuiască. Apoi le-a poruncit Apostolilor "Să rămână în Ierusalim până se vor îmbrăca cu putere de sus".

La împlinirea acestor zile, Mântuitorul apare pentru ultima oară în mijlocul Apostolilor în Ierusalim și după ce a mâncat cu ei, pentru a-i convinge despre adevărul Învierii Lui, îi ia cu Sine, ducându-i pe Muntele Măslinilor, aproape de Betania. Muntele acesta se înalța în partea răsăriteană a Ierusalimului până la 800 m deasupra nivelului mării. Odinioară, acest munte era plantat cu măslini de la care își trase și numele. Ajunși pe vârful acestui munte și "ridicându-și mâinile, i-a binecuvântat și când îi binecuvânta, S-a depărtat de la ei și S-a înălțat la cer. Iar ei închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare. Și erau în toată vremea în biserică, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu" (Luca 24, 50-53).

În Faptele Apostolilor se spune că "un nor L-a luat de la ochii lor și privind ei, pe când El mergea la cer, iată doi bărbați au stat lângă ei îmbrăcați în veșminte albe și le-a zis: "Bărbați Galileeni, de ce stați, privind la cer? Acest Iisus care S-a înălțat de la voi la cer, așa va veni, precum L-ați văzut mergând la cer" (Faptele Apostolilor 15, 9-12).

În planul mântuirii era hotărât ca Domnul Iisus "Să se întoarcă în slava pe care a avut-o de la început la Tatăl, întru mărirea dumnezeiască spre a fi Mântuitorul tuturor oamenilor". Timpul și spațiul nu puteau limita ființa Sa dumnezeiască, pentru că El era același "ieri și azi și în veac", cum spune Sf. Apostol Pavel.

Poate că Apostolii nu înțelegeau, precum și nouă ne este greu să exprimăm în cuvinte că Înălțarea Mântuitorului la cer nu este o mutare spațială, precum nu este nici o despărțire, cum obișnuim să zicem, era doar ieșirea din realitatea văzută a simțurilor și trecerea în realitatea nevăzută a strălucirii Sale dumnezeiești.

Cu minunea Înălțării Domnului nostru Iisus Hristos la cer se

încheie lucrarea Sa pământească pentru mântuirea neamului omenesc. La acest praznic sărbătorim minunea prin care Iisus Și-a arătat în chip deplin dumnezeirea Sa, puterea și mărirea Sa divină, întoarcerea întru slava pe care a avut-o dintru început la Tatăl.

Înălțarea și șederea de-a dreapta Tatălui este praznicul bucuriei celei mari. "Lumea toată, cea văzută și cea nevăzută, - cântă Sf. Biserică - prăznuiește întru bucurie: îngerii slăvesc și oamenii laudă neîncetat Înălțarea Celui ce S-a unit cu noi prin trup, pentru bunătatea cea fără de margini a Lui" (Canon Utrenie).

Domnul S-a înălțat întru slavă pentru ca să fie mângâietor și mijlocitor al nostru către Tatăl ceresc: "Și dacă a păcătuit cineva, avem mijlocitor către Tatăl pe Iisus Hristos cel drept" (I Ioan 2, 1).

Domnul Iisus S-a înălțat la cer ca să trimită ucenicilor Săi și nouă pe Duhul Sfânt cel făgăduit (Ioan 16, 7), acest dar cum cântă Biserica: "Înălțatu-Te-ai întru slavă Împărate al îngerilor și pe Mângâietorul de la Tatăl L-ai trimis nouă".

Duhul Sfânt împlinește în noi lucrarea Domnului Hristos și ne face părtași roadelor mântuirii. E un mare dar pe care l-am dobândit noi prin Înălțarea la cer a Domnului Hristos. Domnul Iisus S-a înălțat la ceruri ca un Dumnezeu și stă în cinste și mărire de-a dreapta Tatălui. El Însuși a mărturisit despre Sine: "Eu și Tatăl una suntem" (Ioan 10, 30). Iar Sf. Apostoli le-a spus: "Să știți că Tatăl este în Mine și Eu sunt Tatăl" (Ioan 10, 38). "Mă duc să vă gătesc vouă loc", a spus Apostolilor.

După Învierea și Înălțarea Domnului, noi, credincioșii nu mai stăm sub apăsarea păcatului, ci sub revărsarea harului dumnezeiesc, care face să rodească în sufletele noastre iubirea, bunătatea, respectul unuia față de altul, buna înțelegere, ajutorarea aproapelui, conlucrarea spre plinirea binelui în lume și tot ce este plăcut lui Dumnezeu. Acum înțelegem mai bine adevărul cuvintelor Scripturii: "Cu noi este Dumnezeu", căci El

este Mielul care "junghiat" stă la temelia mântuirii; întreține dinamismul lumii pentru desăvârșire și o aduce către progresul duhovnicesc în veșnicie.

Prin El, din nevrednici, vinovați, pierduți, am devenit nevinovați, regăsiți și prețuiți, înzestrați cu puteri negrăite ca să ne înălțăm de pe pământ la cer. El ne-a împăcat cu Dumnezeu luând asupra Sa pedeapsa ce ni se cuvenea nouă și ne-a "răscumpărat din blestemul legii, făcându-se pentru noi blestem" (Galateni 3, 13).

Bucuria sfântă revărsată din cer la Buna Vestire, la Nașterea Domnului și la Învierea Lui, vestită lumii și nouă prin sfinții îngeri, capătă acum, ca bucurie a Înălțării Domnului, putere și mai mare, fiind coroana cerească a tuturor darurilor care de sus coboară, de la "Părintele Luminilor".

Înălțarea Domnului este prilej de adâncă meditație creștină care ne descoperă adevărul că prin har și voință omul se poate ridica integral - trup și suflet, la cea mai înaltă mărire, la îndumnezeirea Sa.

În persoana divino-umană a Fiului lui Dumnezeu, devenit Fiul Omului, firea omenească s-a ridicat la demnitatea sa de coroană a creațiunii, la așezarea sa - și cu trupul - pe tronul dumnezeiesc, ca Domnul și Stăpânul universului, așa cum l-a rânduit Dumnezeu din faptul creațiunii. Pe de altă parte arată originea divină a trupului care este creat de El, cu mâna Sa (Facere 1, 27) la fel ca și sufletul.

Sunt unele secte religioase contemporane care văd în trup un dușman al vieții omului. Această concepție este imorală, anticreștină, antisocială, antiumană, contrară oricărei judecăți sănătoase.

Ridicându-se hotărât împotriva acestei concepții și practici sectare din toate vremurile, Sf. Apostol Pavel redă, în chip clar și luminos, învățătura creștină despre demnitatea, valoarea și sfințenia trupului omenesc, scriind Corintenilor: "Nu știți că sunteți templul

lui Dumnezeu și Duhul Său locuiește în voi?" (I Corinteni 3, 16).

Cu aceasta dumnezeiescul Apostol al neamurilor deschide o perspectivă infinită, superioară și cerească despre sensul vieții și rostului omului pe pământ, cu deosebire asupra semnificației divine a trupului său.

După învățătura creștină, trupul nu trebuie înjosit, disprețuit, chinuit, batjocorit, spurcat cu vorbe și fapte murdare. El nu trebuie făcut instrument al celui rău, al poftelor și plăcerilor inferioare. Nu trebuie făcut izvor de păcate și fărădelegi în viață. Dimpotrivă, el trebuie îngrijit, curățat, prețuit și sfințit. El trebuie scos din puterea forțelor păcatului, scos din puterile instinctelor josnice, animalice, care-l degradează și toate dorințele, aspirațiile și pasiunile lui trebuiesc canalizate rațional, normal, ca să devină templu în care, intrând Domnul Iisus Hristos prin Sf. Împărtășanie, să locuiască Hristos în noi.

De aceea, Sf. Apostol Pavel ne poruncește tuturor credincioșilor să fugim de beție și desfrânare, să nu mai păcătuim în trupul nostru, pentru că el este biserica lui Dumnezeu, este templul Sf. Duh care locuiește în noi, iar noi aparținem lui Dumnezeu (I Corinteni 6, 19-20). Deci, gura, limba, ochii, urechile, inima, picioarele și mâinile etc., toate trebuiesc puse numai în slujba lui Dumnezeu. Ele să audă, să vadă, să vorbească și să se bucure de tot ce este bun, frumos, drept, adevărat, să facă numai voia lui Dumnezeu, să-L laude și să-L preamărească pe El. Ele să fie numai izvor de virtute și nu instrumente ale păcatului și fărădelegilor.

Trupul să ne fie curat, loc sfânt în care sufletul să slujească lui Iisus, aducându-I rugăciuni și cinstire spre slava Lui. Rostul acesta al tuturor organelor și membrelor omenești îl arată Sf. Biserică de la începutul vieții creștinești. Astfel în taina Sf. Mir, preotul - după ce a botezat pruncul - unge diferitele părți ale trupului, rostind "Pecetea darului Duhului Sfânt", simbolizând astfel că pe toate acestea le

supune să slujească numai lui Dumnezeu și nu Diavolului - să facă poruncile Lui, nu ale celui rău.

Înălțarea de-a dreapta Tatălui este sărbătoarea de bucurie duhovnicească, este mărturia ridicării firii omenești la suprema treaptă de intimitate și unire cu Sf. Treime; este dovada cinstirii și puterii ei desăvârșite, a preamăririi și întăririi Sale în sânurile dumnezeirii. Cu toată îndumnezeirea la care Domnul Hristos a înălțat firea omenească, Domnul Hristos rămâne legat de noi pe veci, rămâne OM deplin și modelul nostru de viață. Deși înălțat în slava cerului, El păstrează întreaga noastră omenitate fără de păcat, așa cum a rânduit-o Dumnezeu la creațiune.

Prin Înălțare, Domnul pătrunde cu harul Său întru cele dinlăuntru ale sufletului omenesc, îl curăță, îl purifică și-i imprimă o mișcare către Hristos, către chemările cerești, către viața veșnică, devenind una cu Trupul Său tainic și zidind Biserica Sa prin pogorârea Sfântului Duh, care s-a așezat mai întâi în chip desăvârșit peste omenitatea lui Hristos. Dar bucuria cea mare pe care ne-o dă Înălțarea Domnului este bucuria siguranței credinței noastre care ne mântuie, acea siguranță că va veni odată clipa cea binecuvântată când noi, cu trupul și cu sufletul, vom fi întru împărăția cerurilor și îl vom privi pe Hristos, față către față, așa cum îl privesc îngerii și sfinții.

De aceea se cuvine ca noi, aici pe pământ, să trăim o viață cu Hristos și prin Hristos, pe care să-L purtăm în sufletul și faptele noastre. Întăriți în credința că Domnul Cel înălțat la cer este cu noi, că șade cu Trupul de-a dreapta Tatălui și ne cheamă la El ca să ne sfințim sufletul și trupul și să rămânem ai Săi pe veci.

Fiecare veac este asemenea unui val care se îndreaptă spre tărâmul veșniciei. Fiecare viață omenească e ca un strop de apă în cursul timpului și fiecare duce în ea o lumină sau umbre ale păcatului. Peste toți și peste toate stă iubirea lui Dumnezeu, arătată prin Fiul Său, înălțat la cer și prin lucrarea Duhului Sfânt, Mângâietorul și Vistierul tuturor bunătăților cerești.

Lucrarea vieții noastre trebuie călăuzită în spiritul acestui adevăr și trebuie să știm că toată lucrarea noastră, pentru mântuire, se desfășoară aici pe pământ, în mijlocul acestei lumi și că nimeni, personal, nu mai poate face nimic pentru îndreptarea sa după moarte. Aici este locul milei creștine, aici este harul milostivirii noastre, aici trebuie cucerită cale înălțării noastre spre cer, prin rugăciune, mărturisire, credință, faptă, trăire, îndreptare. Nădejdea mântuirii ține de viața aceasta, cu condiția îmbrăcării noastre în veșmântul curat al lucrării și împlinirii poruncilor lui Dumnezeu. Toate valorile vieții noastre au preț numai dacă le-am pus în slujba celor lipsiți, celor în necaz, îndureraţi, bolnavi, întunecați etc., care cu adevărat, formează valori nemuritoare, în slujba iubirii lui Dumnezeu și a aproapelui.

Stăpâniți de această bucurie, să mulțumim și să dăm mărire lui Dumnezeu în Domnul Cel înălțat la cer pentru tot ce a făcut pentru noi. Să ridicăm ochii și gândurile spre cele de sus, unde Iisus ne-a deschis porțile veșniciei. "Să umblăm după lucrurile cele de sus, unde Hristos șade de-a dreapta lui Dumnezeu" (Coloseni 3, 1). Și să-L rugăm pe Hristos ca Înălțarea Lui la cer să fie și pentru noi un ajutor puternic spre a putea face parte din Împărăția Lui, unde bucuria e desăvârșită, nelipsită și veșnică. Amin!

Închinare Eroilor

Înălțarea Domnului Hristos, legată inseparabil de Sfânta Înviere sunt cei doi stâlpi pe care se zidește eterna sa dumnezeire și credința mântuirii noastre. Azi e praznicul spiritualității pure și absolute a creștinătății îndumnezeite prin viața exemplară a Fiului Omului, care se Înalță la ceruri pentru a sta de-a dreapta Tatălui.

De pe culmile absolutului religios, clipa de azi cu semni-

ficația triumfului permanent al idealului creștin se coboară lin în valea relativității, pe plaiurile scumpe ale pământului nostru și se întegrează perfect și total în istoria națională ca zi a eroilor. Ce tainică și fericită înrudire de sublim și de răscolitoare momente! În timp ce Înălțarea la cer a Domnului încoronează opera de izbăvire și mântuire câștigată de Mântuitorul lumii, cu infinite lupte, renunțări și jertfe trecute dincolo de bariera morții, ziua și cultul eroilor simbolizează culmea măririi, a luminii, a jertfei și a gloriei la care s-au ridicat, peste veacuri, aleșii neamului, ca să aducă întregirea, dezrobirea, pacea și libertatea după care am însetat de veacuri.

Mai presus de toate, azi, neamul nostru o dată cu Înălțarea Domnului își serbează istoria eroismului său legendar personificat prin eroi. Este istoria sufletului românesc împodobit cu bogate realizări ale virtuților de bărbăție și vitejie străbună prin care s-a clădit viața României de azi și se plămădește România de mâine.

De aceea toți cei buni la inimă, iubitori de neam, se adună și se vor aduna cât va fi lumea, în jurul sfintelor morminte ale marilor noștri înaintași, ca să ia tărie de credință, de luptă și de biruință. Orice popor își reazimă ființa pe morminte de eroi și își toarce istoria din caierul jertfei acelora, care în clipe de grea încercare au o mare putere de dăruire și sacrificiu.

În ceasurile grele și hotărâtoare, la Posada, Rovine, Chilia, Podul Înalt, Călugăreni, Plevna, Oituz, Mărăști, Mărășești, Odesa, Timișoara, București etc. ei au înțeles că viața noastră nu trebuie să se măsoare cu lungimea anilor, cu bogăția plăcerilor, cu umilință și robie, ci cu puterea de muncă, cu luptă, cu jertfă, cu eroismul, cu dragostea și cu afirmarea idealului ce trebuie slujit.

Suntem convinși că visul milenar înfăptuit prin ei, ne cheamă să apreciem spiritul lor de sacrificiu și să ne apropiem cu sfințenie,

ca să luăm tărie de credință, de luptă, de jertfă și de biruință.

Căci prin ei, prin jertfa lor se face un punct de întâlnire cu istoria neamului și cu oamenii și în același timp jertfa lor constituie semnul vizibil al faptului că viața noastră devine o cruce și o înviere, un punct de întâlnire, sprijinit de dragoste și nădejde fără de care sufletul nostru ar fi sărac și pustiu, lipsit de firul ce îl leagă de istoria și credința întregului neam.

În ființa lor se află niște comori sfinte, truda și jertfa înaintașilor din care se hrănește neîntrerupt prezentul și viitorul nostru.

În ei stă, într-o exprimabilă legătură, ceea ce este vremelnic cu ceea ce este etern în făptura omului. Ei formează cartea de dăinuire a neamului din care au răsărit veac după veac în vatra zămislirii lui. Sunt brazde adânci în istoria neamului din care au răsărit idealuri și împliniri măreție - jertfa lor a fost motivată de faptul că cine luptă pentru dreptate, cinste, libertate luptă pentru Dumnezeu, apără familia, moșia, cultura, limba, legea, neamul.

Ei sunt născuți din credința, hărnicia, truda și jertfa poporului. Ei au crezut în ființa neamului, pe altarul căruia au adus cea mai sublimă jertfă: Viața!

Graiul pământului românesc din adâncuri și pe o arie tot mai întinsă dă mărturii sfinte despre adevărații lui stăpâni, care l-au lucrat cu sudoarea frunții lor și au pecetluit dreptul asupra lui și Libertății cu sângele de eroi și martiri. Din jertfa lor, în ceasurile noastre de îndoială, ne vin îndemnuri, mustrări și sfaturi, ca să pricepem ce este viața și scopul unui sublim ideal.

Ei s-au jertfit pentru idealuri atât de înălțătoare cum sunt acelea pe care le reprezintă Sf. Cruce și tricolorul național. Pilda lor de slujire necondiționată și jertfa neprecupețită pe altarul pământului strămoșesc, ne dau în aceste momente statornicia și viitorul țării și ne asigură biruința pe care o dorim.

E lung, nesfârșit de lung pomelnicul de eroi și martiri ai

neamului românesc. Ei își dorm somnul în nădejdea învierii alături de strămoșii și părinții noștri și lasă ca pe osemintele lor de jertfă să se ridice mărețul edificiu: România!

Pentru aceasta ziua eroilor, care se sărbătorește în această zi sfântă, simbolizează culmea jertfei, a bucuriei și gloriei la care s-au ridicat peste veacuri, aleșii neamului, ca să ne aducă întregirea, dezrobirea, pacea și libertatea după care am însetat!

Dintre atâtea zile de reculegere "Ziua Eroilor" este și una din cele mai sfinte sărbători care ne poate da prilej de aducere aminte, căci prin jertfa lor au devenit pentru noi toți un adânc legământ sufletesc și înălțare.

Astăzi, ca niște trimiși ai neamului ei vin la noi, cu rol hotărâtor în viața de zi cu zi și ne cer să dărâmăm egoismul, răutatea, dușmănia, ura, nedreptatea și tot ce ne desparte și ne îndepărtează.

Să ne unim ca un snop de grâu - pentru a simți și împlini datoria noastră față de noi și de neamul nostru. Să prețuim valorile neamului și să le cultivăm cu grijă și să le punem în practică prin fapte bune, care se cer acum mai mult ca oricând.

Eroii reprezintă jertfa de veacuri a unui neam! Dar nu-i de ajuns numai să ne aducem aminte de ei cu respect și recunoștință!

În această sfântă zi, ei cer de la noi să ne schimbăm firea prin înnoirea minții, schimbarea mentalității, și o recâștigare a gândirii sfinte care să ne ducă spre o renaștere, o reînnoire a sufletelor noastre în a deveni mai buni, mai cinstiți, mai muncitori, plini de înțelegere și dăruire.

În a ne contopi cu sufletul, viața, durerile și nevoile întregului popor.

Se vorbește de o lume nouă!

Duhul eroilor vrea de la această lume, o slujire nouă, un ideal nou de viață plin de demnitate, de muncă cinstită, iubire, de jertfă și istorie. Să căutăm a ne ridica cu viața și faptele noastre la înălțimea Virtuților lor.

Ei nu se jelesc, ei cer să fie urmați pe calea muncii, a faptelor și a idealului de lumină din care să răsară pentru noi toți o viață mai bună, liberă, cinstită, plină de pace, dragoste și demnitate națională. Cinstirea faptelor lor eroice le-o vom arăta și dovedi nu prin simple discursuri și confesiuni retorice, ci prin înălțarea noastră la măreția și strălucirea jertfei lor!

Făclie de lumină și de înălțare, eroii neamului ne cer astăzi un stil de viață nouă și devotament cu dăruire pe altarul neamului. Să plecăm genunchii și inimile noastre pentru pioasa reculegere în fața eroilor noștri, ctitori ai veșniciei românești și să lăsăm să cadă o lacrimă de recunoștință,în rugăciunea noastră pentru veșnica lor odihnă!

Dormiți în pace scumpi Eroi, și pomenirea Voastră să fie în veci! Amin.

Schimbarea la Față

Între sărbătorile împărătești închinate Mântuitorului Iisus Hristos, sărbătoarea Schimbarea la Față ocupă un loc central, prin evenimentul dumnezeiesc ce-l prăznuiește.

În primul rând, evenimentul Schimbării la Față sau al Transfigurării Domnului, cum obișnuim să mai zicem, scoate în evidență dumnezeirea persoanei Sale, temei al credinței noastre prin faptul că în acest eveniment Iisus Hristos Se arată îmbrăcat în slava dumnezeiască, în comuniune de natură și slavă cu Dumnezeu, chiar dacă era coborât la nivelul omului prin luarea naturii omenești.

În alt sens, scopul acestei luminate sărbători ne este indicat în Condacul sărbătorii, unde se spune: "În munte Te-ai schimbat la Față și pe cât au cunoscut învățăceii Tăi mărirea Ta Hristoase Dumnezeule, au văzut că dacă Te vor crede răstignit, să

cunoască patima Ta cea de bună voie și lumii să binevestească că Tu ești cu adevărat raza Tatălui".

În această zi plină de negrăită lumină divină, Sfânta Biserică ne oferă fericitul prilej pentru întărirea credinței noastre în dumnezeirea Mântuitorului și pentru conformarea vieții noastre cu imperativul moral al Evangheliei creștine.

Dată fiind importanța acestei sărbători împărătești, se cuvine să facem un scurt popas duhovnicesc, pentru a scoate din ea învățături folositoare sufletului însetat de adevăr și desăvârșire.

Apostolul Petru mărturisise în numele tuturor apostolilor credința în îndumnezeirea Mântuitorului, mărturisire care nu era un rezultat al puterilor sale sufletești, ci era un rezultat al unei iluminări harice; era o descoperire pe care Dumnezeu Tatăl o face de sus, pentru ca prin graiul unui simplu pescar să se rostească adevăruri categorice, ce nu puteau suferi contrazicere.

Apostolii Domnului, oameni simpli, aleși de Iisus din pătura de jos a poporului iudeu, erau și ei crescuți în aceeași atmosferă a așteptării unui Mesia național, a unui mare și puternic împărat, a unui conducător politic, ca să ridice steagul dezrobirii naționale și să scuture astfel apăsătorul jug al romanilor.

Pentru a le spulbera aceste zadarnice așteptări ale unei dezrobiri politice și pentru a le alunga pentru totdeauna visul de dominare și de întemeiere a unui imperiu mosaic, Mântuitorul, de câte ori se ivește o ocazie binevenită - prin dovezi hotărâtoare - a căutat să le arate că împărăția Lui este o împărăție spirituală, o împărăție a dragostei, a milei, a dreptății, a adevărului, a celor năpăstuiți; iar nu o împărăție lumească, în care El va domni ca un rege, care să realizeze integral și definitiv, idealul poporului iudeu. "Împărăția Mea nu este din lumea aceasta" a spus de multe ori Iisus, iar când mama fiilor lui Zevedei i-a cerut să-i acorde favorul ca cei doi fii ai ei, Iacob

și Ioan să stea unul de-a dreapta, iar altul de-a stânga în împărăția Lui, le răspunde: "Nu știți ce cereți. Puteți să beți paharul pe care-l voi bea Eu și cu botezul cu care Mă botez să vă botezați?" Zis-au Lui: "Putem". Și a zis lor: "Paharul meu cu adevărat îl veți bea și cu botezul cu care Eu mă botez, vă veți boteza, dar a ședea de-a dreapta Mea și de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor ce s-au gătit de Tatăl Meu" (Matei 20, 22-23). Se vede în mod foarte limpede din aceste citate, cât de mult erau preocupați însuși apostolii de ideea unei împărății lumești. Iisus însă, prin cuvinte categorice, le spulbera pentru totdeauna orice așteptare în care s-ar întrevedea o împărăție lumească.

Pentru a le alunga îndoiala din suflet și pentru a le da tuturor o dovadă hotărâtoare despre dumnezeirea Lui și pentru a-i convinge că El este adevăratul Mesia, cel prezis de prooroci, prin care avea să realizeze mântuirea neamului omenesc, ia cu Sine pe cei mai credincioși și devotați dintre Apostolii Săi, pe Petru, Ioan și Iacob. Aceștia au fost prezenți și la alte momente însemnate din viața Domnului, în care El și-a arătat puterea Sa divină; astfel la învierea fiicei lui Iair și la rugăciune din grădina Ghetsimani, când Mântuitorul își petrecea cele mai grele clipe pământești. Îi ia pe acești trei pentru că în sufletele lor s-a întărit tot mai mult convingerea în dumnezeirea Sa.

Ducându-se cu ei afară din cetatea Ierusalimului, pe un munte înalt, munte pe care tradiția bisericească îl identifică cu muntele Taborului, de unde se deschidea o priveliște minunată, în mijlocul naturii tainice, departe de zgomotul lumii și răutatea oamenilor, sus pe munte, mai aproape de zările infinite ale cerului, Mântuitorul le va arăta Apostolilor Săi că, într-adevăr, El este Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Dumnezeu Tatăl și Duhul Sfânt.

O tăcere sfântă, netulburată de nici un zgomot pământesc,

unde se auzeau doar tainice fâlfâiri de aripi îngerești, o fermecare nespusă cuprinsese tot locul.

Iisus, știind momentele dumnezeiești prin care avea să treacă, a început să se roage, ca în toate împrejurările în care El cerea ca Tatăl să-și arate cu toată strălucirea, puterea Sa dumnezeiască. Și pe când se ruga "S-a schimbat la Față, înaintea lor și a strălucit fața Lui ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina" (Matei 17, 2).

În aceste sublime momente unice prin însemnătatea lor covârșitoare, când Iisus comunică prin rugăciune cu Dumnezeu Tatăl, trupul Său se transfigurează, scăldându-Se în lumina inefabilă a dumnezeirii, - lumină ce-I străbate trupul învăluindu-L în mărirea divină și făcându-L în această ipostază vizibil, părtaș măririi celei neapuse. În această transfigurare plină de har și mărire cerească, se dezvăluie ochilor Sfinților Apostoli dumnezeirea cea fără de materie a Tatălui și a Duhului, strălucind în Fiul Unul născut.

Sfinții Părinți ne spun că în această lumină Taborică ce L-a învăluit pe Domnul, s-a revelat însăși Dumnezeirea: "Lumină este Dumnezeirea arătată pe munte ucenicilor" zice Sf. Grigorie Teologul. La fel și Sf. Ioan Gură de Aur zice: "Domnul S-a arătat mai strălucitor ca soarele, Dumnezeirea arătându-și razele ei". Iar Sf. Vasile cel Mare zice: "Dumnezeu e Lumină neapropiată. De aceea, au căzut și apostolii pe fețe, neputând privi slava luminii Fiului, pentru că e lumină neapropiată. Lumină e și Duhul, căci s-a zis: "Care a luminat inimile noastre prin Duhul".

Sf. Ioan Damaschin zice în această privință următoarele: "Se schimbă Hristos la Față, nu însușindu-Și ceva ce n-avea, nici transfigurându-Se în ceva ce nu era, ci arătându-Se cum era ucenicilor Săi, deschizându-le acelora ochii și făcând din orbi

văzători, căci El este Lumina cea adevărată, Frumusețea slavei".

Când Domnul era plin de strălucire, Apostolii se trezesc, rămânând extaziați de priveliștea acestui înălțător tablou. Extazul care "e un dar extraordinar al lui Dumnezeu, o răpire de sine, o ridicare bruscă peste marginile făpturii și o cufundare în tainele sublime ale dumnezeirii", cum spune Dionisie Areopagitul, îi răpește sufletește pe Sfinții Apostoli, făcându-i să-și uite de ei înșăși.

În această stare de extaz, spune tot același Dionisie, "Strălucirea divină se descoperă atât de vie încât eclipsează conștiința de lume și conștiința de noi înșine".

În această prea fericită stare de beatitudine, sufletele Sfinților Apostoli vibrau sub jarul puterii harice, cu o înaltă tensiune spirituală. Erau cuprinși cei trei apostoli de o inexprimabilă bucurie sufletească. Dumnezeirea în toată măreția ei neapusă se revela prin sacrul act al Schimbării Lui la Față.

"Atotputernicul, nemărginitul, Dumnezeirea însăși, se face vizibilă prin această lumină Taborică, lumină pe care o vor vedea sfinții și în viața viitoare, lumina aceea care ține ființial, natural de Dumnezeu". Apariția acestei lumini divine îi ridică pe Sfinții Apostoli pe culmi de nebănuită spiritualitate.

Și pe când se mirau mai mult de strălucirea Domnului, "iată doi bărbați vorbeau cu El, care erau Moise și Ilie" (Luca 9, 30). Faptul apariției lui Moise, acela prin care s-a dat Legea **Vechiului Testament** și a lui Ilie, reprezentantul preoților, i-a umplut pe Sf. Apostoli de uimire și pentru a nu pierde curând această unică apariție, Apostolul Petru, bănuind, poate că nu vor avea mult timp fericirea de a trăi această neașteptată revelație, îi spune Domnului: "Învățătorule, bine este nouă să fim aici și să facem trei colibe: Ție una, lui Moise una și lui Ilie una" (Marcu 9, 5). Dar această dorință nu se putea împlini acum și pe când

Petru își exprima această dorință, "S-a făcut nor și i-a umbrit și s-au spăimântat, când au intrat în nor" (Luca 9, 34), căzând cu fețele la pământ și plini de groază, de apariția neașteptată a norului care-i învăluise; deodată aud o voce care le spunea: "Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit, de Acesta să ascultați" (Matei 17, 5).

Neîndrăznind să-și ridice fețele de la pământ, Apostolii ascultau mărturisirea lui Dumnezeu Tatăl, care le spunea că Acela pe care L-au văzut pe munte, în toată strălucirea, este Fiul Său cel iubit, de care trebuiau să asculte.

Schimbarea la Față a Domnului era un prilej fericit pentru întărirea credinței Sf. Apostoli în Dumnezeirea Lui, pentru ca atunci când Îl vor vedea chinuit, batjocorit și răstignit, să nu-și piardă credința în El și să cunoască sensul mântuitor al patimei celei de bunăvoie.

Privind pe culmile Taborului, unde Dumnezeirea se arată ochilor Sfinților Apostoli, sufletele noastre au un imbold la reînviere, la înnoire duhovnicească, la regenerare morală, la schimbarea calitativă a vieții noastre, a modului nostru de a fi, de a vedea lucrurile, de a lucra în lume.

Omul reflectă slava lui Dumnezeu, dar idealul este să o reflecte din ce în ce mai mult, cât mai curat și mai strălucitor, la modul cel mai înalt. În acest sens, Sf. Părinți zic despre om, dând astfel cea mai frumoasă definiție ființei umane: "Chipul slavei Tale celei negrăite sunt, cu toate că port rănile păcatului". Deci omul este oglindă, chip al slavei lui Dumnezeu. Păcatul întunecă această oglindă și face ca reflectarea să fie palidă, umbrită, întunecată. Prin credință și fapte bune omul se transformă, se transfigurează spre o nouă viață în care oglinda sufletului este curățită, lăsând astfel reflectarea slavei lui Dumnezeu. În acest fel, omul este o ființă de laudă și preamărire a slavei celei negrăite a lui Dumnezeu, deci este participant la slava dumnezeiască, lucru deosebit de important.

Schimbarea la Față a Mântuitorului Iisus Hristos este

importantă pentru viața noastră creștină și pentru faptul că ea anticipează și prefigurează un eveniment de pe urmă, la care oamenii vor participa în mod direct. Acest eveniment eshatologic constă în propria noastră transfigurare fizică înainte de înfățișarea la judecată, așa cum ne descoperă Sfântul Apostol Pavel: "Într-o clipă toți se vor schimba" (II Corinteni 5, 51-52).

Schimbarea la Față fiind un praznic luminos, noi cei de azi, împreună cu creștinii, frații noștri din toate timpurile, ne împărtășim de bucuria și lumina ce vine dintr-însul, prin înțelegerea sensurilor, implicațiilor și importanței lui în viața noastră.

Este un praznic al luminii pentru că evenimentul însuși s-a produs într-o lumină, așa cum Sf. Apostoli nu mai văzuseră niciodată. Este sărbătoare a luminii pentru că se leagă de Învierea Domnului și se raportează la mântuirea noastră, la reflectarea de către om a slavei lui Dumnezeu.

Actualitatea actului Transfigurării se face prin deschiderea noastră și apropierea de lumina lui Hristos, în Biserică, prin rămânerea în dragostea și comuniunea lui Hristos, Lumina lumii care luminează tuturor prin luminarea noastră care vine de la Duhul Sfânt prin trăirea credinței în Fiul lui Dumnezeu întrupat.

În Biserica lui Hristos avem toate posibilitățile și mijloacele de a deveni "fii ai luminii" întrucât tocmai aceasta realizăm prin participarea la Sf. Taine și ierurgii, la toate sfintele slujbe în general și în special la Sf. Liturghie, prin care ni se mijlocește o viață nouă, o convertire, o schimbare a ființei noastre interioare, care va face un nou mod de înțelegere a vieții și de aici și un nou fel de a fi, de a lucra, de a ne comporta față de noi înșine, de semeni și de Dumnezeu.

Praznicul de azi, Schimbarea la Față a Domnului nostru, sărbătoarea luminii, ne amintește încă o dată de cuvântul de îndemn al Mântuitorului, simplu dar hotărâtor pentru mântuirea noastră: "Cât timp aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii" (Ioan 12, 36). Amin.

Cuvânt la Joia Mare

"Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru prietenii săi"

(Ioan 15, 13).

Între înălțătoarele slujbe religioase care se oficiază în Săptămâna Mare, slujba celor 12 Evanghelii din Joia Mare ne impresionează și manifestă o profundă înrâurire asupra vieții noastre.

Minunatul ecou ce pătrunde adânc ființa noastră îl simțim ca pe un fior sfânt și-l retrăim mereu, an de an din fragedă copilărie și până la adânci bătrâneți.

În această sfântă slujbă, ne regăsim în rândul celor care, cu sfântă nevinovăție, îngenunchează cu lumânarea aprinsă, ascultând cu luare - aminte, cuprinsul tragic al celor 12 Evanghelii, în care ni se înfățișează Patima cea de bunăvoie a Domnului nostru Isus Hristos, moment culminant din Viața Mântuitorului, prin care s-a realizat împăcarea noastră cu Dumnezeu.

Ne imaginăm apoi și ne regăsim, stând pe marginea mormintelor tăcute în care-și dorm somnul de veci cei dragi ai noștri, simțindu-ne strâns uniți cu toții, îmbrățișați de dragostea divină a lui Iisus căci: "Dacă trăim și dacă murim, tot ai Domnului suntem" (Romani 14, 8).

Ascultând cu evlavie cele 12 Evanghelii încrustate în istoria creștinismului ca 12 pagini stropite cu sudorile de sânge divin ce-au sfințit pământul din Grădina Ghetsimani, luăm cunoștință despre momentele duioase petrecute de Iisus (alături) și împreună cu Sf. Apostoli la Cina cea de Taină și înțelegem mai bine marele adevăr al Sfintei Scripturi: "Dumnezeu așa de mult

a iubit lumea, încât pe Fiul Său cel Unul născut l-a dat ca oricine crede în El să nu piară și să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16).

Tot în această măreață zi, an de an, retrăim bucuria unui eveniment de o importanță covârșitoare pentru toți creștinii - întemeierea dumnezeiestii Liturghii, așezământ tainic și sfânt, prin care ne unim cu Hristos, împărtășindu-ne din roadele jertfei supreme de pe cruce. Ca astăzi, Iisus, luând pâinea și binecuvântând-o și frângând-o, a dat-o Sf. Apostoli, zicând: "Luați, mâncați că acesta este Trupul Meu care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor" și luând paharul cu vin, mulțumind l-a dat zicând: "Beți dintru acesta toți. Acesta este sângele Meu al Legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor (Mat. 26 26-28). Apoi a adăugat: "Aceasta să faceți întru pomenirea Mea".

Dar, multe încă alte lucruri minunate a învățat și a plinit Domnul în această zi de Joia Mare. Domnul Iisus Hristos aprinde, cu nădejde, în inima Apostolilor Săi lumina binefăcătoare a iubirii și le dă sub formă testamentară, lor, și prin ei nouă și întregii lumi, cea mai însemnată și principală poruncă: "Aceasta vă poruncesc vouă, să vă iubiți unul pe altul precum Eu v-am iubit (Ioan 15, 12). Și apoi mai convingător le zice: "Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui să și-o pună pentru prietenii săi. Voi sunteți prietenii mei dacă faceți ceea ce vă poruncesc" (Ioan 15, 13-14).

Tot în această seară, la cină, Mântuitorul ne-a dat cea mai aleasă și înălțătoare lecție de smerenie, când, plecându-se a spălat pe rând picioarele Apostolilor, zicându-le: "V-am dat vouă pildă, ca precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi (Ioan 13, 15).

După ce s-au petrecut acestea, este marcat începutul momentelor grave ale patimilor.

Sfintele Evanghelii ne relatează că Iisus, împreună cu ucenicii, ieșind de la cină s-a îndreptat către Grădina

Ghetsimani, loc în care deseori obișnuia să se roage. Îi lasă pe ucenici în vale iar El urcă mai sus, pe coama dealului, și singur fiind se concentrează adânc și se roagă de trei ori - cu sudori de sânge - pentru a putea birui cea din urmă și cea mai grea ispită a celui rău - ispita suferinței. Știm că la primul început al propovăduirii Sale, Mântuitorul a fost dus pe muntele numit al Carautanei din Galileea unde este ispitit de diavol, în trei rânduri, pentru a fi abătut de pe calea mântuirii neamului omenesc.

După un post de 40 de zile, flămânzind ca om, ispititorul îi zice: "De ești tu Fiul lui Dumnezeu, zi acestei pietre să se facă pâine". Atunci Iisus i-a răspuns: "Scris este, nu numai cu pâine trăiește omul, ci și cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu" (Mat. 43-45).

Prin aceasta Mântuitorul nu micșorează și nu ignoră valoarea pâinii, El fiind primul conștient că pâinea face parte din realitate, din adevăr, ea este o materie cu ajutorul căreia se zidește și se întreține la viață templul uman. El nu face altceva, decât să pună în lumină reală unitatea sfântă dintre pâine și cuvânt.

Noi confirmăm cu tărie acest adevăr, trăind convingerea că în Hristos pâinea devine Trupul Domnului pe care-l gustăm în Sf. Cuminecătură, după cum însuși a spus: "Eu sunt pâinea care m-am pogorât din cer. Cel ce mănâncă din pâinea aceasta rămâne în mine și Eu în El".

Prin aceasta, Iisus, restaurează ierarhia și unitatea valorilor, arătând totodată legătura harului cu firea, a adevărului cu lucrurile.

A doua ispită se petrece pe aripa Templului din Ierusalim, când diavolul îl îndeamnă: "Aruncă-te jos, adăugând: "Îngerilor Săi va porunci să te ridice pe mâini ca să nu-ți izbești de piatră piciorul" (Mat. 4, 5-6).

Aceasta este repetarea ispitei din Eden făcută celui dintâi Adam. "Nu vei muri", vei fi ca Dumnezeu, la care Iisus îi

răspunde: "este scris, să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău". În acest categoric răspuns ni se arată că menirea și scopul nostru suprem este să fim în permanentă legătură cu Dumnezeu. Că destinul uman este în sus nu în jos. Legați de pământ prin firele existenței noastre, noi avem chemarea și menirea spre Dumnezeu și nu ni se cuvine să ieșim din Templul slujirii lui Dumnezeu. A treia ispită de pe muntele Carautanei sună astfel: "Ție îți voi da toate împărățiile lumii acesteia, dacă te vei închina înaintea mea" (Luca 4, 5-8). La această ispită Domnul i-a zis: "Piei înapoia Mea, satano! Scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și lui unuia să-i slujești"(Luca 4, 8).

Trebuie să rețineți deci, că Mântuitorul, la începutul activității Sale fiind, cu demnitatea Sa divină a biruit întreita ispită a celui rău: ispita lăcomiei, a mândriei și a duhului de stăpânire a lumii, așezând în locul lor sfintele virtuți ale înfrânării, smereniei și slujirii.

Trecut prin focul acestor încercări, ne spune evanghelistul, dobândind întreita biruință, Iisus purcede la marea operă de mântuire a lumii prin cuvânt, prin faptă, prin pilda vieții Sale, prin jertfa supremă ce culminează cu biruința morții. Dar după cum știm, nu s-a lăsat ușor învins satana. În continuare, el s-a folosit de farisei, de cărturari, de mai marii lumii de atunci și de Iuda Iscarioteanul, voind cu orice preț să împiedice și să oprească lucrarea lui dumnezeiască. Astfel vine cu ispita suferinței, nădăjduind că în fața ei Domnul se va îngrozi, se va înspăimânta și va fugi de ea, abătându-se de la drumul mântuirii, și prin aceasta va face să nu se împlinească voia Tatălui ceresc care L-a trimis.

Deși grea, Iisus, învinge cu tărie și această ispită a suferinței. El a înfruntat și a gustat suferința amară până la cel din urmă capăt al ei: moartea.

Ne amintim că în acest sens El a oprit pe Apostolul Petru să se împotrivească celor care veneau să-L ucidă, pe Iuda vânzătorul

l-a întâmpinat cu duioasele cuvinte: "Prietene, fă ceea ce ai de împlinit", iar când în culmea durerii i s-a înfățișat paharul morții a spus: "Facă-se, Doamne, voia Ta". Mântuitorul a mers de bună voie pe drumul suferinței, pe care a umplut-o cu dragostea Sa dumnezeiască.

El a făcut din moarte un câștig și din mormânt izvor de viață nouă. Astfel, suferința Lui a devenit o jertfă și un act suprem de adorare a lui Dumnezeu și de răscumpărare de păcate.

De semnalat este faptul, destul de însemnat, că Iisus nu a suferit și nu a murit pentru vreun păcat personal, ci pentru păcatele noastre și în locul nostru. Din acest mare adevăr creștin desprindem că suferința și moartea Lui ne-au adus sfințirea noastră, izvor viu și nesecat al mântuirii noastre.

Dar, se pare că cel mai emoționant moment din seara aceasta este acela când se aduce din altar Sf. Cruce și se așază în mijlocul bisericii pentru a se închina înaintea ei toți credincioșii. Aducerea ei este însoțită de rostirea cutremurătoarelor cuvinte: "Astăzi s-a spânzurat pe lemn, Cel ce a întins pământul pe ape. Cu cunună de spini s-a încununat Împăratul îngerilor; cu podoabă mincinoasă s-a îmbrăcat Cel ce îmbracă cerul cu nori. Lovire peste obraz a luat Cel ce a slobozit pe Adam în Iordan, cu piroane s-a pironit mirele Bisericii, cu suliță s-a împuns Fiul Fecioarei"

"Închinându-ne patimilor Tale Hristoase"...

În atmosfera tainică a bisericii ne simțim cutremurați sufletește de marea Jertfă și iubire a Fiului lui Dumnezeu, care intră cu resemnare pe poarta împărăției durerii și morții, pentru a ne dărui nouă, bucuria și viața veșnică. Aducerea Sf. Cruci din altar în mijlocul bisericii subliniază și simbolizează arătarea și intrarea acestei iubiri și jertfe divine în creație. Despre piedestalul acestui mare adevăr, putem afirma cu tărie că mântuirea noastră nu este o teorie, o părere sau o simpă concepție, ci este

opera supremă împlinită de Fiul lui Dumnezeu pe altarul crucii.

Aducerea Sf. Cruci în biserică are și o altă însemnătate deosebită. Naosul reprezintă lumea, iar altarul cerul. Mântuitorul, ca Fiu al lui Dumnezeu renunțând la slava dumnezeirii, părăsește cerul și vine să intre pe arena creației, în lumea materială, ca prin jertfa Sa reală de pe cruce, să ne recâștige dreptul sfânt de a fi moștenitori ai împărăției lui Dumnezeu. Ne bucurăm sufletește să știm că Iisus Hristos, Cel ce a pătimit, a murit și a înviat pentru a noastră mântuire, în chip strălucit a biruit suferința și moartea, că El este mântuitorul nostru și al tuturor celor ce cred în El, din orice loc și din orice timp. El este "Mirele Bisericii" (cum spune o cântare), deoarece Biserica a luat naștere prin jertfa Sa de pe cruce, devenind văzută la Rusalii prin Pogorârea Duhului Sfânt.

Patimile Domnului ne cutremură adânc pentru că din ele se revarsă iubirea cea nemărginită a lui Iisus.

El ne-a iubit până la moarte - și încă moarte pe Cruce. Această mărturie supremă a iubirii face să se dărâme în noi zidul egoismului și să iasă la lumină setea de iubire ce zace ascunsă în sufletul nostru. Iubirea lui Iisus deșteaptă în noi iubire. Celui ce ne-a iubit mai presus de orice, să-i dăruim iubirea noastră, o iubire mai mare decât oricare alta. De iubește cineva pe mamă, pe tată, fiu sau fiică, soț sau soție mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine, - ne spune Iisus. Să-L iubim dar, mai mult decât pe mamă, pe tată, fiu sau fiică, soț sau soție, pentru că El ne-a iubit întâi pe noi mai mult decât propria Lui viață.

Brațele întinse pe cruce sunt brațele iubirii, care îmbrățișează întreaga omenire, întreg Cosmosul, ca să ne ridice de pe pământ la cer, din vremelnicie la veșnicie. Dar totodată, iubirea Lui ne cheamă să ne iubim și noi unii pe alții așa cum ne-a iubit El. "Să vă iubiți unii pe alții așa cum v-am iubit Eu", - este porunca Lui. (Ioan 15, 12; 13, 24).

Să iubim pe om, pe semenii noștri, Biserica și omenirea, așa

cum a iubit El, cu o iubire jertfelnică, cu o iubire care slujește și se dăruiește, nimic așteptând decât iubire. Atunci, numai atunci vom fi adevărați ucenici ai Domnului, vom păși cu adevărat pe urmele Lui și vom aduce cuvenită cinstire patimilor Lui celor de bunăvoie.

Căci crucea este semnul supremei iubiri! De aceea ea strălucește peste veacuri, răspândind valuri de iubire pretutindeni și înălțând sufletele spre cerul veșnicei iubiri. Amin.

Cuvânt la Vinerea Patimilor

"El a fost pedepsit pentru
mântuirea noastră și prin rănile
Lui noi toți ne-am vindecat"
(Isaia 53, 5)

Timpul Postului Mare este asemenea unui urcuș, pe care îl parcurgem an de an și al cărui moment culminant îl atingem în Vinerea Patimilor.

Această zi se deosebește de celelelalte zile ale paresimelor prin atmosfera sobră ce se degajă din întreaga noastră comportare. La slujba Prohodului retrăim durerea de care au fost stăpâniți ucenicii Mântuitorului când L-a văzut răpus pe cruce, de chinurile cumplite ale morții. Ne întristează profund fiecare moment al calvarului: batjocura suferită de Domnul, scuipările și pălmuirile, biciurea Sa până la sânge, cununa de spini, hlamida roșie și mai mult decât toate pironirea pe cruce, între cei doi tâlhari și moartea.

În această durere și tăcere sufletească, an de an, în Vinerea patimilor, creștinii dreptmăritori ne adunăm în sfintele biserici ca să prohodim pe Acela care, cu toate că era viața lumii, a fost dat spre moarte, pentru ca prin moartea Sa, să surpe pe cel ce avea stăpânirea morții, adică pe diavolul (Evrei 2, 14). El, cel drept,

Împăratul Dreptății, Împăratul Măririi, izvorul vieții și stăpânul morții, a murit pe cruce ca om, pentru ca, prin moartea Sa, să aducă întregului neam omenesc harul izbăvirii din păcat și din moartea ce veșnică sau din osânda morții. Dar El n-a murit fiindcă ar fi fost victima morții ca urmare a păcatului, fiindcă El a fost străin de orice păcat, ci a primit să moară, a suferit și a murit pentru ca prin moartea Lui, să ne câștige nouă tuturor viața cea veșnică.

Domnul Iisus Hristos a murit pentru noi, dar n-a murit stăpânit de moarte, ci pentru a birui moartea prin înviere și a se face astfel Începătorul învierii morților, deci a murit pentru a ne dobândi nouă astfel învierea din moartea în care ne cufundase păcatul lui Adam, cât și pentru a ne face părtași vieții veșnice. Dar moartea Mântuitorului este o piatră de hotar între oamenii care au murit de la Adam până la El, și cei ce au murit, mor și vor muri de la El încoace până la sfârșitul veacurilor.

Învățându-ne acest adevăr, Sfântul Apostol Pavel spune: "Drept aceea precum printr-un singur om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, tot așa moartea a trecut în toți oamenii, prin acela întru care toți am păcătuit, adică prin Adam" (Rom. 5, 12). Și spune mai departe Apostolul neamurilor: "Însă cum greșala nu e cum e harul, căci dacă prin greșala unuia a căzut moartea peste cei mulți, cu atât mai vârtos, prin harul unui singur om (adică a lui Hristos), harul și darul lui Dumnezeu a prisosit spre mântuirea celor mulți" (Rom. 5, 15).

Iată de ce moartea după învierea lui Hristos nu mai are putere și stăpânire asupra oamenilor, ca înainte de moartea și învierea Lui, fiindcă Hristos, prin moartea Sa a călcat-o, iar prin înviere a biruit-o, dăruind celor morți garanția învierii și a vieții veșnice. Așadar, Mântuitorul ne-a dat încredințarea că moartea nu trebuie să fie socotită ca sfârșitul vieții și ca osândă veșnică pentru toți urmașii și moștenitorii păcatului lui Adam, ci ea trebuie să fie

considerată ca începutul unei noi vieți, începutul vieții veșnice, pentru toți care vor crede în El și vor trăi, aici pe pământ, potrivit învățăturii Lui, adică vor fi drepți și temători de Dumnezeu. Ba prin moartea Sa, a adus mântuirea sau izbăvirea din moarte, precum și de urmările ei pentru toți cei drepți, deci nu numai pentru cei drepți ce vor urma după El, ci și pentru toți drepții **Vechiului Testament**, morți înainte de El (Cf. I Petru 3, 18-20; I Petru 4, 6; Efes. 2, 18, etc.).

Referindu-se la moartea drepților, psalmistul exclamă: "Cinstită este înaintea Domnului moartea cuvioșilor lui" (Ps. 115, 6), iar în alt loc, vorbind despre soarta drepților care-i așteaptă după judecata obștească, zice: "Drepții vor moșteni pământul și-l vor locui în veacul veacului (Ps. 36, 29), precum și: „Veșnică va fi pomenirea dreptului; de vorbire de rău nu se va teme" (Ps. 111, 6).

Mai mult, pentru a arăta cât de mult iubește Domnul pe cel drept nu numai în viață, ci și după moarte, iată ce-i descoperă proorocul Iezechil: "Când un drept se va abate de la dreptatea sa, și va face nelegiuri, când voi pune înaintea lui încercare și va muri, atunci, dacă tu nu i-ai dat povață, el va muri în păcatele lui și toate faptele bune pe care le-a făcut nu vor mai fi pomenite, iar Eu voi cere sângele lui din mâna ta" (Iez. 3, 20). Moartea drepților trebuie privită după asemănarea morții Mântuitorului Hristos. Precum Hristos a murit, dar n-a putut fi stăpânit de moarte, tot astfel cel drept, deși moare cu trupul, moartea nu-l poate stăpâni, deoarece el va învia, spre a se face părtaș cu trupul vieții celei veșnice.

Descoperirea dumnezeiască ne vorbește lămurit despre două morți: una e moartea trupească, ca urmare a păcatului strămoșesc, moartea care stăpânește asupra întregii omeniri până la sfârșitul veacurilor, iar a doua moarte este moartea veșnică sau osânda celor păcătoși, despre care se vorbește în Apocalipsă: "Și marea a dat pe morții cei din ea... și au fost judecați după faptele sale...

Aceasta este moartea de a doua: "izvorul de foc" (Apoc 20, 13-14. Aceasta este moartea cea mai înfricoșătoare, moartea de care ne vorbește însuși Mântuitorul, dar care nu va stăpâni pe cei drepți, ci numai pe cei păcătoși: "Amin, amin grăiesc vouă, cel ce ascultă cuvintele mele și crede în Cel ce m-a trimis pe mine, are viața veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață... Căci vine ceasul în care toți cei din morminte vor auzi glasul Lui și vor ieși cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieții (adică a vieții și fericirii veșnice) iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii", adică spre a doua moarte, spre moartea veșnică cea înfricoșătoare (Ioan 5, 24-29).

Iată deci darul adus nouă creștinilor prin moartea lui Hristos: Scăparea drepților de frica morții veșnice, după cuvântul Apostolului: "Și să izbăvească pe aceia pe care frica morții îi ținea supuși robiei în toată viața" (Evr. 2, 15). Până la Hristos, moartea inspira groază tuturor, deoarece nu venise izbăvirea din moarte, deși fusese făgăduită prin prooroci. De aceea, toți drepții **Vechiului Testament** au fost ținuți în robia morții, și numai după ce Hristos s-a pogorât în iad cu sufletul îndată după moartea Sa, cei drepți, care au adormit întru nădejdea venirii lui Mesia, au fost sloboziți de El din încuietorile cele veșnice, care îi ținuseră legați, fiind făcuți astfel părtași vieții și fericirii veșnice.

Așadar bucuria vestită nouă prin troparul învierii: "Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând, și celor din mormânturi viața dăruindu-le" este o bucurie pe care numai moartea lui Hristos ne-o poate aduce, căci ea e o urmare a biruinței asupra morții, prin moartea singurului om drept: Omul Dumnezeului Iisus Hristos.

Moartea Mântuitorului Hristos este garanția cea mai temeinică și sigură că nici un creștin adevărat, nici un drept, n-are de ce se teme de moarte. În raport cu veșnicia, moartea celui drept este un moment de trecere din viața pământească la viața veșnică, e scăparea din

mărginirea timpului și ancorarea în nesfârșitul veșniciei; e scăparea de judecata strâmbă după care ceea ce e trecător și sensibil e mai important; e trecerea în lumea celor nădăjduite și nevăzute, lumea pe care numai o credință puternică o poate dovedi. De aceea se cuvine să folosim prilejul pe care ni-l oferă Vinerea Patimilor spre a ne cerceta, plini de cutremurare, inima și gândurile și a înlătura tot răul care se găsește în ființa noastră.

Să ne aducem aminte că, murind pentru păcatele noastre, Mântuitorul ne-a câștigat pentru Sine. Suntem ai Lui pentru veșnicie, deoarece El a plătit, pentru răscumpărarea noastră, un preț neobișnuit de mare. "Fie că trăim, fie că murim - scrie Sfântul Apostol Pavel - ai Domnului suntem" (Rom. 14, 8). În virtutea dreptului pe care îl are asupra noastră, El ne cere să ne lepădăm de noi înșine și luându-ne crucea să-L urmăm în toate zilele vieții noastre.

Pe Domnul nu-L poate nimeni sluji, fără numai dacă se dăruiește slujirii tuturor oamenilor (Mat 25, 40). Pilda pe care ne-o pune în față Mântuitorul Hristos, este o viață dăruită cu jertfelnicie pentru binele oamenilor.

Predica Sa ca și faptele minunate pe care le-a săvârșit sunt chemări ca să umblăm pe urmele lui Hristos. Domnul Hristos S-a identificat permanent cu rostul pentru care a venit: ca lumea viață să aibă și încă din belșug să aibă. Prin moartea lui am redobândit cu toții îndreptățirea de a fi părtași ai vieții și fericirii veșnice.

Iată, Fiul lui Dumnezeu întrupat a murit pentru noi spre a ne slobozi din robia păcatului și a morții și a ne face fiii Tatălui ceresc. Dar ni se cere și nouă ca, odată ce-am murit prin botez, pentru păcat, împreună cu Hristos, făcându-ne părtași morții Lui, așa să viețuim, încât păcatul să nu mai domnească în trupul nostru, iar Prohodul și îngroparea Domnului să însemne pentru fiecare din noi, îngroparea omului celui vechi al păcatului. Și atunci fiecare dintre noi, la vremea sa, ne vom împărtăși de moartea de care au

parte dreptii, și atunci vom împlini îndemnul Apostolului:

"Așa și voi, socotiți-vă a fi morți păcatului, și vii lui Dumnezeu, întru Iisus Hristos Domnul nostru" (Rom. 6, 11). Amin.

Cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul pe Cruce

Dacă cele mai prețioase cuvinte pe care le-a rostit cineva dintre cei dragi ai noștri sunt ultimile cuvinte cu care aceștia și-au încheiat viața lor pământească, fiind pentru noi cel mai prețios testament, lăsat spre a fi păstrat și împlinit cu sfințenie, atunci cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul Iisus pe Cruce reprezintă pentru noi, credincioșii, o scumpă moștenire, un valoros testament încredințat nouă creștinilor de însuși Fiul lui Dumnezeu Cel întrupat, care și-a dat viața pentru mântuirea lumii, spre a fi păstrate în sufletele noastre ca o comoară de mult preț, spre a fi urmate și împlinite cu sfințenie în toată viața noastră.

E mai presus de orice îndoială că pentru noi orice cuvânt rostit de către Mântuitorul e un mărgăritar de mult preț, că întreaga Sa Evanghelie e sfântă, că tot ceea ce El ne-a învățat e adevăr veșnic, izvor de lumină, de bunătate, de iubire și pace pentru creștinul adevărat. Cuvintele rostite de El în clipele supreme, atunci când se afla între cer și pământ, spânzurat pe lemnul crucii, radiază lumina strălucitoare a nemărginitei sale iubiri față de oameni și a necuprinsei Sale bunătăți divine. În aceste cuvinte se descoperă întreaga măreție și strălucire a învățăturii Mântuitorului, pecetluită cu exemplul supremei dăruiri jertfelnice a vieții Sale pentru mântuirea noastră. Cât sunt de minunate, cât de pline de sens și de taină, ce nemărginit de dragoste cuprind aceste cuvinte ale Domnului!

Cuvintele rostite de Mântuitorul Hristos pe cruce sunt o dumnezeiască scară ce ne ridică din moarte la viață și de pe pământ la cer. Ele sunt ca șapte sunete de trâmbiță ce vin să ne trezească

din somnul cel greu al nepăsării păcatului. În ele se oglindește toată taina pătimirii lui Hristos, tot noianul dumnezeiești sale bunătăți. Ele descoperă taina, în același timp taina Împărăției cerești pe care a întemeiat-o Cel ce le-a rostit.

Lumea cea văzută a fost creată de Dumnezeu în șapte zile. Dumnezeu Fiul și Cuvântul întrupat prin șapte cuvinte, temeinicește Împărăția Sa, Împărăția păcii și a iubirii, Împărăția în care domnește adevărul și dragostea până în veac.

În aceste cuvinte, cei lipsiți de pace vor găsi pacea sufletelor; cei din întristare, alinare și nădejde, izvorul bucuriilor viitoare; cei din suferințe și dureri, tămăduire, cei din ispite, apărare împotriva acestora, cei ce suferă nedreptate, izvor de tărie în lupta împotriva acestora. Pentru toți și pentru toate deopotrivă, ele sunt îndemn de împăcare cu Dumnezeu și cu semenii lor. Iar cei ce le vor păstra nesterse în suflete și vor face să rodească înzecit și însutit fiii lui Dumnezeu se vor chema, locaș al Duhului Sfânt vor deveni, iar în sufletele lor se va sălășlui împărăția păcii și a dreptății.

Cel dintâi cuvânt: *"Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac"* (Luca 23, 24).

Iată cel dintâi cuvânt rostit de Mântuitorul, în momentul în care se săvârșea pe altarul sfânt jertfa de împăcare a noastră cu Dumnezeu; este o rugăciune cutremurătoare, adresată de Fiul Tatălui: "Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac". Înșelăciunea păcatului le-a întunecat mintea așa de mult, încât nu-și dau seama ce grozăvie săvârșesc! Oare dacă Eva ar fi știut ce prăpastie pregătește propriilor fii și-ar fi plecat urechea la șoaptele diavolului? Oare dacă Adam ar fi știut câtă viclenie se ascunde în diavoleasca ispită, ar fi gustat el din fructul aducător de pierzare? Dar oare urmașii lor, de la Cain la Irod, Iuda și Caiafa au știut ce fac? Nu, Părinte, nu au știut!

De aceea Bunule Părinte, pleacă-ți ochiul îndurărilor Tale și milostivește pe aceștia că nu știu ce fac. Căci Eu pentru aceasta am

luat trup omenesc ca să aduc - plin de smerenie și ascultare - la picioarele Tale pe tot omul, Părinte al tuturor, ca să te cunoască pe tine, singurul și adevăratul Dumnezeu. Sângele meu îl vărs ca să răscumpăr greșala tuturor celor de până acum și a celor ce vor veni până la sfârșitul veacurilor, pentru ca "toți cei ce vor mânca Trupul Meu și vor bea Sângele Meu, să aibă viață veșnică" (Ioan 6, 54).

Când sângele curgea șiroaie, când rănile de dogoarea soarelui ardeau ca o vatră de jar, când fruntea sângera de împunsăturile spinilor, când spatele se zdrobea de asprimea lemnului Crucii, Cel răstignit nu se gândea la durerile Sale, ci întreaga Sa grijă era numai la durerile lumii, la povara păcatelor noastre, suferind toate chinurile cu dumnezeiască răbdare, numai ca să ne izbăvească din robie, să ne dobândească milă și iertare de la Dumnezeu și Tatăl.

O! Câtă bunătate dumnezeiască! De câtă dragoste nemărginită a fost cuprinsă inima lui Hristos-Domnul pentru neamul nostru omenesc, pentru mântuirea întregii lumi.

Și acum, văzând acestea, care suflet de creștin va rămâne nepăsător de mântuirea Sa? Ce genunchi nu se va pleca smerit și plin de căință în fața jertfei Fiului lui Dumnezeu, adusă pentru a ne slobozi din robia păcatului și a morții și a ne împăca cu Dumnezeu, îmbrăcându-ne în haina luminoasă a nemuririi?

Cui, auzindu-L pe Hristos cum se roagă pentru toți deopotrivă, pentru cei ce-L iubesc și pentru cei ce-L batjocoresc, pentru cei ce-L preamăresc și pentru cei ce-L hulesc la picioarele Crucii, nu i se va umple inima de căință aducându-și aminte de câte ori, în loc să ierte pe cei ce i-au greșit, nu au știut cum să se răzbune mai cu tărie asupra lor?

Iertarea e primul pas prin care dovedim că suntem ucenici adevărați ai lui Hristos. Cel ce se roagă în toate zilele: "Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri" (Luca 11, 4), nu poate aștepta iertare de la Tatăl cel ceresc dacă nu iartă

el cel dintâi pe cei ce i-au greșit ori l-au nedreptățit. Căci însuși Mântuitorul ne-a încredințat: "Că de veți ierta oamenilor greșalele lor și Tatăl nostru Cel ceresc ierta-vă-va vouă; iar de nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșalele voastre" (Mat. 6, 14-15). Cei care au zăcut "în latura și umbra morții" (Luca 1, 7-8), lipsiți de lumina Evangheliei lui Hristos nu știu ce fac, batjocorind și omorând pe Fiul lui Dumnezeu. Noi, cei cărora ne-a răsărit lumina lumii, adevărul și suntem botezați în numele lui Iisus Hristos, noi cei ce am primit lumina adevărurilor Evangheliei lui Hristos, noi știm ce facem! Noi știm că toate fărădelegile pe care le săvârșim sunt fapte de batjocură cu care necinstim pe Mântuitorul Hristos. Toate păcatele noastre sunt cuie ascuțite ce străpung mâinile și picioarele lui Hristos. Toate gândurile noastre rele și toate vorbele necurate sunt ocări cu care necinstim fața lui Hristos. Toată ura și răutatea pe care le arătăm semenilor noștri sunt cununa de spini cu care însângerăm dumnezeiasca Sa frunte.

Poate mai rea decât toată răutatea și viclenia fariseilor, mai dureroasă decât necredința lui Irod și lașitatea lui Pilat, mai întunecată chiar decât trădarea lui Iuda este pentru Hristos viața creștinului nepăsător care trăiește în fărădelegi și păcate fără să se pocăiască. Oare ce vom răspunde în fața Dreptului Judecător, de nu ne vom întoarce de la păcatele și fărădelegile noastre, tocmai pentru că noi știm ce facem? Dacă nu ni s-ar fi spus, dacă n-am fi știut, păcate n-am avea (Ioan 15, 22).

Al doilea cuvânt: *"Femeie, iată Fiul tău! Iată mama ta"* (Ioan 19, 26-27).

Prea puțini dintre cei ce-L iubeau erau de față pe dealul Golgotei. În afară de unul Ioan, apostolii erau ascunși pe undeva, așteptând cu groază sfârșitul dureros, iar lângă Cruce era Mama Lui! Ea cea care a stat alături de El, din peștera Betleemului și

până aici! Ea care, pe toate drumurile, de-a lungul și de-a latul Palestinei, nu-L părăsise niciodată era și acum lângă El. Alături de ea era și ucenicul cel iubit, Ioan, care nu-l părăsise nici acum. În sufletul tânăr, plin de nevinovăție, nu se răcise entuziasmul dragostei față de Învățător.Fusese prezent la nedreapta judecată a sinedriului, văzuse cu durere, întreita lepădare a lui Petru și poate stăruise ca să-i fie luată de pe umeri crucea grea și să fie dată lui Simeon Cirineanul, iar acum picăturile mari de lacrimi le amesteca cu stropii de sânge ai Domnului și Stăpânului său, pe care-L iubea așa de mult.

Îi răsunau și acum în urechi dumnezeiestile cuvinte ale Învățătorului său iubit! Țărmurile Tiberiadei și culmea Taborului îi stăruiau și acum în minte, când deodată ochii blânzi ai Celui răstignit pe Cruce se pogoară spre ei, ca și o rază caldă de binecuvântare și prin vuietul mulțimii, glasul Său blând se făcu auzit: "Femeie, iată Fiul tău!"; apoi îndreptându-se spre el: "Iată mama Ta!" Cel răstignit știa că aceea care L-a purtat în pântece, L-a născut și L-a îngrijit ca pe cea mai de preț comoară, rămâne singură, într-o lume plină de ură și răzbunare. De aceea, ține s-o încredințeze grijii celui mai iubit ucenic al Său, care nu-L părăsise nici în aceste clipe. Această sarcină lăsată "ucenicului pe care-L iubise Iisus" era nu numai o dovadă a încrederii pe care învățătorul o avea în acest ucenic, ci și o răsplată a dragostei pe care Apostolul Ioan i-o arătase în tot timpul vieții sale pământești.

Această încredințare a Maicii Sale în grija "ucenicului pe care-L iubea Iisus", care devenise de acum fiul Sfintei Fecioare, are pentru noi cei de astăzi o adâncă semnificație, el rămânând pentru noi un simbol. De acum înainte, Maica Domnului va fi întotdeauna mama celor ce iubesc cu adevărat pe Fiul ei, Iisus Hristos, urmându-L și rămânându-I fideli totdeauna. Ea va fi mama tuturor celor ce vor crede și vor împlini cuvintele Lui.

Iar noi, care suntem următorii Lui, prin dragostea față de El vom fi copiii ei, învrednicindu-ne astfel a ne putea numi și din acest motiv frații mai mici ai Domnului.

"Iată mama ta!" Ce dar neprețuit ne face Hristos prin aceste cuvinte! Mântuitorul ne lasă ca mamă pe Maica Sa, pe Sfânta Fecioară! Pe ea o face maica noastră a tuturor, făcând din toți fiii Evei copiii Mariei, din fiii pierzării și ai morții, fii ai vieții și ai fericirii.

Dar prin aceasta, Mântuitorul ne arată totodată importanța socială și morală a legăturilor dintre părinți și copii. Lăsând pe Maica Sa în grija ucenicului Său iubit, care de acum devine fiul ei, prin aceasta sunt stabilite pentru totdeauna nu numai sarcinile și răspunderile pe care le au părinții față de copii, ci deopotrivă și pe cele pe care le au copiii față de părinți: "Și din acel ceas a luat-o ucenicul întru ale sale" (Ioan 10, 27).

Iată ce înalte semnificații se desprind din pilduitorul exemplu de dragoste față de Maica Sa, de care Mântuitorul Iisus Hristos a dat dovadă și în ultimile momente ale Vieții Sale pământești.

Al treilea cuvânt: *"Adevăr zic ție: astăzi împreună cu mine vei fi în rai"* (Luca 23, 43).

Cumpăna dreaptă era crucea Mântuitorului pe Golgota. Cumpănă dreaptă în care se cântăreau două lumi. De-a stânga, se adâncea întunericul pierii, cei ce piereau în decădere religios-morală. Se prăbușea luciferica sămânță a lui Satan, în amara și înfricoșata noapte de deznădejdi veșnice. De-a dreapta, prin lacrimi și căință, se înălța spre zările senine ale nemuririi și fericirii veșnice neamul tuturor celor întorși de la întuneric la lumină, de la rău la bine, de la tiranica nedreptate la adevăr, bunătate și sfințenie. Ușile care fuseseră păzite cu strășnicie de Arhanghelul cu sabie de văpaie, acum se deschid larg, lăsând să le treacă pragul toți cei ce prin căință au aflat calea vieții.

Tâlharul care a fost răstignit de-a dreapta Domnului Hristos a fost primul dintre fiii oamenilor, care a cerut un loc în Împărăția Sa, cea dincolo de interesele mărginite și egoiste lumești pe care nici chiar Apostolii Săi nu o înțeleseseră. A fost singurul care nu s-a smintit de Domnul nici atunci când îl vedea alăturea de El bătut în cuie pe lemnul crucii. A fost cel dintâi care a avut tăria să-L propovăduiască pe Hristos ca Stăpân și Domn al unei veșnice împărății, atunci când Apostolii erau cuprinși de frică. Acest tâlhar, pe bună dreptate osândit, dar care cu adevărat s-a pocăit, a fost cel dintâi care s-a învrednicit să audă glasul Mântuitorului rostind sentința izbăvitoare: "Astăzi împreună cu mine vei fi în rai". Aceste cuvinte ale Domnului răsună peste toate veacurile și se adresează tuturor mărturisitorilor lui Hristos. Aceste cuvinte ale Domnului au umplut de tărie nebiruită pe toți apostolii, ucenicii și mărturisitorii Lui: "Astăzi veți fi cu mine în rai", prin aceasta îmbrăcându-i și pe ei în haina preafrumoasă a mântuirii.

Să se oprească acum, pentru o clipă, orice suflet credincios, întrebându-se: în care parte din Cumpăna Golgotei a zăcut până acum? De câte ori a hulit pe Hristos prin faptele lui și de câte ori nu a avut curajul să-L mărturisească pe stăpânul? Tu, creștine, cu gândurile, cu vorbele, cu faptele, ai fost părtaș cu tâlharul din stânga sau cu cel din dreapta?

Ce bine ar fi dacă, la ieșirea noastră din viață, ne vom învrednici să auzim glasul Mântuitorului, zicându-ne: "Astăzi veți fi cu mine în rai".

Al patrulea cuvânt: *"Dumnezeul meu, Dumnezeul meu pentru ce m-ai părăsit"* (Marem 15, 34)

Păcatele noastre, ele, apăsau greu asupra lui Iisus cel răstignit și de aceea se părea că Tatăl își întorcea privirea de la Fiul răstignit pe cruce, nesuferind să privească mulțimea fărădelegilor noastre, pentru răscumpărarea cărora dăduse ca jertfă pe însuși Fiul Său cel iubit.

Se pare că acum se împlinea cuvântul lui Isaia proorocul, pe care-L grăise despre Mesia, Unsul lui Dumnezeu: "Crescut-a înaintea lui ca o odraslă și o rădăcină în pământ uscat; fără chip și fără frumusețe, ca să ne uităm la el, și fără înfățișare, ca să ne fie drag. Disprețuit era, și cel din urmă dintre oameni: om al durerilor și cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața; disprețuit și desconsiderat. Dar el a luat asupra sa durerile noastre și cu suferințele noastre s-a împovărat. Și noi îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu. Dar el fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile lui noi toți ne-am vindecat" (Isaia 53, 2-5).

"Disprețuit și desconsiderat" zăcea Domnul pe altarul împăcării! De aceea se pare că aceasta e cea mai dureroasă clipă din timpul patimilor. Peste tot petrecuse cu Tatăl, dar acum se simțea singur, străin și părăsit, sub povara apăsătoare a păcatelor omenești. Mai crud de cât toate rănile trupului îl durea această părăsire a Tatălui și cu aceasta patimile Domnului au întrecut de nenumărate ori suferințele tuturor mucenicilor și pătimitorilor de totdeauna.

Mucenicii îndurau cu bucurie orice chin, căci sufletele erau pline de nădejdea celor viitoare. Privelișteа măririi lui Dumnezeu îi umplea de atâta tărie, încât priveau cu nepăsare cum fiarele sălbatice le sfâșiau trupul. Văzându-L pe Domnul cu ochii sufletești, așteptându-i în prag de veșnicie, în timp ce trupul - ca un vas de lut - se sfărma sub loviturile pietrelor, ei strigau cu bucurie: "Văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu" (F. Ap. 7, 56). Iar alții, când mădularele le cădeau, tăiate de securea călăului, ziceau: "Mântuitorule, primește și această ramură".

Dar pe Mântuitorul în clipa aceea, cerul și pământul îl părăsiseră. A gustat și a privit până în fund înfricoșata prăpastie a

păcatului, care în veșnicie oprește orice rază de mângâiere de la Tatăl și de aceea, glasul Său omenesc a strigat cu tărie: "Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit?" E un strigăt de profundă durere. E strigătul lui Hristos omul, dar prin gura Lui strigă tot neamul omenesc ce se simțea străin și părăsit pe acest pământ. E strigătul deznădăjduit al omului care și-a văzut neputința. E strigătul remușcării, al tuturor celor de pe pământ care își mărturisesc astfel credința că fără ajutorul divin nu sunt în stare să facă nimic bun.

Acest strigăt a zguduit cerurile și temeliile pământului, făcând pe Tatăl să-și pogoare iară cu milă privirea pe pământ. Din nou brațele Lui de Părinte așteptau reîntoarcerea fiului rătăcit din împărăția celui străin, căci chemarea părintească: "Adame, Adame, unde ești?" (Fac 3, 9) își primește acum răspunsul. Fiul său prea iubit, Iisus Hristos, suferise această înstrăinare grozavă pentru ca neamul omenesc cel rătăcit și înstrăinat să fie adus iarăși în brațele Sale de Părinte, dându-i harul de care fusese lipsit prin păcatul lui Adam (Ioan 1, 17).

Al cincilea cuvânt. *"Mi-e sete"* (Ioan 19, 28).

Printre cele mai mari suferințe din lume se numără și setea. Ea e suferința celor ce lucrează în locuri cu temperaturi ridicate, sau a celor ce călătoresc în arșița mare dar mai ales e suferința celor cu trupul sfâșiat de răni adânci, care simt întreaga făptură topindu-se într-un foc mistuitor; e suferința celor ce sunt pe punctul de a-și da obștescul sfârșit.

Foamea poate fi suportată zile întregi, dar setea în câteva ceasuri face glasul să slăbească, buzele să crape de uscăciune, limba să se lipească de cerul gurii, privirea să se tulbure și cu trupul istovit de chinuri și secătuit de vlagă, cel chinuit de sete să strige: "Apă! Apă!"

Nici Mântuitorul, Dumnezeul-Om, în sfintele Lui patimi pe care le-a îndurat pentru neamul omenesc, n-a fost scutit de această

suferință. El, cel care părăsise sânurile Tatălui și mărirea dumnezeiască prin întrupare în pântecele unei fecioare, smerindu-se pe sine și ascultător făcându-se până la moarte și încă moarte pe cruce (Filip 2, 8) de dragul oamenilor, pentru ca pe ei să-i vadă așezați, plini de cinste și lumină în Împărăția lui Dumnezeu, în împărăția bucuriei și fericirii veșnice, murea ca un răufăcător. Dar setea Lui n-a fost setea unui om simplu, ci a fost setea Omului - Dumnezeu, de aceea El n-a rostit cuvintele ce răzbat, sfâșietor, de pe buzele celor însetați: "Apă! Apă!", ci a rostit cuvintele: "Mi-e sete"! Pe Omul Dumnezeu mai mult decât setea trupească îl ardea setea sufletească: setea de noi, setea de mântuire și fericire pentru cât mai multe suflete!

Ochii săi blânzi, cu dumnezeiasca lor putere, cuprindeau inimile tuturor oamenilor din toate timpurile și din toate locurile. De aceea și acum - ca altădată la fântâna lui Iacob - sub arșița suferințelor căuta în adâncul sufletelor omenești stropi curați de dragoste și credință adevărată în El. Dar,vai!

În multe inimi - în foarte multe - El n-a găsit decât noroiul fărădelegilor, ori uscăciunea și pustiul nepăsării. În loc să fie izvor de apă vie, sufletele celor mai mulți erau scorburi întunecate, lipsite de orice viață. De aceea s-a ridicat de pe sfintele sale buze, spre ceruri suspinul: "Mi-e sete!".

În atotștiința Sa, El vedea că pentru mulți vor fi zadarnice aceste chinuri, pentru că aceștia, iubind mai mult întunericul decât lumina, vor rătăci necontenit în pustiul fără de margini al păcatelor. Neprimind niciodată în sufletele lor roua dătătoare de viață a cerului, ei uscându-se mereu, se vor pregăti astfel pentru focul cel de veci și pentru ei suspină Iisus: "Mi-e sete!".

Să ne oprim o clipă și să ne gândim că în oțetul și fierea cu care a adăpat ostașul pe cel răstignit, a fost și o picătură din amarul și păcatele noastre.

Mai crunt decât trădarea lui Iuda, mai adânc decât slăbiciunea Apostolilor, mai mult decât răutatea fariseilor, mai dureros decât crucea, cununa de spini, biciuirea și vorbele de ocară, l-a îndurerat pe Hristos gândul că pentru mulți oameni patimile Sale vor fi zadarnice. La gândul că mulți dintre cei ce se vor numi creștini, în loc să fie izvoare de apă vie, adică să fie plini de adevăr, de bunătate, de sfințenie, vor fi inimi reci, suflete pustiite de arșița egoismului și mândriei, a răutății și-a dușmăniei față de semenii lor, față de tot ce este drept și sfânt în viață, buzele lui Hristos au rostit pe cruce aceste cutremurătoare cuvinte: "Mi-e sete!"

Al șaselea cuvânt: *"Săvârșitu-s-a!"* (Ioan 19, 30).

Cerul și pământul stăteau acum încremenite parcă, convinse că "așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său cel Unul născut L-a dat, ca tot cel ce crede într-însul, să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3,16).

Îngerii în ceruri cutremurându-se, stăteau privind smerenia și răbdarea Stăpânului, iar puterile întunericului erau cuprinse de groază când Hristos mai evocă o dată în gând toate scripturile și proorocii care au prezis evenimentele importante din scurta Sa viață pământească și constată că toate cele profețite s-au împlinit întocmai.

Sămânța cea bună a Evangheliei Sale era împrăștiată pe pământ pentru a încolți și a crește făcându-se "copac mare" (Luca 13, 18).

Știa că acest copac va crește cuprinzând toată lumea și la umbra lui se vor adăposti toate neamurile. Știa că "prin ranele Lui toți ne-am vindecat" (Isaia 53, 5), precum știa că ne-a împăcat cu Dumnezeu-Tatăl "prin crucea cu care El a omorât vrajba" (Efes. 2, 16). Vedea cum pe toate cărările lumii se găsesc ucenicii Săi, semănând pretutindeni lumina adevărului mântuitor și pentru ultima oară, umezindu-și ochii îi învăluie într-o sfântă binecuvântare. Va fi și de acum cu ei în toate vremurile și locurile, dar numai ca Dumnezeu, căci ca om nu va mai zăbovi între ei

niciodată. O lume întreagă îl va iubi și în sufletul unei lumi întregi își va avea sălașul. În chip tainic, de acum și până la sfârșitul veacurilor, de mii de ori, pe mii de sfinte altare, se va jertfi mereu, hrănind neîncetat sufletele tuturor celor flămânzi și însetați de dreptate și sfințenie. În umbră se topea Betleemul nașterii și Nazaretul copilăriei, Marea Tiberiadei și Muntele Măslinilor, unde de atâtea ori se retrăgea în rugăciune către Tatăl ceresc. Toate acestea acum se sfârșiseră. Simțea cum ultimul strop de sânge i se prelinge din trup, ca să roureze și să curățească pământul întinat prin păcatul lui Adam. Sorbind ultima picătură din paharul suferințelor, pe care i-L dăduse în Grădina Ghetsimani, cu glas de biruință strigă ușurat: "Săvârșitu-s-a!".

Vor mai bântui și de acum în lume fărădelegea și păcatul, dar cei ce le vor săvârși "nu vor avea răspuns pentru păcatul lor" (Ioan 15, 22).

Dar când binele va birui pretutindeni atunci vor trăi toate neamurile pământului într-o împărăție a dragostei și păcii, a înfrățirii și buneivoiri, potrivit făgăduinței date nouă, că El va întemeia "ceruri noi și pământ nou, în care să locuiască dreptatea" (II Petru 3, 13).

Al șaptelea cuvânt: "*Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul meu*" (Luca 23, 46).

Chinurile Mântuitorului ajunseră acum la culme. Cuiele îi despicaseră oasele mâinilor și picioarelor, spinii care-i încoronaseră fruntea au ajuns până la os, transformând cununa de spini într-o cunună de rubine cu stropi de sânge. La fiecare mișcare sângele se prelingea din rănile deschise. Iar jos la picioarele crucii, cei îndobitociți de răutate și păcat se bucurau din plin.

Întunericul adânc a învăluit culmea Golgotei, așa cum de mii de ani zăcea în întuneric neamul lui Adam.

Pământul cuprins de groază, gemând se cutremura, iar din zările răsăritului și până în negurile apusului, fulgere înfricoșătoare

spintecau văzduhul, îngemănate cu bubuituri sinistre de trăznete, când se auzi glasul lui Hristos, grăind:

"Părinte, în mâinile Tale încredințez duhul meu" (Luca 23, 46). Și zicând aceasta și-a dat duhul.

Moartea Domnului Iisus Hristos este învăluită într-o măreție dumnezeiască, pe care văzând-o, până și vrăjmașii Lui sunt siliți să rostească cu smerenie și cutremur: "Odihnește-te acum în slavă, mărite învățător. Opera Ta e împlinită. Dumnezeirea Ta e întemeiată. Biruitor deplin al morții, ia-ți în stăpânire împărăția unde te vor urma pe calea împărătească ce ai deschis-o, veacuri de adoratori" (Romani, Viața lui Iisus).

"În mâinile Tale încredințez duhul meu" e cel din urmă cuvânt rostit de Mântuitorul pe cruce, prin care se dăruiește în brațele Celui de la care venise. Căci de la Dumnezeu venise, ca pe noi să ne mântuiască, și acum se reîntorcea în sânul aceluiași Părinte ceresc de unde plecase. Vremea luptei trecuse, de aceea cuvântul Lui era pătruns acum de atâta pace și liniște nemărginită. Era liniștea unui fiu ascultător, care se reîntorcea acasă, în brațele Tatălui drag, după o zi plină de greutăți și suferințe.

Nu! Nu moartea a fost culmea durerilor suferite de Hristos. Nu paharul ei L-a făcut să se cutremure în Grădina Ghetsimani, ci paharul răutăților omenești, a cărui amărăciune întrece până și durerile morții. Dar acum acesta era golit până la fund, iar moartea nu va mai fi decât un somn odihnitor pentru trup, în timp ce duhul "pogorându-se, a propovăduit și duhurilor care erau în temniță" (I Petru 3, 19), la care sfărâmându-i porțile, a slobozit pe cei din veac robiți acolo, apoi reîntorcându-se și înviind cu trupul, îl făcu nemuritor după înviere, stricând prin aceasta rânduielile morții și făcându-se totodată începătură învierii tuturor celor adormiți.

În acest cuvânt de pe urmă, pe care Mântuitorul l-a rostit către Tatăl, se deslușește sensul cutremurătoarei rugăciuni pe care Mântuitorul o rostește numai cu o zi înaite, în foișorul în care a stat la Cină cu ucenicii Săi: "Părinte, sosit-a ceasul, Preamărește pe

Fiul Tău, ca și Fiul Tău să te preamărească... Eu te-am preamărit pe tine pe pământ, lucrul pe care mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârșit. Și acum preamărește-mă, Părinte, la tine însuți, cu mărirea pe care am avut-o la tine mai înainte de a fi lumea.

Arătat-am numele Tău oamenilor pe care mi i-ai dat din lume. Ai tăi erau și mie mi i-ai dat și cuvântul tău au păzit. Acum am cunoscut că toate câte mi-ai dat mie, de la tine sunt... Eu pentru aceștia mă rog, nu pentru lume mă rog, ci pentru cei pe care mi i-ai dat, căci ai tăi sunt... Părinte sfinte, păzește-i pe dânșii întru numele Tău... ca să fie una precum și noi.

Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele tău... Iar acum vin la tine și acestea le grăiesc în lume, ca bucuria mea să fie deplină întru ei. Eu le-am dat cuvântul tău, dar lumea i-a urât, pentru că nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume... Sfințește-i pe ei întru adevărul tău, căci cuvântul tău este adevărul. Precum tu m-ai trimis pe mine în lume, și eu i-am trimis pe ei în lume și pentru ei mă sfințesc pe mine însumi, ca ei să fie sfințiți în adevăr, și nu numai pentru aceștia mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în mine prin cuvântul lor... Și slava care mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una precum și noi una suntem. Eu întru ei și tu întru mine, ca să fie ei desăvârșiți una, și să cunoască lumea că tu m-ai trimis și că i-ai iubit pe ei precum m-ai iubit pe mine.

Părinte, voiesc ca unde sunt eu, să fie împreună cu mine și aceia pe care mi i-ai dat, ca să vadă slava mea, pe care mi-ai dat-o mie, pentru că m-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii.

Părinte drepte, lumea pe tine nu te-a cunoscut, dar eu te-am cunoscut și aceștia încă au cunoscut că tu m-ai trimis. Și le-am arătat numele tău și-l voi arăta, ca iubirea cu care m-ai iubit să fie între ei și întru ei" (Ioan cap. 17).

Cuvântul cel din urmă rostit de Mântuitorul a zguduit temeliile pământului și tăriile cerului, căci atunci "pământul s-a cutremurat și pietrele s-au despicat, mormintele s-au deschis și multe trupuri

ale sfinților ce adormiseră, s-au sculat. Iar sutașul și cei ce împreună cu el păzeau pe Iisus, văzând cutremurul și cele ce s-au făcut, s-au înfricoșat foarte, zicând: "Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost acesta!". (Mat. 27, 51-54).

În sfârșit răutatea neamului omenesc era înfrântă și prin gura unui ostaș păgân, cu frică și cu cutremur acesta recunoaște că "Fiul lui Dumnezeu a fost acesta".

De acum înainte, Iisus Hristos va fi răstignit de răutatea oamenilor, de nenumărate ori, dar după fiecare crucificare, lumina sa dumnezeiască va străluci și mai mult peste toate veacurile.

Veșnic viu, veșnic iubitor, cu dumnezeiască și nebiruită putere, Hristos va sfărâma încuietorile morții și ne va ridica de-a pururi din moarte la viață și de pe pământ la cer. Amin.

Trădarea lui Iuda

Din istoria patimilor Mântuitorului nostru, desprindem diferite persoane, bărbați și femei, asupra cărora putem medita cu mult folos sufletesc.

Piatra de încercare a prieteniei sincere, a iubirii nefățarnice a fost totdeauna, vremea de primejdie.

Puterea morală, sau slăbiciunea sufletească precum și caracterele tari sau lipsa de caracter, nicicând nu se evidențiază mai limpede, decât în vremurile de grea cumpănă, cum au fost clipele înfricoșatelor pătimiri ale Domnului Iisus Hristos. Dintre persoanele care au luat parte în chip hotărât și însemnat la pătimirea Domnului nostru Iisus Hristos, a fost Vânzătorul Apostol Iuda. În timpul pătimirii Domnului, întâlnim unele persoane mai mult sau mai puțin vinovate și păcătoase, dar cu excepția lui Iuda, tuturor suntem înclinați să le acordăm oarecare circumstanțe atenuante pentru vinovăția lor. Adevărat că azi, când curățenia faptelor lasă foarte mult

de dorit și criteriile de a judeca răul sunt necinstite, vor fi mulți care sunt gata să-i treacă cu vederea, multe, și lui Iuda. Așa de pildă, că a fost zgârcit și lacom, sau necinstit și viclean în folosirea banilor pe care el îi chivernisea, poate chiar și faptul că atunci când și-a văzut planurile spulberate, a căutat scăpare în moarte.

Cu toate acestea, nici azi și nici până la sfârșitul veacurilor nu se va găsi nimeni, care să-i poată ierta vina de a fi lovit și trădat cu nerecunoștință pe cel care l-a ales pe el și l-a binecuvântat, de a fi sărutat cu fățărnicie fața care s-a aplecat asupra lui cu aceeași dragoste și de a fi vândut pentru câțiva arginți, pe Învățătorul cel mai bun.

Stranie și cu atât mai îngrozitoare ne apare fapta lui Iuda, cu cât vom privi-o în lumina încercărilor făcute de Mântuitorul, pentru a-l salva.

La Cina Cea de Taină, de două ori îl lasă pe Iuda să înțeleagă că îi cunoaște gândul. Cu un an înainte de săptămâna patimilor, Iisus rostește aceste cuvinte: "Unul din voi mă va vinde". Apoi: "voi sunteți curați, dar nu toți". Adăugând: "Fiul omului va merge precum îi este scris, dar vai omului prin care va fi trădat".

Dar mustrările acestea au căzut în gol. Inima lui Iuda se împietrise în gândul și hotărârea trădării. Iscarioteanul aștepta momentul să scape de Iisus.

L-a găsit în noaptea Cinei Celei de Taină, când folosindu-se de simbolul dragostei, pe care nu a avut-o niciodată în inima sa, a mijlocit în Grădina Ghetsimani prinderea Mântuitorului și, prin aceasta, uciderea Lui. Ce s-a întâmplat după aceea cu Iuda se știe. Într-un moment de reculegere, dându-și seama de crima săvârșită, și în disperarea lui, socotind că nu mai poate fi iertat, a ieșit din Ierusalim și s-a spânzurat. În fizică este o lege, numită legea gravitației după care corpul căzut de la o anumită înălțime, își mărește viteza căderii cu cât se apropie de pământ. Legea aceasta este tot atât de valabilă și în viața morală, în înțelesul că cel ce a

păşit şi a început să alunece în prăpastia păcatului, din ce alunecă mai jos, cade tot mai repede, parcă nişte braţe nevăzute l-ar trage cu putere tot mai adânc în noroiul patimilor.

Trezită de timpuriu, în Iuda, patima lăcomiei şi iubirea nestăpânită de bani, el nu i-a stat împotrivă nici atunci când avea în mână punga comună a Apostolilor.

Iată ce ajunge omul, dacă nu pune dintru început frâu pornirilor sale pătimaşe.

Din fur, cum îl numeşte Sfântul Evanghelist Ioan, Iuda ajunge ca de dragul celor 30 de arginţi, să săvârşească cea mai mârşavă faptă ce s-a săvârşit vreo dată în lume. Să fim cu luare aminte, că în timpurile noastre arginţii lui Iuda se rostogolesc neîncetat printre noi, ca preţ al trădărilor de tot felul şi mii de mâini se întind cu lăcomie după ei.

Cât de adesea răsună şi azi în lume cuvintele lui Iuda: "ce-mi veţi da mie şi eu îl voi da pe El vouă?".

"Cât îmi dai?" sau "Dă-mi!", este forma lor de azi.

Dă-mi o slujbă mai bună, şi sunt gata să mă lepăd de principii, de convingeri sau chiar de credinţă.

Dă-mi o situaţie lipsită de griji în căsătorie, o partidă bună şi nu-mi va păsa nici de religia mea ortodoxă, nici chiar de naţionalitatea mea.

Dă-mi bani sau bijuterii şi-ţi dau în schimb curăţia feciorelnică a trupului meu. Dă-mi multă comoditate, lux şi plăcere şi voi închide poarta vieţii copiilor pe care ar trebui să-i aduc pe lume. Dă-mi momeala ta şi eu mă voi lepăda de credinţa mea, şi aşa mai departe.

Dar precum Iuda a crezut că va fi fericit şi mulţumit, primind cei treizeci de arginţi, aşa se lasă şi azi, mulţi prinşi în mrejele păcatului, plecându-şi urechile la şoaptele viclene şi înşelătoare ale diavolului care promite în schimb plăceri, bucurii şi fericire.

Cunoaștem toți cât a ținut fericirea lui Iuda. Puțin de tot, pentru îngrozitoarea faptă pe care a făcut-o.

Glasul conștiinței s-a ridicat năvalnic și nemilos împotriva lui, acuzându-l. A încercat să repare greșeala, alergând la cei care îl plătiseră zicând: "am greșit vânzând sânge nevinovat".

Dar cuvântul lor a fost scurt și tot atât de nemilos ca și glasul conștiinței lui: "Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea" (Matei 27, 4).

Evanghelistul ne spune mai departe, că Iuda s-a dus și s-a spânzurat.

E foarte important pentru noi să reținem învățătura desprinsă, cum s-a căit Iuda.

Căința lui Iuda are aproape toate semnele unei căințe adevărate: se recunoaște vinovat de fapta săvârșită și simte părere de rău pentru ea.

Îi lipsește totuși ceva căinței lui Iuda, și această lipsă este esențială. Anume îi lipsește iubirea față de Dumnezeu, rugăciunea de iertare și încrederea tare în ajutorul lui Dumnezeu.

Istorie tristă! Cutremurător de tristă. Dar din umbrele ei dese răzbat la lumină, în graiul pildei, mari învățături pentru viața creștinului. În viața noastră, se poate să nu avem putere să ne împotrivim ispitei și să păcătuim. Dar oricât de mare ar fi păcatul nostru, să nu deznădăjduim, ci să ne apropiem de Dumnezeu cu smerenie, cu încredere, cu rugăciune, cerând iertare și cu voință hotărâtă de a nu mai păcătui. Amin.

Nașterea Maicii Domnului

Sfânta noastră Biserică prăznuiește astăzi Nașterea Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, sărbătoare cu înțelepciune numită de poporul nostru dreptcredincios, Sfânta Maria Mică, spre deosebire de praznicul Adormirii Maicii Domnului (15 august), numit Sfânta Maria Mare.

Așezată la începutul anului bisericesc, ea constituie poarta de intrare în cuprinsul celorlalte sărbători, ca una ce este izvorul întregului șir de prăznuiri la care Biserica creștină își cheamă sufletele credincioase.

E atât de adânc cuprinsul acestei zile, încât pe drept tâlcuitorul bucuriilor creștine a putut să spună că: "Astăzi începe darul a rodi, arătând lumii pe Maica lui Dumnezeu, prin care cele pământești cu cele cerești se împreună, spre mântuirea sufletelor noastre" (Stihira Vecerniei).

Nașterea Maicii Domnului este rodul rugăciunii evlavioșilor părinți Ioachim și Ana, care doriseră să aibă în sânul familiei lor un urmaș.

Tradiția noastră sfântă ne spune că în Nazaret era un om cu numele de Ioachim și pe soția sa o chema Ana. El se trăgea din neamul regelui David, iar ea din seminția lui Aron. Trăiau în pace binecuvântați de Dumnezeu pentru milosteniile și faptele bune ce făceau, aveau însă o mare tristețe. Cu toate că ajunseseră bătrâni, nu aveau copii. Era obiceiul în vremea aceea că cei ce nu aveau copii erau socotiți nevrednici în fața lui Dumnezeu.

La templu stăteau mai jos decât toți ceilalți. Mâncare din mâinile lor nimeni nu primea, iar jertfele aduse erau primite în urma tuturor. Suferința lor sufletească era tot așa de mare ca și rușinea ce o aveau, și totuși nu cârteau. Cu ocazia unui mare praznic au mers la Ierusalim la templu să se roage, precum și să aducă jertfă pentru dorința lor.

Râvna i-a îndemnat să aducă jertfă mai înaintea altora. Preotul cel mare - Isahar - care slujea în acea zi, s-a mâniat și i-a înfruntat cu cuvinte aspre, spunându-le: "Nu se cade a primi daruri din mâinile taie că binecuvântarea lui Dumnezeu nu s-a coborât asupra ta din pricina a cine știe ce păcate pe care le-ai tăinuit". Întristat a plecat bătrânul Ioachim dar nu s-a întors acasă. S-a dus

în munte și acolo, în post, rugăciune și priveghere se ruga lui Dumnezeu să le dăruiască un copil. Sfânta Ana s-a întors și ea acasă și a vărsat multe lacrimi în grădină. Tradiția sfântă așază în rugăciunile acestor bătrâni cuvinte de o deosebită emoție.

Astfel, Sfânta Ana se ruga: "Doamne, Cel ce ai făcut cerul și pământul și toate câte se văd, Cel ce-ai zis făpturilor să crească și să se înmulțească, Cel ce ai binecuvântat pe Sara, femeia lui Avraam și la bătrânețe a născut pe Isac și ai dăruit pe Ana care a fost stearpă și a născut pe Samuil proorocul, dă-mi și mie Doamne roadă pântecului să nu mai fiu de ocară și de urgie oamenilor. Ce voi naște - ori fecior ori fiică - voi închina Ție, cu toată inima mea și-l voi da să slujească la templul cel sfânt al Tău".

Tot așa se ruga și Ioachim. Iar Arhanghelul Gavriil al Bunelor Vestiri de bucurie a spus lui Ioachim: "Bucură-te Ioachime și te veselește că eu sunt îngerul lui Dumnezeu. Am venit să-ți spun că vei avea o fecioară, care va naște întru feciorie pe Împăratul lumii, pe Fiul lui Dumnezeu", iar Anei același înger i-a spus: "Rugăciunile tale, Ano, au străbătut cerul și lacrimile tale au ajuns la Dumnezeu, iar mila Sa s-a coborât asupra ta; iată, vei zămisli și vei naște pe fiica cea binecuvântată prin care se va da mântuire lumii. Și se va numi Maria".

Amândoi cu inimile pline de bucurie, au mulțumit lui Dumnezeu și după împlinirea vremii Ana a născut pe Pururea Fecioară.

Așa ne învață sfânta tradiție despre nașterea Maicii, care a fost bucurie la toată lumea. Prin nașterea ei peretele cel din urmă al vrajbei a început să se cutremure. Proorocii s-au bucurat văzându-și împlinite profețiile lor. Umbrele s-au risipit, nădejdile s-au întărit căci în leagănul mărit din Nazaret și în brațele bătrâne ale Anei fericite se afla Maica lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur spune cu privire la aceasta: "Nimeni

nu este în viața aceasta ca Fecioara Maria. Cercetează omule cu cugetul toată zidirea și vezi dacă este ceva asemenea sau mai mult decât sfințenia Fecioarei de Dumnezeu Născătoare. Străbate pământul, privește marea împrejur, cutreieră văzduhul, pătrunde cu mintea cerurile. Amintește-ți toate puterile nevăzute și vezi dacă există o altă minune la fel cu aceasta în toată firea" (Cuvânt despre Fecioara Maria).

Astfel Maica Domnului apare în viață din binecuvântare și rugăciune. Coboară din acele familii strălucite asupra cărora s-a revărsat toată noblețea firii și a harului după un lung șir de regi și patriarhi ai **Vechiului Testament** prin care a curs, ca prin niște râuri, fericirea și slava și care s-au adunat în ființa ei. Toată bogăția harului, pe care Dumnezeu o dăruiește sfinților cu cântărire și măsură, s-a revărsat peste ea singură pentru ca să formeze într-însa înclinațiile cele mai curate și virtuțile ei cele mai desăvârșite, căci familia sa este sfântă, nașterea sa minunată, viața sa fără de prihană și mutarea sa din viață scumpă tuturor creștinilor.

Câtă fericire s-a sălășluit în casa dreptilor Ioachim și Ana, când s-a plinit această sfântă rugăciune a lor, mai ales că bunul Dumnezeu binecuvântase casa lor cu Fecioara proorocită de Isaia și căreia mai târziu îngerul Gavriil i-a spus: "Bucură-te ceea ce ești plină de dar" (Lc. 1, 28).

Cu fiecare zi, cu fiecare clipă venea momentul când fiica lor trebuia să fie adusă la templu din Ierusalim unde o va lua în brațe Arhiereul Zaharia, care, binecuvântând pe Domnul o introduce în cele mai dinlăuntrul ale Bisericii, în Sfânta Sfintelor, unde intra numai arhiereul singur, o dată pe an, și unde o va păzi harul lui Dumnezeu, ca viitor locaș al Fiului său și Dumnezeul nostru Iisus Hristos.

Predania Bisericii ne spune că Maica Domnului a rămas în biserica din Ierusalim 12 ani, unde s-a pregătit să fie "scară cerească" pe care s-a pogorât la noi Domnul milelor.

Sfintei Fecioare Maria i s-au adus de către toți creștinii, din toate veacurile, cinstire prea aleasă pentru darurile ei mari de care s-a învrednicit, de a fi Născătoare de Dumnezeu, de a fi și a rămâne Pururea Fecioară, de a fi rugătoare și mijlocitoare creștinilor în fața Tronului dumnezeiesc. Pentru aceasta este lăudată de toți cu rugăciuni, numind-o "mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii".

Ea este chemată în ajutor ca una care se milostivește spre întreg neamul creștinesc. „Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim noi cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine de nevoi".

Din același simț al venerării ei, imnografii cei mai iscusiți i-au închinat talentul lor în imne de proslăvire, iconografii din toate timpurile i-au păstrat ca pe o comoară de mare preț și ca pe o zestre a sufletului lor chipul ei cel sfânt, din care radiază dragostea maternă; arhitecții au înălțat în pomenirea ei biserici în toate locurile unde au existat creștini, iar slujitorii Bisericii au adresat, în cuvântările dedicate Sfintei Fecioare, cuvintele cele mai alese, asemănând-o cu tot ce este mai frumos și mai sfânt în această lume.

Iată, de pildă, cum ne-o prezintă pe Pururea Fecioara Maria unul din marii predicatori, Mitropolitul Antim Ivireanul: "Aleasă ești cu adevărat, ca soarele, pentru că ești încununată cu toate razele darurilor dumnezeiești și strălucești mai vârtos între celelalte lumini ale cerului. Aleasă ești și frumoasă ca luna care cu lumina ei strălucește mai mult decât stelele cerului. Aleasă ești, ca revărsatul zorilor, pentru că ai alungat noaptea și toată întinăciunea păcatului, aducând în lume ziua cea purtătoare de viață. Aleasă ești ca izvorul care cu curgerile cerești bunătăți, adapă sfânta Biserică" (A. Ivireanul, **Predici**, pag. 88).

Tot același mitropolit, ca și alți predicatori impresionați de măreția Sfintei Fecioare exclamă și se întreabă: "Cine este aceasta

care se ivește ca zorile, frumoasă ca luna și aleasă ca soarele? Cu ce flori de laudă voi putea împleti cununa fecioriei tale, ca una ce ești încununată de toate florile bunătăților de Tatăl ceresc?" (ibidem pag. 89).

Născătoarea de Dumnezeu rămâne o taină necuprinsă cu mintea și pe care vorbitorul nu o poate descoperi: "De te vei numi cer ești mai înaltă decât el fiindcă ai născut pe făcătorul cerului" (ibidem).

Iar noi creștinii, în simțirea noastră curată, o cinstim punându-ne viața sub acoperământul ei cel sfințit. O cinstim păstrându-i chipul ei sfânt în casele noastre, căruia ne închinăm și înălțăm rugăciuni. La orice împrejurare pe buzele noastre trebuie să fie numele Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu.

O cinstim și atunci când, la botez ne-am hotărât să-i purtăm toată viața numele care ne este scump și apropiat. O cinstim chemând-o neîncetat în rugăciuni, spre a ne fi de ajutor și ocrotitoare în toate împrejurările vieții, fiindcă știm că este Maica și apărătoarea lumii. Este limanul mântuirii, aducând mângâiere inimilor noastre. Sub acoperământul cel sfânt al ei ne aflăm noi toți creștinii, ca niște adevărați fii ai ei.

Maica Domnului este bucuria cea nespusă a neamului creștinesc. Și care este bucuria pe care ne-o revarsă din ceruri Maica Domnului? Este, într-adevăr, bucuria mântuirii noastre Maica Domnului făcându-se prin nașterea ei și apoi prin cea a Nașterii Fiului lui Dumnezeu, începutul mântuirii noastre, după cum glăsuiește și o cântare: "Astăzi au suflat adieri mai înainte vestitoare de mântuire" (Stihirea a IVa Vecerniei). Bucuria aceasta care se revarsă din înălțimile cerului peste noi oamenii, prin nașterea Maicii Domnului face să renaștem la o viață nouă, curată, ne sfințește punând în inimile și suflete noastre liniște și pace - când o cerem în rugăciune simțim prezența și căldura dragostei sale, simțim sprijinul, ajutorul și mângâierea ei. În curățenia și neprihănirea

inimii noastre, în asemenea clipe cu adevărat o venerăm, ne încredințăm și ne dăruim ei, făcându-ne fericiți!

Credința noastră în sprijinul Maicii Domnului, prin prezența ei în mijlocul nostru, în clipele de rugăciune, o păstrăm întocmai ca pe o comoară a sufletului nostru. Prin ceea ce gândim și săvârșim, printr-o trăire neprihănită de adevărați creștini, o avem în casele și familiile noastre; calea cea mai sigură prin care-i câștigăm prezența și îi dobândim ajutorul, este rugăciunea fierbinte. Pentru că prin rugăciune creștinul vorbește cu Dumnezeu, cu Maica Domnului și cu toți sfinții, iar locul acestei convorbiri, al acestui tainic dialog este fără îndoială Sfânta Biserică.

Ori de câte ori venim la biserică, nu numai să ascultăm cele ce se citesc sau se cântă, dar noi înșine trebuie să participăm și să trăim momentele cele mai tainice ale Sf. Liturghii, simțind lângă noi pe Domnul Iisus Hristos și pe Maica Lui cea sfântă.

Maica Domnului ne rămâne, deci, chipul desăvârșit de rugătoare și mijlocitoare la Fiul ei și Domnul nostru Iisus Hristos.

Suntem încredințați că rugăciunile noastre totdeauna vor fi ascultate de ea, ca una care ne este tuturor Maică.

La rândul Său, Domnul și Mântuitorul lumii ascultă rugăciunea ei pentru noi ca una care este Maica Sa. Și noi știm din Sf. Evanghelie că în viața Sa pământească a ascultat-o, a respectat-o și a cinstit-o, așa cum se cuvine ca oricine să-și cinstească părinții.

De aceea, încrederea nestăvilită în Maica Domnului, mijlocitoarea noastră în fața lui Hristos, nu ne poate părăsi niciodată. Să privim icoana ei cea sfântă, așezată după obicei în sfintele noastre biserici, la locul cel mai cinstit, alături de icoana Domnului Iisus Hristos; câtă blândețe și evlavie se găsește în chipul ei, câtă dragoste radiază din privirile ei rugătoare, mereu îndreptate asupra noastră! Ea este înfățișată ținând în brațe pe Pruncul Divin, nedespărțită de El. Această unire nedespărțită

întruchipează legătura ce s-a făcut între cer și pământ, între oameni și Dumnezeu, ea rămânând pentru totdeauna Mamă a întregului neam creștinesc, iar prin ea, prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu, noi făcându-ne fii ai Tatălui ceresc.

Să alergăm totdeauna la maica Domnului, cu credință tare și rugăciuni fierbinți spre a-i cere ajutorul și ocrotirea, ca una ce este tuturor creștinilor "acoperământare și păzitoare, liman și zid, scară și turn" al mântuirii noastre și să zicem: "Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine". Amin.

Intrarea în Biserică a Maicii Domnului

În planul mântuirii neamului omenesc din robia păcatului strămoșesc, Sfânta Fecioară Maria a avut un rol covârșitor. Ea a fost hotărâtă de Dumnezeu din veșnicie spre a naște pe Dumnezeu Omul, pe Iisus Hristos. Îndată după săvârșirea păcatului strămoșesc, Dumnezeu a dat primului om nădejdea mângâietoare a venirii în lume a unui Răscumpărător ce se va naște dintr-o Fecioară. Această nădejde se cuprinde în cuvintele adresate șarpelui: "Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; acesta îți va zdrobi capul, iar tu vei înțepa călcâiul" (Fac. 3, 15). Nădejdea sau făgăduința aceasta poartă numele de Protoevanghelie.

Ideia nașterii Mântuitorului dintr-o fecioară din neamul lui David, este deseori întâlnită de-a lungul **Vechiului Testament**. "Juratu-s-a Domnul lui David și nu-l va lepăda; din rodul pântecelui voi pune pe scaunul tău" (Psal. 131, 11). "Odată m-am jurat pe sfințenia Mea: Oare voi minți pe David? Seminția lui în veac va rămâne și scaunul lui ca soarele înaintea Mea. Și ca luna întocmită în veac și martor credincios în cer" (Psalm. 88, 34-36).

Proorocul Isaia arată precis că o fecioară va naște pe

Mântuitorul lumii: "Pentru aceasta Domnul Meu va da un semn: iată Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel" (Isaia 7, 14), "care se tâlcuiește: cu noi este Dumnezeu" (Mat. 1, 23).

Sfântul Evanghelist Matei stabilește firul genealogic al Mântuitorului din neamul lui David, când spune, la începutul Evangheliei sale: "Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam..." (Mat.1, 1), deci deplină concordanță între plan și realizare, adică împlinrea întocmai a profețiilor **V. Testament.**

Sf. Fecioară Maria este fiica "sfinților și dumnezeiești părinți Ioachim și Ana", cum îi numește Biserica. Ei erau doi bătrâni credincioși din Nazaretul Galileei, care au fost învredniciți la adânci bătrâneți de a avea o fiică, cum n-a cunoscut lumea până atunci și nici de atunci încoace. I-au dat numele "Maria", cea care va fi "Maica vieții, Maica Noului Adam", Maica Mântuitorului nostru Iisus Hristos, așa cum mărturisim în articolul 3 din Simbolul credinței: "Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s-a pogorât din ceruri și s-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și s-a făcut om".

Credincioși făgăduinței făcute lui Dumnezeu, că vor închina odrasla ce va înmuguri din trupul lor uscat de om, părinții Ioachim și Ana, când copila a împlinit vârsta de trei ani, au dus-o în templul din Ierusalim. În vremea aceea, arhiereul la templu era Zaharia. Acesta primind darul viu și omenesc în brațele sale, a intrat "între cele mai dinăuntru ale templului", adică în Sfânta Sfintelor. Ieșind arhiereul cu ea din templu, a dat-o în grija bătrânilor templului, care locuiau în chilii separate, alături de ale fecioarelor și ale preoților.

Aici a petrecut Sf. Fecioară vreme de 12 ani, ocupându-se cu rugăciunea, cu munca și deprinderea Sfintelor Scripturi. Viața ei a fost fără pată. Smerită și ascultătoare, ea s-a devotat cu totul slujirii lui Dumnezeu, împodobindu-se cu cele mai alese virtuți pentru

chemarea sfântă ce i-a fost hotărâtă de a fi umbrită de Duhul Sfânt și a naște în chip minunat pe Iisus Mântuitorul.

A fost rânduială dumnezeiască ca Sf. Fecioară Maria să fie dusă la Biserică, spre a-și însuși aici cea mai frumoasă zestre religioasă și morală, adică " cu sfințenie să se hrănească, spre sălășluirea Împăratului tuturor" (Stihuira la Vecernia sărbătorii).

Nu era loc mai potrivit ca sufletul Fecioarei Maria să poată fi păzit curat și întărit de ispite, decât locul unde Dumnezeu locuiește de-a pururi, adică Biserica Sa. Deși în templul Legii vechi nu se coborâse încă curgerea harului, el aducea celor ce-i călcau pragul liniștea mângâietoare, fiind preînchipuirea "templului celui adevărat al Legii noi", de aceea inspirat se exprimă psalmistul: "Mai bună este o zi în curțile Tale decât mii între străini; ales-am a fi lepădat în casa lui Dumnezeu, mai vârtos decât a locui în locașurile păcătoșilor "(Ps. 83, 11).

Biserica este locul cel mai potrivit unde ne putem curăți de păcate și mântui sufletul. "Umplea-ne-vom de bunătățile casei Tale; Sfântă este Biserica Ta, minunată întru dreptate" (Psalmi 64, 5). Biserica este rânduită de Dumnezeu. "Și-a zidit Dumnezeu locașul Său cel sfânt, ca înălțimea cerului; pe pământ l-a întemeiat pe el în veci" (Psalmi 77, 75). Dumnezeu i-a poruncit lui Moise: "Să-mi faci un locaș Sfânt voi în mijlocul lor" (Ieșirea 25, 8). Și a zidit Moise Cortul Sfânt (Ieșirea 25, 9-40).

Solomon a zidit un templu închinat lui Dumnezeu și destinat rugăciunii obștești (III Regi 6,8). Zorohabel și Ezdra au restaurat templul distrus de Nabucodonosor (II Paralipomena 36, 19). Mântuitorul și Sfinții Apostoli au cinstit templul - ca locaș sfânt - destinat rugăciunii obștești. La templu a fost dus pruncul Iisus la 40 de zile după naștere, ca să fie închinat lui Dumnezeu (Luca 2, 21-24); aici îl întâlnim la vârsta de 12 ani, când a spus părinților care îl căutaseră timp de trei zile: "Oare nu știați că în cele ale

Tatălui meu trebuie să fiu?" (Lc, 2, 49). Din templu a alungat pe Zarafi, numindu-l "casă a Tatălui", care nu se cuvine să fie pângărită (Mat. 23, 17; Marcu 11, 17; Ioan 2,14-16).

În Sfânta Scriptură, locașul de rugăciune se numește Biserica lui Dumnezeu (Levitic. 26 și Irimia 4, 5; Psalmi 133, 1), casă de rugăciune (Marcu 11, 17; Luca 18, 10-14), locaș sfânt (Ieșire 25, 8), biserica sfântă (Psal. 5, 7) și sfințitoare (Mat. 23, 17).

Biserica va exista până la sfârșitul veacurilor când Antihrist se va îndrepta cu toată furia împotriva ei (Apoc. 13, 6). Pentru noi creștinii, Biserica este un "cer pământesc", cum se spune într-o cântare din cultul nostru "în biserică stând, în cer mi se pare că stau".

Aici este de față Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul, care se jertfește în chip nesângeros și Duhul Sfânt, care sfințește darurile și inimile noastre.

Este de față Maica Domnului și toată ceata sfinților care se roagă cu noi și preamăresc pe Dumnezeu.

Este adevărat că Dumnezeu se găsește pretutindeni, și oriunde ne găsim înaintea Lui. El nu este într-un loc sau altul așa cum se exprimă psalmistul: "Unde mă voi duce de la Duhul Tău, și de la fața Ta unde voi fugi? De mă voi duce la cer, Tu acolo ești. De voi lua aripile mele de dimineață, și mă voi așeza la marginile mării, și acolo mâna Ta mă va povățui și mă va ține în dreapta Ta" (Ps. 138, 7-10).

Cu Dumnezeu te poți întâlni oriunde, în natură, în conștiință, în lume, așa că rugăciunea este bine primită în orice loc s-ar face, mai ales că și Mântuitorul spune: "Unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor" (Mat. 18, 20). Dar înțelesul cuvintelor Mântuitorului este cu totul altul, și anume: "Adunați în numele Meu" înseamnă "adunați după rânduiala statornicită de Mine". Ori, rânduiala statornicită de Mântuitorul este tocmai aceea de a avea locașuri de închinare. În locașul de închinare al sinagogii, Mântuitorul a tălmăcit cuvintele profetului

Isaia: "Astăzi s-a împlinit cuvântul acesta pe care l-ați auzit citindu-se" (Luca 4, 21), declarând împlinirea profețiilor în persoana sa. În Biserica Creștină avem altarul crucii, precum și prilejul de a ne întâlni cu Hristos, în Sf. Euharistie. Aici se aduce jertfa Golgotei în chip nesângeros, apoi "Jertfa buzelor" și jertfa bine plăcută lui Dumnezeu, care este "duh umilit, inimă înfrântă și smerită" (Ps. 50, 18).

Mântuitorul nu este împotriva locașurilor de închinare nici atunci când spune: "Iar când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: își iau plata lor. Tu însă, când te rogi, intră în camera ta, și închizând ușa roagă-te Tatălui care este în ascuns și Tatăl tău, care Vede în ascuns, îți va răsplăti" (Mat. 6, 5-6). Aici, Mântuitorul nu înlătură cultul public, nici bisericile, ci osândește și înlătură rugăciunea fățarnică, făcută de formă, de ochii lumii. Rugăciunea obștească, la templu, deci și necesitatea bisericilor ca locașuri de închinăciune obștească sunt recunoscute de Mântuitorul în Parabola Vameșului și Fariseului (Luca 18 10-14), Banul Văduvei (Marcu 12, 41-44).

Sf. Apostoli, după înălțarea la cer a Mântuitorului, "erau în vremea aceea în biserică, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu" (Luca 24, 53).

Noi creștinii, avem motive puternice în privința îndatoririi rugăciunii obștești în biserică. Aici, "Dumnezeu este în locul cel sfânt al Lui" (Ps. 6, 76). Biserica nu este numai casă de adunare în scopul propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu, deci a evanghelizării, ci locaș sfințit și sfințitor, în care este Hristos prezent în taina euharistică. Aici, tot ce ne înconjoară ne îndeamnă la rugăciune și evlavie. Sufletul credinciosului este îndemnat la rugăciune, alături având pe alți confrați de credință, așa cum cărbunii împrăștiați pe vatră, adunați la un loc, ard cu putere și

răspândesc căldură în jurul lor. Biserica este locașul unde s-au rugat părinții fiecăruia din noi, iar acest simțământ de prețuire și pietate ne întărește credința în cultivarea rugăciunii obștești.

Aici se adună duhurile Sfinților trecuți din viața aceasta, precum și ale acelor ce sunt încă în viață! Ținând seama de sfințenia locașului de rugăciune, bătrânii Ioachim și Ana au făcut bine ducând pe Maria, singura lor copilă, la biserică, pentru ca acolo să se hrănească din înțelepciunea lui Dumnezeu. Timpul petrecut în Biserică, în rugăciune, în curăție morală și sfințenie, a fost pentru Sfânta Fecioară Maria de neapărată trebuință spre a deveni "Biserică sfântă și rai cuvântător" în care avea să coboare din cer "pâinea vieții" (Ioan, 6, 25).

Sfânta Fecioară Maria s-a făcut pildă pentru creștini, că nu-i destul să intri în biserică din obișnuință, formal, fără a culege ce este de folos pentru zidirea noastră morală. Ea a plecat de la templu neprihănită, a fost învrednicită de a fi "plină de dar" de a nu mai săvârși păcate personale.

Urmând pilda ei, fiecărui creștin îi revine datoria de a spori, de fiecare dată când "stă în Casa Domnului, în cele ale vieții virtuoase, adică să aibă roadele Duhului Sfânt: dragostea, bucuria, pacea, îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credință" (Galat. 5, 22-25).

Și în felul acesta va putea gusta bucuria fericirii primite în biserică, spunând cu psalmistul: "Fericiți cei ce locuiesc în casa Ta, în vecii vecilor te vor lăuda" (Ps. 84, 5). Amin.

Buna-Vestire

Fiecare eveniment din istoria mântuirii trezește în ființa noastră un sentiment viu de credință, de dragoste și de recunoștință față de Dumnezeu și față de Biserica Sa cea sfântă.

În chip deosebit, însă, la sărbătoarea Bunei-Vestiri, când prăznuim cea mai mare binefacere pe care cerul a trimis-o pământului, ființa fiecărui creștin evlavios este cuprinsă de o nemărginită bucurie, de nespusă mulțumire sufletească, gândindu-ne la începutul mântuirii noastre care s-a înfăptuit prin venirea în trup a Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Prin revelația Divină, și din învățătura Sfintei Biserici noi știm că legătura dintre oameni și Dumnezeu, pe care o rupsese păcatul, a putut fi restabilită numai prin venirea în lume a lui Iisus Hristos, iar această "Veste Bună" a venirii s-a adus omenirii de la Dumnezeu, de îngerul Gavriil, la Buna-Vestire.

Importanța acestui eveniment este mare. El este punctul din care pleacă și în jurul căruia gravitează toate actele sfinte ce se vor realiza în creștinism pentru mântuirea neamului omenesc. Cu inimă plină de bucurie pentru "Vestea cea bună", adusă de îngerul Gavriil uneia din fiicele pământului, ne apropiem și mai mult de acest praznic de taină, și de minunea ce o cuprinde el, pentru a vedea cine este aceea pe care cerul a ales-o și a făcut-o "Născătoare de Dumnezeu", prin care răsare bucuria a toată lumea.

Fecioara a fost fiica lui Ioachim și Ana, doi bătrâni credincioși din Nazaretul Galileei. Singuri, fără urmași, bătrânii Ioachim și Ana nu încetau a se ruga lui Dumnezeu să le dăruiască un copil. La vârsta lor înaintată, Ioachim și Ana își pun ultima nădejde în Dumnezeu, pe care El le-o răsplătește dăruindu-le o fiică, care nu este alta decât aceea care a fost făgăduită protopărinților noștri, Adam și Eva, în rai (Fac. 3, 15).

Cu nașterea acestei copile, se face "începutul mântuirii noastre".

Numele pe care îl aleg și i-l pun părinții copilei lor este un nume din cele mai frumoase, care se obișnuia la vechii Evrei.

Acest nume este Miriam sau Maria, care vrea să însemne "cea plăcută", "cea frumoasă", "Doamnă" și "Stăpână".

Părinții Sfintei Fecioare erau conștienți de chemarea dumnezeiască de a da naștere unui vas ales închinat lui Dumnezeu. Preacurata Fecioară era vasul ales, care va aduce în lume și va purta în brațe pe Fiul lui Dumnezeu.

Fecioara Maria se naște cu păcatul strămoșesc, asemenea tuturor oamenilor, dar în ființa ei nu-și manifesta lucrarea sa. Prin zămislire Fecioara Maria este curățată de păcatul strămoșesc. Pentru Preacurata Fecioară Maria, dumnezeiasca naștere a lui Iisus Hristos va fi ca un foc curățitor al trupului plin de har, de orice urmare a păcătuirii strămoșești.

Ea a fost scutită, însă, de orice păcat personal, întrucât de la naștere a fost "plină de har".

Locașul Domnului este preacurat trupește și sufletește, fapt adeverit de îngerul care i-a zis: "Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei" (Luca 1, 28).

Credincioși făgăduinței făcute lui Dumnezeu, că îi vor închina fiica ce se va naște din trupul uscat de ani, drepții Ioachim și Ana duc copila la templul din Ierusalim, la vârsta de 3 ani. Arhiereu la templu, pe atunci era Zaharia. Acesta primind darul viu și omenesc în brațele sale, intră cu el "întru cele mai dinăuntru ale templului". Cea plină de har intră cu Arhiereul în Sfânta Sfintelor unde nu intra nimeni decât Arhiereul o dată pe an, în ziua împăcării. Ieșind Arhiereul cu ea din templu, o dădu spre păstrare și îngrijire bătrânelor templului, care locuiau în chilii separate alături de fecioarele mai vârstnice și cele ale preoților. În tovărășia plăcută a celorlalte fecioare mirese ale lui Dumnezeu din templu, Maria cântă imne lui Dumnezeu, citește cărți sfinte, se roagă și ajută pe preoți la serviciile templului. Aici sufletul ei își însușește o frumoasă zestre religioasă: curăția, smerenia, ascultarea, rugăciunea, spiritul de jertfă și frumusețea duhovnicească.

Anii se scurg și Fecioara Maria ajunge la vârsta de 15 ani, când

trebuia să părăsească templul. Nevoind să se căsătorească, cum procedau celelalte fecioare ce-și făceau ucenicia la templu și întrucât părinții ei muriseră, a fost dată în grija unui tutore (logodnic), rudenie cu ea, în vârstă de 84 de ani cu numele de Iosif. El era din seminția lui David, om drept și cuvios.

În casa lui Iosif Preacurata Fecioară Maria își petrecea tot timpul cu rugăciuni și meditație. Într-una din zile, în timp ce se afla în rugăciune, a fost trimis de Dumnezeu la ea îngerul Gavriil (Luca 1, 26) cu cea mai frumoasă dintre veștile pe care le-a primit vreun pământean. Astfel, îngerul îi spune "Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei" (Luca 1, 28).

La apariția îngerului și la auzul acestor cuvinte Fecioara este cuprinsă de frică și cutremurare. Dar îngerul o liniști, spunându-i: "Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu, și iată vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Prea Înalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da Lui tronul lui David, părintele său și va împărăți peste casa lui Iacov în veci, și împărăția Lui nu va avea sfârșit" (Luca 1, 30-33). Mirată de această veste, Fecioara Maria întreabă cum e cu putință să conceapă și să nască, când ea nu știe de bărbat (Luca 1, 36).

Îngerul îi alungă nedumerirea, spunându-i: "Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri, pentru aceea și Sfântul ce se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema" (Luca 1, 35).

Fiul ce se va naște, va avea înaintemergător pe Ioan Botezătorul, fiul cu șase luni mai vârstnic al Elisabetei. Fecioara înțelege faptul extraordinar, că ea este aceea care a fost aleasă pentru împlinirea profețiilor, de aceea se supune voinței lui Dumnezeu, spunând: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău“ (Luca 1, 38). Când Fecioara a rostit cuvintele: "Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău", ea s-a încadrat în

planul dumnezeiesc al mântuirii, conceput din veșnicie și împărtășit neamului omenesc imediat după săvârșirea păcatului strămoșesc. Promisiunea făcută celor dintâi oameni că va izbăvi neamul omenesc de păcat, a fost prima bunăvestire. Ea s-a repetat mereu, prin graiul profeților, care în chipuri grăitoare, au făcut planul lui Dumnezeu de a mântui lumea printr-o fecioară, cu arătarea că ea va rămâne fecioară și după nașterea Mântuitorului promis. Astfel, Dumnezeu s-a arătat lui Moisi sub chipul rugului de foc "și iată rugul ardea, dar nu se mistuia" (Ieșire 3, 2).

Iar Dumnezeu a grăit: "Moisi! Moisi! Nu te apropia de locul acesta; scoate-ți încălțămintea din picioare, căci locul pe care calci este un pământ sfânt" (Ieșire 3, 2).

Așa și Fecioara Maria va cuprinde în sânul ei focul dumnezeirii și nu se va mistui, va naște pe Dumnezeu și Maică fiind va rămânea fecioară, iar sălășluirea lui Dumnezeu într-însa o va sfinți, va face din ea "loc sfânt", de care nu se cuvine a ne apropia decât cu cutremur și îngenuncheată inimă.

Neprihănirea fecioarei o proorocește Isaia, când spune: "Domnul însuși va da un semn: iată fecioara va avea în pântece și va naște fiu și va chema numele lui Emanuel" (Isaia 7, 14).

Profetul Iezechil o vede ca pe ușa de răsărit a Bisericii ce va cuprinde toate neamurile. "Și mi-a zis Domnul: Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide, și nici un om nu va intra pe ea, căci Domnul Dumnezeul lui Israel a intrat pe ea. De aceea va fi închisă" (Iezechil 44, 2). Profetul Ieremia o întâmpina cu lauda lui Dumnezeu: "Locaș al dreptății și munte sfânt, Domnul să te binecuvinteze" (Ieremia 31, 23), iar psalmistul David cântă măririle nespuse ale miresei lui Dumnezeu. "Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta îmbrăcată în haină aurită și preaînfrumusețată" (Ps. 44, 11).

Așa au grăit proorocii însuflețiți de Dumnezeu, despre femeia

prin care va veni mântuirea: va fi Fecioară neprihănită, va naște nu din poftă bărbătească, ci prin puterea lui Dumnezeu. Fecioară a fost înainte de naștere, Fecioară va fi după naștere. Ea nu va avea alți fii, căci numai Dumnezeu va trece printr-însa, sfințind-o și dându-i mărire de împărătească a firii. După cum lumina pătrunde prin sticlă fără a o sparge, cum Mântuitorul a înviat din mormânt fără a sparge peceţile mormântului și cum a intrat la Sfinții Apostoli fiind ușile încuiate, așa s-a născut Iisus din Fecioara Maria fără a strica peceţile fecioriei.

E greu de înțeles pentru mintea noastră mărginită acest lucru, pentru că este taina lui Dumnezeu, dar pentru cei ce cred în puterea lui Dumnezeu, este lucru minunat și plin de bucurie.Căci scris este: "Unde vrea Dumnezeu se biruiește rânduiala firii", "la Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință" (Luca 1, 37).

Buna-Vestire este ziua în care Dumnezeu se pogoară la noi, ziua întrupării lui Dumnezeu. Dumnezeu se îmbracă în haina trupului omenesc, arătând prin aceasta iubirea, bunătatea, înțelepciunea, dragostea și puterea dumnezeiască.

Se bucură astăzi cerul și se veselește pământul că stăpânul cerului și al pământului se coboară cu iubire la făptura Sa, zămislindu-se din Preacurata Fecioară Maria și astfel dăruind omului frumusețea cea dintâi pe care a pierdut-o în raiul pământesc (Minei). Recunoștința noastră a creștinilor, va fi de-a pururi către Fecioara și Maica Domnului, pentru că la Buna-Vestire, în numele lumii întregi, a răspuns chemării dumnezeiești spre mântuire fiindu-ne pildă desăvârșită de smerenie și ascultare către Părintele Ceresc.

Pe Sfânta Fecioară o cinstim mai mult decât pe toți sfinții și îngerii, căci ea este Născătoarea de Dumnezeu și Maica Luminii, mai cinstită decât heruvimii și mai mărită, fără de asemănare decât serafimii - cum spune cântarea bisericească. În cinstea ei s-au

compus atâtea imne, s-au rânduit atâtea sărbători și s-au ridicat atâtea biserici. Sfântul Efrem Sirul, care trăiește în secolul al IV-lea a scris un impresionant imn consacrat Preacuratei Fecioare, în care între altele zice: "Fecioara m-a îndemnat să cânt taina pe care o contemplu cu admirație, Fiule al lui Dumnezeu, dă-mi minunatul Tău dar, ajută-mi să acordez lira și să pictez icoana preafrumoasă a Maicii Tale iubite".

Preacurata Maria își aduce Fiul pe lume întru feciorie, alăptează pe Acela care a săturat neamurile la neîntinatul ei sân, ține pe Cel care susține universul. Ea este fecioară. Ea este maică. Ce nu este ea?

Sfântă trupește, întru totul frumoasă sufletește, curată duhovnicește, desăvârșită în simțire, credincioasă, plină de toate darurile.

În Maria se bucură neamul fecioarelor, căci una dintre ele a născut pe Cel care susține întreaga creație. Acela care a eliberat neamul omenesc ce gemea în robie.

În Maria se bucură vechiul Adam, rănit de șarpe. Maria a dat lui Adam un descendent, care i-a îngăduit să ucidă șarpele blestemat și să-l tămăduiască de rana sa aducătoare de moarte. Preoții să se bucure întru Fecioara binecuvântată. Ea a adus în lume Marele Preot care s-a oferit pe sine însuși jertfă. El a pus capăt vechilor jertfe, făcându-se jertfă cu care a împlânzit pe Tatăl.

În Maria se bucură toți profeții. În ea s-au împlinit profețiile lor, s-au ridicat și s-au confirmat zicerile lor.

Fecioara Maria s-a ridicat mai presus decât cetele îngerești și decât toți sfinții, prin două trăsături fundamentale care constituie noblețea veșnică a femeii, fecioria și maternitatea. Fecioria înseamnă puritate sufletească și trupească. Ca fecioară strălucește chip deosebit neegalat de sfințenia lui Dumnezeu, ce strălucește într-însa. Ca Maică naște pe Fiul lui Dumnezeu, participând nu numai la întruparea unei ființe umane, ci la crearea din nou a omenirii și a

cosmosului, a doua zidire a lumii prin Iisus Hristos. "Dacă fecioria o înalță peste toate fecioarele, calitatea de Maică a lui Dumnezeu o ridică peste toate făpturile (Dr. N. Mladin, **Predici**, Sibiu.).

Mărirea ei întrece mărirea îngerilor, căci aceștia sunt numai slujitori, vestitori ai lui Dumnezeu, iar Preacurata Fecioară Maria este tron al dumnezeirii, poarta cerului și scara lui Iacob (Facere 27 10-12), care leagă cerul cu pământul. Este sceptrul împăratului Hristos, locașul lui Dumnezeu Cuvântul, care a născut pe izvorul vieții și al nemuririi, Făcătorul a toată făptura cea văzută și cea nevăzută, pe Fiul lui Dumnezeu.

Precum prin Eva ne-a venit moartea, prin Fecioara Maria ne-a venit viața, mântuirea.

Precum prin neascultarea Evei a intrat păcatul în lume, prin ascultarea Fecioarei Maria, supunându-se voii lui Dumnezeu, de a naște pe Mesia, Fiul lui Dumnezeu, ne-a venit răscumpărarea. Maica Domnului a devenit și Maica noastră a tuturor, maica îndurătorilor, maica tuturor deznădăjduiților, mângâierea celor întristați, adăpostirea celor rătăciți, apărătoarea și ocrotitoarea văduvelor și orfanilor.

Spre Maica Domnului se îndreaptă cu deplină încredere privirile creștinilor. Spre ea își înalță credincioșii, cu ochii înlăcrimați și cu mâini tremurânde, rugăciunile lor fierbinți. În fața icoanei îngenunchează cel apăsat de povara păcatelor vărsând lacrimi de pocăință sinceră.

În fața icoanei ei își pleacă genunchii cu adâncă cutremurare credincioși tineri și bătrâni, bărbați și femei, pentru a cere mila și ajutorul ei prea înalt.

Astăzi e zi de bucurie. E ziua Bunei-Vestiri... Cele de sus cu cele de jos se împreună. Adam se înnoiește, Eva scapă de întristarea cea dintâi; "să se bucure făptura și cu glasuri să cânte..."

se spune într-una din cântările sărbători (Stihira stihoavnei).

E zi de bucurie fiindcă ni se aduce solia cerească a Bunei-Vestiri, și chipul neprihănit al Sf. Fecioare Maria.

Deci să înțelegem să trăim bucuria, lepădând pe "omul cel vechi", haina cea murdară a păcatului, și să lăsăm pe tot locul, unde ne purtăm pașii, urmele frumoase ale sufletului și ale faptei noastre.

Zi de bucurie! Cu o condiție: să curățăm grădina sufletească de omida păcatului, fiindcă păcatul nu este izvor de bucurie ci de amărăciune, dezgust și tristețe. Deci să fim atenți la „curățenia inimii", care face să cadă bariera între noi și Dumnezeu, și să lăsăm să răsune tainic: "Mai aproape de Tine, Doamne!"

Din seninătatea cerului, Preacurata Fecioară Maria privește spre noi credincioșii cu atâta blândețe și bunătate, ocrotindu-ne ca o apărătoare caldă și rugătoare pentru noi.

De aceea, ori de câte ori, în viața noastră pământească întâlnim necazuri, greutăți, dureri, suferințe să ne îndreptăm privirea spre Maica îndurărilor. Cu credință și cu dragoste să ne apropiem de Maica noastră a tuturor, cerându-i să mijlocească pentru noi la Fiul său și Dumnezeul nostru.

La acest dumnezeiesc praznic, cu suflete smerite să ne rugăm Maicii Domnului, să vindece neputințele noastre sufletești și trupești.

Să asculte rugăciunile și suspinele inimilor noastre! Să ne păzească sub acoperământul aripilor sale. Să ne trimită Preacurata Stăpână - făclia luminii celei neapropiate - o rază din căldura iubirii, armoniei și bucuriei cerești ca și noi pe pământ, oameni și popoare, să putem viețui în pace, armonie și bună înțelegere, spre binele și propășirea tuturor. Amin.

Adormirea Maicii Domnului

Printre persoanele sfinte, stabilite de Dumnezeu spre a lua parte la opera de mântuire a neamului omenesc, Prea Curata Fecioara Maria ocupă un loc distinct, delicat, unic, ca fiind Maica Domnului, "Mireasa cea cu totul fără prihană", "făclia luminii celei neapropiate și nădejdea sufletelor noastre". Ea este ființa prea aleasă care s-a ridicat pe culmile desăvârșirii mai sus decât îngerii și decât toți sfinții. Prin sfințenia și viața ei preacurată, a devenit mai "cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul a născut". Este singura ființă pământească apropiată cel mai mult de sfințenia dumnezeirii, depășind pe toți marii nevoitori ai desăvârșirii morale.

Maica Domnului, deși a fost dintre noi, cu aceeași fire pământească, născându-se pe cale firească, asemenea nouă, ea s-a născut din darul lui Dumnezeu ca răspuns la rugăciunile împodobite cu lacrimi și cu jertfe ale Sfinților Părinți Ioachim și Ana.

Praznicul de astăzi, care ne adună an de an în jurul Sfântului Altar al Bisericii strămoșești ca, în sunete de clopote și de cântări, să petrecem pe Maica Domnului spre locul ei de odihnă, ne dă prilej să învățăm chipul în care se cuvine să o cinstim noi creștinii ortodocși.

Cinstirea de care s-a bucurat Sfânta Fecioară Maria mai înainte de nașterea sa, prin prezicerea ei de către Însuși Dumnezeu și de către prooroci, a crescut și mai mult după dumnezeiasca sa naștere. A primit cinstea de a fi crescută în templul din Ierusalim, în Sfânta Sfintelor, locul cel mai curat de pe pământ, unde se păstra chivotul legii date de Dumnezeu lui Moise și numai arhiereul avea voie să intre, o singură dată pe an.

Aici, Sf. Fecioară Maria și-a împodobit sufletul cu cele mai alese virtuți: rugăciunea, postul, smerenia, privegherea, ascultarea și munca sfântă, ca să fie vrednică de înalta misiune pentru care a fost aleasă. Odată cu Buna-Vestire, prin Pogorârea Duhului Sfânt, Fecioara Maria a primit cinstea să nască, să poarte în brațe și să crească pe Fiul lui Dumnezeu, fiind găsită mai aleasă decât orice făptură, fapt ce i-a dat posibilitatea să se ridice la cea mai înaltă culme a sfințeniei.

Dacă Eva s-a îndoit de cuvintele lui Dumnezeu și a călcat porunca ascultării (Facere 3, 6), aducând moartea cu întregul ei lanț de suferințe pentru tot neamul omenesc, Maica Domnului ne-a adus viața cea veșnică. Scara cerească pe care a văzut-o patriarhul Iacob între cer și pământ (Facere 28, 12), simbolizează pe Maica Domnului care, prin întruparea lui Iisus Hristos, a unit cerul cu pământul, legându-ne nădejdile de Cel Nemuritor. Ea este mijlocitoarea neadormită către Fiul Său și Dumnezeul nostru, zicându-ne și azi: "Faceți ceea ce vă spune" (Ioan 2, 5). Ea e dragostea revărsată peste neamul creștinesc care cunoaște bucuriile și durerile vieții.

Ce mamă de pe pământ a suferit cu inima zdrobită de durere văzându-și Fiul pătimind pe calea crucii și murind răstignit pe cruce în cele mai groaznice suferințe?

Copleșitoare sunt cuvintele cu care Biserica cântă durerile Maicii Domnului: "Primăvară dulce, Fiul meu prea dulce, frumusețea unde Ți-a apus?". Plânge nemângâiata Maică Preacurată "Când ai murit Cuvinte..." (Prohodul Domnului). Cum să putem pătrunde pe cât mintea noastră poate, în tainele Sf. Fecioare Maria?

Dumnezeiescul Fiu, prin nașterea din Fecioara Maria, a devenit ceea ce n-a fost, adică Om, dar a rămas ceea ce a fost - Dumnezeu adevărat și Om adevărat. Cu Fecioara Maria s-a

întâmplat la fel: prin naștere a devenit mamă, adevărată, dar a rămas ceea ce a fost - Fecioară adevărată. Deci a fost Fecioară și Mamă adevărată, aceasta este o minune unică în lume, este lucrarea lui Dumnezeu în ordinea firească instaurată în cadrul naturii umane.

Prin zămislirea și nașterea lui Dumnezeu Fiul, Prea Curata Fecioara Maria a intrat în cea mai apropiată comuniune cu Dumnezeu, devenind superioară tuturor făpturilor, "mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii", o minunată expresie a cultului de supravenerare ce i se cuvine, pe care Biserica noastră dreptmăritoare îl acordă Maicii Domnului. Ea este Eva cea nouă, expresia renașterii spirituale a omenirii desfigurate de păcatul originar, vasul ales prin care Dumnezeu și-a făcut cunoscută binecuvântarea, mântuirea și viața cea veșnică.

Cea mai mare cinstire a primit Maica Domnului de la Fiul ei, care întreaga viață i-s fost supus și ascultător (Luca 2, 51). Chiar în momentele cele mai dureroase din viața Lui, când era pironit între cer și pământ, pe crucea înfiptă în muntele Golgotei, vărsându-și Preacuratul Său sânge pentru curățirea păcatelor lumii, El nu a uitat de mama Sa. Cu fața însângerată, cu ochii înduioșați, a privit către ucenicul Său cel iubit, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, care era la picioarele crucii și cu legământ a zis către Fecioara Maria: "Femeie, iată fiul tău"! Apoi a zis ucenicului: "Iată mama ta! Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine" (Ioan 19, 26-27), dovedind astfel o adâncă cinstire, plină de grijă, până în pragul morții.

După Înviere și Înălțare, rămasă în grija Sfântului Apostol Ioan (Ioan 19, 27), dar și a celorlalți ucenici ai Mântuitorului, Prea Curata Fecioară Maria a continuat să fie prezentă în mijlocul apostolilor și a primilor creștini din Ierusalim, stând

în centrul primei comunități creștine, întemeiată în Ierusalim.

Când s-au împlinit zilele ce le-a avut de trăit pe pământ, cu gândul și dorul de Iisus, Fecioara Maria a murit! Ea a murit fiindcă tot ce-și trage originea din pământ, în pământ trebuie să se întoarcă. Maica Domnului a murit ca toți oamenii, supunându-se legii generale a omenirii lui Adam. Dar moartea Fecioarei Maria n-a fost amară și dureroasă ca a celorlalți oameni, ci a fost o "adormire" ușoară, un somn dulce, o trecere lină spre starea nestricăciunii.

Fără dureri i-a fost nașterea, fără dureri adormirea. Tradiția creștină a consemnat faptul că la Adormirea Maicii Domnului, Sfinții Apostoli - în afara Sfântului Apostol Toma - s-au adunat în cetatea sfântă, însoțind trupul ei adormit și așezându-l în mormânt în grădina Ghetsimani, de la poalele Muntelui Măslinilor: "Ceata ucenicilor s-a adunat să îngroape pe Maica cea de Dumnezeu Născătoare, venind de la margini cu voința cea atotputernică" (Stihira de la Stihoavna sărbătorii). Dar numai trei zile mai târziu, când a sosit și Sfântul Apostol Toma din îndepărtata Indie, dorind să mai vadă o dată fața Preacuratei, s-a rugat de ucenici să deschidă mormântul. Mormântul s-a deschis, dar trupul Prea Sfintei Născătoare n-a mai fost aflat, mormântul era gol: Trupul Maicii Domnului fusese mutat în chip tainic la cele cerești.

"Cel ce a primit să ia o parte din carnea Mariei ca să-și formeze un trup omenesc, n-a putut să lase acel lăcaș pradă putreziciunii", zice Fericitul Augustin. Și mai departe continuă: "Dacă Dumnezeu a voit să păstreze nu numai trupurile, ci și hainele celor trei tineri din cuptorul de foc, cum s-ar putea crede că a avut mai puțină grijă de trupul Maicii Sale? Ce? Daniil a fost cruțat de dinții leilor, iar Maria lui Dumnezeu să fie lăsată dinților morții? Numai gândul acesta mă face să mă îngrozesc".

Nu, n-a rămas în stricăciune trupul Maicii Domnului. Acel ce a păzit fecioria ei la naștere, a păzit și trupul ei la moarte, l-a păzit și l-a ridicat la cer ca să fie cinstită alături de El, înaintea tronului Dumnezeiesc. "Împărăteasa, mireasa Ta, Dumnezeule, stă la dreapta Ta împodobită cu aur".

De adormirea Maicii Domnului sunt legate și câteva minuni importante:

- Venirea Sfinților Apostoli pe mări la înmormântarea ei, fiind împrăștiați în toate părțile lumii pentru vestirea Evangheliei;
- Întârzierea venirii Sfântului Apostol Toma care ne-a descoperit înălțarea ei la cer;
- Întâmplarea cu evreul Afamie care, cu gândul viclean, s-a apropiat de trupul Maicii Domnului spre a-l profana, iar îngerul Gavriil îi taie mâinile. La întrebarea Apostolului Petru dacă crede acum că puterea Maicii Domnului îl poate vindeca, acesta a răspuns că da, și s-a vindecat.

Creștinul poate întâlni astăzi mormântul gol al Maicii Domnului în partea stângă a grădinii Ghetsimani - o adevărată biserică subterană, în formă de cruce, într-o galerie de stâncă. O scară largă, cu 48 trepte, coboară în incinta acestei biserici, în care piatra de mormânt servește ca prestol pentru oficierea zilnică a Sf. Liturghii.

Venerată pe pământ de Sf. Arhanghel Gavriil, cinstită de Însuși Mântuitorul Iisus Hristos, de Sfinții Apostoli și de toți creștinii, Maica Domnului este venerată deopotrivă de îngeri și de sfinți, după trecerea ei în lăcașurile cerești. Ea este cea "binecuvântată între femei", Fecioară și Maică în același timp, cea dintâi dintre oameni care a ajuns la starea de îndumnezeire, ce constituie chemarea divină adresată tuturor creștinilor.

Prin Iisus Hristos, Maica Domnului a devenit mama tuturor creștinilor, maica celor ce s-au unit cu Dumnezeu întru Fiul. Cinstirea Maicii Domnului este atât de vie în evlavia

credincioșilor pentru că ea nu și-a încheiat încă misiunea sa pământească. Ea a rămas peste veacuri o mijlocitoare puternică pe lângă Fiul ei. Ea nu încetează a-L ruga să ierte păcatele oamenilor, dăruindu-le vreme de pocăință. Rugăciunile ei sunt bineprimite, că ce fiu nu-și ascultă oare mama, când îl roagă cu lacrimi fierbinți să ierte pe cei ce i-au greșit? Cum n-o va asculta oare Iisus Hristos, când ea a suferit atât de mult alături de El? Astfel, ea rămâne mereu ocrotitoare sigură, mijlocitoare bună, ajutătoare grabnică, sprijin tinereților și toiag bătrâneților noastre. Noi o mai cinstim pe Maica Domnului pentru că ea s-a făcut pildă vrednică de urmat nouă tuturor, învățându-ne cum trebuie să împlinim voia cea sfântă a lui Dumnezeu.

Cine simte în sufletul său setea unei vieți noi, curate și fără de păcat, bineplăcute lui Dumnezeu, să alerge la Maica Domnului să cadă în genunchi în fața icoanei sale, să o roage să-i cunoască viața și să păsească pe urmele ei. În comoara virtuților și a vieții sale preasfinte, vom găsi ca într-o grădină duhovnicească, floarea pe care o căutăm, sfatul de care avem nevoie, îndemnul care ne lipsește.

Cei mici vor învăța de la ea ascultare și supunere față de părinți, alții vor învăța hărnicia, seriozitatea, curăția trupească și sufletească, mamele creștine vor învăța să crească copiii în legea lui Dumnezeu, ca să umble în calea adevărului, a dragostei și a păcii, pe care o dorește lumea întreagă.

Să ne străduim fiecare din noi spre a ne curăți și primeni viața, iar cuvântul lui Dumnezeu ce se găsește în Biserică, să încolțească în inimile noastre care, în conlucrare cu harul divin, să ne dea putere să alergăm la Maica Domnului să-i mulțumim pentru binefacerile pe care le revarsă peste noi, să o cinstim, aducându-i imne de laudă, acum la praznicul Adormirii sale, zicând: "Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare; mutatu-te-ai la viață, fiind Maria Vieții și cu rugăciunile tale mântuiește din moarte sufletele noastre". Amin.

Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci

La 14 septembrie vom sărbători dumnezeiescul praznic al Înălțării Sfintei Cruci, una din cele 12 sărbători mari de peste an. În această mare și sfântă zi va fi înălțată spre deosebită cinstire sfânta cruce.

Pentru noi creștinii Crucea este puterea lui Dumnezeu prin care ne mântuim (I Cor. 1, 18). Crucea este altarul pe care s-a adus jertfă Fiul lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii. Valoarea crucii izvorăște din valoarea jertfei adusă pe ea. Iar jertfa adusă pe cruce este o jertfă nouă, săvârșită de Arhiereul **Noului Testament**, Domnul nostru Iisus Hristos, care a înlocuit toate jertfele vechi și ne-a adus împăcarea reală cu Dumnezeu.

Duminica de astăzi se numește Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci. La Sfânta Liturghie s-a citit Evanghelia care redă misiunea Sa de a se jertfi pentru păcatele lumii ca Arhiereu al Noului Așezământ și că jertfa Sa a fost preînchipuită simbolic în **Vechiul Testament**, prin diferite acte de cult, simboluri și proorocii.

Între acestea este și cel pomenit în Sfânta Evanghelie de astăzi. Cunoaștem din Sfânta Scriptură că atunci când poporul evreu, ieșit din robia Egiptului în drum spre Canaan s-a revoltat împotriva lui Dumnezeu și a lui Moise, Dumnezeu a trimis asupra lui șerpi veninoși care mușcau poporul și murea mulțime mare din fiii lui Israel. Pocăindu-se, au rugat pe Moise să se roage la Dumnezeu pentru iertare. Atunci Domnul a zis către Moise: "Fă-ți un șarpe de aramă și-l pune pe un stâlp; și de va mușca șarpele pe vreun om, tot cel mușcat, care se va uita la el, va trăi. Și a făcut Moise un șarpe de aramă și l-a pus pe un stâlp, și când un șarpe mușca vreun om, acesta privea la șarpele cel de aramă și trăia" (Numeri 21, 5-9). Șarpele înălțat pe stâlp, care mântuia de moarte trupească pe cei ce

priveau la el cu credință, simbolizează pe Mântuitorul cel înălțat pe Crucea de pe Golgota, Care mântuiește de moartea cea veșnică pe oricine privește spre El și primește cu credință jertfa Sa mântuitoare. Mântuitorul, în convorbirea avută la Ierusalim cu Nicodim, a arătat, chiar de la începutul activității Sale publice, că rolul Său în această lume este de a se jertfi pentru viața lumii.

Mântuitorul se afla în Ierusalim la sărbătoarea Paștilor din primul an al activității Sale publice (31 d. Hr.). Nicodim, membru al Sinodului, întrezărind printr-o viziune clară că noul prooroc galilean "de la Dumnezeu a venit învățător", vine la Domnul Iisus să stea cu El de vorbă în taină. Domnul îi vorbește despre împărăția lui Dumnezeu, despre renașterea spirituală a omului și despre puterea vieții veșnice izvorâte din jertfa Sa de pe Cruce. Zice Domnul: "Precum Moisi a înălțat șarpele în pustie așa trebuie să se înalțe Fiul Omului pentru ca oricine crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 15).

De altfel,în tot timpul activității Sale, Mântuitorul va arăta în diferite rânduri că-Și va pune sufletul pentru cei ce-L urmează și că se va da pe mâna oamenilor păcătoși care-L vor omorî, dar a treia zi va învia.

Așadar, Arhieria **Noului Testament** este arhieria desăvârșită. Marele Arhiereu al creștinătății este în același timp și arhiereu și jertfă. Jertfindu-se odată în mod sângeros pentru întreaga omenire a adus lumii răscumpărare veșnică, devenind "preot în veac după rânduiala lui Melchisedec" (Ps. 49, 4; Evrei 7, 17). "Hristos, zice Sfântul Apostol Pavel, n-a intrat într-o sfântă a sfintelor făcută de mâini, ci chiar în cer ca să se înfățișeze pentru noi, înaintea lui Dumnezeu" (Evrei 9, 24). "Lucrul de căpetenie este că avem astfel de arhiereu care s-a așezat de-a drepta scaunului măririi în ceruri" (Evrei 8, 1) "și poate să mântuiască pe cei ce se apropie, printr-Însul, de Dumnezeu, căci pururea e viu ca să mijlocească pentru ei" (Evrei 7, 25).

Arhiereii și preoții Bisericii creștine, orânduiți de Mântuitorul Hristos pentru cei ce cred în răscumpărarea Lui aduc după porunca Sa, lui Dumnezeu, aceeași jertfă, însă în mod nesângeros. Sfânta Liturghie este minunata și dumnezeiasca perpetuare în timp a jertfei de pe Golgota, cu scopul de a se împărtăși creștinii din roadele ei. Același Arhiereu, Mântuitorul Hristos se jertfește necontenit pentru a ne dărui mântuire.

Să ne înălțăm o clipă ochii sufletești spre jertfa de pe Golgota! Era ziua de 14 Nisan (6 aprilie) a anului 34 d. Hr. După proorocia lui Daniil era anul în care trebuia să înceteze pentru totdeauna valoarea jertfelor de animale (Daniil 9, 24-27). La templul de pe vechiul Sion se făceau pregătirile pentru jertfirea mielului pascal. Întregul Ierusalim se afla în ajun de sărbătoare. În afara orașului, de pe o stâncă în formă de căpățână, simbol al omenirii păcătoase, se înălța în zarea largă a văzduhului un nou altar și o jertfă nouă. Altarul era o cruce; jertfa un om al suferinței, prezis de proorocul Isaia (Isaia 53, 1-9). Încoronat de oameni cu cunună de spini, pironit în cuie la mâini și picioare, batjocorit de adâncul răutății omenești, trupul lui Hristos devine rug de durere pe care ard toate durerile lumii. Chinurile sunt de neînchipuit. Setea-I devine arzătoare. Sângele-I zguduie în zvâcniri puternice trupul încordat de înțepenirea istovitoare, rânjetul satanic al decăderii omenești strigă de jos: "Coboară-Te acum de pe cruce, ca să credem în Tine". De pe rugul suferinței nu se aude însă nici plâns, nici răcnet, nici blestem. Un fulger al dragostei dumnezeiești străbate întunericul urii omenești: "Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac" (Luca 23, 34).

La ora trei după amiază, când la templu începea jertfirea mielului pascal, Mielul lui Dumnezeu Care ridicase pe Cruce păcatele lumii, strigă de pe Golgota: "Săvârșitu-s-a! Părinte, în mâinile Tale îmi dau duhul" (Ioan 19, 30 și Luca 23, 46).

Opera mântuirii, închipuită simbolic de jerfele **Vechiului**

Testament, era săvârșită acum în mod real. Pământul s-a cutremurat; catapeteasma templului s-a despicat; zidul morții a căzut prin moartea lui Hristos.

De pe cruce a răsărit învierea și puterea vieții veșnice; Hristos, Mântuitorul lumii, "Arhiereul cel pururea viu" (Evrei 7, 25), "a intrat în cer și S-a înfățișat pentru noi înaintea lui Dumnezeu" (Evrei 9, 24) cu jertfa Sa mântuitoare.

Din clipa aceasta, tot cel ce privește spre Golgota și spre Altarul mântuirii (Sf. Cruce), cu credință, nu moare ci are viață veșnică, pentru că "așa de mult a iubit Dumnezeu lumea încât pe Unul-Născut Fiul Său L-a dat ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică" (Ioan 3, 16).

Prin aceasta, Sfânta Biserică ne cheamă să medităm serios asupra iubirii nemărginite a lui Dumnezeu față de noi care am fost răscumpărați prin moartea pe cruce a Fiului Său.

Din iubire, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut fiu al omului pentru ca omul să fie ridicat la demnitatea de fiu al lui Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu luând ca pe un prinos firea noastră a ridicat-o la stăpânul tuturor și prin acel prinos a "făcut să fie binecuvântat întreg neamul nostru omenesc" - cum zice Sf. Ioan Gură de Aur.

Din iubire, Dumnezeu poartă de grijă tuturor și fiecăruia în parte, din iubire primește pe păcătosul care se pocăiește și tot din iubire îl face părtaș al jerfei Fiului Său și al Împărăției Sale.

Iubirea este chemarea noastră către Dumnezeu și aproapele, concretizată în fapte de iubire.

Acestea sunt adevărurile de credință pe care ni le înfățișează Sfânta Evanghelie de astăzi. Ea ne îndeamnă să ne ridicăm sufletele spre Sfânta Cruce, să privim spre jertfa mântuitoare a Domnului nostru Iisus Hristos, să vedem dragostea lui Dumnezeu pentru omenire, să ne întărim sufletele în credință și nădejde. "Având Arhiereu mare care, cum zice Sf. Apostol Pavel, a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ținem cu tărie mărturisirea" (Evrei 4, 14).

Să păstrăm în noi trează conștiința că suntem răscumpărați din moarte prin jertfa Domnului și că putem trăi în veci. Hristos cu brațele întinse pe cruce, îmbrățișează pe tot cel ce aleargă la Dânsul cu credință.

Cu capul încununat de spini, ne primește în împărăția veșnică cu inima străpunsă de suliță, arde de dragoste pentru noi. "Să ne apropiem, deci, cu îndrăznire de scaunul darului ca să luăm milă și să aflăm har" (Evrei 4, 16). "Cu ochii ațintuiți asupra lui Iisus" (Evrei 12, 2) să nu ne lăsăm osteniți, slăbind în lupta cu păcatul, ci să mergem pe "calea cea vie croită nouă de Domnul" (Evrei 10, 20) prin fapte, dragoste și dăruire față de aproapele, spre a ajunge în "Împărăția cea gătită nouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 34). Fie ca Domnul iubirii să ne ocrotească viața și să ne îndrume gândul și fapta, pentru a putea spera cu psalmistul: "Te iubesc din inimă Doamne, tăria mea! Doamne tu ești izbăvitorul meu și întărirea mea" (Ps. 18, 1-2). Mângâiere află sufletul meu în îndeplinirea poruncilor Tale, acum și pururea, și în vecii vecilor. Amin.

Înălțarea Sfintei Cruci

Înălțarea Sfintei Cruci este cea mai veche sărbătoare ortodoxă închinată Sfintei Cruci, fiind trecută în rândul praznicilor împărătești. Ea se prăznuiește în fiecare an la 14 septembrie.

Această sărbătoare amintește de două evenimente din istoria lemnului Sfintei Cruci și anume:

1. Descoperirea între anii 326-335, la stăruința Sf. Elena, mama împăratului Constantin cel Mare a Crucii pe care a fost răstignit Mântuitorul Hristos.

La 14 septembrie 335 a avut loc sfințirea monumentalei biserici a Sf. Mormânt, zidită de Constantin cel Mare, și tot în

această zi Patriarhul Macarie al Ierusalimului, a înălțat crucea în fața mulțimilor de credincioși, care s-au perindat prin fața ei, atingând-o și cinstind-o cu toată sfințenia. Arătarea Sfintei Cruci se făcea, după aceea de două ori pe an, și anume: la 14 septembrie și în Vinerea Patimilor.

2. Al doilea eveniment pe care ni-L amintește praznicul Înălțării este aducerea Sfintei Cruci, luată de către regele Chosroes, al Perșilor, la 614, și așezarea din nou în biserica Sf. Mormânt, de către împăratul Heraclius, la 629.

În 14 septembrie, patriarhul Zaharia al Ierusalimului a înălțat-o din nou, spre vedere și cinstire, în fața credincioșilor.

Acest praznic al Sf. Cruci ne oferă și nouă un bun prilej de a putea vedea, constata marele rol pe care-l are Crucea în viața noastră, a lumii.

Crucea, instrument de tortură și semn de ocară, datorită răufăcătorilor care erau răstigniți pe ea, se sfințește prin sângele Mântuitorului Hristos, vărsat pe ea pentru mântuirea noastră, devenind nu numai un semn al biruinței ci o forță purtătoare de viață adevărată, pavază creștinilor.

Crucea este specificul și postamentul credinței noastre ortodoxe. Fără cruce nu este nici creștinism, nici Biserică și nici mântuire. Crucea și Iisus. Prin El s-a distrus moartea, s-a dezlegat pactul strămoșesc, s-a prădat iadul, s-a dăruit învierea ni s-a dat puterea să nu ne temem nici chiar de moarte, s-a săvârșit întoarcerea la fericirea primară, s-au deschis porțile raiului, s-a așezat firea noastră în dreapta lui Dumnezeu, ne-am făcut fii și moștenitori ai lui Dumnezeu (Mat. 5,45; Rom 8, 17; II Cor. 7, 3).

Și dacă ne-a răscumpărat prin cele ce a pătimit suferind răstignirea, însuși obiectul de pedeapsă, crucea, a devenit altar sfânt și semn al închinării noastre.

Pentru noi Iisus s-a jertfit pe Sine, jertfind trupul Său,

puterea Sa, frumusețea, demnitatea și însăși Viața Sa picătură cu picătură, până și sfințenia Sa, îngăduind să fie batjocorit cu rușinea cea mai grozavă, cu moartea pe cruce între tâlhari, așa cum spune Sf. Evanghelie: "cu cei fără de lege s-a socotit" (Marcu 15, 28; Isaia 2, 22).

Evlavia creștină cinstește neîncetat acest semn al izbăvirii noastre. De la anul al 33-lea al erei creștine, de când s-a petrecut acest mare eveniment din istoria mântuirii noastre, până azi și până la sfârșitul veacurilor, credincioșii de pretutindeni s-au închinat și se vor închina lui Iisus Hristos. Lui închină gândurile, rugăciunile și cererile lor, făcându-și semnul Sfintei Cruci, cerându-I ajutorul, sprijinul și mântuirea.

"Crucea lui Hristos" a devenit de la început și până la sfârșit - iubirea lui Dumnezeu fără margini -, prin care se înfăptuiește începutul unei noi legături de viață între Dumnezeu și om. Fapt care face pe Sf. Apostol Pavel să spună: În adevăr "cuvântul cruce pentru cei ce pier e nebunie, iar pentru noi cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu" (I Cor. 1, 18).

Cuvântul cruce are trei înțelesuri:

1. Înțeles duhovnicesc, spiritual; înțelegem prin Cruce patimile și moartea Mântuitorului Hristos. În acest sens Crucea este deci, puterea biruitoare, pentru că Hristos a biruit moartea desființând-o prin moarte, eliberând astfel viața de moarte.

Pentru înțelegerea acestei însușiri a Crucii, Biserica ne oferă comparația dintre lemnul Crucii și lemnul (pomul) din paradis, prin care omenirea a căzut.

Pomul din paradis, prin fructele sale, l-a ademenit pe Adam, devenind pierzătorul lui. Natura biruiește spiritul care cade din afirmarea puterii sau a libertății lui.

Lemnul Crucii devine izbăvitor, pentru că Hristos primește jertfa Sa pe el. Aici se restabilește puterea pierdută a spiritului în fața naturii ademenitoare. Biruința aceasta nu se face fără

efort, suferință și jertfă. Dar și fructul Crucii este contrar celui al pomului din paradis, el fiind puterea de înfrânare și de răbdare. Cine gustă din fructul crucii va învinge orice ispită, amăgire pe care i-o poate oferi natura, lumea prin fructele ei.

Înfrânarea și răbdarea ne vor feri de robia pornirilor trupești. Iată puterea, ajutorul și pavăza oferită creștinismului de puterea crucii.

2. Al doilea înțeles al cuvântului cruce este cel material, adică acela de cruce făcută din lemn sau alte materiale.

Creștinii sunt departe de a vedea în Sfânta cruce numai materialul din care este făcută; cu toate că și acest semn al crucii primește putere și se sfințește prin puterea crucii (jertfa lui Hristos).

3. Al treilea înțeles al cuvântului cruce este acela, că fiecare din noi avem o cruce care reprezintă viața noastră cu bucuriile și suferințele ei.

Trebuie să simțim și să trăim cum ea reîmprospătează sufletul nostru cu Stăpânul vieții noastre și cu el deodată datoria noastră de a purta și noi fiecare crucea sa, crucea suferințelor sale. Și câți dintre noi nu purtăm crucea lipsurilor, a suferințelor, a calomniei și a neputințelor de tot felul, crucea nemulțumirii de noi înșine.

Ce grea este crucea când o porți fără nădejde, fără Hristos! Alături de Iisus, crucea, oricât de grea ți s-ar părea, e suportată mai ușor.

Semnul Sf. Cruci a intrat profund, zi de zi, în viața credincioșilor, marcându-le existența spirituală. Ea este pecetea sub a cărui pavăză creștinul intră de la "nașterea sa în Hristos", prin Botez și se menține până la trecerea în lumea cealaltă, pecetluindu-i-se mormântul.

Când pruncul este adus la botez, preotul îl întâmpină la intrare în biserică, însemnându-l cu semnul Crucii, la frunte,

gură și piept, pentru ca puterea acestui semn sfânt să pecetluiască aceste mădulare, alungând puterea celui rău. Împărtășirea pruncului, în cadrul botezului cu harurile dumnezeiești, înnoitoare prin ungerea lui cu Sf. Mir, se face tot sub semnul Crucii, arătându-se prin aceasta apartenența celui botezat și miruit la trupul mistic al lui Hristos, Sfânta Biserică.

Dezlegarea păcatelor la mărturisire se face prin punerea mâinilor pe capul penitentului și însemnarea lui cu semnul Crucii.

Împărtășirea oricărei binefaceri în cadrul Sf. Liturghii, sau a altor slujbe divine, se face în chipul Crucii.

Punerea inelelor de logodnă și a cununiilor în cadrul Tainei Cununiei, se face după ce preotul a făcut semnul Crucii de trei ori, pe fața mirilor.

Ungerea cu untdelemn la Sf. Maslu, sfințirea apei la agheasmă și stropirea cu ea, se face tot în Chipul Crucii.

Prin acest semn se comunică harurile Sf. Duh, se alungă orice putere demonică sau ispită a celui rău, din viața credincioșilor.

Crucea îl străjuiește pe creștin la capul mormântului și tot ea este cea care pecetluiește groapa. Iată, puterea ocrotitoare a Sf. Cruci.

Semnul Sfintei Cruci este cea mai simplă rugăciune, care însoțește alte rugăciuni. Atunci când creștinul se închină cere ajutor de la Dumnezeu, fiind încredințat că acest semn al biruinței, sfințit prin jertfa lui Hristos, își va revărsa puterea ocrotitoare și asupra lui.

Prin Sf. Cruce se preamărește Dumnezeu și I se aduce mulțumire. Ba mai mult, prin acest semn, noi ne dăruim lui Dumnezeu, plinind astfel cea mai aleasă rugăciune.

Pun pecetea Treimii, prin cele trei degete, pe fruntea mea, sălașul minții și o încredințez lui Dumnezeu. Astfel, ea va fi ferită de săgețile vicleanului. Îmi pecetluiesc apoi inima, sălașul

sentimentului, al iubirii, pe care o îndrept tot spre creator. Dăruiesc apoi lui Dumnezeu și puterile mele trupești, simbolizate prin umeri, atunci când însemn și pe ei cu pecetea Crucii. Căci prin semnul Sf. Cruci ni se dau harurile Sf. Duh, se alungă orice putere demonică sau ispită a celui rău din viața credinciosului. De la această mare minune a răstignirii Domnului pe cruce, ea a devenit "păzitoare a toată lumea, frumusețea Bisericii, întărirea credincioșilor, lauda îngerilor și rana diavolilor".

De aceea, să fim atenți, astăzi mai mult ca oricând, întrucât crucea a avut dușmanii ei și parcă astăzi se înmulțesc - să o cinstim din inimă, să ne închinăm ei, să o iubim și să o apărăm cu toată credința și viața noastră.

Nu putem cunoaște un imn mai frumos închinat Sf. Cruci decât al Sf. Ioan Gură de Aur care zice: "Crucea este nădejdea creștinilor, învierea morților, călăuza celor deznădăjduiți, cârja de sprijin a celor ologi, mângâierea celor săraci, frâul celor bogați, pierzania celor mândri, pedeapsa făcătorilor de rele, biruința asupra diavolului, învățătura celor tineri, susținerea celor lipsiți, cârmaciul corăbierilor, nădejdea naufragiaților, zidul de apărare al luptătorilor. Crucea este părintele celor orfani, apărătoarea fecioarelor, sfătuitoarea iubitorilor de dreptate, liniștea celor întristați, apărătoarea celor mici și slabi, înțelepciunea bărbaților, ultimul gând al bătrânilor, lumina ce luminează în întuneric, măreția și strălucirea conducătorilor credincioși, libertatea robilor, slava muncilor, doctorul celor bolnavi, pâinea celor flămânzi, izvor a toată înțelepciunea și acoperământ celor goi".

Dacă în toate timpurile, Sf. Cruce a avut o putere așa de mare, dacă crucea este păzitoarea creștinilor, dacă Sf. Cruce este ocrotitoarea neamului nostru, azi mai mult ca oricând avem nevoie de ajutorul Sf. Cruci.

Să ne facem semnul Sf. Cruci, la începutul și la sfârșitul

lucrului nostru, la masă, la culcare și la sculare. Să obișnuim copiii noștri să facă Sf. Cruce în toate împrejurările vieții și drept răsplată Domnul Iisus Cel ce a pătimit pe ea va înălța inimile lor din orice întuneric și rătăcire.

Îngenunchind în fața ei, cu adâncă evlavie, să ne rugăm ca Domnul Iisus să ne învrednicească cu crucea sa pe fiecare; să facem loc cât mai curat și cât mai de cinste Sf. Cruci și Celui răstignit pe dânsa în cămara inimii noastre. Să ne rugăm și noi astăzi, către Cel de Sus și să-I cerem, ca și cei din Cetatea Sfântă acum o mie șapte sute de ani: "Mântuiește Doamne poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta. Biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și cu Crucea Ta păzește pe poporul Tău". Ne închinăm Crucii Tale, Hristoase, și zicem către dânsa: "slavă ei, pentru dragostea Ta". Amin.

Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci

Asemenea tuturor pericopelor evanghelice care se citesc la Sfintele Liturghii din celelalte Duminici de peste an și pericopa evanghelică citită la Sf. Liturghie din Duminica de astăzi este încărcată cu multe și folositoare învățături și chemări. Se pare însă că în nici o pericopă evanghelică nu se vorbește într-un text atât de scurt, atât de mult, de atâtea ori despre suflet, ca în pericopa evanghelică de astăzi. Am reținut acest lucru și din cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos așezate în fruntea acestor învățături și aflate în evanghelia de astăzi: "Ce va folosi omului de ar dobândi lumea toată și își va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Marcu 8, 36-37).

Un prim lucru pe care Sf. Evanghelie de astăzi ni-l reamintește și ni-l pune în față este acela că omul este alcătuit din două părți bine distincte: din trupul material văzut și

muritor, și din suflet, adică partea nevăzută din ființă, nemuritor.

După învățătura creștină, sufletul este o realitate deosebită de trup și constituie însăși principiul vieții omenești. El este cea mai scumpă comoară a noastră pe care ne-a dat-o Dumnezeu. Trupul se duce în pământ, din care a fost luat, iar sufletul supraviețuiește în veac și se întoarce la Dumnezeu care l-a dat (Ecles. 12, 7).

Sufletul e o substanță simplă, imaterială sau spirituală, întrucât el este de natură dumnezeiască, deci e spirit creat, dovedit prin faptul că Sf. Scriptură vorbind despre suflet adesea îl numește pe acesta spirit, ca și pe Dumnezeu, arătând în numeroase locuri că el nu poate fi distrus sau ucis deoarece este nemuritor. Sufletul este înzestrat cu libertate, deci are posibilitatea să se hotărască de la sine și prin sine, să facă sau să nu facă ceea ce voiește.

De asemenea el este nemuritor, ceea ce înseamnă că are o însușire pe care numai ființele spirituale (îngerii) le au în comun cu Dumnezeu. Aceasta înseamnă că el viețuiește și după despărțirea de trup, iar după venirea lui în trup la a doua venire a Domnului și după judecata obștească va trăi în veci, fiind părtaș împreună cu trupul la fericire sau la osândă veșnică. A pierde sufletul înseamnă a pierde totul. Cu puterea sufletului putem orice, cu a trupului niciodată. Sufletul privește spre infinit și veșnicie. Iată de ce sufletul prețuiește atât de mult.

El este principiul de viață care însuflețește sau face viu trupul, este scânteia dumnezeiască prin care se imprimă omului, chipul lui Dumnezeu. El este izvorul vieții trupești, fără de care orice trup este și rămâne materie moartă (Iac. 2, 26). Ca și izvorul vieții veșnice la care omul poate ajunge numai fiindcă posedă (are) suflet nemuritor.

În lumina aceasta putem înțelege mai ușor de ce învățătura creștină înainte de orice altă grijă și preocupare, cere fiecărui creștin grija și preocuparea față de propriul său suflet, iar întrebarea Mântuitorului: -"ce va folosi omului de-ar dobândi

lumea toată și-și va pierde sufletul?"- rămâne o piatră de hotar pentru viața fiecăruia din noi.

Așadar, ceea ce aș dori să reținem acum, în chip deosebit e aceasta: "Cel ce voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze Mie", adică ne dă libertatea a-L urma sau nu. A fi liber nu înseamnă a fi o jucărie mecanică în fața dorințelor josnice, a patimilor care duc pe om spre cădere.

Omul are suflet, minte și libertate și e capabil de cele mai ingenioase și neașteptate inițiative, reacții, simțiri, care îi fac viața frumoasă, interesantă, iubită, prețuită.

În prespectiva scopului se oferă omului alegerea de bună voie în destinul ultim.

Forța (sila) ar întuneca viața, l-ar umili pe om, l-ar coborâ din starea sa de om.

Răsplata vine deci întotdeauna după un act personal, liber și respectabil. Toată Sf. Scriptură e plină de îndemnuri la credință și la fapte bune. "Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele sale" (Rom. 14, 12).

Vedem că la sfârșitul sfârșitului Hristos va spune: "Veniți la Mine binecuvântații Părintelui Meu".

Toate acestea înseamnă că există o responsabilitate, că există o libertate de a face ori de a nu face faptele bune. Ceea ce înseamnă că-L îndreptățește pe Dumnezeu să ne ceară socoteală, adică să ne facă responsabili pentru faptele noastre. Dumnezeu ne deschide ochii sufletului spre fapta cea bună, spre a înțelege lumea, spre a ne înțelege destinul, spre a înțelege moartea, spre a înțelege rostul și valoarea noastră pe acest pământ, dar suntem liberi să-L ascultăm sau nu. Aceasta este măreția omului pe care Dumnezeu i-a dat-o: libertatea.

Dumnezeu i-a dat omului rațiune și i-a spus: folosește-ți rațiunea așa cum trebuie. Hotărăște-te să alegi între bine și rău.

Adevărul e mereu prezent. "Pus-am înaintea voastră: binecuvântarea și blestemul" (Deut. 11, 27), "viață și moarte, binele și răul, calea vieții și calea morții" (Irim. 21, 8), foc și apă, și la oricare vei vrea vei întinde mâna". Ce rezultă de aici? Că deși suntem liberi Dumnezeu ne cheamă, ne inspiră și ne ajută să facem binele. Și atât cât ne este dat. Fiecare după puterea și chemarea lui. Nu ne va cere socoteală Dumnezeu că n-am fost prea inteligenți dar ne va cere socoteală dacă n-am făcut binele pe care trebuia să-l facem. Hristos primește la Sine numai în libertatea voinței împotriva dorințelor rele, condiție de mare preț, fără de care nu-l putem urma.

Aceste cuvinte: "Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să mă urmeze" sunt cuvinte pe care Domnul Iisus Hristos le-a spus pentru toți oamenii și pentru toate timpurile pentru că ele ascund taina mântuirii noastre. Și Mântuitorul ca să pecetluiască și mai mult adevărul acestor cuvinte, lămurindu-le pe deplin, adaugă: "Căci cine va voi să-și mântuiască sufletul său îl va pierde, dar cine-și pierde sufletul său pentru mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui" (Marcu 38, 35).

Ce cuvinte adânci. Aceste sunt poate cele mai adânci cuvinte din toată Evanghelia. Într-însele se oglindește, să spunem așa, taina mântuirii noastre. Și mulți oameni care s-au îndepărtat de Mântuitorul, s-au îndepărtat pentru că n-au vrut să priceapă înțelesul acestor cuvinte dumnezeiești.

Cu adevărat să poți lua crucea și să-L urmezi pe Hristos "trebuie să te lepezi de tine". Acest "tine" al nostru este acela pe care Sf. Apostol Pavel îl numește "omul cel vechi" și "trup al păcatului". Prin lepădarea de sine Hristos și Biserica sa înțeleg dezbrăcarea omului de haina cea veche și întinată a păcatului, descătușarea lui din lanțurile grele ale patimilor, curățirea lui de patima răutății, a fărădelegii și ambițiilor deșarte, îngroparea omului vechi, a omului întunecat de păcat și înălțarea unui om nou.

Lepădarea de sine este tocmai această ieșire a omului din întunericul necurăției duhovnicești și pătrunderea lui în marea de lumină a trăirii în slobozenie, în bucurie, în pace și în neîntinare. Trăirea duhovnicească a virtuților creștine, adică strădania de a transpune în faptă modul de gândire și de viețuire pe care ni l-a lăsat Mântuitorul Iisus Hristos în chip văzut și trăit între noi oamenii. Înseamnă strădania de a pune mereu de acord voința și trăirea noastră cu voia lui Dumnezeu, ceea ce exprimă Sf. Apostol Pavel: "Nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește în mine".

Lepădarea de sine nu înseamnă desființarea personalității ci întărirea ei. Nu înseamnă fuga de viață, ci slujirea vieții, dăruindu-ne pentru alții. Hristos ne cere să ne depărtăm de răul ce s-a depus sau a pătruns în ființa noastră și pe care îl iubim ca pe noi înșine. Acest rău (păcatul) care pătrunde în ființa noastră și pe care îl iubim ca pe noi înșine. Acest rău care pătrunde în ființa noastră ne denaturează făptura și ne face să pierdem adevărata demnitate de creștin. Domnul Iisus Hristos ne cere prin pilda Sa de pe cruce să lepădăm pe acest "om vechi" al păcatului și urmând pilda Lui de dăruire să devenim oameni noi ai dragostei, ai păcii și bunei înțelegeri.

Uneori noi îndrăgim păcatul atât de mult și ne pare că nu putem trăi fără de el, îl iubim ca pe un copil mai mult decât pe noi înșine.

Dumnezeu vrea însă să ne lepădam de păcat și să fim ca niște adevărați fii ai lui Dumnezeu așa cum ne-a creat.

Urmarea lui Hristos este drum peste Golgota cu pătimiri, cu răstigniri și moartea păcatului dar și străfulgerările de lumină ale Învierii întru bucuriile duhovnicești ale vieții pururea veșnice. "Că de vei muri împreună cu Hristos vei învia împreună cu El". De te vei împărtăși de patimile Lui te vei împărtăși și de slava Lui cea veșnică.

A "purta crucea" mai înseamnă a te purta în toate împrejurările grele ale vieții după modelul și învățătura pe care ne-a dat-o

Domnul Iisus Hristos. Căci necazul produce răbdare, răbdarea nădejde, nădejdea credință și dragoste care ne apropie de Dumnezeu. Ni se cuvine să vedem în încercările și greutățile vieții chemări ale lui Dumnezeu de a ieși biruitori cu ajutorul Lui asupra păcatului. "Certând ne-a iertat Domnul, dar morții nu ne-a dat". Cel ce voiește să se lepede de sine, să-și ia crucea și să urmeze lui Hristos, acela să nu uite că harul lui Hristos îl va însoți neîncetat pe calea izbăvirii sale, precum îngerul l-a însoțit odinioară pe dreptul Tobie căci zice Domnul: "Fără de mine nu puteți face nimic".

Ajută-ne Doamne Iisus Hristoase să purtăm crucea Ta cu vrednicie, spre a ne bucura împreună cu Tine, de slava învierii și a vieții fără de sfârșit întru lumina pururea veșnică a Unirii Celei în trei străluciri. Amin.

Sfântul Ioan Botezătorul

După ce am prăznuit duhovnicește cele trei sărbători împărătești: Nașterea, Tăierea împrejur și Botezul Domnului, alese prilejuri de renaștere și primenire sufletească, Biserica a rânduit prăznuirea celui mai mare dintre sfinții săi, Sfântul Ioan Înainte mergătorul și Botezătorul Domnului (pomenirea lui se face de trei ori pe an).

Dintru început de la Sfinții Părinți - cum citim în sinaxarul Mineiului - s-a păstrat obiceiul ca a doua zi după Botezul Domnului să se facă pomenirea vieții și activității Sf. Ioan Botezătorul. Sfântul Ioan a fost, cronologic vorbind, cel din urmă prooroc al **Vechiului Testament** și cel dintâi propovăduitor al lui Mesia, a fost epilogul Vechiului Legământ și prologul celui Nou. El a fost piatra de hotar dintre cele două Testamente, "mijlocitorul Legii Vechi și al celei Noi", el face legătura între **Vechiul** și **Noul Testament**.

Sf. Ioan a fost Luceafărul care a străpuns întunericul și a vestit apariția "Răsăritul celui de sus", a fost zorile care s-au arătat după

întunericul păcatului și înainte de a apărea pe bolta existenței pământești "soarele dreptății": Mesia cel mult așteptat care a adus harul și adevărul! Sf. Ioan a fost "pecetea proorocilor", cel mai mare prooroc pentru că a anunțat nu numai venirea lui Mesia, pregătind poporul pentru a-L primi ca izbăvitor al neamului omenesc - ca ceilalți prooroci - ci, mai mult, el L-a prezentat și arătat poporului pe Mesia - Hristos: "Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii" (Ioan 1, 29).

Însuși Mântuitorul spune despre Sf. Ioan că a fost "mai mult decât un prooroc" și "între cei născuți din femei, nimeni nu este mai mare decât Ioan" (Luca 7, 26-28).

Sf. Ioan a fost deci mai presus decât toți oamenii, precum îl preamărește Biserica cântând: "Cel ce ești mai presus decât toți proorocii și decât Apostolii Domnului... te-ai arătat lămurit plinirea legii începătura harului celui nou".

Sf. Ioan a fost trimisul, "îngerul Domnului"... îngerul legământului care a gătit calea Fiului lui Dumnezeu (Maleahi 3, 1); el a fost "mare înaintea Domnului - cum vestise îngerul preotului Zaharia - și încă din pântecele mamei sale se va umple de Duhul Sfânt" (Ioan 1, 6).

Ca fiu de preot, Ioan a primit dintru început o temeinică inițiere în cele duhovnicești. Cât timp a locuit cu părinții, aceștia l-au învăluit în dragostea lor și l-au ocrotit cu rugăciunile lor, cu atât mai mult, cu cât erau conștienți de înalta misiune, căreia pruncul îi era destinat de sus, în acea vreme de început a epocii mesianice.

Retras apoi într-un ținut relativ pustiu, spre apus de Marea Moartă și gurile Iordanului, Ioan și-a continuat pregătirea sub călăuzirea tainică dar reală a lui Dumnezeu. Aici el s-a îndeletnicit cu citirea Sfintelor Scripturi, cu postul, cu rugăciunea și cu meditația. Viața în aceste locuri retrase, în permanent dialog cu Dumnezeu și într-o oarecare măsură cu semenii, l-au ajutat să se

lămurească deplin asupra misiunii ce avea de îndeplinit, l-a ajutat să-și dobândească echilibrul interior și o perspectivă clară. Fizicește, proorocul contura un chip care, oricui îl privea, îi lăsa impresia de neșters a unui om de o neobișnuită tărie și măreție sufletească. Trupul slab de asceză, fața suptă, ochii limpezi și adânci vădeau pe omul al cărui centru de gravitație era mutat din afară spre zona adâncă a vieții duhovnicești.

Întreaga făptură a sfântului respira liniște, stăpânire de sine, un calm deplin și radia unda învăluitoare a celui deprins să strălucească în vecinătatea lui Dumnezeu. Cuvântul său era blând dar și energic; mustrător dar și încurajator; aspru dar și plin de căldură și înțelegere; răscolitor dar și liniștitor; subordonat unui înalt ideal, acela de a le deschide oamenilor inima pentru primirea lui Mesia, pentru participarea la viața cea nouă care avea să constituie conținutul epocii mesianice.

Viața și predica Sf. Ioan Botezătorul constituie un bogat și însemnat izvor de învățătură, de pildă și chemare pentru totdeauna și mai ales pentru noi cei de azi.

Dumnezu însuși prin gura proorocului Maleahi îl prezintă pe Sf. Ioan ca trimis, ca martor, ca vestitor când zice: "Iată Eu trimit pe îngerul Meu care va găti cale înaintea feței Mele (Maleahi 3, 1).

A fi mărturie sau martor înseamnă a aduce dovezi clare și convingătoare în favoarea unei persoane, realități sau învățături pentru stabilirea adevărului.

Și Biserica l-a numit pe Sf. Ioan Botezătorul "mărturia Domnului" pentru că menirea întregii sale vieți a fost să mărturisească oamenilor pe Hristos - Mesia cel așteptat.

Pentru împlinirea acestui scop a trăit, a predicat, a lucrat și a murit.

În Sf. Evanghelie după Ioan citim: "Fost-a om trimis de Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină ca toți să creadă prin el. Nu era el

Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină" (Ioan, 1, 6-8), sau "Ioan mărturisea despre el: Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu" (Ioan 1, 34).

Sf. Ioan a mărturisit pe Mesia, a fost mărturie a Domnului prin propovăduirea sa și prin viața sa , alegându-și un ținut pustiu, unde a purtat o îmbrăcăminte aspră, sărăcăcioasă și s-a hrănit ani de-a rândul cu lăcuste și miere sălbatecă (Marcu 1,6).

Mesajul predicii Sf. Ioan era chemarea la pocăință: "Pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor" (Mat. 3, 2), aceasta era tema principală. Fiind trimisul lui Dumnezeu înaintemergător al Fiului Său trebuia să pregătească pe oameni prin pocăință pentru a primi pe Mesia. Sf. Ioan propovăduia apropiata venire a lui Mesia, îndemnând la lepădare de păcat. El îndemna la întoarcerea de la starea nefirească creată de păcat, la starea firească în Dumnezeu (Sfântul Ioan Damaskin), întoarcere de la păcat la Dumnezeu.

Pocăința înseamnă a-ți da seama de păcat și de greutatea lui și apoi luarea hotărârii de îndreptare, de părăsire a vieții păcătoase și a trăi după voia lui Dumnezeu. Pocăința este schimbare prin "înnoirea minții" (Romani 12, 2), schimbarea mentalității, o reașezare a gândirii și vieții noastre în duhul lui Dumnezeu. Prin pocăință Sf. Ioan descoperă și arată sensul și dimensiunea autentică a căinței ca putere extraordinar de mare de primenire sufletească, de renaștere a umanului din oameni. Pocăința a fost, deci, calea de pregătire pentru venirea împărăției mesianice. Sfintele Evanghelii ne păstrează doar câteva fragmente din propovăduirea Sf. Ioan, din care ne putem da seama că predica lui era hotărâtă. Mulțimii care îl întreba ce să facă pentru a se căi, el răspundea: "cel ce are două haine să dea celui ce n-are, și cel ce are bucate asemenea să facă" (Luca 3, 11). Vameșilor le cerea să nu ia nimic mai mult decât ceea ce le era rânduit (Lc. 3, 13).

Soldaților de asemenea le atrăgea atenția să nu asuprească pe

nimeni, să nu pârască pe nedrept, și să se mulțumească cu ce li se plătește (Lc. 3, 14).

Câteodată predica devenea aspră și necruțătoare. "Pui de vipere, cine v-a spus vouă că veți scăpa de mânia ce va să fie? Faceți deci roade de pocăință" (Matei 3, 7-8) sau "Acum securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc"(Matei 3, 10); iar despre Mesia zice că "are lopata în mână și va curăți aria Sa și va aduna grâul în hambare iar pleava o va arde cu foc nestins" (Mat. 3, 12).

Era o predică ce pătrundea până în adânc în sufletul ascultătorilor săi, era o propovăduire convingătoare, zguduitoare. Pentru păcate, el mustra cu mare curaj pe oamenii de rând, pe soldați, dar și pe regele Irod care trăia în fărădelege.

Se cuvine să amintim și despre atitudinea proorocului față de farisei și saduchei. Deși le-a adresat cuvinte de aspră mustrare denunțându-le duplicitatea și arătându-i ca pe unii care voiau să apară evlavioși fără să fie în realitate, le-a lăsat, totuși, și lor o portiță de salvare, îndemnându-i să facă roade vrednice de pocăință (Mat. 3, 8). Asprimea și-a temperat-o cu îndemnul încurajator ca aceia, fariseii și saducheii, să facă efortul de a ieși din ipocrizia și minciuna în care se complăceau și să intre în rândul celor ce se căiesc, pregătindu-se astfel și ei pentru primirea lui Mesia. Așa au procedat și procedează drepții. Ei sunt aspri față de păcat, dar plini de înțelegere și dragoste față de săvârșitorii lui. Ei suferă pentru cei ce îndură nedreptatea, dar, suferă și mai mult pentru cei ce săvârșesc nedreptatea, căci aceștia sunt mai primejduiți în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

Proorocul Ioan a cuprins în sfera misiunii sale pe toți, pe toți cei ce, de jos sau de sus se apropiau de el. Fără duritate, dar cu hotărâre sfântă, Ioan a denunțat egoismul, orgoliul, ipocrizia, nedreptatea, fărădelegea etc., înfierându-le ca pe o gravă abatere

de la legea sfântă, dar și de la firescul naturii omenești. În locul acestor păcate, Sf. Ioan s-a străduit să introducă smerenia, cumpătarea, sinceritatea, dragostea. Stăpânirea deplină asupra egoismului și tentațiilor materiei pe deoparte, iar pe de alta, reașezarea spiritului la rang de cârmuitor al vieții care nu se poate înfăptui cu deplin succes decât prin ascultare și prin comuniune cu Hristos. Pentru noi proorocul Ioan Botezătorul constituie o școală înaltă de la care suntem chemați să învățăm multe.

Am putea să ne întrebăm: Care este mesajul ce ni-l transmite viața și activitatea de mărturisitor al Sf. Ioan Botezătorul?

Prin cele douăzeci de veacuri creștine ce au trecut, străbate până la noi, creștinii de astăzi, ecoul propovăduirii Sf. Ioan, ca și noi să facem fapte vrednice de numele de creștin. Să fim și noi prin cuvântul și fapta noastră niște mărturisitori ai Mântuitorului Hristos, așa precum însuși a rostit înainte de a se înălța la cer "și voi îmi veți fi martori în Ierusalim și în toată Iudeea și Samaria și până la marginea pământului" (Fapte 1, 8). Iată că și Mântuitorul ne poruncește să fim martori ai Lui. Și vom fi martori ai Lui numai dacă prin cuvintele și viața noastră vom mărturisi credința noastră în Dumnezeu cel adevărat. De acest fapt depinde țelul nostru suprem și ultim - mântuirea noastră. Pentru aceasta Fericitul Augustin zice: Dumnezeu a voit ca nici un om să nu fie mântuit decât în măsura în care L-a mărturisit pe Iisus Hristos. Iar din cuvintele Mântuitorului nostru: "cel ce mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor și Eu îl voi mărturisi înaintea Tatălui celui din ceruri" - rezultă că mărturia noastră despre Hristos în această lume ajunge mărturisire a lui Hristos pentru noi înaintea lui Dumnezeu Tatăl.

Astăzi cu prilejul Prăznuirii Sf. Ioan Botezătorul se îndreaptă către conștiința noastră creștină marea întrebare: Suntem noi prin viața, faptele și cuvintele noastre o mărturie pe care văzând-o cei necredincioși să creadă în Hristos? Să ne răspundem fiecare în

taina conștiinței noastre și să ne străduim să fim mărturii vii și convingătoare printr-o viețuire adevărat creștină că Hristos este Dumnezeul nostru.

Să ne ajute Dumnezeu, prin mijlocirea Sf. Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului, ca și noi, fiecare în parte și toți împreună, să fim pregătitori ai căii Mântuitorului Hristos spre inima noastră și sufletele semenilor noștri pentru primirea lui Hristos și a împărăției Sale în noi și în lumea noastră de astăzi. Să avem conștiința că așa precum Sf. Ioan a fost înaintemergător și pregătitor al primei veniri pe pământ a lui Hristos și noi toți creștinii suntem înaintemergători și pregătitori ai celei de-a doua veniri a lui Hristos și realizatori ai împărăției lui Dumnezeu pe pământ.

Să aducem dar "roade vrednice de pocăință" (Mat. 3, 8) prin schimbarea purtării noastre și a modului nostru de gândire și viețuire bineplăcută lui Dumnezeu și folositoare semenilor. Să fim mărturii ale lui Hristos, al cărui nume îl purtăm noi creștinii, ca oamenii, văzând faptele noastre cele bune, să preamărească pe Dumnezeu Tatăl nostru. Amin.

Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul

Prăznuim astăzi nașterea Sfântului Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului nostru Iisus Hristos, care a fost cel din urmă prooroc al Legii celei Vechi și cel dintâi prooroc al **Noului Testament**, pecetea celor două Testamente, așa cum îl numește Sfânta noastră Biserică.

Glasul Cuvântului, Sfeșnicul Luminii, omul trimis de la Dumnezeu să mărturisească despre Lumină. Așa cum soarele își trimite zorii ce anunță răsăritul, așa a fost pentru venirea lui Hristos în lume Sfântul Ioan Botezătorul, a cărui naștere o prăznuim astăzi.

În întunericul adânc în care zăcea omenirea căzută în păcat, ca într-o noapte fără lună, stăruie totuși pe cerul năzuințelor omenești o lumină; erau profeții care formează nădejdea de izbăvire a descoperirii lui Dumnezeu în lume, înainte de a se întrupa El Însuși în ea. La depărtare de veacuri, în urma tuturor și înaintea lui Hristos, apare Sf. Ioan și apariția pecetluiește în lume mărturia de netăgăduit a venirii lui Hristos, pe care L-a arătat ucenicilor și lumii întregi, zicând: "Iată Mielul lui Dumnezeu; Cel ce ridică păcatul lumii".

Fiul preotului Zaharia din ceata lui Ahio și a Elisabetei, din fetele lui Aron, s-a născut în Aim Kerin, un sat din Iudeea.

Se naște din părinți sterpi, care până la adânci bătrâneți nu au avut copii pe care îi doreau și pentru care s-au rugat toată viața lor. Nașterea pruncului e vestită lui Zaharia pe când el își făcea slujba în templul din Ierusalim. El se afla în altar și tămâia cu cădelnița. Atunci Arhanghelul Gavriil, trimisul lui Dumnezeu către neamul omenesc, s-a arătat lui Zaharia și i-a spus: "Nu te teme Zahario, pentru că rugămintea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-l vei numi Ioan și vei avea bucurie și mulți se vor bucura, căci el va fi mare înaintea lui Dumnezeu și se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecele maicii sale".

De bucurie, bătrânului Zaharia nu-i venea să creadă: "Eu sunt bătrân și femeia mea înaintată în vârstă; din ce vom cunoaște aceasta?". Și îngerul i-a dat un semn: "Eu sunt Gavriil, care am fost să-ți vestesc ție acestea și iată, vei rămâne mut, neputând vorbi până în ziua în care se vor împlini acestea". Și semnul s-a înfăptuit: ieșind din templu, unde tămâiase, nu putea să mai grăiască, căci făcea semne către popor, iar poporul a înțeles că el a avut o vedenie.

Și Elisabeta a rămas însărcinată, lemnul uscat a odrăslit mlădița, pământul sterp și pustiu a odrăslit pe Fiul pustiei,

bucurându-se că Domnul Dumnezeu a făcut aceasta ca să ridice rușinea ei dintre oameni, căci acuma vecinii și neamurile ei se bucurau împreună cu ea că a mărit Domnul mila Sa cu dânsa.

La bucuria aceasta a luat parte și Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, Sfânta Fecioară Maria, care a venit degrabă în casa lui Zaharia, la Elisabeta, rudenia sa.

Mare a fost mirarea amândorura atunci când s-au întâmpinat, căci auzind Elisabeta salutarea Mariei, a săltat pruncul cu bucurie în pântecele ei, și plină de bucuria pe care Duhul Sfânt i-o inspira, a cunoscut taina. Pruncul ei, zămislit din făgăduință, a văzut pe Domnul Dumnezeu pe care-L purta Sfânta Fecioară în sine, de aceea ea a strigat cu glas mare, zicând: "Binecuvântată ești tu întru femei și binecuvântat este rodul pântecelui tău, căci, iată, cum am auzit glasul salutării tale, a săltat în mine cu bucurie pruncul ce mi l-a făgăduit Dumnezeu și prin aceasta se vor împlini toate cele spuse nouă de la Domnul".

A fost și acesta un semn care se alătura atâtor minunate întâmplări și toate adevereau rând pe rând că Dumnezeu, care a hotărât să-și facă sălașul între oameni, i-a ales pe ei slujitori ai tainei, iar pe Sfântul Ioan Înaintemergătorul Său. Maica Domnului, purtând în sine comoara Tainei, a rămas la Elisabeta ca la trei luni.

La vremea cuvenită Elisabeta a născut un prunc de care s-au bucurat și au mulțumit lui Dumnezeu. Iar la opt zile după aceea, cum era obiceiul, s-au adunat rudeniile, prietenii și vecinii la casa lor ca să pună nume pruncului. Și nu se înțelegeau ce nume să-i pună. Unii voiau să-i dea pruncului numele tatălui său, adică Zaharia, mama susținea ca să-i pună numele Ioan. Cum toți erau în nedumerire, ei au făcut semn tatălui său întrebându-l cum ar vrea să fie numit. Și cerând o tăbliță, el a scris, zicând: Ioan este numele lui și toți s-au mirat. Și îndată i s-a dezlegat lui limba și vorbea lăudând pe Dumnezeu. Iar cei care au fost de față au zis:

"Oare ce va fi pruncul acesta?". Iar Zaharia, tatăl lui, umplându-se de Duhul Sfânt a zis: "Și tu, pruncule, prooroc al Celui Prea Înalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, să gătești căile Sale" (Luca 1, 76).

Vorbea prin Zaharia Sfântul Duh; anunța poporului credincios pe Sfântul Ioan ce se tâlcuiește "Darul lui Dumnezeu" trimis în lume să vestească venirea Domnului. Zaharia vorbea și Duhul Sfânt îl învăța, iar pruncul creștea și se întărea cu Duhul până în ziua arătării sale în Israel, când toate acestea s-au împlinit, când fiul lui Zaharia trezea poporul prin cuvântul lui înflăcărat și prin botezul pocăinței. A devenit profetul cu glasul ca de tunet, ce fulgera împotriva desfrâului regilor, nedreptății cărturarilor și a fariseilor și împotriva păcatului de orice fel. El propovăduia cu putere pe Hristos în ținutul Iordanului, spunând: "Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor" (Matei 3, 2).

"Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui".
"Cel ce vine după mine, mai mare decât mine este; vânturătoarea este în mâna sa și va curăți aria. Grâul îl va aduna în hambarele Sale, iar pleava o va arde în foc nestins".

Predica Sfântului Ioan Botezătorul a trezit tot ținutul Iordanului, care zăcea în întunericul păcatelor și în umbra morții.

Poporul se apropie de Iordan, unde Ioan propovăduia venirea lui "Mesia" și boteza cu apă, pregătind Calea Domnului. Celor ce se apropiau de dânsul, mărturisindu-și păcatele, le spunea: "faceți roduri vrednice de pocăință". "Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel care are bucate așișderea să facă" (Luca 2, 8, 11).

Ioan cel mai mare dintre prooroci, el, care încheie șirul proorocilor **Vechiului Testament**, prin îndreptarea oamenilor către Fiul lui Dumnezeu, "Mesia", colaborează la așezarea temeliei **Noului Testament** care începe acum, luând asupra sa lucrarea de binevoitor în opera de răscumpărare a lumii prin Iisus Hristos Domnul nostru.

Ceea ce proorocii **Vechiului Testament** au întrezărit peste veacuri, Sfântul Ioan vede cu ochii împlinindu-se. El se învredniceşte de Stăpânul, "robul" se atinge de cel ce conduce toate, căruia nu era vrednic să-I dezlege cureaua încălţămintelor şi să fie prezent la marele act al teofaniei; când s-a deschis cerul şi s-a pogorât Duhul Sfânt în chip de porumbel peste Iisus şi a grăit Tatăl: "Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit" (Matei 3, 17). Prin aceasta Însuşi Dumnezeu adevereşte dumnezeirea lui Iisus, iar Ioan, Marele prooroc, fiind prezent, întăreşte cuvântul cel grăit de Tatăl cel ceresc, spunându-I: "Şi eu am văzut şi am mărturisit că acesta este Fiul lui Dumnezeu" (Ioan 1, 3,4). S-a micşorat până la tăierea capului, pe care l-a închinat lui Hristos. Glasul lui răsună şi azi în pustiul vremii pe care o trăim, chemându-ne la o cât mai strânsă legătură cu Hristos Mântuitorul, pentru îndeplinirea în fapte creştineşti, vrednice de pocăinţă.

Spre sufletul fiecăruia din noi este un drum pe care vine Hristos să bată, să ceară să I se deschidă, pentru a fi cu noi, pentru a ne uni cu El.

Pe fiecare din aceste drumuri vine şi mai înaintemergătorul Sfântul Ioan Botezătorul. Spre fiecare din noi el adresează cuvântul său plin de convingere şi hotărâre: „Vine după mine Cel căruia nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintei Lui; pocăiţi-vă, smeriţi-vă viaţa, întoarceţi-vă la Dumnezeu şi faceţi voia Lui, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor".

"Cel ce are două haine, să dea şi celui ce nu are, iar cel ce are bucate, aşişderea să facă. Cel care este sus pus să se ferească de a face nedreptate şi să nu acuze pe nedrept pe nimeni".

Părinţilor le spune: "Întoarceţi-vă inima spre copiii voştri" şi copiilor neascultători le strigă: "Îndreptaţi-vă spre lunină". Oamenilor care se duşmănesc, el le arată pe Hristos Iubitorul de oameni şi popoarelor ce se războiesc, le arată pe Hristos, Pacea lumii.

Fiecăruia după firea și ocupația sa, Sfântul Ioan Botezătorul ne arată ce trebuie să facem. Nu cere nimănui să se pustnicească în modul trăirii sale, dar fiecăruia ne aduce aminte că avem o chemare de adevărat creștin, a cărui datorie este dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele care se pot arăta și împlini prin fapte de milă, dragoste, dreptate și pace.

La ușa Sfântului Altar, Sfântul Ioan arată credincioșilor noștri Sfânta Jertfă și când preotul cheamă spre Potir zicând: "Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați", Sfântul Ioan Botezătorul, arătând spre potir, zice: "Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii".

Spre acest glas dumnezeiesc, spre acest strălucit sfeșnic al luminii ne cheamă pe noi praznicul de astăzi al nașterii sale. Cu ce ne înfățișăm noi azi ca să întâmpinăm pe cel care a propovăduit lumii apropierea Împărăției lui Dumnezeu? Cu nimic altceva decât cu hotărârea de a-i asculta îndemnul lui: "Faceți fapte vrednice de pocăință".

Cu această hotărâre sfântă să venim, așadar, să întâmpinăm nașterea Sfântului Ioan, cu această hotărâre și cu inima arzând de pacea și dragostea Împărăției lui Dumnezeu, să-i strigăm lui așa: "Bucură-te, cel ce ești darul lui Dumnezeu; bucură-te, steaua stelelor și zorile răsăritului celui de sus; bucură-te, cel ce îndreptezi pașii noștri pe calea mântuirii; bucură-te, cel ce speli inima noastră cu botezul pocăinței; bucură-te, împărtășitorul darurilor Împărăției lui Dumnezeu; bucură-te, prea cinstite Înaintemergătorule al mântuirii noastre". Amin.

Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul

Sfânta noastră Biserică cheamă astăzi credincioșii săi drept mărturie la un popas de sărbătoare care ne aduce aminte de sfârșitul ultimului Prooroc al **Vechiului Testament** și primul mucenic al **Noului Testament**: Sf. Ioan Botezătorul, a cărui tăiere a capului o prăznuim. Îl pune înainte acum, ca de atâtea ori peste an, spre a-l dărui bogat pilduitor oamenilor.

Coborându-l din cerul deschis văzului tuturor de pe iconostasul sfânt, îl apropie de toți cei ce-și îndreaptă pașii spre tinda Bisericii până la reculegere duhovnicească.

Ca și celelalte sărbători ale sfinților și cea de azi are pentru noi un rost întreit: 1. de cinstire a Sfântului pentru credința și faptele lui plăcute lui Dumnezeu; 2. prilej pentru a-l ruga să mijlocească la Dumnezeu pentru iertarea și mântuirea noastră și 3, de înfățișare a vieții sfântului ca un model de urmat pentru noi. Pruncul pe care Zaharia preotul îl numi "Ioan" după cuvântul îngerului este strâns legat de planul mântuirii omului după iconomia divină ce "era din veac ascunsă și nici de îngeri cunoscută". Chemarea lui a fost rânduită de sus. El a plinit-o desăvârșit.

Viața Sf. Ioan Botezătorul a fost o viață aspră de rugăciune, post și înfrânare și s-a sfârșit ca și viețile celor mai mulți prooroci și sfinți prin moarte silnică. El a făcut legătura între cele două testamente. Între cel vechi pe care l-a încheiat și între cel nou pe care l-a început, mergând înaintea feței lui Iisus. A pregătit calea Mântuitorului Hristos trezind în sufletele oamenilor din acele vremuri conștiința păcatului. A chemat pe oameni la botezul pocăinței, s-a învrednicit să-L boteze pe Iisus și apoi i-a făcut loc, zicând: "Aceluia i se cade a crește, iar mie a mă micșora" (Ioan 3, 30). Era un prooroc aspru cu sine și aspru cu păcatul oriunde

s-ar afla. A mustrat poporul, a mustrat și pe Irod Antipa, fără căutare la fața omului și fără cruțare. Și pentru aceea și - a atras dragostea poporului, dar și osânda lui Irod, care l-a închis pentru că-l mustra pentru Irodiada, femeia fratelui său Filip, pe care Irod o luase de soție. Acest glas de mustrare a înfuriat-o pe Irodiada, care se vede descoperită și aruncată disprețului public. Ura îi întunecă mintea și cere lui Irod moartea lui Ioan. Dar Irod se arată las. Ca să satisfacă totuși dorința Irodiadei, fără a porni prea mult opinia publică, aruncă pe Ioan în temniță. Era și aceasta o soluție, dar ea nu putea satisface setea de răzbunare a Irodiadei, care pândește orice prilej pentru a pierde pe Ioan. Prilejul i se oferă în ziua nașterii lui Irod, când în fața invitaților, Salomeea, fiica Irodiadei dansează un dans care plăcu atât de mult lui Irod încât promite fetei că-i va da orice va cere, până la jumătatea regatului. Salomeea devine unealta urii mamei sale, cerându-i lui Irod capul lui Ioan. Și buzele fetei rostiră: "Vreau să-mi dai îndată, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul" (Luca 6, 25), cuvinte, care peste negura celor 20 de veacuri au rămas o dovadă despre cruzimea sufletului cuprins de ură. "Și regele s-a mâhnit adânc, dar pentru jurământ și pentru cei ce ședeau cu el la masă, n-a vrut să-i întristeze" (Lc. 6, 25), și astfel, sabia călăului desăvârșește ceea ce ura unei femei a urzit cu atâta sete de răzbunare.

Așa s-a sfârșit viața acestui mare Prooroc și sfânt și mare caracter. Nimic nu l-a putut clătina, iar maortea i-a grăbit încununarea de mare propovăduitor al adevărului și al împărăției lui Dumnezeu.

Sfântul Ioan nu și-a încheiat activitatea în slujba lui Dumnezeu acolo, pe malurile Iordanului, unde a avut fericirea de a atinge creștetul lui Mesia, și de a-L descoperi lumii pe Hristos. Ci el a mai făcut o mărturie la curtea lui Irod, unde cuprins de puterea și curajul lui Ilie Tesviteanul, s-a înfățișat înaintea regelui

desfrânat, a mustrat păcatul, a apărat dreptatea lui Dumnezeu. A vorbi cu îndrăzneala cu care a vorbit Sfântul Ioan, a face să fie de temut cuvântul lui Dumnezeu la curtea unui rege, a muri pentru adevăr este cea mai prețioasă mărturie pentru Hristos. Și aceasta formează lauda nemuritoare a morții Sfântului Ioan pe care o prăznuim, și cinstea de a fi considerat de toți creștinii ca cel mai mare dintre fiii oamenilor.

Praznicul de azi ne mai învață că una din virtuțile care trebuie să împodobească sufletul fiecărui creștin este iubirea. Ea este nobilul sentiment care-l ridică pe om deasupra animalului, este forța de coeziune a vieții sociale, puterea care creează martirajul și eroismul. Tot ce poartă o notă de noblețe, de frumos și sublim, este un produs al iubirii. Ea este constructivă și asigură progresul, liniștea și nădejdea mântuiri. Spre deosebire de iubire, ura, care este contrariul iubirii, coboară pe om în rândul animalului și este forța destructivă în mâinile răului. Ea destramă, răstoarnă și distruge organizațiile sociale, omul, anihilează orice avânt și produce numai lacrimi, durere și nenorocire.

Omul stăpânit de ură nu mai ține seama în manifestarea ei de distrugere, de nici o lege a onoarei și a omenirii. Prin ea se distrug cămine, se omoară părinți, copii, femei și bătrâni fără apărare. Nimic nu este cruțat, pentru că ura nu cunoaște limite și nici nu alege mijloacele pentru atingerea scopului. Toate acestea pentru ce? Pentru că omul stăpânit de ură, la fel ca Irodiada, s-a lăsat cuprins de ea. Hristos cu învățătura și chemarea Lui de iubire a fost ucis în sufletul omului și pe ruinele Lui s-a ridicat altar idolului urii. Și ura întunecă atât de mult mintea, încât omul nu mai vede, nu mai judecă și nu mai poate ajunge la aplanarea diferendelor câtă vreme este cuprins de această patimă satanică care se cheamă ură.

Numai în iubire, în dragoste inspirată de Duhul lui Hristos vom putea găsi forța de înțelegere, mijlocul de netezire a

neînțelegerilor și conflictelor care să ducă la restabilirea unei drepte și echilibrate conviețuiri omenești pe care o dorim. Din îndemnul de firească cinstire a acestui stâlp neclintit al Bisericii, să stăruim asupra vieții lui cât și asupra morții - prin jertfă și mucenicie, și să ne lăsăm în reculegerea duhului nostru cel de astăzi, atât de neliniștit și tulburat. Prin Sf. Ioan Botezătorul ne e dată putința de a cunoaște omul cât și vremurile de altădată și nu ne e greu să mărturisim și pe cele de astăzi. Și nu putem scăpa însă învățământul desprins din meditația asupra vieții acestui sfânt prăznuit de noi, că orice bine voit în lume cere jertfă, și cu cât binele este mai mare cu atât jertfa va fi mai mare.

Binele și Adevărul pe care le vrem aduse în lume, ca fii ai Bisericii lui Hristos, ne cer tuturor jertfă de dăruire, întărirea credinței până la înfruntarea morții. În acest fel, să ne întoarcem la Hristos, la Biserica Lui cea Sfântă.

Lumea a căzut în multe păcate, desfrânări, beții și fărădelegi. Să ascultăm "Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui - pocăiți-vă că s-a apropiat împărăția cerurilor, faceți deci roade de pocăință. Cel ce are două haine să dea celui ce nu are și cel ce are de mâncare să facă asemenea; pui de năpârcă - cine v-a spus că veți scăpa de mânia ce va să fie (...)". Cu această hotărâre să părăsim păcatele, luând mijlocitor și rugător pentru noi pe marele Prooroc Înainte Mergător și Botezător Ioan, să cerem: Doamne, izbăvește-ne de necaz (mânie, primejdie, dureri și suferință) și mântuiește sufletele noastre. Amin.

Sfinții Trei Ierarhi

Prăznuim astăzi pe Sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur: "Organele darului, Alăutele Domnului, Trâmbițele cele bine vestitoare ale predicării,

Apărătorii Treimii, Păzitorii bunei credințe, Treime pământească, Treime de Arhierei". Așa-i numesc cântările bisericești.

Cu toții, legați în cultură, în credință, în evlavie și jertfă, legați de o prietenie ce a străbătut veacurile, ei sunt considerați de Teologia Ortodoxă ca primii îndrumători, ca protectori și patroni, ca modele de viață, de virtute și de râvnă. În ei au ars până la consumare totală, făcliile dragostei pentru Hristos, pentru Biserică, pentru adevărul Ortodoxiei, pentru munca cinstită, pentru mila față de cei lipsiți și bolnavi, pentru frumusețea vieții duhovnicești, pentru smerenie și pentru lucrarea de mântuire.

Ei au mai arătat lumii prin credința lor neclintită, prin grija părintească de Turma încredințată păstoririi lor și Viața cea sfântă, ce Taină mare este Preoția.

De aceea se cuvine a ne întoarce cu mintea cu 16 veacuri înapoi, în veacul de aur al Bisericii, când pe cerul Ortodoxiei s-au născut, au trăit, au luminat lumea creștină cele mai mari stele ale ei.

Pe Sfinții Trei Ierarhi i-am putea compara cu aștrii care primesc o lumină atât de puternică de la soare, încât ei înșiși devin strălucitori și luminează în jurul lor. Tot așa și acești trei sfinți ierarhi iradiază pentru toate veacurile lumina strălucitore a "Soarelui dreptății", luminând cugetele și viețile credincioșilor.

Suflete superioare creștine, ce nu s-au legat cu păcatul, Sfinții Trei Ierarhi au strălucit prin dragostea pentru Hristos, prin cultura și virtuțile lor, realizând, în ființa lor, o sinteză vie între credință, teologie și faptă.

De tineri s-au înrolat în slujba idealului nepieritor: idealul slujirii lui Dumnezeu și al oamenilor.

Toți trei au trăit în veacul IV al erei creștine, "veacul de aur" al Bisericii. Toți trei au fost educați în spiritul dragostei desăvârșite față de Dumnezeu și față de semeni, mai întâi de mamele lor evlavioase. Emilia, Nona, Antuza sunt nume de mame creștine

care vor fi pomenite cu veneraţie cât va fi lumea. Toţi trei şi-au făcut studiile la cele mai vestite şcoli ale vremii: în Cezareea, Atena, Antiohia sau Constantinopol, având ca dascăli pe cei mai vestiţi profesori ai vremii.

Mari teologi şi ierarhi ai Bisericii, ei au militat consecvent pentru înnoirea credincioşilor din punct de vedere religios, moral, punându-le înainte Modelul desăvârşit, care este Mântuitorul Hristos, "calea, adevărul şi viaţa".

Unitatea în cugetare, în simţire şi în voinţă, care caracterizează viaţa şi lucrarea Sfinţilor Trei Ierarhi, îşi trage seva din una şi aceeaşi rădăcină: Hristos.

În virtutea acestei unităţi ei slujesc aceleiaşi comunităţi - Biserica -, dar în fiecare duhul Ortodoxiei se fructifică după darul deosebit pe care l-a avut.

Sf. Grigorie de Nazians străluceşte pe culmile cugetării creştine, Sf. Vasile excelează în organizarea practică, ideală a vieţii creştine, iar Sf. Ioan Gură de Aur este neîntrecutul predicator al Evangheliei lui Hristos; toţi vor lucra şi vor rămâne împreună în tezaurul sfânt al Bisericii prin viaţa şi operele lor.

Sf. Vasile cel Mare îşi începe viaţa clericală fiind hirotonit preot la 364 şi Episcop la 370 al Cezareei şi Capadociei. Ca strălucit teolog a fost condus de ideea: "Omul este o creatură care a primit poruncă să devină Dumnezeu". De aceea activitatea sa este pusă în slujba omului pe care îl doreşte realizat după statura bărbatului desăvârşit, care este Hristos. Sf. Vasile ne învaţă practic ce înseamnă slujirea aproapelui. În timpul foametei organizează asistenţa socială, împărţind a doua oară averea sa la săraci şi înfiinţează instituţii cu caracter social - azil sau spital pentru bolnavi şi bătrâni, case pentru reeducarea fetelor pierdute, şcoli, orfelinate, case de oaspeţi, toate la un loc numite "Vasiliada", prin care luptă pentru ajutorarea celor lipsiţi, criticând pe bogaţii nemilostivi şi nefăcând deosebire între neamuri şi credinţa lor.

Stăpânit de un umanism nemaiîntâlnit, Sfântul Vasile, adânc iubitor al Ortodoxiei, luptă împotriva arianismului favorizat de împăratul Valeus care duce o prigoană împotriva Bisericii Ortodoxe.

Susține dreapta credință apărând în scris și în cuvânt Sfânta Treime și împotrivindu-se învățăturilor lui Arie Eumeniu și Apolinarie.

Pomenim acum doar câteva din scrierile Sf. Vasile care constituie o parte prețioasă a tezaurului nostru patristic: **Contra lui Eumenius**, **Învățăturile morale**, **Omiliile la Exaimeron** în care găsim toată știința antichității și a timpului său în domeniul naturii și filosofiei; cele 24 de cuvântări, Omiliile asupra psalmilor, care rămân scrieri clasice de înaltă ținută doctrinară și stilistică. Nimic din ce a scris Sfântul Vasile nu s-a învechit. Liturghia sa care se săvârșește de 10 ori pe an și moliftele sale ce se citesc la începutul anului au intrat în practica bisericii.

Mare păstor, mare preot, mare liturghisitor, mare pedagog, mare umanist și om de știință al vremii sale. De aceea între cei Trei Sfinți Ierarhi, Sf. Vasile a fost mai ales "Brațul care lucrează".

Sfântul Vasile moare la 1 ianuarie 379 fiind regretat de întreaga biserică și numit "cel Mare".

A doua figură din icoana celor Trei Ierarhi este chipul blând al Sfântului Grigorie de Nazians.

Fire meditativă, suflet delicat, impresionabil, plin de duioșie și sentimente nobile, minte aleasă, subtilă, cutezătoare, poet, prieten apropiat al Sf. Vasile, un mare teolog cu excepțional talent literar, a adus o contribuție însemnată la crearea culturii creștine din epoca sa.

Născut la 326 în Capadocia ca fiu al episcopului Grigorie și al mamei sale Nona, primește de la mama sa educația evanghelică, așa cum Sf. Vasile o primise de la bunica sa Macrina și mama sa Emilia. Studiză retorica la Constantinopol, Atena și Alexandria. La Atena are coleg pe Sf. Vasile de care îl va lega o prietenie până la moarte. Chemat de tatăl său, episcopul Grigorie, să se întoarcă

la Nazians, este hirotonit preot fără voia sa în anul 361. Fuge în Pont la Sfântul Vasile, de unde revine peste un an și rostește celebra cuvântare Despre fugă -, în care justifică plecarea sa, motivând, dintr-un spirit adânc de smerenie, nevrednicia sa pentru a primi o taină atât de mare ca "preoția". Episcop de Nazians și arhiepiscop de Constantinopol, el pune la picioarele Mântuitorului excepționale calități, promovând ideea realizării unei Biserici lucrătoare, în cadrul căreia credincioșii să realizeze porunca Mântuitorului: "Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vostru care este în ceruri este desăvârșit" (Mat. 5, 48).

Omul - afirmă Sf. Grigorie - este "a doua lume în mic". De aceea, o datorie a fiecărui creștin este slujirea omului, ajutorarea lui căci, "nimic nu are omul în el așa dumnezeiesc ca facerea de bine". Ca arhiepiscop la Constantinopol a rostit el cele Cinci cuvântări teologice în care a afirmat ca nimeni altul învățătura despre Sfânta Treime. De aceea a fost cinstit cu numele de Teologul sau Cuvântătorul de Dumnezeu. Cutezanța cugetării sale teologice a făcut să fie socotit între cei Trei Sfinți Ierarhi, drept "mintea care cugetă".

Din cauza intrigilor de la Sinodul III ecumenic se retrage din scaun la Arianz unde își trăiește ultimii ani ai vieții scriind studii și poeme. Ca și Sf. Vasile, lasă o bogată moștenire literară: Cuvântări, Poeme și Scrisori. Înainte de plecarea din Constantinopol ține o impresionantă cuvântare de adio în Biserica Învierii, cuvântare ce a rămas celebră în antologia creștină.

Alături de acești doi mari corifei ai teologiei apare în icoană Sfântul Ioan, căruia posteritatea i-a dat numele de Gură de Aur.

Născut în Antiohia în anul 454, având părinte pe Secundus, mare dregător și pe mama sa Antuza, rămasă văduvă la 20 de ani, primește o frumoasă educație de la aceasta. Studiază retorica la marile școli ale vremii cu dascăli renumiți.

Retras în 374, după moartea mamei sale, în singurătate, în

munții Antiohiei, duce o viață plină de restricțiuni vreme de 4 ani și alți doi ani într-o peșteră.

Se întoarce la Antiohia în 380 și este hirotonit diacon. În vremea diaconatului său scrie cartea sa **Despre Preoție**, tratat plin de date în legătură cu această Sfântă Taină și cu vrednicia de a o îndeplini. Hirotonit preot de episcopul Flavian în 386 este numit predicator la biserica cea mare din Constantinopol. Acum ține el frumoasele sale Omilii, atât aici cât și în cetățile din împrejurimi. Vreme de 12 ani își desfășoară activitatea sa cea mai productivă, întărind viața creștină și combătând ereziile.

Numit patriarh de Constantinopol în anul 397 începe reforma printr-o redresare morală a clerului și a credincioșilor, aducând un duh nou, luptând în toate formele pentru adevăr și pentru dreptate. Preocuparea fundamentală a Sf. Ioan Gură de Aur este convertirea sufletelor pentru o viață nouă în Hristos. Etica hrisostomică are la bază o concepție antropologică optimistă. Omul poate deveni virtuos, deci trebuie ajutat pe această cale. Cine a devenit membru al Bisericii are o responsabilitate morală față de semenul său, căci "și-a luat sarcina mântuiri aproapelui".

Dragostea de apropele este culmea virtuții, deoarece aproapele este "însuși trupul lui Hristos". El s-a afirmat ca mare predicator, fiind socotit "gură de aur" a Bisericii. De la el ne-au rămas 800 de Omilii sau explicări duminicale la Sfânta Scriptură.

Tălmăcirile Sf. Ioan Gură de Aur plecau de la convingerea că Sf. Scriptură trebuie să fie cunoscută de fiecare credincios. "Plăcută este o livadă - spune el -, plăcută este o grădină, dar mai plăcut este studiul Sfintei Scripturi".

Seria explicărilor din Sfânta Scriptură, sub formă de omilii, merge la Sf. Ioan Gură de Aur într-o continuitate sistematică, începând cu prima carte a **Vechiului Testament** și terminând cu ultimele epistole ale **Noului Testament**.

În anul 403 începe calvarul său când este condamnat la Sinodul de la Stejar. În anul 404 este exilat la Cucuzus, ca în 407 să fie trimis la Arabisus, la poalele munților Caucaz. Dumnezeu îi scurtează suferințele sfântului ierarh, chiar pe drum, în ziua de 14 septembrie 407, pronunțând ultimele cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu pentru toate", își dă obștescul sfârșit. Mai târziu, împăratul Teodosie al II-lea îi aduce la 438 sfintele sale moaște la Biserica Sfinții Apostoli din Constantinopol, cu mare cinste.

Acesta este sfârșitul Sfântului Ioan Gură de Aur, dar el rămâne măreț, strălucitor în întreaga Biserică. Este pomenit la fiecare Sfântă Liturghie a sa. Opera sa rămâne tot vie, tot tânără, deși au trecut atâtea veacuri. Toate scrierile sale au stil armonios. Deși uneori învățătura sa este oarecum aspră, ea este îmbrăcată într-o delicatețe și gingășie deosebite, în haina dragostei de oameni.

Nu a învățat niciodată ceea ce nu a trăit el mai înainte. De aceea el rămâne ideal al Bisericii Ortodoxe. Este în același timp și model de organizator al asistenței sociale prin biserică la vremea lui, asemenea Sf. Vasile cel Mare. A trăit cum a învățat și a învățat cum a trăit.

Acești mari ierarhi și teologi sunt pentru noi și pilde de slujire preoțească. Doi dintre ei, Sf. Grigorie și Sf. Ioan Gură de Aur, au făcut elogiul preoției creștine în opere neîntrecute până azi. Pentru ei preoția este o slujire și ține de ființa bisericii.

Pentru biserica dintotdeauna, Sfinții Trei Ierarhi întruchipează idealul slujirii creștine a omului. Căci îndreptându-și cugetarea teologică spre Dumnezeu cel transcendent, nevăzut, necuprins și neajuns, ei l-au vestit pe Dumnezeu Cel care s-a făcut prietenul, fratele, aproapele și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și prin ei au așezat teologia în slujba vieții și preoția în slujba oamenilor.

Cea mai aleasă cinstire pe care le-o putem aduce acestor mari luceferi ai Bisericii Ortodoxe este să ne străduim să urmăm pilda

lor, dăruindu-ne toată ființa noastră slujirii lui Dumnezeu și semenilor noștri. Făcând așa vom împlini porunca Apostolului Pavel, care zice: "Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința" (Evrei 13, 17). Amin.

Sfinții 40 de Mucenici

La 9 martie, Biserica Ortodoxă cinstește pe Sfinții 40 de Mucenici. La o altă dată anterioară, la 6 martie, este sărbătorit un alt grup de mucenici în număr de 42.

"Luminată și preaiubită este totdeauna și îngerilor și oamenilor pomenirea sfinților" zice Sfântul Efrem Sirul. Pomenirea lor ne dă puterea ca mai mult să iubim pe Dumnezeu, pe aproapele, și să săvârșim binele și cele ale duhului. Sărbătorirea unui sfânt, în general, ne dă prilej să ne modelăm viața după icoana vieții lui și să ne putem înălța cugetul la Dumnezeu.

Sărbătorirea deodată a 40 de Mucenici ne oferă tot atâtea modele de urmat în viața noastră. Ni se oferă 40 de scări sfinte, pe care să putem urca din treaptă în treaptă, de ziditorul tuturor. Modelându-ne viața după sfințenia vieții lor "devenim mucenici cu voința noastră, fără de prigoană, fără foc, fără cercări și primim aceeași plată cu ei" zice Sfântul Vasile cel Mare.

Îi sărbătorim pe acești sfinți mucenici în anotimpul de primăvară, cum au hotărât Sfinții Părinți, ca însemnare simbolică a vitejiei lor, a plinătății în har, a tinereții lor, cât și a unirii lor cu Hristos.

Acești sfinți mucenici deși erau în număr de 40, formau un singur suflet, în credința cea în Iisus Hristos, căci "și boabele de grâu de pe multe coline se adună și formează o singură pâine, zice Sf. Simeon al Tesalonicului. Se cade ca și noi, în această zi de prăznuire, cu inimi smerite să cinstim și să ne rugăm lor. Cinstind pe sfinți, cinstim pe Dumnezeu, care i-a făcut apropiații Săi, prin harul Său cel sfânt.

În timpul împăratului Liciniu (307-324), în părțile de Răsărit, în Asia Mică, se dezlănțuie o mare prigoană împotriva creștinilor. În cetatea Sevastiei din Armenia, la anul 315, era comandant un oarecare Agricola, om rău și răzbunător. Între ostașii de sub comanda lui se aflau cei 40 de ostași creștini, de prin părțile Capadociei, din acea țară din care au răsărit atâția bărbați strălucițti ca Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul Grigorie.

Sinaxarul zilei arată că ei erau din locuri deosebite și din neamuri diferite, dar toți erau "bărbați curajoși și vrednici în războaie". Ceata lor era simbolul prieteniei, indiferent de neam și de locul de naștere. Cu totul surprins a rămas comandantul, care disprețuia pe creștini, că niște ostași de-ai săi așa de viteji, erau creștini, că aceștia erau preocupați de cer decât de cele pământești. Încredințat de acest adevăr, îndată îi cheamă în fața sa și le poruncește să asculte de poruncile împărătești și să jertfească idolilor. Chirion, căpetenia celor 40 de mucenici, i-a stat cu tărie împotrivă și i-a zis: "așa cum am înfruntat și i-am biruit pe vrăjmași pentru împăratul pământesc, tot așa de credincioși voim și trebuie să ne dovedim față de împăratul cel ceresc". Sunt închiși imediat într-o temniță întunecoasă. Aici ei se rugau cu și mai multă căldură lui Dumnezeu, se întăreau cu post și cu harul Sfântului Duh, ca să poată mărturisi credința cea adevărată. Nici amăgirile cu bani, cu momeli deosebite și ridicări la ranguri și dregătorii ostășești, nici amenințările nu au putut să-i clatine de pe stânca credinței lor în Iisus Hristos. Amenințările devin și mai mari, pentru acești mărturisitori, când vine la Sevastia, Lisie, un comandant de oști mai mare. Acesta le poruncește cu strășnicie să jertfească idolilor: "Jertfiți idolilor, le zice el, altfel veți fi osândiți la moarte". Ei, însă, toți într-un cor sfânt, răspund tiranului: "Sântem creștini și de azi înainte am schimbat slujirea cea pământească cu slujirea cerească. Noi credem în Iisus Hristos și nu în idoli. Această nouă calitate a noastră e cea mai sfântă coroană și podoabă a noastră".

"O! Fericite limbi, zice Sfântul Vasile cel Mare, care au slobo-

zit acest sfânt glas, pe care cuvinte, cerul, primindu-le, s-a sfințit, iar îngerii auzindu-le, de bucurie, înălțau cântare veselă". Cu cât mai mare era înălțarea lor, în mărturisire și în bărbăție, pe atât de mare era căderea demonilor și mândria lor.

La ultima interogare și amenințare era de față, pe lângă cei doi judecători, chiar și împăratul, însă nimic n-au folosit. Văzând tăria lor în credință creștină, s-a hotărât să fie aruncați în lacul din Sebastia, în timp de noapte și iarnă, când gerul mușca din trupurile celor aruncați acolo.

Lacul acesta mare și adânc, era înghețat, căci un vânt puternic sufla peste apele lui.

Înghețate erau deopotrivă și apele care se vărsau în el. "Firea moale a apelor, zice același sfânt Părinte Vasile cel Mare, se făcuse pod de umblat, ce priveliște de temut se vede și ce noapte de groază!"

Înfuriați peste măsură, căpeteniile porunciră să fie dezbrăcați de hainele lor. Ei avură grijă să pună și paznici pe margini ca aceștia să nu fugă, iar în apropiere să încălzească băi fierbinți pentru ca atunci când puterea frigului va pătrunde pe acești bravi ostași, să intre în băi și să se încălzească. Se înșelară însă și s-au umplut de rușine, căci cei 40 de Sfinți Mucenici, și-au arătat tăria, nu în fugă ci în graba de a se dezbrăca și de a se arunca în iezer cât mai repede. Fiecare vroia să sară cel dintâi în apele cele înghețate, "care ape în timp de noapte, erau vinete de reci, lor li se păreau ca niște ape sfinte ale botezului, în numele lui Iisus Hristos". Toți cântau în cor o prea frumoasă cântare, alături de îngerii din cer, care le pregăteau cununi de slavă și nemurire. Era o priveliște uimitoare această alergare spre chinuri și multe răni de bice și împungeri cu sulița.

Trupurile lor deși strivite și înghețate, erau slăvite de Dumnezeu. "Nici cerul nu este așa de împodobit cu mulțimea stelelor, precum sunt de împodobite trupurile sfinților mucenici cu mulțimea ranelor", zice Sfântul Ioan Gură de Aur. Chinurile lor și

înghețul li se făcuseră scară de slavă, întinsă de la pământ la cer pe care ei urcau cu grăbire, iar Iisus Hristos, fiind de față îi întărea, îi umplea de darul Său mângâietor și le spunea: "Voi sunteți prietenii Mei" (Ioan 15, 14), Veniți la Mine, întru Împărăția Mea.

Așa chinuri au suferit acești ostași a lui Iisus Hristos, cu nimic mai puțin decât toți martirii, din sângele cărora Biserica și-a țesut cel mai sfânt veșmânt. Aceste chinuri ei le-au suferit pentru dragostea Mântuitorului de care erau cuprinși.

Pe această Golgotă de sânge au mers de la începutul creștinismului, ca pe o cale de izbăvire, mii și zeci de mii de sfinți mucenici, bărbați sau femei, cu toții proslăviți în cer. Gerul fiind prea cumplit cât și strângerea ghețurilor, ne arată Sinaxarul zilei, un ostaș din cei 40 nemaiputând suferi a primit să aducă jertfă idolilor, dar muri îndată ce ieșise din apa înghețată și se cufundase într-o baie caldă. În felul acesta el a pierdut încununarea de la Iisus Hristos. Aglae, paznicul, luminat de Dumnezeu, văzând cele 40 de cununi coborându-se din cer, se întreabă desigur a cui este cea de a 40-a, de vreme ce erau numai 39 de mucenici? Și văzând chinurile mucenicilor, răbdarea lor, fețele lor luminoase, a înțeles din glasul lăuntric că el trebuie să ia locul ostașului pierdut spre a forma numărul de 40, așa cum Matia ia locul lui Iuda, spre a completa numărul de 12 Apostoli. Pe dată el mărturisește că este creștin, sare în apa cea înghețată, făcându-se părtaș mucenicești patimi și întregind ceata celor 40. Fapta acestui paznic credincios este semnul de biruință și de încununare a tuturor păgânilor convertiți la Hristos. Cu el s-a adeverit cuvântul Sfântului cel mare, "numai privind cineva la mucenic, devine și el mucenic". El a privit și a crezut. S-a schimbat într-un adevărat mărturisitor și mucenic al Domnului. În zorii zilei, după ce trupurile lor au fost scoase din apă, li s-au sfărâmat oasele cu ciocanele și au fost arse de vii. Astfel au adormit ei întru Domnul. Îndată cerul s-a luminat.

De sus glasul dumnezeiesc i-a chemat la El, iar printr-o orânduială dumnezeiască trupurile celor 40 de mucenici s-au strâns la o surpătură de apă și luându-le niște creștini, le-au înmormântat.

Din viața și pătimirea sfinților 40 de mucenici desprindem multe învățături de mare folos sufletesc.

Mai întâi ne impresionează chipul luminos al paznicului Aglae. Alături de acesta stă jertfa unei mame creștine, văduvă. Aceasta a fost deplin mulțumită când unicul ei fiu, sprijinul ei la bătrânețe a fost încununat cu cununa de mucenic. În felul acesta ea a adus cea mai sfântă jertfă Mântuitorului. Numele fiului ei era Meliton.

Când i-a văzut trupul zăcând la pământ, ea l-a cuprins cu dragoste, rugându-se lui, nu ca unui fiu de sânge, ci ca unui mucenic, cetățean al cerului. Ea a cerut în genunchi să-i ajute să-i sfințească viața. Ea s-a rugat fiului ei, cum s-a rugat și Sfânta Fecioară Maria Fiului său, Hristos Dumnezeu. Sfântul Efrem Sirul mișcat fiind de icoana acestei mame i-a închinat un imn de laudă, zicând: "O! Mamă aleasă, de azi înainte ești mamă de mucenic și ai adus Domnului ce ai avut mai scump, pe fiul tău; sfinte sunt și gândul tău și jertfa ta".

Dar, imne de laudă se pot împleti nu numai mamelor de sfinți mucenici, ci și mamei în general, care a născut și a crescut eroi - ne gândim la poporul român, la mama lui Ștefan cel Mare, la mama lui Mihai Viteazul etc. La mamele eroilor de la războiul de Independență de la 1877; la mama Ecaterinei Teodoroiu și a tinerei eroine Măriuca de la Mărășești, ne gândim la mamele care au dat societății odrasle care au fost în slujba binelui obștesc și al progresului, a păcii și a umanității. Acestea sunt cu adevărat mame fericite. Acest praznic al cinstirii Sfinților 40 de Mucenici, ne mai arată că nimic nu se face fără jertfă și fără dăruire. Din iubire de oameni și de Dumnezeu, acești sfinți în afară de jertfa trupurilor lor au adus și o jertfă spirituală: au fost

icoane vii de slujire a sufletului, dreptății și înfrățirii între oameni, ale dăruirii pentru o cauză sfântă.

În ziua praznicului celor 40 de Mucenici, se cere să facem popas duhovnicesc ca să-i cinstim așa cum se cuvine, să ne rugăm lor, iar icoana vieții noastre să o împodobim cu aceleași culori de virtuți cum au fost și icoanele vieții lor. Slava de la Litie ne dă și numele fiecăruia, ca văzând aceste nume să avem temei ca și mai mult să ne legăm de ei.

Biserica Ortodoxă îi cinstește pe acești mărturisitori, începând chiar din secolul IV. De atunci au fost ridicate mănăstiri și biserici în cinstea lor. Ei au fost proslăviți în slujbe și imne deosebite. Și noi pe altarul sufletului nostru, le aducem deopotrivă cântări de laudă și slăvire. Iar "Cel care se roagă ca unul din ei, ne spune Sfântul Vasile cel Mare, primește ajutorul de la toți, căci ei împreună vin și îl ajută". Ei nici nu se pot despărți vreodată, rămânând ceata de 40 de mucenici.

Iată una din laudele închinate lor: "Purtătorilor de chinuri ai lui Hristos, voi preacinstitul Post mai luminos l-ați făcut cu pomenirea slăvitelor voastre pătimiri; ați făcut cinstitul post și mai luminat; ca 40 fiind la număr, sfințiți postul cel de 40 de zile și ne duceți la preaslăvita înviere a lui Iisus Hristos" (Slava de la Laude). Amin.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Una dintre perioadele cele mai triste din istoria Bisericii a fost perioada persecuțiilor împăraților romani. Scopul acestor persecuții sângeroase era distrugerea cultului creștin, arderea tuturor cărților creștine, dărâmarea lăcașurilor de închinare și moartea celor ce credeau și propovăduiau pe Hristos.

Din timpul împăratului Nero (numit cel nebun), care a supri-

mat viața Sfinților Apostoli Petru și Pavel, și până la Dioclețian (304), care s-a numit pe el însuși "zeu", s-a dezlănțuit cea mai puternică furtună împotriva Bisericii creștine, împotriva lui Hristos.

De fapt, persecuțiile au fost prefigurate încă din timpul activității pământești a Mântuitorului, după cum atestă Cartea Sfântă.

Puțin mai târziu, Nicodim, unul dintre farisei, a spus: "Feriți-vă de oamenii aceștia și lăsați, că dacă învățătura lor este de la oameni, se va nimici, iar dacă este de la Dumnezeu, nu veți putea să-i nimiciți" (Faptele Apostolilor 5, 38-39), și s-a dovedit acest lucru. Numai că împărații romani n-au putut înțelege religia cerului și a pământului pe care doreau s-o suprime din rădăcină.

Lor le-a căzut victimă, printre atâția alții, și unul dintre cei mai cinstiți sfinți și martiri ai lui Hristos, Gheorghe, purtătorul de biruință.

S-a născut în prima jumătate a secolului III, în orașul Capadocia (Asia Mică). Părinții săi, demnitari imperiali, i-au dat o aleasă educație copilului, fiind înzestrat cu calități deosebite, determinându-l să îmbrățișeze cariera militară.

A urcat repede treptele conducerii în armată, ajunge general și om de încredere al împăratului Dioclețian. Și-a format o bogată cultură; cunoștea filosofia timpului, călătorise în toate părțile lumii romane și era adeseori consultat în problemele imperiului, care începuse să fie mistuit de certuri interne și atacat de popoarele migratoare.

În aceeași vreme, creștinismul se răspândea din ce în ce mai mult și se organiza după învățătura mântuitorului transmisă Sfinților Apostoli.

La vârsta de 30 de ani, Gheorghe avea o rară forță spirituală și o moralitate neobișnuită pentru timpurile acelea; era cinstit de

împărat și considerat unul dintre cei mai mari strategi ai armatei romane. Bunătatea lui față de subalterni era de necrezut, respectul său față de superiori era impunător. Contemporanii săi îi admirau prestanța, demnitatea, castitatea și celelalte virtuți. Se socotea frate al celor cinstiți și se considera egal cu sclavii, fapt neobișnuit în societatea romană. Și tot el îi compătimea pe cei ce se închinau chipurilor cioplite și religiilor păgâne, oracolelor și credințelor venite din Orient.

Pe de altă parte, însă, situația generală a imperiului se agrava de la o zi la alta, catastrofele, calamitățile nu se mai opreau. Atunci, mai marii cultelor păgâne au dat vina pe creștini, iar Dioclețian, consultând oracolul din Milet, a îngăduit persecuția împotriva creștinilor și furia începu să se dezlănțuie.

Împăratul a dat trei edicte în acest sens, cel din urmă, de o rară asprime, prevăzând uciderea tuturor celor ce nu aduceau sacrificii idolilor și zeilor recunoscuți de împărat.

Era primăvara anului 303. Împăratul sărbătorea două decenii de conducere a imperiului într-un fast deosebit, dar anturajul său era însetat de un spectacol nou. Și iată că în acele zile, în fața tronului, sunt aduși o mulțimi de creștini, smeriți și epuizați după torturile îndurate.

Împăratul le ordonă să aducă jertfă pentru el. Ei răspund: un singur împărat cunoaștem, pe Iisus Hristos Dătătorul de viață, Cel care ne cere să iubim adevărul, dreptatea și dacă le împlinim, am câștigat ceva ce voi nu aveți: sufletul și viața de veci, împărăția cerurilor pentru lumea cealaltă. Întreaga asistență a amuțit. Atunci Dioclețian, stăpânit de o furie satanică, a hotărât arderea de vii a creștinilor.

În stânga lui Dioclețian, rămăsese înmărmurită împărăteasa Priscia, iar în dreapta împăratului stătea generalul Gheorghe cu ochii plini de lacrimi. Privea acea lume desfigurată de păcate și

corupție, ajunsă sub nivelul animalelor și spre surprinderea împăratului, a spus cu putere de credință și cu seninătate: "Și eu sunt creștin! Pe tine te respect împărate, dar sufletul meu este al Aceluia care este Calea, Adevărul și Viața" (Ioan 14, 6), apoi s-a dezbrăcat de hainele sale cele scumpe și strălucitoare, arucându-le la picioarele împăratului. Atunci împăratul, smulgându-și sabia, l-a lovit. Uimit de această mărturisire îndrăzneață și atât de Galeriu, împăratul Dioclețian dă ordin să fie întemințat și supus celor mai grele chinuri, până se va lepăda de credința în Hristos, iar ostașii creștini să fie înlăturați din rândurile armatei, transformați în sclavi și vânduți pe piețile Orientului, iar alții exilați.

În închisoare, Gheorghe a adus la credință numeroși păgâni. Din dorința de a satisface furia mulțimii idolatre, împăratul l-a chemat pe Gheorghe din închisoare, obligându-l să jertfească zeilor, dar el a refuzat, zicând: "Cum o să servesc eu unui zeu care nu există, ci e plăsmuit de minte omenească pentru interesele voastre materiale; eu mă închin celui ce a slujit omenirii și aduc jertfă inima pentru adevăr și dreptate, fapt pe care voi nu îl veți înțelege niciodată". Iar la nedumerirea lui Dioclețian, a adăugat: "Onorurile tale împărate sunt bune, dacă servesc omului și fericirii lui, dar dacă eu sunt fericit și altul nenorocit, pentru mine este un chin groaznic. Aș vrea ca toți să fie ca Cel ce a fost bun, drept, milostiv și răsplata Lui a fost răstignirea".

Crezând că e vrăjitor, împăratul l-a dat în seama unui vrăjitor ca să-l iscodească. Acesta îi dădu două băuturi vrăjite: prima dacă o bea cineva, orice taină se zice că o poate dezlega, iar a doua era venin curat. Sfântul Gheorghe le-a băut pe amândouă fără să i se întâmple ceva, iar vrăjitorul se botează cu toți cei din jurul său, între care amintim pe împărăteasa Priscia care luă numele Alexandra și fiica ei Valeria.

Împăratul l-a considerat nebun și a ordonat să fie aruncat într-o groapă cu var clocotind, dar și de aici a ieșit nevătămat. I-a promis apoi că-i va cruța viața dacă se închină statuilor idolilor, dar Sf. Gheorghe a răspuns: "Eu mă plec și mă închin Celui ce este împărat al inimilor curate și al sufletelor nobile. Nimeni nu poate rezista în fața Evangheliei, dacă o ascultă, o citește, o înțelege și mai ales o împlinește".

Atunci Dioclețian, sfătuit de Magneție, care i-a luat locul în armată, a hotărât ca Gheorghe să fie pus în butuci de fier. Cuiele i-au străpuns tălpile și pe unde trecea rămâneau urme de sânge. În acea stare, prin rugăciunile sale stăruitoare, s-au făcut multe minuni. Surprins, Dioclețian l-a întrebat de ce nu i se întâmplă nimic? Sfântul a răspuns: „Nu știi oare că Apostolul Pavel a zis: Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine..." (Galateni 12, 20). Acest Hristos n-a venit la voia întâmplării în lume, ci a fost profețit. Iată specificul religiei creștine - ea este plinirea legii și a proorocilor (Matei 5, 17-20), pe când religiile celelalte sunt născute în istorie și în istorie dispar. Ori, creștinismul pentru cei ce-l primesc este și pentru veacul de acum și pentru cel viitor. Dumnezeirea lui Hristos a fost arătată prin înviere, iar îndumnezeirea creștinilor se face prin morala evanghelică în lume și nedepășită de nici o religie sau filosofie. "Voi nu credeți în zeii voștri, ci le jertfiți pentru plăcerile voastre pornite din oarbele instincte, dând astfel frâu liber patimilor voastre". Atunci împăratul, în satanica lui furie, a poruncit tăierea capului Sfântului Gheorghe, în ziua de 23 aprilie anul 303.

Trupul său a fost dus de creștini în părțile sale natale, continuând să facă semne și minuni în rândul credincioșilor. Suferind cu bărbăție atâtea chinuri, Sfântul Gheorghe a primit din partea Bisericii și numele de mare mucenic, jertfa sa fiind rodul dragostei adevărate față de Iisus Hristos, Domnul nostru, căci,

după cum știm, "dragostea îndelung rabdă" (I Corinteni 13, 4).

De aceea Sf. Gheorghe este prăznuit în toată lumea creștină de când a primit chemarea martiriului, ca o personaliatate profund creștină și vrednică de urmat.

Pentru noi, creștinii români, cinstirea Sf. Ghoerghe are o însemnătate deosebită. Cultul cavalerului trac din mitologia sciților și cultul cavalerilor danubieni erau în cinste în religiile strămoșilor noștri daco-romani. Când a început cinstirea Sfântului Gheorghe, acestea dispar pentru totdeauna, iar praznicul Marelui Mucenic s-a impus în viața poporului nostru. Pe stegurile creștine, cu începere de la Constantin cel Mare, a început să apară și Sf. Gheorghe.

Mai mult, amintim că-n zilele noastre s-au descoperit la Sf. Munte Athos, două steaguri din timpul lui Ștefan cel Mare, dintre care unul se află la Muzeul de Artă al României și care poartă pe el chipul Sf. Gheorghe.

Ștefan cel Mare avea o deosebită evlavie față de Sf. Gheorghe: îi purta icoana pe platoșă, chipul pe steagurile sale și mai mult de jumătate din cele 47 de biserici și mănăstiri zidite din dania Domnului Ștefan, au hramul Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe.

Poporul nostru își arată deosebita cinstire pentru Mucenic, împodobind porțile curților cu crengi verzi ca simbol al biruinței vieții asupra morții, a primăverii asupra iernii, un motiv unic în lumea creștină de adâncă cinstire pentru Sfântul Mucenic, iar folclorul îl cântă în diferite împrejurări.

Sfântul Mucenic Gheorghe este simbolul curajului și al cutezanței. Pentru acestea este reprezentat de pictura creștină, de obicei, îmbrăcat în zale, cu coif, călare pe un cal aprig, cu sulița în mână, zdrobind capul unui balaur, care se pare că făcea mari ravagii într-un ținut din Asia Mică. Balaurul închipuie pe

diavolul, cu toate uneltirile lui, pe care Sf. Gheorghe l-a biruit în numele și puterea Crucii Domnului nostru Iisus Hristos.

Icoana marelui Mucenic împodobește fiecare biserică și se află în multe case, iar numele lui e purtat de nenumărați creștini. Să rugăm pe Sfântul și Marele Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință, să mijlocească la Domnul Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, pentru a fi tari în adevărata credință mărturisită și trăită de Sf. Mucenic Gheorghe.

Chemarea noastră este de a da dovadă de credință, prin faptele noastre, prin care, fără cuvinte, facem cunoscut dumnezeirea Evangheliei. Să avem curajul să combatem răutatea și rătăcirile sub toate aspectele, urmând pilda sa. Așa făcând, îl vom vedea, la Judecata de Apoi, la dreapta Mântuitorului Iisus Hristos, deoarece sfinții vor judeca lumea (Matei 25, 31-46) și vom putea auzi și noi glasul minunat: "Veniți, binecuvântații Tatălui Meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la începutul lumii" (Matei 25, 34). Amin.

Sfinții împărați Constatin și Elena

Sărbătorim astăzi pe Sfinții împărați Constantin și Elena și pomenirea lor ne umple sufletul de mare bucurie duhovnicească și ne înalță spre cer.

Întru pomenirea lor, cu dreaptă credință, cu cucernicie, se cuvine să ne aducem aminte de viața lor împodobită cu fapte bineplăcute lui Dumnezeu și întru smerenie să le înălțăm laude după vrednicie, ca unora care au urmat lui Hristos și au slujit Evanghelia lui Hristos în lume.

Sfinții împărați Constantin și Elena au fost cinstiți de Biserică, de la început, întocmai cu Apostolii, cu toate că ei n-au fost în temniță ca Petru și nici nu au fost legați în lanțuri și bătuți cu toiege ca Pavel și n-au fost munciți cu chinuri de

moarte și nici n-au înconjurat pământul ca să propovăduiască pe Iisus Hristos pretutindeni (Antim Ivireanul, **Didahii**).

Și cu toate că nu au suferit acestea, ei l-au propovăduit pe Hristos în alt mod, nu atât prin cuvinte, cât L-au propovăduit mai ales prin fapte, prin pilda vieții lor, prin fapte bune pe care le-au făcut și prin întoarcerea popoarelor la credința cea adevărată, la Dumnezeu, făcând ca mii de suflete să fie încorporate la Trupul tainic al lui Iisus Hristos, care este Biserica.

Dar marele merit al împăratului Constantin cel Mare este că a ridicat cel dintâi steagul alb de pace față de creștini. El a pus capăt celor zece prigoniri sângeroase, care au durat aproape trei veacuri. Zece împărați păgâni au încercat într-un mod satanic să distrugă Biserica creștină, omorând mii și milioane de creștini nevinovați.

Împreună cu cumnatul său Liciniu, el a dat Edictul de la Milan în anul 313, strigând "destul sânge creștinesc!", dând libertate ca religia creștină să fie lăsată să se manifeste nestingherită pe tot cuprinsul împărăției. Această dată, Edictul de la Milan, reprezintă o piatră de hotar în istoria Bisericii lui Hristos.

De unde până atunci creștinii, din pricina prigoanelor, nu-și puteau zidi lăcașuri de închinare, închinându-se în catacombe sub pământ, basilicile iau locul templelor păgâne, iar crucea se înalță mai presus de toate.

Trebuie să admitem că această schimbare atât de profundă nu s-a datorat unei întâmplări oarbe, ci a fost voința lui Dumnezeu, căci n-a fost făcută de oameni. A fost chemarea dumnezeiască ca și a Sf. Apostol Pavel de pe calea Damascului. Cum cântă Biserica azi: "Și ca Pavel chemare nu de la oameni luând", cunoscându-i Dumnezeu curățenia sufletului lui, i S-a arătat mai întâi în somn, i-a spus ca să pună pe steagurile oștirii semnul Sf. Cruci și așa va birui pe vrăjmași.

Dar, iată, că după aceea, această minune tainică, întru amiază i s-a arătat pe cer semnul crucii, scris cu stele: "Cu acest semn

vei birui". Prin aceasta, Constantin cel Mare a înțeles puterea crucii, a înțeles momentul istoric, a înțeles că Dumnezeu voia să cheme la noua religie, nu numai pe împărat, ci și pe poporul său până atunci păgân, a înțeles că lumea păgână nu mai putea dăinui, că ea trebuie să facă loc lumii celei noi, prin care se putea salva omenirea din întuneric, din sclavia și din toată decadența în care ajunsese.

Împăratul se afla atunci în război cu Maxențiu, fiul lui Herculie. Acesta prigonea pe creștini și în Roma săvârșea "lucruri necinstite, desfrânate, pierzătoare și proaste!". Cu puterea lui Dumnezeu și a Sf. Cruci, l-a biruit, i-a pus oștile pe fugă, iar el s-a înecat în râul Tibru, la podul Balba.

Rămânând singurul stăpânitor al imperiului roman, mută capitala la Bizanț, care s-a numit Constantinopol după numele său, în care ridică multe edificii împodobite cu opere de artă și mai ales ridică și multe biserici. După ce a dăruit creștinismului libertatea, una din înfăptuirile mari a fost convocarea și prezidarea Sinodului I Ecumenic - 325, de la Niceea, care a restabilit dumnezeirea Fiului lui Dumnezeu împotriva lui Arie. El învăța că Iisus n-a fost Dumnezeu adevărat, de o ființă cu Tatăl, ci un fel de supraom, o creatură mai mică decât Dumnezeu, trimisă să izbăvească omenirea.

Rătăcirea ariană stârnea multă tulburare, dădea naștere la mari agitații, învrăjbiri și ură. Sinodul a fost prezidat de însuși împăratul, luând parte la el 318 Sf. Părinți din toată Biserica. S-au alcătuit cele dintâi 7 articole din Crez, condamnându-l pe Arie și învățătura sa și hotărându-se pentru totdeauna adevărul că Mântuitorul este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

Sinodul I Ecumenic constituie un moment mare în istoria mântuirii! Duhul Sfânt lucra în Biserică, iar Biserica lui Hristos își afirma unitatea, s-au curmat neînțelegerile religioase și Ortodoxia își înălța un monument puternic, un zid nebiruit de care aveau să se izbească neputincioase, toate valurile ereziilor de mai târziu.

Sfântul Constantin era fiul lui Constantin dar și al Sfintei Elena, soție aleasă și mamă desăvârșită. El a primit din fragedă copilărie o educație aleasă, în spirit creștin, care i-a sădit în suflet iubirea de Dumnezeu și de oameni, atât de necesare, mai ales în acele vremuri tulburi și nestatornice.

Sfânta Elena a rupt lumină din lumina sufletului ei de mamă creștină și a dăruit-o fiului ei Constantin ca să crească vlăstar vrednic, ramură de finic în casa lui Dumnezeu. De aceea n-a fost încununat numai marele Constantin, căruia i s-a arăta pe cer semnul biruitor al Sfintei Cruci și Hristos însuși, ci și Sfânta sa mamă, care cu grijă sfântă, l-a pregătit, l-a ajutat să-și împlinească misiunea sa față de Dumnezeu în lume.

Sfânta Elena, din dragoste pentru Hristos, a pornit spre Ierusalim pentru a găsi Sf. Cruce pe care a fost răstignit Domnul Hristos.

După săpături grele, s-au găsit 3 cruci neputrezite. Una a Mântuitorului și două ale tâlharilor. Dar care era crucea Domnului? Tradiția spune că printr-o minune s-a cunoscut crucea lui Hristos.

Patriarhul Ierusalimului și cu Sf. Elena au atins pe rând crucile de sicriul unui mort. Când au atins cu crucea Mântuitorului, mortul a înviat.

Pentru ca s-o poată vedea poporul și să i se poată închina, Sf. Cruce a fost înălțată în biserică de către patriarhul Macarie. Biserica serbează această minunată descoperire la 14 septembrie.

Cât de fericită trebuie să fi fost, când după o viață întreagă de rugăciune, de trăire creștină, a găsit, în anul 326, acest sfânt și neprețuit odor al creștinității!

Cât de fericit trebuie să fi fost și Sfântul Constantin, fiul ei, când a văzut Crucea pe care a pătimit Domnul!

Prin toate acestea, Sf. Constantin și mama sa Elena, "au fost ziditorii unei noi ere în istoria Bisericii universale și ctitorii veacului de aur al creștinismului". Ei au pus bază unei lumi libere și pașnice a unei lumi a progresului în toate domeniile de afirmare.

Sfântul Constantin prin har dumnezeiesc și-a agonisit înțelepciunea lui Solomon, blândețea lui David și dreapta

credință a Apostolilor. Putem spune că în persoana Sfântului Constantin, chipul lui Dumnezeu S-a realizat prin har, prin tot ce a lucrat și a înfăptuit până la asemănarea cu El.

Sfântul Constatin a întruchipat deci omul voit de Dumnezeu, omul care face ce este bun și de folos și care nu se lasă stăpânit de patimi și lucruri dăunătoare.

Pe sfinții de Dumnezeu încununați Constantin și Elena, Biserica noastră îi mai numește și "întocmai cu Apostolii mari împărați". Aceasta pentru că amândoi au întărit cu cuvântul și cu fapta lor credința cea adevărată, sprijinind Biserica, în misiunea ei mântuitoare în lume.

"Întocmai cu Apostolii" s-a arătat Sfântul Constantin, deoarece chemarea și dreapta credință a Apostolilor de sus le-a luat, de la Hristos, pe care redându-le cu harul Lui, stâlp și izvor al Ortodoxiei s-a dovedit peste veacuri.

Râvnind Apostolilor, Sfântul împărat Constantin și Sfânta împărăteasă Elena au arătat lumii spre încredințare, cinstire și întărire a creștinilor împotriva uneltirilor diavolești, Crucea Domnului descoperită de ei în pământul Golgotei.

Acestea sunt pricinile pentru care Biserica noastră a numit pe Constanin și Elena sfinți, de Dumnezeu încununați și întocmai cu Apostolii și au primit slavă de sus, de la Dumnezeu.

În anul 337, la 21 martie, în Duminica Rusaliilor, Sf. Constantin își dă obștescul sfârșit în Nicomedia și slăvitul lui trup este așezat în biserica Sfinților Apostoli. Sf. Elena moare în anul 336 și a fost înmormântată în mărita cetate a Constantinopolului.

Din viața și faptele acestor plăcuți ai lui Dumnezeu scoatem multe învățături de folos sufletesc, căci ei au știut să unească în sufletul lor credința cu bunătatea, sfințenia cu faptele de eroism, smerenia crucii cu gloria coroanei de împărați, înțelepciunea cu milostenia față de săraci. Să-i imităm și să mergem și noi pe aceste căi de înfăptuiri sfinte.

Altă învățătură: acești sfinți prin tot ce au lucrat și au înfăptuit, au așezat pe frunțile lor cele mai luminoase cununi: cununile slujirii omului, societății și lui Dumnezeu.

Ei au făcut apoi să triumfe noua religie - creștinismul- "care e adevărul însuși și singura floare menită să înflorească" (Voiculescu).

Și ce roade bogate și cu spic însutit nu a adus el și au înflorit și în lume și la noi pe plaiurile noastre strămoșești de două mii de ani de când suntem creștini? Câte biserici și mănăstiri, capodopere ale lumii nu s-au ridicat în cinstea lor și câte opere de tot felul, picturi, sculpturi, broderii nu ne vorbesc de credința și faptele lor?

Pentru toate acestea se cade să ne păstrăm credința noastră ortodoxă ca cel mai de preț odor, cum au făcut Sfinții sărbătoriți astăzi.

Am văzut că Sfântul Constantin a avut chemare de sus, de la Dumnezeu. Trebuie să știm că și noi avem chemare: Chemarea lui Dumnezeu la noua Sa împărăție ca să fim fiii Lui iubiți, răscumpărați cu sângele Fiului Lui, Unul Născut, și o chemare în lume, ca în această lume, prin credința și faptele noastre să fim "lumina lui Hristos" care să lumineze.

Să ne îndeplinim această chemare de buni creștini și de harnici cetățeni ai patriei noastre, lucrând cu hărnicie oriunde, pentru slava lui Dumnezeu și fericirea noastră. În toată activitatea noastră să fim pătrunși și să lucrăm cu blândețe, credință, spirit pașnic și dăruitor, omenie, cinste. Acestea să formeze icoana și profilul nostru spiritual și moral.

Sfinții sărbătoriți astăzi, deși au rangul cel mai înalt de împărați, formează totuși cea mai distinsă familie: căci Sf. Elena este chipul cel mai luminos de mamă creștină, iar fiul său model de educație și creștere aleasă, care a adus sfințenia sufletului său în inimile oamenirii, pentru a o hrăni cu cele mai alese virtuți.

Și acum să rugăm pe Bunul Dumnezeu să ne îndrepte pașii să

vedem fericita zi când și ceilalți fii rătăciți de la sânul Bisericii Ortodoxe se vor întoarce la adevăr, în staulul mântuirii, având "un Domn, o credință, un botez" (Efeseni 4, 5).

Iar sfinților prăznuiți astăzi să le zicem din adâncul inimii noastre: "Bucură-te Constantine, ceea ce a lui Pavel ai râvnit și Crucea lui Hristos ai ridicat, arătând-o lumii;

Bucură-te Elena, lauda femeilor, căci cu fapte dumnezeiești ți-ai zidit inima ta, biserică lui Dumnezeu și biserici sfințite ai ridicat Mântuitorului Hristos". Amin.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel

Biserica noastră prăznuiește la 29 iunie două nume a căror rezonanță este mai puternică decât a tuturor celorlalte nume înscrise în calendarul sfințeniei creștine. Îi prăznuiește pe Sfinții Apostoli Petru și Pavel, care de drept cuvânt, au fost socotiți ocârmuitori neegalați ai credinței și evlaviei credincioșilor din toate timpurile și stâlpi ai Bisericii.

Este semnificativ faptul de a se fi rânduit pomenirea lor împreună. Biserica a vrut să arate, astfel, că ei au alcătuit întotdeauna o unitate desăvârșită, dedicându-se neabătut aceleiași slujiri și că în chip arbitrar au încercat unii să-i înfățișeze separați și pe poziții contrare. Spunând aceasta, ne gândim la perioada primară a creștinismului, la creștinii din Corint, care nu s-au dovedit nici ei să prețuiască bogăția nesfârșită a darurilor izvorâte din jertfa lui Hrisots, din care împărtășindu-se, să trăiască viață liniștită de comuniune, ci se tulburau pentru felurite pricini și se împărțeau întreolaltă, numindu-se unii ai lui Pavel, fiindcă el i-a adus la credință, iar alții ai lui Petru, deoarece îl socoteau pe acesta cu mai mare autoritate în rândul ucenicilor Domnului. În sfârșit, ne gândim și la timpurile

mai târzii ale istoriei creștinismului, când unii conducători bisericești au făcut din Sf. Petru nu numai primul între cei doisprezece Apostoli, ci și locțiitor al lui Hristos pe pământ și când unii reprezentanți ai unor pretinse școli creștine l-au declarat pe Sfântul Apostol Pavel întemeietorul de fapt al religiei creștine, Domnul Iisus Hristos rămânând pe planul doi.

Lipsa de adevăr, de temei și caracterul exagerat al unor astfel de atitudini față de acești doi mari Apostoli ai Domnului Hristos se desprinde din spusele Sf. Apostol Pavel, care zice: "Așa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu " (I Corinteni 4, 1). Într-adevăr așa au fost și așa trebuie socotiți Sf. Apostoli Petru și Pavel: slujitori ai lui Hristos și iconomi ai Tainelor divine. Pe Domnul Iisus Hristos L-au slujit ei "cu timp și fără timp" (II Timotei 4, 2), cu tot zelul și dăruirea de care au fost în stare. L-au slujit cu inima lor, în care nu s-a sălășluit niciodată deșertăciunea, ci numai simțămintele cele mai calde și mai puternice pentru binele și mântuirea altora. L-au slujit cu gura lor, din care n-au ieșit cuvinte de hulă și necinstite, ci bine-cuvântare și îndemn încurajator spre mai bine. L-au slujit deci, am putea spune, cu viața lor întreagă: cu sufletul lor curat, dar și cu trupul lor, pe care l-au încovoiat și l-au supus la tot felul de lipsuri și încercări pentru Evanghelie. Atât de mult L-au slujit pe Domnul, încât s-au simțit îndreptățiți să zică: "N-am ținut seama de nimic, nici n-am pus vreun preț pe viața noastră, numai ca să împlinim calea noastră și slujba pe care am luat-o de la Domnul Iisus, de a mărturisi Evanghelia Harului lui Dumnezeu" (Faptele Apostolilor 20, 24).

Dar nu numai cu viață, ci și cu moartea lor L-au slujit pe Mântuitorul, căci nici unul dintre sfinți n-au împlinit poate mai desăvârșit ca ei cuvintele rostite de Domnul: "Dragoste mai mare decât aceasta nu poate exista, ca cineva să-și pună viața

pentru prietenul său" (Ioan 15, 13). Prin moarte ei au pecetluit toată strădania vieții lor închinată Domnului Hristos, dovedind că sunt prieteni și împlinitori ai cuvântului Său.

Slujindu-L pe Iisus Hristos, Sfinții Apostoli pe care îi prăznuim azi, i-au slujit și pe semenii lor față de care s-au socotit tot atât de îndatorați ca față de Domnul și Stăpânul vieții lor. Cât de minunat este exemplul lor de slujire și dăruire față de semeni! "Mai presus de orice, i-au slujit pe aceștia împărtășindu-le adevărul descoperit de Dumnezeu, adevăr care oferă celor ce-l cunosc slobozenie" (Ioan 8, 32).

Sfinții Apostoli Petru și Pavel au fost făpturi ca și noi. Dumnezeiescul Har însă, "care pe cele slabe le întărește și pe cele cu lipsă le împlinește", conlucrând cu voința și cu ființa lor, i-a făcut pe unul "piatră" a credinței, iar pe celălalt "vas ales". Deși purtau chipul lui Adam, s-au înnoit după chipul lui Hristos, pe Care L-au predicat cu atâta tărie, încât au reușit să zguduie din temelii și să doboare credințe și orânduiri ce stăpâneau de veacuri.

Sfântul Apostol Petru L-a cunoscut pe Domnul pe malurile Mării Galileene. Auzind chemarea lui Iisus, a părăsit toate: mreje, părinți, femeie, casă și masă și s-a dus după Cel care L-a ales.

Vreme de peste trei ani de zile Petru L-a însoțit pe Domnul pretutindeni. Prin cetăți și pe mare, printre holdele Galileei și în arșița pustie, în Ierusalim și pe Tabor, în zilele senine și în cele de furtună și suferință amară, Petru a fost martorul tuturor cuvintelor, minunilor și al faptelor Învățătorului dumnezeiesc.

Când Iisus a întrebat pe ucenicii Săi ce cred despre El, în numele tuturor Petru a mărturisit că Iisus este Însuși "Fiul lui Dumnezeu Cel viu". Pe Tabor L-a văzut pe Domnul în toată strălucirea Lui dumnezeiască. Ochii săi trupești nu au putut să suporte atunci puterea acestei străluciri, iar graiul său de om nu a putut reda dulceața slavei în care a fost învăluit, decât cu dorința ca acele clipe de bucurie să nu se mai sfârșească în veac: "Doamne,

bine este nouă să fim aici" (Matei 17, 4). După Învierea Domnului din morți, când Petru Îl vede biruitor al morții, înviat "precum a zis mai înainte", nu rămâne acel Simon, care în curtea lui Caiafa a zis: "Nu cunosc pe acest om", ci devine acea "piatră" pe care puterile întunericului nu o vor mai putea clinti din credință. Iar după pogorârea Duhului Sfânt în ziua Cincizecimii, toată firea lui omenească s-a schimbat, s-a înnoit, s-a înălțat. El devine un om nou, adevărat apostol și stâlp neclintit al Bisericii. De acum Petru devine piatră vie pe care se zidește Biserica Fiului lui Dumnezeu. Transformat în credincios martor al dumnezeirii lui Hristos, predică Evanghelia între iudei și cuvântul său e plin de putere, pentru că, după cum însuși spune: "V-am adus la cunoștință puterea Domnului nostru Iisus Hristos, nu luându-ne după basme meșteșugite, ci pentru că am văzut mărirea cu ochii noștri" (II Petru 1, 15) și "suntem martori" ai Învierii Lui din morți (Faptele Apostolilor 2, 32).

După un timp, apostolul iese din hotarele Țării Sfinte și se duce de predică în Galatia, Pont, Capadocia, Bitinia și Roma. Peste tot întemeiază biserici, învață, mângâie, întărește credința și nădejdea primilor creștini.

Apostolul Petru și-a încheiat activitatea și viața în Roma, în anul 67, 29 iunie. El a primit moartea de mucenic în timpul persecuției dezlănțuite de crudul împărat Nero. Pe Colina Vaticanului, unde astăzi se înalță strălucita biserică ce-i poartă numele, Apostolul Petru a fost răstignit cu capul în jos, pecetluind astfel cu sângele său credința și dragostea sa față de Domnul Iisus Hristos.

Sfântul Apostol Pavel era originar din Tarsul Ciliciei. Din tinerețe s-a dedicat studiului legii mozaice, pregătindu-se a deveni un "rabi", un învățător al legii.

Ucenic al învățătorului Gamaliil, a ajuns unul din cei mai buni cunoscători și apărători ai religiei mozaice. Nu L-a cunoscut pe

Domnul Iisus în viața-I pământească. Iar când el a auzit de învățătura nouă a lui Iisus Hristos, s-a făcut unul din cei mai înverșunați prigonitori ai Evangheliei. Era pe deplin convins că Iisus nu putea fi decât om. Și numai Om!

Într-o zi, pe când Saul mergea spre Damasc, spre a persecuta Biserica lui Hristos, un glas din ceruri i-a grăit: "Saule, Saule, de ce Mă prigonești?" (Faptele Apostolilor 26, 14).

Saul care se va numi de acum Pavel, L-a cunoscut atunci pe Iisus nu ca Om, ci ca Fiu al lui Dumnezeu. L-a văzut în plină amiază ca pe o "lumină din cer, mai puternică decât strălucirea soarelui" și I-a auzit glasul, zicându-i: "Eu sunt Iisus, pe Care tu Îl prigonești". "Spre aceasta M-am arătat ție: ca să te rânduiesc slujitor și martor al celor ce ai văzut, și al celor pentru care va fi să mă arăt ție" (Faptele Apostolilor 26, 15-16).

Din prigonitorul acela groaznic, Mântuitorul a binevoit să facă "un vas ales să-i ducă numele înaintea neamurilor, a împăraților, a fiilor lui Israel" (Faptele Apostolilor 9, 15).

Saul s-a cutremurat la vedenia minunată de pe drumul Damascului. A ascultat glasul lui Iisus, s-a dus în cetate, s-a botezat și după un timp de post și rugăciune, renăscutul Pavel a început să "propovăduiască în sinagogi că Iisus este Fiul lui Dumnezeu". De atunci înainte până la moarte, asta i-a fost misiunea, bucuria și crucea: să predice credința și să fie un rob al lui Iisus Hristos.

Niciodată nimeni nu va putea istorisi și nu va putea preamări după cuviință munca și osteneala, jertfele și patimile acestui vestitor al Evangheliei, darurile și puterile lui. "Faptele marelui apostol depășesc orice cuvânt" zice Sf. Ioan Gură de Aur.

Într-adevăr, în orice latură am privi chipul Sf. Apostol Pavel, îl vom găsi plin de strălucire. Cu privire la lucrarea sa între neamuri, după cum însuși mărturisește, el "a ostenit mai mult decât toți" (I Corinteni 15, 10).

Răspândirea creștinismului în Asia Mică și în Europa de sud-est, lui i se datorește în cea mai mare parte. Este socotit ca un înger pământesc trimis pentru a descoperi lumii tainele cele ascunse ale Evangheliei lui Hristos.

Cu privire la știința marelui Pavel ne stau mărturie Epistolele sale care alcătuiesc un adevărat cod și tezaur al vieții lui Hristos. Nimeni din învățații creștini n-a vorbit și n-a scris mai clar și mai adânc ca Apostolul despre mântuirea prin credință, despre Sfintele taine, despre lucrarea în Biserică a preoților și a episcopilor, despre datoriile soților, ale copiilor, ale supușilor, ale stăpânilor, despre îndurarea suferințelor, despre viața cea de dincolo de moarte. "E soarele nostru comun" zice despre dânsul Sf. Dionisie Areopagitul, iar Sf. Ieronim mărturisea: "De câte ori îl citesc, mi se pare că aud tunete, nu cuvinte".

"Precum întunericul este alungat de razele soarelui ce răsare, iar fiarele și hoții se ascund, așa prin predica tunătoare a lui Pavel rătăcirile au fost alungate, adevărul descoperit, idolatriile, bețiile, adulterele și alte lucruri dezgustătoare s-au desfăcut și s-au nimicit" (Sf. Ioan Gură de Aur).

Cu o putere sfântă Epistolele Sf. Apostol Pavel întăresc Biserica din toate timpurile și din toate părțile lumii. De vom privi viața apostolului neamurilor, vom vedea în ea oglinda strălucită a tuturor virtuților creștine, virtuți înălțate la culmea desăvârșirii.

Era smerit, încât se socotea cel dintâi dintre păcătoși și cel mai mic dintre apostoli. Era așa de răbdător la necazuri, încât socotea suferințele ca un câștig, ca o mare bucurie. Era așa de mult stăpânit de duhul lepădării de sine, încât nu vroia să cunoască nici una din plăcerile deșarte ale acestei lumi. "Mă port aspru cu trupul meu și-l strunesc" (I Corinteni 9, 27).

Cu privire la dragostea de oameni, Pavel s-a făcut robul tuturor ca pe toți să-i câștige pentru Hristos. Până și pe vrăjmașii săi iudei

care-l prigoneau, îi iubea în așa măsură, încât dorea ca el însuși să meargă în iad și să fie dat muncii de veci, numai ca aceia să se mântuiască.

Dragostea față de Hristos era atât de mare încât zicea: "Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos? Necazurile sau strâmtoarea, prigoana sau foamea, primejdia sau sabia? Eu sunt încredințat că nici viața, nici moartea, nici îngerii, nici o putere, nici o făptură nu vor fi în stare să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu" (Romani 8, 38-39).

Strălucind prin astfel de virtuți, Apostolul Pavel a săvârșit multe și mari minuni. El a avut darul vorbirii în limbi, al proorociei, al vindecării de boli. El a înviat din morți pe tânărul Gutih din Troia, a fost răpit cu duhul până în al treilea cer și a văzut frumusețea Raiului înainte de moarte. Pavel a băut până la fund paharul tuturor necazurilor și al amărăciunilor. "Fost-am în osteneli, în temnițe, bătut cu nuiele, împroșcat cu pietre..." (II Corinteni 11, 23-25). Iar sfârșitul său a fost moarte martirică în aceeași zi cu a Sf. Apostol Petru - anul 67, 29 iunie - sub același împărat Nero, fiind decapitat la marginea Romei pe drumul ce duce din cetate spre mare.

Sărbătorind astăzi moartea mucenicească a Sf. Apostoli Petru și Pavel, când au primit de la Hristos "cununile măririi celei nemuritoare", vin astăzi să ne reamintească adevărul pentru care s-au jertfit, să mărturisească a lor nezdruncinată credință că Hristos este Dumnezeu, să ne lumineze inima și mintea. Ei cer lumii de azi să vină la Hristos spre izbăvirea noastră, cer creștinilor să creadă în Hristos, să umble cu lumina Lui și să facă voia Lui.

Azi, toate bisericile creștine cinstesc amintirea Sf. Apostoli Petru și Pavel, căci în sfânta Biserică sunt ca niște luminători ai lumii, binevestitori ai credinței celei adevărate, tâlcuitorii învățăturilor evanghelice, stâlpii Bisericii creștine.

Să ne îndreptăm sufletele către ei și să-i rugăm: „Sfinților Apostoli ai lui Hristos, ajutați credința sufletului nostru în lupta vieții, pentru binele nostru și al neamului creștinesc și cereți iertare de păcate celor ce serbează cu dragoste pomenirea voastră". Amin.

Sfântul Prooroc Ilie Tezviteanul

Scrie Sfântul Apostol Pavel în Cartea sa către Evrei: "După ce Dumnezeu, odinioară, în multe rânduri și în multe chipuri a vorbit părinților noștri prin prooroci, în zilele acestea mai de pe urmă ne-a grăit prin Fiul... Care este strălucirea slavei și chipul ființei lui Dumnezeu" (Evrei 1, 1-3).

Un gând limpede cu care rămânem de aici este că proorocii sunt oameni cu o viață aleasă, aleși de Dumnezeu, înzestrați de El cu felurite daruri și mai ales cu darul înainte văzător, vestind binefacerile lui Dumnezeu pentru poporul Său, precum și vestirea pedepselor și a nenorocirilor plănuite de Dumnezeu pentru abaterile de la dreapta credință sau săvârșirea anumitor păcate prin care se călca Legea și poruncile Lui.

Între șirul atâtor prooroci aleși, Sfântul Ilie din Tesba Galaadului este un "nume mare", un bărbat ales dintre cei aleși, a cărei pomenire se face la 20 iulie.

Sărbătorindu-i amintirea sfântă, după rânduiala Bisericii, contemplăm sfânta icoană în care este înfățișat săltând în carul cel cu cai de foc spre norii cerului, plecat din lume înainte de a muri.

Sf. Ilie este unul din cei mai mari prooroci ai **Vechiului Testament**. El a trăit și a propovăduit adevărul și dreptatea, pocăința și întoarcerea la o viață sfântă cu 900 de ani, când poporul ales se clătina în respectarea credinței în Dumnezeu Cel viu. Este o perioadă tulbure, în care, 10 din cele 12 seminții ale poporului evreiesc se despart de regatul lui Iuda și de vechea capitală

Ierusalim, unde era templul dreptei închinări, alcătuind un regat cu capitala în Samaria. Așa se face că Ahab, săvârșind fărădelegi ca și tatăl său, Onurie, "mai mult decât toți regii lui Israel" (III Regi, 16, 33), ajunge rege. După ce s-a căsătorit cu Izabela, fiica regelui din Sidou, "pierdut cu sufletul" și influențat de aceasta, a introdus în țară cultul păgân al zeului Boal și Astartei, zidind temple pentru ei și forțând poporul să se lepede de adevărata credință. Aceste rătăciri care puneau în pericol credința și ființa neamului, nu puteau dura. Văzând Ilie atâta rătăcire de la credință a poporului Israel și atâta orbire și întunecare, umplându-se de râvnă dumnezeiască, s-a dus înaintea regelui Ahab și, după ce l-a mustrat pentru nebunia și idolatria lui, l-a amenințat, atât pe el, cât și pe poporul cel orbit și înșelat de el, că vor fi pedepsiți cu mare pedeapsă de Dumnezeu. Apoi s-a zis: "Viu este Domnul Dumnezeul lui Israel înaintea Căruia slujesc eu; (III Regi 17), nici rouă, nici ploaie decât numai când voi zice eu" (III Regi 17, 1). Aceasta zicând a plecat dinaintea lui Ahab. Dar o dată cu cuvântul proorocului s-a încuiat cerul și s-a făcut secetă trei ani și șase luni.

A urmat foamete mare, împlinindu-se proorocia lui Moise, care zicea: "Va fi cerul deasupra capului tău de aramă și pământul de sub tine de fier".

În timpul acestei secete cumplite a zis Domnul lui Ilie:

"Du-te de aici, îndreptează-te spre răsărit și te ascunde în pârâul Cherit, care este în fața Iordanului. Apă vei bea din acel pârâu, iar mâncare am poruncit corbilor să-ți aducă acolo" (III Regi 17, 3-4).

Dumnezeu a făcut aceasta cu Sf. Ilie pentru două lucruri: ca să-l păzească de răzbunarea lui Ahab și a Izabelei și, pe de altă parte, să-l cruțe de foame și sete. Dar Bunul Dumnezeu se milostivește totdeauna spre cei păcătoși și nu dorește să-i piardă, căci, când s-a împlinit vremea pedepsei celei drepte, Dumnezeu a început a-l trage pe Ilie spre milă ca să se roage către Domnul și

cu cuvântul său să se deschidă cerul spre ploaie. Apoi a secat pârâul din care bea apă Ilie și corbii nu-i mai aducea mâncare. Văzându-se strâmtorat de foame și sete, a fost trimis de Dumnezeu la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă și săracă spre a cunoaște câtă lipsă este pe pământ din cauza secetei asupra întregului popor și astfel să se întoarcă către milă. Proorocul a ascultat porunca lui Dumnezeu și s-a dus la acea văduvă să-i ceară de mâncare.

Proorocul fiind flămând și însetat, a zis femeii: "Adu-mi o bucată de pâine să mănânc și puțină apă să beau", și i-a răspuns femeia: "Viu este Domnul Dumnezeul tău, n-am nici o fărămătură de pâine, ci numai o mână de făină într-un vas și puțin undelemn într-un ulcior. Și iată, am adunat câteva vreascuri și mă duc să o gătesc pentru mine și pentru fiul meu și apoi să mâncăm și să murim!"

Atunci i-a zis Ilie: "Nu te teme, ci du-te fă cum ai zis; dar fă mai întâi de acolo o turtă pentru mine și adu-mi-o, iar pentru tine și fiul tău vei face pe urmă. Căci așa a zis Domnul Dumnezeul lui Israel: "Făina din vas nu va scădea și undelemnul din ulcior nu se va împuțina, până în ziua când va da Domnul ploaie pe pământ!". "Și s-a dus ea și a făcut așa cum i-a zis Ilie și s-a hrănit ea și el și casa ei o bucată de vreme. Căci făina din vas n-a scăzut și undelemnul din ulcior nu s-a împuținat, după cuvântul Domnului grăit prin gura lui Ilie" (III Regi 17, 10-16).

Apoi s-a îmbolnăvit copilul văduvei și a murit. Și a zis văduva către Ilie: "Ce ai avut cu mine omul lui Dumnezeu! Ai venit la mine ca să-mi pomenești păcatele mele și să-mi omori fiul! Iar Ilie i-a zis: "Dă- mil pe fiul tău Și-l luă în brațele lui și l-a suit în foișor unde ședea el și l-a pus pe patul său. Apoi a strigat Ilie către Domnul și a zis: "Doamne Dumnezeul meu, fă să se întoarcă sufletul acestui copil în el. Și suflând de trei ori peste copil, l-a înviat și l-a dat mamei sale zicând: "Iată copilul tău este viu" (III Regi 17, 18).

După această rânduială, Dumnezeu i-a zis lui Ilie: "Mergi și

spune lui Ahab că voi da ploaie pe pământ". Ahab s-a smerit și proorocul Ilie l-a mustrat zicându-i: "Până când veți șchiopăta de amândouă picioarele? Dacă Domnul este Dumnezeu, urmați-I Lui, iar dacă zeul Baal este, urmați acestuia" (III Regi 18, 21). Apoi, pentru a da deplină încredințare despre închinarea către adevăratul Dumnezeu, cu învoirea regelui, el face și o minunată dovadă.

Pe muntele Carmel, în fața întregului Israel, Ilie a poruncit să-i aducă doi viței, dintre care unul să fie jertfit de închinătorii lui Baal, iar celălat jertfit de Ilie adevăratului Dumnezeu, și fiecare să se roage. Și peste care dintre ei va reuși să se pogoare foc din cer peste jertfa sa, aceluia să i se închine, că Dumnezeul care va răspunde cu foc, acela este Dumnezeu (III Regi 18, 24). Cei 400 de slujitori al lui Baal și alți 450 de preoți păgâni ai zeiței Astarte se roagă zadarnic idolilor să aprindă jertfa lor. În schimb, Ilie singur, pe un jertfelnic a zidit 12 pietre, după numărul semințiilor lui Israel, a pus vițelul înjunghiat, s-a rugat, zicând: "Auzi-mă Doamne, auzi-mă Doamne, ca să cunoască poporul acesta că Tu, Doamne ești Dumnezeu și că Tu le întorci inima la Tine" (III Regi 18, 37). Foc din cer s-a pogorât și a mistuit toată jertfa, încât poporul căzând la pământ, a strigat: "Domnul este Dumnezeu". Apoi poporul a prins pe proorocii mincinoși și i-a ucis la râul Chisan, iar Ilie suindu-se pe vârful muntelui Carmel, s-a rugat lui Dumnezeu să dea ploaie și îndată a venit un vifor mare și a plouat pe fața a tot pământul.

Auzind Izabela de uciderea proorocilor ei, s-a mâniat foarte tare pe Ilie și căuta să-l omoare. Ilie a fugit în Iudeea și se ruga lui Dumnezeu să-i trimită moarte să nu mai vadă păcatele și fărădelegile poporului său. După aceea s-a întors în Samaria, a uns pe Elisei prooroc în locul său, a mustrat din nou pe Ahab și Iazabela, apoi luând pe Elisei, ucenicul său, s-a dus în părțile Iordanului și despărțind apa în două cu cojocul său, a trecut de

cealaltă parte și i-a zis lui Elisei: "Cere de la mine ce să-ți fac, înainte de a fi luat de la tine", "Duhul care este în tine să fie îndoit în mine" a răspuns Elisei. Și pe când vorbeau , iată căruța de foc a răpit pe Ilie și l-a ridicat la cer. Iar Elisei, privind, a strigat: "Părinte, părinte, caii și căruțele lui Israel" (IV Regi 2, 12). Elisei, luând cojocul care căzuse de la Ilie, a despărțit Iordanul în două și s-a dus pe muntele Carmel.

După 900 de ani de la acest minunat fapt, Sf. Prooroc Ilie a mai fost văzut cu trupul pe pământ, tot în chip minunat, pe muntele Taborului, la Schimbarea la Față a Mântuitorului Hristos. Spun Sf. Evangheliști Matei, Marcu și Luca, în acest sens, că atunci când pe Tabor Domnul S-a arătat în slava Sa dumnezeiască, fața strălucindu-I ca soarele, iar veșmintele făcându-I-se albe ca lumina, „iată că Moise și Ilie se arată vorbind împreună cu Iisus".

Activitatea Sf. Prooroc Ilie nu a fost încheiată și nici viața pământească sfârșită. Spune Sf. Scriptură că înainte de a doua venire a Domnului, marele prooroc va veni din nou pe pământ și va pregăti calea, gustând moartea trupească. Atunci va fi omorât proorocul de sabia lui Antihrist, împreună cu Enah.

Iată ce zice Domnul prin gura proorocului Maleahi: "Eu trimit pe Ilie proorocul înainte de a veni ziua Domnului cea mare și înfricoșată. El va întoarce inima părinților către fii și inima fiilor către părinții lor, ca să nu mai vin să lovesc pământul cu prăpăd" (Mat. 3, 23-24).

Mântuitorul Hristos îi asigură pe Apostoli că această proorocie a lui Maleahi se va realiza întocmai. "Ilie, zice Domnul, vine într-adevăr și va așeza la loc toate" (Matei 17, 11), când va fi "un cer nou și un pământ nou" (Apoc. 21, 1).

Ca "om al lui Dumnezeu" el este slujitor al rânduielii depline, în viața de acum și în ceea viitoare. Ascultarea cu care a răspuns acestei chemări cerești i-a dat și tăria de a înfrunta abaterea coborâtoare de

la dreapta credință, i-a dat puterea minunată a rugăciunii, jertfă bineprimită în rostul misiunii sale. A-i săvârși prăznuirea înseamnă a avea în el un strălucit exemplu de credincioșie față de lege și popor, de neînstrăinare față de credință și neam, de râvnă pentru adevăr, toate roade ale vieții umane demne.

Cu această icoană în suflet, crește în noi ruga sfântă către Dumnezeu, după pilda marelui prooroc. Este vie candela dreptei credințe. Duhul se înnoiește din tezaurul de simțuri pe care le naște dragostea față de Biserica străbună și față de glie.

Din aceste încredințări și cu aceste puteri, năzuind spre tot binele vieții pașnice, ridicăm gând smerit spre cinstitul prooroc al lui Dumnezeu, "îngerul cel trupesc" după neprihănirea sa și "omul cel ceresc" după cununa slavei dobândite, așa cum l-a cunoscut ucenicul său Elisei, așa cum l-au văzut trei dintre apostolii Domnului, așa cum îl așteptăm să revie întru slava Fiului Domnului.

În lumina acestei prețuiri, tot ce îi putem cere, mai cu temei și mai de folos, urmându-i calea, este după ruga ce i-a făcut-o odinioară Elisei: "Duhul care este în tine să fie îndoit în mine" (IV Regi 2, 9).

Întru acest prisos de har să-l chemăm în ajutorul nostru pe marele prooroc Ilie ca să se roage pentru noi ca să fim feriți: "de cutremur, de potop, de foc, de sabie, de venirea altor neamuri și de războiul cel dintre noi". Amin.

Cuvioasa Maica noastră Parascheva

Sfânta Biserică înalță astăzi imne de laudă și cântări duhovnicești în cinstea sfintei și Prea Cuvioasei maicii noastre Parascheva.

În glasul clopotelor, dreptcredincioșii creștini se adună cu bucurie și evlavie creștinească să aducă prinosul lor de mulțumire și recunoștință pentru mângâierile și binefacerile primite de la dânsa.

Se bucură astăzi Sfânta Biserică, se bucură Epivata, pământul binecuvântat care a odrăslit această mlădiță cerească, se bucură ortodoxia românească cea primitoare și păstrătoare a trupului ei nestricăcios; ne bucurăm noi cei adunați aici, care prăznuim în fiecare an la 14 octombrie pe ocrotitoarea noastră, pe Prea Cuvioasa maica noastră Parascheva. Ea este simbolul tinereții, al virtuții și al biruinței, ca și ceilalți sfinți.

Sfinți, indiferent de rangul lor, ierarhi ori dascăli, indiferent de chipul lor de trăire, mucenici, cuvioase ori drepți sunt culmile și coroanele cele mai strălucitoare ale obștei credincioșilor, care prin har și virtute au atins cele mai înalte trepte morale. Ei s-au distins prin răbdare și credință, prin smerenie, iubire de Dumnezeu și de aproapele. Sunt icoane de trăire duhovnicească. Moartea pentru ei a fost prilej de a se întâlni cu Dumnezeu, iar pământul a fost pentru ei mijloc de a câștiga cerul, cum spune un predicator. Fiind izvoare de trăire și de îndumnezeire, sufletul nostru se umple de râvnă sfântă, de a le urma exemplul. De aceea biserica ne îndeamnă cu stăruință să cinstim pe sfinți. Iar Sfântul Apostol Pavel zice: „Priviți cu luare-aminte cum și-au închinat viața și le urmați credința“ (Evrei 13, 17).

Prin această cinstire pe care o dăm sfinților noi aducem laudă lui Dumnezeu însuși. "Cinstirea ce se aduce sfinților, ne spune Mărturisirea de Credință ortodoxă, se îndreaptă și trece la mărirea lui Dumnezeu".

În aceste cete de sfinți, în dulceața harului, strălucește și Sfânta Parascheva. Ea strălucește prin exemplul de jertfă către Dumnezeu și către aproapele, de trăire în credință și neprihănire.

Sfânta Parascheva s-a născut în preajma anului 1023 în Epivata, un modest sat din Tracia, așezat pe malul Mării Negre, aproape de Constantinopol. Părinții săi, oameni de bun neam și creștini adevărați, au dat fiicei lor o creștere aleasă, în "evlavie

creștină" și frică de Dumnezeu. Crescând în acest duh curat, ea a împletit lucrul cu rugăciunea și cu milostenia, ca într-un tot desăvârșit. Acestea au fost pentru ea pârghia vieții și starea de fiecare zi. Tot în acest climat înălțător a crescut și fratele ei Eutimie, care ajungând episcop al Maditelor, a apărat turma lui Hristos împotriva rătăcirilor.

Într-o zi, Sfânta Parascheva, fiind în biserică, auzi chemarea Mântuitorului, păstrată în Sfânta Evanghelie: "De vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze" (Mat. 16, 24). Supunându-se unei asemenea chemări, Sfânta Parascheva își dovedi ascultarea prin multe fapte alese, prin milostenii, împărțindu-și hrana și hainele scumpe la săraci. Cearta părinților n-o întoarce de la asemenea fapte sfinte. Cât de frumos și de măreț este să vezi pe o tânără aleasă îmbrăcând pe cei fără de haine și hrănind gurile cele flămânde, iar bucuria lor să fie bucuria ei. Este un lucru sfânt să trăiești din bucuriile și fericirile altora, din bucuriile semenilor tăi. Acest lucru este semn de adânc altruism, de dragoste sfântă, este semnul evident al nobleței sufletești. Aceste mari virtuți Sfânta Parascheva le întregea și cu rugăciunea și cu credința cea arzătoare în Dumnezeu. Pentru a împlini porunca slujirii lui Hristos cu mai multă putere își părăsește părinții și casa, cu tot traiul ei îndestulat din casa părintească și pleacă la Ierusalim, ca să se închine la sfintele locuri, unde Domnul Hristos și-a data viața pentru mântuirea noastră.

În drum vizitează bisericile din Constantinopol și din alte localități, și se roagă la moaștele sfinților.

Zăbovește vreme de cinci ani în Heracleea, oraș din Asia Mică, petrecând în aspră nevoință duhovnicească. Ajungând la Ierusalim intră într-o mănăstire de călugărițe din pustiul Iordanului, supunându-se și dăruindu-se total rânduielilor și vieții aspre mănăstirești.

Dorul ei de a trăi cele înfăptuite de Mântuitorul o face să cerceteze multe locuri sfinte din Palestina, pentru ca în trăire să întâlnească pe Domnul pe malul Mării Ghenizaret, pe Muntele Fericirilor ori în Betania, să-L audă predicând mulțimilor cuvântul lui Dumnezeu și tămăduind ca Unul ce avea toată puterea. Aceste trăiri duhovnicești o fac adevărata ucenică a Lui. Ea s-a considerat chemată la o apostolie înaltă, ca și Sfinții Apostoli. De aceea ea Îl predică pe Iisus pretutindeni. Evanghelia vestită de ea era mai ales o Evanghelie a faptelor și a trăitilor în virtute creștină. Dacă cuvintele convertesc mintea, faptele, mai ales, convertesc și cuceresc inima.

La vârsta de 25 de ani, părăsește Țara Sfântă și se întoarce la Constantinopol, cetate slăvită cu multe biserici, ca: Sfânta Sofia, capodopera creștinătății, Biserica Vlahernei, Biserica Sfinților Apostoli și altele, pe care le vizitează și în care se roagă cu multă credință lui Dumnezeu. În curând se întoarce în satul natal, Epivata, încărcată cu toate harurile sfințeniei pe care le-a dobândit din locurile sfinte unde au răsunat cuvintele Domnului, cât și din alte multe cetăți și orașe. Și precum toată viața sa a purtat în sine chipul desăvârșirii, al smereniei, tot astfel și acum, "Monahie fiind", nearătându-și nici neamul ales și nici frumusețea virtuților, s-a atașat neștiută de nimeni de Biserica Sfinților Apostoli din acel sat, doi ani. Apoi s-a mutat întru odihnă cerească pe la 1050, în vârstă de 27 ani, primind după cuvântul Apostolului, pentru toate ale sale, dar mai ales pentru iubirea ei jertfelnică de Dumnezeu și de aproapele "Cele ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit, nici la inima omului nu s-a simțit" (I Cor. 2, 9).

Trupul ei cel sfânt nu a văzut putreziciune, căci după cuvântul Sfântului Ioan Damaschin, "Duhul sfânt care a locuit într-un trup în viață fiind, același Duh Sfânt va locui în el și după ce sufletul s-a despărțit de el și, prin puterea Lui, îl va face să intre în veșnicie încă din această lume".

Așa a fost și cu Sfânta Parascheva, căci Duhul Sfânt, care a

locuit în trupul ei neprihănit toată viața ca într-o biserică a lui Dumnezeu, a locuit și după moarte și a făcut ca el să nu vadă stricăciune, ci să rămână proslăvit. Pentru aceste temeiuri cinstim noi pe Sfânta Parascheva și ne închinăm sfintelor ei moaște. Știm, în adevăr că sfântul ei trup nu a văzut putreziciune, pentru că a fost găsit întreg prin descoperire, în pământ, la țărmul mării. Ridicat cu multă evlavie, a fost așezat în Biserica Sfinților Apostoli din Epivata, locul ei drag. Acest loc neînsemnat, a devenit în curând un adevărat loc de pelerinaj, unde veneau credincioșii ca să primească alinarea. Toți care veneau aici, de vârste și ranguri deosebite, de neamuri diferite veneau și se închinau.

Cât de puternică este credința, care leagă și înfrățește și-i face pe credincioși să trăiască în pace și armonie! Această comoară de mare preț, moaștele ei, au sfințit multe locuri. Mircea cel Bătrân, domn credincios, știind că Sfânta Parascheva este de origine tracă, aduce moaștele ei cu multă evlavie în Țara Românească; după lupta de la Nicopole, la 1397, Baiazid le trimite la Constantinopol.

În anul 1641, la 23 iunie, Vasile Lupu, cu multă cheltuială și osârdie, le aduce în Țara Moldovei, și le așază la Iași, în Biserica Trei Ierarhi, unde au stat o perioadă de timp, după care au fost mutate în Catedrala Sfintei Mitropolii.

De mai bine de 300 de ani de când Sf. Parascheva se află pe pământ românesc, ea este un nesecat izvor de binefaceri și ocrotire a celor din nevoi.

Proslăvită de Dumnezeu în ceruri, prin rânduirea ei în ceata sfintelor cuvioase fecioare, maica noastră Parascheva a fost proslăvită și pe pământ prin nestricarea trupului său stricăcios, prin izvorârea mirului celui cu bun miros și prin darul facerii de minuni.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ținând sema de

toate aceste puteri și de evlavia păstrată de cler și credincioși față de Cuvioasa Parascheva a hotărât să i se dea cuvenita cinste. Ca urmare, la 14 octombrie 1955 s-a sărbătorit la Iași într-un cadru solemn, generalizarea cultului Sfintei Parascheva în toată Biserica Ortodoxă.

Din viața Sfintei Parascheva, plină de frumusețile duhovnicești care o împodobesc, ne atrag luarea-aminte mai ales două virtuți: apărarea dreptei credințe și dragostea de oameni în suferință. Aceste două virtuți nu au părăsit-o nici în pustie unde era singură numai cu Dumnezeu, care o mângâia și o îngrădea cu sfinții săi îngeri, dându-i și darul facerii de minuni.

Aceste înălțări de haruri primite de la Dumnezeu ni le dă și nouă celor ce ne rugăm înaintea sfintelor sale moaște și o rugăm întotdeauna cu credință fierbinte ca Dumnezeu să ne întărească și pe noi în virtuțile pe care le-a avut și ea.

Alt ideal înălțător desprins de viața Sfintei Parascheva este iubirea de Hristos. Pentru slujirea Lui ea a dat totul, și averea, și bucuriile tinereții, și rangul. Și noi, cei credincioși, ne-am ales un ideal înalt, de a fi urmași ai lui Hristos și a ne identifica cu viața Lui cea sfântă. În lumina acestui ideal sfânt, nimeni dintre noi să nu fie nepăsător față de mântuirea sa. Să nu fim pământ înțelenit și cu spini, cu cărări deșarte și învârtoșări de inimă, cum ne-a arătat Mântuitorul în pilda Semănătorului. Dimpotrivă, să fim suflete mari, generoase, pământ bun, care să aducă rodiri bogate pentru slava sfintei noastre Biserici Ortodoxe și înflorirea Patriei noastre.

Sfânta Parascheva, deși a întâmpinat multe greutăți, a știut să se împodobească cu multe virtuți sfinte. Pentru viața creștină ea este lumina care stă în sfeșnic și luminează tuturor. Să o imităm cu tot sufletul pe această scară de înălțări sufletești. Să privim cu atenție, în această zi la icoana Sfintei Parascheva și să o reînviem în sufletele noastre. Să ne împodobim icoana sufletului, după cum ne spune Sfântul Grigorie Teologul, cu

cele mai alese culori, care sunt faptele bune, știind că viața aceasta este cu atât mai prețuită, cu cât este trăită în virtute, în muncă cinstită, în iubire de Dumnezeu și de aproapele și în promovarea dragostei și păcii în lume.

Iată, în puține cuvinte minunata viață a maicii noastre Parascheva. Roadele minunate ale nevoințelor ei se înfățișează în aceste clipe înaintea minții noastre ca chemare spre adevărata viață creștină.

Virtuțile alese ale Cuvioasei Parascheva au crescut din nevoințele și durerile ei greu de tâlcuit în cuvinte, care au dus la omorârea trupului, dar prin aceasta la învierea sufletului ei.

Să ne rugăm Sfintei Parascheva ca să ne ajute să dobândim de la Dumnezeu harurile sale cele bogate și mântuirea sufletelor noastre. Iar cântarea noastră la acest praznic, să fie unită cu a tuturor credincioșilor de pretutindeni, și mai ales cu a credincioșilor din Moldova, care au azi fericirea să-și plece genunchii cu smerenie la racla sfintelor sale moaște, așezate în "sfeșnicul bisericii" din măreața Catedrală din Iași.

Acest duh să ne lumineze pe toți, să fim una, ca semn al unității noastre de credință și evlavie și să zicem: "Bucură-te Paraschevo, mult folositoare; Bucură-te maica noastră, a tuturor, care din racla sfintelor tale moaște, ca dintr-o vistierie curată, ne izvorăști izvoare de sfințenie și de lumină cerească din care, aprinzându-ne candele sufletelor noastre să putem păși cu tine întru întâmpinarea Mirelui Hristos în cântarea cea împărătească a slavei Sale". Amin.

Sfântul și Marele Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de Mir

Săvârșim astăzi, după străvechea rânduială a Bisericii noastre, prăznuirea Sfântului și Marelui Mucenic Dimitrie, izvorâtorul de mir.

Inimile noastre se umplu de bucurie duhovnicească, ori de câte ori săvârșim prăznuirea sfinților, deoarece prin rugăciunile lor, sfinții sunt ajutătorii, solii (rugătorii), mijlocitorii noștri către Dumnezeu. Datorită vieții lor curate, sfinte și bine plăcute lui Dumnezeu, sfinții se bucură de o cinstire deosebită din partea credincioșilor.

Astăzi prin cântările, imnele și rugăciunile ei, Sfânta noastră Biserică a împletit în cinstea Sfântului Dimitrie cununi de laudă și de mulțumire. În această atmosferă de rugăciune și de mireasmă duhovnicească se cuvine să cunoaștem mai de aproape viețuirea, faptele, și pătimirea sa pentru Hristos, pentru ca momentele sărbătorești de astăzi să fie pentru toți un prilej de zidire sufletească și de întărire în credință și dragoste către Dumnezeu.

După cum ne spune Sinaxarul și istorisirea vieții sale, Sfântul Dimitrie a trăit în cetatea Tesalonicului din Grecia, în veacul al IV-lea, în timpul împăraților romani Dioclețian și Maximian. Se trăgea dintr-o familie de neam ales: tatăl, guvernator al Tesalonicului și mama, o creștină deosebită. Datorită aleselor sale calități, după moartea tatălui a reușit să ajungă guvernator al Tesalonicului, în locul tatălui său.

După trei sute de ani dela întruparea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, lumina credinței creștine reușise să pătrundă până la marginile îndepărtate ale imperiului roman. Ea a ajuns și în provinciile Peninsulei Balcanice și îndeosebi în Macedonia, a

cărei capitală era Tesalonic, unde în anii 51 și 57 a predicat Sfântul Apostol Pavel.

În timp ce creștinismul se răspândea prinzând rădăcini adânci, la începutul veacului al IV-lea, păgânismul roman se destrăma o dată cu însuși imperiul care, între altele își măcinase puterile căutând zadarnic să mențină închinarea la idoli.

Pentru a opri răspândirea creștinismului, împărații au dat mai multe edicte de persecuție, prin care au pornit mare prigonire împotriva acelora care se lepădau de cultul idolilor păgâni și treceau la credința Domnului și Mântuitorului Iisus.

În această vreme, împăratul Dioclețian, încercând o împărțire a puterii împărătești, pentru a o întări, nu izbutește mai mult decât să-i grăbească dezmembrarea. Cu același gând pornește el și prigonirea Bisericii.

Zelul său pentru o cauză nedreaptă nu-i aduce alt folos decât aceea de a se număra printre ultimii prigonitori, având alături de el și pe Maximian.

În vâltoarea acestor vremuri, împărații Dioclețian și Maximian au luat cele mai aspre măsuri contra creștinismului din provinciile sud-dunărene. Aproape toate cetățile situate de-a lungul Dunării au dat numeroși martiri în acest timp.

Maximian a fost trimis în cetatea Tesalonicului să aplice edictele de persecuție contra creștinilor. Ajungând aici, a poruncit să fie prinși creștinii care propovăduiesc pe Iisus și nu se închină la Zei.

Sfântul Dimitrie, care era vestitorul credinței celei adevărate a Domnului Hristos, a fost prins de ostașii lui Maximian și adus înaintea acestuia. Iar împăratul s-a mâniat foarte tare, când Sf. Dimitrie L-a mărturisit pe Hristos, poruncind să fie aruncat îndată în temniță.

În locul rangului de "ales" al împăratului, a dorit să fie "ales al lui Dumnezeu, sfânt și preaiubit" (Coloseni 3, 12) atunci când

împăratul Maxențiu i-a cerut să prigonească pe creștini. De aceea, din palatul de dregător, el a coborât în temnița osândiților, învățându-i și încurajându-i.

Toate acestea le-a dobândit el deplin când, după această întemnițare, peste botezul dreptei închinări s-a învrednicit de botezul de care înșiși apostolii Domnului se arătaseră dornici (Matei 20, 22), acela al sângelui vărsat fără vină. Simțul dreptății și al omeniei, lumina credinței, bunătatea inimii, curajul înfruntării pornirilor pătimașe ale împăratului persecutor Maxențiu, puterea rugăciunii și dragostea față de Hristos, toate aceste daruri și tot ce crește din ele i-au dat puteri cu adevărat minunate.

Împăratul Maximian era mare iubitor de petreceri și distracții. Îi plăceau îndeosebi jocurile, întrecerile și luptele dintre gladiatori, de la circ. El se lăuda mai ales cu un gladiator puternic, numit Lie, mult apreciat de împărat și de păgâni, pentru mărimea și puterea lui. Nimeni nu putea să-l biruiască și nici nu cuteza să se măsoare cu el, încât acesta ucidea pe mulți, printre care erau și creștini.

Atunci, un oarecare tânăr creștin, numit Nestor, văzând pierderea atâtor vieți care se făcea de păgânul Lie, știind că înaintea lui Dumnezeu nici un dar nu este prețios pentru oameni decât viața pe care le-a dăruit-o El, a mers la Sfântul Dimitrie în temniță și i-a spus: "Bărbat al lui Dumnezeu, vreau să mă lupt cu Lie, ci te roagă pentru mine". Iar Sfântul Dimitrie, însemnându-l cu semnul cinstitei și de viață făcătoarei cruci pe frunte, îi zise: "și pe Lie vei birui, și pentru Hristos vei mărturisi".

După întâlnirea cu Sfântul Dimitrie, Nestor, având credință în ajutorul și în puterea cea nebiruită a lui Dumnezeu, porni cu îndrăzneală să se lupte cu Lie cel puternic și birui mândria acestuia și-l răpuse.

Aceste puteri s-au vădit și s-au făcut larg cunoscute prin acest semn: înfrângerea uriașului păgân Lie de către tânărul

Nestor, prin binecuvântările pe care i le-a dat marele mucenic.

Cu bogăția pe care a moștenit-o de la părinții săi și pe care a împărțit-o prin sluga sa, fericitul Lupus, celor lipsiți, a dobândit comorile cerești.

S-a mâniat tare împăratul Maximian văzând înfrângerea și răpunerea lui Lie și s-a rușinat pentru lauda deșartă.

Aflând că Sfântul Dimitrie a încurajat și a întărit pe Nestor, prin rugăciunile sale către Dumnezeu cel adevărat, împăratul a trimis ostașii să-l străpungă cu sulițele, pentru că s-a făcut pricina înfrângerii lui Lie. Cu sulița a fost împuns, ca Fiul Fecioarei Sfinte. La fel și Sfântul Nestor, a căzut sub sabie. După aceasta, creștinii cucernici au înmormântat trupul Sfântului Dimitrie pe locul pătimirii lui.

Dar curatul și cinstitul lui trup n-a fost supus, după legile firii, stricăciunii și putrezirii, ci, prin puterea lui Dumnezeu, a rămas nevătămat și a săvârșit în urmă multe fapte minunate și tămăduiri de boale, cum aflăm din viața sfântului.

Credincioșii orașului Tesalonic din Grecia, unde se află până astăzi cinstitele sale moaște s-au bucurat în chip deosebit de binefacerile și ocrotirea Sfântului Dimitrie, îl cinstesc cu mare credință și-l socotesc patronul și ocrotitorul orașului lor.

Intrat în pioasa pomenire, la 26 octombrie, după tradiția bisericească, chipul Marelui Mucenic, ale cărui sfinte moaște s-au arătat izvorâtoare de mir, a devenit icoana vie a sfințeniei. Sfântul Dimitrie se bucură de mare cinstire din partea credincioșilor români de pretutindeni.

Pentru vrednicia lui de mărturisitor al lui Hristos este atât de răspândit în Ortodoxie. Închinarea atâtor altare sub ocrotirea Sfântului Dimitrie Izvorâtorul de mir ne spune mult despre renumele sfântului, despre pietatea strămoșilor, ca și de strânsele și vechile lor legături cu creștinătatea ortodoxă, despre această unitară

închegare de credință din vechea vatră a creștinismului apostolic.

Cinstim numele și pomenirea acestui slăvit mucenic, pentru că el a cinstit numele lui Hristos. Să luăm aminte la viața lui pilduitoare, pentru că el a luat aminte la viața și cuvântul lui Iisus. Îi cerem ajutor și ocrotire, pentru că el însuși a fost ocrotit cu ajutorul lui Iisus, și la rândul lui, a ajutat și altora să dobândească nume nemuritor. Dragostea sa ne învață să gustăm și să vedem că e bun Domnul.

Să vedem cât suntem de mari în neputințele noastre, ca în felul acesta, cunoscând puținătatea noastră în nemăsurată veșnicie, să ne păzim mai cu tărie de orice alunecare înspre "latura și umbra morții" care este păcatul.

Luptă bună să luptăm, nu pentru bunătăți lesne trecătoare, ci pentru tot ceea ce ne apropie de Mântuitorul Hristos.

Cu cât ispitele și greutățile vor fi mai mari, cu atât și noi să avem dragoste față de Hristos și să căutăm a împlini poruncile Lui.

Cu dragoste, împlinitori de tot lucrul bun, să ne apropiem de Hristos, ca să putem înțelege mai bine misiunea noastră, a ființei pe care o credem puternică, dar care e atât de neputincioasă; să putem înțelege mai bine sfințenia vieții pilduitoare a Sfântului Dimitrie și a tuturor sfinților și mucenicilor noștri.

În acest fel vom avea duhul înaltei comuniuni cu Hristos, alături de toți "binecuvântații Tatălui".

Întru acestea ne simțim cu adevărat "ziditi pe temelia apostolilor și a proorocilor", piatra cea din capul unghiului fiind Iisus Hristos, întru care orice zidire bine alcătuită crește să ajungă un locaș sfânt în Domnul. Întru aceasta ne știm și noi împreună ziditi "spre a fi locaș al lui Dumnezeu în Duh" cum ne încredințează Sfântul Apostol Pavel (Efeseni, 2, 20-22).

Iar la judecata ce va să vie, să putem primi și noi mângâierea slugii cu doi talanți.

Să fim urmași vieții Sfântului Dimitrie în așa fel, încât

totdeauna să putem zice împreună cu Sfântul Apostol Pavel: "viețuiesc eu, dar nu eu, ci Hristos viețuiește întru mine", și în felul acesta să intrăm în "bucuria Domnului" și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, unde dorim să ajungem cu toții. Amin.

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil

"Acum puterile cerești
împreună cu noi slujesc"

Dacă în duminicile și sărbătorile de peste an, pomenind amintirea marilor evenimente ale creștinătății sau numele sfinților săi, Ortodoxia își îndreaptă privirea spre lumea văzută, spre această zidire a lui Dumnezeu aflată în natură, în lume, azi, la prăznuirea soborului Sfinților arhangheli Mihail și Gavriil, cu frică dar și cu îndrăzneală, ea privește spre lumea nevăzută, spre cetele cerești și îngerești, care pururea văd fața lui Dumnezeu (Mat. 18, 10).

Spune Sfânta Scriptură: "La început Dumnezeu a făcut cerul și pământul" (Facere 1, 1). Aici vorbește de crearea celor două lumi, cerul cuprinzând lumea nevăzută, a mulțimei imense de spirite, lume așa cum a rezultat din Voința Părintelui ceresc, după care urmează pământul, cu tot ce se leagă de el, pe care îl vedem, deci lumea văzută, în cadrul căruia intrăm și noi în neamul omenesc.

Lumea nevăzută a tuturor spiritelor a fost bună, dar după câte știm mândria, pizma și invidia sunt izvorul tuturor răutăților, și ca atare, unele din aceste spirite au pizmuit pe Dumnezeu și doreau să fie asemenea Lui. Ce a rezultat de aici? Căderea lor capitală, fără mijloc de îndreptare și fără să mai poată a se apropia de fața Creatorului.

În consecință, s-au împărțit în două: cetele îngerești care cuprind acele spirite care au rămas credincioase și supuse,

nealterându-și starea și cele diavolești, cele răzvrătite care s-au ridicat contra lui Dumnezeu. Prin sărbătoarea de azi închinată "Soborului mai marilor arhangheli Mihail și Gavriil și al tuturor puterilor cerești, celor fără de trupuri", Sf. Biserică ne pune înainte aceste două feluri de caractere și atitudini.

Pe de o parte ea ne înfățișează, în mod sumar, atitudinea și figura lui Lucifer, iar pe altă parte, și într-un mod mai amănunțit, atitudinea și chipurile sfinților arhangheli Mihail și Gavriil. Într-o parte avem mândria și nerecunoștința, întrupate în persoana mai marelui demonilor, în altă parte avem smerenia, credința, dragostea și curajul, întruchipate în persoanele mai marilor oștirii cerești.

Sf. Scriptură și cărțile bisericești ne spun că toți îngerii au fost la începutul existenței lor, ființe bune. Atât Lucifer cât și Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil au fost îngerii lumii și au avut în ierarhia cerească, o înaltă și vrednică misiune. Fiecare din ei a fost înzestrat cu calități superioare și a primit de la Dumnezeu stăpânire peste o mare mulțime de îngeri. Fiecare era căpetenie de cete îngerești și avea o misiune sfântă în fața lui Dumnezeu.

Dar ce se întâmplă însă? În mintea lui Lucifer încolțește păcatul mândriei și al urii față de Dumnezeu, și-l îndeamnă să tindă la detronarea Stăpânului său de pe scaunul măririi și să se așeze el pe acest scaun. Mândria îl îndeamnă la revoltă, iar pentru a fi mai sigur de reușită, ademenește de partea sa și pe mulți dintre îngerii din ceata sa. Astfel, în loc să fie recunoscător pentru darurile cu care l-a înzestrat Dumnezeu, el ia atitudine dușmănoasă față de Părintele ceresc, se revoltă împotriva Lui și vrea să-L detroneze. Dorința și mândria lui s-au dovedint însă deșarte, căci revolta lui a fost înăbușită în mod fulgerător, iar el și adepții lui au fost izgoniți de Dumnezeu, din împărăția luminii, și "legându-i cu legăturile întunericului în iad, i-a dat să fie păziți spre judecată" (Petru 2, 4).

Sfântul Arhanghel Mihail, care avea și el în subordine o mulțime de îngeri, văzând răzvrătirea lui Lucifer, a convocat soborul cetelor îngerești, cu care prilej dezaprobă atitudinea lui Lucifer, îndeamnă îngerii la credință, dragoste și supunere față de Dumnezeu. Pentru această atitudine, Sf. Arh. Mihail, cel "de-a pururea lăudat", cum este numit în acatist, păzitorul legii, cu sabia sa de foc străjuiește ușa unde se aduc jertfele la altar. Stă mândru și maiestos, așa cum a stat cândva și a păzit intrarea în paradis, așa cum a oprit căderea îngerilor răi, mai înainte de zidirea lumii văzute și când cu sabia de foc în mâini, a strigat: "cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru?" El este numit înger al legii și al dreptății, înger al justiției și al judecății. El primește rolul de apărător al oamenilor de cel viclean. El are sabia de foc ca să apere pe cei slabi și să pedepsească pe cei nelegiuți. El sprijină pe cel de jos ca prin virtute să ajungă sus la Dumnezeu.

Sfântul Mihail ne ajută și se roagă alături de noi în toate împrejurările când apelăm la dânsul. A fost crainicul și mesagerul în toată desfășurarea istorică a **Vechiului Testament** când poporul ales se afla în greutăți și cerea ajutorul lui Dumnezeu.

Sfântul Gavriil este numit vestitor al darului lui Dumnezeu, zugrăvit la ușa diaconească din partea de miază-zi a Sfântului altar, este mai aproape de inima, de nădejdea și de mântuirea noastră. Înger al harului lui Dumnezeu, al iertării și al jertfei, poartă în mâinile sale florile albe și imaculate de crin aduse în ziua Bunei-Vestiri Maicii Domnului, crini care, cu parfumul harului, au îmbălsămat viața și nădejdea de mântuire. El este cel care a vestit nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, el a vorbit cu dreptul Iosif despre taina întrupării neprihănite a Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria. Tot el este acela care aduce Vestea ce Bună Fecioarei Maria că prin ea se va întrupa Fiul lui Dumnezeu, când îi spune: "Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei" (Luca 1, 28).

Dulce sufletului nostru, Arhanghelul Gavriil rămâne în rugăciunile noastre cald sprijin și ajutător pentru noi.

La amândoi Sfinții Arhangheli vedem o atitudine hotărâtă de iubire și ascultare față de Dumnezeu și de împotrivire față de cel rău. Atitudinea lor le e răsplătită de Dumnezeu printr-un har deosebit de bogat. Ei se bucură de încrederea Părintelui ceresc și primesc importante misiuni în planul Împărăției lui Dumnezeu.

De aceea Sfânta Evanghelie leagă începutul și sfârșitul lucrării Mântuitorului de arătarea îngerilor în lume. La nașterea sa coruri de îngeri intonează "slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bunăvoire" iar la înălțarea sa la cer îngerii îl înconjurau.

În cultul nostru ortodox, credința noastră în îngeri este întărită în mod deosebit. Îngerul asistă în chip nevăzut la rugăciunile noastre, în special la oficierea Sfintei Liturghii. Ne amintim desigur, cântarea Heruvicului în care intonăm: "Noi care pe heruvimi, cu taină închipuim, și Făcătoarei de viață Treimi, cântarea întreită aducem" și mai cu seamă căutarea "heruvimică de la Sf. Liturghie mai înainte sfințită" când zicem: "Acum puterile cele cerești împreună cu noi slujesc". Îngerii care înconjoară tronul lui Dumnezeu sunt totdeauna prezenți la oficierea sfintelor noastre slujbe. Ei înconjoară sfântul potir, după sfințirea darurilor, atunci când preotul apare în fața Sfântului Altar, zicând: "Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați". Fiecare creștin este sub paza și sub îngrijirea unui înger (Matei 18, 10) și aceștia văd pururea fața lui Dumnezeu; dar să nu uităm, că în afară de acesta, lângă fiecare din noi mai stă și un înger rău al păcatului, al nedreptății -, aceasta o vedem după gândurile bune sau rele din sufletul și din inima noastră. Duhul cel rău, însă, nu poate face nici un rău omului dacă nu are învoire de la el. De aceea, să ascultăm îndemnul Sfântului Apostol Petru care ne spune: "Fiți treji,

privegheați. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită (I Petru 5, 8).

Cu toată dreptatea o spune apostolul căci pe cel ce se opune, pe cel tare și hotărât nu-l poate cuprinde.

De mine depinde mântuirea, sau pierzarea mea, de dumneavoastră mântuirea sau ruina și de lume în general bucuria sau osânda dincolo de această viață. Cu ocazia praznicului de azi, biserica punând în față două căi, două atitudini: a lui Lucifer și a Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, ne cere să ne decidem pe care o aprobăm și pe care vrem să o urmăm? Voința ne e liberă. Luarea hotărârii depinde noi. Cum însă biserica este mama noastră cea iubitoare, care caută să ne îndrumeze totdeauna pe calea binelui, și de data aceasta ea ne evidențiază mai ales virtuțile Sf. Arhangheli și arătând iubirea lor față de Dumnezeu, ne îndeamnă să ne hotărâm pentru urmarea exemplului lor.

Dacă ne examinăm cu sinceritate, cu durere sufletească constatăm că noi ne abatem foarte adesea de la urmarea acestui îndemn.

Când cerem ceva de la Dumnezeu și nu ni se împlinește cererea, sau când urmărim o țintă și nu o putem ajunge, de multe ori dragostea de Tatăl ceresc ni se răcește iar credința ne slăbește. Când vedem faptele mârșave ale altora sau când săvârșim noi astfel de fapte, de regulă ori le aprobăm, ori trecem cu tăcerea peste ele. Când vedem pe alții în situații superioare, dar binemeritate, de multe ori ne lăsăm robiți de invidie. În aceste momente cât de departe suntem de exemplul Sfinților Arhangheli și cu câtă supunere urmăm pilda lui Lucifer!

Motivul? Suntem ființe cu voința nedisciplinată și cu rațiunea întunecată, ne înspăimântăm de efortul ce ni se cere pentru a ne opune răului și nu avem îndrăzneală să condamnăm nelegiuirea, nici a noastră, nici a altora.

În special în ce ne privește pe noi, de cele mai multe ori, când

se ivește ispita, în loc de a o respinge categoric, noi parlamentăm și ne târguim cu ea, și târguiala înseamnă de regulă cedare. Eva intră în discuție și parlamentează cu șarpele și e învinsă de el. Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil nu admit nici o târguială cu Lucifer cel îngâmfat, și nu cad în greșala lui. În ce privește răul săvârșit de alții nu-l înfruntăm fiindcă ne temem să nu atragem asupra noastră anumite neplăceri momentane. Uităm că pentru cei ce iubesc pe Domnul, toate lucrează spre binele lor. Deci și neplăcerile ce le-am avea în astfel de împrejurări, s-ar întoarce spre binele nostru.

Pentru a învinge răul ni se cere o atitudine hotărâtă asemănătoare cu aceea a Sfinților Arhangheli, a căror prăznuire o săvârșim azi. Adică să iubim pe Dumnezeul nostru, să iubim virtutea și să ne opunem păcatului.

Nu numai atât, în rugăciunile ce se aduc de noi să cerem ajutorul și sprijinul Sf. îngeri spre a putea nădăjdui la câștigarea fericirii veșnice.

Cinstind îngerii îndepărtăm de la noi puterea răului, și prin aceasta cinstim pe însuși Dumnezeu, căci El i-a cinstit mai înainte făcându-i părtași celor mai mari străluciri cerești.
Ei vor fi cei mai buni mărturisitori pentru noi înaintea dreptului judecător. Amin.

Sfântul Apostol Andrei

Sfântul Apostol Andrei era originar din Betsaida, un orășel așezat pe malul lacului Ghenizaret, în Galileea. El era frate cu Simon, cel ce avea să fie mai apoi marele Apostol Petru, fiind amândoi fiii pescarului Iona. Andrei era bărbat evlavios și râvnitor întru împlinirea voii lui Dumnezeu. Pentru aceea, când aflase de propovăduirea Sfântului Ioan Botezătorul, cel ce chema pe oameni la pocăință, vestindu-le apropiata venire a

Mântuitorului Celui făgăduit de Dumnezeu, Andrei merse la Ioan și se făcu ucenic al acestuia.

Începutul misiunii Sfântului Andrei este de o impresionantă frumusețe: a doua zi după Botezul Domnului, Sfântul Ioan Botezătorul sta de veghe pe țărmul Iordanului cu doi ucenici ai săi, printre care și Andrei.

Mântuitorul trece pe lângă ei. Ioan Botezătorul îl zărește și îl identifică: "Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii" (Ioan 1, 29).

Cei doi ucenici, fără să spună vreun cuvânt, au pornit după Iisus. Când a prins de veste Iisus că ei se țin după El i-a întrebat: "Ce căutați? Ce vreți?" Iar ei I-au răspuns printr-o altă întrebare: "Învățătorule, unde locuiești?" "Veniți să vedeți!" le-a răspuns Hristos. Ei s-au dus și au rămas cu Domnul până la al zecelea ceas. Întâlnindu-se cu fratele său, Simon, Andrei i-a împărtășit bucuria de a fi văzut pe Mesia și l-a dus și pe el la Iisus.

De aceea Biserica îl numește pe Sfântul Andrei "cel dintâi chemat" sau "primul chemat la apostolat".

După această întâmplare, însă, ei s-au întors la ocupațiile lor obișnuite de pescari. Mâinile lor aruncau mrejele în mare pentru a prinde pește, însă inima lor era statornic la împărăția lui Dumnezeu. Într-una din zile, Mântuitorul se ivi și pe țărmul Tiberiadei, cum apăruse mai înainte pe țărmul Iordanului.

Prima dată, ei doriseră să meargă cu Hristos. Acum Hristos le poruncea să vină după El: "Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni".

Auzind această chemare Andrei și fratele său Simon lasă totul - până "și pe tatăl lor", spre a urma pe Domnul. A te supune, nu înseamnă, oare, a părăsi, a ști ce părăsești, când, și mai ales, pentru ce să părăsești?

Sfântul Andrei ne arată cât de simpă și în același timp cât de

puternică este chemarea lui Hristos, dar și cât de prompt este răspunsul la această chemare sfântă.

Sfântul Andrei urmează pe Hristos fără condiții și fără întârziere, fără calcul și fără dorința de câștig, ci doar pentru că a simțit în chemarea lui Iisus Însuși cuvântul Vieții.

Din ziua aceea, Andrei - ca și ceilalți apostoli - a urmat pe Mântuitorul, însoțindu-L pe drumurile Iudeii și adăpându-se din izvorul cel nesecat al dumnezeiești învățături, pe care o răspândea Mântuitorul. A fost mereu aproape de Mântuitorul Hristos. Sfintele Evanghelii ne mai vorbesc despre El cu prilejul înmulțirii pâinilor, când el a dat de știre Mântuitorului că în mulțime este un copil care are cinci pâini și doi pești. El a însoțit pe Filip la Domnul ca să-i vestească dorința grecilor de a-L vedea, și împreună cu cei trei apostoli, a însoțit pe Domnul pe Muntele Măslinilor, marți în săptămâna Patimilor. A fost martor al minunilor săvârșite de Domnul; s-a împărtășit din cuvântul dumnezeiesc și dătător de viață al credinței celei noi, întemeiată de Hristos; a văzut Patimile Domnului, a plâns moartea Lui pe Cruce și s-a bucurat în ziua Învierii. A primit plinătatea harului în Duminica Pogorârii Sfântului Duh și sorții i-au rânduit propovăduirea Evangheliei în ținuturile situate pe coastele Mării Negre, în Bitinia, Tracia și Grecia (Macedonia, Tesalonic și Ahaia).

Potrivit unor vechi mărturii ale tradiției istorice, Sfântul Andrei a predicat și în sud-estul României de azi, în Dobrogea numită în vechime Sciția Minor.

După ce a predicat în cetățile din Sciția Minor, locuită de greci, romani, geto-daci, s-a îndreptat spre Sud, ajungând în ținuturile grecești, unde pe mulți păgâni și închinători la idoli i-a adus la dreapta credință și la cunoașterea lui Hristos, Cel răstignit pentru mântuirea noastră; și ajungând în orașul Patras, a murit ca martir, fiind răstignit pe o cruce în formă de X.

Cine dintre noi ar putea uita vreodată mucenicia Sfântului

Apostol Andrei? Crucea lui, care a fost numai a lui?

Bucuria lui de a muri răstignit pe ea, ca Domnul, dar pe una pe care nevrednicia lui o dorea să nu fie la fel cu a Domnului, căci a cerut să fie răstignit pe o cruce în formă de X. La vederea ei, o tradiția ne spune că Sfântul Andrei se adresează cu aceste cuvinte: "Mă închin înaintea ta, cruce sfântă, care ai fost sfințită de trupul Domnului, și cu mădularele Lui, ca și cum cu niște pietre de preț ai fost împodobită. Mai înainte ca Domnul să fi fost atârnat de lemnul tău, eu mă îngrozeam când te vedeam, dar prin suferința Domnului meu, tu ți-ai agonisit cereasca și negrăita dragoste și tu ești râvnită azi de inima mea ca o binecuvântare.

Iată, eu mă apropii de tine cu bucurie și fără nici o sfială! De când te doresc!

O, cruce, prea bună, cea prea înfrumusețată și cu vrednicie prea împodobită!

Tu, cea pe care te-am dorit, te-am așteptat și te-am căutat atât de mult, smulge-mă din vălmășagul oamenilor și du-mă la Stăpânul meu! El m-a răscumpărat prin tine, din brațele tale să mă primească".

Sfântul Apostol Andrei, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel a propovăduit "pe Iisus cel răstignit; viața lui începe cu răstignirea Domnului și se încheie cu propria sa răstignire. Crucea a fost amvonul lui".

Prin tot ceea ce a crezut și prin tot ce a săvârșit Sfântul Apostol Andrei, în trudita sa viață de apostol al Evangheliei, se poate pildui în chip strălucit pentru orice om de bună voință, ce înseamnă a crede într-un adevăr și ce nu înseamnă a crede într-un adevăr. Existența întregii sale vieți și activități pare să fi fost: prin cruce la slavă, prin suferință la biruință.

Pornind din laturile Betsiadei și Capernaumului, trecând prin Ierusalim, a atins către miază-noapte hotarele Sciției, iar către miază-zi hotarele Ahaiei, dorind să miluiască din grânarele

Pământului ceresc pe toți săracii cu duhul și cu trupul.

Dacă Biserica lui Hristos s-a înălțat prin chinuri, iar învățătura ei a strălucit prin tăgăduiri, la această înălțare și strălucire și-a adus și Sfântul Apostol Andrei partea lui de luptă și de suferință. Pentru el lumea nu exista decât ca s-o umple de lumina lui Hristos și de triumfătoarele puteri ale sfințeniei. Domnul ne este și nouă călăuzitor azi prin Biserica Sa. Trebuie să știm să-L căutăm și să aducem și pe ceilalți frați ai noștri. Hristos ne poate face și pe noi, din "doritori de interese egoiste și deșarte", "pescari de suflete" pentru a ne pune în slujba adevărului și dreptății lui Dumnezeu.

Păgânismul sciților de acum două mii de ani n-a dispărut cu totul. Drumurile Sfântului Apostol Andrei trebuie bătute din nou azi. Pe martiri nu-i face moartea care li se dă, ci credința pentru care ei mor. Grija ce o purtăm pentru sufletul nostru să nu fie numai o clipă și numai de formă. Atunci, în zadar vom întreba pe Hristos: unde locuiește? În zadar El ne va arăta Biserica. În zadar vom rămâne cu El câteva ceasuri, duminica și sărbătorile. În zadar vom asculta propovăduirea cuvântului Său. În zadar vom spune și altora ceea ce am văzut și-am auzit aici. Prin viața și faptele noastre de fiecare zi și fiecare ceas, să fim la înălțimea chemării lui Hristos.

Lacrimile noastre de întoarcere și de căință atârnă mai greu în cântarele dreptății dumnezeiești, decât toate ispitele, indiferent de ce natură ar fi ele.

Numele Sântului Andrei s-a prefăcut în renume pentru că el cu bărbăție a crezut, a luptat și s-a încununat.

Bărbăția pe care trebuie s-o dovedească și credința noastră, azi, are în viața și jertfa Sf. Andrei o pildă, un îndemn și o chemare; în rugăciunile lui mijlocitoare, o putere de ocrotire iar în apostolatul desfășurat de el, în țara noastră, o datorie clară de mari răspunderi. Fie ca această zi a întâlnirii noastre cu Hristos

aici, în Biserica Sa, pentru rugăciunile Sfântului Apostol Andrei să ne pregătească calea mântuirii prin credință și prin jertfelnicie, prin iubire adevărată și dreptate. Amin.

Sfântul Ierarh Nicolae

Prăznuim astăzi pe Sfântul mare Ierarh Nicolae, unul din cei mai veneraţi sfinţi din întreaga creştinătate.

Întinderea și vechimea cultului său, mulțimea bisericilor, altarelor și monumentelor înălțate în cinstea sa, venerația și încrederea credincioșilor de toate vârstele, din toate veacurile și din toate locurile în acest mare sfânt arată puternica strălucire a sfințeniei sale, sublimitatea și tăria marilor sale virtuți și puterea minunată a faptelor sale. Viața sa pe pământ a fost ca o făclie care a luminat în veacul în care a trăit și care nu a încetat să lumineze nici după trecerea sa în veșnicie. Faptele sale sunt și azi făclii călăuzitoare pentru cei ce se străduiesc să dobândească mântuirea.

Sfântul mare ierarh Nicolae s-a născut pe la anul 280 d. Hr., în orașul Patara, din provincia Licia, în Asia Mică. Părinții săi se numeau Epifanie și Ioana. Erau de neam mare și moștenitori ai unor însemnate averi. Erau creștini buni, evlavioși și milostivi, făcând fapte bune și ajutând pe săraci. Ioana, mama Sfântului Nicolae, avea un frate mai mare, care se numea tot Nicolae și care a fost arhiepiscop în orașul Mira, capitala provinciei Licia.

Sfântul Nicolae a primit în casa părintească o sănătoasă creștere și îndrumare. Înzestrat cu minte ageră, educat în duh creștin, având exemple de viață pe evlavioșii săi părinți, Sfântul Nicolae a început să pătrundă în tainele credinței creștine și să trăiască această credință încă din cea mai fragedă copilărie. Postea miercurea și vinerea, frecventa biserica, se îndeletnicea cu rugăciunile și ascultarea Sfintelor Scripturi. Se știe că, pe când

învăța să scrie și să citească la unul din dascălii orașului, atât la ducere cât și la întoarcere de la școală, se oprea la biserică, unde se închina și asculta citirile și învățăturile Sfintelor Evanghelii. Când a crescut mai mare, unchiul său Nicolae l-a luat pe lângă sine. Sfântul însă venea adesea și pe la părinții săi.

În anul 300 d. Hr., Asia Mică a fost bântuită de o groaznică ciumă, care s-a întins și în orașul Patara. Părinții Sfântului Nicolae au fost loviți și ei de această boală și, în trei zile, au murit amândoi. Întreaga avere i-a rămas moștenire. Sfântul însă a vândut această avere, a împărțit-o în secret la săraci și a plecat din Patara în Mira. În anul 303, pe când avea vârsta de 23 de ani, a fost hirotonit de unchiul său ca preot. Peste un an Sfântul Nicolae a fost numit egumen la Mănăstirea Sionul cel Sfânt, întemeiată de unchiul său, în apropiere de orașul Mira.

După moartea unchiului său, Sfântul Nicolae a plecat să viziteze locurile sfinte. În călătoria sa spre Țara Sfântă, s-a oprit în orașul Alexandria, unde s-a închinat moaștelor Sfântului Evanghelist Marcu. Ajungând în Țara Sfântă, a cercetat Ierusalimul și colina Golgotei, unde a fost răstignit Mântuitorul, Betleemul, unde s-a născut Domnul, pustia Iordanului, unde a predicat Sfântul Ioan Botezătorul și peștera care i-a servit atâția ani ca adăpost de sălășluire. Lângă Betleem, a stat câteva zile retras în meditație religioasă, într-o peșteră în care, după tradiție, s-ar fi ascuns Sfânta Fecioară cu Pruncul Iisus și dreptul Iosif, când începuseră fuga în Egipt. La acel loc, s-a zidit mai târziu o mică biserică, în cinstea Sfântului Nicolae, unde se vede și azi zugrăvit în haine de călător. După ce a vizitat și alte locuri din Țara Sfântă s-a întors la mănăstirea sa de lângă Mira, fiind primit cu mare bucurie de frații din mănăstire. Scurt timp după aceasta, pe la anul 310 d. Hr., arhiepiscopul Ioan, care a fost ales ca urmaș al arhiepiscopului Nicolae în Mira, a încetat din viață și soborul

episcopilor din provincia Licia au ales pe Sfântul Nicolae ca arhiepiscop al Mirei. De la înălțimea acestei trepte, Sfântul Nicolae a condus turma lui Hristos cu credință, cu evlavie, cu demnitate și cu o mare bărbăție, povățuind pe cei rătăciți, apărând pe cei căzuți în nenorocire, ajutând pe cei săraci și fiind pildă de smerenie și modestie. Ducea o viață aspră, ca și Sfântul Ioan Botezătorul de altădată. Ajuna miercurea și vinerea, mânca o dată pe zi, purta îmbrăcăminte modestă și dormea pe pământ gol.

În timpul prigonirii lui Liciniu, pe la anul 313, Sfântul Nicolae a suferit grele chinuri pentru credința lui în Hristos. A fost trimis în surghiun și acolo a fost aruncat în închisoare și schingiuit greu. Spune istoricul Nichifor Calist că, după 12 ani, când s-a ținut Sinodul Ecumenic de la Niceea, a participat la acest sinod și Sfântul Nicolae, care purta încă pe el cicatricile ranelor din chinurile suferite pentru mărturisirea credinței lui Hristos. Pe vechile icoane Sfântul Nicolae este zugrăvit în culori negricioase, gălbui, rumen-aurii, reprezentat cu semnele suferințelor muceniciei sale. A luat parte activă la Sinodul I Ecumenic, fiind unul din cei mai însuflețiți susținători ai dumnezeirii lui Hristos și potrivnic al arianismului.

A păstorit turma cu aceeași grijă și dragoste părintească până la adânci bătrâneți. Când și-a simțit sfârșitul aproape, s-a retras în Mănăstirea Sion unde în tinerețe fusese staret, și acolo, slăbit de muncă, de nevoințele pustnicești cu care-și strunise toată viața trupul firav, s-a stins ca o lumânare trecând la Domnul, în ziua de 6 decembrie 350 cu cuvintele: "Doamne, în mâinile Tale încredințez duhul meu"! În anul 1078, când orașul Mira se află sub stăpânirea musulmanilor, sfintele sale moaște au fost mutate din Mira în orașul Bari, în Italia de Sud, și depuse, în ziua de 9 mai 1078, în Biserica Sfântul Ștefan, unde se află și azi. Creștinii din întreaga lume vizitează biserica și le venerează cu deosebită cinste.

Înalta personalitate a Sfântului Mare Ierarh Nicolae a strălucit și luminează mereu în Biserica lui Hristos, ca un far călăuzitor pentru călătorii spre veșnicie. El strălucește între ceilalți sfinți creștini, ca un luceafăr între stele. Desăvârșit a fost în faptele sale și viața sa. Dar care este virtutea principală prin care a strălucit acest mare sfânt și pentru care noi creștinii îl cinstim atât de mult? Este marea sa iubire pentru credincioșii simpli, săraci și truditi, pe care i-a păstorit cu grijă, cu credință și cu durerea de inimă.

Sfântul Nicolae este chipul desăvârșit al păstorului celui bun, care - după cuvântul Mântuitorului - și-a pus sufletul său pentru noi (Ioan 11, 15). Ca episcop, Sfântul Ierarh Nicolae s-a purtat nu ca un stăpân, ci ca un părinte, povățuitor, ajutător, spre păstorire. Avea o inimă de aur, plină de bunătate, de blândețe, de milă și de iubire. Încă de mic îi plăcea să facă numai bine în jurul său. S-a jertfit pe sine, pentru ca să fericească și să mântuiască pe credincioșii săi. A trăit în sărăcie, ca să umple cu prisosul său lipsa altora; s-a lipsit pe sine ca să dea altora; s-a smerit pe sine, ca să fie pildă tuturor. S-a uitat cu desăvârșire pe sine însuși, fiindcă necontenit s-a gândit la alții și le-a purtat de grijă. A fost pentru turma lui un părinte bun, blând și blajin. A împlinit cuvintele Mântuitorului:" Milă îmi este de norod" (Mat. 15, 42).

De aceea toată viața lui a fost o continuă jertfire și dăruire de sine pentru binele și mântuirea credincioșilor lui dragi. Și casa și masa și punga și inima i-au fost veșnic deschise la suferința altora.

Ca atâția alți sfinți, și Sfântul Nicolae a înțeles cuvântul Mântuitorului că nu este alt mijloc de a câștiga iubirea, încrederea și cinstirea poporului, decât acela de a te apropia de inima lui prin fapte concrete de iubire, de milă și de ajutor.

Multe sunt faptele de iubire și de milostenie creștine săvârșite de Sfântul Nicolae. Iată numai câteva din ele: când a plecat la Ierusalim, sfântul a împărțit săracilor toată averea moștenită de

la părinți. Odată, neavând ce să dea celor ce veneau la el după ajutor, și-a vândut o parte din cărțile de care avea nevoie, precum și odăjdiile cu care slujea, iar banii i-a împărțit săracilor. Altă dată, când un om din dregătorie ostășească, cu trei fete de măritat, care ajuns într-o neagră sărăcie, s-a hotărât să le dea spre desfrânare, Sfântul Nicolae auzind despre rătăcirea acestui necugetat părinte, fără să fi fost observat de cineva, s-a furișat la fereastra casei acelui om, și i-a aruncat o pungă de galbeni, ca zestre pentru prima fată; în noaptea următoare, a dus a doua pungă, iar a treia noapte, a făcut la fel, smulgând astfel din calea pierzării, pe cele trei fecioare.

Când o secetă s-a abătut peste eparhia lui, Sfântul Nicolae a salvat-o de la foamete, cumpărând grâu și împărțindu-l el însuși celor săraci și celor flămânzi. Altă dată, prinzând de veste că trei tineri de neam bun, dintre credincioșii lui au fost întemnițați pe nedrept și osândiți la moarte, Sfântul Nicolae s-a dus la guvernatorul locului și la însuși împăratul Constantin cel Mare și nu s-a lăsat până când nu i-a salvat de la osândă nedreaptă.

Pe scurt, Sfântul Nicolae a fost ajutorul celor sărmani, mângâietorul celor necăjiți, ocrotitorul și sprijinitorul celor nedreptățiți, izbăvitorul celor în primejdie, tuturor părinte și pildă de urmat.

De aceea și credincioșii l-au răsplătit cu iubirea lor, cu admirația și cinstirea lor pe care i-au dovedit-o totdeauna. Iar când Sfântul și-a dat obștescul sfârșit, a fost plâns și regretat nu numai de credincioșii săi, ci și de puținii păgâni care mai rămăseseră prin părțile acelea. Și la scurtă vreme după moartea lui, au început să-l cinstească după cuviință, ca pe un sfânt, iar pomenirea lui s-a întins și a rămas neștearsă în sufletele și amintirea creștinilor din toate locurile și din toate timpurile.

Dar Sfântul Nicolae a fost răsplătit pentru bunătatea, iubirea și

blândețea lui, nu numai cu dragostea și cinstirea oamenilor aici pe pământ, ci și cu fericirea veșnică în Ceruri, după moartea sa. "Căci Dumnezeu este iubire" (Ioan 6, 16) și de El ne apropiem mai întâi de toate prin iubire. Iubind pe oameni, ne apropiem de Dumnezeu. Și Sfântul Nicolae este unul dintre cei care s-au apropiat mai mult de Dumnezeu, tocmai pentru că a iubit mult pe semenii săi. Iar iubirea lui față de oameni a fost atât de mare, încât ea se prelungește dincolo de limitele vieții sale pământești. De acolo din ceruri cu trecerea care se bucură în fața lui Dumnezeu, Sfântul Nicolae ajută pe aceia care i-au fost atât de dragi în viață, pe acei săraci, bolnavi, suferinzi, umiliți și asupriți, în care el a văzut totdeauna niște frați mai mici ai lui Hristos (Mat. 20, 40, 45).

Sfântul Nicolae s-a învrednicit de darul facerilor de minuni. Dintre multele minuni făcute de el, după moarte, voi pomeni doar una, scrisă în cărțile noastre bisericești. Un creștin, din Constantinopol, vrând să plece într-o călătorie îndelungată pe mare, s-a dus mai întâi într-o biserică cu hramul Sfântului Nicolae, rugându-se fierbinte sfântului să-i fie într-ajutor spre săvârșirea cu bine a călătoriei. Și-a luat rămas bun de la rude și prieteni și s-a suit în corabie. Peste noapte s-a ivit o furtună înfricoșătoare. Marea s-a învăluit de valuri înfuriate și corabia era în primejdie să se înece. În învălmășeala care s-a produs printre călători, creștinul nostru a alunecat din nebăgare de seamă și a căzut în valuri; nimeni nu i-a putut da nici un ajutor. Simțind cum se afundă în adâncul apelor, doar atât a putut striga nefericitul: "Sfinte Nicolae, ajută-mi!". Și atunci, o minune! Furtuna s-a potolit ca prin farmec, iar omul nostru s-a pomenit dintr-o dată în mijlocul casei lui. Apa îi curgea șiroaie de pe haine, iar cei din casă au rămas nedumeriți de mirare și de groază, știindu-l plecat pe mare. El însuși nu știa ce s-a petrecut cu sine până ce nu s-a dezmeticit și-a povestit ce i s-a întâmplat.

S-a dus vestea despre această minune în tot ținutul. Împăratul însuși și patriarhul au chemat la ei pe creștinul acela de au auzit din gura lui însuși minunea.

De atunci, corăbierii l-au luat pe Sfântul Nicolae ca ocrotitor păzitor al lor. Câți dintre ei nu l-au chemat în ajutor atunci când s-au aflat în primejdie de înec!

Sfântul Nicolae a lăsat peste veacuri amintirea frumoasă, trainică și durabilă a unui mare păstor, părinte, ocrotitor și binefăcător al turmei încredințate lui spre păstorie, vajnic mărturisitor al lui Hristos, apărător al dreptei credințe și mare făcător de minuni. Viața lui minunată ne învață un mare adevăr, care nu trebuie uitat: cu cât ne vom smeri mai mult pe noi înșine și vom face din viața noastră un altar de jertfă pentru binele și fericirea semenilor noștri, cu atât ne vom înălța mai sus în prețuirea și în iubirea semenilor pe pământ și cu atât vom plăcea mai mult lui Dumnezeu, sus în ceruri. Precum spune una din cântările bisericești alcătuite în cinstea lui: "Sfântul Nicolae a câștigat cu smerenie cele înalte și cu sărăcie cele bogate".

Suntem aici ca să cinstim pomenirea lui. Dar cel mai bun chip de a cinsti cu adevărat pe sfinți, este să le urmăm pilda și să ne sârguim a fi ca ei. Cea mai mare bucurie pe care le-o putem face sfinților este aceea de a le imita viața împodobindu-ne cu virtuțile lor și făcând faptele lor. Dacă vrem, deci, să împletim o cunună de laudă mărităului sfânt de astăzi, să fim blânzi ca el, să fim drepți, smeriți cum a fost el, să răspândim în jurul nostru numai bine, ajutor, mângâiere și bucurie, așa cum a făcut el. Căci, dacă toți cei ce au purtat și poartă numele de creștin ar fi făcut așa, ar fi pierit de mult din lume nedreptatea și asuprirea dintre oameni, ura și războaiele care aduc cu ele atâta distrugere și pustiire, nenorocire și suferință. Cu asemenea creștini, s-ar fi statornicit de mult pe pământ împărăția lui Dumnezeu, adică domnia dreptății sociale, a

iubirii și a păcii, pentru care au luptat sfinții în viața lor și pentru care trebuie să lupte și să lucreze orice creștin.

Mărite Sfinte Nicolae! cu puterea și harul pe care l-ai câștigat înaintea feței lui Dumnezeu, ascultă glasul celor care îți poartă cu vrednicie sfințitul tău nume! Ajută și ocrotește pe toți cei care s-au adunat astăzi în sfintele biserici, pentru a-ți aduce prinos de laudă și se roagă cu credință! Ferește Biserica noastră, țara noastră și lumea toată de pustiirea războaielor, de foamete, de boală și de tot răul! Fă să se aprindă în sufletele tuturor oamenilor virtuțile tale cu harul lui Dumnezeu, pentru ca astfel să se stingă vrăjmășia, neînțelegerea dintre oameni și popoare și să se realizeze astfel împărăția păcii, a înțelegerii și a iubirii pe pământ. Amin.

Sfântul Arhidiacon Ștefan

Trăim încă în atmosfera înălțătoarelor zile de creștinească prăznuire a Nașterii Domnului. Ne răsună în minte încă versul colindei: "Astăzi s-a născut Hristos, Mesia chip luminos" în ieslea Betleemului fericit al celui ce a creat lumea.

În aceste clipe, când inima ne este plină de bucuria Nașterii, când ochii noștrii sunt ațintiți asupra întrupării Celui din veac așteptat, de toți drepții și proorocii, în aceste clipe, Biserica ne înfățișează desfășurarea Vieții creștine, înfiripată o dată cu moartea lui Hristos. Astăzi sfânta noastră Biserică prăznuiește pe cel ce a vestit mărețul șir de martiri, al celor ce-i vor purta crucea, de jertfe pentru religia dragostei care avea să schimbe omenirea acelor veacuri, din temelie.

În fruntea acestor mucenici ca primă jertfă creștină stă Sfântul Arhidiacon Ștefan.

După activitatea publică a Mântuitorului, încheiată prin

patimile, moartea, Învierea și Înălțarea Sa la cer, urmate de pogorârea Duhului Sfânt în ziua cincizecimii, care a dat avânt cuvântului Sfinților Apostoli, numărul credincioșilor sporea zi cu zi în Biserica din Ierusalim. Toți aceștia se dăruiau să trăiască din plin virtuțile creștine și în special dragostea față de aproapele. Pe temeiul dragostei pe care o slujeau, cei avuți își vindeau averile, iar prețul lor îl puneau la picioarele apostolilor, spre folosul tuturor celor ce aveau nevoie: săraci, văduve și orfani.

Dar curând au început nemulțumirile. Astfel, iudeii eleniști, adică aceia care veniseră la Ierusalim de dincolo de hotarele Palestinei și adoptaseră limba și cultura greacă, au cerut ca Sfinții Apostoli să rânduiască anume slujitori care să vegheze pentru a nu fi trecute cu vederea văduvele lor la împărțirea zilnică a ofrandelor.

Spre a pune capăt nemulțumirilor ce puteau să se mai ivească, Sfinții Apostoli au chemat mulțimea de credincioși zicându-le: "Nu este drept ca noi părăsind cuvântul lui Dumnezeu, să slujim la mese. Dreptatea aceea, fraților, căutați - bărbați dintre voi cu nume bun plin de Duh Sfânt și de înțelepciune, pe care noi să-i rânduim la această slujbă" (Faptele Apostolilor 6, 2-3).

Și alegând șapte bărbați vituoși, cu duh curat, mulțimea i-a înfățișat Sfinților Apostoli care, rugându-se, și-au pus mâinele peste ei, și i-au rânduit diaconi învestiți cu harul acestei sfinte slujiri. Așa a fost instituită în Biserica creștină prima treaptă ierarhică, treapta diaconiei. Între acești șapte bărbați aleși se afla și Sfântul Ștefan, a cărui înțelepciune și zel pentru propovăduirea cuvântului mântuitor erau prețuite de toți: căci Ștefan, plin de dar și de putere, făcea minuni și semne mari în popor.

Așa pășește Sfântul Ștefan în istoria Bisericii creștine, care-l va prăznui de-a pururea ca pe cel dintâi încoronat cu cununa muceniciei, după modelul Mântuitorului Hristos. Sfântul Ștefan era de fel din Tarsul Ciliciei, ca și marele Apostol Pavel. După tradiție, el făcuse parte din cei șaptezeci de mucenici ai Mântuitorului. Astfel vom înțelege poate mai bine zelul său de a vesti Cuvântul Mântuitorului Hristos, care a venit în lume ca să slujească și nu să fie slujit, ducând smerenia până a sluji ucenicilor săi, spălându-le picioarele. Sfântul Ștefan se îngrijea, cu toată puterea sa, de cei săraci, de văduve, de orfani și bolnavi, îi ajuta, îi mângâia, aducându-le vestea cea bună.

Credința neclintită a Sfântului Ștefan, întemeiată pe cunoașterea adâncă a învățăturii Domnului Hristos și a Vechiului Testament, au făcut din el un adversar de temut pentru cărturari și farisei, care nu mai puteau să-i mai facă față.

Neputând să-l învingă, prin cuvânt, datorită înțelepciunii și darului cu care le vorbea, unii din farisei și din cărturari au pus niște martori mincinoși care să zică: "Acest om nu încetează de a vorbi cuvinte de hulă împotriva acestui loc sfânt și împotriva Legii. Căci l-am auzit zicând că Iisus Nazarineanul, va strica locul acesta și va schimba datinile pe care ni le-a lăsat nouă Moise" (Fapt. Apost. 6, 13-14). În timpul judecării, în fața aceluiași arhiereu Caiafa, care judecase și pe Mântuitorul Iisus Hristos, Sfântul Arhidiacon Ștefan, dezvăluie aici marele adevăr, că Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, este Mesia, pe care ei îl așteptau. Astfel el mustră mândria cărturarilor și fariseilor, arătându-le pe Fiul lui Dumnezeu, Cel ce a odrăslit din sămânța lui David. Cuvintele lui au sunat în urechile judeăctorilor ca o condamnare: "Voi cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați

împotriva Duhului Sfânt, precum părinții voștri, așa și voi! Pe care dintre prooroci nu i-au prigonit părinții voștri? Și au ucis pe cei ce au vestit mai dinainte sosirea Celui Drept, ai cărui vânzători și ucigași v-ați făcut voi acum, voi, care ați primit Legea întru rânduieli de la îngeri și n-ați păzit-o". Sunt rostiri sfinte pe care le citim în Sfânta Scriptură, la Faptele Apostolilor (F. Ap. 1-153). Cu cât vorbea mai însuflețit, cu atât creștea mânia împotriva tânărului diacon. Iar Sfântul Ștefan, călăuzit de puterea Duhului Sfânt, căutând spre cer, a zis: "Iată văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta Tatălui" (F. Ap. 7, 56).

La auzul acestui sublim adevăr, pe care ei îl considerau blasfemie, în acea pornire a urii nestăvilite, strigând cu glas mare, au năvălit asupra lui cu toții și scoțându-l afară din cetate, l-au omorât cu pietre.

Dar ceea ce uimește în măreția acestui suflet curat, în acele clipe, când pietrele ucigătoare îi aduceau sfârșitul nedrept și pe care Biserica le numește într-o frumoasă cântare "scări la cerească suire, s-au făcut ție aruncările de pietre prin care suindu-te ai văzut pe Domnul stând de-a dreapta Tatălui" este forța caracterului puternic, ce dovedea o viață trăită cu adevărat în duhul Evangheliei lui Hristos.

De aici și puterea rugăciunii dinaintea morții sale, când, ca un înger strălucind la față cu bucurie a strigat pentru cei ce-l ucideau cu pietre: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta" (Fapte 7, 60).

Din desfășurarea rugăciunii Sfântului Ștefan luăm aminte mai ales de două momente culminante, precum și la adânca învățătură despre modelul cum să ne rugăm.

Din cele adâncite de Sfinții Părinți, aflăm că, atât timp cât Sfântul Arhidiacon Ștefan s-a rugat pentru sine, a stat în

picioare, pentru că ceea ce cerea era după plac, și astfel se cuvenea să se roage. Însă în clipa când rostește rugăciunea pentru iertarea celor ce îl ucideau cu pietre, se așază în genunchi, și se roagă cu toată ardoarea acelor clipe supreme, dându-și seama că cerea un lucru mai greu decât până atunci: iertarea vrăjmașilor.

Pentru a doua oară, dar de data aceasta din partea unui om, cărturarii și fariseii sunt întâmpinați cu sublima poruncă a iubirii de vrăjmași, poruncă sfântă care a scuturat din temelii lumea veche. Iubirea pentru vrăjmași aflați în păcat, în loc de legea talionului, rugăciune pentru cei ce aduceau moartea, crezând că slujesc astfel lui Dumnezeu. Dar această iubire desăvârșită, iubirea celor care îți greșesc ție, poruncă înaltă, care a uimit lumea acelor timpuri, nu putea să o realizeze decât un adevărat ucenic al Mântuitorului Hristos, așa cum a fost Sfântul Arhidiacon Ștefan, în mintea căruia cuvintele Mântuitorului: "Ați auzit că s-a zis: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău. Iar eu zic vouă: iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei că vă vatămă și vă prigonesc" (Matei 5, 43-44), au găsit înțelesul lor cel adevărat.

Să luăm aminte la credința și jertfelnicia Sfântului Ștefan. Din izvorul acestei iubiri față de Dumnezeu și de om să ne adăpăm cu toții. Acest izvor îl aflăm în iubirea lui Dumnezeu Tatăl, față de noi, din dragostea Celui care s-a întrupat pe pământ pentru noi.

Trăind adânc în duhul ei, în clipa trecerii în viața de dincolo vom putea spune și noi, ca odinioară Sfântul Arhidiacon Ștefan: "Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu" (Fapte 7, 56).

Și într-un glas să ne rugăm întâiului mucenic și slujitor al

lui Hristos "Ștefan mărite, cerescule cetățean și slujitor a lui Hristos, fericite, fă rugăciunea pentru sufletele noastre și pe noi cei ce săvârșim luminatul tău praznic, luminează-ne cu lumina cea neaprinsă". Amin.

Femeia Samarineancă și Cuvioasa Maria Egipteanca

În calendarul Bisericii noastre ortodoxe, sunt amintite două femei: Femeia Samarineancă și Cuvioasa Maria Egipteancă. Aceste femei, cărora li s-a consacrat chiar o zi în calendarul bisericesc pentru meritele lor deosebite, au intrat în istorie și au fost pomenite de-a lungul veacurilor.

Amintirea și evocarea lor poate fi un prilej serios de cercetare a conștiinței noastre și a lumii în care trăim.

Femeia Samarineancă este exemplul tuturor acelor mame, văduve și fecioare a căror viață în Hristos este o cunoaștere profundă și nefățarnică a ceea ce numim sfânt și drept: familia, biserica, educația, învățătura. Ea l-a recunoscut pe Hristos la fântâna lui Iacob din Sihar, unde i se descoperă ca fiind Mesia și pe care ea îl aștepta, dar nu-l înțelege. Citise Legea, știa proorocii, cinstea strămoșii, gândea la viața de apoi. Dar în prezența lui Iisus, se transfigurează sub puterea harului pe care Domnul îl pogoară peste ea! Convorbirea Mântuitorului cu femeia samarineancă constituie o situație deosebită: evreii și samarinenii se urau din motive naționale și religioase în primul rând, iar în al doilea rând pentru prima dată un conducător religios dă atenție unei femei obișnuite de pe vremea aceea, dar care astăzi este cunoscută de lumea creștină ca primul apostol și propovăduitor al Evangheliei de alt neam, a cărei activitate în slujba credinței în Hristos și învierii Sale, în slujba binelui și adevărului, a sacrificiului și demnității copleșește pe orice creștin: aceasta este femeia samarineancă.

În convorbirea aceasta de la fântâna din Sihar, ea l-a recunoscut pe Mântuitorul întâi ca mare prooroc, iar apoi ca posesor al unor taine și secrete, pe care ea, în setea de cunoaștere, dorea să le împărtășească și apoi, ca Mesia.

Amănunte despre viața ei înainte de creștinare nu se cunosc. Se pare că era fiica unui conducător al cetății Sihar cu aleasă educație și o solidă cultură. Întâi născută la părinți, tatăl îi dorea un soț pentru a-l lăsa moștenitor cetății. Se bucura de mare cinste în cetate atât pentru știința ei, dar mai ales pentru frumusețea și seriozitatea ei, încât atunci când duce vestea în cetate că "am văzut pe Acela care știe gândurile și inima", toți locuitorii au alergat să-l vadă și după ce Domnul Hristos a mers și a mâncat cu ei, aceștia au asigurat-o pe femeie: "Acum credem nu numai ce ne-ai spus, ci noi înșine L-am văzut, L-am auzit și știm că Acesta este într-adevăr Hristosul, Mântuitorul lumii" (Ioan 4, 42). Mântuitorul a stat în cetatea Sihar încă două zile propovăduind viața veșnică și nemurirea sufletului, fiind în ultimul an al activității Sale, apoi a plecat în Galileea, iar femeia samarineancă L-a urmat.

După scularea din morți a Mântuitorului, această femeie a dus vestea locuitorilor Samariei că a înviat cel pe care L-au răstignit și pe care l-ați văzut, iar după Pogorârea Sfântului Duh, când apostolii primesc harul necesar pentru propovăduire, femeia Samarineancă este printre cei care pleacă în misiune. Avea forță în cuvânt și faptă și ea fost numită de Sfânta Fecioară Maria Fatima (purtătoare de lumina lui Hristos) și a convertit la adevărul credinței pe cele cinci surori ale sale și a botezat șapte copii crescuți de ea.

După o ședere în Egipt pleacă spre centrul Africii și se stabilește în timpul împăratului roman Nero (54-68) la Cartagina, aducând "la cunoștința adevărului" (I Tit. 2, 4) pe mulți închinători la idoli și la zei.

Fatima a încercat prin propovăduire, "cu timp și fără timp"

(II Tim. 4, 2) să desființeze cultul sângeros al zeului Moloh, căruia i se sacrificau copiii.

Datorită forței sale spirituale și curăției sufletești, Fatima reușește să înființeze prima comunitate creștină în capitala Africii. Ea era numită sfântă și făcătoare de minuni în viață fiind. Cugetul ei curat, inima ei sinceră și pregătirea ei deosebită în învățătura sfântă, topea multe inimi de gheață ale închinătorilor la idoli.

Lângă ea stătea permanent copilul cel mai mic Iovi, care ajunsese centurion în garnizoana romană din Cartagina.

Vestea despre ea a ajuns la comunitățile creștine din Atena și Roma conduse de Sfinții Apostoli Petru și Pavel. Dar împăratul Nero începe persecuția sângeroasă împotriva creștinilor. Furia de nedescris a fanaticilor religiilor vechi scotocește cele mai ascunse locuri de rugă și catacombe ale sărmanilor credincioși. Este prins și Sfântul Petru și crucificat cu capul în jos iar Sfântul Apostol Pavel este întemnițat și i se taie capul în aceeași zi cu răstignirea Sf. Apostol Petru (29 iunie 67).

Informatorii și lingușitorii împăratului i-au adus la cunoștință că Victor, generalul său, este fiul creștinei Fatima din Cartagina. După o anchetă făcută de ruda împăratului, Sebastian, Victor este descoperit că este creștin și i se cere să fie adusă mama sa. Datorită tăriei sufletești și credinței în Hristos a lui Victor, printr-o strălfulgerare în ochii lui Sebastian, face ca acesta să rămână mut. Minunea a înspăimântat pe mulți, dar Victor roagă pe Mântuitorul să dezlege limba lui Sebastian și așa s-a întâmplat, iar acesta s-a botezat, devenind creștin, el și cei mai aproape ai lui.

Furia împăratului s-a întețit, niște slujitori ai zeilor cu suflete de fiare, după ce au ars mulți creștini au descoperit pe surorile Fatimei. Între timp a sosit la Roma cărunta dar înțeleapta și sfânta propovăduitoare, după ce-i fusese răpit fiul cel mic. În fața ei are loc un spectacol tragic. Câțiva dezmățați îmbuibați de jertfele și

ofrandele aduse zeilor lovesc bestial cu ciocanul picioarele surorilor ei: Anatolia, Paraschiva și Chiriachi, apoi sunt mutilate și schingiuite. Bătrâna Fatima este legată și împreună cu surorile ei sunt aruncate în temniță. Persecutorii nu le-au ucis crezând că ele vor părăsi credința și se vor lepăda de Hristos și astfel mulți, în frunte cu Fatima, vor părăsi credința în înviere și în Evanghelia dreptății.

Dimpotrivă, cu cât prigoana devenea mai crudă, mulțimile creștinilor primeau jertfa pentru Hristos fără trădare și fără lepădare. Toți vedeau în sfinte pe mironosițe și în copii pe apostoli.

Împăratul sătul de sânge și de jertfe, de chinurile creștinilor și de aruncarea lor în circuri și la fiare, poruncește ca familia Fatimei să vină la el. Pregătise bogății în aur și pietre scumpe, considerând că și Dumnezeul creștinilor este ca și ceilalți zei, când slujitorii orbiți de bogății își pierd capul și încep urgiile și nelegiuirile. Fatima cu surorile și copiii ei nici nu s-au uitat la ispitele împăratului, ci ele, cu un curaj suprafiresc, au aruncat mulțimii curioase toate darurile.

Domina, fiica împăratului se botează luând numele de Antusa, primește credința în Hristos și sclava ei, cu numele de Ștefania. Împăratul cu un răcnet de fiară, a ucis pe Victor în fața mamei lui. Ea l-a sărutat și i-a zis: ne vom vedea în curând. Atunci împăratul a chemat farmacistul să pregătească o otravă concentrată pentru Fatima. În același timp surorile sunt jupuite în fața ei și tăiate bucată cu bucată. Dar bătrâna înțeleaptă a zis: cel ce după înviere a întâmpinat pe mironosițe cu "Bucurați-vă" Vă așteaptă în slava Sa (Mat. 28, 9).

A sosit Lampadiu cu otrava, Fatima a luat cupa zicând: a trăi sau a muri pentru mine este Hristos (Filip. 1, 21; II Cor. 5, 15) și înghițind otrava a rămas nevătămată. Cu ochii holbați, farmacistul a căzut la picioarele sfintei și a zis: Cred Doamne (Mat. 9, 28) și s-a botezat sub numele de Teoclit; dar împăratul a poruncit ca

imediat să i se taie capul slujitorului său, iar după aceasta, a fost uns cu smoală și rășină și i s-a dat foc în fața prăvăliei lui.

Fatima a fost târâtă în grădinile publice să privească cum ard creștinii și văzând, astfel, de groază să se lepede de Hristos, dar pe unde trecea îmbărbăta pe cei în suferință cu cuvintele lui Hristos: unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu (Mat. 28, 23); cine rabdă până la sfârșit acela se va mântui (Luca 21, 27), nu vă temeți de cei ce ucid trupul (Mat 10, 28). Ați văzut cum și-au încheiat viața deci urmați-le credința (Evr. 13, 7). Cel ce mi-a dat apa cea vie (Ioan 4, 10) ca să nu-mi fie sete mă ferește de moarte.

După trei zile soldații au adus-o iarăși în fața împăratului și a întrebat-o dacă se închină zeilor, și ea a răspuns: Voi vă închinați la ceea ce nu cunoașteți (Ioan 4, 22) pentru că Dumnezeu este duh și adorarea Lui trebuie făcută în duh și adevăr (Ioan 4, 23), adică în sinceritate și dăruire de sine. Deci "cine face binele este de la Dumnezeu, cine face rău, neagă pe Dumnezeu" (Ioan 3, 11), cum poți să iubești pe Dumnezeu pe care nu-L vezi dacă pe fratele tău pe care îl vezi îl urăști... Dumnezeu este iubire... (I Ioan 4, 8). Voi slujiți unor zei inexistenți, muți și surzi (III Regi 18, 27) și din cauza rătăcirii voastre vi s-a împietrit inima și vi s-a întunecat mintea (Rom. 1, 21). Existența lui Dumnezeu se dovedește prin sfinții de pe pământ (Ps. 15, 3). Voi v-ați creat învățături și Dumnezeu după poftele voastre (II. Tim. 4, 3).

După acest cuvânt, împăratul, în diabolica sa pornire, a ordonat să fie spânzurată de picioare ca să se lepede de Hristos. A fost jupuită, apoi i s-au despicat mușchii de pe corp, pulpele și sânii au fost aruncați leilor în cuști dar aceștia au mirosit și n-au vrut să mănânce. Atunci persecutorii au strâns oasele și carnea și le-au aruncat într-o fântână părăsită, iar pielea zdrențuită au aruncat-o în râu.

Așa s-a săvârșit din viață Fatima, femeia samarineancă în vârstă

de peste 80 de ani în ziua de 26 februarie anul 68, una din cele mai strălucitoare stele ale creștinismului primelor veacuri.

Aici se încheie martirajul Fatimei, cea care a vorbit cu Mântuitorul, a băut apă din aceeași fântână, a mâncat la aceeași masă și acum petrece cu Hristos în Împărăția cerurilor. Amintirea ei a fost fixată de Sfânta Biserică în Duminica a V-a după Paști, ca o deosebită cinste adusă prin viața ei Învierii Domnului Hristos.

Viața Sfintei Fatima a cutremurat multe cugete și a făcut lumină în nenumărate suflete rătăcite și întunecate, luând cunoștință despre minunile și pătimirile ei; de aceea orice credincios rămâne uluit și caută să-i înțeleagă credința participând la Sf. Liturghie și trăind o viață plăcută lui Hristos.

Cuvioasa Maria Egipteanca înainte de moarte dorea să vadă Fântâna lui Iacov sau a femeii samarinence, unde a poposit Mântuitorul obosit de drum și copleșit de căldură și cu lacrimile ei să amestece apa care a izvorât lumii nădejdea reînvierii.

Împărăteasa Bizanțului, Teodora, a mers pe locurile unde Fatima a aruncat sămânța dreptei credințe, unde a vărsat lacrimi pentru suferința altora, unde și-a plâns copiii și i s-a înduioșat inima de surorile ei. Însuși împăratul Justinian a ridicat pietrele pe care a stat Mântuitorul cu femeia samarineancă și le-a dus la Constantinopol, unde se văd și astăzi la intrarea în Biserica "Sfânta Sofia".

Fântâna din Roma unde a fost aruncată sfânta se numea în vechime Fotinia, făcând semne și minuni, vindecând boli trupești și mai ales sufletești. Nicolo Salvi (1725) ridică în acest loc celebre sculpturi, numindu-le până astăzi "Fântâna Trevi". Marii artiști în lemn, piatră și în penel s-au inspirat din convorbirea Mântuitorului cu femeia samarineancă la fântâna lui Iacov.

Dar, pentru cei care credem în transformarea ființei noastre, viața Sfintei a fost o permanentă urmare a lui Hristos, o topire ființială în Cel care este viața ,adevărul și calea (Ioan 14, 6).

Generații după generații de credincioși cinstesc memoria martirei și prăznuiesc amintirea ei căutând să-i urmeze pilda de credință și dragostea în jertfire.

Ea a cunoscut pe femeile mironosițe și pe Maica Domnului cu care a plâns la patimi și s-a bucurat după înviere, s-a întristat la înălțare, dar acum trăiește în bucuria Domnului Hristos.

Așa cum ea s-a învrednicit să mănânce cu Mântuitorul și să bea apa cea vie și noi să o cinstim pentru ca ea să roage pe Hristos Domnul să ne învrednicească de împărtășirea cu adevărat a vieții veșnice prin cinstit Trupul Său și scump sângele Său pentru că Mântuitorul a spus: "Eu sunt pâinea vieții, cel ce vine la Mine nu va flămânzi și cel ce crede în Mine nu va înseta nicioadată" (Ioan 6, 35) și Lui i se cuvine mărirea și slava în veci.

Biserica Ortodoxă păstrătoarea tradiției curate a primelor veacuri ale creștinismului, obișnuiește să-și amintească de sfinții și cuvioșii ei, spre a ne da exemple de manifestare și trăire creștină.

Până la venirea Domnului Iisus Hristos, femeia era considerată inferioară bărbatului din punct de vedere fizic și decăzută din punct de vedere moral.

După păcatul original se ajunsese la o degradare a omului, prin neascultare și pierderea simțului realității, confundarea cu regnul animal și degradarea principiului conservării speței umane.

Venind Mântuitorul Hristos a căutat să aprindă dragostea de om, principiul călăuzitor pentru propășirea umanității în toate domeniile, apoi reconsiderarea omului ca stăpân al naturii, acțiune specifică sufletului uman, și la luminarea minții pentru a-și înțelege rostul în această lume.

Biserica noastră are nenumărate exemple ale ridicării omului din păcat, pe culmile virtuții.

Unul din aceste exemple este și cuvioasa Maria Egipteanca. Cazul Mariei Egipteanca este aproape unic în istoria Bisericii

creștine, pentru că a ajuns de pe ultima treaptă a decăderii la credința puternică în Domnul Iisus Hristos, învrednicindu-se a-L vedea prin iluminare și a-L gusta prin Taina Sfintei Împărtășanii, ceea ce constituie culmea evlaviei creștine în împlinirea dragostei nemărginite, adică pătrunderea lui Hristos în adâncul ființei umane.

Maria era fiica unor oameni înstăriți din Egipt. Primește o educație bună în familie, dar mediul înconjurător o face să-și părăsească părinții, frații și rudeniile și să plece în Alexandria, cel mai strălucitor oraș al Egiptului până la căderea sub musulmani, în veacul al VII-lea.

La vârsta de 12 ani cunoștea toată arta cochetăriei, gustase viața tavernelor, trăind o viață necontrolată.

Tineri odioși își pângăreau onoarea cu aceste fete lipsite de cel mai elementar bun simț; fără controlul părinților, ele credeau că vârsta aceasta este pentru desmăț, destrăbălare, fără a fi conduse de răspundere. Expresiile pornografice erau la culme.

Tineretul nu asculta de nimeni, își avea legile lui formulate după plăcerile și petrecerile fără încetare. Obrăznicia ținea loc codului bunului simț, iar mamele creștine, care țineau la onoarea fiilor și fiicelor lor erau socotite femei bolnăvicioase.

Colțurile străzilor făceau obiectul disputelor între acești oameni fără căpătâi, leneși, lași, ironici față de lumea cinstită. Aceștia urmăreau totdeauna să-și lărgească cercul vicios căzându-le în mreajă tineretul și în special fetele venite la oraș. Ele, în loc să prețuiască trecutul cultural al omenirii, să aprecieze operele nemuritoare, ridicate de geniul uman, se mulțumeau cu superficialitatea, dar mai ales cu distracțiile ieftine care duc totdeauna la pierderea echilibrului moral și întunecarea conștiinței.

Aceste două elemente, echilibrul moral și conștiința, țin omul în stare de ființă cugetătoare, de om. Or, Maria Egipteanca pierduse aceste mijloace; la vârsta de 15-16 ani era vestită în Alexandria. Pe

lângă frumusețea ei fizică și impunătoare, banii și luxul o scoteau în evidență, își vindea onoarea și cinstea (pe care de fapt nici nu le mai avea) cu oameni în vârstă, dornici de aventuri, dar putrezi de bogați și tineri decăzuți, imorali, al căror principiu de existență era în exlusivitate mâncarea, distracțiile și sexul.

În această mizerie spirituală și murdărie revoltătoare își ducea viața celebra curtezană Maria Egipteanca. Considera învățătura creștină ca o stavilă în progresul uman, biserica o societate de ignoranți, iar creștinii niște naivi lipsiți de orientare, simpli și neputincioși, fără ajutor și încurajare; credea Maria că numai luxul și bogăția este totul în viață, suflet nu există, iar viața de veci o nădejde a celor săraci și neavuți. Râdea de cei ce mergeau la biserică, sfida pe cei ce călătoreau la Locurile Sfinte pentru a vedea pământul pe care a călcat Mântuitorul. Ceva mai grozav, în patima ei senzorială, căuta să ademenească tineri creștini, educați de mamele lor în învățătura sfântă. Aceștia însă, își vedeau de treabă, învățau, se cultivau, duceau o viață cinstită, doreau să trăiască prin munca lor. Își strângeau economii pentru a vedea opera civilizațiilor trecute și Ierusalimul, nu cheltuiau banii pe nimicuri în cafenelele și tavernele Alexandriei.

În patima ei fără măsură, Maria se urcă pe o corabie ce mergea spre Ierusalim, cu lume de tot felul: negustori, afaceriști, cumpărători și vânzători de sclavi dar și pelerini pentru Sfânta Cruce de pe Golgota, Peștera din Betleem și alte locuri sfinte legate de persoana Mântuitorului.

Ajunsă la Ierusalim, își căuta mediul ei prielnic; mergea la ghicitori, chiromanți, fachiri, distracție. Frăgezimea tinereții trecuse mult prea devreme; n-avea nici un rost în această lume; nici familie, nici părinți, nici soț; iată la ce o dusese viața fără control. Din curiozitate și ca spectator, fără să creadă în Hristos, vizitează peștera Nașterii, piatra de pe mormânt și alte locuri sfinte.

Era praznicul Înălțării Sfintei Cruci, lume multă, bătrâni, tineri și copii, toți cu evlavie aduceau închinare și recunoștință lemnului Răstignirii, numai Maria plină de trufie și stăpână pe sine mergea spre această curioasă priveliște pentru ea. La ușa bisericii "Înălțarea Sfintei Cruci", spre nedumerirea ei, este oprită; cu obrăznicia și îndrăzneala specifică celor mândri, Maria încearcă de câteva ori să intre înăuntru, dar nu poate pătrunde. Are un proces de conștiință, îi vine atunci în minte tot filmul vieții ei; trecerea pe care o avusese înaintea multora din care se alesese praf și fum, își dă seama că o putere nevăzută lucrează în sufletul ei, deznădejdea și remușcările o amețesc; vedea aievea pe buna ei mamă, care o învăța lucruri bune, plângând și rugându-se pentru îndreptarea fiicei sale. Sleită de puteri ridică fruntea spre cer, aruncă hainele ei scumpe, n-o mai interesează mătasea și pietrele strălucitoare, nădejdea începe să topească gheața păcatelor din sufletul ei făcând loc pocăinței și credinței adevărate; începe să se roage cu lacrimi Maicii Domnului, căreia-i purta numele, dar pe care îl pângărise ca nimeni alta.

Își dă seama de misterul creștin, se convinge abia acum că în fața lui Dumnezeu toți oamenii sunt egali și că Dumnezeu nu dorește de la om decât să-și îngrijească viața spirituală și materială și să fie bun cu semenii, considerându-i egali, ajutându-i și iubindu-i.

Maria cunoștea și alte reguli ale Orientului, dar acum se întâmpla minunea creștinismului; transformarea omului prin har, înălțarea lui la rangul de fiu al lui Dumnezeu și frate cu toți creștinii. La aceste gânduri mintea i se luminează, inima se curăță, voința dă impuls pasiunilor curate, apare Maica Domnului binecuvântând-o, și Maria intră în biserică. Lumea care o cunoștea se îngrozește, dar totodată laudă această minune, când un păcătos de pe ultima treaptă a murdăriei se învrednicește să sărute crucea pe care Mântuitorul Hristos a pironit odată pentru totdeauna păcatele lumii. Maria ieșind din biserică își vinde podoabele de aur și lucrurile

scumpe le dă săracilor și începe apostolatul într-o lume a tăcerii, mulțumind Sfintei Fecioare pentru ajutorul dat, și pentru rugăciunile ei către Preadulcele său Fiu.

După o petrecere în post, rugăciune, propovăduire a Mântuitorului, Maria Egipteanca face tot posibilul pentru a aduce la adevăr pe toți aceia pe care-i cunoștea. Avea 30 de ani, n-o mai interesa nimic, simțea că a răstignit destul pe Mântuitorul Hristos prin viața ei necinstită, ardea de dorința sfântă ca nimeni să nu mai facă ceea ce a făcut ea. Nimeni nu mai îndrăznea să se apropie de ea, intuiția ei era așa de clară, acum, încât citea în ochii fiecăruia ce gândește, ajunsese spaima celor neserioși și cinstită pentru cei credincioși, își dădea seama de dumnezeirea învățăturii creștine care constă în morala ei sfântă.

Dorea să-și închine viața lui Hristos, să fie pildă de sfințenie pentru urmași și totodată să fie iertată de Dumnezeul cel adevărat, Iisus Hristos. Pentru acest motiv pleacă în pustiul Iordanului, unde Maria trăiește 47 ani în cea mai aspră viață, supunându-și trupul și spulberând patimile.

Era așa de curată încât înfrângea instinctele aprinse ale animalelor și fiarelor pustiei, care căutau s-o sfâșie.

Întâmplător cuviosul călugăr Zosima, care-și făcea Canonul Postului Mare pe malul Iordanului, a văzut-o. După ce Maria i-a istorisit viața, s-a spovedit și a cerut Sfânta Împărtășanie. Bătrânul călugăr s-a îngrozit de faptele ei, dar totodată a dat slavă lui Dumnezeu că s-a învrednicit a întâlni o asemenea minune făcută de credința în Hristos. Cu ochii plini de lacrimi, bătrânul schimnic privea pe această martiră cum trăia printre șerpi veninoși, dar rămânea nevătămată; și-a dat seama că Mântuitorul îl trimisese să vadă lucruri inexplicabile. După Sfânta Împărtășanie Maria pleacă, sufletul ei era așa de curat încât toată răutatea nu-i părea decât o iluzie pe care n-a știut s-o ocolească, acum nu mai era singură, ci

cu Hristos care a zis: "Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, petrece în Mine și Eu în el" (Ioan 6, 51).

La un an, bătrânul călugăr iarăși vine cu Sfânta Împărtășanie, vârsta lui onorabilă de 90 ani nu l-a reținut. În același loc unde dăduse focul mântuirii, Trupul Domnului, a văzut trupul mort al cuvioasei; lacrimile îl împiedicară să privească pe aceea care a înfrânt lumea și a sfidat răutatea omenească. Nu avea putere s-o îngroape, atunci minune; un leu stătea aproape, bătrânul se sperie, dar animalul cu ghearele lui face groapă celei ce fusese mângâierea fiarelor. Cuviosul Zosima rămâne uimit, prohodește corpul neînsuflețit și pleacă; la câțiva pași bătrânul văzu ceva scris, se apleacă să citească pe nisipul dogoritor: "Îngroapă Părinte Zosima, în acest loc, trupul smeritei Maria... Dă țărâna țărinei... Roagă-te lui Dumnezeu pentru mine. Mor în luna Farnuti (adică în limba egipteană, aprilie) după împărtășire".

Mergând la Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, unde își avea chilia, Cuviosul Zosima a istorisit toate acestea, păstrate până astăzi.

Pentru noi, creștinii, pilda Cuvioasei Maria Egipteanca ne face să fim într-o permanentă stare de gândire. Familia creștină trebuie să fie exemplu bun în societate, de o cinste ireproșabilă; copiii educați în morală creștină și să prețuiască munca cinstită. Să fim modele, exemple în toate manifestările noastre și să combatem fără cruțare ieșirile tineretului certat cu bunăcuviința, cu munca și care trăiește în dezordine și fără morală.

Amintirea Cuvioasei Maria Egipteanca să fie prilej de noi angajamente față de conștiința noastră, că nu vom mai greși față de noi, față de oameni, față de biserică, locașul protector al sufletelor noastre, iar pe Fecioara Maria, ajutătoarea celor neputincioși, s-o rugăm, ca oarecând Maria Egipteanca: Preasfântă Fecioară, care știi durerile și suferințele noastre trupești și sufletești, roagă pe Fiul Tău să ne dăruiască, în aceste zile de încercare, iertare de păcate, pace și multă milă. Amin.

Psalmul 50
Meditație

Proorocul și împăratul David a cunoscut ca nimeni altul din vremea sa nu numai ispita și dulceața cea înșelătoare a păcatului, dar și amărăciunea sfâșietoare a remușcării, a conștientei sale decăderi și nevoia de a se pocăi, a știut ce înseamnă nu numai mărirea și puterea împărătească dar și umilința și pocăința. Împăratul David s-a arătat nu numai un stăpân peste supușii săi, ci de câte ori a păcătuit, a dat dovadă acestora de cea mai mare umilință și de cea mai sinceră pocăință în fața lui Dumnezeu, deseori punându-și cenușă pe cap și îmbrăcându-se în sac în ochii tuturor. De multe ori curtenii săi l-au văzut plângând și prosternat cu fața la pământ, recunoscând în fața Domnului păcatele sale, cerându-i din toate puterile sufletului său iertarea de care avea atâta nevoie. Și dacă el a primit totdeauna iertare din partea lui Dumnezeu, aceasta se datorește faptului că nimeni până la el n-a știut nici să ceară de la Dumnezeu iertare, adică să se roage așa cum a știut el, nici să se căiască așa cum a știut el.

Precum ne spune Sf. Ioan Gură de Aur (în com. La Epist. II Cor. Omil IV) împăratul David a știut să-și curățească păcatul prin umilință, prin inimă înfrântă, prin smerenia sufletului, prin faptul că n-a mai căzut în acele păcate, căci își amintea întotdeauna de ele. Astfel, pe când fugea dinaintea fiului său Abesalon, care se ridicase împotriva lui să-i ia domnia, Simei, fiul lui Ghera, îi striga cuvinte de batjocură, dar David zicea curtenilor săi,scandalizați de aceasta: "Lăsați-l să blesteme, căci Domnul i-a zis: Blestemă pe David" (Samuil, 16, 6). Aceasta dovedește că el avea cu adevărat o inimă înfrântă și smerită; de aceea cu toate păcatele pe care le-a făcut, Dumnezeu l-a iertat l-a dat adeseori chiar fiului său Solomon, pildă

de credință și dreptate iar în rânduiala Mărturisirii, în una dintre rugăciuni, de asemenea, e dat creștinilor ca exemplu de păcătos care a obținut iertare datorită pocăinței.

Dar despre umilința și pocăința lui David în fața lui Dumnezeu ne dau mărturie până astăzi numeroșii săi psalmi de umilință și de pocăință, care se citesc la numeroase servicii divine. Dintre toți acești psalmi, cel mai frumos, mai răscolitor, mai plin de durere pentru păcat este psalmul 50, în care David își recunoaște păcătoșenia din momentul zămislirii sale și până în ziua în care își cere de la Dumnezeu iertare pentru îndoitul său păcat împotriva Bertșebei și a soțului său Urie. Recunoscându-și vinovăția înaintea lui Dumnezeu, psalmistul exprimă într-o deplină sinceritate, părerea de rău și durerea sufletească, într-o gradație ascendentă.

Conștiința păcătoșeniei și durerea remușcărilor l-au făcut pe David să-și dezvăluie înaintea lui Dumnezeu toate gândurile și toate dorințele, în nădejdea că va primi iertare. "Miluiește-mă Dumnezeule după mare mila Ta..., șterge fărădelegea mea și de păcatul meu curățește-mă, căci fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu e pururea înaintea mea. ...Tu mă vei stropi cu isop și mă vei curăți... Dă-mi să aud din gura Ta cuvânt de bucurie și de veselie și se vor bucura oasele mele cele zdrobite. ...Zidește, Dumnezeule inima curată și duhul drept înnoiește-l înlăuntru meu... căci eu voi învăța pe cei fără de lege (păcătoșii) căile Tale..."

În acest psalm fiecare verset reprezintă un moment psihologic pe drumul pocăinței iar succesiunea acestor momente este atât de firească încât și astăzi și până la sfârșitul veacurilor, dacă meditâm mai adânc asupra conținutului acestui psalm, urmărind verset cu verset, avem impresia că pe dinaintea ochilor noștri se perindă scene din viața noastră care ne chemă la pocăință.

Dar David n-a fost numai un mare împărat, n-a fost numai un om drept și credincios ca puțini alții ci a fost și un adânc cunos-

cător al sufletului omenesc, cu putere dumnezeiască dată lui de sus. El și-a dat seama că de vreme ce natura omenească este încărcată cu povara păcatului strămoșesc încă din momentul zămislirii, orice ar face, acesta nu poate scăpa de sub robia păcatului. Numai Dumnezeu e în stare a-l scăpa pe om de sub stăpânirea acestuia. Dar David nu se mulțumește numai cu un act de iertare din partea lui Dumnezeu, printr-o sentință dată de Dumnezeu celui păcătos, ca urmare a pocăinței făcute de acesta. El vrea ca păcătosul să fie curățit într-adevăr de păcate în sensul ca însăși natura interioară a păcătosului să fie schimbată, să fie transformată, pentru a nu mai păcătui cu atâta ușurință. De aceea el cere ca stropirea cu apă cu isop - semn al curățirii exterioare, după cum rânduise Dumnezeu în legea dată lui Moise - să aibă ca efect curățirea interioară, iar spălarea cu apă curățitoare să aducă cu sine ștergerea tuturor păcatelor, cel păcătos devenind astfel alb ca zăpada, deci fiind curățat de orice păcat.

Aceasta e starea prezentă a celui ce a săvârșit păcatul și a fost iertat, dar câtă vreme va putea rămâne curat? Dumnezeu l-a curățat pentru moment, dar el în curând va păcătui din nou. Și atunci care a fost efectul iertării și al curățeniei lui din partea lui Dumnezeu? A fost numai un efort temporal pentru că deși a fost curățat chiar înăuntrul lui, fiindu-i iertate păcatele săvârșite și fiind făcut alb ca zăpada (semn al curăției interioare), în scurtă vreme va cădea din nou în păcat, precum a mărturisit: "că păcatul meu este pururea" (Ps. 50, 3).

Dar psalmistul vrea să se schimbe, să se transforme însăși natura sa interioară, spre a nu mai săvârși păcat atât de des, spre a nu mai viețui în păcat.

El este convins că Dumnezeu poate face această schimbare în el, după cum e convins că dacă Dumnezeu îi va da această transformare în el atunci nu va mai păcătui nici atât de des, nici

atât de ușor; de aceea îl roagă pe Dumnezeu astfel: "Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele". După concepția celor vechi, inima este nu numai organul principal al corpului omenesc, dar ea exprimă ceea ce omul are mai ascuns și mai tăinuit. Ea se consideră în același timp și sediul sufletului, deoarece adesea în **Vechiul Testament** cuvântul "inimă" este folosit pentru cugetul sau sufletul omenesc. Ca atare, inima se consideră sediul adâncurilor celor mai ascunse ale omului. Referindu-se la cei păcătoși, proorocul Ieremia spune: "Inima omului este mai vicleană decât orice... cine o va cunoaște? Eu, Domnul, pătrund inima și cerc cele dinăuntru" (Ieremia 17, 9-10).

Atât în **Vechiul Testament**, cât și în **Noul Testament**, inima e pusă adeseori în opoziție cu gura, deși gura ar trebui să mărturisească ceea ce știe inima; aceasta se întâmplă mai rar, de aceea mustrările adresate de Domnul poporului evreu prin prooroci, arată tocmai această nepotrivire dintre ceea ce este în inimă și ceea ce mărturisește gura. "Acest neam se apropie de mine și mă cinstește cu gura și cu buzele, iar cu inima este departe de mine" (Macabei 7; Isaia 29, 13). Din propria inimă a lui David a ieșit dorința păcătoasă după femeia lui Urie, cu care a păcătuit, și tot din ea a ieșit gândul să scape de soțul ei, pentru a și-o putea lua ca soție (II Samuil 11, 2, 5).

De aceea, el își dă seama că atâta vreme cât inima omului rămâne necurată, adică în ea sunt ascunse gândurile și poftele cele rele, ea este izvorul tuturor păcatelor; de aceea nu este cu putință ca un om cu astfel de inimă să poată rămâne în afară de păcat. Așadar, izvorul păcatului este o inimă necurată. Cunoscând acestea, proorocul roagă pe Dumnezeu ca să zidească în el o inimă curată, o inimă nestăpânită de porniri și pofte păcătoase; o inimă care să nu întineze cu gândurile și uneltirile ei curățenia pe care a dobândit-o de la Dumnezeu prin iertarea păcatelor. Cererea proo-

rocului este exprimată nespus de frumos. El nu spune: Dă-mi, Doamne, inimă curată, sau: schimbă-mi inima mea păcătoasă cu o inimă curată, ci se exprimă astfel: "Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule". De ce se spune așa? Pentru că transformarea aceasta interioară a păcatului, schimbarea inimii viclene într-o inimă curată este o lucrare de durată, este o lucrare care trebuie făcută zi de zi, iar la această zidire, meșterul zidar este Dumnezeu, dar face aceasta cu dorința și contribuția omului. Oricum, inima, deși reprezintă partea cea mai intimă a omului, fiind sinonimă cu cugetul sau chiar cu sufletul omului - este totuși un organ limitat, chiar dacă aceasta s-ar zidi din nou. De aceea, în vederea înnoirii interioare a lui, proorocul mai cere încă ceva: Cere ca Dumnezeu să-i înnoiască interiorul lui cu duh drept, ceea ce înseamnă că el dorește din partea lui Dumnezeu încă un dar, de astă dată aceasta fiind o lucrare a Duhului Sfânt. Proorocul Isaia, cu trei sute de ani mai târziu, vorbind despre vlăstarul care va odrăsli din tulpina lui Iesei, spune că peste aceasta se va odihni Duhul lui Dumnezeu, care îl va dărui cu cele șapte daruri ale Duhului Sfânt, iar ca urmare a aceastui fapt el va judeca pe cei săraci după dreptate, iar pe cei asupritori îi va bate, căci drepatea va fi ca un brâu împrejurul coapselor lui (Isaia 11, 2, 4-5).

Duhul cel drept pe care proorocul David îl cere ca să i-l înnoiască Domnul întru cele dinăuntru ale lui este duhul dreptății; este puterea sau tăria morală de a face înaintea Domnului numai ce e drept și bine plăcut lui Dumnezeu. Cel ce are în el și este stăpânit de un astfel de duh, nu mai poate săvârși fărădelegea, căci întru sine nu mai locuiește nedreptatea și viclenia. Dacă păcătosul pocăit a reușit să se transforme astfel sufletește cu ajutorul lui Dumnezeu, el a devenit o stâncă tare ce stă neclintită în mijlocul valurilor. Un păcătos care a dobândit de la Domnul o inimă curată prin lucrarea de zidire a acesteia și a fost înnoit întru cele dinăuntru

ale sale cu duh drept, în realitate este o ființă renăscută pentru o nouă viață; și atunci el este în stare să se opună păcatului mult mai ușor, făcând ceea ce este bine plăcut lui Dumnezeu. Această înnoire interioară a omului nu poate să o facă nimeni altul decât numai Dumnezeu, prin Duhul său cel sfânt. "Când trimiți tu Duhul Tău, toate se zidesc și tu înnoiești fața pământului" (Ps. 103,3). Psalmistul știe că izvorul înnoirii interioare a credinciosului este Duhul lui Dumnezeu, care revarsă darul Său asupra celor ce râvnesc această înnoire și se roagă lui Dumnezeu pentru el.

Dar sub domnia legii **Vechiului Testament** această înnoire a omului n-a fost un dar dumnezeiesc care să fi fost dat tuturor, deoarece încă nu sosise "plinirea vremii" (Gal. 1, 4). Această înnoire interioară prin Duhul Sfânt - înnoire pe care o cerea și o dorea proorocul David, și pe care, cu câteva sute de ani după David a prezis-o proorocul Ioil prin cuvintele "Și va fi în zilele cele de apoi, zice Domnul, când voi turna din Duhul meu peste fiii și fiicele voastre... și peste slujitorii voștri și vor prooroci..." (Ioil 2, 1) - avea să se întâmple abia după Pogorârea Duhului Sfânt peste Apostolii Domnului, precum a lămurit mulțimile în aceeași sfântă zi Sf. Apostol Petru (F. Ap. 2, 14).

Duhul cel drept cerut de la Dumnezeu de către psalmist, duh care atunci putea fi darul lui Dumnezeu numai pentru câțiva aleși ai Săi, se revarsă pururea în Biserica lui Hristos și lucrează în ea, curățind și înnoind mereu sufletele credincioșilor, ca urmare a pecetluirii acestora prin Taina Sf. Mir (I Cor. 6, 11) în așa fel că în adevăratul creștin sălășluiește lumina harului divin, aceasta având Duhul lui Hristos (Rom. 8, 9-11).

De acum înainte, cel ce păcătuiește cu bună știință și nu se pocăiește, întristează pe Duhul Sfânt întru care a fost pecetluit (Efes. 4, 30) și-l îndepărtează de la el. În schimb, însă, viața trăită în duh naște roade bogate în creștin, iar acestea sunt: dragostea,

bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, credincioșia, blândețea, cumpătarea (Gal. 5, 22). Aceasta este viața trăită în Duhul lui Hristos pe care Dumnezeu l-a trimis în inimile celor ce, prin Botez, au devenit cu adevărat fiii Lui (Gal. 4, 6). Aceasta este înnoirea pe care proorocul David a întrezărit-o în duh, a cerut-o de la Dumnezeu, care n-a putut veni pe vremea sa, dar despre care vorbește și proorocul Iezechil când zice: "Atunci le voi dărui un singur gând și duh nou voi pune înlăuntrul lor și voi îndrepta din trupul lor inima cea de piatră și le voi da inimă de carne ca să umble în poruncile mele și să le păzească și să le împlinească: și ei să-mi fie poporul meu, iar eu Dumnezeul lor" (Iezechil 11, 19-20).

Spre această înnoire s-a socotit pe sine David, simțindu-se iertat după pocăința pe care a făcut-o; simțindu-se din nou împăcat cu Dumnezeu, sufletul său se simte cuprins de un fior nou. Nemaifiind de aici înainte sub povara rușinoasă și apăsătoare a păcatului, nemaiavând asprele mustrări de conștiință, sufletul nu numai că se simte mai ușurat și mai liniștit, dar și trăiește fiorul reînnoirii duhovnicești simțindu-se stăpânit de un dar primit de la Dumnezeu: acela de a lăuda, de a binevesti puterea și măreția lui Dumnezeu.

În același timp, el simte ca o datorie pentru el, cel curățat și reînnoit sufletește să vestească lauda Domnului.

Spre această înnoire a vieții avem și noi chemarea să ne străduim toți cei ce purtăm numele de creștin, căci pentru noi s-au făcut aceste proorociri.

Noi suntem înnoiți prin Duhul lui Hristos, dar la înnoirea Botezului trebuie să adăugăm credința și faptele noastre, căci numai astfel vom umbla în căile Domnului. Este tocmai ceea ce le cere Sf. Apostol Pavel corintenilor: "Dacă trăiți cu Duhul, cu Duhul să și umblați". Amin.

CUPRINS

Cuvânt înainte 5
De Paști - Bucuria Învierii 7
Duminica Tomii - Credință și îndoială 10
Duminica Mironosițelor. Femeia creștină 15
Duminica Slăbănogului - "N-am om!" 23
Duminica a V-a după Paști. A Samarinencei 29
Duminica a VI-a după Paști. A orbului 36
Duminica Sfinților Părinți 41
Duminica Rusaliilor - Pogorârea Sfântului Duh 47
Duminica I după Rusalii - Cinstirea sfinților 54
Duminica a II-a după Rusalii - Urmarea lui Hristos 61
Duminica a III-a după Rusalii - "Nu vă îngrijorați!" 66
Duminica a IV-a după Rusalii - „Vindecarea slugii sutașului" 72
Duminica a V-a după Rusalii - Vindecarea celor doi stăpâniți de diavol din ținutul Gadarei 76
Duminica a VI-a după Rusalii - Vindecarea slăbănogului din Capernaum 83
Duminica a VII-a după Rusalii - Schimbarea la Față 87
Duminica a VIII-a după Rusalii - Înmulțirea pâinilor în pustie 92
Duminica a IX-a după Rusalii - Umblarea pe mare; potolirea furtunii 98
Duminica a X-a după Rusalii - Vindecarea lunaticului 103
Duminica a XI-a după Rusalii - Pilda datornicului nemilostiv.....107
Duminica a XII-a după Rusalii - "Ce bine să fac ca să moștenesc viața de veci?" 112

Duminica a XIII-a după Rusalii - Dreptatea lui Dumnezeu. 117
Duminica a XIV-a după Rusalii - "Mulți sunt chemați, dar puțini aleși" 122
Duminica a XV-a după Rusalii - Cea mai mare poruncă din lege 127
Duminica a XVI-a după Rusalii - Pilda talanților 133
Duminica a XVII-a după Rusalii - Puterea rugăciunii 138
Duminica a XVIII-a după Rusalii - Pescuire minunată 143
Duminica a XIX-a după Rusalii - Predica de pe munte ... 148
Duminica a XX-a după Rusalii - Învierea fiului văduvei din Nain 153
Duminica a XXI-a după Rusalii -Pilda sămănătorului 158
Duminica a XXII-a după Rusalii - Bogatul nemilostiv și săracul Lazăr 162
Duminica a XXIII-a după Rusalii - Vindecarea omului stăpânit de demon 168
Duminica a XXIV-a după Rusalii - Credința tămăduitoare... 175
Duminica a XXV-a după Rusalii - Samarineanul milostiv .. 181
Duminica a XXVI-a după Rusalii - Despre lăcomia de avuție 188
Duminica a XXVII-a după Rusalii - Hristos este mântuirea .. 193
Duminica a XXVIII-a după Rusalii - Cina cea Mare 198
Duminica a XXIX-a după Rusalii - Porunca recunoștinței.. 203
Duminica a XXX-a după Rusalii - "Ce să fac să moștenesc viața de veci?" 209
Duminica a XXXI-a după Rusalii - Rugăciunea împlinită. 216
Duminica a XXXII-a după Rusalii - Pe urmele lui Zaheu.. 221
Duminica a XXXIII-a după Rusalii - Vameșul și Fariseul.. 227
Duminica a XXXIV-a după Rusalii - Fiul Risipitor 235
Duminica lăsatului sec de carne - Judecata cea din urmă.. 241
Duminica lăsatului sec de brânză - Postul creștinesc 248

Duminica I din Post - Duminica Ortodoxiei 255
Duminica a II-a din Post - Adevărata pocăință 262
Duminica a III-a din Post - Înțelesul Sfintei Cruci 269
Duminica a IV-a din Post - "Ajută necredinței mele!" 275
Duminica a V-a din Post - "Cine este cel mai mare?" 283
Duminica a VI-a din Post - Floriile 291
Sfânta Treime 296
Duminică dinainte de Nașterea Domnului 303
Nașterea Domnului 308
Duminică după Nașterea Domnului 314
Tăierea împrejur cea după trup a Domnului. (Sfântul Vasile cel Mare) - Anul Nou 318
Duminica dinaintea Botezului Domnului 325
Botezul Domnului 330
Duminica după Botezul Domnului 336
Întâmpinarea Domnului 340
Înălțarea Domnului 347
Închinare eroilor 353
Schimbarea la Față 357
Cuvânt la Joia Mare 364
Cuvânt la Vinerea Patimilor 370
Cele șapte cuvinte rostite de Mântuitorul Hristos pe Cruce.. 375
Trădarea lui Iuda 389
Nașterea Maicii Domnului 392
Intrarea în Biserică a Maicii Domnului 399
Buna-Vestire 404
Adormirea Maicii Domnului 413
Duminica înaintea Înălțării Sfintei Cruci 419
Înălțarea Sfintei Cruci 423
Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci 429
Sfântul Ioan Botezătorul 434

Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul 440
Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul 446
Sfinții Trei Mari Ierarhi: Vasile, Grigorie și Ioan 449
Sfinții 40 de Mucenici din Sevastia 456
Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință .. 461
Sfinții Împărați Constantin și Elena 467
Sfinții Apostoli Petru și Pavel 473
Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul 480
Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași 485
Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, izvorâtorul de Mir 492
Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil 497
Sfântul Apostol Andrei, cel dintâi chemat 502
Sfântul Ierarh Nicolae 507
Sfântul Întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan 514
Femeia Samarineancă și Cuvioasa Maria Egipteanca 519
Psalmul 50 - Meditație 531

Tehnoredactor: VALERIA PUIU
Culegere computerizată: DANIELA UNGUREANU
Corector: MARIA TEODOROVICI
Coperta: VALERIA PUIU

Tipar Digital realizat la **Tipografia** pim
Şoseaua Ştefan cel Mare nr. 11
Iaşi - 6600
Tel. / fax: **0232-212740**
e-mail: **pim@mail.dntis.ro**